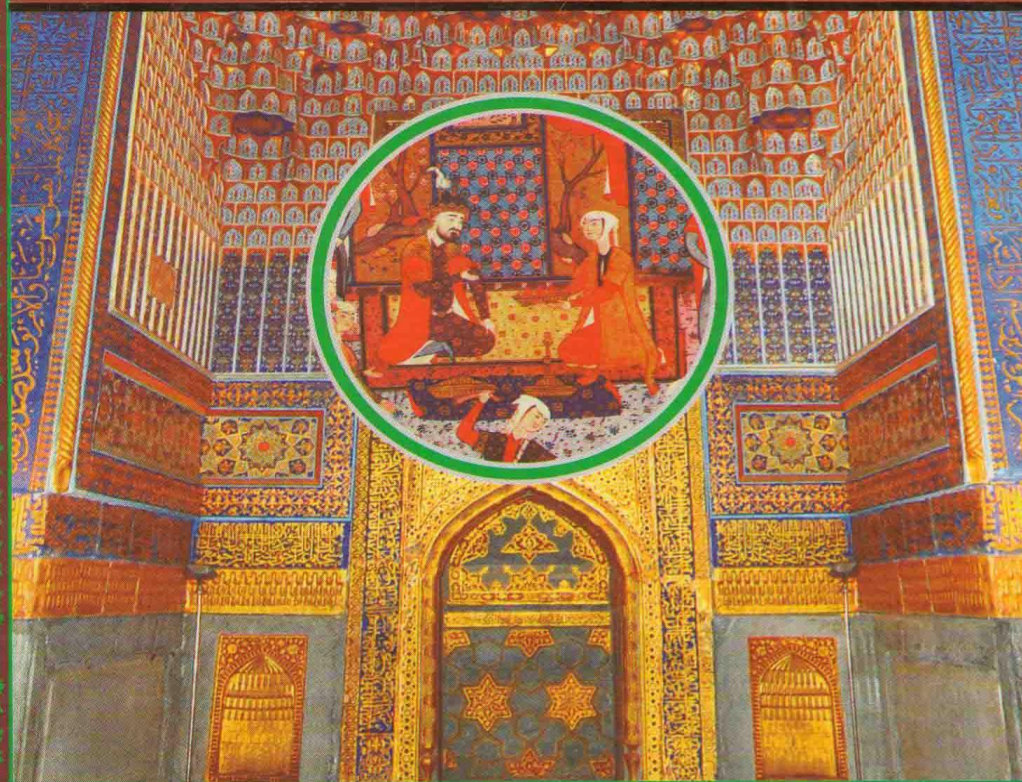

АЛИШЕР НАВОИЙ

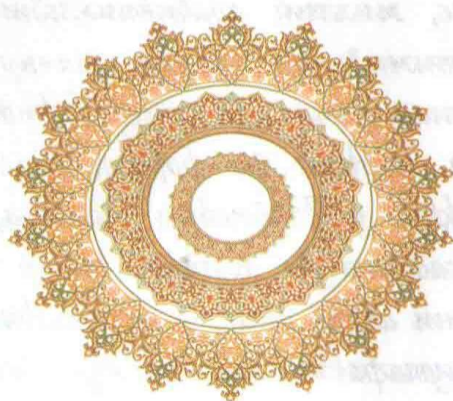

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ
АЛИШЕР НАВОЙЙ НОМИДАГИ ТИЛ ВА АДАБИЁТ ИНСТИТУТИ

АЛИШЕР НАВОЙЙ

Шўла асарлар шўлаами

Ўн жилдлик

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги
Ғафур Ғулум номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи
Тошкент — 2011

ҒАЗАЛҲО

Эй хоки сари кӯи ту гаштан ҳаваси мо,
Бар пой сагат бӯса задан мултамаси мо.
Гар дам задани мо бувад аз меҳри ту чун субҳ,
Сад шом сияҳрӯз шавад аз нафаси мо.
Дар бодияи шавқи ту чун роҳила бандем,
Зикри малак ояд зи фиғони ҷараси мо.
Бо неши ғаму ҷисми заиф оҳ барорем,
Сӯят магар ин бод барад хору ҳаси мо.
Бечорагии мо ҳаваси чорагарон шуд,
То ту шудӣ аз лутфу карам чорараси мо.
Ҳар кас, ки зи афтодагӣ орад ба касе рӯй,
Мо рӯ ба кӣ орем, туй чунки каси мо?!
Фонисифатам, рӯҳ кунад сӯи ту парвоз,
Эй, аз шакаристони ту кути мағаси мо.

Татаббӯи¹ шайх Саъдӣ²

Эй, ба гулистон ҳазор наргиси шаҳло
Дар гилу гулзори оразат ба тамошо.
Лолаву гул аз таҷаллии ту ба хубӣ
Қумрию булбул зи шавқи ту ба алоло.
Дар руҳи рӯз аз руҳи ту бориқаи меҳр,
Дар дили шаб аз ғами ту мояи савдо.
Ошиқи бедил зи шавқи рӯи ту Мачнун
Карда баҳона, вале муҳаббати Лайло.
Орази Юсуф намуда ламъаи рӯят,
3-ӯ шуда машъуфу зори ишқ Зулайхо.
Гоҳ дар оини ошиқӣ шуда зоҳир,
Ҳам шуда бар ҳусни хеш волаву шайдо.
Гоҳ ба маъшуқ шеваги-т тасаҳҳуб,
Ҳам ба худ аз ноз карда ғорату яғмо.
Ошиқу маъшуқу ишқ ҷумла худӣ, бас,
Ҳар нафас аз як либос гашта ҳувайдо.
Дар ду ҷаҳон ошиқи ту гашт чу Фонӣ,
Соз фано ҳам ба ишқи хештан ӯро.

Наът

Зиҳӣ, бинишонда оби абри раҳмат гарди роҳатро,
Малоик рӯфта аз болу пари худ такягоҳатро.
Ба соле гар шаби қадрест, дар як маҳ ду шоми қадр,
Бувад аз гесувони анбарин рӯи чу моҳатро.
Туй бе соя, лекин оламе дар офтоби ҳашр,
Панаҳ созанд ҳар сӯ сояи оламаноҳатро.

Задй чун боргоҳи қурби худ, бар Арши Аъзам, шуд
Фалак як тугмаи фируза шодурвони чоҳатро.
Сипоҳи фатҳу нусрат чун кашидй, ҳар тараф бурданд
Зи баҳри тӯтиёи равшан он гарди сипоҳатро.
Аз он дидори Ҳақ дидй, ки ҳам нури илоҳй кард
Мунир аз сурмаи мозоғ чашмони сиёҳатро.
Чу ҳар сӯ чашми раҳмат афканй, аз гӯшаи чашме
Ба Фонй бин, ки ӯ ҳам чашм дорад як нигоҳатро.

Татаббӯи Хоҷа Ҳофиз 3

Румузул-ишқ конат мушкилан бил-каъс ҳаллилҳо,
Ки он ёқути маҳлулат намояд ҳалли мушкилҳо.
Сӯи дайри муғон бихром, то бинй дусад маҳфил, .
Саросар з-офтоби май фурӯзон шамъи маҳфилҳо.
Дилу май ҳар ду равшан шуд, намедонам ки тоби май
Зад оташҳо ба дил, ё тоби май шуд з-оташи дилҳо.
Ба мақсад гарчи раҳ дур аст, агар оташ расад аз ишқ,
Чу барқ осон тавон кардан ба гоме қатъи манзилҳо.
Ману беҳосилй, к-аз илму зуҳдам, он чи шуд ҳосил,
Якояк дар сари маъшӯқу май шуд чумла ҳосилҳо.
Бувад чун бар асири ноқай Лайлй, ки дар водй
Фиғон аз чоки дил Маҷнун кашад, не занги маҳмилҳо.
Чу дар дашти фано манзил кунй як рӯз, эй Фонй,
Зи ман он ҷонфизо атлолро фасҷуд ва қаббилҳо.

Татаббӯи Мир Хусрав 4

Гар парда андозад маҳам он руи оташнокро,
Сӯзам ба оҳи оташин нӯҳ пардаи афлокро.
Хоҳй чу қатл, эй қачқулаҳ, ҳоҷат ба теғат нест, ваҳ,
Ин бас, ки бишкастй ба таҳ тарфи кулоҳи чокро.
Афтад ба мардум сад хатар, гӯяд малоик алҳазар,
Ҳар сӯ, ки созй чилвагар, он қомати чолокро.
Бо ҳар кас, эй симинбадан, манмой рӯи хештан,
Бояд чу чашми поки ман з-он сон ҷамоли покро.
Соқй, зи бедоди ҷаҳон сад ғам ба дил дорам ниҳон,
Ҷоме бидору вораҳон з-онҳо мани ғамнокро.
Бояд ки мастй фан кунй, кӯи фано маскан кунй,
Гар боядат равшан кунй оинан идрокро.
Фонй, дар ин дайри алам чун муҳликат шуд захри ғам,
Чӯ муршиди ҷонбахшдам, з-ӯ нӯш кун тарёкро.
Гар аввал оташи ишқ осон намуд моро,
З-ӯ як шарар баровард аз сина дуд моро.

Орому хоб аз мо, эй ҳамдамон, маҷӯед,
Рафт он, ки чашти роҳат хуш меғунуд моро.
Шоми висолро маҳ, хуршед буд аз ҳаҷр,
Дар рӯзи тира афканд чархи ҳасуд моро.
Бас, дер агар муяссар шуд базмгоҳи мақсуд,
3-он ҷо фалак бурун ронд бисёр зуд моро.
3-ин сон ки васл маъдум афтоду ҳаҷр мавҷуд,
Нобуд беҳтар, эй дил, сад раҳ зи буд моро.
Санги ҷунун фиканда дар қатл кӯшад имрӯз,
Он к-ӯ ба зиндадорӣ шаб меситуд моро.
Аз куфри ишқ дар дин шуд раҳнаҳо, ки карданд
Сад гуна сарзанишҳо габру ҷухуд моро.
Соқӣ, зи ҳад фузун деҳ май, к-аз малולי даврон
Ҳар дам малולי дигар дар дил фузуд моро.
Фонӣ, ҷӣ сон тавон буд, дар шаҳрбанди ҳастӣ,
Чун рӯ ба нестиҳо ҳичрон намуд моро?!

Ғайри хуноб наёбанд ба чашму дили мо,
Гӯиё ишқ ба хун кард мухаммар гили мо.
Аз раҳи ишқ гузаштан нашуд, эй пири тариқ,
То ки шуд кӯи хароботи муғон манзили мо.
Мушкили мо ҳама бошад зи хумор, эй соқӣ,
Ҷуз ба як ратли гарон ҳал нашавад мушкили мо.
Гарчи дар дайр гадоём, вале гоҳи нишот
Раҳ наёбанд шаҳон бар тарафи маҳфили мо.
Ҳосили умр шуд, эй мугбачаи бодафурӯш,
Ваҷҳи май бӯ, ки қабули ту фитад ҳосили мо.
Тири дилдӯз ба ҳар дил занӣ, эй қотили маст,
Новаке чанд ниғаҳ дор барои дили мо.
Фонӣ, уммед ҷунон аст, ки дар водии ишқ,
Маскани қофиласолор бувад маҳмили мо!

Маҳи ман дар шабистон, ҷунки нӯшад ҷоми май шабҳо,
Намояд бар шафақ май аз ҳубоби реза кавкабҳо.
Даҳан шуд чашмаи ҳайвон, туро аз айни ноёбӣ,
Ду лаъли ҷонфизои дилкашат он чашмаро лабҳо.
Биё, эй соқии маҳваш, бидеҳ он ҷоми ҷун оташ,
Ба динам сӯз ҷун дар ҳаҷр месӯзонадам табҳо.
Чу орад турктоз он шӯҳ, баҳри пойбӯс афтад,
Ҳазорон моҳу анҷум аз нишони наъли маркабҳо.
Шаробам боиси ихлоси риндони харобот аст,
Бале омезиши ёрон бувад аз қурби машрабҳо.
Ҷунон ушшоқ ҳар шаб бе ту бардоранд растохез,

Ки дар руҳониён ғавғо ғитад з-он оҳу «ё Раб!» ҳо.
Агар Фонӣ хиромад ташналаб з-инсон ба майхона
Аз он дарёкашӣ хумҳо тихӣ созанд қолабҳо.

Зихӣ гулҳо зада чок аз ғами рӯят гиребонҳо,
Ки он чоки гиребонҳо расида то ба домонҳо.
Ба мулки боғ бозори чаман бин, к-аз гулу насрин,
Паи сайри ту оин баста дасти сунъ дӯконҳо.
Набошад чун даҳонат бо дури дандону лаъли лаб,
Зи гулбарг арчи ғунча лаб намуд аз жола дандонҳо,
Чаман аз мақдамат қон ёфта, н-аз боди наврузист,
Таҳаррук дар шачарҳо, чилва дар гулҳою райҳонҳо.
Замоне ончунон хуррам, бидеҳ паймона, эй соқӣ,
Ки ҳоҳам чун замона бишканам оини паймонҳо.
Лаби лаълу даҳан, эй муғбача, к-аз бода олудат,
Асираш ғунчаи дилҳо, фидояш чавҳари қонҳо.
Ман аз дайри муғон май ҷустам аз сад гуна расвой,
Дар он ҷо рафтаму омад ба пешам як ба як онҳо.
Зи баҳри васли матлубе, ки бошад дар ҳарими дил,
Набошад ғайри саргардоният қатъи биёбонҳо.
Агар Фонӣ, ҳавои васл дорад, кай аҷаб бошад,
Чу абраш оҳи оташбору оби чашму афғонҳо.

Кунад з-икболи ишқу дарди айшу комронихо,
Дилам дар номуродиҳо, танам дар нотавониҳо.
Намонад халқро дил гулбунеро, балки як ғунча,
Чу дар гулшан хиромад сарви ман бо дилситониҳо.
Ба меҳри чарх натвонам, ки бинам баски бар мардум,
Намудам меҳрубонӣ, ёфтам номеҳрибониҳо.
Калону хурд агар ханданд бар ҳолам, аҷаб набвад,
Ки зори хурдсоле кард ишқам дар калониҳо.
Фиғони булбулу қумрӣ чӣ санҷад неши ман дар ишқ,
Ки бо Фарҳоду Мачнун кардаам ҳамдостониҳо.
Ба ёди ман, ки душманкоми ишқам, як қадаҳ даркаш,
Ба коми дӯстон ҳар гаҳ, ки нӯшӣ дӯстгониҳо.
Расонда дар дарунам новакат озорҳо ҳар гаҳ,
Ба теғам сина сози чоку бинмоям нишониҳо.
Ба пирӣ, эй чавон, гар давлати айнул-яқин хоҳӣ,
Ғубори роҳи пирон тӯтиё кун дар чавониҳо.
Равонсо аз он шуд назми Фонӣ, эй сиҳиқомат,
Ки дар васфи хиромат кард кӯшиш дар равониҳо!

Махтараъ5

Мо ба кучо, зухду ибодат кучо?
Маст кучо, тақвию тоат кучо?

Ғунча ба захм асту дилам дардманд,
Дард кучо бину ҷароҳат кучо?
Аз гулу сарвам дигар, эй боғбон,
Дам мазан, он оразу қомат кучо?
Кони намак н-оядам, эй дил, ба кор,
Гӯй, ки он кони малоҳат кучо?
Хонақаҳи зуҳд зи мо шуд ба танг,
Шоҳраҳи дайри маломат кучо?
Шайх риё, пири муғон май намуд,
Зарқ кучо гӯю, каромат кучо?
Фонӣ агар бе ту нахоҳад ҳаёт,
Кор чу саъб омада, тоқат кучо?

Татаббӯи ёри Азизб

Чӣ суд, жола ба гулбарги оташин моро?
Кӣ бурда хуш зи дил он хӯи чунин моро?
Чу заъфи мо зи хаёли руху лаби шӯхест,
Дило, чӣ мучиби қувват гул ангубин моро?
Лаби ту хотами лаълу фиғони мо беҳад,
Бисоз мӯҳри хомушӣ аз он нигин моро.
Ба чарх мезанад он маҳ кулоҳи гӯшаи ноз,
Аз он ки рӯи ниёз аст бар замин моро.
Зи гиряву задани даст бар дили сӯзон,
Даме тар асту даме хушк остин моро.
Чӣ ошиқест, ки пиронасар зи хеш раҳонд,
Маю маломати он тифли нозанин моро.
Кучост мутриби софу маи нашотангез,
Ки шуд малул зи даврон дили ҳазин моро.
Фароғи васл чӣ имкон, ки аз хавотир ҳаст,
Ҳазор раҳзани андеша дар камин моро.
Расид муғбачаи масту дил бирафт аз даст,
Набуд ҳеч гунаҳ, Фониё дар ин моро.
З-он сабаб дайри муғон омада кошонаи мо,
Ки гаҳе сар занад он муғбача дар хонаи мо.
Он парӣ дар варақе сурати Мачнунро дид,
Ханда зад, гуфт: «Шабехаст ба девонаи мо».
На ки зуҳход, асас низ ба танг омадааст,
Ҳама шаб з-арбадаву наъраи мастонаи мо.
Ринди дарёкаши дайрем, аз он бодафурӯш
На сабӯ, балки зи хум сохта паймонаи мо.
Дил чӣ бошад, ки сухан ҷумла ба ҷон мегузарад,
Дилрабоӣ кунад оғоз чу ҷононаи мо?!
Дил, ки вайрони ғами туст, туй ганҷ дар ӯ,
Байти маъмур ба рашк аст, зи вайронаи мо.
Фониё, ошиқӣ ар ҷурм намояд бари ёр,

Зи дусад қатл фузун омада чӯрмонаи мо.
Фониё, ошиқӣ ар чурм намояд бари ёр,
Зи дусад қатл фузун омада чӯрмонаи мо.

Татаббӯи яке аз акобир

Дилам чу гашт асири хамаи каманд ўро,
Сарам хуш аст ғубори суми саманд ўро.
Лабат, ки гиряи талхам зи шавқи ўст, бувад
Паи тааччуби ин гиря нӯшханд ўро.
Чавону чуръакашу нозанину ғарра ба хусн,
Тазаллуми дили ошиқ, чӣ судманд ўро?
Сухан ба тарки чафо гӯямаш, чӣ сон шунавад,
Ки медиҳам мани маҷнуни маст панд ўро?
Шаҳон гадои дару ман кам аз сагон сад раҳ,
Кучо муҳаббати ман уфтад писанд ўро.
Ба дил, ки ваъда кунӣ, куштану вафо накунӣ
Ба ваъда куштану дар интизор чанд ўро?
Чи нақшҳои ғариб оварад бурун, Фонӣ,
Агар дар ў фитад ойини нақшбанд ўро.

Татаббӯи ёри азиз Суҳайлӣ

Ба кашфи ҳоли даврон нест Қоми Чам ҳавас моро,
Ҳамон қоме, ки соқӣ акси рӯй афканд, бас моро!
Зи шайх ҳеч кас, чун қониби дайри муғон рафтем,
Кунун дар хонақаҳ дигар набинад ҳеч кас моро.
Нишаста фориғ-ул-бодем дар даври тағори май,
Ба рондан дур натвон кард аз он ҷо чун магас моро.
Ба фарёди хумор, эй пири дайр, афтода бадҳолем,
Ту хоҳӣ буд, ё худ муғбача фарёдрас моро.
Ғиреви кӯси шоҳ аз хоби мастӣ дарнамеорад,
Чи бедорӣ диҳад, эй корвон, бонги чарас моро?
Ба ҷуз номи бутонам бар забон н-ояд гаҳи мастӣ,
Хуш он ринде, ки ў аз даври соғар хонд асморо.
Гадоем, илтимоси мо бувад як чуръа май дар сар
Нахоҳад буд лаъли тоҷи шоҳӣ мултамас моро.
Аз он риндон шумар моро, ки дар мастию шабгардӣ
Чу мастон аз асас бигрезад ар бинад асас моро.
Чу Фонӣ ғарқи май гаштем, лекин оқибат ёбанд
Ҳарифон бар канор афканда ин дарё чу хас моро.

Мухтараъ

Гули рӯят, ки зоҳир гашта ранги ёсамин уро,
Чӣ бошад, к-аз май гулранг сози оташин ўро?
Намедонам зи май шуд сурх чашми кофират, ё худ
Либоси ол пӯшондӣ ба қатли аҳли дин ўро.
Маро ҳам ғунҷаи дил бишкуфад чун он даҳан ҳар гаҳ
Зи хай шабнам чу биншинад ба гулзори чабин ўро.

Чу акси суратат дар бода зоҳир гашт, натвонад
Бад-ин сон обу ранге сохтан наққоши Чин ўро.
Ба мукнат чун Сулаймон аст пири майфурӯш, инак
Зи ҳар хум оламе дигар шуда зери нигин ўро.
Чу авчи рифъаташ аз осмон бигзашт, аз он маънӣ
Гадо гаштанд шоҳони ҳама рӯи замин ўро.
Баҳористони гетиро гуле эмин кучо ёбӣ?
Ки набвад сарсари боди хазон андар камин ўро.
Аз он дур афтад аз вай, к-аз барои чораи васлаш
Макон таъйин намояд зоҳиди хилватишин ўро.
Даромад дар хароботи фано, эй дил, дигар Фонӣ
Зи аҳли тавбаву тақво нагӯӣ баъд аз ин ўро.

Татаббӯи Хоча Ҳофиз

Гар он турки Хито нӯш созад чоми саҳборо,
Нахуст орад сӯи мо турктозу қатлу яғморо.
Рухаш дар нозукӣ барбод дода сафҳаи гулро,
Қадаш дар чобукӣ бар хок шонда сарви раъноро.
Ба манъи бӯси он лаб чун дусад тир аст он мижгон,
Ки дар хотир тавонад роҳ додан ин таманноро?
Баҳори оразашро тозагулҳои аҷаб бишқуфт,
Худоро, муддаӣ, монё машав як дам тамошоро.
Ману кӯи муғон в-он муғбача, к-аз лаъли ҷонпарвар
Ба нукта карда з-ин дайри куҳан берун Масехоро.
Чу дар кӯи хароботаш ба як соғар намегиранд,
Бар оташ афканам беҳ ин либоси зуҳду тақворо.
Чӣ пӯшонам зи мардум, к-оташи ишқу маи равшан
Зи чоки сина зоҳир кард сирри махфии моро?!
Бигӯ, к-оранд Чоми Чам зи маҳзан, эй шаҳи динӣ,
Ки бинмоям ба шоҳон бевафоӣҳои дунёро.
Ғазал гуфтан мусаллам шуд ба Ҳофиз, шояд, эй Фонӣ,
Намоӣ чошнӣ дарюза з-он назми чаҳоноро.

Татаббӯи Амир Хисрав ва дар таври Хоча Ҳофиз

Кай ба чашм орам либосу маснади шоҳонаро?
Ман, ки хоҳам далқи факру гӯшаи майхонаро.
Тоири фархундаи айш аст роми нуқлу май,
Аз пай сайде чунин мерезам обу доноро.
Баҳри мо дарёкашон бояд ки созад майфурӯш,
Аз тағораш ҷомро в-аз хумми май паймонаро.
Хешро куштам, чу май кардӣ илоҷам, эй ҳаким,
Ҳар киро бошад хирад, май диҳад девонаро?
Мастӣ орад бӯи хоки майкада, эй пири дайр,
Гӯӣ андӯдӣ ба лои бода ин кошонаро.
Ғафлат орад, воизо, дар дил мусалсал гуфтанат,
Сохтӣ гӯё зи баҳри хоб ин афсонаро.

Як дамам бо ёр не аҳбоб ояд, не рақиб,
Чун нагунҷад ошно, кай чо бувад бегонаро?
Кулбаам сад рахна аз санги ҳаводис кард чарх,
Бар сарам хоҳад фикандан гӯй ин вайронаро.
Ҷон фидоят созам, эй Фонӣ, агар хоҳӣ расонд,
Вақти ҷон додан, ба сарвақтам даме ҷононаро.
Ба сарват ҷӯйбори дидаи ман чилвагаҳ бодо!
Ба гоҳи чилва ҷонам зери поят хоки раҳ бодо!
Ба гармо, эй шаҳи хубон, ба чашмам чун кунӣ манзил,
Саводи дидаи ман бар сарат чатри сияҳ бодо!
Сипаҳ ҳар сӯ, ки хоҳӣ ронд, ҷони хоксори ман
Зи баҳри гирди сар гаштан туро гарди сипаҳ бодо!
Зи бедоди ҳаводис чун гурезад ҳар касе як сӯ,
Маро дар соҳати майхона дар кунче панаҳ бодо!
Агар он муғбача ҷуз бо муғон соғар нахоҳад дошт,
Зи ҷаври куфри зулфаш хонаи динам табаҳ бодо!
Чу пири дайр бо дурдикашон ратли гарон дорад,
Тағори ӯ сипеҳру ҷоми давраш меҳру маҳ бодо!
Сабӯ бар гардан овардан, ба риндон гар гунаҳ бошад,
Туро дар гардан, эй Фонӣ, ҳамеша ин гунаҳ бодо!

Татаббӯъи маҳдуми Ҷомӣ⁷

Аз тағори май ҷунон нӯшам шароби нобро,
К-абр натвонад зи дарё онҷунон бурд обро.
Дар ҷафо дорад қарор он чашму дар бедод хоб,
З-он ки бурданд аз дилу чашмам қарору хобро.
То қиёмат шоми танҳой бувад дар дида хоб,
Як сабӯҳӣ муғтанам дон сӯҳбати аҳбобро.
Гар вафо з-аҳли замон хоҳӣ, шароби лаъл нӯш,
З-он ки ҳаргиз кас надид ин гавҳари ноёбро.
Эй, ки гӯй дар ҷавонӣ бода нӯш, инак бубин,
Маст дар дайри муғон афтода шайху шобро.
Куштаи он чашми хунрезам, ки баҳри қасди дин,
Карда чо дар айни мастӣ гӯшаи меҳробро.
Аз дари аҳли ҷаҳон ҷустан мурод аз фақр нест,
Васл хоҳӣ, Фониё, масдуд кун ин бобро.

Татаббӯъи маҳдуми Ҷомӣ

Сӯзиям то барфурӯзӣ рӯи оташнокро,
Созӣ оташгирай он шӯъла ин хошокуро.
Аз шикофи ғунча пиндорӣ намоён гашт гул,
Гар зи чоки синаам бинӣ дили сад чокуро.
Гардсон хезад замин з-он рӯ, ки дар вақти хиром,
Ҷон диҳад рафтори чун оби ҳаётат хокро.
Ҳоҷиби қасрат гарам ронад аҷаб набвад, ки нест
Расм, мондан пеши шаҳ девонаи бебокро.

Соқиё, аз меҳнати даврон замирам тира гашт
Бода, то сайқал диҳам оинаи идрокро.
Чун гадои дайр май нӯшад, бувад сад гуна рашк,
Аз сафоли кӯҳнаи ӯ соғари афлокро.
Гар на мақсудаи маи гулранг бошад, дасти сунъ,
Хӯшаҳои лаълу ёкут аз чӣ бандад токро?
Бандаи пири хароботам, ки чоми чуди ӯ,
Сӯзад аз як барқи май сад хирмани имсокро.
Фониё, кори ҷаҳон ҷуз ғам набошад, бода нӯш,
Лаҳзае гар шод хоҳӣ хотири ғамнокро.

Татаббӯи ҳазрати махдумӣ

Эй, аз баҳори ҳусни ту бар чехраам гулзорҳо,
Дар чехра 3-он гулзорҳо дорам халида хорҳо.
Аз пеши ҳачраш мутгасил, гӯ риштаи чонам гусил,
Чун дӯхт натвон чоки дил, 3-он сӯзану 3-ин торҳо.
Дар кулбаи ғам гар барам, ой, наёбӣ пайкарам,
Бас, хоки хорӣ бар сарам, к-афтода аз деворҳо.
Аз ҳумрати рухсор кай битвон шудан ҳамранги вай,
Моро ба хун, ӯро ба май, чун ранг шуд рухсорҳо.
Чун 3-он бути ошуфтаҳӯ, орам ба сӯи қибла рӯ,
Баста чу аз ҳар тори мӯ бар гарданаи зуннорҳо.
Будам ба ақли зуфунун, пири хирад пеш аз чунун,
Тифлон давонандаи кунун дар кӯчаю бозорҳо.
3-ин назми нав чархи кӯхун, якбора гӯ ҳайрат макун,
Фонӣ, чу таълими сукун дорад зи Чомӣ борҳо.

Татаббӯи махдумӣ

Бе рӯи ту шуд тира аз ашк маро шабҳо,
Равшан нашавад шабҳо бе моҳ зи кавкабҳо.
Аз тирагии ҳаҷрат шуд рӯзу шабам яксон,
К-аз шаб сияҳам рӯз аст в-аз рӯз сияҳ шабҳо.
Ушшоқ, ки аз ҳаҷрат гардида тижиколаб,
Боз аз лаби чонбахшат чон рафт ба қолабҳо.
Бе қадди ту дар бӯстон ҳар шох, ки барг аст он,
Морест маро, к-аз вай овехта акрабҳо.
Як қатра май, эй соқӣ, бас гар диҳиям лекин,
3-он май, ки туро гардад олуда ба он лабҳо.
Ман масти шароб, эй дил, зухҳоду ғами Кавсар
Дурӣ бувадам 3-эшон аз дурии машрабҳо.
Дар дайри муғон, Фонӣ, як чом чу зад акнун,
Як чоми дигар хоҳад бо нолаю «ё Раб»-ҳо.

Татаббӯи махдуми Чомӣ

Ман, ки дорам аз мижа бар дида чандин хорро,
Ҷумла дар чашмам нарӯбам гар дари хамморро.
Майфурӯш ар лутф нанмояд, ҳарифон, чора чист?

Баҳри май вачҳи каму махмурии бисёрро.
Чарх пуранҷум шавад аз макри шайх андар самоъ,
Чун бипӯшад баҳя карда хиркаи пиндорро.
Тарки дину зуҳд чун фармудиям, эй муғбача,
Боз кун хишти хуму бикшо гиреҳ зуннорро.
Даври соғарро ғанимат дон, ки накқоши азал
Карда мубҳам сирри ин нӯҳ гардиши паргорро.
Дар хароботи муғон риндони дарёдил диҳанд
Аз паи як чуръа май ин гунбади заркорро.
Умр зоеъ шуд ба «лояънӣ» паи охир нафас,
Як нафас ҳам сарфа мекун баҳри истиғфорро.
Чун мани олуда чӯям, чунки накшоданд боз,
Бар рухи покони олам пардаи асрорро.
Фониё, роҳи фано натвон ба пиндори худӣ,
Қатъи ин раҳ боядат, афкан зи худ ин борро!

Татаббӯи махдумӣ

Зи абри тира барке част тарфи кӯҳсоронро,
Ки равшан кард ҳар сӯ шамъи гулҳои баҳоронро.
Чу нарғис чоми зар бигрифт, лола соғари ёкут,
Салои бода зад мурғи чаман парҳезгоронро.
Ту низ, эй пири дайр, андар чунин фасле ба сармастӣ
Зи кунчи майкада сӯи чаман каш майгусоронро.
Фикан, эй муғбача, аз як муғона чоми мардафкан,
Ба рақс аз аввали шаб то саҳар шабзиндадоронро.
Сабӯҳи айш бо ёрон қадаҳ хӯр, нест чун маълум,
Ки ёбандат шаби оянда ёрон, ё ту ёронро?
Дар ин саҳро зи боди ҳодиса ҳар сӯй чун лола,
Ба хок афтода бин, тоҷи ғурури комгоронро.
Ба сар гарди фано, дар зери пахлӯ хоки навмедӣ,
Зи тоҷу тахти Чам озод дорад хоксоронро.
Сафоли кӯҳна пур май созу Чоми Чам бинех, номаш
Дар ӯ наззора кун аҳволи даври рӯзгоронро.
Чу охир чуз фано коре нахоҳад буд, эй Фонӣ,
Дар ин дайри фано бигзор айби чуръахоронро.

Татаббӯи Мир

Зихӣ, аз чоми ишқат беҳудонро дӯстгонихо
В-аз он ратли гарон афсурдагонро саргарониҳо.
Нишонат ёфт ҳар, к-ӯ бенишон шуд, ҳаст аз он оташ
Ба ҳар сӯ доғҳоят бенишононро нишониҳо.
Ба саҳрои ғамат овораю беҳонумон гаштам,
Хуш он оворагиҳо, хуррам ин беҳонумониҳо.
Агар дар ҳалкаи базми сагонат раҳ диҳад бахтам,
Зи сармастӣ кунам бо шергирон комрониҳо.
Ҳар он к-ӯ то тавонад нотавонӣ дар ғамат варзад,

Тавоноён забуни ӯ шаванд аз нотавониҳо.
Ба дарси ишқ он шуд нуктадон, к-ӯ лавҳ шуст аз ғайр
Дар ин раҳ содалавҳиҳо беҳ аст аз хурдадониҳо.
Маро шуд зиндагонӣ сар бар сар барбод аз ҳаҷрат,
Хушо онҳо, ки доранд аз висолат зиндагониҳо.
Агар ту ҳофизи Фонӣ шавӣ аз сахв, дар ҳамдат
Дар иклими суханронӣ кунам соҳибқирониҳо.
Забонам гар кунӣ гӯё ба дostonҳои ҳамди худ,
Чӣ Хусрав, балки бо Қомӣ кунам ҳамдostonиҳо.

Татаббӯи Хоча

Гуфтӣ: «Барам дилатро», чон ҳам фидот ёро!
Гуӣ: «Дилат намонад», дил худ кучост моро!?
Дил рафту чон ҳам аз пай, дар вачҳи мутрибу май,
Ин ҳарду лек бе вай, гӯ: “базми мо маёро!”
Эй, ринди лоуболӣ, беш аз бало наноӣ,
Ошиқ ба бемалолӣ, бояд кашад балоро.
Дар туст ганҷ пинҳон, з-онӣ ба чашм вайрон,
Бин гирди хеш гардон, ин ҳафт аждаҳоро.
Бо ишратам чӣ қувват, к-ин чарҳи камфӯтувват,
Ҳам ҳаст бемурувват, ҳам ҳаст бемадоро.
Эй дил, ба дӯст рӯ кун, чонро фидои ӯ кун,
Бо дарди ишқ хӯ кун, лекин маҷӯ даворо.
Пири муғон, ки гардун умраш кунад афзун,
Дорад ҳамеша мамнун, риндони бенаворо.
Дар дайр агарчи мастам, зуннори куфр бастам,
Боре зи хеш растам, сад шукр аз ин Худоро.
Фопӣ, раҳи вафо чӯ, сарманзили ризо чӯ,
Дар ишқи он фано чӯ, дон муғтанам фаноро.

Татаббӯи Хоча

Насими субҳ бигӯ он ниҳоли раъноро,
Ки боғи умр хазондида аз ту шуд моро.
Ба як қадах, ки кашидӣ зи оби оташранг,
Чӣ оташе, ки задӣ ошиқони шайдоро?
Шудам ба зуҳди қавӣ ғарраву надонистам,
Ки зӯри ишқ ба аҷз афканад тавоноро.
Ту, эй чавон, ки шикебо зи хайли ушшоқӣ,
Тараҳхуме бикун ин пири ношикеборо.
Фурӯғи машъалаи ҳусн аз оташи ишқ аст,
Мадор ҳайф зи аҳли назар тамошоро!
Лабат чӣ оби ҳаётест з-он, ки пешаш нест
Ба гоҳи нутқ раҳи дам задан Масеҳоро.
Биё, ки ҳосили кавнайн барги коҳе нест,
Ба кӯи майкада риндони бодапайморо.
Ба чон қабул кунам ҳарчи шайх фармояд,

Агар на манъ кунад ишқу чоми саҳборо.
Фитод Фонию бехонумон ба расвой,
Чу дид базми хароботиёни расворо.

Татаббӯи махдумӣ

Ҳаст дар дайр офате ҳар дам ба қасди чон маро,
Зинда бурдан аз сари кӯи муғон натвон маро.
Хонаи дил буд ободам зи тақво, ваҳ, ки сохт
Ишваҳои соқию сели қадах вайрон маро.
Пардаи зухдам чӣ сон пӯшад ки аз ошуби май,
Аз гиребон ҳар дам афтад чок то домон маро?!
Хирқа дар ҳачри буте шуд раҳни май бингар, ки кард
Бодаю ишқ аз либоси офият урён маро.
Гар ба гирдоби май афтадам, маро набвад гунаҳ,
Ҳаст ин саргаштагӣ аз гардиши даврон маро.
Баҳри исён аз баландӣ кард пастам, з-он ки зад
Бар замин аз осмон ҳар мавчи ин тӯфон маро.
Созам аз лавси риё ғусли тарик, эй пири дайр,
Чун фақеҳ ояд, даруни хум кунӣ пинҳон маро.
Хоб дидам, к-оби Қавсар мехӯрам аз дасти хур,
Файзи май аз дасти соқӣ буд сад чандон маро.
Фониё, роҳи фано ҳарчанд мушкил буд, шуд
Қатъи он з-афкандани бори худӣ осон маро.

Татаббӯи Хоча

Дӣ сӯи дайри муғон омад зи масҷид пири мо,
Чист чуз зуннор бастан баъд аз ин тадбири мо?
Кофири ишқему беҳуш аз чунун, эй муғбача,
Ҳам зи зуннори сари зулфи ту бас занҷири мо.
Пири дайр ар кард моро мучрим аз тақсири зухд,
Гар бимонад қатра дар соғар, бувад тақсири мо.
Кай тавон будан дигар дар хонақаҳ, чун ёфтанд
Шишаи май дар даруни хирқаи тазвири мо?.
Баҳри панди мо мақаш, эй шайх, заҳмат чун шудааст,
Риндию расвой аз рӯзи азал тақдири мо.
Шиша дар гардан чу гардондӣ ба дайр, эй муҳтасиб,
Машканаш боре, ки набвад беш аз ин таъзири мо.
Оллоҳ-оллоҳ, шарм аз имонаш надорад шайхи шаҳр,
Мекунад аз сачда пеши он санам тақфири мо.
Шабнишиноро аҷаб рӯзи сиёҳ ояд ба пеш,
Гар зи зулфи ӯ барояд нолаи шабгири мо.
Шояд, эй Фонӣ, ба қабри Ҳофизаш созанд сабт,
Гар ба хоки Форс афтад нусхаи таҳрири мо.
Базмгаҳ сохт дигар шоҳиди гул бустонро,
Мучда дех, боди сабо, булбули хушилҳонро.
Хомаи сунъ ба қасри фалак аз қавси қузаҳ.

Рангҳо паҳлӯи ҳам кард хама айвонро.
Рӯи хубони чаман ёфт гулобафшонӣ,
Дод чун майл сабо ҳар тарафе боронро.
Аз паи зеби чаман булбули хушхон ҳар дам,
Фасле аз васфи гул орош наво дostonро.
Дар чунин фасл чӣ хушёр нишинӣ, бархез,
Аз паи базм биорой саробӯстонро?!
Умрро як-ду замон дор ғанимат, ки чу умр
На сабот аст замонро, на бақо давронро.
Бода хӯр бар рухи чамъе, ки на охир эшон
Боз ёбанд туро чуста, на ту эшонро.
Ба гули умр вафое чу наёбам, чӣ аҷаб,
Гар чу булбул бирасонам ба фалак афгонро.
Ишваи муғбачаи бодафурӯшам дар дайр,
Ончунон кард, ки додам ба рухаш имонро.
Фонӣ он кас, ки бувад толиби чонон, чӣ аҷаб,
К-ӯ дар аввал қадами ишқ супорад чонон!

Дар таври Хоча

Маст, нигар ба майкада муғбачагони шангро,
Чок зада бар аҳли дин хирқай ному нангро.
Ҳамчу шафақ аён шуда аз паи офтоб май,
Аз маи асфараш нигар орази лоларангро.
Ғунчасифат дилам хӯрад хуну бипечад аз ҳасад,
Бар лаби чом чун ниҳад ёр даҳони тангро.
Дил шуда буд тира аз хилвати зуҳди хонақоҳ,
Муқили киштии қадах 3-ӯ бизудад зангро.
Лаъли лабат чу ёфтам, 3-он хати сабз фориғам,
Нашъаи май зи хотирам бурд хаёли бангро.
Бода зи мухтасиб ниҳон авлӣ, аз он ки ҳодиса
Аз кафи ӯ занад суви чоми нашот сангро.
Фонӣ агар ба дайр шуд, буд ба ғайр ихтиёр,
Рафт зи худ, шунид чун нолаи ною чангро.
Ба дайр буд ҳавои маи муғона маро,
Валек буд хумори сахар баҳона маро.
Маро зи хона барорад ҳавои майхона,
Чу нест май, натавон ёфтан ба хона маро.
Бичӯ ба мастиву девонагиву расвоӣ,
Ба кӯи дайр, ки ёбӣ бад-ин нишона маро.
Зи дӯст аҳли талаб ёфтанд муждаи васл,
Фироқ кушт ба зорӣ дар он миёна маро.
Замон-замон қадахам деҳ чаро, ки ранча кунад,
Чу як замон нахӯрам май, ғами замона маро.
Ба як ду чоми сабуҳӣ раҳондӣ, эй соқӣ,
Хароб дошт хумори май шабона маро.

Кунанд тўъма сагон чун бимирам, эй Фонй,
Бияфканед бар он хоки остона маро.

Татаббўи Хоча

Соқй, биёр чоми маии лаълфомро,
Бечавф соз пайкари ёкутчомро.
То даркашам, агар ҳама соғар бувад сипехр,
Дар соғар он чи рехта бошй тамомро.
Эй дил, даруни дайри муғон дор муғтанам,
Аз чоми лаъли муғбача айши мудомро.
Бўи вафо зи гулшани даврон чу кас наёфт,
Аз бўи бода дор муаттар машомро.
Оини ишқу мухташамй қиссаест дур,
Ишқ аст муфлисони фалакиҳтишомро.
Зоҳид, маҷўй офият аз мо, ки мондаем
Андар сари суроҳию май нангу номро.
Воиз, бирав, ки нест яқин, к-аз қабулу рад
Эзид намуда қисми ману ту кадомро.
Доим зи чоми айш май васл Чам наёфт,
Берун кун аз димоғ таманнои хомро.
Фонй, бинўш чоми фано, то намоямат
Дар кунчи дайр равзаи дор-ус-саломро.

Татаббўи Шайх

Зи руи бистари шоҳй гаҳе бубин моро,
Ба зери паҳлў хору ба зери сар хоро.
Чу лаб ба ишва газй, даст агар ниҳам бар дил
Бигў чй чора кунам чони ношикеборо?
Ҳадиси васли ту гар бар забон намеорам,
Зи сар чй гуна берун орам ин таманноро?
Зи кўи ў, ки равй, эй малак, ба сўи биҳишт,
Чаро зи даст диҳй инчунин тамошоро?
Нигар ба майкада рокеъ сабўи бода ба дўш,
Зи дўш он ки наяндохтй мусаллоро.
Чу хоҳад аз паи ҳусни ту зеб машшота,
Ба офтоб кашад захмат аз паи оро.
Ба Саъдияст қадам бар қадам зада Фонй,
Ки бе ду фаҳм нагардад хаёли доноро.

Ихтироъ

Зи ишқ ҳаст ба дил бор сад ҳазор маро,
Ҳанўз шукр бувад сад ҳазор бор маро.
Гарам бувад май гулгун зи соқии гулрух,
Ба хуру Кавсарат, эй порсо, чй кор моро?
Ба бўсае, ки диҳию кушй манех миннат,
Чй миннатам зи ту, чун кушт интизор маро.
Ба чурми ишқу май ар шаҳнаам замон талабад,

Ба пири майкадаи ишқ, гӯ, сипор маро.
Зи май хумор бувад в-аз хумор май нӯшам,
Ба даври бода тасалсул шуд ошкор маро.
Магӯ: «Марав ба сӯи дайр», ваҳ, чу муғбачагон
Баранд мӯйкашонам, чӣ ихтиёр маро?
Зи чурми бодай, ки дӯш хотифи ғайб,
Зи лутфи шомили ӯ кард умедвор маро.
Дигар магӯй ки: «Чун маст созамат, бидушам»,
Чӣ суд аз ин суханат, кушт чун хумор маро.
Ба пойбӯси бутон шуд умед, эй Фонӣ,
Чу май ба дайри муғон кард хоксор маро.

Татаббӯи ёри азиз

Эй з-оташи май дар гули рӯи ту асарҳо,
Дар сина аз он оташам афтода шарарҳо.
Санги лаби рӯде, ки зи қатли ту равад хун,
Бошад зи тамаввуч ба канор омада сарҳо.
Дар хилъати гулгун қади раънои ту сарвест,
К-ӯ нашъунамо ёфта бо хуни чигарҳо.
Ҳар нахли таманно, ки ба ишқи ту нишондем,
Аз санги маломат ҳама овард самарҳо.
Аз ишқи яке муғбача дар дайри муғонем,
Оварда паи чуръаи май рӯй ба дарҳо.
Бе роҳбаре дашти фано тай натавон кард,
К-афзун-ст дар ӯ аз ҳаду андоза хатарҳо.
Фонӣ буваду чоми маю ишқу харобот,
К-аз даҳр мурод ин шуду беҳуда дигарҳо.
Шабнам, ки ҳаво рехт ба гулҳову суманҳо,
Шуд обилаи орази атфоли чаманҳо.
Гулҳои чаман гар на шаҳидони фироқанд,
Чун лола чаро ғарқа ба хунанд кафанҳо?
Дар тоб агар нест аз он чаъди дилонез,
Дар турраи сунбул зи чӣ афтода шиканҳо?
Дар фасли чунон, бодаву ёре ба каф овар,
Хӯрдан натавон чом чу дар майкада танҳо.
Чун чониби он бут нашитобам, ки зи зуннор,
Дар гардани чон баҳри кашиш баста расанҳо?!
Дар сирри ҳақиқат ба сухан роҳ набошад,
Чое нарасид, арчи басте рафт суханҳо.
Фонӣ ба раҳи фақр даро, нукта магӯ беш!
Гар марди раҳӣ, пеш маёр ин ҳама фанҳо.
Дар Чоми Чам бирез шароби муғонаро,
Дар вай бубин ҳақиқати ин корхонаро.
Эй пири дайр, аҳли харобот маҳраманд,
З-ин роз нукта гӯю раҳо кун баҳонаро.

Беътидолӣ ар кунам аз шӯри ин ҳадис,
Дар ҳалки ман бирез маи беҳудонаро.
К-он май, замон-замон барад аз лавҳи хотирам
Айши замонарову ҷафои замонаро.
Мурдан ба васл боядам, эй Хизр, мункирам,
Оби ҳаёту зиндагии ҷовидонаро.
Бингар ба сакфи майкада акси фуруғи май,
Гар з-оташи Калим надидӣ забонаро.
Фонӣ, чу нест лоиқи ин базм, эй рақиб,
Боре бимон, ки бўса занад остонаро.

Ҷавоби худ гӯяд

Зиҳӣ, ба хори мижа сад ҳазор зор туро,
Асири ду гули ораз ду сад ҳазор туро.
Мабод ҷаври хазон, аз баҳори зебой,
Чунин, ки тоза шуда гулшани узор туро.
Дило, зи нола макун даъвии шикебой,
Чу дӯст чилва намояд, чӣ ихтиёр туро?
Даво ба кулбаи хаммор чоми гулранг аст.
Гаҳе ки ғунча кунад меҳнати хумор туро.
Чу умр мегузарад, чоми май зи даст манех,
Ки вораҳонад аз андӯҳи рӯзгор туро.
Макаш ту доман, агар доманат кашад хоре,
Ба хоки аҳли вафо чун фитад гузор туро.
Марав ба бори худӣ, Фониё, ба водии фақр,
Ки андар ӯ ба чунин бор нест бор туро.

Мухтараъ

Баъди умре, к-афканад гардун ба кӯи ӯ маро,
Сели ашки шодмонӣ мебарад з-он кӯ маро.
Коҳи ҷисм ояд гарон дар каффаи ишқам зи ғам,
Кӯҳи Фарҳодаш агар як сӯ ниҳӣ, як сӯ маро.
Рӯ ба роҳат баски судам, ҳар ду хунин гашту реш,
Ваҳ, ки сӯят омаданро нест роҳу рӯ маро.
Бӯи мушкинтурраат то дар димоги ман расид,
Гаҳ кунад беҳолу гаҳ орад ба ҳол он бӯ маро.
Баски он бадхӯй теғи бедареғам ронд, сохт
З-ин риоятҳои муфрит ҳамчу худ бадхӯ маро.
Ман, ки ғарқи май шудам з-иқболи пири майкада,
Мухтасиб ин дам кучо ёбад ба ҷустуҷӯ маро?
Фониё, нобудам андар ёр, бошад ҷои шукр,
К-аз ғаму шодӣ мубарро сохт ишқи ӯ маро.

Татаббӯи ёри Азиз

Дил, к-аз ғамат ором набошад, барам ӯро,
То чанд ба кӯят бараму оварам ӯро?
Зоғе, ки кунад гоҳи ҷунун майли нишастан,

Бар фарқ бувад тӯъма зи захми сарам ўро.
Хоҳам, ки гаронӣ барам аз кӯи ту, гарчи
Аз соя гаронтар набувад пайкарам ўро.
Даврон, ки маро сӯхт, азо дорадам акнун,
Чун рӯз шуда тира зи хокистарам ўро.
Шуд Лайлию Мачнун зи миён, чун написанием?
Дар ишқ ман инро, ба сафо дилбарам ўро.
Набвад ҳади онам, ки кунам даъвии побӯс,
Инам на бас, эй ишқ, ки хоки дарам ўро.
Ҷисми чу хасам шуд ба саропардаи он гул,
Эй бод, наронӣ зи харими харам ўро.
Омад, зи паи дурди сафолам саги ӯ, лек
Девона кунад накҳате, аз соғарам ўро.
Гар шайхи риёй шумурад донаи тасбех,
Ман бин, ки чу Фонӣ ба ҷаве нашмарам уро.

Татаббӯи Мир

Ваҳ, ки дар вақти гулам з-он гули рухсор чудо,
Гул чудо оташи ман тез кунад, хор чудо.
Аз ҷудой ману ёр, абр зи таъсири баҳор,
Ман чудо гирякунон, абр чудо, ёр чудо.
Чӣ фироқ аст, ки чонон чу чудо гашт, зи ман,
Дил зи ҷон гашт чудо, ҷон зи тани зор чудо?
Он парипайкар аз ин хаста ҷудой талабад,
Ҳамчу ҷон к-ӯ шавад аз пайкари бемор чудо.
Дару девор зи ҳам гашт чудо, баски задам
Сар чудо бар сари он кӯю ба девор чудо.
Соқиё, доруи беҳушиям афкан дар май,
Ки набояд ба дилам хуш зи дилдор чудо.
Фониё, ҷоми фано нӯш дар ин дайр агар
Беҳудӣ хоҳӣ аз он дилбари хаммор чудо.

Татаббӯи Шайх

Ҳар гаҳ аз таб зард ёбам гульузори хешро,
Дар хазон рӯ карда бинам навбахори хешро.
Дар арақ афтад, чу ҷисми нотавонаш, бингарам
Ғарқай баҳри бало ҷони низори хешро.
Аз ҳарорат чун шавад нозук танаш дар изтироб,
Кай тавонам баст чашми ашкбори хешро?
Кошки табхола аз лаълаш ба дандон барканам,
То кунам фориғ зи ранчиш лаъли ёри хешро.
Умри ман чи бувад ба умри ӯ физой, эй сипеҳр,
То ҳаёту ҷон фидо созам нигори хешро.
Рӯзгорам тира шуда аз ранчи он маҳ, кай бувад?
То дигар бинам сафои рӯзгори хешро!
Фониё, чун хуштараш ёбӣ ба расми таҳният,

Барфишон аз чон ба пой ӯ нисори хешро.

Мухтараъ

Соқии маҳваш ар диҳад чоми шароби нобро,
Бех, ки сипехр дорадам соғари офтобро.
Чанд шавам ба майкада бехуду ҳамдамон баранд
Маст, кашон-кашон сӯи хонаи ман харобро?!
Соқии гулӯзори ман гар зи рухат арақ чакад,
Атри мае марост бас, пур мафишон гулобро.
Гуфтамаш: эй ҳаёти ман, к-ӯ ба шитобат омадан?
Гуфт: ҳаёт мекунад вақти шудан шитобро.
Заҳри фиروق мекашам, ваҳ чӣ азоб бошад ин,
Дар таҳи дӯзахи ғамат чанд кашам азобро?
Пирию зухду офият ҳар се ба вақти худ хушанд,
Дор ғанимат ин замон ишқу маю шабобро.
Бас, ки бибоядат кафи ҳайфу надоматат газид,
Фонӣ агар зи каф ниҳӣ мавсуми гул шаробро.

Гарчи сад раҳ гашт вайрон рӯзгорам аз шароб,
Шодам ар як раҳ бувад дафъи хуморам аз шароб.
Мӯхтасиб чун рехт май, пур гашт сахни майкада,
Нест айбе гар кунун сар барнаёрам аз шароб.
Эй, ки гӯй аз шаробат доғҳо бар хирқа чист?
Ғофилӣ, сад доғ аз ин бар сина дорам аз шароб.
Дар хумор аз саргаронӣ сар наяфкандам ба пеш,
Балки аз бадмастии худ шармсорам аз шароб.
Ҳам зи савдои парирӯиву ҳам аз ҳаҷр шуд,
Гашта андар майкада девонаворам аз шароб.
Ҷониби маҳбуби маҳҷубам мадеҳ раҳ, эй рафик,
3-он ки дар девонагӣ беихтиёрам аз шароб.
Аз шаробам кор чун охир ба расвой кашид,
Коми худро ноғирифта кай гузорам аз шароб?
Пири комил бош, гӯ чун бошадам ишқи ҷавон,
Тавба натвон дод дар фасли баҳорам аз шароб.
Фониё, дар хирқа пинҳон доштан акнун чӣ суд?
Гашт чун сад айби пинҳон ошкорам аз шароб.

Татаббӯи Хоча

Мекунад вақти субҳ наъра саҳоб,
Ки замони сабӯхро дарёб.
Аз гулистон кашид мурғ сафир,
Дар шабистон намуд нола рубоб.
3-ин фиғонҳо зи ҳар тараф як-як,
Барғирифтанд сар зи хоб аҳбоб.
Ниммахмуру ниммаст шуданд
Ҷониби базм субҳгаҳ ба шитоб,
Ба ҳарифон дӯш соқии базм,

Кард бунёд даври чоми шароб.
Гар намурдӣ, ту низ бикшо чашм,
Ранча фармо қадам сӯи асҳоб.
Як-ду дам вақтро ғанимат дон,
Ба ҳарифон бинӯш бодаи ноб.
Бош то он замон, ки дорад чарх,
Ҷоми заррини меҳр масти хароб.
Гард бедор з-он, ки чун гардӣ,
Маст, бешак дигар шавӣ дар хоб.
Хоби дуру дарозат андар пеш,
Хезу як дам зи хоб рӯй битоб.
Бикушояд зи хоб, эй Фонӣ,
Дари чашмат муфаттиҳ-ул-абвоб.

Эй кўчаси тупроғида юриш биз учун ҳавас бўлган (зот!)
бизнинг илтимосимиз сенинг итинг оёғини ўпишдир.
Биз бамисоли тонг янглиғ сенинг меҳринг билан
нафас оламиз шунинг учун юз қора
шом нафасимиздан кундуздек ёригай.
Шавқинг саҳросида сафар юкини танғир эканмиз,
кўнғироғимизнинг фиғонидан фаришта
зикрининг овози келиб туради.
Ғам нишлари билан заиф жисмимиздан оҳ чекамиз,
шояд ана шу оҳимиз хору хашагимизни
сен томон олиб борса,
Сен лутфу карамдан бизга чора етказувчи бўлганинг
сабабли чора топувчилар бизнинг
ночорлигимизни ҳавас қиладиган бўлди.
Ҳар кишининг бошига иш тушганда ёрдам сўраб бирор
кишига мурожаат қилади, биз, сиғинадиган
кишимиз сен бўлгач кимга мурожаат қилайлик..
Мен Фоний сифатман, рух (эса) сен томон парвоз қилади,
(руҳимиз) чивинининг озуғи сенинг шаккаристонингдандир.
Эй (гўзал), гулистондаги мннгларча шахло кўзли наргис гуллар
лойда туриб, оразинг гулзорини тамошо қилмоқдалар.
Лола билан гулнинг гўзаллиги сенинг равшан нурингдан
қумри билан булбулнинг оҳу фиғони сенинг шавқингдандир.
Кундуз юзидаги меҳр чакмоғи сенинг юзингдану
туннинг дилидаги савдо (қоронғилик)
сармояси сенинг ғамингдандир.
Мажнуннинг ошиқу бедиллиги,
сенинг юзингнинг шавқидан (бўлиб),
Лайлонинг муҳаббати эса бир баҳонагинадир.

Юсуфнинг орази (сенинг) юзинг нуруни ўзида акс эттиради,
Зулайхонинг ошиқи зорлиги ўшандандир.

(Худо) гоҳ ошиқлик расмида зоҳир бўлади,
ҳам ўз ҳуснига волау шайдо бўлади.

Гоҳ маъшуқалардек нозу карашма қиласан,
ҳам ўзинг нозингдан талон-торож соласан.

(Эй тангри), ошиқ ҳам, маъшук ҳам, ишқ ҳам: ҳаммаси
ўзингсану — бас, ҳар нафасда бошқа тусли либосда кўринасан.

Икки жаҳондаки Фоний сенинг ошиқинг бўлди,
уни ўз ишқинг билан фано қил.

Қандай гўзалсанки, йўлинг чангини раҳмат булутининг
суви сўндиради, малоикалар қанотлари билан истиро
ҳатгоҳингни супурадилар.

Ҳар йили бир марта лайлатулқадр кечаси бўлса ҳам,
ой юзингдаги икки қора кокилдан ҳар
ойда икки марта лайлатулқадр кечаси бор.

Сен соясизсан, бироқ қиёмат офтобида бир олам халқ
ҳар ерда сенинг олампаноҳ соянгдан (ўзларига) паноҳ топадилар.

Қачонки сен яқинлик боргоҳини

(чодирини) арши аъзам устига курдинг,
фалак олий даражанг чодирига битта феруза тугма бўлди.

Енгилмас сипоҳинг саф тортганда, кўзларга тўтиё
этгали сипоҳинг оёқ гардини ҳар томон олиб кетдилар.

Қора кўзларингни Худо «мозоғ» сурмаси билан равшан қилди,
шунинг учун Худо дийдорини яққол кўра олдинг.

Кўз қиридан ҳар томонга раҳмат назарини ташлаган чоғингда,
Фонийга ҳам бир кўз қирингни ташлагин, чунки у ҳам
бир нигоҳ қилмоғингга кўз тутуди.

Ишқ сирлари қийин экан, уни май билан осон қил,
чунки эритилган ёқут (май) мушқилларни ҳал қилади.

Сен майхонага бор, ул ерда икки юзча даврани кўрасанки,
ундаги давралар бошдан-оёқ май шамъидан ёп-ёруғ бўлиб туради.

Дил билан майнинг ҳар иккови равшан бўлди; билмайманки,
майнинг тоби дилни ёритдимми, ёки дил оташи майними?

Мақсадга етмоқ йўли узоқдир, лекин агар сенга ишқ ўти тушса,
бир қадам ташлаб яшин каби манзилга етмоқ мумкиндир.

Мен илм ва такводорликдан бебаҳраман, (аммо) нимадан
баҳраманд бўлган бўлсам, у ҳам маъшук ва майга қурбон бўлди.

Лайлининг туялари саҳрода булутдек
сайр қилганида эшитиладиган овоз

бу туялар кўнғироғининг овози эмас,
балки Мажнун дилининг фиғонидир.

Эй Фоний, бир куни фано даштида манзил қилсанг, менинг
томонимдан жонга руҳ бахш этувчи

кўхна биноларга сажда қилиб, улардан бўса ол!

Агар севикли ёрим ўтли юзига парда тутса,
ўтли оҳим билан тўққиз фалак пардасини ёндираман.
Эй кулоҳини қия қўндирган гўзал! Бизни қатл
қилмоқчи бўлсанг, тийғингнинг ҳожати йўқ,
кулоҳингнинг бир бурчини букиб қия кийганингнинг ўзи кифоядир.
Сенинг эпчил қадду қоматинг ҳар томонда намоён бўлганда,
кишилар хатарда қолади, фаришталар алҳазар дейди.
Эй кумуш бадан, ҳар кимсага юзингни кўрсатаверма,
ундай пок жамолга боқмоқ учун менинг кўзим каби пок кўз керак.
Эй соқий, жаҳон зулмидан дилимда юз ғам яширингандир,
бир пиёла май тутиб, мен ғамгинни ўша ғамлардан халос эт.
Агар сен идрок ойинасини ёритмоқчи бўлсанг,
мастликни одат қилишинг ва фано кўчасида манзил қуришинг керак.
Фоний, бу дарду аламли дунёда сени ҳалок қилувчи ғам захри бўлди,
нафаси жон бағишловчи муршид (пир)ни изла, ундан тарёк олиб ич!

Бошда бизга ишқ ўти енгил кўринган бўлса ҳам,
лекин ундан чиққан биргина учқун сийнамиздан дуд чиқарди.
Эй ҳамдамлар, биздан орому уйқуни изламанг,
бизни яхши ухлатадиган кўз роҳати (махбуб) кетиб қолган.
Висол шомининг ойи қуёш (севгилим) бор эди,
ҳасадчи чарх айрилиқдан бизни қора кунга ташлади.
Мақсуд базмгоҳи анча кечикиб муяссар бўлди-ю,
лекин фалак бизни у ердан жуда тезлик билан қувиб чиқарди.
Модомики васл йўқ бўлиб, ҳажр бор экан,
эй дил, бундай борлиқдан бизга йўқлик юз марта яхшироқдир.
Бир маҳалда бизни кечаси ухламайди (тақводор) деб мақтаган кишилар
бугун жунун тошларини отиб қатл қилмоқчи бўладилар.
Ишқ куфридан динга раҳналар тушти, шу сабабдан
оташпараст ва яҳудийлар бизга дакки бердилар.
Эй соқий, тўхтовсиз май беравер, чунки давроннинг малолатидан
ҳар нафасда ўзгача малоллик дилимизда ортиб бормоқда.
Эй Фоний, айрилиқ бизни йўқлик томон етаклаётган
маҳалда бу борлиқ зиндонидан қандай тоқат қилиб ўтирибсан?
Ишқ бизнинг лойимизни қон билан қорган деса бўлар,
чунки дилимиз ва кўзимизда хунобдан бошқани топиб бўлмайди.
Эй тариқат пири, ишқ йўлидан кечиб кетиб бўлмайди,
чунки майфурушлар хароботи манзилимиз бўлгандир.
Эй соқий, мушкилимизнинг ҳаммаси хумордандир, бир оғир
ратл, яъни катта май косасидан бошқа
нарса билан мушкилимиз ҳал бўлмайди.
Майхонада гадодек бўлсак ҳам, лекин айшу ишрат ва хурсандчилик
чоғимизда подшоҳлар мажлисимиз тарафига йўл тополмайдилар.
Эй майфуруш муғбача, умримизнинг ҳосили майингнинг гаровидир,

бу сенга қабул тушармикин? Эй маст қотил, дилни чок этувчи ўқни ҳар бир дилга отасан, бизнинг дилимиз учун ҳам бир неча ўқни сақлаб қол. Фоний, бизнинг умидимиз шуки, ишқ водийсида карвонбошининг маскани бизнинг кажавамиз бўлсин!

Менинг ойим шабистонда кечалар май ичганда май шафақидаги кўпиклардан юлдузчалар кўринади. Оғзинг ноёбликда ҳайвон (тириклик) булоғидир, икки жон бағишловчи лаълинг ўша булоқнинг лабларидир. Кел, эй ой юзли соқий, ўтдек жомни бер, Ҳажрда мени иситма кўйдиргунча май билан кўйдир. Агар ул шўх турктозлик қилса унинг оёғини ўпиш учун минглаб ой ва юлдузлар унинг маркабининг наъли (товони, тақаси) изидан йиқилади.

Шароб харобот риндларининг ихлосига боис бўлса-да, ерларнинг қўшилишига машраблар яқинлиги сабабдир. Сенсиз ошиқлар ҳар кеча шундай фарёд чекадиларки, бу «ох» ва «ё Раб»лардан руҳонийлар' орасига ғавғо тушади. Агар Фоний шу қадар ташналаб ҳолда майхонага кирса бу дарёкашликдан хумларнинг қолиби бўшаб қолади.

Юзинг ғамидан гулларнинг ёқаси чок бўлди, у ёқаларнинг чоки этаккача етди. Боғ мулкида чаман бозорини кўр, сўнь (яратиш) кўли сенинг сайринг учун гулу насрин билан дўконларни ясатибди. Ғунча гул япроғидан лаб қилиб, дўлдан тишлар ясаса ҳам, сенинг инжу тишинг, лаъли лабли оғзингдек бўла олмайди. Дарахтларнинг тебраниши, гул ва райҳонларнинг жилваси наврўз елидан эмас, чаман сенинг қадамингдан жон топганидадир. Замона шундай хуррам, эй, соқий, паймона тут, замона каби паймоналар қоидасини синдирмоқчиман. Эй муғбача, лаъли лабу оғзингни бода билан рангин қилдинг, энди диллар ғунчаси (унинг) асири-ю, жон жавҳари фидосидир. Мен юз гуноҳу расволик сабабли муғлар дайридан май истадим, у ерда уларнинг барчаси бир-бир олдимга келди. Матлубинг (истаганинг) дилинг ҳарамидадир, унинг васли учун Биёбонларни босиб ўтиш саргардонликдан бошқа нарса эмас. Агар Фоний висол умидида бўлса, булутдек алангали оҳи, кўз ёши ва фиғон чекиши ажаб эмас.

Дилим номуродликда, таним эса нотавонликда комронлик айшини суради, чунки булар ишқу дард бахтига эришгандирлар. Менинг сарвим дилларни мафтун этиб, гулшанга хиром қилса, халқда дил, балки гул дарахтида бир ғунча ҳам қолмайди. Чархнинг меҳрига кўз тутмайман, ундан умидвор эмасман, чунки кўп кишиларга меҳрибонлик қилдим, номеҳрибонлик топдим.

Менинг ҳолимга катта-кичик кулсалар, ажаб эмас,
чунки кексаликдаги ишқим гўзал бир ёшга зор қилди.
Булбул билан қумрининг фиғони ишқда мен билан
тенг эмас, чунки, Фарҳод ва Мажнун билан ҳамдостонликлар қилганман.
Дўстлар мақсади учун ҳар қачонки дўстлик косасини кўтарар экансан,
мени эслаб қадаҳ торт, (чунки) мен ишқ забуниман.
Ҳар вақт ўқинг дилимга озор етказса-да, лекин мен
ҳар қачон бағримни тешмоқчи бўлганимда,
ўқингга кўксимни нишон этаман.
Эй йигит, қариликда айнул-яқин, яъни тангрига
етишмоқ давлатини истасанг
йигитлигингда қарияларнинг йўл ғуборини кўзингга тўтиё қил.
Эй сарвқомат, сенинг хиромингни таърифлашда равонликка
урингани сабабли, Фонийнинг назми руҳи равон бўлди.
Биз қаёқда-ю, зухду ибодат қаёқда,
маст қаёқда-ю, тақвою тоат қаёқда?
Ғунча захмли менинг дилим дардманд,
қара, дард қаерда-ю, жароҳат қаёқда?
Эй боғбон, гул ва сарвдан иккинчи марта дам урма,
у чехра ва қомат қаёқда?
У туз кони менинг коримга ярамади,
айт, у малоҳат кони қаёқда?
Зухд хонақоҳи бизга танглик қилади,
маломат майхонасининг катта кўчаси қаёқда?
Шайх бизга риёни, пири муғон эса майни кўрсатди,
айт-чи, фирибгарлик қаёқда-ю, каромат, сахийлик қаёқда?
Агар Фоний сенсиз ҳаётни истамаса,
иши мушкуллашганда тобу тоқати қаёқда?
Ўтли гул баргидаги жола (шудринг)дан бизга нима фойда?
Чунки у маҳбубнинг пешона тери дилимиздан
хушимизни олиб кетган.
Бизнинг заифлигимиз бир шўхнинг юзу лабининг хаёлидандир,
эй кўнгил, бизнинг заифлигимизга гулқанд қувват бағишламайди.
Сенинг лабинг лаъл узуги, бизнинг фиғонимиз беҳад,
ўша узукдан лабимизга сукут муҳрини бос!
Биз чорасизликдан ерга боқиб қолганмиз,
Ул ой ноз ва карашма кулоҳи бурчини кўкка етказмоқда.
Кўп йиғи ва ўртанган қалбимизга қўлимизни босганимиздан
Янгимиз баъзида хўл ва баъзида қуруқ бўлиб туради.
Бу қандай гўзал ошиқликки, кекса бошимизни
У нозанин ва майнинг маломати ўзликдан қутқарди.
Бизнинг даврондан ранжиган ғамгин кўнглимиз истаги учун
шодлик келтирувчи тиниқ май билан ҳофиз қаерда?
Бизга висол фароғатини топиш имкони йўқ, чунки кўнгилга

хатарлар солувчи минг андиша қароқчилари пистирмададирлар.
Маст муғбача келди-ю, дил кўлдан кетди.

Эй Фоний, бу борада бизда ҳеч бир гуноҳ йўқ эди.

Муғлар дайрини шунинг учун ўзимизга қошона тутганмизки,
ул муғбача гоҳ-гоҳ бу хонамизга келиб туради.

Ул пари бир варақда Мажнун суратини кўриб кулди
ва «бизнинг девонамизга ўхшайди» деди.

Бир зоҳидларгина эмас, миршаблар ҳам
ҳар кеча мастона наъра-ю шовқинимиздан танг бўлдилар.

Биз дайрнинг дарёпўш риндлариданмиз, шунинг учун
бодафуруш паймонамизни кўзадан эмас, хумдан ясаган.

Бизнинг жононимиз дилраболик қила бошлаганда,
барча ошиқлар дилдан эмас, жондан ҳам кечадилар.

Дил ғамингдан вайрон бўлса ҳам унинг ганжи сен
эканлигинг учун обод уй ҳам бу вайронага ҳавас қилади.

Эй Фоний, агар ёримиз ошиқликни гуноҳ деса,
бизнинг гуноҳимиз икки юз марта қатл қилишдан ҳам ортиб кетади.

Дилим унинг каманд ҳалқасининг асири бўлгач,
бошим ҳам оти туёғининг тупроғи бўлиш билан қувонди.

Менинг аччиқ йиғим лабинг шавқидандир,
бу йиғига таажжубланиб, унга ширин кулги келади.

У ҳам ёш, ҳам майхўр, ҳам нозанин ва ҳам ўз ҳуснига
мағрурдир, ошиқ дилининг фарёди унга таъсир қилмайди.

Ўзим масту девона бўлатуриб унга насиҳат қилсам,
жафони тарк қилишдан сўз очсам, у қандай эшитсин.

Подшоҳлар унинг эшигида гадо, мен кўчаси итларидан ҳам ҳақирроқ,
шундай бўлгандан кейин менинг муҳаббатим унга
қандай маъкул тушсин?

Дилимга «сени ўлдираман» деб ваъда қиласану
лекин вафо қилмайсан,

бу интизорликда ўлдиришинг қачонгача?

Нақшбандлик йўли — тариқати Фоний қўлида бўлганда,
у ажойиб нақшларни яратар эди.

Даврон холининг кашфи учун Жамшид жоми бизга
ҳавас эмас, балки соқий юзининг акси тушган жом,
биз учун етарлидир. Одам бўлмаган шайхдан қочиб,
майхонани макон этдик, бундан буён бизни ҳеч ким
хонақоҳда кўрмайди. Май тоғораси теварагига бемалол
ўтириб олганмиз, пашшани ҳайдаш мушкул бўлганидек,
бизни ҳам ҳеч ким қувиб юборолмайди.

Эи дайр пири, хумор фарёди билан ёмон аҳволга тушиб
қолдик, энди фарёдимизга етувчи сен бўласанми, ёки муғбачами?

Подшоҳ ноғорасининг гумбур-гумбур овози мастлик уйқусидан
уйғота олмайди-ю, Эй карвон, кўнғироқ овози бизни қандай

килиб уйғота олсин? Мастлигимда тилимга гўзаллардан бошқанинг
номи келмайди, риндга маза, чунки у исмларни пиёла теграсидан ўқийди.
Гадомиз, илтимосимиз бир култум май бўлиб,
бошимизга подшоҳнинг лаълли тожини кийиш ҳаваси йўқ.
Бизларни мастлик ва кечаси кўча айланишда шундай
риндлардан санагинки, мастлар миршабдан қандай қочса,
миршаблар биздан шундай қочадилар.
Биз Фонийдек майга фарқ бўлдик, лекин охирида
дўстлар дарё четга чиқариб ташлаган хас сингари
бизни ҳам топиб оладилар.

Гул юзинг ёсмин рангини кўрсатгандан кейин,
гулранг май билан уни ўтдек ловиллатсанг нима бўлибди?
Билмадим, кофир кўзинг майдан қизардими,
ёки дин аҳлини ўлдириш учун унга қизил тўн кийгиздингми?
Қачонки пешона гулзорига тердан шабнам кўнса,
ўша оғиз янглиғ менинг ҳам дилим ғунчаси очилади.
Аксингнинг сурати майда кўрингач, хитой наққоши
ҳам бу хилдаги тиниқ ранг билан сурат чиза олмайди.
Қудрат ва бойликда кекса майфуруш Сулаймон сингаридир,
мана кўр, унинг узуги остида (хукми остида) ҳар бир
хум бошқа бир оламдир.
Унинг (майфурушнинг) даражасининг авжи осмондан ўтди,
Шу маънодан ер юзидаги шоҳлар унинг гадоси бўлдилар.
Кузнинг қаттиқ шамоли пойлаб (эсиб) турган вақтида
олам баҳористонида омон қолган гулни қаёқдан топасан?
Хилватнишин зоҳид, (ёр) васлига етиш чораси учун
жой белгилайди, шу сабабли ёрдан узоққа тушади.
Эй дил, Фоний фано хароботига киргандан кейин
унга тавба ва тақво аҳли борасида гап очма.

Агар у хитойлик турк (махбуб) май жомини ичса,
аввал бизнинг устимизга от суриб ўлдириб талон-торож қилади.
Юзи нозикликда гул баргини барбод берди,
қомати чаққонликда сарви раънони тупроққа ўтқазиб қўйди.
У лабдан бўса олишга тўсқин бўлиш учун икки юз чоғли
киприк ўқлари тайёр (турганда) ким бу орзуни хотирга келтира олади?
Оразининг баҳорида ажойиб тоза гуллар очилди,
эй муддаи (ракиб), Худо ҳақи, бир нафас томошага моне бўлма
Мен ҳамиша муғлар кўчасида бўламан, лаъл лабидан
жон бағишловчи муғбача биргина
сўз билан бу эски дайрдан (дунёдан) Исони ҳайдаб юборган эди.
Бу зуҳду тақво либосини ўтга отганим яхшироқ, чунки
харобот кўчасида уни бир пиёла шаробга ҳам олмайдилар.
Ишқ ўти билан тиниқ май махфий сирримни сийнам чокидан
кўрсатиб тургандан кейин мен уни одамлардан қандай яширайин.

Эй дин подшоҳи, айт, Жамшид жомини хазинадан олиб келсинлар,
токи дунёнинг вафосизликларини шоҳларга кўрсатайин.
Ҳофиз ғазалларига ҳамма қойил қолган, эй Фоний, ўша
Жаҳонни безатган назмдан сен ҳам бир оз тиланиб олсанг бўлади.

Мен факрлик далқи (либоси), майхона бурчагини истайман.
Шундай экан, шоҳлик кийими ва маснадини қачон кўзга иламан?
Айшнинг фархунда (қутлуғ, саодатли) қуши газак
ва майга ром бўлади,
Бундай сайд (овланувчи) учун дону сув сепаман.
Биздек дарёнўшлар учун майфуруш жомни
тоғорадан, паймонани май хумидан ясаши керак.
Эй ҳаким, дардимга дармон сифатида май
буюрганнинг учун ўзимни ўлдирдим,
ақли бўлган киши девонага май берадими?
Эй дайр пири, майхона тупроғининг ҳиди кишини маст қилади,
бу кошонани бода лойи билан суваганинг йўқми?
Эй воиз, тўхтовсиз сўзлашинг юракка ғафлат солади,
бу афсонани гўё уйқу келтириш учун тўқигансан.
Бир дам ёрим билан биргаман, на дўстлару на рақиб керак,
ошно сиғмаганда, бегонага қандай жой топилсин.
Чарх ҳодисалар тошидан кулбамга юз рахна солади,
гўё бу вайронани бошимга қулатмоқни истайди.
Жон бериш вақтида бир дам жононани бошим узра келтирсанг,
эй, Фоний, жонимни фидо қиламан.

Кўзим ариғи сенинг сарвингга (бўйингга, қоматингга) жилвагоҳ бўлсин,
жилва қилганингда жоним оёғинг остида тупроқ бўлсин.
Эй гўзаллар шоҳи, иссиқда менинг кўзимда манзил қилсанг,
кўзим қораси бошингга қора соябон бўлсин.
Ҳоҳлаган томонга қўшин тортганингда менинг хоксор жоним,
бошингдан айланиш учун сипоҳинг чанги бўлсин.
Ҳодисалар бедодидан ҳар ким ҳар томонга қочганда,
майхона соҳатининг (майдони, юзасининг) бир
бурчаги менинг паноҳим бўлсин.
Агар ул муғбачча муғлардан бошқаларга соғар тутишни истамаса,
кофир зулфининг жавридан диним уйи хароб бўлсин.
Дайр пири дурдкашларга (май қуйқумини ичувчиларга)
катта улуш берганда,
унинг тоғораси сипеҳр, жомининг айланаси куёш ва ой бўлсин.
Агар бўйнида кўза кўтариб келтириш риндаларга гуноҳ бўлса,
эй, Фоний, бу гуноҳ ҳамиша сенинг бўйинингда бўлсин.

Тиниқ майни май тоғорасидан шундай ичаманки,
булут дарёдан сувни шунчалик ичолмайди.
У кўз жафо қилишга қарор бериб, бедод қилиш билан
уйқуга кетади,

шунинг учун кўнглиму кўзимдан қарору уйқуни олиб кетди.
Бир тонг пайтида дўстларнинг суҳбатини ғанимат бил,
(негаки) қиёматгача ёлғизлик шонида кўз уйқуда бўлади.
Агар замон аҳлидан вафо истасанг лаълдек май ич,
чунки, бу ноёб гавҳарни ҳеч қачон киши кўрмаган.
Эй, сен, «ёшликда май ич» дейсан, мана энди
муғлар дайрида маст бўлиб йиқилган қарию ёшни кўр.
Қон тўқувчи кўз мени ўлдирди, у дин қасдида
айни мастликда меҳроб бурчагидан ўрин олибди.
Жаҳон аҳли эшигидан мурод сўраш фақр шеvasи эмас,
Фониё, агар васл истасанг бу эшикни ёп.

Ўтли юзингни ёндирар экансан, мени куйдирасан,
бу хошокни (мени) ул шуълага тутантириқ қиласан.
Агар сийнам чокидан юз пора дилимни кўрсанг,
ғунча ичидан гул кўринди деб ўйлайсан.
Хиром қилган чоғингда ер гард сингари кўзғалади,
чунки ҳаёт сувидек юришинг тупроққа жон бағишлайди.
Қасринг дарвозабони мени ҳайдаса, ҳеч ажабланарли
эмас, чунки бепарво девонани подшоҳ қошида
қолдириш расм эмасдир.

Эй соқий, давроннинг меҳнатидан кўнглим хираланди,
идроким ойинасига сайқал беришим учун май тут!
Дайр гадоси май ичган чоғида унинг эски сафол косаси
рашкидан фалак май косаси минг хил рангда бўлади.
Халлоқ кўлининг мақсуди агар гулранг май бўлмаса,
токка лаълу ёқут доналарини боғлаб кўярмиди?
Харобот (майхона) пирининг қулиман, чунки у саховатли
пирнинг яшинсимон бир жоми юз бахил хирмонини
куйдириб юборади.

Эй Фоний, жаҳоннинг иши ғамдан бўлак нарса эмасдур,
ғамгин хотирингни бир лаҳза хушнуд тутмоқчи бўлсанг, бода ич.

Эй (гўзал) хуснинг баҳоридан менинг чехрамда гулзорлар,
ўша гулзорлардан (сийнамга) тиканлар қадалган.
Ҳажринг нешидан жоним ипи доим узилиб туради,
чунки у игна ва бу ип билан дилнинг чокини тикиб бўлмайди.
Агар ғам кулбасида ёнимга келсанг, вужудимни тополмайсан,
чунки деворлардан бошимга ёғилган хорликнинг
тупроқларига кўмилганман.

Юз қизиллиги билан унга ҳамранг бўлиш мумкин эмас,
Чунки менинг юзим қондану унинг юзи майдан қизарган.
Мен дилларни торож этувчи маҳбубнинг дастидан
қиблага қандай юз ўгирай,
У ҳар тола сочидан бўйнимга зуннорлар осиб кўйган-ку.
Мен телба бўлишимдан илгари фанлар эгаси,

донишманд пир эдим,
энди гўдаклар кўча ва бозорларда мени қувиб юрмоқдалар.
Эй кўхна чарх, бу янги назмимни кўриб бирдан ҳайрон
бўлиб қолма, Фоний сўз таълимини доим Жомийдан олади.

Ойсиз кечалар юлдузлар билан ёримагани сингари
кўз ёши тўккан кечаларим сенинг юзингсиз қоронғидир.
Ҳажрингнинг қоронғилигидан кеча ва кундузим баравардир,
чунки кундузларим қоронғи кечадек ва кечаларим ундан
ҳам қоронғидир. Ҳажрингда ошиқларнинг қолиплари (танлари)
жондан бўшаган эди, жон бағишловчи лабингдан қолипларга
яна жон кирди. Сенинг қаддинг бўлмаган чоғда бўстондаги
серяпроқ ҳар бир шох менинг кўзимга чаёнлар осилган илон
бўлиб кўринади. Соқий, агар севгилимнинг лаблари теккан майдан
берсанг, мен учун унинг бир томчиси ҳам кифоядир.
Эй кўнгил, мен шароб билан мастман, зоҳидлару Кавсар ғамидан,
узоқ бўлишимнинг сабаби узоқ замонлардан бери майхўрлигимдир.
Фоний, муғлар дайрида бир жомни уриб олди (кўтарди),
энди нола ва «ё Раб»лар билан яна бир жом майни кўтармоқчи.

Менинг кўзимда киприкдан бир қанча тиканлар бор,
агар улар билан майфуруш эшигини супурмасам,
барчаси кўзимга қадалсин.

Эй дўстлар, майфуруш агар лутфу марҳамат қилмаса,
чорамиз йўқ, (чунки) пул каму хуморгарчилик кўпдир.
Шайх кибирли жандасини кийиб, қилган макридан
юлдуз билан тўла осмон рақсга тушади.

Эй муғбача, дин ва такводорликни тарк қил дер экансан,
(у онда) хум оғзидан ғиштни олиб, зуннор тугунини еч!
Соғар даврини (май пиёласининг айланишини) ғанимат бил,
чунки азал наққоши бу тўққиз фалак гардишининг
сиррини яшириб ташлаган.

Муғлар хароботида дарёдил риндлар бир қултум май
бадалига бу олтин нақшли гунбазни (фалакни) берадилар.

Умр бемаъни ишлар учун зоеъ бўлди, гуноҳларинг
тавбаси учун лоақал охирги бир дамингни асраб қўй.

Олам сирлари юзидаги пардани очиб, энг покиза
кишиларга ҳам кўрсатмадилар, мен гуноҳкор қандай қилиб бу
пардани очиб кўришни орзу қилайин?

Эй Фоний, такаббурлик ва манманлик билан фано йўлини топа
олмайсан, бу йўлни босиб ўтиш учун манманлик юкини ўз
устингдан отиб ташла.

Қора булутдан бир яшин тоғлик ерларга тушди-да,
ҳар томонда баҳор гулларининг шамъини ёритди.
Наргис олтин жом ва лола ёқут пиёлани қўлга олгач,
чаман қуши кичқириб пархезгорларни май зиёфатига таклиф қилди.

Эй дайр пири, сен ҳам шундай бир фаслда сармастлик билан
майхона кунжидан майхўрларни чаман тарафига бошлаб чиқ.
Эй муғбача, шомдан тонг отгунча бедор ўтирувчиларни
мардларни қулатадиган бир муғ жоми билан ўйинга сол.
Тонг чоғидаги май айшу ишратини бошлаб дўстлар билан қадах ич,
чунки эртанги тунда дўстлар сени ёки сен дўстларни
топишинг маълум эмас.
Кўргинки, бу саҳрода ҳодиса елидан давлатлиларнинг ғурур
тожи лола баргидек ҳар томонда тупроққа қоришиб ётибди.
Хоксорларнинг бошидаги фано гарди ва ёнбошидаги ноумидлик
тупроғи Жамшиднинг тож ва тахтидан озод тутуди.
Эски сафол косани май билан тўлдиру унга жоми Жамшид
деб от қўй, давр аҳволини шунинг ичида томоша қил.
Эй Фоний, охири йўқликдан бошқа иш бўлмагандан кейин
бу фано дайри (дунё) даги журъахўрларнинг айбини кечир.
Сенинг ишқинг жомидан беҳуд бўлганларга дўст косаси
қандай яхши, у катта жомдан ичиб бўшашганлар бош
оғриқнинг кайфини суриш (қандай хузур).
Бенишон бўлган киши сенинг нишонингни топди,
бу бенишонлик ўтидан
пайдо бўлган доғларинг изи йўқолганларга нишондир.
Ғаминг саҳросида оворау беҳонумон бўлдим, ўшал
овораликлар қандай яхши-ю, бу беҳонумонликлар қандай ёқимли.
Агар итларингни базм даврасига бахтим йўл берса,
мастликдан шерни енгувчиларга ҳукмронлик қилар эдим.
Ҳар кимки қўлидан келганича ғамингда нотавонликни машқ этса,
Қанчадан-қанча зўрлар беҳад ожизлик билан унга мағлуб бўладилар.
Кимки бошқалардан хотирининг лавҳасини ювган
бўлса, ишқ дарсида у нуктадон бўлди,
бу йўлда доноликдан кўра илмсизлик афзалроқдир.
Сенинг ҳажрингда тирикликим барбод бўлди,
сенинг висолинг тирик қолганларга қандай яхши.
Агар ҳамдингни ёзишда мен Фонийни хатодан сақласанг,
сўз суриш иқлимида соҳибқиронлик қиламан.
Агар сен ҳамдинг достонини айтишга тилимни бурро қилсанг,
Хисрав нима экан, балки Жомий билан ҳамдостонлик қиламан.
«Қалбингни ўғирлайман» дединг, эй ёр жоним ҳам
фидойинг бўлсин,
«Қалбингни қолдирмайман» дединг, бизда ўзи қалб борми?
Май ва қўшиқчи учун дил кетди, жон ҳам кетидан борди,
лекин, айт, усиз бу иккови ҳам базмимизни безатмасин.
Эй, лоуболи (ибосиз) ринд, балодин ортиқча нолима,
ошиқ киши балони бемалол тортиши керак.
Сенда ганж яшириндир, шунинг учун кўзга вайрон, кўринасан,

Кўр, етти аждаҳо атрофингда айланиб турибди.
Ишрат учун қувватим йўқ, чунки бу кам футувват чарх
ҳам мурувватсиз, ҳам мадорсиздир.
Эй кўнгил, дўстга юзлан, жонингни унга фидо қил,
ишқ дардига кўниккин, аммо даво излама.
Муғлар пири — гардун унинг умрини узоқ қилсин —
бенаво риндларни ҳамиша мамнун қилиб туради.
Гарчи дайрда мастман, куфр зуннорини боғлаганман,
аммо ўзликдан узилдим, бунинг учун Худога юз шукрлар бўлсин.
Эй, Фоний, вафо йўлини изла, ризо сарманзилини қидир,
унинг ишқида фанони иста, фанони ғанимат бил.
Эй тонг шамоли, у гўзал ниҳолга
«снинг дастингдан умр боғи хазон бўлди», — деб айт.
Олов ранг сувдан бир қадах тортиб,
шайдо ошиқларга қандай олов пуркадинг?
Тақводорликка қаттиқ мағрур бўлдим кучли ишқ ҳар
қандай бақувват кишини ҳам ожиз қилиб қўйишини билмадим.
Эй севиқли сен сабрли ошиқлар хилидансан,
сабрсиз бу кексага бир тарахҳум қил.
Ҳусн машғаласининг шуъласи ишқ ўтидандир,
назар аҳлидан томошани дариф тутма!
Лабинг шундай бир ҳаёт сувидирки,
нутқ чоғи унинг олдида Исо ҳам дам уролмайди.
Майхона кўчасига кел, чунки икки дунё ҳосили
майхўр риндларга бир сомонча кўринмайди.
Шайх агар ишқдан ва майдан мени қайтармаса,
унинг ҳамма буйруғини жоним билан бажо келтираман.
Расво майхўр базмини кўргандан кейин,
бехонумон Фоний ҳам расволикка гирифтор бўлди.
Менинг жоним қасди учун ҳар нафас бир офат бор,
шу сабабдан муғлар кўчасидан мени тирик олиб кетиб бўлмайди.
Тақво ва парҳез билан дилим уйи обод эди,
эй воҳки, соқийнинг нозу ишвалари ва қадах сели вайрон қилди.
Шароб фитна ва ғавғоси йўлида ҳар нафас ёқамдан
этагимгача йиртилиб туради, (шундай бўлгандан кейин)
зуҳд ва тақво пардаси мени қандай яширсин?
Буни қараки, йиртиқ-ямоқ кийимим бир маҳбуб
ҳажрида майга гаров бўлиб, май билан ишқ, номус ва
саломатлик кийимидан мени яланғоч қилди.
Агар мен май гирдобига қулаб тушсам, гуноҳкор бўлмайман,
чунки менинг бу саргашталигим даврон бесаранжомлигидандир.
Исён (гуноҳ) денгизи мени юқоридан қуйига улоқтиргач,
бу тўфоннинг ҳар бир тўлқини мени осмондан ерга урди.
Эй дайр пири, тариқат йўлида риё чиркинлигидан покланмоқчиман,

агар фақиҳ сўраб келса, мени хум ичига яшир!
Тушимда хур кўлидан Кавсар сувини ичдим (лекин),
соқий кўлидан май олиб ичишнинг файзи унга нисбатан юз
чандон ортиқ эди. Эй Фоний, фано йўли қанча мушкул бўлса ҳам,
манманлик юкини ташлаганим учун у йўлни босиб
ўтиш осон бўлди.

Кеча бизнинг пиримиз масжидни ташлаб, майхонага келди,
бундан кейин бизнинг тадбиримиз зуннор боғлашдан
бошқа нима бўлар эди?
Биз ишқ кофири ва телбаликдан беҳушмиз, эй муғбача,
сенинг зулф зуннорингдан ясалган занжир бизга кифоядир.
Дайр пири тақводорлигимиз учун гуноҳкор қилса (ҳеч гап эмас),
май косасида майдан бир қатра қолса, у бизнинг гуноҳимиздир.
Бизнинг фирибгар ямоқ тўнимиз ичидан сўфилар бир шиша май топиб
олсалар, иккинчи мартаба хонақоҳга қандай бориб бўлади?
Эй шайх, бизга панду насиҳат қиламан деб захмат чекма,
чунки азалдан бизнинг тақдиримиз ринду расволикдир.
Эй муҳтасиб, шишани бўйнимга осиб майхонада сазойи қилдинг,
(лекин) шишани синдирма, (чунки) бизга бундан ортиқ таъзир
бўлмайди. Ажабо, шаҳарнинг шайхи ўз имонидан уялмасдан,
У санамнинг олдида сажда қилганимиз учун бизни кофирга чиқаряпти.
Агар маҳбубнинг зулфи туфайли тунги фиғонимиз кўкка кўтарилса,
кечаси ухламай ибодат қилувчиларнинг бошига ажойиб
қора кунлар тушади.

Эй Фоний, асаримиздан бир нусхаси Форс элига етса,
уни Ҳофиз қабрига ёзибкўйсалар ҳам ажаб эмас.

Гул гўзал бўстонни яна базмгоҳ қилди,
эй сабо ели, бу хушхабарни хушилхон булбулга етказ.
Сунъ қалами фалак қасрининг эгилган айвонига
ёй-камалакдан шоҳона ранглар солди.
Сабо ели ёмғурга ихтиёр бергач,
чаман гўзалларининг юзи гулоб сочувчи бўлди.
Хушхон булбул чаманни безаш учун
гул таърифиди бир боб навосозлик қилди.
Шундай фаслда нега хушёр ўтирибсан,
тур, базм учун бўстонсарони ясат.
Умрнинг бир лаҳзасини бўлса-да, ғанимат тут,
умр сингари на замонда сабот бор, на давронда бақо.
Бир тўда кишилар хотири учун май ич,
охир на улар сени топа олади ва на сен уларни.
Умр гулида вафо топа олмаганимдан сўнг
булбул каби афғонимни фалакка етказсам, не ажаб?
Дайрдаги майфуруш муғбача ишваси мени шундай
аҳволга солдики,

ахири юзининг томошаси учун имонимни бердим.
Эй Фоний, жононга толиб бўлган киши
ишққа биринчи қадам қўйишиданок жонни топширса, не ажаб?
(Эй) маст, майхонадаги шўх муғбачаларга қара,
улар дин аҳлининг ору номус кийимларини йиртдилар.
Офтобдан сўнг шафақ аён бўлгани каби,
маҳбуб қизил юзи аксини заъфарон май (пиёласи)дан томоша қил.
Ёр тор оғзини жомнинг лабига қўйган чоғда
дилим ҳасаддан ғунчадек ўралиб қон ютади.
Хонақоҳ хилватидаги тоат-ибодатдан кўнгил хира бўлган эди,
қадах кемайга сайқал берувчи унга жило бериб, зангини кетказди.
Майнинг нашъаси хотиримдан бангнинг хаёлини кўтарганидек,
лаъли лабинг менга муяссар бўлгандан кейин, сабз
хатинг керак бўлмай қолди.
Шоду хуррамлик жомига тош урмасидан илгари
майни мухтасибдан яшириш яхшидир.
Фоний агар майхонага борган бўлса, ихтиёрсиз эди,
чунки най билан чанг ноласини эшитгандан сўнг
ўзидан кетган эди.
Дайрда майи муғона истагида эдим,
аммо сахар чоғида хуморни баҳона қилдим.
Мени майхона ҳаваси уйдан чиқаради,
май бўлмаса мени уйдан топиб бўлмайди.
Дайр куйидан масту девонаю расво деб қидир,
бу нишонлар билан мени топа оласан.
Талаб аҳли дўстдан васл муждасини топдилар,
бу орада фироқ мени зорлик билан ўлдирди.
Ҳар замон-ҳар замонда менга қадах бер,
чунки бир замон май ичмасам замона ғами азоб беради.
Тунда ичилган май хумори мени хароб қилган эди,
эй, соқий, бир-икки тонгги жом билан мени қутқардинг.
Эй, Фоний, агар ўлсам итлар емиш қиладилар,
мени ул остона тупроғига ташланглар.
Соқий, лаъл ранг май жомини келтир,
лекин ёқут жомга лиммо-лим қилиб қуй.
Агар май косанг осмондек бўлиб, унга
қанча май қуйилган бўлса, батамом сипқараман.
Эй кўнгил: муғлар дайридаги муғбача (гўзал ёр) узатган
қизил жом айши давом этмоқда, уни ҳамиша ғанимат бил.
Даврон гулшанида вафо исини ҳеч ким топган эмас,
димоғингни май иси билан хушбўй қил!
Ишқ йўл-йўриғи ва мухташамлик қиссаси (бир-биридан) узоқдир.
ишқ (маънан) камолотга етган бечораларда бўлади.
Эй зоҳид, биздан тинчлик, соғу саломатликни сўрама,

шиша билан майни деб ору номусдан кечганмиз.
Эй воиз, йўқол, Тангри рад қилиш ва қабул қилишни
қайси биримизга қисмат қилгани ҳали маълум эмасдир.
Жамшид ҳам айш жомидан васл майини доимо ича олмади,
бу хомхаёлни унут!
Эй Фоний, фано жомини ичганингда дайр кунжидан
дорус-салом (жаннат) боғчасини сенга кўрсатаман.
Баъзан бизни подшоҳлик тўшагида кўрасан, баъзан эса,
ёнбошимиз остида тикан ва бошимиз остида харсанг тош.
Нима учун қўлимни дил устига кўйганимда (дилимни ушлаганимда)
сен ишва билан лабингни тишлайсан, (ман этасан),
айт-чи, сабрсиз жонимга қандай чора қиламан?
Сенинг васлинг сўзини тилимга олмасам (ўзимни овунтирмасам),
бу таманнони хаёлимдан қандай чиқара оламан?
Эй малак, унинг кўчасини ташлаб жаннатга қараб кетяпсан,
нима учун шундай томошани кўлингдан берасан?
Буни қараки, елкасидан жойнамозини ташламаган (зоҳид)
ҳам манхонада май кўзчасини кифтига кўйиб олибди.
Сенинг хуснингга машшотанинг зеб бериш учун уриниши
куёшга оро бераман деб бекорга овора бўлгандай гап.
Фоний Саъдийнинг ортидан изма-из бормоқда,
Бу икковисиз донога хаёл фаҳмланилмайди.
Дилимда юз мингларча ишқ юки (қайғуси) бор,
ҳалигача бунинг учун юз минг марта шукр айтаман.
Гул юзли соқий томонидан менга гулранг май карам қилинса,
эй порсо, хур ва Кавсаринг билан нима ишим бор?
Бир бўса бериб ўлдирмоғинг билан бўйнимга миннат юклама, сенга
интизорлигимнинг ўзи мени ўлдирган, яна миннатнинг нима ҳожати бор?
Ишқ ва майнинг гуноҳи учун миршаб агар менга
жарима солмоқчи бўлса,
унга айтгинки, у мени ишқ майхонасининг пирига топширсин.
Хуморликдан май ичсам, майдан хумор (ҳосил) бўлади,
май даври (жом айланиши)дан сурункасига
майхўрлик қиладиган бўлиб қолдим.
«Майхона томонга борма!» дема, эй войки,
муғбачалар сочимдан тортиб майхонага
олиб борадилар, шундай бўлгач, менда не ихтиёр?
Кеча ғайб ҳотифи мени ёр лутфу карамидан умидвор қилди,
энди май гуноҳидан нима парвойим бор?
«Маст қиламану ўлдираман», деб иккинчи айтма,
хуморликнинг ўзи мени ўлдирган, бу гапингдан нима фойда?
Эй Фоний, май мени муғлар дайрида тупроқ билан тенг қилиб
кўйгани учун бутлар (гўзаллар) оёғидан бўса олишга
умид боғладим.

Гул юзида май ўтидан нишонлар бўлган (эй гўзал),
у ўтдан менинг сийнамга учкунлар тушди.
Сен ўлдирган кишилар қонидан оқаётган дарё қирғоғидаги
тошлар — тўлқин шиддати билан қирғоққа отилган бошлардир.
Гулранг кийим ичра мавзун қоматинг
жигарлар қони билан нашъу намо топган бир сарвдир.
Ишқинг билан ўтказилган ҳар бир умид
ниҳолимизнинг меваси—маломат тоши бўлди.
Бир муғбачанинг ишқидан майхонадамиз,
бир қултум май учун юз эшикка борамиз.
Бир раҳбарсиз фано даштидан ўтиб бўлмайди,
чунки унда хатарлар ҳаддан зиёда кўпдир.
Фоний бўлса, май жоми бўлса, ишқ ва харобот бўлса,
дунёдан мақсадимиз шу, бундан бошқалари беҳуда бўлиб қолади.

Ҳаво гул ва суманларга сепган шабнам
чаман гўзалликларининг юзларига тушди.
Агар чаман гуллари фироқ шаҳидлари бўлмаса,
кафанлари нега лоладек қонга бўялган?
У дил олувчи жингалак сочдан тобга тушмаган бўлса,
нега сунбулнинг туррасига тугунлар тушибди.
Бундай фаслда бода ва ёр билан бўл,
чунки майхонада ёлғиз жом ичиб бўлмайди.
У бут томонга қандай қилиб чошиб бормайин,
тортиш учун жон бўйнига зуннордан иплар боғлаган бўлса.
Ҳақиқат сиррига сўз билан йўл топиб бўлмайди,
сўз кўп айтилган бўлса-да бир жойга бориб етмади.
Фоний, фақр йўлига киргину ортиқча бир нукта айтма,
агар йўл марди бўлсанг бу ҳамма фанларингни пеш қилма.

Жам жомига муғона шаробни қуй,
унда бу корхонанинг ҳақиқатини кўр.
Эй, дайр пири, харобот аҳли маҳрамлардир,
бу сирдан нукта айт ва баҳонани қўй.
Бу сўзнинг шўридан агар беъътидоллик қилсам,
менинг ҳалқумимга беҳудлик шаробини қуй.
То ўша май ҳар лаҳза хотирим лавҳидан
замонанинг айш ва жафосини ювиб ташласин.
Васлда ўлишни истайман, эй Хизр,
обу ҳаёту мангу яшашни инкор қиламан.
Агар Калим ўтининг алангасини кўрмаган бўлсанг,
майхона шипида май шуъласининг аксини кўр.
Фоний агар бу базмга лойиқ бўлмаса,
эй рақиб, бир бор қуйиб бер, остонани ўпсин.
Таҳсин ва офаринки, сенинг кипригинг тиканига юз мингларча киши зор
бўлиб, икки юз мингларча киши икки гул юзинг асиридир.

Гўзаллик баҳорида юзинг гулшани шунчалик тоза ва
хуррам бўлибди, унга хазондан офат етмасин.
Эй дил, ноладан ўзимни тияман, деб даъво қилма,
чунки дўст жилва қилиб турганда, сенда нима ихтиёр қолади?
Хумор машаққатидан дардманд бўлсанг,
унинг давоси майфуруш кулбасидаги гулранг майдир.
Умр ўтади, май жомини кўлингдан қўйма,
чунки у ҳаёт қайғусидан сени халос этади.
Вафо аҳлининг мазорига йўлинг тушганда, у ернинг тикани
этагингдан тутса, сен этагингни ундан тортма.
Эй Фоний, фақр водийсига манманлик юки билан кирмагин,
унга бундай юк билан киришга ижозат йўқ.
Ёшим бир ерга боргандан кейин, чарх унинг кўчасига мени ташласа,
шодлик ёшининг сели у кўчадан мени оқизиб кетади.
Менинг ишқим тарозуси палласининг бир томонига Фарҳод тоғини,
бир томонига мени қўйсанг, сомондек сарғайган жисмим
тоғдан оғир келади.
Йўлингга юзимни шунчалик сурдимки, йўл ҳам, юз ҳам тирналиб,
қонга беланди, эй воҳ, сен томонга боришга йўл ҳам йўқ, юз ҳам йўқ.
Хушбўй гажагинг иси димоғимга етганда, у ис мени
гоҳ беҳол қилади, гоҳ руҳлантиради.
У бадфеъл менга раҳмсизлик тийғини шунчалик сурдики,
бу ҳаддан ташқари шафқатсизлиги билан мени ҳам
ўзидек бадфеъл қилиб қўйди.
Майхона пирининг илтифотидан мен майга ғарқ бўлдим,
энди муҳтасиб излаб мени қайдан топа олади?
Эй Фоний, мен ёр вужудида фано бўлганман
(йўқолганман), бунинг учун шукр,
чунки (унинг ишқи) мени ғам ва шодликдан халос этди.
Дил сенинг ғамингдан қўйнимда ором олмайди,
качонгача мен уни сенинг қўйингга олиб бориб, олиб келабераман?
Телбалик чоғимда бошимга қўнувчи қарғага
(жунун қушига) бошимнинг яраси емиш бўлади.
Менинг таним соядан оғирроқ эмасдир,
(шундай бўлса ҳам), қўйингдан бу оғирликни кўтаргим келади.
Даврон мени куйдирди, энди у менга мотам тутайди,
чунки кулимдан (унинг) кундузи қоронғи бўлди.
Лайли билан Мажнун ўртадан йўқолди, чунки мен
ишқда буни (Мажнунни), дилбарим эса
сафода (тиниқликда) уни (Лайлини) писанд қилмаймиз.
Унинг оёғини ўпишни даъво қилишга ҳаддим йўқ,
эй ишқ, унинг эшиги тупроғи бўлишимнинг ўзи кифоя қилмайдими?
Менинг хасдек жисмим у гулнинг харамхонасига борди,
эй шамол, у ердан уни қувиб юборма!

Сафол косамдаги май дурдини ялаш учун унинг ити келди,
лекин май косамдаги бир хушбўйлик уни маст қилади.
Агар риёкор шайх тасбеҳ донасини санаса (ўгирса),
кўрки, мен Фонийдек уни бир арпача ҳам санамайман.

Оҳ, гул чоғида у гулрухсордан айрилганман,
мени гул бошқача ўртайди-ю, тикани ўзгача.
Мен билан ёр жудолик ғамида, булут, баҳор таъсирида
ҳар қайсимиз ўз ҳолимизча йиғламоқдамиз.
Бу қандай айрилиқки, жонон мендан жудо бўлган чоғда
дил жондан жудо бўлди, жон зор тандан жудо бўлди.
Жон беморнинг танидан чиқиб кетишни талаб қилгани каби,
у пари пайкар мен хастадан жудоликни талаб қилди.
Бошимни у эшик билан деворларга ҳар алфозда уришимдан
эшик билан деворлар бир-биридан ажралиб кетди.
Эй соқий, майга мени беҳуш қиладиган доридан сол,
дилдордан жудо бўлган дилимга ақлу хушнинг ҳожати йўқ.
Эй Фоний, бу дунёда беҳудликни истасанг,
у майфуруш дилбар кўлидан фано жомини ич.

Гулузоримни иситмадан сарғайганини кўрган маҳалимда
ўз навбахоримни хазонга юзланган кўраман.
Унинг нотавон жисмининг терга тушиб кетганини кўрганимда.
ўз заиф жонимни бало денгизига ғарқ бўлган кўраман
Унинг нозик танн ҳароратдан изтиробга тушганда,
ёш тўкувчи кўзимни қандай юма олай?
Ёримнинг лаъл лабини оғриқдан қутқариш учун лабидан
учуғини тишим билан узиб ололсам кошки эди.
Эй чарх, менинг умрим нигоримнинг умрига уланганида
унинг умри талайгина узаяр эди,
бунинг учун ҳаётимни ҳам, жонимни ҳам фидо қиламан.
У ой касал бўлгани сабабли рўзгорим қоронғиланди,
рўзгорим ёриган чоғини яна қачон кўрар эканман?
Эй Фоний, касалдан тузалганини кўрсанг,
муборакбод учун жонингни унинг оёғига нисор қил.

Фалак қуёш соғарини менга тутганидан кўра,
ой юзли соқий тиниқ май жомини бергани яхшироқ.
Қачонгача, майхонада беҳуд бўлабераману, дўстлар
мен расвони уйимга судраб элтаберадилар.
Эй гул юзли соқийим, агар юзингдан тер томиб турса,
май атрининг ўзи менга етарлидир, гулобни кўп сочма.
Унга: «Эй менинг ҳаётим, шитоб билан (тез) келганинг
қани?» — дедим,
У: «Ҳаёт кетиш вақтида шитоб қилади», — деди.
Фироқинг захрини тортаман, оҳ бу қандай азоб?
Ғаминг дўзахи остида қачонгача азоб чекаман?

Қарилигу, зуҳду саломатлик — уччови ҳам ўз вақтида
яхши, ишқу май ва йигитликни ҳозирда ғанимат бил.
Эй Фоний, гул мавсумида шаробни кўлингдан кўйсанг,
ҳайфу надомат бармоғини тишлайсан.

Рўзгор майхўрликдан юз қатла вайрон бўлган бўлса ҳам,
шаробдан хуморим бир бор тарқалса шод бўлар эдим.
Муҳтасиб майни тўкиб ташлаганида, майхонанинг сахни кўлоб
бўлиб кетди, энди шаробдан бош кўтармасам ҳам айби йўк.
Эй, «шаробдан хирқангдаги доғ нима?» деб сўраган одам,
сийнамда шаробдан юзларча доғ борки, ундан беҳабарсан.
Махмурликдан бошимни куйи солиб ўтирганим йўк,
балки бадмастлигим сабабли шаробдан уятлиман.
Шароб ичиб, майхонада девоналардек айланишим
бир парирўйнинг савдоси ва унинг ҳажридандир.
Эй рафиқ, хижоб (парда)даги маҳбуб томон мени йўлатма,
чунки шароб ичиб, девоналикда ихтиёримни кўлдан берганман.
Шароб туфайли ишимнинг охири расво бўлди,
ўз мақсадимга етмагунимча шаробдан қандай кеча оламан?
Эй пири комил, кўябер! Менда йигитлик ишқи бор, пири
комил бўлганда ҳам,
баҳор фаслида мени шароб ичмоқдан тавба
қилдиролмайдди (шароб ичишдан қайтаролмайдди).
Эй Фоний, шароб ичишдан юз яширин айбим ошкор бўлди,
энди айбни хирқа ичра яширмоқдин не фойда?

Тонг пайтини кўлдан чиқарма деб,
тонг вақтида булут наъра тортади.
Гулистондан қушлар овози келди,
шабистонда рубоб нола қилди.
Бу фиғонлар сабабли ҳар томондан дўстлар
битта-битта уйқудан бош кўтардилар.
Ярим хумор, ярим маст ҳолатда
тонгги базм томон шошилдилар.
Базм соқийси улфатлар орасида
шароб жомини айлантира бошлади.
Агар ўлмаган бўлсанг сен ҳам кўзингни оч-да,
дўстлар томон қадам ранжида қил.
Бир-икки дам вақтни ғанимат бил,
Улфатлар билан соф май ич.
Чарх қуёшнинг олтин жомини тутадиган
вақтгача сен ҳам масту хароб бўлиб тур.
Уйғоқ бўл, чунки маст бўлганда
шубҳасиз яна уйқуга кетасан.
Олдинда узундан-узоқ уйқу бор,
тургинда, бир дам уйқудан юз ўгир.

Эй Фоний, эшикларни очгучи зот (Аллоҳ)
кўзинг эшигини уйқудан очади.

Мухтараъ

Ту хубу хулқи ту хубу такаллумат
ҳам хуб,
Набуда чун ту ба хубӣ касе ба олам
хуб.
Ба ҳусн беҳ зи парӣ, одамгарӣ
бартар,
Нагашта мисли ту пайдо зи насли
одам хуб.
Кушӣ ба хубию ҷонбахшӣ аз сухан,
ки чу ту
Набуда, Оллоҳ-Оллоҳ, Масеҳу
Марям хуб.
Ба дил муҳаббати ту бештар шавад
ҳар дам,
Ки бештар бинамой ба чашм ҳар дам
хуб.
Анису ҳамдам агар ҳаст хуб, хубтар
аст,
Ки дар ҷаҳон ба кас афтад анису
ҳамдам хуб.
Ба олам омада хубон базе, валеқ чу
ту
Набуда бар ҳама хубон касе
мусаллам хуб.
Зи хайлу маҷмаи хубон ба Фони
бедил,
Вафову меҳр бувад хубу зулму кин
ҳам хуб.

Татаббуъи Шайх

Эй зи рӯят моҳро сад гуна тоб,
Маҳ мағӯ бошад сухан дар офтоб.
Ғайр дар кӯят азобам мекунад,
Ҳеҷ кас нашнида дар ҷаннат азоб.
То надидам хоб дар чашмам зи ашқ,
Чашмро акнун намебинам ба хоб.
Дар тани хокист аз лаъли ту ҷӯш,
Ҳокро дар ҷӯш меорад шароб.
Чун хаёли дидани рӯят кунам,

Дар дил афтад заъф аз бас изтироб.
Пири дайру муғбача мастам кунанд,
Хушдилам дар майкада аз шайху
шоб.

Фониё, дар қатъи водихои ишқ,
Аз ҷигар бояд ғизо в-аз дида об.

Татаббӯи Мир

Чашмаи зиндагӣ омад даҳани он
маҳи Нахшаб,
Баҳри сероб шудан сабзаи хат руста
бад-он лаб.

Тифли мактаб шуда пири хирад
андар раҳи ишқаш,

Шӯҳи ман чилвақунон, чунки
хиромад сӯи мактаб.

Сари моро чӣ раҳи он ки ба фитрок
бибандӣ,

Ҳамчу гӯй ин шарафаш баски расад
бар суми маркаб.

Ошиқонро, ки будӣ шева зи
девонагӣ ошуб,

Зи ҳаё ғарқи арақ сохта он моҳи
муаддаб.

Кай ба наъли суми рахшат маҳи нав
ҳаст баробар,

К-ин зи сим асту вай аз чехраи
ушшоқ музаҳҳаб.

Эй аҷал, ранча шав акнун, ки зи
бемории ҳичрон.

Баҳри ҷон доданам омад ҳама асбоб
мурағтаб.

Фониё, матлаби ту дайри фано шуд,
чу дарой

Ҷуз маи софии равшан зи кафи
муғбача матлаб.

Татабӯи Хоҷа Салмон

Дар чаман гулро назора кардам аз
рӯи ҳабиб,

Тоза шуд ҷонам, к-аз ӯ омад ба ман
бӯи ҳабиб.

Гул ба рӯяш андаке монанд шуд дар

рангу бӯй,
Чо, ки бар фарқаш диҳам, ҳаст он
ҳам аз рӯи ҳабиб,
Сели ашкам гар зи чо бирбуд хоҳам
шуд ҳалок,
Бок набвад, гар бихоҳад бурданам
сӯи ҳабиб.
Дар сари кӯяш ҳалокам, эй сабо,
бахри Худо,
К-аз паи мурдан мабар хоки ман аз
кӯи ҳабиб.
Бандаи зулфи ту шум сунбул, ғуломи
сунбулам,
Бандаи онам, ки шум хиндуи хиндуи
ҳабиб.
Мурданам бошад зи тағйири мизочи
нозукаш,
Бими қатлам кай бувад аз тундии
хӯи ҳабиб.
Як сари мӯяш ба мулки ҳар ду олам
кай диҳад?
Гарчи Фонӣ, дар заифӣ ҳаст чун мӯи
ҳабиб.

Дар таври Хоҷа

Аз май тулӯъ кард чу дар соғар
офтоб,
Акси ту офтоби дигар шум дар
офтоб.
Бин рӯи соқию маи равшан, ки
халқро
Сӯзанд навъи дигар аз инҳо ҳар
офтоб.
Шаб з-офтоби рӯи туву офтоби май,
Базмам чу рӯз шум, чӣ кунам дигар
офтоб?
Хуш оламест дайр, ки тоқаш бувад
сипехр,
Он чо ба даври ламъаи май аҳмар
офтоб.
Бошад даҳони хум зи маи равшан, эй
ҳаким,
Дар кунчи тира майкадаро анвар

офтоб.
Зинҳор к-офтоби қадаҳро нухуфта
дор,
То соир аст бар фалаки ахзар офтоб.
Аз шамъи май фурӯғи шабистони
базм дех,
Пинҳон кунад чу дар тутуқи шаб сар
офтоб.
3-он сон, ки моҳ тира бувад, 3-офтоб
ҳаст
Дар базми шоҳ тира зи чоми зар
офтоб.
Султон Ҳусайни Хисрави Ғозӣ, ки
бандагон-ш,
Соянд аз улувви макон сар бар
офтоб.
То 3-офтоб зебу фарӣ оламаст, бод
Аз раҳши тавсани ту ба зебу фар
офтоб!
Фонӣ, зи дурди чоми маят бод
бахраманд,
К-аз нури раъй файз расонад бар
офтоб.

Дар таври Хоҷа

Баҳри умри ҷовидон шуд ҳар киро
чизе сабаб,
Хизрро оби ҳаёту риндро оби инаб.
Гуфтаӣ, як тира шаб то рӯз ҳамдам
бошамат,
Тиратар аз рӯзи ҳаҷри мо набошад
ҳеч шаб.
Маънии маҷмуаи хубӣ ба хатту рӯи
туст,
Дафтареро хуб дар як сафҳа кардӣ
мунтахаб.
Дар малоҳат сад чу Юсуф бандаат
шуд, эй ҳабиб,
Чун туй кони намак, чун созамат
Юсуф лақаб?
Боиси айшаст ҳар-ч аз дард дорад
чошнӣ,
Гиряи рӯзи висол орад ба ғамнокон
тараб.

Гарчи васли дӯстро кас аз талаб
кардан наёфт,
Лек он, к-ӯ ёфт, буд аз зумраи аҳли
талаб.
Кай аҷаб бошад, таачҷуб аз хавоси
бодаам,
Об, к-аш хосияти оташ бувад бошад
аҷаб.
Нуктаи Маҷнун кучо фаҳманд чуз
аҳли чунун,
З-он ки қавли худ ба қонуни хирад
дорад араб.
Расми ҷаври ёрро, Фонӣ, сабаб аз мо
мапурс,
Нест чун аҳли фаноро расм
пурсидан сабаб.
Дил чу ояд фуруғи барқи он ораз ба
тоб,
Сӯи хуршед оварад рӯ чун ба соя
офтаб.
Дил чу дар гулшан фитод аз кӯи ӯ,
шуд музтариб,
Бар замини хушк з-он сон, к-уфтад
моҳӣ зи об.
Аз хаёли турраи ӯ метапам дар
бехудӣ,
Чун касе, к-аз хоб ошуфта ҷаҳад ҳар
дам зи хоб.
Ҷониби ҳар кас кунӣ таъҷил илло сӯи
ман,
Гарчи бошад умрро бо ҳар касе
яксон шитоб.
Пора кун дилро, ки нақши он узор
ояд бурун,
Гул кушояд беҳ бувад, к-аз ғунча
бошад дар ниқоб.
Ҳалқаҳои зулфат аз ораз ҳаметобанд
сар,
Мисли аҳли куфр, к-аз имон намояд
ичтиноб.
Қатраи хай бар лабат, пеш орадам
дар дил тараб,

Мазчи об орї, фузун созад нишот
андар шароб.
Соқї аз чоми лаболаб зоилам кун
хуш аз он-к,
Беҳ, ки ҳам масти хароб афтам дар
ин дайри хароб.
Гар ҳамехоҳї, ки ҳар дам маъние
рӯй орадат,
Фониё, аз хоки пои аҳли маънї рӯ
матоб.

Мухтараъ

Сокиё, бода чу резї ба қадах баҳри
тараб,
Кай тарабнок шавам, гар нарасони-
ш ба лаб?
Ачаб он нест, ки аз лаъли ту ёбем
ҳаёт,
Бе лабат ин ки бувад зиндагї, ин аст
ачаб.
Зархариди ту бувад Юсуфи Мисрї
дар ҳусн,
Нисбати банда ба шах, нест ба ҷуз
тарки адаб.
Талаби нуктаи мавҳуми даҳонат
кардам,
Хирадам гуфт, ки он ҷо, ки набошад
матлаб.
Арақи он зақан аст оби Хизр, к-аз
лаби ӯ
Гашт моил ба тарашшӯҳ сӯи чоҳи
ғабғаб.
Ақл, к-аз ишқ гурезад, чї тааччуб
бошад,
Пири ақл аст бари ишқ чу тифли
мактаб?
Н-аз қаландарвашияст ин сару по
барҳанагї,
Кафшу дастгор ба май ҷумла гарав
шуд ин шаб.
Сабаби рифъати дунон зи фалак
ҷустам гуфт:
«Сабаб ин дон, ки наёранд зи мо

чуст сабаб».

Ринди майхора ки дар дайр шаробаш
кут аст,
Қурбаташ чустани Фонист зи қурби
машраб.

Дар таври Хоҷа

Шукуфт чун гули рухсори соқӣ аз
маи ноб,
Бинои зуҳди ман аз сайли бода гашт
хароб.
Маро, ки нақди дилу дин бирафт дар
сари май,
Зи ному нанг дар ин кӯҳна дайр худ
чӣ ҳисоб?
Бинӯш бодаву девона бош дар олам,
Ки баҳри олами девонагист базми
шароб.
Ҷавониясту, хумору баҳору оташи
ишқ,
Биёр май, ки ҷунунро тамои шуд
асбоб.
Чу амн хоҳӣ аз ин коргоҳи пурошӯб,
Маё зи майкада беруни бош масти
хароб.
Чу кори умр шитоб аст, агар аз ӯ як
дам
Таматтӯе бувадат орзу, ба бода
шитоб!
Агар хароб бувад хонаи ҷаҳон, чӣ
ачаб,
Кӣ дид хона, ки обод монд бар сари
об?
Бибояд охираш андар сари қадах
рафтан,
Ҷавои бода ба сар ҳар киро бувад чу
хубоб.
Агар фано шуданат майл ҳаст чун
Фонӣ,
Ба рӯят он чи расад аз сипехр, рӯи
матоб.

Мухтараъ

Зи таб мабод судоъе бад-он ҷавон, ё
Раб!
Ки садқаи сараш ин пири нотавон, ё

Раб!
Зи ҳаҷр ё Рабу афғонам аз фалак
бигзашт,
Туам халос намоӣ аз ин фиғон, ё
Раб!
Бад-он умед, ки шояд ба моҳи ман
бирасад,
Шаби фироқ расонам ба осмон, ё
Раб!
Расид «ё Раб»-и ман шоми ғам ба
маҷмаи дайр,
Чӣ бошад ар бути ман бишнавад аз
он, ё Раб?!

Зи дайр муғбачаи маст шуд бурун
сӯи шаҳр,
Зи аҳли зуҳд ба дайр эминаш расон,
ё Раб!
Шудан ба кӯи риё шайхро хуш аст,
мабод,
Маро ба чуз равиши кӯчаи муғон, ё
Раб!
Чу саркашист тариқи риё, сари
Фонӣ,
Шавад ба дайри фано хоки остон, ё
Раб!

Ихтироъ

Чун ба дайр омад зи баҳри хум
шикастан мӯхтасиб,
Шуд дили риндон, чу чашми шӯхи
соқӣ музтариб.
Иҷтиноб афтод аҳли дайро аз
ваҳшаташ,
Аҳли дин набвад аҷаб гаштан зи
шайтон мучтаниб.
Офаташ афканд дар даври ҳарифон
инқилоб,
К-аш ба чон офат расад аз даври
чархи мунқалиб.
Шоми ҳичрон хумрати гардун чӣ
бошад аз шафақ,
Гар нагашта оташи оҳам ба гардун
мултаҳиб?!

Комгоронро накӯ дон, некӯиро
иртикоб,

Он чу набвад, бад бувад гаштан
бади́ро муртакиб.
Ошиқию дардмандӣ пеша кун в-ар
нестӣ,
Хешро бо аҳли дарду ишқ мекун
мунтасиб.
Фониё, гар қатъи саҳрои фаноро
толибӣ,
Боядат аз ботини пири муғон шуд
муктасиб.

Ихтироъ

Зиҳӣ қадду узорат сар ба сар хуб,
Ба хубӣ бандаи ҳусни ту ҳар хуб.
Агар лутф аст, агар чавр аз ту, хуб
аст,
Ки ҳар корат бувад аз якдигар хуб.
Вафо аз сарвқаддон бошад он навъ,
Ки нахли хубро бошад самар хуб.
Мабин, эй наргис, он гулро, ки
бошад
Назар аз мардуми соҳибназар хуб.
Агар Юсуф наку нанмуд пешат,
Бари хуршед нанмояд қамар хуб.
Ту хубӣ, не парию хур, оре
Бари мо хуб нанмояд магар хуб.
Машав, Фонӣ, ба ҳарфу нуктагирӣ,
Зи килки сунъ агар зиштаст, агар
хуб.

Дар таври Хоҷа

Маро, ки ғарқа шудам дар миёни
бахри шароб,
Халос кай бувадам чуз ба киштии
маи ноб?
Румузи нашъаи май, эй, ки
дарнамеёбӣ
Кунун, ки чоми маят медиҳам ба
каф, даръёб!
Даромадӣ чу ба дайри муғон ба
сачдаи бут,
Ишорат ар кунадат пири дайр, рӯй
матоб!
Дилам зи сина бурун шуд, ки гӯшае
гирад,
Зи абрӯи ту шудаш чой, гӯшаи

меҳроб.

Хуш он шабе, ки ман аз сархушӣ
ҳамесудам

Ду дида бар кафи пои ҳабибу ӯ дар
хоб.

Хароб гашт зи май соқию, дилам з-ӯ
маст,

Чи айби бехудӣ аз дил, ки ҳаст
масти хароб?!

Бигуфтмаш: чӣ шитобат ба рафтан
аст, эй умр?

Бигуфт: умр чу гуфтӣ мағӯ, дигар
машитоб!

Биё, ки махфии ду кавнат ошкор
кунам,

Ба шарти он, ки нахустам диҳӣ ду
ҷоми шароб

Ҳисоби субҳа бимон, зоҳидо, фано
бигзин,

Зи тоату туву Фонӣ, дар ин ҷаҳон чӣ
ҳисоб?

Дар таври Махдуми Нуран.

Ману зи ҳаҷри маҳе нолаву фиғон
ҳар шаб,

Фиғону нола расондан ба осмон ҳар
шаб.

Зи ишқи тозаҷавоне бигӯ, чӣ гашт,
расид

Ҳазор ҷавр ба ин пири нотавон ҳар
шаб?.

Паи назора ба кунҷе ниҳон шавам,
ки равад

Зи базми шаҳ ба сӯи хона он ҷавон
ҳар шаб.

Ба кӯи ӯ ману ӯ, ҳам ба кӯи дилбари
хеш

Аз ӯ ниҳон ману ӯ, ҳам зи ман ниҳон
ҳар шаб.

Замон-замон фиканам хешро ба
кӯяш, лек

Сагон бурун фиканандам кашон-
кашон ҳар шаб.

Ҳарифи базми ту хосон, маро бас ин,
ки ниҳам

Сари ниёз бар он хоки остон ҳар
шаб.

Ба кӯи ӯ, ки ҳазорон балост, эй
Фонӣ,

Нагуфта тарки сару ҷон, машав
равон ҳар шаб.

Дар таври махдумӣ

Ба мастӣ дар дилам гардад хаёли рӯи
ёр имшаб,

Ки созад ҳар замоне гиряам
беихтиёр имшаб.

Ба ҳоли шамъро гар дил бисӯзад, гӯ
сари худ гир,

Ки дар ҳичрон маро то субҳидам ин
аст кор имшаб.

Хаёли он парӣ дорад бад-он ҳолам,
ки мехоҳам,

Ки рӯ бар кӯху сахро оварам
девонавор имшаб.

Тамошоро шуда ҳамсоягон бар
бомҳо ҳайрон,

Ки ин Мачнун дигар аз гиря гашта
беқарор имшаб.

Агар оби сиришкам ғарқа созад,
носеҳо, аз панд

Забон кӯтоҳ кун, моро даме бо мо
гузор имшаб.

Чунин к-аз гиря сар бар н-орам
имшаб, ҳам бувад аз ҳаҷр,

Дигар з-он ҳам, ки ҳастам аз халоиқ
шармсор имшаб.

Малулам аз ҳаёт, эй дил, аҷаб гар
корвони умр,

Наҳоҳад бар ғарибистони укбо баст
бор имшаб.

Бидеҳ чоми видоъ, эй соқии даврон,
ки мехоҳад,

Ки аз ҷисми ҳазин фурқат гузинад,
ҷони зор имшаб.

Ҳазорам шаб расид эй, Фонӣ, аз
ҳичрон ба рӯз, аммо

Набинад рӯи рӯз, ар худ бувад чун
ман ҳазор имшаб.

Дар таври Хоча

Манаму майкадаву муғбачаи маст
имшаб,
Ҳар дам аз мастии ӯ дода аз даст
имшаб.
Чун парӣ ҳар нафас аз чилваи
мастонаи ӯ,
Карда чун аҳли ҷунун наъраи
пайваст имшаб.
Даст чун турра гаҳе бар зақанаш
карда дароз,
Гаҳ чу гесӯ шуда зери қадамаш паст
имшаб.
Мумкинам нест халосӣ зи ду
зулфаш, ки шудаст,
Дил ба ҳар ҳалқа аз он силсила
побаст имшаб.
Шамъи он чехра чу парвона
вучудамро сӯхт,
То нагӯй асар аз ҳастии ман ҳаст
имшаб.
Бути тарсо маям аз майкада чандон
паймуд,
Ки дили шефта аз нанги худӣ раст
имшаб.
Ҳуш то рӯзи ҷазо рӯ надихад
Фониро,
Инчунин к-аз кафи он муғбача шуд
маст имшаб.

Мухтараъ

Расид паричеҳра мастона имшаб,
Зи мастӣ маро сохт девона имшаб.
Маро кулбаи беҳудию ҷунун шуд
Аз он партави рӯ парихона имшаб.
Чӣ шамъи таҷаллӣ намуд он, ки
мегашт,
Малоик ба давраш чу парвона
имшаб?
Зи ганҷи висолаш иморат пазируфт,
Маро кунҷи торики вайрона имшаб.
Зи шавқи маи васли ӯ бувад наздик,
Ки пур созадам чарх паймона
имшаб.
Ба бому дарам аз паи ин тамошо,
Фурӯ рехта хешу бегона имшаб.

Ба ин нашъаи ишқу май гашт Фонӣ,
Ҳама умр девона, танҳо на имшаб.

Дило, ба кӯи муғон чоми хушгубор
талаб,

Зи дасти муғбачаи шӯхи гульузур
талаб.

Ҳароратам ба дил аз лаъли оташини
касест,

Паи муолиҷа ёкути обдор талаб.

Ба тира сохтани рӯзгори аҳли вафо,

Зи ҳачри ӯ ҳама оини рӯзгор талаб.

Гарат бувад ҳаваси кимёву меҳригӣ,

Зи халқ ростиву аҳди устувор талаб.

Нагӯямат биншин аз талаб, агарчи
беҳ аст,

Як илтифот зи матлуб аз ҳазор
талаб.

Мачӯ зи оинаи бахт чехраи мақсуд,

Зи наъли тавсани он нозанин савор

талаб.

.....
Чу ёфтиш, наёяд дигар ба кор талаб.

Татаббӯи баъзе аз зурафои замон

Чу шуд шабеҳи лабат лаъли

ҷонфизои шароб,

Маро зиёда шавад дам ба дам ҳавои
шароб.

Баҳор дилкашу гулҳои хуш бидех,
соқӣ,

Қадаҳ, ки фасл чунин дорад иқтисои
шароб.

Чи шамъ сӯи шабистони мо барӣ, ки
бас аст

Фурӯғи моҳи руҳи соқию сафои
шароб.

Ба фарқ гарди мазаллат, ба каф
шикаста сафол,

Ба кӯи майкада набувад чу ман
гадои шароб.

Шаҳ ар диҳад силаи шеър мулки
Ҷамшедам,

Зи баҳри маҷлиси риндон кунам
баҳои шароб.

Макун зи айни ҳаётам қадаҳ пур, эй

соқӣ,
Қи оби Хизр набошад маро ба чои
шароб.
Марост кути ҳаёт аз шароб, эй Фонӣ,
Чаро ки кути ҳаётам бувад барои
шароб.

Мухтараъ

Ба субҳ тоибам аз меҳнати хумори
шароб,
Вале ба шом дигар дорам интизори
шароб.
Ҳазор тавба кунам, чун кунам,
намемонад
Пиёла, чунки ба давр омад ихтиёри
шароб?.
Шаробу ишқ сияҳ кард рӯзгори
маро,
Қи рӯзи ишқ сияҳ боду рӯзгори
шароб.
Салоҳу зуҳд зи ман н-ояд, эй рафиқ,
ки ман
Ба ҳеч кор наёрам шудан зи кори
шароб.
На саргарон зи хуморам, ки ҳастам,
эй соқӣ,
Зи шайну мастии дӯшина шармсори
шароб.
Раҳонад аз ғами олам даме, аҷаб
набувад,
Агар чунин шуда бошам асиру зори
шароб.
Фароғ ёфт зи Фирдавсу Кавсараш
Фонӣ,
Чу шуд ба кӯи харобот чуръахори
шароб.

Дар ҷавоби шеъри гузашта

Чунон шудааст рухат гул-гул аз
баҳори шароб,
Ки дигарам ба дил афканд хор-хори
шароб.
Балохӯрони хароботи ишқро дар дил
Чи фитнаҳо, ки дарояд зи раҳгузори
шароб.
На аз хумор бувад саргарониям ҳар

субҳ,
Хичил зи мастии дӯшам гаҳи
хумори шароб.
Зи баҳри дафъи хичолат дигар чу
бояд май,
Бад-ин баҳона кашам боз интизори
шароб.
Ба гирди шираи май уфтода мастон
бин,
Зи санги фитна, ки меояд аз ҳисори
шароб.
Сабӯкашони маи ишкро чу уштури
маст,
Ба роҳи дайр кафандоз бин зи бори
шароб.
Кунад зи софдилӣ сад ҳазор
пардадарӣ,
Агарчи шишаи май гашт пардадори
шароб.
Маро чӣ орӣ гадоии май ба кӯҳна
сафол,
Ба кӯи майкада гаштам чу
чуръахори шароб.
Мағӯ ба дайри муғон аз чӣ маст шуд
Фонӣ,
Зи дасти муғбачагонаш, чӣ ихтиёри
шароб?!

Дар таври Хоҷа

Моҳам аз базми сабӯҳ омад бурун
масти хароб
Ҷилвагар афтону хезон чун зи
Машрик офтоб.
Рафт аҳли анҷуман ҳар сӯй чун
анҷум фурӯ,
Чашмашон шуд субҳдам чун чашми
наргис масти хоб.
Ҷ маро чун дид сармастона карда
арбада,
Кард бо сад қаҳри лутфомез ин
навъам хитоб:
«К-эй ту — аз ноқобили мардуми
базми хоси мо,
Балки аз бетолёй афтода дар ҳачрат
азоб.

Чой он дорад, ки бар фарқи ту ронам
теғи қатл,
То ки аз хунат ҳама рӯи замин
гардад хизоб.
Дар чунин субҳе, ки буд аҳбоб бо мо
боданӯш,
Ту шуда ғоиб, магар з-ин базм будат
иҷтиноб?»
Ман ниҳода бо ҳазорон ларза ораз
бар замин,
Бар забонам сад сухан, аммо киро
ҳадди ҷавоб.
Дид чун ҳолам дигаргун гашту ҳол
аз даст рафт,
Ханда зад в-онгаҳ зи соқӣ ҷуст як
ҷоми шароб.
Гуфт: «Эй Фонӣ, бигир ин май, зи
дасти мо бинӯш!»
Чунки, нӯшидам, сӯи мулки адам
кардам шитоб.

Татаббӯъи Хоча

Матлаи субҳи азал талъати
дарвешон аст,
Махзани накди абад хилвати
дарвешон аст.
Шамъи хуршед, ки гулзори ҷаҳон
равшан аз ўст,
Гуле аз базмгаҳи нузҳати дарвешон
аст.
Ҷоми Ҷамшед, к-аз ў кори ҷаҳон аст
аён,
Як сафоли кӯҳан аз сӯҳбати
дарвешон аст.
Арши аъзам, ки бувад боли малак
чорӯбаш,
Қуббаи боргаҳи ҳашмати дарвешон
аст.
Тойири қудс, ки бар Арш нишеман
дорад,
Пайки пайғомдеҳи ҳазрати
дарвешон аст.
Чархи атлас, ки мукалал ба дури
анҷум гашт,
Пардае аз ҳарами исмати дарвешон

аст.

Магаси хайли хавотир чу ба дил

кард хучум,

Ронданаш з-остини раъфати

дарвешон аст.

Гар чаҳад тири бало ҳар тараф аз

шасти қазо.

Боз гардонданаш аз ҳиммати

дарвешон аст.

Фониё, равшании вақт зи дарвешон

чӯй,

К-ин кушод аз назари раҳмати

дарвешон аст.

Татаббуъи Шайх

Эй ба гаҳи чилва, қомати ту қиёмат,

Он қадри раъно қиёмат аст, на қомат.

Гоҳи хиромат ҳазор чон бадар аз

тан,

Гар биравад, гӯ биравад, ту бош

саломат.

Бе ту даме гар занам, ки мурдан аз

он беҳ,

Гар дами Исост, ҳаст ҷои надомат.

Нест ғамам аз маломате, ки кунад

шайх,

Ғам нахуранд аз маломат аҳли

маломат.

Равза хуш аст аз барои сайру

тамошо,

Гӯшаи кӯят, вале зи баҳри иқомат.

Ишқ чӣ қотил бувад, ки куштаи ўро,

Ҳаст ҳама ҷониби қатил ғиромат.

Фонӣ, агар тарки нангу ном бигирӣ,

Беҳ, ки ҳама халқрост нанг зи номат!

Татаббуъи Мир

Хаёли муғбачагон то даруни ҷони

ман аст,

Ба кӯи дайри муғон нолаву фиғони

ман аст.

Каманди зулфи буте ин ки сохтам

зуннор,

Даруни дайр ба ҳар базм достони

ман аст.

Бубин ба софии соғар, дар ў ба

хумрати май,
Ки он нишонае аз ч-ашми
хунфишони ман аст.
Ба Кӯҳкан нигару Бесутун, ки он
гӯй,
Дили тапандаву ин як ғами гарони
ман аст.
Магӯ фитода ба май мӯе аз даҳони
сабӯ,
Ки дар сиришки мижа ҷисми
нотавони ман аст.
Чу ман ба нестӣ аз бенишонӣ
афтадам,
Дар ин раҳ он ки зи худ нест шуд,
нишони ман аст.
Ҳазор теғи ҷафо гар кашӣ, натолам
рӯй,
Мабош ранҷа, гар аз баҳри
имтиҳони ман аст.
Ба лутфи бикри маонӣ нигар дилову
мапурс,
Ки аз кучост, ки гулҳои гулистони
ман аст?!
Супурд нақди дилу ҷон ба маҳзанат
Фонӣ,
Дигар магӯ, ки аз онӣ ту ё аз онӣ
манаст.

Татаббӯи Хоҷа

Чу сархушам дигар, эй пири дайр, аз
карамат,
Хуш аст, гар сари худ барнадорам аз
қадамат.
Чӣ айб, дам ба дам ар хоки кӯи дайр
шавам,
Зи нашъае, ки диҳад бодҳои дам ба
дамат.
Гуноҳи оташи ишқ, эй фаришта, пур
манавис,
Ки дар нагирад аз ин шӯълаи бало
қаламат.
Даруни пардасароят чӣ гуна ёбам
роҳ?
Ғаҳе, ки боди сабо нест маҳрами
ҳарамат.

Чӣ сон кашам рақами айш бар
саҳифаи дил,
Ки чо намонд зи бас доғҳои дарду
ғамат?.

Бад-он шамоили матбуъ хоҳам, эй
махваш,
Ки сина чок занам, дар миёни чон
кашамат.

Шудӣ чу қалб сипаҳ дардро, дило,
чӣ ачаб,
Агар зи шӯълаи ишқи бутон бувад
аламат?!

Вучуди чарх адам дону хешро хуш
дор,
Ки пеши ўст мусовӣ вучуд бо
адамат.

Хаёли васл бурун кун зи хотир, эй
Фонӣ,
Ки бас ҳақирию ўро зи ҳад бурун
азамат.

Чафову ҷаври туам бар дил аст
лутфу иноят,
Ба шукр натавонам адо, чӣ ҷои
шикоят.

Паи сабӯҳ шаби тира раҳ ба майкада
бурдам,
Магар, ки ҳиммати пири муғон
намуд ҳидоят.

Рабуд хӯши диламро ба ишва мастии
соқӣ,
Чи май, ки кайфияташ ночашида
кард сароят.

Шароби талх бaсе хӯрдам зи соғари
даврон,
Валек ҷоми маи ҳаҷр мӯҳлик аст
бағоят.

Зиҳӣ муддати ғаму дардам зи ишқи
ёр, ки огаҳ,
Ки на бидояти он зоҳир омада, на
ниҳоят.

Чӣ пур кунӣ қадах, эй шӯҳи
майфурӯш ба қасдам,
Маро, ки чуръае аз соғари ту ҳаст,
кифоят?!

Ҳучуми лашкари ҳастӣ чу гашт
котили Фонӣ,
Ба чуз шароби фано ҳамдаме накард
ҳимоят.

Айзан

Кор дар дайрам ба ғайр аз чустан
он моҳ нест,
К-аш зи аҳли хонақаҳ чустам, яке
огоҳ нест.
Як қадаҳ хӯрдам, ки шуд дуд аз
димоғам сӯи чарх,
Чарх, гӯ хун хӯр аз ин маънӣ, ки
дуди оҳ нест.
Н-омада аз худ бурун натвон ба дайр
омад дарун,
Худпарастонро ба кӯи майпарастон
роҳ нест.
Ҳар сафоли кӯҳна дар дайри муғон
шуд Чоми Чам,
З-он ки он чо ҳеч фарқе дар гадову
шоҳ нест.
Дӯхт аз гулмеҳи анҷум пои гардун
шоми ҳаҷр,
К-аш таҳаррук сӯи субҳи васли он
дилхоҳ нест.
Дил набандӣ чуз ба ҳасти мутлак, ар
ақлет ҳаст.
З-он, ки ҳастихои мавҳумотшуда,
ногоҳ нест.
Гар лабу зулфат бувад зуннору май,
эй муғбача,
Сачда пеши абрӯят ҳечам кунун
икроҳ нест.
Зоҳид андар сачда дур аз Ҳак
фитоду риндро
Даст бурдан сӯи соғар чуз ба
бисмиллоҳ нест.
Фониё, дар киштзори ишқ бар
хӯрдан зи васл,
Чуз ба рухсори чу коҳу нолаи
чонкоҳ нест.

Татаббӯи Хоҷа

Зи баски, мастии ишқам зи шарҳ
берун аст,

Май аст ашки чигаргуни ман, мағӯ
хун аст.
Шаробро бувад он гуна з-он гули
рухсор,
На гунаи рухи ӯ аз шароб гулгун аст.
Камоли ишқи ману ҳусни бениҳояти
ӯ,
Аз он чи халқ тасаввур кунанд,
афзун аст.
Сабо, салосили он турраро мазан
барҳам,
Ки он мақоми дили сад ҳазор
Мачнун аст.
Ба ваъзи шайх нахоҳам зи ишқу бода
гузашт,
Чаро ки он гаҳе афсонаву гаҳ афсун
аст.
Биёр бода, ки ин панчрӯза мӯҳлати
умр,
Чу бингарӣ, яке аз макрҳои гардун
аст.
Даруни майкада ошӯби май ғанимат
дон,
Ки дар бурун ҳама ошӯби олами дун
аст.
Ба чор суффаи майхона шуд гадо
сокин,
Фузун ба кавкаба аз шоҳи рубъи
маскун аст.
Хилофи амр ба лофи фано кунад
Фонӣ,
Тариқи бандагӣ, эй дун, магар, ки
эйдун аст.
Намой чехра, ки гӯям назари пок
дар ӯст,
Муродам аз назари поки худ назораи
туст.
Гумон набуд, ки пайванд бигсалӣ
охир,
Чу баст дил ба ту пайванди хеш рӯзи
нахуст.
Биёр май, ки бишӯям зи ғайр сафҳаи
дил,
Ки нест қобили файз он ки ин

саҳифа нашуст.
Зи қадди ӯ натвонам, ки чашм
бардорам,
К-аз ин ҳадиқа чунон нозанин ниҳол
наруст.
Шаби фироқ, чӣ чӯям ба ашк
гавҳари васл,
Зи оби чӯй касе дурри шабчароғ
наҷуст.
Вафои аҳд маҷӯ з-аҳли рӯзгор эй
дил,
Ки дар жибиллати ин қавм нест аҳди
дуруст.
Ба заъфу пирвашӣ ишқбоз шуд
Фонӣ,
Чаро ки бурд дилашро ҷавони
чобуку чуст,

Мухтараъ

Соқиё, май деҳ, ки аз хушёриам
демонагист,
Май кунад маҷнуну моро аз тихӣ
паймонагист.
Оқибат бегонаанд ин ошноён,
хуррам он,
К-аш тарик аз ошноёни ҷаҳон
бегонагист.
Мард он набвад, ки орад чор зан
андар никоҳ,
К-аз зану зансиратон бастан назар
мардонагист.
Эй дил, ар вайрон шудӣ аз ҷаври
даврон ғам махӯр,
З-он ки андар роҳи ишқ, ободӣ аз
вайронагист.
Ҳаст зухду офият афсонае, з-ин ҳам
хушам,
Гар ба кӯи ишқ дар расвоиям
афсонагист.
Аршпарвозанд риндони хумоюнфар
зи ишқ,
Шайх дар хилват фурӯ рафта чу
мурғи хонагист,
Халқ равшанчашм аз он шамъи
шабистони висол,

Дар гудозу сӯз моро мансаби
парвонагист.
Маст дар кӯяш фитодам карда тарки
хонумон,
Дар миёни роҳ хоби саг зи
бекошонагист.
Фонӣ, ононе, ки аз олам ба ҳечӣ
қонеанд,
Нест аз ачзу забунӣ, балки аз
фарзонагист.

Татаббӯи Хоча

Гӯшаи майхона амну мастии ёрон
хуш аст,
Чун суроҳӣ гиряхои талхи майхорон
хуш аст.
Воизи афсурда аз ғавғо рамонад
мурғи ҳол,
Аз ҳучуми ишқ фарёди дилафгорон
хуш аст.
Ҷоми лаъли комгорон нест, он
микдор хуш,
Дар сафоли кӯҳна хуноби
чигархорон хуш аст.
Эй, ки дорӣ тандурустӣ шукри
сиххатро гаҳе
Аз тараҳҳум пурсиши аҳволи
беморон хуш аст.
Ҷоми Ҷам аҳли фано нӯшанд, к-
андар майкада
Нашъаи ратли гарон баҳри
сабукборон хуш аст.
Чанд хоби ноз, агар бояд чу шамъат
равшанӣ,
Дон, ки шабҳо гиряи пурсӯзи
бедорон хуш аст.
Фониё, чун дар харобот омадӣ аз
хонақаҳ,
Зухдро бигзор, к-ин чо расми
майхорон хуш аст.

Татаббӯи Шайх

Маи оинагун софу қадах оинафом
аст,
Ҷуз акси рухи ёр дар ӯ дон, ки ҳаром
аст.

Чун соқии маҳваш қадаҳат
ишвакунон дошт,
Тақво чӣ ҳикоят буваду зухд кадом
аст?
Аз оби маю донаи нуқл аст ҳамоно
Мурғони нашотам, ки ба базм омада
ромаст.
Сармастиям аз доираи ақл бурун
кард,
Гӯё ки маям то хати берунии чом
аст.
Дар чилва қади чобукат афканд зи
поям,
Оллоҳ-Оллоҳ, он чӣ равиш, в-он чӣ
хиром аст?!
Дар майкадаам арбада аз ҳад шуда,
з-он рӯ
Наззорағиён карда ҳучум аз дару
бом аст.
Фонӣ, чу кашӣ чоми фано, бод
ҳалолат,
В-ар шарбати Кавсар хӯрӣ аз зухд,
ҳаром аст!

Татаббӯи Хоҷа

Дар дилам оташи муҳаббати ўст,
Оби чашмам зи дӯди фурқати ўст.
Нест дӯди дилам ба ҳайати сарв,
Аз дилам раста сарви қомати ўст.
Лаби лаълаш, ки шуд майолуда,
Чашмам олуда хун зи ҳасрати ўст.
Рахшаш абри балову ламъаи наъл,
Дар гаҳи пӯя барқи офати ўст.
Гар залилам ба ишқу май, эй шайх,
Ин мазаллат ҳам аз машияти ўст.
Бандаи пири дайрам, эй зоҳид,
Ки фароғам зи дарди сӯҳбати ўст.
Фонию дилбари хароботӣ,
Ки фано ҳосилаш зи хидмати ўст.

Татаббӯи Хоҷа

Қадам ба кулбаам аз лутфи
бекаронаи туст,
Ки банда бандаи ту бӯду хона хонаи
туст.
Шабат ба кӯи вай, эй дил, чиҳо

фитода, ки рӯз,
Ба шаҳру кӯ даҳани халқ
пурфасонаи туст.
Гадояму ту ғанӣ, эй чавони
бодафурӯш,
Закоте аз ҳама хумҳо, ки дар
хизоиани туст.
Зи хоки пои ту шуд равшанам назар,
ки маро
Саводи дида чу гулмеҳи остонаи
туст.
Даромадӣ ба дилам маст, теғи зулм
ба даст,
Кунун ба ҳар сӯи дил бингарам,
нишонаи туст.
Ба дастам омадиву мункирӣ, лабат
донад,
Зи ҳарчи рафта миёни ману миёнаи
туст.
Садои нағмаат, эй мутриб, уфтод ба
даёр,
Ки пойкӯбии риндон аз он таронаи
туст.
Зи ҳар мурод, ки дуранд бедилон, эй
чарх,
Чу бингаранд ба як ҳила, ё баҳонаи
туст.
Ба ишқи муғбачагон то фитодӣ, эй
Фонӣ,
Суруди роҳи фано нағмаи таронаи
туст.

Татаббӯи Шайх

Эй, риштаи чон чун пай печида ба
чавгонат,
Гардида сарам чун гӯ гирди сӯми як
ронат.
Тират ба дилам сӯзад он беҳ, ки занӣ
теғаш,
К-ин шӯъла нагардад паст, аз қатраи
пайконат.
То ҷилвағаҳи ҳуснат чашму дилам
афтода,
Дил омада Мачнунат, чашм омада
ҳайронат.

Дар мардумаки дида аксат набувад
эй маҳ,
К-аз ғайрати дил дар вай чон сохта
пинҳонат.
Маҷрӯҳ сару поям, гирди сари кӯят
бин,
Ин як зи саги кӯят, он аст зи
дарбонат.
Ин аст туро дар ҳусн, он ки лаби
ҷонбахше,
Ин гарчи кунад зинда, лекин
кушадам онат.
Дар роҳи талаб, Фонӣ, аввал зи худӣ
бигсил,
Хоҳӣ накунад ҳастӣ з-ин азм
пушаймонат.

Татаббӯи Шайх

Меравад ёр ҷудо з-ӯ кор бар ман
мушкил аст,
Доғи ҳаҷрам бар тану неши фироқам
бар дил аст,
Бода дур аз рӯи вай н-орад нашотам,
эй рафик,
З-он ки оби зиндагӣ бе ӯ чу захри
қотил аст.
Ё диламро сӯхта, ё даргирифта аз
дилам,
Ҷои оташҳо-ш дар сахро, ки дар ҳар
манзил аст.
Ҳаст он хуршеди зебой маро умри
азиз,
Кай аҷаб бошад, ба рафтан к-ӯ
чунин мустаъчил аст?
Гар дусад сабру шикебам нақш
гардад дар замир,
Дарзамон аз мавҷи селоби фироқаш
зоил аст.
Менамояд саъй дур аз вай
ҳалокамро аҷал,
Гӯиё аз куштани бедоди ҳаҷраш
ғофил аст.
Ҳаст ин ғавғои растохез андар
қофила,
Аз дили чокам, на аз бонги диروي

маҳмил аст.

То кадомин маҳфилаш чо гашт боре,

дар ғамаш

Достони ишқи ман афсонаи ҳар

маҳфил аст.

Рафт чон ҳамроҳи чонон, Фонӣ, ар

мирад чӣ айб?

Зинда будан чунки бечонону бечон

мушкил аст.

Татаббӯи Хоҷа

Риндон ҳама дар кӯи муғон гашта

харобат,

Эй муғбачаи шӯх, чӣ маст аст

шаробат?

Лутфу карамат низ кушанда-ст, на

танҳо

Арбоби вафо чон диҳад аз нозу

итобат.

Ҳастӣ ту парӣ, з-он ки дарой ба дилу

чон,

Дар омадани хонаи кас нест ҳиҷобат.

Пурсӣ, ки: «Чу ман ҳаст ба хубӣ

маҳу хуршед?»

Равшан бувад, эй моҳ, чу хуршед

ҷавобат!

Дар дидаи аҳли назар он чехра аён

аст,

Чуз тирагии ҳастии мо нест ниқобат.

Дар бодияи ишқ ба бозӣ натавон

рафт,

К-он ҷост бача садмату бисёр

маҳобат.

Фонӣ, наниҳӣ пой ба сарманзили

максуд, .

То ҳаст ба чуз бодаву мастӣ хӯру

хобат.

Айзан

Дар майкада салоҳу вараъ дар

шумора нест,

Он чо чуз он ки бода бинӯшанд,

чора нест.

Ҳоли маоли дурдкашон гарчи шуд

ниҳон.

Аҳволи аҳли савмаъа ҳам ошкора

нест.

Шуд ин канори баҳри сиришкам
канори ман,
В-ин турфатар, ки он тарафашро
канора нест.

Гар пора сохт теғи ҷафои фалак
дилам,

К-ӯ дил, ки аз ҷафои фалак пора-
пора нест.

Хоҳӣ чу қалби лашкари ушшоқро
шикаст,

«Ҳу»-е бас аст, хочати таблу нақора
нест.

Бар худ маханд ақли хариф, аз барои
он-к,

Дар шаҳри ишқ пири хирад ҳечқора
нест.

Фонӣ, ба як назар ба ту чашм аз ҳаёт
дӯхт,

Ҳочат ба чашм дӯхтан андар назора
нест.

Айзан

Дар дайр ҳар ки домани пири муғон
гирифт,

Баҳри начот домани ӯ метавон
гирифт.

Набвад дигар зи хиффати даври
фалак ғамаш,

Он к-ӯ ба кӯи майкада ратли гарон
гирифт.

Дил доштам ниғаҳ зи вай, аммо ба
ишвае

Донам гирифт, лек надонам чӣ сон
гирифт?

Он к-ӯ матои ҳар ду ҷаҳон доду васл
ёфт,

Гуфтан тавон, ки дурри самин
ройгон гирифт!

Дар хонақоҳ ғайри риё чун надид
дил.

Шуд сӯи дайру мазҳаби риндон аз
он гирифт.

Хуни дилам, ки рӯи заминро
гирифта буд,

Набвад шафақ, ки доманаи осмон
гирифт.
Фонӣ, ба васли дӯст аз он рӯз роҳ
бурд,
К-ӯ тарки ҳушу ақлу дилу хонумон
гирифт.

Айзан

Аз тоби май дигар ба сарам шӯъла
даргирифт,
Май боз сӯзи оташи моро зи сар
гирифт.
Андар сафоли майкада буд ин, мағӯ,
ки дӯш
Дар кунчи дайр муғбачаам чоми зар
гирифт.
Як қом то ба ҳашр басам буд, турфа
бин,
К-аз рӯи нозу арбада чоми дигар
гирифт.
Ҳар к-ӯ чунин ду чоми фано зад зи
бехудӣ,
Н-орад ба рӯзи ҳашр сар аз хок
баргирифт.
Эй ман — ғуломи ҳиммати ринде, ки
бахри май
Нақду хирочи мулки чаҳон мухтасар
гирифт.
Эй шайх, агар ту айб кунӣ
бутпарастиям,
Пири муғон ба мазҳаби куфр ин
хунар гирифт.
Эй ринди чуръанӯш, ки май пурсӣ аз
риё,
Фонӣ, тариқи зоҳиди худбин магар
гирифт?

Айзан

Рафтӣ агарчи аз бари ман, кай
гузорамаат?
То бозат оварад, ба Худо
месупорамаат!
Корам чу аз азал ба ту афтода то
абад,
Гар сад раҳам гузорӣ, ман кай
гузорамаат?

Домони туст дасти ман, ар афканӣ
сарам,
Мумкин мадор, ки даст зи доман
барорамат.
Гӯй, ки тарки чон куну аз дил
бурунам ор,
Дар чон-т чо диҳам, агар аз дил
барорамат.
Чун ғайри номуродиям аз умр умед
нест,
Соқӣ биёр бода, ки уммедворамат.
Бояд шабе, ки субҳи қиёмат сабоҳи
ӯст,
Ғамҳои хеш то ба сахар гар
шуморамат.
Гӯй, ки Фониё, ба дилам ор рӯзи
ҳаҷр,
Кай з-ӯ бурун шудӣ, ки дарун боз
орамат?!

Айзан

Касе, ки дил ба сари зулфи мушксои
ту баст,
Умеди чон ба лаби лаъли чонфизои
ту баст.
Ғариби кӯи ту шуд дил, бипурс гаҳ-
гоҳаш,
Чаро ки рахти сафар аз Ватан барои
ту баст.
На гар тамаввучи хун хост
нақшбанди азал,
Чӣ нақшхост, ки бар лаългун қабои
ту баст,
Кушой чашми тарахҳум ба сӯи
мақтулат,
Ки дида аз чамани даҳр аз чафои ту
баст.
Ба боғи васл бикун дилкушоияш, эй
гул,
Чу ғунча ҳар ки гиреҳ дар дил, аз
ҳавои ту баст.
Чарост пой ту хун мурғи номабар
гӯё
Сипеҳр номаи хунини дилам ба пой
ту баст?.

Ба шoми ҳaчр чу парвoнa сӯхтӣ
Фонӣ,
Мағар, ки шамъ сиеҳ аз пaи азoи ту
бaст.

Тaтaббӯӣи Мaвлoнo Шoҳӣ⁹

Пеши чoми пурмaи рaхшaндa мaҳрo
тoб нeст,
Соғaри хуршeдрo гaр тoб ҳaст, ин oб
нeст.
Меситoнӣ, вoизo, Кaвсaр зи дaсти
хури aйн,
Худ зи дaсти сoқии гулрux шарoби
нoб нeст.
Ҳaст қуллoби муҳaббaт аз дили ёрoн
кaшиш,
Ҳoчaти пӯлoду oҳaн бaҳри ин
куллoб нeст.
Дaргaҳи пири муғoн aст oн, ки
риндoн сaр нeҳaнд,
Гaр сучуд oн aст, з-ин бeҳ бaҳри oн
мeҳрoб нeст.
Мaй мaдeх, бeҳуш дoру дeх мaрo
сoқӣ, ки бoз
Чaнд шaб шуд, к-аз ғaми ҳиҷрoн бa
чaшмaм хoб нeст,
Эй муғaннӣ чун хaрoшӣ сaнaам,
хoҳӣ бa лaҳн,
Кaш бa рӯи тoр нoхун, ҳoчaти
мизрoб нeст.
Тo нишaстӣ, Фoниё, аз ишқ бaр хoки
сияҳ,
Шoҳи вaқтӣ, бaр бисoтaт ҳoчaти
сaнчoб нeст.

Тaтaббӯӣи Хoчa

Oн кoкули мушкин, ки бa рух гaшт
ниқoбaт, ..
Oҳaст мaрo кoр пaи рaфъи ҳиҷoбaт.
Гaнҷeст турo хусн, к-аз ў дaҳр шуд
oбoд,
Лeкин дили вaйрoнaи мaн гaшт
хaрoбaт.
Сoқӣ, мaи рaвшaн, ки дили ғaмзaдa
тир aст
Aз гaрдиши дaврoну сaри зулфи бa

тобат.

Гар моҳ най, чун шуда аз дур
гузорат?

Гар умр най, дар шудан аз чист
шитобат?

Гӯй: «Зи лабам коми ту чӣ бувад ки
диҳӣ чон?»

Ҳам гӯй худ, эй чон, ки дар ин чист
ҷавобат?

Афсонаи худ чун ба ту гӯям бас
умре,

Чун бахти ман он лаҳза равад чашм
ба хобат.

Фонӣ, зи ғами муғбачагон чанд ваҳу
воҳ,

Шуд дар назари пири муғон вақти
инобат!

Татаббӯъи махдумӣ

Ба сар алиф, ки кашам, аз ҳавои
қомати туст,

Ки сарнавишти ман ин ҳарф шуд зи
рӯзи нахуст.

Фидои қадди ту рӯҳу равони ман, ки
маро

Ба боғи умр ниҳоле чу қомати ту
наруст.

Чу бода қисмати ман шуд, бад-он
хушаму в-он кас

Чӣ хун, ки хӯрд, чу афзун зи ҳадди
қисмат чуст.

Шаби фироқ нарафт аз сипеҳр хуни
шафақ,

Ки мавчи баҳри сиришкам рухи
фалакро шуст.

Замона нақди дили аҳли дил шикаст
чунон,

Ки ғайри нақди лаимон намонд ҳеч
дуруст.

Висоли каъбаи мақсуд агар ҳавас
дорӣ,

Ба қатъи бодияи ӯ на тез бошу на
суст.

Чу май ба маҷлиси риндон тамом
шуд, Фонӣ,

Паи сабӯкашӣ инак, ситода чобуку
чуст.

Айзан

Тира гаштам ҳар ки об андар шароби
ноб рехт,

Чист ғайр аз тирагӣ он, к-ӯ ба оташ
об рехт.

Ваҳ, ки мумкин нест дигар чашмро
дидан ба хоб,

К-аз хаёли лаб намак он маҳ ба чои
хоб рехт.

Ёр шуд меҳмони ман в-аз гиряи
шодӣ ду чашм

Дар раҳаш ёкути руммонию лаъли
ноб рехт.

Дурди чомаш буд коми ман, хато
буд аз табиб,

Ин ки аз баҳри даво дар соғарам
чуллоб рехт.

Сад яке з-он чашми қотил нест дар
мардумкушӣ,

Сад ҳазорон хун, ки дар вақти
кушиш қассоб рехт.

Он чавон, ё Раб,ки гардад пир, гарчи
беҳисоб

Ханчари мижгон кашиду хуни
шайху шоб рехт.

Аз ҳаётам гар асар набвад чу Фонӣ,
дур нест,

Хуни беҳад чун зи захм ин пайкари
бетоб рехт.

Айзан

Дами нақд аст маро куи муғон боғи
биҳишт,

Маи Кавсар ба кафи муғбачаи
хурсиришт.

Лавҳи рухсори ту омад сабақам рӯзи
азал,

Килки қудрат чу саводи хати сабзи
ту навишт.

Бода дех, з-он ки зи ҳар хона сӯи

Ҳақ роҳест,

Агар аз гӯшаи масҷид ва гар аз
кунҷи каништ.

Гар фалак хоки маро хишт кунад низ
хушаст,
Шояд аз давр кунад чо ба сари хум
он хишт.
Кор чун кишта даравдан бувад, он
шуд деҳқон,
Ки дар ин мазраъа чуз донаи инсоф
накишт.
Золи гардун чӣ кунад чилвагарӣ, з-
атласи чарх
Хуб аз ҳуллаву аксун нашавад
шоҳиди зишт..
Фониё, аз дами риндон шавадат дил
равшан,
Ки зукол аз асари оташи тез аст
ангишт.

Айзан

Дар шавқи лаъли ту, ки дилам хуни
ноб рехт,
Шӯробаест он, ки бар оташ кабоб
рехт.
Нақши саводи зулфи ту бар сафҳаи
дилам
Шуд чун сиёҳие, ки ба рӯи китоб
рехт.
Рустаст дар баҳори рухат лолаҳо,
магар
Аз ашки хунфишони манаш абр об
рехт?
Дар дайр равшанию сафо бин, ки
муғбача
Ёқути ноб дар қадаҳи офтоб рехт.
Шодам ба маънии дигараш ин, ки
муҳтасиб
Гӯянд сӯи майкада рафту шароб
рехт.
Гӯ дар ҳисоби умр навис, он ки симу
зар
Баҳри нашоти мутрибу май беҳисоб
рехт.
Дар майкада ба кӯҳнасафоли
гадоиям,
Ҳар кас, ки бода рехт, зи баҳри
савоб рехт.

Гулбӯй гашт бода, магар аз хави
узор
Соқӣ, даруни бодаи гулгун гулоб
рехт?
Фонӣ, ба пирӣ ашк ба рух рехтан
хуш аст,
Май дар қадаҳ хуш он, ки ба аҳди
шабоб рехт.

Татаббӯи Хоча

Аз рафтани ёрам бувад ошӯби
киёмат,
Ё Раб, мабараш чоеву дораш ба
саломат.
Дар ҳаҷри ту афтад ба сарам анҷуми
гардун,
Эй шомӣ фироқи ту маро рӯзи
киёмат.
Эй сокини чаннат, гул агар бар сари
Тӯбӣ,
Маръӣ нашудат, бин сӯи он оразу
қомат.
Эй шайхӣ риёзатқаш, агар ҷониби
риндон
Ташриф наёрӣ, бувадат маҳзи
каромат.
Ҳардам зи хаёли ту ба худ дар сухан
афтам,
Гӯ ақл бирав, к-ин зи ҷунун аст
аломат.
Чун буди ту нобуд шуд аз барқи
май, эй дил,
Чӣ суд кунун аз мижа борони
надомат.
Дил з-андӯҳи даврон, ҳама атрофи
чаҳон гашт,
Дар гӯшаи майхона шудаш ҷон
иқомат.
Бе вачҳи май ар шайх даромад ба
харобот,
Гӯ хиркаву саччода гарав, кун ба
ғаромат.
Фонӣ, чу шудӣ чуръакаши Ҳофизу
Ҷомӣ,
Ҷамшед гадоӣ кунад аз чуръаи

чомат.

Сен гўзалсан, хулқинг ҳам гўзал,
сўзинг ҳам гўзал,
Гўзалликдан оламда ҳеч ким сен
каби барно эмас.
Одам наслидан ҳусн бобида паридан
гўзал, бошида
одамгарчилиги бўлган
сен каби гўзал пайдо бўлган эмас.
Гўзаллик билан ўлдирасану сўзинг
билан жон бағишлайсан,
Оллоҳ-оллоҳ, Исо билан Марям ҳам
бундай
гўзал хулқларга эга бўлмаган.
Мардумнинг кўзига борган сари
ортиқроқ гўзал кўринганинг учун
Дилда муҳаббатинг ҳар нафас ортиб
боради.
Агар улфат ва ҳамдам бўлган киши
гўзал бўлса, яхшидур,
Чунки жаҳонда кишининг анису
ҳамдами яхши ва
гўзал бўлиши керак.
Оламга гўзаллар кўп келган, бироқ
бутун гўзаллар
Мусаллам бўлган сен каби гўзал
бўлган эмас.
Ошиқ Фонийга гўзаллар тўдаси
томонидан
Вафо билан меҳр чиройлигу зулм
билан кин ҳам чиройлидур.
Юзингдан ойга юз хил тоб бўлган,
эй гўзал,
куёшдан сўз бўлуб турганида ойга
йўл бўлсин.
Кўйингда бошқалар менга азоб
беришади,
ҳеч ким жаннатда азоб бор деб
эшитган эмас.
Кўзимда ёш бўлган ҳолда туш
кўрмагунимча,
кўзимда иккинчи мартаба уйку
кўрмайман.

Тупроқни шароб қайнатгани сингари
тупроқ тани сенинг ўтлик лаълинг
билан қайнайди.

Юзингни кўришни хаёл қилган
чоғимда
кўп изтиробдан дилимга кучсизлик
ва суслик келади.

Дайр пири билан муғбача мени маст
қилсалар
майхонадаги ёшу қаридан
хурсандман.

Эй Фоний, ишқ водийларини босиб
ўтишда
жигардан овқат, кўздан сув керак.

Ул Нахшаб ойининг оғзи ҳаёт
булоғидир,
ундан сув ичиш учун хат сабзаси
лабида ўсган.

Агар менинг шўхим жилва қилиб
мактабга йўл олса,
ақл пири унинг ишқида мактаб
боласига айланади.

Унинг фитрокига боғланиш учун
бошимизга йўл бўлсин,
гўй сингари отинг туёғига етса, шу
шараф унга етарли.

Ошиқларга девоналикдан телбалик
қилиш одат эди,
уларни ул одобли ой ҳаёдан терга
ботирди.

Отинг туёғидаги тақага янги ой
қачон тенг бўла олади,
негаки, у кумушдану бу ошиқлар
чеҳрасидан олтин рангдир.

Эй ажал, қадам ранжида қил, чунки
айрилиқ беморлигидан
жон беришим учун барча асбоб
муҳайё бўлди.

Фониё, сенинг истаганинг фано
дайридир,
у ерга кирсанг муғбача кўлидан
тиниқ ва равшан
шаробдан бошқа нарсани талаб
қилма.

Чамандаги гулдан дўст юзини
томоша қилдим,
ундан дўст хиди келгани учун
(менга) қайта жон кирди.
Гул рангу исда унинг юзига бир оз
ўхшайди,
бошимдан жой беришим ҳам дўст
юз-хотири учундир.
Кўз ёшим сели мени оқизиб кетса,
ҳалок бўламан,
агар дўст томон олиб борса
(ўлимдан ҳам) кўркмайман.
Мен ёр кўйида ҳалок бўлганман, эй
сабо, Худо ҳаққи,
ўлганимдан кейин тупроғимни дўст
кўчасидан олиб кетма.
Сунбул сенинг зулфинг бандаси
бўлди, мен сунбулга банд,
дўст юзидаги холга қул бўлган
кишининг ҳам қулиман.
Менинг ўлимим у нозик мижознинг
ўзгарганидан бўлса,
унинг аччиғи тезлигидан менда
ўлим хавфи қачон бўлгай?
Агар Фоний, заифликда дўстнинг
соч толасидек бўлса (ҳам),
унинг (ёрнинг) бир тола мўйини
икки олам мулкига
ҳеч қачон бермайди.
Косадаги майдан офтоб чиққанда,
У офтоб ичида сенинг аксинг яна
бошқа офтоб бўлиб кўринди.
Соқийнинг юзи ва равшан майнинг
кўрки (бу икки офтоб)
ҳар бири халқни ўзгача куйдиради.
Қуёш юзингдан ва май қуёшидан
тунги базм кундузга
айланган бўлса, бошқа қуёшни нима
қиламан?
Майхона бир ажойиб оламки, унинг
пештоқи бир осмондир,
бунда май даври-ю, оташин нурдан
қизил офтоб бордир.
Эй донишманд, майхонанинг

қоронғи бурчаги учун
равшан майдан тўлган хумнинг оғзи
нурли офтобдир.

Кўк фалакда қуёш сайр қилиб юрар
экан,
сен албатта қадах қуёшини яширин
сақла.

Агар қуёш кеча пардасига бошини
буркаса,
базм шабистонини май шамъи нури
билан ёритгин.

Қуёш чиққанда ой хира бўлгани
каби,
шоҳимиз базмининг олтин жомидан
қуёш хира бўлади.

Султон Ҳусайн хисрави Ғозийдир,
унинг хизматидагилар
ўз мартабаларининг
баландлигидан бошлари қуёшга
етади.

Қуёшдан зебу зийнат оламда давом
қилар экан,
сенинг тулпор отинг тақасидан
қуёшга зебу зийнат бўлсин.

Фоний ўз раъйининг нуридан
офтобга файз етказиш учун
жоминг қуйқасидан бахраманд
бўлсин.

Мангу умр учун ҳар кимга бир
сабаб бўлди,

Хизрга оби ҳаёт, риндга эса узум
суви сабабдир.

Бир қора тунда тонггача сенга
ҳамдам бўламан дебсан,
ҳеч бир тун айрилиқ кунимиздан
кўра қоронғуроқ эмас.

Сенинг хатингу юзинг гўзаллик
мажмуасининг маъносидир,
бир дафтарни бир саҳифада яхши
интихоб қилибсан.

Эй ҳабиб, Юсуфга ўхшаганларнинг
юзтаси малоҳатингни қулидир,
сен туз конисан, қандай қилиб сенга
Юсуф деб лақаб қўяман.

Дарддан таъм олган ҳар бир нарса
айш учун сабабдир,
висол куни йиғиси ғамгинларга
шодлик келтиради.
Гарчи киши талаб қилиш билан дўст
васлини топмаган бўлса-да,
аммо уни топганлар талаб аҳли
жумласидан бўлдилар.
Бодамнинг хосиятидан таажжуб
қилиш ажаб эмас,
сувда олов хосиятлари бўлса
ажабланарлидир.
Мажнуннинг нуктасини телбалардан
бошқалар қаёқдан тушунсин,
чунки араб ўз сўзини ақл қонуни
билан айтади.
Фоний, ёр жаври расмининг
сабабини мендан сўрама,
чунки фано аҳлида сабаб сўраш
расми йўқдир.
Ул юз ёғдусидан кўнгил ёришди,
чунки
офтоб ёйилганда соя ҳам қуёш сари
юзланиб ёришади.
Унинг кўйидан гулшанга тушган
кўнгил,
сувдан қуруқликка тушган балиқдек
типирчилади.
Киши ёмон тушлар кўриб уйқусида
чўчиб тушгандек,
унинг зулфи хаёлидан бехудликда
талпинаман.
Агарчи умр ҳамма билан бирдек
шитоб қилади,
сен мендан бошқа ҳамманинг
томонига шошиласан.
Кўнглимни тилиб ташла, токи ул юз
сурати ичидан
ғунчадек ниқобда бўлгандан кўра
гул бўлиб очилган яхшироқдир.
Куфр эли мусулмонлардан
узоқлашишини истагандек,
зулфинг ҳалқалари юзингдан
ўзларини тортадилар.

Лабингдаги бир томчи тер,
кўнглимда шодлик орттиради,
ҳа, шаробга сув кўшилса,
сархушликни оширади.
Эй соқий, тўла жом билан ақл-
хушимдан айир,
бу хароб дайрда масти хароб бўлиб
йиқилганим яхши.
Эй, Фоний, агар ҳар дам янги бир
маъно юз кўрсатишинн истасанг,
маъно аҳли оёғининг тупроғидан юз
ўгирма.
Эй соқий, шодлик учун қадаҳга
майни қуйсангу
у қадаҳни лабингга теккизиб
узатмасанг, мен қандай
хурсанд бўлайин?
Сенинг лаъли лабингдан ҳаёт
топишим ажаб эмас,
лаъли лабингсиз ҳаёт кечиришим
таажжубдир.
Ҳусн бобида Миср Юсуфи сенинг
зархарид қулингдир,
кулни подшоҳга нисбат бериш
одобсизликдан бошқа нарса эмас.
Оғзинг хаёлий нуқтасини талаб
қилдим (кўзи илғамас
оғзингни кўрмоқчи бўлдим)
ақлим «бўлмаган нарсани талаб
қилма», деди.
У нозаниннинг иягидаги тер ҳаёт
сувидир,
(у тер) лабидан бағбақасига қатра-
қатра томиб туради.
Ақл ишқдан қочса, бу ажабланарли
эмас,
чунки ақл пири ишқ олдида мактаб
боласи кабидир.
Менинг яланғочлигим
қаландарлигимдан эмас,
балки бу кеча кавш ва салламни
майга гаров қўйганимдандир.
Пасткаш ва жоҳилларнинг баланд
мартабаларда

туришлари сабабини фалакдан
сўрганимда:

«Биздан муносиблик сабабини
сўрамасликлари сабабдир», деди.

Дайрда майхўрлик қилувчи
ринднинг шароби овқатидир,
Фонийнинг у билан яқинликни
исташи маслақдошлигидир.

Тиниқ майдан соқийнинг юзи
гулдек очилгани учун
менинг зуҳдим биноси бода селидан
хароб бўлди.

Май устида дил ва динимнинг нақди
кетгач,

бу кўҳна дунёда ору номус деган
нарса қайси ҳисобга кирсин?

Май ичгину оламда девона бўл,
чунки шароб базми девоналик олами
учундир.

Ёшлик, хуморлик баҳор ва ишқ
ўти жамъ бўлди,
энди май келтирки, девоналик учун
ҳамма нарса танёрдир.

Бу серташвиш дунёдан тинчлик
истасанг,
майхонадан ташқари чиқма ва доим
масту хароб бўл.

Умр иши тезлик ва суръат билан
ўтади, агар ундан бир
нафасгина бахраманд бўлай десанг,
май ичишга шошил.

Агар жаҳон уйи хароб бўлар экан,
ажабланарли эмас,

чунки уйнинг сув устида обод
турганини ким кўрган?

Ҳар кимнинг бошида ҳубоб каби
май ҳаваси бўлса,
охир умр май устида кетмоқ (ўлмоқ)
керак.

Агар Фоний каби йўқ бўлишга
майлинг бўлса,
фалакдан нимаики келса юз
ўгирмагин.

Эй Раббим, у ёш нозанинга

иситмадан бош оғриғи
пайдо бўлмасин, бу нотавон қари
унинг садқаи сари бўлсин.
Ҳажридан «ё Раббим», деб афғон
қилишим фалакдан ўтди,
эй Раббим, мени бу афғондан сен
халос қилғайсан.
Менинг бу афғонларим у ойга етса
деган умидда
финоқ кечаси афғонимни «ё Раб»,
деб осмонга етказаман.
Ғам шомиди дайр йиғинига менинг
«ё Раб»им етди,
менинг севгилим бу «ё Раб»ларни
эшитса, нима бўларкин?
Муғбача маст ҳолда майхонадан
чиқиб, шаҳар томон кетди,
эй Раббим, (уни) зуҳд аҳлидан омон
сақлаб, майхонага етказ.
Риё кўйида бўлиш шайхлар учун
яхшидир,
эй Раббим, менга майхўрлар
кўчасидан бошқа жой ёқмайди.
Эй Раббим, риё йўли —ўжарлик
йўлидир, шунинг учун
Фонийнинг боши фано дайрининг
остонасида тупроқ бўлсин.
Муҳтасиб хумни синдириш учун
дайрга келганда
риндлар юраги соқийнинг шўх
кўзларидек изтиробга тушди.
Унинг ваҳшатидан дайр аҳли
ўзларини узоққа тортдилар,
дин аҳли шайтондан ўзини тортса
ажабланарлик эмас.
Унинг офати улфатлар даврасини
бузди,
ўзгарувчан чархнинг айланишидан
унинг жонига офат етсин.
Агар оҳим ўти гардунгача чиқмаган
бўлса,
айрилиқ шомиди гардун нега
шафақдек қизарди.
Комгорларни нек билгин-у, неклик

қил,
чунки ёмон бўлиб, ёмонлик қилиш
ёмондир.
Ошиқлик ва дардмандликни пеша
қил, йўқса,
ўзингни дард ва ишқ аҳлига нисбат
берма.
Фоний, агар фано саҳросидан
ўтишни истасанг,
муғлар пири ботинидан муктасиб
бўлишинг керак.
Ажойиб қоматинг билан рухсоринг
бошдан-оёқ гўзалдир,
гўзаллик бобида ҳар бир чиройли
сенинг ҳуснинг бандасидир.
Агар сен тарафдан лутф бўлса ҳам,
ёки жабр бўлса ҳам
гўзалдир, чунки ҳар бир ишинг бир-
биридан гўзал.
Яхши ниҳолнинг меваси қандай
лаззатли бўлса,
Сарв қоматларнинг вафоси ҳам
шунчалик яхши бўлади.
Эй наргис, сен у гул (маҳбуб)га
қарама,
гўзалларга қарашлик
соҳибназарларга ярашади.
Қуёш қошида ой гўзал бўлмагани
каби,
Юсуф сенинг қошингда чиройли
кўринмайди.
Парилар, ҳурлар гўзал эмаслар, сен
гўзалсан,
чунки бизнинг кўзимизга фақат
гўзалларгина гўзал
кўринади, холос.
Эй, Фоний, қудрат қаламидан ёмон
ёки яхши
бир нарса содир бўлса, у тўғрида сўз
очма.
Хуш он шабе, ки ман аз сархушй
ҳамесудам
Ду дида бар кафи пои ҳабибу ў дар
хоб.

Хароб гашт зи май соқию дилам з-ў
маст,

Чи айби бехудй аз дил, ки ҳаст
масти хароб.

Бигуфтамаш: чй шитобат ба рафта
аст, эй умр?

Бигуфт: умр чу гуфтй, мағў дигар
машитоб.

Биё, ки махфии ду кавнат ошкор
кунам,

Ба шарти он ки нахустам дихй ду
чоми шароб.

Ҳисоби субҳ бимон, зоҳидо, фано
бигзин,

Зи тоати туву Фонй, дар ин чаҳон чй
ҳисоб?

Мен шароб денгизи ўртасида ғарк
бўлганман,

тиник май кемаси ёрдам қилмаса,
қачон халос бўламан?

Эй май нашъасининг ишора ва
рамзларини топа олмаган одам,
энди бир пиёла майни қўлингга
бераман, у рамз ва ишораларни
топгил. Муғлар дайридаги жононга
сажда қилмоқ учун кирган
бўлсанг, дайр пири нимага ишорат
қилса, бўйин товламай адо эт.

Бир кунжакдан жой олиш учун
дилим кўксимдан чиққан
эди, қошинг меҳрибон кунжидан
жой олди.

Қандай ажойиб кеча эдики, мен
кайф билан кўзларимни
жонон оёғига суртар эдим, у ухлаб
ётар эди.

Май таъсири билан соқий хушдан
кетди, мен (эсам) соқийдан маст
бўлдим, хушдан кетганнинг масти
бўлган дилга бехудлик айб эмас.

Умр (маҳбуб)га хитоб қилиб: «Нима
учун мунча шитоб

билан кетяпсан?» дедим. у айтди:

«Мени умр дедингми, (энди) «шитоб
қилма» дема».

Кел, икки дунё сирини очиб
бераман, лекин шартим шуки,
аввал икки пиёла май бергайсан.
Эй зоҳид, тасбеҳингни кўп ҳисоблаб
(ўгириб)

ўтира берма, фано йўлини ушла,
сен билан Фонийнинг тоат-ибодати
бу жаҳонда ҳисобга кўшилмайди.

Менинг ишим бир ой юзлининг
ҳажридан ҳар кеча нолаю афғондир,
фигону нолани ҳар кеча осмонга
етказаман.

Тоза ишқдан навқирон йигитга
нималар етдн, айт, ҳар кеча
бу кекса нотавонга мингларча жабр
ва зулм етади.

У гўзал ҳар кеча подшоҳ базмидан,
ўз уйи томон ўтганида,
бир кўриб қолиш учун бир кунжақда
яшириниб тураман.

Ҳар кеча мен унинг кўйида, у эса ўз
дилбарининг кўйида,
мен унга кўринмайман, у ҳам менга
кўринмайди.

Гоҳ-гоҳ ўзимни унинг кўйига
ташлайман, ҳар кеча
унинг итлари судрай-судрай мени
ташқарига чиқариб ташлайдилар.
Сенинг базминг аҳллари улуғ
кишилардир,
бошимни остонанг тупроғига
кўйсам, менга шу бас.

Эй, Фоний, унинг кўйида мингларча
балолар бордир,
бош ва жонингдан кечмагунча, ҳар
кеча у ерга бораверма.

Бу кеча маст эдим, дилимда ёрим
рухсорининг хаёли пайдо бўлди,
шу сабабдан бу кеча ўқтин-ўқтин
беихтиёр йиғладим.

Агар шамънинг дили менинг
ҳолимга ёнса, айтгинки,
ўз бошингни олиб, ўз ишинг билан
бўл,

(чунки) бу хижрон кечасида
эрталабгача (менинг) ишим шу
(ёнишдир). Бу кеча у парининг хаёли
билан шундай ҳолдаманки,
тоғу тошларга девоналардек чиқиб
кетгим келади.

Мени томоша қилиш учун
қўшниларим томга чиқиб,
хайрон бўлдилар:

«Бу бечора мажнун яна бу кеча
йиғлаб беқарор бўлди», дедилар.
Менинг кўз ёшларим ғарқ қилса ҳам,
эй насиҳатгўй,
насиҳатдан тилингни тийиб, бу кеча
мени ўз ҳолимга қўй.

Бу кеча бошимни йиғидан кўтара
олмаслигим ҳам
хижрон дардидан, ҳам халойикдан
уялганимдандир.

Эй дил, мен ҳаётдан бездим, агар
умр корвони бу кеча
ўз юкини боғлаб,
охират ғарибхонасига сафар
қилмаса, таажжубда қоламан.
Эй даврон соқийси, видоъ жомини
бергинки, бу кеча
бечора жоним ғамгин жисмимдан
жудо бўлмоқни истайди.
Эй Фоний, айрилиқдан мингларча
кечалар кундузга етди,
(аммо) менга ўхшаганлардан
мингтаси бўлса ҳам,
кундуз юзини кўрмайди.

Бу кеча мен-у майхона ва маст
муғбачадир,
унинг мастлигидан ҳар дам юракни
қўлдан берганман.
Унинг пари каби ҳар нафас мастона
жилва қилишидан
телба одамлардек бу кеча пайваст
наъралар тортаман.
Бу кеча кўлимни гоҳида туррадек
бағбақасига узатаман,
Гоҳида сочдек қадами остида паст

бўламан.

Икки зулфидан қутилишим мумкин
эмас,

чунки бу кеча юрагим ул
занжирнинг ҳар бир ҳалқасига
боғланиб қолган.

Ул чехранинг шамъи бу кеча
вужудимни парвонадек куйдирди,
менинг борлигимдан асар қолди деб
бўлмайди.

Тарсо бу майхонадан шунча май
ичирдики,
шайдо юрак бу кеча ўзлик
номусидан озод бўлди.
Фонийга жазо (қиёмат) кунигача
ҳуш юзланмайди,
чунки у бу кеча ул муғбача қўлидан
май ичиб маст бўлди.

У пари чехра бу кеча маст бўлиб
келди,
мастликдан мени бу кеча девона
қилди.

Бу кеча менинг беҳудлик ва
жунунлик кулбам
ул парининг чехраси сочган нурдан
парихонага айланди.

Бу кеча қандай бир шамъ нур
сочдики,
малаклар унинг атрофида
парвонадек айланар эди.
Бу кеча у (махбуб)нинг васл
хазиначидан
қоронғу хароба кулбам обод бўлди.

Бу кеча унинг васли майининг
шавқидан
фалак паймонамни тўлдираёзди.

Бу кеча шу томоша учун тому
эшикларимдан
қариндошу бегоналар ёпирилиб
томоша қилгани келишди.

Фоний бу ишқ ва май нашъаси
билан
(фақат) бу кечагина эмас, бир умр
девонадир.

Эй дил, муғлар кўйида хушгувор
жом иста,
гул юзли шўх муғбачанинг кўлидан
талаб қил.
Юрагимдаги ҳарорат бир кишининг
ўтдек лаълидандир,
Давоси учун обдор ёқутни иста.
Вафо аҳлининг рўзгорини қора
қилиш учун,
унинг ҳажридан рўзгорнинг барча
одатларини талаб эт.
Агар кимё ва меҳригиёни ҳавас
қилсанг,
халқдан тўғрилиқ ва аҳдида
туришни талаб қил.
Матлубнинг бир илтифоти юз
талабдан яхшироқ бўлса
ҳам, талабдан кеч деб айтмайман.
Бахт кўзгусидан мақсуд чеҳрасини
излама,
отга минган ул нозаниннинг оти
наълидан иста.
.....
агар топсанг, бошқа талаб қилиш
керак бўлмайди.
Жон бағишловчи шароб сенинг
лабингга ўхшагач,
менда шароб орзуси дам-бадам
ортади.
Баҳор дилкаш бўлди, гуллар очилди,
эй соқий, қадаҳ бер,
чунки бундай фасл шаробни тақозо
қилади.
Бизнинг шабистонимизга нима учун
шамъ кўтариб келасан?
Ой юзли соқий ва тоза шаробнинг
нури биз учун кифоя-ку.
Бошида хорлик тупроғи ва кўлида
синган сафоли бўлган
мен янглиғ шароб гадойи майхона
кўйида йўқдир.
Башарти шоҳ менинг шеърим учун
Жамшид мулкини ҳадя қилса,
уни мен риндлар мажлисида ичилган

шароб учун тўлайман.
Эй соқий, ҳаёт сувидан қадахимни
тўлдирма,
чунки Хизр суви менинг учун шароб
ўрнини боса олмайди.
Эй Фоний, ҳаётим озуқаси шаробдан
бўлгани сабабли,
ҳаётим ҳам шароб учундир.

Шароб хуморининг азобидан тонг
отганда тавба қиламан,
лекин шомда (яна) шароб ичишга
интизор бўламан.
Минг марта тавба қилсам ҳам,
найлайки,
пиёла айлантирилганда менда
ихтиёр қолмайди.
Шаробу ишқ рўзгоримни қаро
қилди,
(энди) ишқнинг куни ҳам,
шаробнинг рўзгори ҳам қора бўлсин.
Эй дўст, парҳезгорлик менинг ишим
эмас,
чунки шароб ичишдан бошқа ҳеч иш
қўлимдан келмайди.
Эй соқий, бошимнинг оғирлиги
махмурликдан эмас,
лекин кечаги мастликнинг
тўполонидан хижолатдаман.
Менки шаробга шунчалик асиру зор
бўлган эканман,
шароб агар мени бир нафас олам
ғамидан қутқарса, ажаб эмас.
Фоний харобот кўйида шаробхўрлик
қила бошлагач,
Жаннату Кавсардан халос топди.
Шароб баҳоридан юзинг шунчалар
гул-гул очилибдики,
кўнглимга қайтадан шароб орзусини
солди.
Ишқ хароботи балохўрларининг
дилларига
шароб кайфидан турли фитналар
жойлашади.
Ҳар тонг вақтида бошимнинг

оғриши хумордан эмас,
кеча шароб ичиб маст бўлишимнинг
хижолатидандир.

Хижолатдан қутулиш учун яна май
керак,

шу баҳона билан шаробга яна
интизор бўламан.

Май ширасининг атрофида
мастларнинг йиқилиб ётишларини
қара,

уларнинг бошига шароб қўрғонидан
қандай фитна тошлари ёғилади?

Ишқ майини кўзлаб ичувчилар

бамисоли маст туя каби

шароб юкидан дайр йўлида

оғизларидан кўпиклар сочадилар.

Май шишаси шаробга парда бўлиб

турса ҳам, унинг

софдиллиги шундайки, юз

мингларча пардаларни

йиртади (сирини очади).

Майхона кўҳна сафоли билан

тиланиб майхўр

бўлганимдан (кейин),

гадойлик қилиш менга нега ор

бўлсин?

Фоний муғлар дайрида нимадан

маст бўлди дема,

муғбачаларнинг қўлидан маст

бўлди-да, йўқса

шаробнинг қўлидан нима келарди?

Менинг ойим тонг базмидан масту

хароб чиқди,

шарқдан чиққан қуёшдек йиқилиб,

туриб жилва қилиб чиқди.

Анжуман аҳли юлдузлардек ҳар

томон кетиб йиқилдилар,

кўзлари субҳидамда наргис кўзидек

уйқудан маст бўлди.

У мени мастлик билан тўполон

қилганимни кўриб,

юз лутфомуз қаҳр билан бундай

хитоб қилди:

«Эй, сен ноқобиллигидан хос

базмимизга киритилмаган,
балки толе йўқлигидан айрилиқ
азобида қолган киши!
Бошингни қатл тиғи билан чопсам,
токи бутун
ер юзи қонинг билан бўялса
сазовордир.
Дўстлар биз билан бода ичган
шундай бир тонгда
сен ғойиб бўлдинг, ё бу базмдан
ижтинобинг бор эдими?»
Мен минг титроқ билан юзимни ерга
қўйдим,
тилимда юз сўз, аммо жавоб
айтишга кимнинг ҳадди сиғади?
Ҳолим бошқача бўлиб, ўзимни
йўқотиб қўйганимни кўргач,
у кулди ва ўша онда соқийдан бир
жом шароб олди.
Деди: «Эй, Фоний, қўлимдан ушбу
майни олиб ич!»
майни ичдим-у, адам мулки
(йўқлик) сари шитоб қилдим.
Азал тонгининг чиқадиган жойи
дарвешлар дийдори бўлиб,
абადий нақдина хазинаси
дарвешларнинг хазинасидир.
Жаҳон гулзорини ёритувчи қуёш
шами
дарвешларнинг пок базмгоҳидан бир
гулдир.
Дунё ишлари кўриниб турадиган
Жамшид жоми,
дарвешларнинг суҳбатидан бир
кўҳна сафолдир.
Малоикалар қаноти билан
супуриладиган Арши аъзам
дарвешлар боргоҳининг ҳашаматли
куббасидир.
Тураржойи Арш бўлган муқаддас
куш
дарвешлар остонасига хабар
келтирувчи элчидир.
Юлдузлар инжуси билан безалган

осмон атласи
дарвешлар исмат ҳарамининг
пардасидир.
Хавотирлик пашшалари кўнгилга
ҳужум қилганда
уларни ҳайдаш дарвешларнинг
меҳрибонлик енгидандир.
Агар тақдир ёйидан ҳар тарафга
бало ўқи отилса,
уни қайтариш дарвешларнинг
ҳимматидандир.
Эй Фоний, вақтнинг ёруғлигини
дарвешлардан изла,
чунки бу очилиш (кушод)
дарвешларнинг раҳмат
назари билан бўлади.
Сен жилва қилган пайтингда
қоматинг қиёматдир.
У раъно қоматинг, қомат эмас
қиёматдир.
Агар хиром қилган чоғингда юз жон
тандан чиқса
майли чиқаверсин, сен саломат
бўлсанг бас.
Сенсиз бир нафас олгандан ўлганим
яхшироқдир,
агар у Ийсо нафаси бўлса ҳам
пушаймон қиламан.
Шайх маломат қилса мен бундан
қайғурмайман
маломат аҳли маломатдан ғам
емайдилар.
Сайру тамошо қилиш учун равза
яхши,
аммо истиқомат қилишга кўйинг
гўшаси яхши.
Ишқ қандай қотилдирки, ҳамиша
қатл товони
у ўлдирган кишиларнинг бўйнига
тушади.
Эй Фоний, ҳамма халқ номингдан ор
қилади,
шундай экан номусу номдан кечсанг
яхшироқдир.

Жонимда то муғбачалар хаёли бор,
муғлар дайри кўйида менинг нолаю
фигонимдир.

Бир санамнинг сочи арқонини
зуннор қилганимдан бери,
дайр ичра ҳар базмда менинг
достонимдир.

Соғар тиниқлигини, ундаги майнинг
қизиллигини кўргин,
у менинг қон сочувчи кўзимдан бир
нишонадур.

Кўҳканга қара, Бесутунга ҳам, гўё у
менинг талпинган юрагим-у, бошқа
бир оғир ғамимдир.

Майга кўза оғзидан бир қил
тушибди демагин, у
киприкда турган ёшдаги менинг
нотавон жисмимдир.

Мен бенишонлигимдан йўқликка
тушдим, шунинг учун бу
йўлда ўзидан кечганлар менинг
нишонимдир.

Агар мени синаш учун қийналаётган
бўлсанг, ўзингни қийнама,
минг жафо тиғи урсанг ҳам юз
ўгирмайман.

Эй, дил, маъно қизларининг
гўзаллигини кўргину
қаердалигини сўрама, улар менинг
гулистоним гуллари дир.

Фоний, дилу жон нақдини хазинага
топширди,
булар сеникими ёки меникими деб
бошқа сўрама.

Эй майхона пири, мен сенинг
карामингдан ширакайфдирман,
бундан кейин бошимни қадамингдан
кўтармаганим яхши.

Дам-бадам бериб турган
майларингнинг нашъаси билан
майхона кўйида тупроқ бўлсам,
нима айб.

Эй фаришта, ишқ ўтининг гуноҳини
батафсил ёзишга уринма,

тағин бу бало алангаси билан
қаламинг ёниб кетмасин.
Сабо ели ҳарамингга маҳрам
бўлолмайдиган чоғда,
саропардангга бориш учун мен
қандай йўл топайин?
Дарду ғамингнинг доғлари
кўплигидан (дилда) жой қолмагач,
дил саҳифасига айш рақамини
қандай ёзайин?
Эй ой юзли, сен шундай ёқимли ва
чиройлисанки,
кўксимни ёриб, жонимга жо қилиб
юборгим келади.
Эй дил, сен дард лашкарининг
қалбидадирсан,
агар маҳбублар ишқининг
алангасидан кўлингга байроқ
бўлса, таажжуб эмас.
Чарх вужудини йўқ деб бил ва
ўзингни хурсанд қил,
чунки у чарх олдида бору йўқлигинг
баравардир.
Эй Фоний, висол хаёлини
хотирингдан чиқар,
чунки сен жуда ҳақирсан ва у ҳаддан
ташқари буюқдир.
Сенинг жафою жабринг дилимга
лутфу иноятдир,
агар унинг шукрини адо қила
олмасам, шикоят ўринсиздир.
Шароб пайида қоронғу тунда
майхонага бордим,
шояд муғлар пирининг ҳиммати йўл
кўрсатган бўлса.
Соқийнинг мастлиги ишва билан
дилим ҳушини ўғирлади,
бу қандай майки, тотиб кўрмай
туриб асар қилади.
Даврон қадахидан аччиқ шаробни
кўп ичганман,
аммо айрилиқ жомининг майи
бағоят муҳликдир.
Ёр ишқида чекаётган ғаму дардим

шиддатидан ким огоҳ бўладики,
унинг на боши, на одоғи кўринмаса.
Эй шўхи майфуруш, нега менинг
қасдимга қадаҳ тўлдирасан,
менга сенинг соғарингдан бир
култум етарлидир.

Борлиқ лашкарининг хужуми
Фонийнинг қотили бўлганда,
фано майидан бошқа бирор ҳамдам
уни ҳимоя қилмади.

Майхонада менинг ишим фақат у ой
юзлини ахтаришдир,
чунки уни хонақоҳ аҳлидан сўрасам
ҳеч қайсиси билмади.

Бир пиёла май ичганимдан сўнг,
димоғимдан чиққан дуд осмонга
ўрлади, чархга, айт бу маънодан қон
ютсинки, у тутун ғамдан
чиққан оҳ тутуни эмас, балки
шодлик майи туфайли
димоғимдан кўтарилган тутундир.

Ўзликни йўқотмай майхонага кириб
бўлмайди,

манманликка берилган кишилар
учун у томонга йўл йўқдир.

Ҳар бир кўҳна сафол муғлар
дайрида Жамшид жомидир,
бунинг сабаби шуки, у ерда шоҳу
гадо ўртасида фарқ йўқдир.

Ҳажр шоми осмон оёғига юлдуз
гулмихларини қоқди,
чунки унда маҳбубнинг васл тонги
сари боришга ҳаракат йўқ.

Агар ақлинг бўлса, ҳақиқатда бор
нарсадан бошқасига

кўнгил боғлама,
чунки бу хаёлий борлиқларинг
тўсатдан йўқ бўлади.

Эй муғбача, агар сенинг лабинг май,
зулфинг зуннор бўлса,
қошларинг олдида сажда қилмоқлик
мен учун ҳеч макруҳ эмас.

Зоҳид сажда қилиб, Ҳақдан
узоклашди,

риндлар эса соғарга кўлларини
«бисмиллоҳ»сиз узатмайдилар.
Эй Фоний, юзни сомондай
сарғайтириб, жонни қийнамасдан
ишқ экинзорида васл ҳосилидан
бахраманд бўлиш мумкин эмас.

Ишқдан мастлигим шу қадарки, у
шарху баёнга сиғмайди,
жигарранг кўз ёшларим майдир, уни
қон дема.

Унинг ёноғи шаробдан гулгун
бўлмаган,
балки шаробнинг ёноғи унинг гул
рухсоридан ранг олган.

Менинг ишқим камоли-ю, унинг
ниҳоятсиз ҳусни
эл тасаввур қилгандан кўра кўп
ортиқдир.

Эй, тонг ели, унинг сочлари
занжирини паришон қилма,
чунки у юз минглаб Мажнун
дилининг мақомидир.

Шайхнинг ваъзу насихатлари билан
ишқ ва майдан кечмайман,
чунки унинг сўзлари гоҳ афсона, гоҳ
афсундир.

Бода келтирки, бу беш кунлик умр
муҳлатига қарасанг,
у чархи фалакнинг макрларидан
биридир.

Майхона ичкарасидаги май
ғавғосини ғанимат бил,
чунки ташқаридаги ҳамма тубан
дунёнинг ғавғосидир.

Майхона супасида ўтирган гадонинг
шон-шавкати

ер юзининг подшоҳидан ортиқроқ.

Фоний, амрга хилоф равишда
фанодан лоф уради,

Эй пасткаш, бандалик тариқи
шундайми?

Чехрангни кўрсат, унда пок назар
бор дейман,
пок назардан менинг мақсадим сени

кўрмоқдир.
Юрагим биринчи кун сенга
боғланганда,
охирда уни узиб ташлайсан деб
гумон қилмаган эди.
Май келтир, дил саҳифасини
ғайрдан ювай,
чунки бу саҳифани юлмаган киши
файзга лойиқ эмас.
Унинг қаддидан кўзимни
узолмайман,
негаки бу боғда бундай нозанин
ниҳол ўсмайди.
Фироқ кечаси васл гавҳарини нечун
кўз ёшим билан қидирай,
киши ариқ сувидан тунни
ёритадиган дур изламайди.
Эй кўнгил, рўзгор аҳлидан аҳдга
вафо қилишни истама,
чунки аҳдининг устидан чиқиш бу
қавмининг зотида йўқ.
Фоний, заифлик ва қариликда
ишқбоз бўлди,
негаки эпчил ва чаққон бир ёш
унинг юрагини ўғирлади.
Эй соқий, май бергилки,
хушёрликдан девона бўлдим,
май кишиларни мажнун қилади,
аммо бизнинг
мажнунлигимиз пиёланин
бўшлигидан.
Бу ошнолар охири бегона
бўладилар, жаҳон ошноларидан
бегоналик йўлини тутсагина киши
шод яшайди.
Тўрт хотинни никоҳига олган киши
мард эмас,
хотин ва хотинчалиш кишилардан
кўз юмиш мардликдир.
Эй дил, агар даврон зулмидан
вайрон бўлсанг ҳам, ғам ема,
чунки ишқ йўлида ободлик
вайронликдан ҳосил бўлади.
Зухду саломатлик афсона гапдир,

ишқ йўлида расволигимдан афсона
бўлишим билан хурсандман.

Муборак қанотли риндлар ишқ
туфайли Аршга учадилар,
хилватда ўтирган шайхлар эса уй
товуғидир.

Ул висол шабистонининг шамъи
нуридан халқнинг
кўзлари равшан,
куйиш ва ёнишдан биз парвоналик
вазифасини адо этамиз.

Хонумонимни тарқ қилиб, унинг
кўйида маст бўлиб йиқилдим —
итнинг кўча ўртасида ётиши уйи
йўқлигидандир.

Эй Фоний, оламнинг арзимаган
нарсасига

қаноатланувчиларнинг қаноати,
ожизу нотавонликларидан эмас,
балки зийраклик ва
донишмандликларидандир.

Майхона бурчаги осойишта-ю,
дўстларнинг мастлиги яхши,
май шишаси каби майхўрларнинг
аччиқ йиғлашлари яхши.

Совуқ воизнинг ғавғоси ҳол (руҳ)
қушини хуркитади,
ишқ хужумидан ошиқларнинг доду
фарёдлари яхши.

Давлат эгаларининг лаъл жомлари
унчалик гўзал эмас,
аммо жигар қони ичувчиларнинг
кўҳна сафоллари гўзалдир.

Эй саломат киши, соғлигининг
шукронаси учун
гоҳо тараҳхум юзасидан беморлар
ҳолини сўраганинг яхши.

Фано аҳллари майхонада Жамшид
жомида май ичадилар,
катта жомда май ичиш беғамлар
учун яхши.

Қачонгача ноз уйқуда ётасан, агар
шамъ каби
равшанликни истасанг,

шуни билки, тунлари бедор ётиб,
куйиб-ўртаниш яхшидир.

Эй Фоний, хонақоҳни ташлаб,
хароботга келдинг, энди
зоҳидликни тарк эт, бу жойда
майфурушлар расми гўзалдир.

Май ойнадай тиниғу қадаҳ ойна
рангдир, билки унда
ёр юзининг аксидан бошқа нарса
кўринса ҳаромдир.

Ой юзли соқий ишвалар қилиб,
сенга қадаҳ берар экан,
у вақтда тақво нима деган нарса-ю,
зуҳд нимадир?

Май суви-ю, газак донасига қизиқиб,
шодлигим қушлари ром бўлиб
базмга келдилар.

Ичган майим қадаҳдан ҳам тошиб
кетган даражада кўпмидики,
мастлигим мени ақл доирасидан
ташқари чиқариб юборди.

Чаққон қадди-қоматининг жилваси
мени беҳол айлади,
во-ажабо, бу қандай юриш-у, бу
қандай хиромдир.

Майхонада тўполон кўтаришим
ҳаддидан ошиб кетди,
шу сабабдан томошабинлар тому
эшиклардан хужум қилдилар.

Эй Фоний, фано жомини сипқариш
сенга ҳалол бўлсин,
агар зоҳидликдан Кавсар шарбатини
ичсанг ҳаромдир.

Дилимда(ёр) муҳаббатининг ўти
бор,
кўз ёшларим фироқ тутунидандир.

Дилимдан чиқадиган сарв янглиғ
(нарса) дилим тутуни эмас,
(балки) дилимдан ўсиб чиққан унинг
сарв қоматидир.

У нозаниннинг лаъл лаблари майга,
кўзим эса унинг ҳасратидан қонга
беланди.

Унинг чақин сочувчи тақали

отибало булутию,
юриш чоғида у гўёки офат
яшинидир.
Эй шайх, агар ишқ ва май сабаби
билан хор бўлсам,
бу хорлик ҳам Тангрининг
хоҳишидандир.
Эй зоҳид, майхона пирининг
кулидурмен,
фароғатим (эса) унинг суҳбатидаги
май куйқасидандир.
Фоний (бўлсину) унга майхона
дилбари бўлсин, чунки
унинг хизматида фонийлик
(йўклик) ҳосил бўлади.
Чексиз луфтинг билан кулбамга
кадам кўй,
чунки бу банда сенинг банданг ва бу
уй сенинг уйингдир.
Бугун бутун шахру кўчада сенинг
достонинг,
эй, дил, кеча унинг кўйида нималар
қилган эдинг?
Мен гадо-ю, сен бадавлатсан, эй,
бодафуруш йигит,
ҳазинадаги барча хумларингдан
менга закот бер.
Сенинг оёғинг тупроғидан кўзим
равшан бўлди,
чунки кўзим қораси остонанг
гулмихидир.
Зулм тиғини қўлга олиб, маст ҳолда
юрагимга кирдинг,
энди юрагимнинг ҳар томонига
қарасам сенинг нишонанг бор.
Қўлимга тушдинг-у, инкор қиласан,
лекин
мен ва сен орамизда нима ўтганини
лабинг билади.
Эй чолғучи, дайр ичида нағманг
садоси янгради,
риндларнинг ўйинга тушгани ўша
таронангдандир.
Эй чарх, бедиллар етиша олмаган

ҳар муроднинг сабаби,
сенинг бир ҳийла ёки баҳонанг
эканлиги кўринади.

Эй, Фоний, муғбачалар ишқига
дучор бўлганингдан бери
фано йўлининг кўшиғи таронанг
нағмаси бўлди.

Эй, жон ипи чавгонимга пайдек
ўралган (гўзал)
бошим отинг туёғи гардида гўйдек
айланади.

Тиғ ургандан кўра юрагимни ўқ
билан куйдирганинг яхши,
чунки бу шуъла пайконнинг
қатрасидан пасаймади.

Кўзим ва юрагим ҳуснинг
жилвагоҳи бўлгандан буён,
Юрагим Мажнунинг, кўзим
ҳайронинг бўлиб қолди.

Эй, ой, кўзим қорачиғида сенинг
аксинг йўқ,

чунки юрагим рашкдан уни жон
ичига яширган.

Кўр, бошим ва оёғим сенинг
кўйингда мажруҳ бўлган,
бу бири кўчанг итининг, униси
соқчингнинг ишидир.

Бир томонда ҳуснинг, бир томонда
жонбахш лабинг,
гарчи буниси тирилтирса, лекин
униси ўлдиради.

Ҳаёт бу ниятдан пушаймон
қилмаслигини истасанг,
Фоний, талаб йўлида аввал ўзликдан
узилгин.

Ёр мендан айрилиб кетмоқда, бу иш
эса менга мушкулдир,
ҳажр доғи танимда, фироқ неши
дилимда.

Эй рафиқ, унинг рухсоридан узоқда
май ичиш шодлик келтирмас,
чунки усиз ичилган ҳаёт суви бўлса
ҳам захри қотилдир.

Сахродаги ҳар бир манзилда ўт

ёқилган жойлар
ё дилимни куйдирган, ё дилим
ўтидан куйган жойлардир.
У зеболик қуёши мен учун азиз
умрдир,
у худди умр каби шитоб билан кетса
таажжуб эмас.
Қалбимда юзларча сабр ва
чидамнинг нақши бўлса ҳам,
фироқ селобининг тўлқинидан бир
нафасда йўқолиб кетади.
Ҳажр зулмининг ўлдиришидан
хабарсиз бўлса керакки,
мен ундан узок бўлатуриб, ажал
мени ҳалок қилишга уринади.
Карвон ичида қўзғалган бу қиёмат
ғавғо, карвон туялари
кўнғироғининг садоси эмас, балки
ёрилган юрагимнинг овозидир.
Ул маҳбуб, қайси бир базмга борди
экан,
унинг ғамида ишқим достони ҳар
бир мажлисда афсона бўлди.
Жон жонон билан бирга кетди, энди
Фоний ўлса нима айби бор
чунки жонсиз ва жононсиз тирик
бўлмоқ мушкулдир.
Муғлар кўйида барча риндлар
харобингдир,
эй, шўх муғбача, шаробингда не
мастлик бор?
Вафо аҳли фақат нозу ғазабингдан
жон бермайди,
балки лутфу караминг ҳам
ўлдургучидир.
Сен парисан, чунки жону дилга
кирасан,
кишининг уйига киришда ҳижобинг
йўқдир.
«Ой ва қуёш мендек гўзалми?»—
деб сўрайсан,
эй, ой, жавобинг кундек равшандир.
Назар аҳли кўзига ул чеҳра
намоёндыр,

бизнинг борлиғимиз
қоронғулигидан бошқа ниқоб йўқ.
Ишқ саҳросига ўйин билан бориш
мумкин эмас,
чунки у ерда садама ва кўп хатарлар
бор.

Эй, Фоний, то май ва мастликдан
бошқа ейиш-ичишинг
бор экан, мақсад сарманзилига оёқ
қўёлмайсан.

Майхонада яхшилик ва
парҳезгарлик ҳисобга олинмайди,
у жойда фақат шароб ичишдан
бошқа чора йўқдир.
Май қуйқасини ичувчиларнинг
ҳақиқат ҳоллари маълум
бўлмаган каби,
ибодатхона аҳлларининг аҳволлари
ҳам маълум эмасдир.

Кўз ёшим дарёсининг бу қирғоғи
менда (танимда) бўлса ҳам
ажойиброғи шуки, у тарафининг
қирғоғи йўқдир.

Фалак жафо тиғи билан дилимни
парчалади,
фалак жафоси билан пора-пора
бўлмаган дил қайдадир?

Агар ошиқлар лашкарига шикаст
бермоқни истасанг,
бир «ху» етарлидир, довул ва
ноғорага эҳтиёж йўқ.

Эй алжираб қолган ақл пири,
ўзингга ўзинг кулги
бўлма, ишқ элида ақл пири ҳеч нарса
эмас.

Фоний сенга бир назар ташлади-ю,
ҳаётдан кўз юмди,
сенга назар ташлаш учун кўз
тикишининг ҳожати йўқ.

Кимки майхонада муғлар пирининг
этагини тутибди,
нажот топмоқ учун унинг этагини
ушлаш керак.

Майхонада катта май идишини

қўлига олган кишининг
фалакнинг тескари айланишидан
ғами бўлмайди.
Дилимни ундан сақлаб турган эдим,
аммо бир ишва билан
дилимни олганини билиб қолдим,
лекин қандай олганини билмайман.
Кимда-ким икки дунё матоини
бериб, васл топган бўлса,
қимматбаҳо дурни текинга олди деса
бўлади.
Дил хонақоҳда риёдан бошқани
кўрмагач,
майхонага бориб риндлар мазҳабини
олди.
Осмон этагини тутган шафақ деб
ўйлама,
Дилимдан (оқиб) ер юзини тутган
қон осмон этагига етди.
Фоний ҳуш, ақл, дил ва хонумонни
тарк этган
кундан бошлаб ёрнинг васлига йўл
топди.
Май тобидан яна бошимда шуъла
пайдо бўлди,
май яна бизнинг оловимиз
куйдиришини бошлаб берди.
Майхона сафолида деб айтмаки,
кеча,
дайр бурчагида муғбача олтин жом
тутди.
Бир жом менга қиёмат кунигача
кифоя эди,
бу турфа ишни кўрки, нозу арбада
юзасидан яна
бир жом тутди.
Ҳар ким бундай икки фано жомини
бехудликдан ичган
бўлса, қиёмат кунигача тупроқдан
бош кўтаролмайди.
Мен бир ринднинг ҳимматига
қулман, у май учун
жаҳон мулкининг нақду хирожини
кам деб билади.

Эй шайх, сен менинг
бутпарастлигимни айб қилсанг,
муғлар пири куфр мазҳабида уни
хунар деб билади.

Риё юзасидан май сўраяпсан, эй
журъа ичувчи ринд,
нима, Фоний, худбин зоҳидлар
тариқини тутдими?

Гарчи ёнимдан кетдинг, сендан
кечмайман,
Худога топшираман, то сени яна
қайтариб келтирсин.

Менинг ишим азалдан абадгача
сенга тушган,
агар юз марта ҳайдасанг ҳам сени
қўлдан чиқармайман.

Менинг қўлим сенинг этагингдадир,
агар бошимни узсанг
ҳам қўлимни этагингдан узиш
мумкин эмас.

Жон тарқини қилгину юрагингдан
чиқариб ташла дейсан,
агар юрагимдан чиқарсам сенга
жонимдан жой бераман.

Умримдан номуродликдан бошқа
умид йўқ,
соқий, бода келтурки, умидворман.
Агар ўз ғамларимни саҳаргача санаб
берадиган бўлсам,
шундай кеча керак бўладики, унинг
саҳари қиёмат тонги бўлса.

Эй, Фоний, айрилиқ куни мени
қалбингга сол дейсан,
сен қачон кўнглимдан чиққан
эдингки, яна қайтариб солсам.

Сенинг мушк каби зулфингга
дилини боғлаган киши,
жон умидини жон бағишловчи
лаъли лабингга боғлаган.

Кўнгил сенинг кўйинг ғариби бўлди,
гоҳ-гоҳ ҳол
сўраб тур, негаки, сени деб ватандан
сафар қилди.

Агар ажал нақшбанди қон мавжини

истамаган
бўлса, нега сенинг лаъл рангли
қабонингга нақшлар боғлади.
Ўзинг қатл қилган киши томонга
тараххум кўзи билан қара,
чунки, у дунё чаманидан сенинг
жафонг туфайли кўз юмди.
Сенинг ҳавонг туфайли кимнинг
кўнгли ғунчадек
тугун боғлаган бўлса,
эй гул, сен васл боғида унинг
кўнглини оч.
Нега оёғинг қон, эй хат ташувчи
қуш,
гўё сипеҳр юрагимнинг қонли
мактубини сенинг
оёғингга боғлагандек.
Фоний, ҳажр шомида парвонадек
куйдинг,
ёки шам сенинг азанг учун қора
боғладими?
Жомда тобланиб турган тўла май
олдида ой хиралик қилади,
куёш пиёласи қанчалик равшан
бўлмасин, унда бу сув (май) йўқ.
Эй воиз, ҳур кўлидан Кавсар сувини
оласан-у, лекин у
гул юзли соқийнинг кўлидан олган
шаробчалик эмас.
Дўстлар дилининг тортиши —
муҳаббат қармоғидир,
бу қармоқ учун темир ва пўлатнинг
ҳожати йўқ.
Риндларнинг бош қўядиган жойлари
майхона пирининг даргоҳидир,
агар сажда риндлар саждаси
бўладиган бўлса, улар учун
бу даргоҳдан яхши меҳроб йўқ.
Эй соқий, май берма, балки беҳуш
қиладиган дори бер,
чунки бир неча кечадан бери ҳижрон
ғамидан кўзимда уйқу йўқ.
Эй созанда, сийнамни нағманг билан
тирнамоқчи бўлсанг,

тор юзига тирноқ торт, мизроб
(нохун)га эҳтиёж йўқ.
Эй Фоний, ишқ туфайли қора
тупроққа ўлтирган экансан,
даврон шоҳидирсан, сенга санжоб
(қимматбаҳо мўйна)
палоснинг ҳожати йўқ.

Мушкин кокилинг юзингга ниқоб
бўлди-ю,
менинг ишим бу ҳижобнинг
кўтарилиши пайида оҳ чекиш бўлди.
Ҳуснинг бир ганждирки, ундан даҳр
обод бўлди,
лекин менинг вайрон юрагим
харобага айланди.
Соқий, равшан май бер, менинг
ғамгин юрагим
даврон айланиши ва зулфинг
тобидан қоронғу бўлди.
Агар сен ой бўлмасанг нега узоқдан
ўтасан,
агар сен умр бўлмасанг, нега бунча
шитоб қиласан?
«Лабимдан нима орзунг борки, жон
берасан»,— деб
сўрайсан, эй жон ўзинг айт, бунга
нима жавоб қиласан?
Ўз афсонамни сенга айтсам бир
умрдан кейин,
менинг бахтимдек кўзинг дарҳол
уйқуга кетади.
Фоний, муғбачалар ғамидан неча оҳ-
воҳ қиласан,
муғлар пири назарида инобат вақти
келди.

Бошимга алиф тортсам, сенинг
қоматинг ҳавосидандир,
негаки, азалдан шу ҳарф менинг
тақдирим бўлган.
Менинг руҳу жоним қаддинг
фидосидир,
чунки умрим боғида сенинг
қоматингдек ниҳол қўқармаган.
Қисматим бода эканлигига розиман,

чунки
қисматдан кўпроқ талаб қилганлар
қон ичадилар.
Фироқ шомида сипехрдан шафақ
қони келмади,
балки менинг кўз ёшим денгизининг
мавжи фалак юзини ювди.
Замона дил аҳлининг дилидаги
нақдини шундай синдирдики,
лаимлар (паст, разиллар) нақдидан
ташқари ҳеч бутуни қолмади.
Агар мақсуд каъбаси висолини орзу
қилсанг,
У саҳрони босиб ўтишда тезлик ҳам
қилма, суст ҳам бўлма.
Риндлар мажлисида май тугаб
қолди,
Фоний энди сабукашлик (май
идишини кўтариб келтириш)
учун чаққон ва тайёр бўлиб турибди.
Кимки тиниқ шаробга сув
аралаштирса, таълим хира бўлади,
ўтга сув сепганда хираликдан бошқа
нима бўлади.
Ажабо, бундан кейин кўзимни
уйқуда кўриш мумкин эмас,
чунки у ой лабининг хаёли, кўзимга
уйқу ўрнига туз тўқди.
Ёр менинг меҳмоним бўлди, икки
кўзим шодлик йиғисидан
гўёки, унинг йўлига гулнор ёқут ва
лаъли ноб тўқди.
Менинг орзуим, жом қуйқаси эди,
табиб хато қилиб дори учун
пиёламга гулоб қуйди.
Қассоб юз мингларча
жониворларнинг қонини тўккани
ҳам,
махбуб кўзи қотиллигидан тўкилган
қоннинг юздан бирича эмас.
Ё Раб, ул дилбар киприк ханжарини
тортиб,
қанча қарию ёшнинг қонини тўккан
бўлса ҳам умри узун бўлсин.

Эй Фоний, менинг ҳаётимдан асар
қолмаслиги таажжуб эмас,
чунки бу хаста вужудим
жароҳатлардан жуда кўп қон тўкди.

Бу дам муғлар кўйи менга жаннат
боғидир,
хурсифат муғбачанинг қўлида
Кавсар майидир.
Қудрат қалами сенинг хати
сабзингни ёзганда,
азал кунида сенинг рухсоринг лавҳи
сабоғим бўлди.

Бода бер, чунки ҳар уйдан Худо
сари бир йўл бор,
агар у масжид бурчаги бўлсин, ё
калисо кунжи.

Агар фалак тупроғидан ғишт қилса
ҳам яхшидир,
шояд, ўша ғишт давр гардиши
туфайли хум оғзидан жой олса.
Иш экканни ўриш бўлар экан, бу
экинзорда
инсоф уруғидан бошқа нарса
экмаган—деҳқон бўлди.

Дунё кампири чарх атласида нега
жилва қилади,
хунук танноз ипак кийимлар кийса
ҳам гўзал бўлолмайди.
Эй, Фоний, риндларнинг дамидан
кўнгил ёруғ бўлади,
чунки тез олов асаридан кўмир
ёнади.

Сенинг лабинг шавқида дилимдан
тўкилаётган тоза қоним
кабобдан ўтга тўкилаётган бир
шўробадир.
Дилим сафҳасидаги сенинг қора
зулфинг нақши
худди китоб юзига тўкилаётган сиёҳ
кабидир.
Юзинг баҳорида лолалар унибди,
булут, юзинг устига қонли ёшимдан
ёмғир
ёғдирганиданмикин?

Қара, муғбача тиниқ ёқут (шароб)ни
куёш қадахига
қуйгач, дайр ичи равшан ва мусаффо
бўлди.

Муҳтасиб майхонага борди-ю,
шаробни тўкиб ташлади, дейдилар,
мен муҳтасиби майхонага
боришидан бошқа маънода
хурсандман.

Ҳар ким хурсандчилик учун созанда
ва майга беҳисоб
олтин тўкса, ўша фурсатларни умр
ҳисобига ёз!— деб айт.

Майхонада кўҳна сафол коса
кўтариб гадолик қиламан,
кимки бу сафолимга май қуйса,
савоб учун қуяди.

Соқий, гулранг майга терлаган
юзидан гулоб тўккан
бўлса керакки, майдан гул ҳиди
келяпти.

Эй Фоний, қарилиқда ёшни юзга
оқизиш яхши,
йигитлик даврида эса майни қадахга
қуймоқ яхшироқдир.

Ёримнинг кетишидан қиёмат
ғавғоси бўлди,
ё Раб, уни ҳеч ерга жўнатма ва соғ-
омон сақла.

Эй, (ёр), фироқинг шоми менга
қиёмат кунидир,
сенинг ҳажрингда бошимга
осмондан юлдузлар ёғилади.

Эй, жаннат сокини, (жаннатда
истиқомат қилувчи),
агар Тўби ўстида гулни кўрмаган
бўлсанг, ул юзу қоматга қара.

Эй, риёзат чекувчи шайх, агар
риндлар томонга
ташриф буюрмасанг бу сенинг
кароматингдир.

Сенинг хаёлинг билан ўзимга ўзим
гапираман,
ақлга айтгинки, кетсин, чунки бу

телбалик нишонасидир.
Эй, дил, май яшинидан бутун боринг
йўқ бўлди, энди
киприкларингдан пушаймонлик
ёмғирини ёғдиришдан не фойда?
Кўнгил даврон ғамидан бутун жаҳон
атрофини кезиб,
майхона бурчагини иқомат жойи
қилди.
Агар шайх хароботга келса-ю, майга
пули бўлмаса,
унга айт, эвазига хирқа ва
жойнамозини гаров қўйсин.
Фоний, Жамшид гадойлик қилиб
сенинг жоминг
журъасини талайди, чунки сен
Ҳофизу Жомийнинг журъасидан
ичтинг.

Татаббўъи Хоҷа

Дар дилам тирағи аз фурқати
мушкин холест,
Ки аз ӯ ҳар нафасам омада
мушкил холест.
Мурғи дил, к-аш набувад бол ба
сӯи ту парад,
Чӣ аҷаб, аз ғами ин дил шуда
форигболест.
Дуди андӯҳи малолат дили
пурхуни маро,
Аз ғами турраи мушкин узори
олест.
Аз ғами даҳр ба як чом ҳимоят
накунӣ,
Соқиё, чониби риндон аҷабат
ихмолест.
Субҳ дар дайри муғон муғбачаи
бодафурӯш,
Ҷоми май дод сабоҳам чӣ
ҳумоюн фолест.
Бин сӯи пиразани ишвагари
даҳр, ки чун

Рустамонанд забунаш чӣ аҷойиб
золест.

Ҳачри он моҳи ду ҳафта
кушадам, эй Фонӣ,
Моҳам ин ҳафта шуд аз шаҳру
ба чашмам солест.

Айзан

Зиҳӣ аз тоби май гул-гул
шукуфта боғи рухсорат,
Зи ҳар гул хор-хоре дар дили
ушшоқи беморат.
Бад-он рухсору қомат гар намоӣ
чилва дар гулшан,
Қиёмат уфтад аз қоматат, офат
зи рафторат.
Ба доми зулф ҳар сӯ донаи
холат аҷаб набвад,
Агар мурғони боғи қудсро сози
гирифторат.
Бад-он сон ҳусну истиғнои хубӣ
гар ниғаҳ дорӣ,
Ҳақи ёрӣ умедам он ки бошад
Ҳақ ниғаҳдорат.
Маро шуд ишқу май қисмат,
туро зухду риё, эй шайх,
Ба кори ман маро бигзору ту
ҳам рав паи корат.
Бурун аз даврат, эй гардун,
муҳаққар кулбае хоҳам.
Ки меборад ғубори дарду ғам аз
тоқи заркорат.
Дарам бикшой, пири дайр, к-
инак омадам сархуш
Ба узри тавбаву тақво, ба гардан
баста зуннорат.
Гадои ишқро андак тафаққуд
гар кунӣ имрӯз,
Бувад, эй подшоҳи ҳусн, фардо
аҷри бисёрат.
Ту, эй Фонӣ, ки дар сар ҳар чи
будат раҳни май кардӣ,
Аҷаб набвад, ки сар монӣ,

кунун чун нест дасторат.

Холи соқӣ — мардуми чашми
чаҳонбини ман аст,

Бодаи талхе, ки дорад, ҷони
ширини ман аст.

Май мағӯ, хун хурдан аст ин, з-
он ки соғар шоми ҳаҷр,

Ношуда холӣ, дигар пур з-ашки
рангини манааст.

Эй мусулмонон, зи куфри
чашми ӯ чун вораҳам?

К-аз мижа сафҳош баҳри ғорати
дини манааст.

Ин ки гоҳи қатли ушшоқаш
намудам изтироб,

Ваъдаи қатле, ки кард аз баҳри
таскини манааст.

Кай тавон берун шуд аз дор-ул-
амоне майкада?

Чунки гардуни ситамгар дар
паи кини манааст.

Нақди ҷон додан ба ҷонон кори
ҳар Маҷнун мадон,

К-ин ҷалодат дар ҷунуни ишқ
оини манааст.

Фониё, ҷоми фано аз даст
нагзорам аз он-к,

Ин даво баҳри дили маҳзуни
ғамгини манааст.

Аз сари хум гар бигирад
муғбача дар дайр хишт,

Равзане ёбад, ки бинад хуру
Кавсар аз биҳишт.

Васфи ҷаннат бас кун, эй зоҳид,
сӯи майхона ой,

Бод бин абҳаршамиму хок бин
анбарсиришт.

Гар сарам аз сачдаи бут захм
шуд, айбам макун,

Чунки аз килки қазо ин ҳарфам
омад сарнавишт.

Хомаи қудрат чу тарҳи
офариниш зад рақам,

Хуб дидан хуб бошад, зишт
дидан ҳаст зишт.
Андар ин мазраъ чу дехқон ҳар
чӣ корад, бидравад,
Хуррам он к-ӯ ҳеч гаҳ чуз донаи
некӣ накишт.
Бо дили ғофил куништ аст, ар
ҳарам бошад мақом,
Дил чу бо ёр аст хуштар, аз
ҳарам бошад куништ.
Дар ҳавоят аз бало ғам нест
Фониро, чу ӯ
Тарки сар нокарда, по дар
дашти савдоят наҳишт.
Эй, ки дар ин ғамкада ҷоят
сарири шоҳӣ аст,
Беҳ гадои майкада будан, гарат
огоҳӣ аст.
Давлати хубӣ напояд чуз вафо
бо аҳли ишқ,
Дон, ки з-ин пандам ғараз
ойини давлатхоҳӣ аст.
Моҳрӯе, моҳиандоме чу дар
даст оварам,
Шавкати ишқам тавон гуфтан
зи маҳ то моҳӣ аст.
Қатъи дашти ишқ бе иршоди
пири раҳ макун!
Раҳ ғалат нафтад чу бо Хизри
раҳат ҳамроҳӣ аст.
Гарчи раҳшон аст дар хиргоҳи
гардун офтоб,
Дар латофат кай шабеҳи он
маҳи хиргоҳиаст?
Ин ки чун коҳам зи заъфи ишқ,
гар чӯй далел,
Дар ғамат бастан миёнро чувт
ранги коҳӣ аст.
Ваъдаи васлаш дароз афтод эй
Фонӣ, дарег,
К-андар ин раҳ риштаи умри
маро кӯтоҳӣ аст.

Татаббуъи Хоҷа

Зери нӯҳ тоқи фалак ғайри қачи
кор кучост?

Ростӣ дар хама ин гунбади
даввор кучост?

Дилам аз хонақаҳу зухди риёӣ
бигирифт,

Роҳи майхона кучо, соқии айёр
кучост?

Масчиду шайх маро ҷониби уҷб
афканданд,

Дайр ку, муғбачаи шӯҳи
қадаххор кучост?

Сирри тавҳид чу хоҳӣ,
битаровад зи дилат

Ҷуз хароботи муғон маҳрама
асрор кучост?

Қачию кӯтаҳии даҳр малулам
доранд,

Ростӣ хоҳаму рафъат, қади
дилдор кучост?

Меҳри он рӯ зи ҳар зарра аён,
ту аъмо,

Нест ҷуз ҷилваи матлуб,
талабгор кучост?

Бодаи ишқ чу хӯрдӣ, хабар аз
худ маталаб,

К-андар ин майқада аз хеш
хабардор кучост?

Дар сари кӯи вафо хок шуд,
инак сари ман

То бар ӯ раҳши ҷафо ҷилва
диҳад, ёр кучост?

Фонӣ, он рӯ натавон бе мижаву
зулфаш ёфт,

Гули беҳор кучо, маҳзани бемор
кучост?

Татаббуъи Шайх

Шоми ҳичрони маро акси руҳи
ёр кучост?

Баҳри он акс маи оинакирдор
куҷост?
Баҳри май доштанам соқии
гулораз ку?
Баҳри базми тарабам соҳати
гулзор куҷост?
Боиси равнақи сармоёи ин
базми нашот,
Муниси ҷони ман, он дилбари
дилдор куҷост?
Он ки шамъи тараби шоми
висолам будӣ,
Дар фироқам ба чунин
тирашаби тор куҷост?
Субҳи васлам зи куҷо ваъда
диҳӣ, эй ҳамдам,
Шоми ҳичрони маро аз саҳар
осор куҷост?
Соқие, як-ду қадах пур деху
беҳушам соз,
3-он, ки дар ҳаҷр чу май
ҳамдами ғамхор куҷост?
Фоние, дида ба ёрони риёи
мафикан,
Боядат ёри ҳақиқӣ, ту бигӯ, ёр
куҷост?

Татаббӯи Хоҷа

Биё, ки арсаи майхона
ишратобод аст,
Зи соҳаташ ҳаси андӯҳ рафта
бар бод аст.
Китобаи дари оли-ш ин рақам,
к-ин дар,
Ба он ки аз ду ҷаҳон рӯ натофт,
накшодаст.
Зи тоқи муртафиаш ин садо
расида ба гӯш,
«Биё, ки қасри амал саҳт
суштбунёд аст».
Ба сӯи муғбача риндон-шро
хитоб, ки хез,
«Биёр бода, ки бунёди умр

барбод аст».
Суруди нағмагараш ин ки доди
айш диҳед,
Ба нуқлу бода, ки кори замона
бедод аст.
Сабӯ зи ғулғули май карда ин
нидо, ки бинӯш,
Қадаҳ, ки дайри кӯҳанро басте чу
ту ёд аст.
Ба ҷилва з-оинаи ҷом чехраи
мақсуд,
Ки маст гашта ба ӯ ҳар ки
афтодаст.
Бидор, соқӣ, аз он ҷоми май, ки
шуд умре,
К-аз иштиёқи ваям кор оҳу
фарёд аст.
Ки маст гашта, кунам тарки хеш
чун Фони,
Ҳар он ки масти хароб инчунин
шуд, обод аст.

Айзан

Манам, ки кунҷи харобот
хонақоҳи ман аст,
Маи сабӯҳ задан вирди
субҳгоҳи ман аст.
Набаста тирагии куфр қулла бар
сари дайр,
Зи ишқи муғбача бар чарх, дуди
оҳи ман аст.
Зи ишқи моҳвашон, доғҳои тоза
бубин,
Саросар аз асари ахтари сиёҳи
ман аст.
Ба ҷурми зиндагӣ аз ҳаҷри он
гули раъно
Сиришки сурху руҳи зард
узрҳои ман аст.
Бурун зи майкада н-оям, ки аз
ҳаводиси чарх
Ҳисори амну амони ману
паноҳи ман аст.
Ба дайр пеши буте сачда орзу

дорам,
Хаёли зуҳд надорам, Худо
гувоҳи ман аст.
Равам ба майкада гоҳи хумор
чун Фонӣ,
Ки бода дофеъи ин ҳолати
табоҳи ман аст.

Айзан

Моро ба чуз гадоии майхона
кор чист?
Коре, ки қисмати азал аст,
ихтиёр чист?
Чун бевафост ғамкадаи даҳр,
май биёр,
Будан дар ин сарой даме ҳушёр
чист?
Оғози кори даҳр, ки донист, к-
он чи буд,
То кас кунад қиёс, ки анчоми
кор чист?
Аз рӯзгор чун нарасад ғайри
тафриқа,
Будан асири тафриқаи рӯзгор
чист?
Нашкуфт чун зи гулшани дунё
гули мурод,
Баргӯй булбул, ин ҳама афғону
зор чист?
Гуфтӣ, ки «бода аз кафи ёр аст
муғтанам»,
Аввал бигӯ, ки бода чӣ чиз асту
ёр чист?
Фонӣ, манол аз ғаму бин кори
аҳли фақр,
Ғайр аз ризо ба хостаи
Кирдугор чист?

Татаббӯъи Шайх

Мулки офоқ ба чуз дайри
муғон, ин ҳама нест,
Мояи айш ба чуз ратли гарон,
ин ҳама нест.
Воизо, ин ҳама аз боғи қинон
қисса мағӯ,
Ки ману кӯи касе боғи қинон,

ин ҳама нест.

Дӯш гуфтаст зи бас наъраву
ошӯбам ёр:

«Ҳаст ӯ, варна алолои сагон, ин
ҳама нест».

Ҷоху иқболи ҷаҳон ҷумла хаёл
асту намуд,

Буди ин силсилаи шӯъбадасон,
ин ҳама нест.

Ин ҳама шефтаи шоҳиди
пуришваи даҳр,

Ки шудӣ, эй дили шӯрида,
бидон, ин ҳама нест.

Ин ҳама ҳусну латофат, ки
паризоди марост,

Гар сӯи ҷинси башар бингарӣ,
он, ин ҳама нест.

Аз замон ҳар нафасам сад ғаму
бедод расад,

Варна ҷавру ситами аҳли замон,
ин ҳама нест.

Хоки кӯяш магар аз рӯи малоик
шуда нақш,

Варна аз чеҳраи ушшоқ нишон,
ин ҳама нест.

Фониё, ҷон деҳу аз меҳнати
ҳиҷрон вораҳ,

Ҳочати нолаву ошӯбу фиғон, ин
ҳама нест.

Татаббӯи Шайх

Маро, ки ҷуз ба хароботи ишк
роҳе нест,

Ба ғайри дарғаҳи пири муғон
паноҳе нест.

Зи баҳри сачда буте гар талаб
кунам, ҷӣ аҷаб,

Ба ғайри бут чу сарамро
ҳаволагоҳе нест.

Ба қатли ман ҷӣ кашад ғамзаат
сафи мижгон,

Зи баҳри мӯркушӣ ҳочати
сипоҳе нест.

Зи аҳли ҳусн халос аст мулки
дил бе ту,

Сипаҳ чӣ кор кунад дар миён, к-
ӯ шоҳе нест.
Ба сидқи даъвии ишқам талаб
макун ду гувоҳ,
Ки андарин суханам чуз Худо
гувоҳе нест.
Вафо зи чашми ту гар дил
нахост, айб макун,
Ба кас чунин тамаъ аз турки
дилсиёҳе нест.
Маҷӯ ба дашти фано сабзаву
гул, эй Фонӣ,
Чаро к-аз оташи оҳам дар ӯ
гиёҳе нест.

Айзан

Монда дар кӯи муғон то абадам
ошику маст,
Ки шудам шефтаи муғбачагон
рӯзи аласт.
Сар ниҳам пеши қадах ҳамчу
суроҳӣ ҳар дам,
Дар хароботи муғон то шудаам
бодапарст.
Рафтам аз даст зи ташвиши
хумор, эй соқӣ,
Лутф бошад ба яке чуръа гарам
гирӣ даст.
Он миён ҳаст дар оғӯши касе,
гӯяд нест,
В-он даҳан нест ба гуфтор, ту
пиндорӣ ҳаст,
Дилам, эй муғбача, машкан, ки
дар ин дайри куҳан
Ҳаст бадмаст ҳар он шӯҳ, ки ӯ
ҷом шикаст.
Қоматам ҳам шуда аз хизмати
риндон дар дайр,
Пир аз бас сабуи бода, ки бар
дӯшам баст.
Зоҳидо, чанд риёзат кашӣ, инак
Фонӣ,
Хӯрд як чоми фанову зи худии
худ вораг.

Айзан

Дар майкада онро, ки ба каф
чоми шароб аст,
Айбаш макун, ар шому сахар
масту хароб аст.
Бардоштан аз май натавонад
сари худро,
Аз бода ҳаво дар сари он, к-ӯ чу
ҳубоб аст.
Сарриштаи кораш кашад охир
ба харобӣ,
Ҳар маст, ки афтода дар ин
дайри хароб аст.
Май каш, маи Кавсар зи кафи
ҳури бихиштӣ,
Дар дӯзахи махмурият, эй дил,
ки азоб аст.
Дар дайри фано чоми яқин чӯй,
ки матлуб,
Аз пардаи пиндори ту барбаста
ниқоб аст.
Эй муғбача, чун рӯи тазарв аст
узурат,
3-он рӯй ки чун хуни тазарват
маи ноб аст.
Ин давр ба як чашм задан гашта
дигаргун,
Эй умр, ба рафтан зи бари мо чӣ
шитоб аст?
Дар майкада гар ғарқи маям
тавба шикаста,
Эй шайх, зи мо даргузар, он
олами об аст.
Фонӣ, чӣ шавӣ шефтаи даҳр, ки
кавнайн
Дар дашти фано чумла
намудори сароб аст.

Дар таври Хоча

Чун аз ин дайри фано охир
бибояд бор баст,
Аввал афкан боре, эй дил, бори
ҳастӣ, ҳарчи ҳаст.
Оқибат хоҳад шикаст аз марг
шохи нахли умр,
Беҳ зи зӯри дасти тақво нафсро

додан шикаст.
Барфикан аз рӯи даст асбоби
олам пеш аз он-к,
Надҳадат суде газидан аз
тахайюр пушти даст.
Чун баландонро фитодан лозим
омад, паст бош,
Нест мумкин уфтодан ҳеҷ гаҳ
бар хоки паст.
Хешро беҳуд кун аз чоми фано,
то кай худӣ,
К-андар ин дайри куҳан беҳ
майпарасти аз худпарасти.
Ҷоҳи дунё чоҳ дон, ҷастан
тавонӣ аз сараш,
Чун дарафтодӣ дар ӯ натвон зи
қарри чоҳ ҷасти.
Пиразан шуд даҳр, агар мардӣ
ба гирди ӯ магард,
Гарчи зан шуд, лек мард онро
шумар, к-аз вай бирасти.
Баҳри гулҳо хори гулзори ҷаҳон
машмор сахл,
З-он ки ҳукми тир дорад, чун
даруни ҷашм ҳасти.
Фониё, чун ҳушёрӣ нести ҷуз
ранҷу малол,
Дафъи ҳушёрӣ ҷу дорӣ ком,
шав маҷнуну маст.

Татаббӯи Хоҷа

Зи баҳри ҷарҳ ба киштии умр
сад халал асти,
Давош баҳри шаробу сафинаи
ғазал асти.
Маи рақиқ ҷу нақди ҳаёт
бемисл асти,
Бути шафиқ ҷу умри азиз
бебадал асти.
Ба васли ӯ надихам роҳи
эҳтимол, эй ишқ,
Агарчи пеши хирад ин нишона
муҳтамал асти.
Ҳадиси ринди харобот нести ҷуз
таслим,

Ки аҳли хонақаҳ аст он, ки сар
бар сар чадал аст.
Рав, эй фақеҳ, ки бошад фано
натичаи ишқ,
Валек ишқ ба дил нашъаи маи
азал аст.
Умед қатъ кун, эй мурғи дил, зи
гулшани даҳр,
Ки доми тоири қудсӣ зи риштаи
амал аст.
Зи қатъи роҳи фано васл ёфтӣ,
Фонӣ,
Вале мурод дар ин роҳ дархури
амал аст.

Татаббӯи Хоҷа

Ҳаргиз гадои майкада аз шох
ғам надошт,
К-аз илтифоти пири муғон ҳеч
кам надошт.
Танҳо на ман ба хоки мазаллат
фитодаам,
Ҳаргиз фалак бар аҳли вафо чуз
ситама надошт.
Дорам сафоли кӯҳнаи майхона
пуршароб,
К-ин оина Сикандару ин ҷом
Ҷам надошт.
Дар ҳаҷр гӯ: бимир, ҳар он кас,
ки дар висол,
Ҷавру ҷафои дилбари худ
муғтанам надошт.
Ҷуз қоматат, ки сӯи асирон
хиром кард,
Дар боғи даҳр сарви сикҳи ин
қадам надошт.
Он тифли шӯҳ мурғи дили халқ
сайд кард,
Бо он ки доми пурраи пурпечу
хам надошт.
Фонӣ, ба фикри он даҳан ар
мурд, нест айб,
Кай буд, к-ӯ азимати мулки
адам надошт?

Татаббӯи Шайх

Ё Раб, он муғбачаи шух зи
майхонаи кист?
Маст дар майкада аз соғару
паймонаи кист?
Сӯи масҷид шудаву ғайрати он
мекушадам,
Пеши ман гарчи яқин аст, ки
дар хонаи кист?
Ганҷи ҳусн аст сӯи аҳли
муҳаббат гузараш,
Ваҳ, ки то майли дилаш ҷониби
вайронаи кист?
Халқ донист, ки он рашки парӣ
ёри ман аст,
Дили савдозада ногуфта, ки
девонаи кист?
Шӯҳрати риндиям ар нест,
яқинат бинигар,
Ки ба ҳар анҷумани майкада
афсонаи кист?
Гӯиям: «Чашми сиёҳи кӣ туро
қотил шуд?»
Шӯҳи хунрез бубин, наргиси
мастонаи кист?
Қасди мурғи дили Фонӣ агар он
чашм накард,
Турраву холи ту пас доми киву
донаи кист?

Дар таври Хоча

Буд обзада соҳати майдони
харобот,
Базми тараб омода дар айвони
харобот.
Биншаста дар ӯ пири харобот
кадахнӯш,
Дар хидмати ӯ саф зада
риндони харобот.
Ҷо карда бараш муғбачаи шӯх
ба мастӣ,
Дар кишвари ҳусн омада
султони харобот.
Ҳар лаҳза паи бурдани дил
турфа муғаннӣ
Бо лаҳни муғона зада дастони

харобот.

Аз пири харобот ба риндон

шуда зоҳир

Дар ҳар қадаҳе нуктаи пинҳони

харобот.

3-он нукта ҳар он к-ӯ хабаре

ёфта, сармаст,

Беҳуш фитода ба шабистони

харобот.

Май деҳ, ки ба сад хилъати

шоҳӣ нафурӯшад,

Як ҷуръаи май соили урёни

харобот.

Ҳар васф, ки аз Кавсару аз равза

шунидӣ,

Андар ҳақи май омаду дар шони

харобот.

Фонӣ, ба хароботи фано

даршуду вораг,

Аз нанги худӣ гашт чу меҳмони

харобот.

Татаббӯи Ҳоча

Дил чу парвона зи шамъи рухи

ҷонона бисӯхт,

Ваҳ чӣ парвона, ки аз шӯълаи ӯ

хона бисӯхт?

Мӯи холи ту бар он шӯълаи

ораз аҷаб аст,

Нашавад сабз чу ҳар гаҳ ба

замин дона бисӯхт.

Ишқ дар синаам афтод, к-аз он

сӯхт дилам,

Оташ афтод ба вайрона, ки

девона бисӯхт.

Шавқ дар ҳаҷр нашуд дафъу ба

дил оташ зад,

Шамъро шаб нанишонданду аз

он хона бисӯхт.

Хирқа пурмай шуду дар

хилватам афтод оташ,

Шӯъла дар рахт дарафтод, ки

кошона бисӯхт.

Макун оташкада дар дайр, ки аз

муғбачагон,

Ҳар дам он сӯй дусад оқилу
фарзона бисӯхт.
Шӯълаи шамъи рухат шонд ба
хоки сияҳам,
Кирми хокист, чу болу пари
парвона бисӯхт.
Монда урёну залилам, ки зи
чурми тавба,
Пири майхона маро хирқа ба
чурмона бисӯхт.
Фонӣ, ар дурдкаши майкада
шуд, нест аҷаб,
Бодаполош чу аз оташи
паймона бисӯхт.

Дил он, ки паи май ба хароботи
фано рафт,
Сарҳо чу хубоб омаду бар боди
ҳаво рафт.
Дар ҳачри ту оҳи дили ман буд,
ки то субҳ,
Гуфтанд халойиқ, ки магар боди
сабо рафт.
Дар роҳ ба зуҳҳод бaсе арбада
кардаст,
Он кофири бадмаст, ки дӯш аз
бари мо рафт,
Ғоиб чу шуд аз мо дигар, аз мо-
ш маҷӯед,
Ӯ буд парӣ рафту надонам, ки
кучо рафт.
Сарманзили ишқи ту бувад кӯи
фано, з-онк,
Ҳарчанд, ки шоҳ омад, аз он сӯи
гадо рафт.
Рафт он маҳу гуфто, ки «биёям
ба барат зуд»,
Он шӯҳи бало, эй дили ғамгин,
чӣ бало рафт?
Аз сӯфии раъно чӣ сафо чашм
тавон дошт,
К-аш умри гиромӣ ҳама дар
зарку риё рафт?!
Он рӯз, ки мешуд сифати
мардумӣ аз халқ,

Гуё зи ҳама пештар оини вафо
рафт.

Ҳар кас тарафе зад қадам аз
ҳодисаи даҳр,
3-ин ҳодиса Фонӣ, ба хароботи
фано рафт.

Татаббӯи Хоча

Ҳар дил, ки на софист, бар ӯ
файз ҳаром аст,
Миръоти рухи дӯст, дили
оинафом аст.
Дар оинаи чом бидидам рухи
соқӣ,
Он давраи оина магар давраи
чом аст?
Аз равзана меҳр, аз даҳани хум
қадаҳи май,
Бинмуд зи ҳар як, наям огах, ки
кадом аст?
Аз оби ҳаёти қадаҳам, ком ба
завқ аст,
Умрам маи талх асту маро умр
ба ком аст.
Дайр аст сипеҳре ба фарозаш
маҳу хуршед,
То ҷилвагаҳи муғбачагон гӯшаи
бом аст.
Кай лахлаҳаи сандали аҳмар
хушам ояд,
К-аз ғулғулаи зарфи маям
атрмашом аст.
Аз майкадаи ишқ чу шуд бода
ҳалолом,
Н-онам дигар аз хонақаҳи зуҳд
ҳаром аст.
Ҳам бод ба худ омаду ҳам об зи
худ рафт,
Дар гулшанат, эй сарв, суман
бар чӣ хиром аст?
Аз хеш бурун рафтани дар дӯст
расидан,
Фонӣ, раҳи фақр арчи дароз аст,
ду гом аст.

Айзан

Биё, ки хотифи майхона душ
пинхон гуфт
Ба ман ҳикояте аз сирри май, ки
натвон гуфт.
Чу гашт воқиф аз ин ҳол пири
бодафурӯш,
Маям ба таҳния доду ба лутфу
эҳсон гуфт:
«Ки, эй гадои харобот, навмед
мабош,
Чаро, ки хотифи ғайб он чӣ
боядат, он гуфт».
Аз он замон, ки дилам нашъа
ёфт аз маи ишқ,
Ба хештан ҳама душвори даҳр
осон гуфт.
Ба роҳ аз сухани пири дайр
афтодам,
Ки шайхи хонақаҳ ин нуктаҳо
дигарсон гуфт.
Аз он ба лола дилам хун шуду
дарунам сӯхт,
Ки дарди хуни дилу ранчи доғи
ҳичрон гуфт.
Ҳадиси бастанӣ зуннору
бутпарастии ман
Ба халқ оқибат он шӯҳи
номусулмон гуфт.
Чу дил зи зулфи вай ошуфта
буд, аз ҳолаш
Ҳар он чи пурса намудам, ҳама
парешон гуфт.
Касе халос зи гирдоби ғам шуд,
эй Фонӣ,
Ки зери даври фалак тарки аҳли
даврон гуфт.

Татаббӯи Хоча

Ба назди пири муғон зухд учбу
бульчабист,
Қадаҳ чу дошт, нанӯшиданаши
зи беадабист,
Зи ишқи муғбачагонам умед
нест халос,
Қи зотӣ аст маро ин бало, на

муктасабист.
Манам зи ҷон шуда ҳиндуи
турки хунрезе,
Ки бо малоҳати туркаш,
фасоҳати арабист.
Ба ҷуз шароби сабӯҳӣ илоҷ
натвон кард,
Маро, ки субҳ зи ранҷи хумор
ташналабист.
Маро ҳубоби маи ноб — чашми
хунполост,
Ки дар никоби уҷочию пардаи
инабист.
Зи мулки Чину Ҳалаб чуръае аз
он май бех,
Ки дар суроҳии Чинию шишаи
Ҳалабист.
Ба вай аҷаб набувад пири ақро
ханда,
Чу Фонӣ он, ки гаҳи пирияш
нигори сабист.

Дар таври Хоча

Ману майли алифи қомати он
хурсиришт,
Бар сарам чунки қазо дар азал
ин ҳарф навишт.
Чашм дорам, ки диҳад пири
муғон аз сари хум,
Чун ба зиндони лаҳад зери
сарам бояд хишт,
Маталаб нахли вафо аз чи, ки
деҳқони қазо
Ҳаргиз ин тухми аҷаб дар
чамани даҳр нақишт.
Манам имрӯзу маю муғбачаву
дайри муғон,
Шайхи фардоталабу Кавсару
ризвону биҳишт.
Натавон ёфтан аз ғафлаташ
андар масҷид,
Дар ҳузури талабаш ҳаст чи
масҷид, чи куништ.
Хубу зиштии ту вобаста ба
раддасту қабул,

Он чи махфист, чӣ донӣ, ки кӣ
хубасту, кӣ зишт?
Неку бад нест чу дар дасти касе,
бода биёр,
Фонӣ, ар зиштхисол омаду гар
хубсиришт.

Айзан

То Кавсару Фирдавс раҳи дуру
дароз аст,
Дон айш ғанимат, ки дари
майкада боз аст.
Аз ноз марон рахш паи қатл, ки
ҳар сӯ
Бар хоки раҳ афтода сари аҳли
ниёз аст.
Бингар ба ҳубоби маи гулранг,
ки дар давр
Чун дидаи Маҳмуд ба рухсори
Аёз аст.
Зулфи ту магар ҳаст шаби ҳачру
раҳи ишқ.
К-он тираву ин чумла нишеб
асту фароз аст.
Бар дӯши ман он доғи сабуи
маи риндӣ,
Бардӯхта аз шукқаи иқболи
Тироз аст.
Гар дида бувад пок назар бар
рухи шоҳид,
Аз солики раҳ айни ҳақиқат, на
маҷоз аст.
Дар хонақаҳ аз нуктаи тавҳид
чӣ гӯям,
Чун ринди хароботи муғон
маҳрами роз аст.
Афлок ба як садма, ки аз ишқи
азал дид,
Саргашта чунин то ба абад дар
таку тоз аст.
Фонӣ, нашуда ғарқа ба май бут
напарастӣ,
Дар майкада нокарда таҳорат чӣ
намоз аст?

Наът

Зихй сад пири Қанъонй
муридат,
Дусад Юсуф ғуломи
зархаридат.
Гулат бишкуфт андар гулшани
курб,
Насими боғи ваҳдат чун
вазидат.
Шудй афлокрав, чун муждаи
васл
Расонид осмонпаймо баридат.
Чй бок аз ранчи олам
пайкаратро,
Чу дил дар маъмани курб
орамидат.
Ба боми Каъба поят норасида,
Ливои қадр бар гардун расидат.
Муқаффал чун бувад дарҳои
рахмат,
Чу зулфайн омада печон
калидат.
Дар он кӯ, Фониё, гӯй гадоям,
Зи хайли он сағони кӯ кй дидат?

Дар таври махдум

Аз ишқ ҳар замон ба забонам
фасонаест,
Гӯё забон зи оташи ишқам
забонаест.
Аз бохтан ба дайри муғон нақди
дину дил
Комам зи дасти муғбача қоми
муғонаест.
Халқе туро ба Каъба талабгору
мо ба дайр.
Он хонае ба кӯи ту, ин низ
хонаест.
Хоҳам зи кунчи зовияву қатъи
бодия,
Васли ту в-арна сайру саботам
баҳонаест.
Дар сина з-оташи ғаму дар
хирқа з-оби май,
Ҳар доғам аз балияти ишқат
нишонаест.

3-аҳли замон ба ҳар ки
супурдем накди дил,
Бинмуд қасди чон, чӣ аҷоиб
замонаест?
Фонӣ, ба сачдаи Ҳарамам пур
маҷӯй, аз он-к
Дар кӯи ошиқӣ сари мову
остонаест.

Татаббӯъи Хоча

Гуфтам: «Шароби лаъли ту
ёкути аҳмар аст,
Ёкуту лаъл нест, надонам чӣ
чавҳараст?
Тубӣ баробари қадат ар гӯяд
аҳли зуҳд,
Гуфтан бувад гиёҳ ба Тубӣ
баробараст.
Моем дар ҳарими хароботу
чоми май,
Маҳрум он, ки толиби
Фирдавсу Кавсараст.
Бингар, гадои майкада дар каф
кӯҳансафол,
Ҳамчун шаҳе, ки дар кафи ӯ
соғари зараст.
Эй майфурӯш, хирқа чу шуд
раҳни май кунун,
Қомер дигар биёр, ки навбат ба
дафтар аст.
Эй шайх, агар ба дайри фано
бигзарӣ шабе,
Чуз шайду ҳила ҳар чи ту хоҳӣ,
муяссар аст.
Қомер чу даркашӣ бувадат оламе
дигар,
Аз ранҷи олам эй, ки замират
муқаддар аст.
Мурғе, ки ҳаст тоири бӯстони
ломакон,
Кай қабзу басташ аз асари
ҷарху ахтараст?
Аз худ гузашт Фонию ишқи
буте гузид,
3-он рӯ, ки бутпараст накӯтар зи

худпараст.

Айзан

З-он лаъли майолуд шудам
масти харобат,
Эй муғбачаи шӯх, чӣ маст аст
шаробат!?
Эй ишқ, ҳавоят чӣ баҳор аст, ки
бодо
Бар хирмани мо тирадилон
барқи саҳобат.
Бо орази насринваш агар бода
бинӯшӣ,
Бар чехра чӣ гулҳо шукуфонат
маи нобат.
Дар нуру сафо чунки зи хуршед
фузунӣ,
Ҳаргиз нашавад ҳойили
рухсори ниқобат.
З-он хилъати ту ҳуллаи гулгун
шуда, эй сарв,
К-аз хуни дилу дида ҳама дода
шуд обат.
Эй муғбача, бас тавба
шикастию гунаҳ буд,
Гар тавбаи моро шиканӣ ҳаст
савобат.
Фонӣ, чу ғариб омад дар мулки
маонӣ,
Набвад ачаб андар суханаш
ранги ғаробат.

Мухтараъ

Лаъли ту наботу суханат оби
ҳаёт аст,
Табхола бар он гӯшаи лаб ҳабби
набот аст.
Аз дайр сӯи масҷид аз онам
ҳаракат нест,
К-он муғбача дар майкада
ширинҳаракот аст.
Аз савмаа худро ба харобот
фикандам,
К-ин чо зи худӣ, бештарам рӯи
наҷот аст.
Он хури паризод, ки дар ҷумла

сифоташ
Омад малаки шева, надонам, ки
чӣ зот аст!
Ҳиндуи ду зулфи ту чи ҳиндуи,
ки дар фол
Сад бор муборактарам аз Қадру
Барот аст.
Он кас бибарад гавҳари мақсуд
ки чун кӯҳ
Аз соиқаи ҳодисааш расми
сабот аст.
Шахроҳ суви чаннати Фирдавс,
ки чӯянд,
Фонӣ, ба яқин дон, ки хиёбони
Ҳирот аст.

Татаббӯи Хоча

Зоҳидо, дар равза май гар аз
кафи дилдор нест,
Равзае хуштар маро аз кулбаи
хаммор нест.
Ошиқонро ҳеч чаннат нест, чун
гулзори васл,
Кавсару Тӯби мисоли лаълу
қадди ёр нест.
Дил пур аз хори чафоят гашт
ҳамчун хорпушт,
Нест чояш з-он ки берун карда
сар з-ӯ хор нест.
Бар танам дар ҳар буни мӯ
баски неши ҳачри туст,
Як сари мӯ нест чое, к-он дар ӯ
афгор нест.
Чашми шӯхат кай назар бар
ҳоли зорам афканад,
Турфат-ул-айне зи хоби ноз чун
бедор нест?.
Дар муҳаббат аз ғами чонон
бувад миннат ба чон,
Бар дили аҳбоб аз чаври ҳабиб
озор нест.
Эй, ки гӯй зад ба дил бисёр-
бисёрат ҷафост,
Андак-андак чун намуд, аз вай
ба дил бисёр нест.

Соқиё, ратли гаронам дех, ки
дар ҳичрони ёр
Гар ачал ояд гаронам, лек он
микдор нест.

Фониё, дар ошиқӣ ҳар ғам, ки
ояд, шод бош,
З-онки аҳли ишқро аз ранчу
хорӣ ор нест.

Дилро фурӯ гирифта зи ҳаҷрам
малолат аст,
Соқӣ бидор май, ки ба дил саъб
ҳолат аст.

Тавба зи баҳри Тӯбиву ҳурам,
ки даст дод,
Аз пири дайру муғбачаам сад
хиҷолат аст.

Субҳам ба чашм соғари хуршед
чилва кард,
Кардам шугун, ба бодаи софам
далолат аст.

Соқӣ агар ппёлаи адл афканад
ба давр,
Бар ташнагон зиёда зи айни
адолат аст.

Афлок разлпарвару дар
панчрӯза умр,
Гаштан забунӣ ӯ зи камоли
разолат аст.

Ҷустам зи пири майкада оини
файзи май,
Гуфт: «Ин ба лутфи соқии
махваш ҳаволат аст».

Навмедӣ аз хумори шабам
соқиё, чӣ бок,
К-аз ваъдаи сабӯҳ садам
истиҳолат аст.

Доман аз тардоманони даҳр
чидан хуштар аст,
Рӯяшон чун дидаи гирён
надидан хуштар аст.
Чун ба зар пошӣ сафо мумкин
набошадшон чу хок,
Меҳрсон з-ин тирагон дурӣ
гузидан хуштар аст.

Аз тариқи мардумӣ бошанд чун
деви рамон,
Чун парӣ аз одамӣ 3-эшон
рамидан хуштар аст.
По кашад аз мардумӣ, чун сар
нихӣ бар пояшон,
Аз чунин номардумон доман
кашидан хуштар аст.
Ҳар вафоро сад ҷафо доранд,
пас аҳли вафо,
3-ин ҷафокорон ба як кунче
хазидан хуштар аст.
Ҳирсашон кор аст чун анқо
муяссар гар шавад,
Қуллаи Қофи қаноатро газидан
хуштар аст.
Фониё, роҳи фано бояд чу охир
қатъ кард,
Ҳам зи аввал он биёбонро
буридан хуштар аст.

Айзан

То гадоии дари майкада оини
ман аст,
Рахнаҳо аз мижаи муғбача дар
дини ман аст.
3-он дам аз ёрии май мезанам,
эй шайх, ки ў
Ҳамдами файзрасони дили
ғамгини ман аст.
То ки дар дайр шудам
ҷуръакаши пири муғон,
Дар ҳарам тантанаи ҳашмату
тамкини ман аст.
Андӯхам бе ту чунон аст, ки
суде накунад
Гар ҳама ҷаннату ҳур аз паи
таскини ман аст.
Як дами хуш ба висоли ту
задам, гардиши чарх
Вах, ки сад теғи бало охта дар
кини ман аст.
То ки дар майкада васфи лаби
лаълат кардам,
Вирди риндони ҷаҳон нуктаи

ширини ман аст.
З-ону ин бигзару дар роҳ кадам
неҳ, Фонӣ,
Нест оини фано, они ман аст,
ини ман аст.

Мухтараъ

Хусне, ки дида дид, дил он сӯй
моил аст,
Фаръеди дил зи дидаву оҳи ман
аз дил аст.
Хоҳам, ки оташ афтад аз он
чехра дар ниқоб,
К-ӯ аз чӣ рӯ ба чашмам аз он
рӯй ҳоил аст?
Дар зулмати фироқ чу нӯшам
зулоли Хизр,
Оби ҳаёт нест, ки он захри
қотил аст.
Ҳарчанд дилфурӯз бувад
офтоби май,
Он ҳам ба зеби гулшани ҳусни
ту дохил аст.
Оби Хизар чӣ чӯяму анфоси
Исавӣ,
Он лаб ба дастам ар фитад, ин
ҳарду ҳосил аст.
Лаълат зи қону ғунчаат аз дил
диҳад нишон,
Ғӯё ки хилқати ту на аз обу аз
гил аст.
Фонӣ, ба кӯи ишқи бутон чун
даромадӣ,
Ғофил мабош з-он, ки хатарнок
манзил аст.

Мухтараъ

Боз дил тафриқа дар тавбаву
томот андохт,
Соғари май заду худро ба
харобот андохт.
Ин тараф ғулғула дар хайли
харобот афканд,
Он тараф дағдаға дар аҳли
муноҷот андохт.
Ҳодияш ҳиммати риндон шуд,

агар не худро,
Ки тавонад бадар аз он ҳама
офот андохт.
Сар, ки андохт бари пири
хароботи муғон,
На ба таклиф, ки аз фахру
мубоҳот андохт.
Шукри мастии маи ишқу
ҳарифе, ки нагуфт,
Давр аз ранчи хумораш ба
мукофот андохт.
Бандаи муғбачаи бодафурӯшам,
ки назар
Тарафи дурдкашон баҳри
муроот андохт.
Пири дайру карамаш дид чу
Фонӣ, дигар
Дида кай бар равиши шайху
каромот андохт?

Татаббӯи Хоча

То гадои дари ин майкада оини
ман аст,
Рахнаҳо аз мижаи муғбача дар
дини ман аст.
3-он дам аз ёрии май мезанам,
эй шайх, ки ӯ
Ҳамдами файзрасони дили
ғамгини ман аст.
То ки дар дайр шудам
чуръакаши пири муғон,
Дар ҳарам тантанаи ҳашмату
тамкини ман аст,
Андӯхам бе ту чунон аст, ки
суде накунад,
Гар ҳама ҷаннату ҳур аз паи
таскини ман аст.
Як дами хуш ба висоли ту
задам, гардиши чарх
Ваҳ, ки сад теғи бало охта дар
кини ман аст.
То ки дар майкада васфи лаби
лаълат кардам,
Вирди риндони ҷаҳон нуктаи
ширини ман аст.

3-ону 3-ин бигзару дар роҳ
қадам зан Фонӣ,
Нест оини фано — он ману ини
ман аст.

Айзан

Кофири ишқаму савдои бутон
дини ман аст.
Хоки бутхона шудан шеваю
оини ман аст.
Асари наъли суми рахши туву
пои сагат,
Дар шаби тираи ҳичрон маҳу
парвини ман аст.
Чун зи майхона бурун ояму
хушёр шавам,
Чарх аз васвасаи ақл чу дар
кини ман аст.
Булбули лол мағӯ, фасли дай аз
фурқати гул
Дур аз рӯи ту мурғи дили
ғамгини ман аст.
Чустай ошиқи девонаи расво
паи қатл,
Ин сифатҳо, ки намудӣ, паи
таъйини ман аст.
Сачдаи пири муғон пеши буту
чоми сабӯҳ.
Дар мақомоти тариқат ҳама
талқини ман аст.
Раст Фонӣ зи худу рафт ба
сахрои фано.
Ин ки мебинамаш аз дидаи
худбини ман аст.

Татаббӯи махдум

Ман дурди захри ҳичрон дар
мекашам ба ёдат,
Ту софи айш даркаш, к-оби ҳаёт
бодат.
Мо аз хумор мурдем дар кунчи
номуродӣ,
Соғар тихӣ мабодо аз бодаи
муродат.
Эй, к-аз риё ғамат буд в-аз бода
шод гаштӣ,

Ғамгин мабод, ё Раб, ҳаргиз
даруни шодат.
Ғар хонақоҳи тақво дар баста
шуд, чӣ бок аст,
Дайри фано кушодаст рав то
расад кушодат.
Аз хирқаи майолуд ғам нест дар
харобот,
Ғар дар тариқи риндӣ пок аст
этиқодат.
Дар ҳарчи қисмати туст, роҳи
ризо напӯӣ,
Дар ҳайратам, ки оё бо кист ин
инодат?
Фонӣ, иродаатро хоҳӣ иродаи
дӯст,
Бояд ки сар дарорӣ дар ҳалқаи
иродат.
Эй дил, асрори Худо солики
фонӣ донист,
Ғар ту фонӣ шавӣ, ин роз
тавонӣ донист.
Маҳраи кишвари дил бош, ки
Ҷамшед зи ҷом,
Рози олам ҳама пайдову ниҳонӣ
донист.
Раҳ ба маънӣ талабӣ, чашм зи
сурат дарпӯш!
К-аз сувар гашт барӣ он ки
маонӣ донист.
Нафканад мурғи чаман чашм ба
гулҳои баҳор,
Ки зи торочи дай осеби хазонӣ
донист.
Нақди вақт ор ба каф, з-он ки
парешонии вақт,
Пири раҳ ҷумла зи омулу амонӣ
донист.
Лаби чонбахшу руҳи рӯҳфизои
соқист,
Ки дили зори ман осоиши ҷонӣ
донист.
Ман шудам пир зи исён, кунун
зуҳд чӣ суд?

Эй, хуш он, к-ӯ раҳи тоат ба
чавонӣ донист.
Хизру сарчашмаи хайвон, ки
дили зиндадилон,
Умри боқӣ зи лаби лаъли
фалонӣ донист.
Фонӣ, он рӯз сӯи давлати боқӣ
рах бурд,
Ки фақошевагии олами Фонӣ
донист.

Татаббӯи Хоча

Агарчи пири муғонам пиёла дод
ба даст,
Ба ишва муғбачаам кард масту
бодапараст.
Зи шайхи хонақаху ҳуру
равзаам фориғ,
Маро, ки пиру чавонӣ чунин
муяссар ҳаст.
Бубин баландии чархи барину
пастии хок,
Нигун шудан чу нахоҳӣ, бисоз
худро паст.
Хушам зи мастии чоми фано, ба
шукри ҳамин,
Ки нестам зи маи учбу
худпарастӣ маст.
Ба ҳар шикаст, ки дар зулфи
саркаш афкандӣ,
Ҳазор дил, ки дар ӯ баста буд,
ёфт шикаст.
Дило, дар оташи май сӯз нақди
ҳастии хеш,
Ки ҳар касе, ки накард ин амал,
зи хеш нараст.
Мадеҳ ба ринди хароботи аҳли
май, эй шайх,
Ки қисматаш ин шуда аз
соқиёни аҳди аласт.
Биёр бодаи беихтиёрӣ, эй соқӣ,
Ки ихтиёр дар ин коргоҳ ба дил
нанишаст.
Висол боядат, аз хеш бигсил, эй
Фонӣ,

Ки ҳар ки ӯ зи худӣ шуд чудо,
ба ӯ пайваст.

Мухтараъ

Омад баҳори дилкашу гулҳои
тар шукуфт,
Дилҳо аз он нашот зи гул
бештар шукуфт.
Дил аз сабоҳати руҳи хубат
кушода шуд,
Монанди ғунчае, ки ба вақти
саҳар шукуфт.
Меояд аз гули чамани ишқ бӯи
хун,
Гӯё, ки ғунчаҳо-ш зи хуни
чигар шукуфт.
Гар ханда зад зи гиряи чашмам,
ачаб мадон.
Чун абр ашк рехт гули тоза
баршукуфт.
Соқӣ, баҳор шуд қадаҳам рез
лаб ба лаб,
Хоса, ки аз шукуфа чаман сар
ба сар шукуфт.
3-он нахли ноз ханда ба
ушшоқу васл не,
Ҳамчун гуле, ки аз шаҷари
бесамар шукуфт.
Фонӣ, ачаб мадон агар он гул
шукуфтааст,
Аз ашки абрсони ту бишкуфт,
агар шукуфт.

Татаббӯи шайх

Маҳи сипехри ҷафо наъли
рахши моҳи ман аст,
Дар ӯ чу доғи руҳи маҳ нишони
оҳи ман аст.
Висоли ту ба дуо хоҳам аз Худо
ҳар шаб,
Ба ғайр фош накардам, Худо
гувоҳи ман аст.
Ба кини васл чӣ заҳмат кашӣ ту,
эй гардун,
Ки сад баробари ту ҳаҷр
кинахоҳи ман аст.

Сахар зи чониби машриқ мабин
саводи саҳоб,
Ки баста киллаи дуд оҳи
субҳгоҳи ман аст.
Ба рӯзи ҳашр сияҳтар зи шоми
фурқати ман,
Агар назора кунам номаи сиёҳи
ман аст.
Шаби фиروق фалакро сиришк аз
анҷум,
Ба гоҳи воқеа аз ҳолати табоҳи
ман аст.
Ба шоми ҳаҷр маи равшанам
деҳ, эй Фонӣ,
Ки дар саводи шаб ин шӯъла
шамъи роҳи ман аст.

Татаббуъи шайх

Нест як дил, к-аз ҷафои чашми
у бемор нест,
Ёки чашме, к-аз ғами дил то
саҳар бедор нест.
Гарчи ноҳамвории гардун бурун
аз ғоят аст,
Дар ҷафо чун он маҳи бемехр
ноҳамвор нест.
Васл хосонро бувад, кунҷи ғаму
мурғи дилам,
То бувад вайрон мақома, чуғз
дар гулзор нест.
Набвад андар ишқ бо Фарҳоду
Маҷнун нисбатам,
З-онки бо аҳли хирад
демонагонро кор нест.
Гар шабе аз шиддати ҳичрон зи
ишқ оям ба танг,
Боз то вақти саҳар корам чуз
истиғфор нест.
Тори идборам ба гардан, зухду
дин аз ман маҷӯй,
Эй муқими дайр, з-он к-ин
риштаи зуннор нест.
Нест шуд Фонӣ дар он кӯ аз
ҷафояш эй рақиб,
Даст кӯтаҳ кӯн ту ҳам, ўро

ҳамон пиндор нест.

Татаббуъи баъзи ёрон

Танам аз ранҷ дар бечарагӣ
сӯхт,
Дилам аз ишқ дар оворагӣ сӯхт.
Диламро пора-пора сӯхтӣ, ишқ
Вале ҳаҷр омаду якборагӣ сӯхт.
Зи наъли рахшаш оташ част, гӯё
Зи оҳам наъли сумми борагӣ
сӯхт.
Агар сӯзам ба май хӯрдан аҷаб
нест,
Самандар ҳам дар оташхорагӣ
сӯхт.
Назар кун, к-аз рухаш як ламъа
афтод,
Ҳазорон ҳар тараф наззорагӣ
сӯхт.
Бидеҳ з-он оби оташранг, соқӣ,
Ки моро чарх дар маккорагӣ
сӯхт.
Чу Фонӣ чора дар ишқат
надонист,
Бубин бечора, дар бечорагӣ
сӯхт.

Айзан

Гоҳи хандидан лабат оби ҳаёту
қанд рехт,
Нутқи ширину равонат ҳам бад-
он монанд рехт.
Расми мурдан шояд ар аз рӯи
олам барфитад,
Ҷони ширин баски з-он лабҳои
шаккарханд рехт.
То шунидан бастай бо муддаи
пайванду аҳд,
З-ин сухан якборагӣ пайвандам
аз пайванд рехт.
Дар ғами Юсуф руҳе чун гирия
ман худ набуд,
Гарчи ашки хунфишон Яъқуб
ҳам якчанд рехт.
Баҳри маънӣ бодаи васлат яке
дар гӯш нест,

Қимати дурҳо, ки шайхи
нуктадон аз панд рехт.
Гарчи аз теғи фироқат гашт сад
пар канд дил.
Қатраҳои оби пайконат зи ҳар
парканд рехт.
Раст Фонӣ аз хумор, уммеди
Қавсар бошадаш,
Ҳар ки ҷома баҳри он махмури
ҳочатманд рехт.

Татаббӯи Махдум

Боз дар дайри муғон арбадаи
мастон аст,
Сухан аз ганҷфишони
тиҳидастон аст.
Мутриб аз ҳиммати Ҳотам чӣ
суруд орояд?
Ки фалак пасттарин манзили
сармастон аст.
Додани ҷону ситондан зи лаби
соқӣ пурс,
То шабонгоҳ бад-ин сон бидеху
бистон аст.
Сарв агарчанд баланд аст, зи
ашқори чаман, .
Пеши нахли қади раънои ту аз
пастон аст.
Водии Каъбаи ислом чӣ пӯям,
эй шайх,
Ки бути кофири ман ҷониби
Туркистон аст.
Мастию риндиям ар чарх ба
дастонҳо гуфт,
Чи кунам баҳри ман ин навъ
садаш дастон аст.
Фонӣ ар нестият ҳаст, ба матлуб
расӣ,
Ки ба васлаш сабабе нест, агар
ҳаст он аст.

Айзан

Хат бар фарози лаъли ту аз
мушки ноб чист?
Бар оби зиндаги-т зи зулмат
ниқоб чист?

Эй дил, чу мурғи васл ба сӯят
намуд майл,
Як дам қарор пеша кун, ин
изтироб чист?
Ҳар шомаш ар норинчи хумор
аст аз сабӯх,
Ларзон ба хок дар шудани
офтоб чист?
Коре бурун зи амри қазо нест,
гар туро
Ранҷе расад, ба анҷуму гардун
итоб чист?
Сӯфӣ, агар на муғбачагонаш
заданд рох,
Афтоданаши ба майкада масту
хароб чист?
Гар акси рӯи шоҳиди мақсуд
боядат,
Ҷуз чоми бода оинаи беҳичоб
чист?
Фонӣ, мағӯ гузаштаам аз хобу
аз хаёл,
К-ин нақши кавн ғайри хаёлеву
хоб чист?

Татаббӯи Шайх

Бошадам хуррамӣ аз ҳарчи дар
ин олам аз ўст,
Аз ғамаш низ дилам шод бувад,
қ-ин ҳам аз ўст.
Набувад ҳеч тафовут зи нашоту
ғами даҳр,
Ба висоли чу нашоту ба
фироқам ғам аз ўст.
Заҳми ҳаҷраш ба дилу марҳами
васлаш бар вай,
Хушам ояд, ки маро захм аз ў,
марҳам аз ўст.
Бад набошад, ки расад ҳар дам
аз ў бими фироқ,
Низ уммеди висолам чу ба дил
ҳар дам уз ўст.
Ҷон агар рафт, ғами дӯст ба
ҷояш бинишаст,
Аз чи хушҳол набошам, магар

инам кам аз ўст?
Нестам одамӣ, ар шод набошам
зи ғамаш,
Чун ғаму шодии анвоъи банӣ
одам аз ўст.

Аз ғами ёр малулам, агарам
бода диҳад,
На зи май хуррамиям дон, ки
дилам хуррам аз ўст.

Ёри паймоншиканам чавр
писандад бар дил,
3-онки сарриштаи оини вафо
маҳкам аз ўст.

Фоний, мотама сурам ҳама
яксон-ст аз он-к,
Сур дар васлам аз ў, ҳаҷр чу
шуд, мотам аз ўст.

Дилимнинг қоралиги бир қора
холнинг фироқидандир,
Ҳар нафас ундан менга мушкул
ҳолат юз беради.

Дил қушининг қаноти йўқ бўлса
ҳам, сен томонга учади,
энди дилни қўлдан берган
ошиқдан унинг

хотиржамлиги таажжуб эмас.
Қонли дилимнинг ғаму андуҳ
тутунлари
бир қизил юзли ва қора кокил
ғамидандир.

Эй соқий, даҳр ғамидан бир
жом май билан сақлаб
қолмасанг,

риндлар томонига ажиб бир
бепарволигинг бўлади.

Майхонада бодафуруш муғбача
менга субҳидам майини берди,
бу эса мен учун сахар
пайтидаги муборак фол бўлди.

Ишва қилувчи жаҳон кампири
томонига қара, унинг
олдида Рустамлар мағлубдир,
бу қандай ажойиб кампир экан?
Эй Фоний, у ўн тўрт кечалик

ойнинг ҳажри мени ўлдиради,
махбубим шу ҳафта шаҳардан
кетди-ю, ҳафта
кўзимга бир йилдек кўринди.

Май ҳароратидан рухсоринг
боғи шундай гул-гул бўлиб
очилганки,
бемор ошиқлар дилида ҳар бир
гул тўғрисида бир андиша бор.
Шу рафтору қомат билан
гулзорда жилва қилсанг,
қоматингдан қиёмату
рафторингдан офат кўзғалади.
Ҳар томонда бўлган хол донаси
билан кокилинг тузоғига
муқаддас боғ қушларини
илинтирсанг, ажаб эмас.
Агар шундай хуснингда
яхшилик истиғносини ҳам
сақлайдиган бўлсанг,
дўстлик ҳақи ҳурмати, умидим
шуки, сени Худо сақласин.
Эй шайх, менга ишқ билан май
тегди, сенга эса зуҳд билан риё,
мени ҳам ўз ишимга қўй ва
ўзинг ҳам ўз ишинг орқасидан
бор.
Эй фалак, сенинг даврингдан
ташқари бир хароб кулба
истайман,
чунки бу заркор гунбазингдан
дарду ғам тупроғи ёғилиб
туради.
Эй майхона пири, менга
эшигингни оч, мен
ширакайфлик
билан бўйнимга зуннорингни
боғлаб, тавба ва тақводан узр
айтгали келдим.
Эй ҳусн подшоҳи, агар бугун
ишқ гадосига озгина ғамхўрлик
қилиб,
аҳволини сўрасанг, тонгла кўп
мукофотга эришасан.

Эй Фоний, сен бошингда нима
бўлса майга гаров қўйдинг,
энди салланг бўлмагани учун
бошингни гаровга қўйсанг,
ажабланарли ери йўқ.

Соқийнинг холи жаҳонни
кўрувчи кўзимнинг
қорачигидир,
унинг аччиқ шароби, менинг
ширин жонимдир.
Буни май дема, бу қон
ичишдир, чунки ҳажр шомида,
бир соғар бўшамасдан туриб,
кўзимнинг ранжи ёшларидан
бошқаси тўлади.

Эй мусулмонлар, унинг кўзи
куфридан қандай қутулай,
чунки дилимни ғорат қилиш
учун киприклари саф тортибди.
Ошиқларини қатл қилиш
пайида изтироб чекишимнинг
сабаби,
менга таскин бериш учун қатл
ваъда қилгани эди.

Ситамгар гардун менга
душманлик пайидадир,
шундай экан майхона дорул-
омонидан қандай чиқиб бўлади?
Жононга жон нақдини бериш
ҳар Мажнуннинг иши деб
билма,
чунки бундай қахрамонлик ишқ
телбалигида менинг одатимдир.
Фониё, фано жомини қўлдан
қўймайман, негаки,
менинг маҳзун, ғамгин дилим
учун бу даводир.

Агар муғбача дайрда хум
бошидан ғиштни олса,
бир дарча очиладики, ундан
жаннатдаги ҳуру Кавсар
кўринади.
Эй, зоҳид, жаннат васфини бас
қилиб майхонага кел,

шамолнинг гул ҳидли,
тупроқнинг анбар аралаш
эканлигини кўр.
Агар бошим бут саждасидан
яра бўлган бўлса, айб қилма,
чунки бу ҳарф қазо қалами
билан ёзилгандир.
Қудрат қалами яратилиш
тарҳини чизганданок,
яхши кўриш яхши-ю, ёмон
кўриш ёмондир.
Бу экинзорда деҳқон сингари
ҳар ким экканини ўради,
ким яхшилик уруғидан бошқани
экмаган бўлса, хуррамдир.
Киши Ҳарамда бўлса-ю, ғофил
юррак билан ўтирса,
куништ (насронийлар
ибодатгоҳи)да ўтиргандек
бўлади.
Кўнгил ёр билан бўлса, куништ
бўлса ҳам
Ҳарамдан яхшироқдир.
Сенинг ҳавонгда Фонийга
балодан ғам йўқтур,
чунки у бошидан кечмай туриб
савдонг даштига қадам
қўймаган.
Эй, сен, бу ғамхонада шоҳлик
ўрнини эгаллаган киши,
агар билсанг, майхона гадоси
бўлмоқ ундан яхшироқдир.
Ҳусн давлати ўткинчидир, ишқ
аҳлига вафо қилишдан бошқа,
Билгинки, бу насихатни
давлатхоҳлик юзасидан айтдим.
Ой юзли, балиқ андомли бир
дилбарни қўлга киритсам,
ишқимнинг шавкати моҳдан
моҳигача
(ердан осмонгача) етади, дея
оламан.
Ишқ даштида пирнинг
иршодисиз йўл босма,

чунки Хизр билан йўлдош
бўлсанг, йўлдан адашмайсан.
Қуёш, агарчи, осмон
хиргоҳида (чодирда) порлаб
турган бўлса-да,
лекин гўзалликда у хиргоҳи
ойга қандай ўхшасин?
Ишқ дарди билан сомон
бўлганимга далил истасанг
ғамингда белимни сиқиб
боғлаганим-у, сомондек рангим
далилдир.
Васли ваъдаси узоқ чўзилди, эй,
Фоний, афсуски,
бу йўлда умрим риштаси
калталик қилади.
Бу тўққиз фалак тоқининг
тагида эгриликдан бошқа нарса
йўқ,
бу эгилган гунбаз ичида
тўғрилиқ қаёқда бўлсин?
Бу риёлик зуҳддан ва
хонақоҳдан кўнглим озор
топди,
майхонанинг йўли қаёқда ва
айёр соқий қайдадир?
Шайх билан масжид мени
такаббурлик йўлига солди,
майхона қаерда-ю, шўх
муғбача қайдадир?
Тавҳид сири дилингга ҳамоҳанг
бўлишини истасанг,
харобот муғларидан бошқа бу
сирлар маҳрами қаёқда?
Дунёнинг эгрилиги ва
қисқалиги мени хафа қилдилар,
мен тўғрилиқ ва юксакликни
истайман, (яъни) у тўғри
қоматли дилдорим қаерда?
У ёрнинг қуёш каби юзи ҳар
бир заррадан кўриниб
турибди-ю, сен эсанг кўрсан,
матлубнинг жилвасидан
бошқа нарса йўқ, аммо талабгор

қани?
Ишқ майини ичдингми,
ўзингдан огоҳ бўлишни талаб
қилма,
чунки бу майхонада ўзидан
огоҳ киши қайда?
Вафо йўлида бошим тупроқ
(янглиғ) бўлди,
бу тупроқ устига жафо отини
ўйнатиб келадиган ёр қаерда?
Эй Фоний, у гул юзини
киприксиз ва кокилсиз топиб
бўлмайди,
тикансиз гул қаерда-ю, илонсиз
(аждарсиз) хазина қайдадир?
Айрилиқ шомим учун ёр
юзининг акси қаерда?
У ёр юзининг акси учун
ойнадек тиниқ май қаерда?
Менга май тутиш учун юзи гул
соқийим қани?
Шодлик базмим учун гулзор
қаерда?
Бу шодлик базмининг равнақи
ва сармоясига сабаб
бўлувчи жонимнинг улфати
бўлган у дилбару дилдор
қаерда?
Висол шомининг шодлик
чироғи бўлган у гўзал
шундай айрилиқ тунида
қайдадир?
Эй ҳамдам, менга висол
тонгини қаердан ваъда қила
оласан?
Айрилиқ шомим тонгидан асар
йўқдир.
Эй соқий, бир-икки қадах
майни тўлдириб бериб, мени
беҳуш қил,
чунки ҳижрон кунларида май
каби ҳамдаму ғамхўр қаерда?
Эй Фоний, риёкор ёру
дўстларни инобатга олма,

сенга ҳақиқий ёр керак, айтгин,
у ёр қаерда?

Кел, майхона ишратобод
жойдир,
унинг сахнидан ғам хаслари
супуриб ташланган.

Унинг олий дарвозаси
тепасига: «Икки оламдан
кечмаган кишига бу дарвоза
очилмайди» деб ёзиб қўйилган.

Унинг баланд пештоқидан
шундай овоз эшитилади:

«Кел, умр қасрининг асоси
жуда бўшдир».

Риндлар муғбачаларга шундай
хитоб қиладилар:

«Тур, май келтир, чунки
умрнинг асоси шамол устига
қурилган» (бебакодир).

Чолғувчилар оҳангининг
мазмуни шуки, май ва газак
билан

айшу ишратнинг додини
беринглар, замонанинг иши
зулмдан иборат.

Май кўзачаси «кул-қули» билан
шундай нидо қилади:

«Май ич, бу кўҳна дунё
сендақаларнинг кўпини
ўтказган».

Жом ойнасида мақсуд чехраси
жилва қилди,

унга кимнинг кўзи тушса, маст
бўлиб йиқилади.

Эй соқий, ўша май жомидан
тут,

чунки унинг иштиёқида ишим
бир умр оҳу фарёддир.

То Фонийдек маст бўлиб,
ўзлигимдан кечай, чунки
шундай

масту хароб бўлган одам обод
бўлади (мақсадига етади).

Харобот кунжи хонақоҳи

бўлган мендек одамга
субҳидам майини ичиш тонг
чоғидаги одатдир.
Дайр бошига тутилган қора
пашшахона куфр қоронғилиги
эмас,
балки муғбачалар ишқидан
осмонга ўрлаган оҳимнинг
тутунидир.
Ой юзли гўзаллар ишқидан
танимдаги янги доғларга қара!
Булар бошдан-оёқ
бахтсизлигим юлдузининг
асаридир.
У раъно гул (маҳбуб)нинг
ҳажридан тирик қолганим
гуноҳи учун
Қонли кўз ёшим билан
сарғайган юзим менинг
узргоҳимдир.
Майхонадан ташқари
чиқмайман, чунки у осмон
ҳодисаларидан
мени омон сақловчи кўрғоним
ва паноҳимдир.
Дайр ичида бир жононга сажда
қилнш орзусидаман,
Тангри гувоҳки, кўнглимда
зоҳидлик хаёли йўқдир.
Фоний сингари хумор бўлган
чоғимда майхонага бораман,
чунки май бу ёмон ҳолатни
дафъ этгувчидир.
Майхонада гадолик қилишдан
бошқа бизга нима иш бор,
тақдирда шундай қисмат
бўлгач, бизда нима ихтиёр
бўлсин?
Модомики, бу ғамхона дунё
бевафо экан, май келтир,
бу дунёда бир дам хушёр
бўлмоқ нимага керак?
Дунё ишининг бошланиши
нималигини ким билибдики,

охирини биров билсин.
Дунёда паришонликдан бошқа
нарса йўқ,
бу паришонликка асир
бўлишнинг нима ҳожати бор?
Бу дунё гулшанида мурод гули
очилган эмас,
эй булбул, айтгин, мунча
афғону зоринг нимага керак?
Менга «Ёр қўлидан май ичмоқ
ғанимат» дединг,
аввал сен шуни айт-чи, май
нима-ю, ёр нима?
Эй Фоний, ғамдан нолима-ю,
фақр аҳлининг ишига қара!
Тангри хоҳишига ризо
бўлишдан бошқа ишлари йўқ.

Муғлар дайридан ташқари
офоқ мулкининг барчаси
ҳечдир
шароб қадаҳидан бошқа айш
асбоби ҳечдир.

Эй воиз, жаннат ҳақидаги
қиссалардан кўп гапирма,
Жаннат боғлари мену ёр кўйи
олдида ҳечдир.

Кеча кўп наъра ю ғавғоларимни
эшитиб ёр дебти:
«Бу ўша, бўлмаса итларнинг
шовқин-сурони бунчалик
бўлмайди».

Дунёнинг давлату иқболи
барчаси хаёлдир,
бу шуъбадага ўхшаш
силсиласининг ҳаммаси ҳечдир.

Эй дил, дунёнинг ишвали
гўзалига бунчалик ошиқ
бўлдинг,
шўрлик, билгинки, у бунга
арзимайди.

Менинг паризодимда бўлган
ҳамма хусну латофатни
инсон жинсидан ахтариб
кўрсанг, улар йўқдир.

Замондан ҳар нафас юз ғаму
зулм етади,
бўлмаса замона аҳлининг жавру
зулми бунчалик эмас.

Унинг кўйи тупроғи малаклар
юзидан нақш бўлган,
бўлмаса, ошиқлар юзининг
нишонидан бунчалик бўлмайди.
Эй, Фоний, жон бергин-у, ҳажр
меҳнатидан қутул,
буларнинг ҳаммаси нолаю
фиғон ва ғавғога арзимайди.

Менга ишқ хароботидан бошқа
йўл бўлмагани каби
муғлар пирининг даргоҳидан
бошқа бир паноҳ ҳам йўқ.

Сажда қилиш учун санам талаб
қилсам, нима таажжуби бор,
чунки санамдан бошқа
бошимни қўядиган нарса йўқ.
Мени ўлдиришга ғамзанг нима
учун киприк сафини тортади?
Чумолини қириш учун аскарга
ҳожат йўқдир.

Орада шоҳ бўлмаса, лашкар ҳеч
иш қила олмаганидек,
дилимининг мулкида сен
бўлмасанг, хусн аҳлларининг
кўлидан ҳеч иш келмайди.

Ишқда садоқатим учун икки
гувоҳ талаб қилма,
чунки бу сўзларимга Тангридан
бошқа гувоҳим йўқ.

Агар сенинг золим кўзингдан
кўнглим вафо сўрамаса, айб
қилма,

чунки кишиларда қон тўкувчи
туркдан вафо тамаъ қилиш йўқ.
Эй Фоний, фано даштидан сабза
ва гул ахтарма,
чунки оҳим ўтидан у ерда гиёҳ
унмайдиган бўлиб қолган.

Муғлар кўйида то абад ошиқу
маст бўлиб қоламан,

чунки азалдан муғбачаларга
ошиқи шайдо бўлдим.
Муғлар хароботида май ичкучи
бўлганимдан бери,
суроҳидек ҳар дам қадах олдида
бош эгаман.

Эй, соқий, хумор ташвиши
билан ўзимни кўлдан бердим,
агар бир култум май билан
мени кўлласанг, лутф бўлади.
Ул бел бировнинг оғушида - ю,
нозиклигидан киши йўқ дейди,
ва ул оғиз сўзлагани йўқ, аммо
киши сўзлайди деб ўйлайди.
Эй муғбача, кўнглимни
синдирма, чунки бу кўҳна
дайрда,
жомни синдирган ҳар бир шўҳ
бадмастдир.

Дайрда риндлар хизматини
қилганим ва пирнинг шароб
кўзасин елкамга кўп
ортганимдан қоматим ҳам
бўлди.

Эй зоҳид, қачонгача риёзат
чекасан, бу дамда Фоний,
бир жоми фано ичди-ю,
ўзлигидан қутулди.

Майхонада кўлида шароб жоми
бўлган киши
кеча-кундуз масту хароб бўлса,
айб қилма.

Ҳар кимнинг бошида май
ҳаваси бўлса,
май устидаги пуфакчадек
бошини майдан кўтара
олмайди.

Кимки бу хароба дайр ичида
маст бўлиб қолган бўлса,
оқибат унинг иши харобликдир.
Эй дил, хуморлик дўзаҳида азоб
тортдинг, шунинг учун
жаннат ҳури кўлидан Кавсар
майини ичгин.

Фано майхонасида ўзликдан
кечиб ҳақиқий жомни иста,
чунки матлуб юзига манманлик
парда бўлгандир.

Эй муғбача, ёноғинг
қирғовулнинг юзи кабидир,
шунинг учун майинг ҳам
қирғовул қонига ўхшайди.
Бу давр кўз юмиб-очгунча
бошқа шаклда айланади,
эй умр (жонон), меннинг
ёнмдан кетишга мунча
шошиласан?

Эй шайх, тавбани синдириб,
майхонада майга ғарқ бўлсам,
бизни кечир, чунки майхона —
сув оламидир.

Эй Фоний, дунёга нима учун
мафтун бўласан, ҳолбуки,
фано даштида кўринган барча
нарсалар саробдир.

Эй дил, ҳар қачонки дунёдан
кетар экансан,
аввал ўзлик юкини ташлаш
керак.

Умр дарахтининг шохи охири
синажакдир,
шундай бўлгандан кейин тақво
қўлининг кучи билан
нафсни синдириш яхшидир.
Қўлингдаги олам асбобларини
илгарироқ (эсинг
борида) отиб ташла,
чунки бир куни ҳасрат-надомат
билан бармоғингни
тишлаб қолишинг фойда
бермайди.

Баланд мартабалиларга паст
тушиш лозим бўладиган
бўлса, ўзинг паст бўл,
чунки тупроқда ётган кишининг
йиқилиши мумкин эмас.

Узингни фано жоми билан
бехуд қил, қачонгача худбин

бўлиб юрасан,
чунки бу кўхна дунёда
худпарастликдан майпарастлик
яхшидир.

Дунё давлати гўё чоҳдир,
кўлингдан келса - сакраб ўт,
унга йиқилдингми, қаъридан
чиқолмайсан.

Дунё бир кампирдир, эркак
бўлсанг, унинг теварагида
айланишма,
у хотину, лекин унинг тузоғига
илинмаган одамни эркак деб
бил.

Гуллар учун жаҳон гулзори
тиканлари санчилганини енгил
деб ўйлама, чунки кўзга
санчилган тикан, ўқ
ҳукмидадир.

Эй Фоний, хушёрлик ранжу
малолдан бошқа нарса эмас,
агар сенга хушёрликни йўқотиш
мақсад бўлса, масту мажнун
бўл.

Чарх денгизидан умр кемасига
юз зиён этади,
унинг давоси шароб денгизи ю
ғазал кемасидир.

Тиниқ май ҳаёт нақди сингари
бемислдир,
шафқатли ёр, умрдек
бебадалдир.

Эй ишқ, унинг васлига етиш
эҳтимолига йўл қўймайман,
гарчи хирад аҳли олдида бу
нишона тахмин қилинса ҳам.

Харобот риндларининг сўзи
таслимдан бошқа нарса эмас,
чунки, талашиб-тортишувчилар
хонақоҳ аҳллари дир.

Бор, эй фақих, ишқнинг
натижаси фанодир,
аммо юракдаги ишқ азал
майининг нашъасидир.

Эй кўнгил куши, дунё
гулшанидан умидингни уз,
негаки амал риштаси кудс
кушлари учун, тузоқдир.
Фоний, фано йўлини босиб ўтиб
васлга еттинг,
бале, бу йўлда мурод амалга
яраша берилади.

Майхона гадоси ҳеч қачон шох
ғамини емайди,
чунки муғлар пири
илтифотидан ҳеч камлиги йўқ.
Хорлик тупроғига ёлғиз мен
йиқилганим йўқ,
вафо аҳлига фалак ҳаргиз
ситамдан бошқа иш қилмайди.
Менда майхонанинг шаробга
тўла эски сафоли бор,
бундай ойна Искандарда-ю,
бундай жом Жамшидда
бўлмаган.

Кимки висол чоғи ёрининг
жавру жафосини ғанимат
билмаса, унга «айрилиқда ўл»,
деб айт.

Асирлар сари хиром айлаган
қоматингдан бошқа,
дахр боғидаги сарвларнинг
бундай рафтори йўқ.
Сочининг жингалагидан тузоғи
бўлмаса ҳам,
ул ёш шўх халқ юрагини сайд
этди.

Фоний, ул оғиз хаёлида ўлса
айб эмас,
у қачон адам мулкига кетишини
истамаган эди.

Ё Раб, у шўх муғбача кимнинг
майхонасидан экан,
майкадада кимнинг шаробу
паймонасидан маст экан.
Кимнинг уйидалиги менга аён
бўлса ҳам,
у масжидга борди-ю,

ғайирлигимни келтириб мени
ўлдирди.
У ҳусн ганжидир, муҳаббат
аҳли томон боради, ваҳ,
унинг юраги кимнинг
вайронасига майл қилар экан?
Телба юрак кимнинг девонаси
эканлигини айтмаса ҳам,
халқ билдики, ул парилар рашк
қилувчи гўзал менинг ёримдир.
Риндлик шуҳратимга
ишонмаган бўлсанг, қара,
майхонанинг ҳар анжуманида
кимнинг афсонаси айтиляпти.
«Кимнинг қаро кўзлари сени
ўлдирди?» дейсан,
эй, қон тўқувчи шўх, қарачи, у
кимнинг мастона нарғиси экан?
Агар у кўзлар Фонийнинг дил
қушига қасд қилмас экан,
унда сенинг кокилинг ва холинг
кимнинг тузоғи ва донаси экан?
Харобот майдонида сув
сепилган, унинг
айвонида шоду хуррамлик
базмига ҳозирлик кўрилган.
У ерда харобот пири май ичиб
ўтирибди,
унинг хизматида харобот
риндлари саф тортганлар.
(Харобот пири) ёнида бир шўх
муғбача маст
ўтирибди, (у) ҳусн мулкида
харобот султонидир.
Ҳар лаҳза дилни овламоқ учун
ажойиб хонанда
муғона оҳангда харобот
достонини ўқир эди.
Майхона пиридан риндларга
ҳар бир қадахда
харобот сирлари очилар эди.
У махфий сирлардан воқиф
бўлган кишилар маст
бўлиб, харобот шабистонида

беҳуш, бўлиб йиқиларди.
Май бергилки, унинг бир
култумини хароботдаги
гадолар юзта шоҳона либосга
алишмайдилар.
Кавсару жаннат тўғрисида ҳар
бир мақтовни эшитган
бўлсанг, у мақтов май ҳақида ва
харобот шаънидадир.
Фоний, майхонада меҳмон
бўлгач, фано
хароботига кириб, ўзлик
номусидан қутулгандай бўлди.
Дил парвона каби жонона
юзининг шамъи билан куйди,
оҳу дил қандай парвонаки,
унинг шуъласидан уйга ўт
тушди.
Сочларинг ва холинг оразинг
шуъласидан куймасдан
туриши таажжуб, чунки ердаги
дона куйса, кўкармайди.
Вайронага ўт тушганда, унда
ётган девона куйгани
сингари, ишқ сийнамга тушиб,
ундан дилим куйди.
Шамъ кечаси ўчирилмагани
сабабли ундан уй куйганидек,
сенинг шавқинг ҳажрда
йўқолиш ўрнига, балки дилимга
ўт ёқди.
Матога ўт тушганда уй
куйганидек,
хирқам майдан ҳўл бўлиб,
хилватимни куйдирди.
Майхонага ўт ёқманглар,
муғбачалар ўтидан
ҳар нафасда у ерда юзлаб оқилу
донолар куйди.
Юзинг шамъининг алангаси
мени куйдириб, қора тупроққа
қорди,
гўё қаноти куйган парвонадек
тупроқ қурти (чироқ курт)

бўлиб қолдим.
Майхонага бормаслик учун
қилган тавбам сабабли майхона
пири

хирқамни куйдирди,
шунинг учун мен яланғоч ва
хор бўлиб қолдим.

Фоний, агар майхонада май
дурди ичувчиси бўлган бўлса,
таажжуб қилишга ўрин йўқ,
чунки унинг май сузгичи май
пиёласи ўтида куйган.

Дил май учун фано хароботига
кетган чоғда,
бошлар май кўпигидек ҳаводан
барбод бўлди.
Одамлар «бу тонг ели бўлса
керак» дедилар,
аслида сенинг ҳажрингда
тонггача чеккан дилимнинг оҳи
эди.

Кеча ул кофири бадмаст
бизнинг олдимиздан чиқиб,
йўлда зоҳидларга учраб, кўп,
тўполон қилибди.

Бизнинг олдимиздан ғойиб
бўлди, бошқа биздан сўраманг,
у пари эди, кетди-ю қаерга
кетганини билмадим.

Сенинг ишҳинг сарманзили
фано куйидир, чунки,
у томондан шоҳ келса ҳам гадо
бўлиб кетади.

Ул ой кетди-ю, «тез ёнингга
қайтаман» деди,
эй мунгли кўнгил, ул шўх нима
бало бўлиб кетди?

Азиз умрнинг барчасини зарқу
риё билан ўтказган
фирибгар суфийдан софликни
қандай кутиш мумкин?

Халқдан одамийлик сифатлари
йўқолган куни,
вафо расми ҳаммадан олдин

кетганга ўхшайди.

Даҳр ходисаларидан ҳар ким
бир томонга қадам урди,
бу воқеадан Фоний, фано
хароботига кетди.

Ҳар дил агар пок бўлмаса,
файзу баракат унга ҳаромдир,
дўст юзининг тасвири ойнадек
юрақда акс этади.

Қадаҳ кўзгусида соқийнинг
юзини кўрдим,
қадаҳнинг айланиши ул
кўзгунинг айланишимикин?
Туйнукдан қуёш, хум оғзидан
май пиёласи кўринди,
билмайман, буларнинг ҳар бири
қайси эди.

Қадаҳдаги оби ҳаётдан комим
завқ олди,
менинг умрим аччиқ майдир,
умрим ком биландир.

Токи муғбачалар том устида
жилва қилар эканлар,
дайр осмондир, осмонда ой ва
қуёшдир.

Май идишлари ғулғулидан
димоғим хушбўй,
қизил сандалнинг ҳиди нега
менга ёқсин?

Ишқ майхонасининг майи
менга ҳалол бўлгандан бери,
зуҳд хонақосининг нони ҳаром
бўлди.

Ҳам шамол ўзига келди, ҳам сув
ўзидан кетди,
эй сарв сенинг гулшанингда
суман қандай хиром қилади?
Эй Фоний, ўзидан кечмоқ,
дўстга етишмоқдир,
фақр йўли гарчи узун бўлса ҳам
икки қадамдир.

Кел, майхона жарчиси, кеча
менга май сирридан
бир ҳикоят айтдики, уни

бошқаларга айтиб бўлмайди.
Майфуруш чол бу ҳолдан огоҳ
бўлиб қолгач, муборакбод
учун май берди ва лутф-эхсон
билан айтдики:

«Эй харобот гадоси, ноумид
бўлма, чунки ғайб
хабарчиси сенга керак бўлган
нарсани айтди».

Дилим ишқ майидан нашъа
топгандан бери «дунёнинг
ҳамма қийинчиликлари менга
осон бўлди» деди.

Мен дайр пирининг сўзи билан
йўлга тушдим, чунки
хонақоҳ шайхи бу сирларни
бошқа хилда баён қилган эди.

Лолага шунинг учун дилим қон
бўлиб, бағрим ўртандики,
у дилининг дардини, хижрон
доғини айтди.

Менинг зуннор боғлаганим ва
бутпараст бўлганим
ҳикоятини халққа у номусулмон
шўхнинг ўзи охир айтди.

Унинг зулфидан девона бўлган
дилдан
нима сўрасам, паришонлик
билан жавоб берди.

Эй Фоний, кимки бу фалак
чархининг остида даврон
аҳлини тарк қилса, у ғамдан
халос бўлади.

Муғлар пири қошида
такводорлик ва такаббурлик
ажаб қоларли бир ишдир,
пири муғон қадах тутса,
ичмаслик адабсизликдир.
Муғбачаларнинг ишқидан
кутулишга умидим йўқ,
чунки бу ишқ кейин ўрганилган
эмас, у менга азалийдир.

Гўзалликда турк ва
сўзамолликда араб бўлган

қон тўқувчи бир гўзалга
жонимдан ошиқ бўлдим.
Тонг чоғида хуморликнинг
ланжлигидан ташналаб
бўлганман, мени
тонг шаробидан бошқа нарса
билан даволаб бўлмайди.
У шиша ниқоби ва узум
пардаларида турган тиник
майга
менинг қон сузгич кўзим
пуфакча бўлмиш.
Чин ва Ҳалаб шишаларидаги
бир қултум май,
Чин ва Ҳалаб мулкидан
яхшироқдир.
Кимки Фоний каби қарилик
чоғида ёш маҳбубга
кўнгил берса, ақл пирининг
унга кулмоғи таажжуб эмас.
Ул ҳурзод нозаниннинг
алифдек қоматини истамайман,
тақдири азалда пешонамга шу
ҳарф ёзилгандир.
Лаҳад зиндонида бошим остига
ғишт керак экан,
муғлар пири хум оғзидаги
ғиштни берар, деб кўз тутаман.
Вафо ниҳолини сўрама, чунки
қазо деҳқони
бу ажойиб уруғни жаҳон боғига
экмаган.
Мен бугун май, муғбача ва
муғлар дайри билан биргаман,
шайх эса эртаги Кавсар, ризвон
ва жаннатни талаб қилади.
Ғофиллик билан уни
масжиддан топа олмайсан,
уни талаб қилишда масжиду
бутхонанинг фарқи йўқ.
Сенинг яхши ва ёмонлигинг
радду қабулга боғлиқ,
ким яхши ва ким ёмонлиги
махфий, уни қайдан биласан

Яхшилик ва ёмонлик кишининг
кўлида бўлмаганидан кейин
Фоний яхши бўлса ҳам, ёмон
бўлса ҳам кўябер, май келтир.

Кавсар ва Фирдавсга етиб
боргунча йўл узундан узоқдир,
майхона эшиги очик экан, айш-
ишратни ғанимат бил.

Эй нозанин, ошиқларингни қатл
этиш учун ноз билан ҳар
томонга от солма,
ҳожат аҳлининг боши йўл
тупроғига қоришиб ётмоқдадир.

Давр чоғида гулранг майнинг
кўпигига қара!

У кўпик Аёзнинг юзига
тикилган Маҳмуд
(Ғазнавий)нинг кўзига
ўхшайди.

Сенинг зулфинг ҳижрон
туними-ю, ишқ йўлимики,
у ҳам қоронғи, ҳамда пасту
баланддир.

Риндлик майи кўзасини
кўтарганда елкамда (қолган)
доғ иқбол байроғидан тикилган
бир парчадир.

Маъшуқ рухсорига назар
қилганда агар кўз пок бўлса,
йўловчининг бу йўли мажоз
йўли эмас, ҳақиқат йўлидир.
Хонақоҳда тавҳид нуқталарини
гапириб нима қиламан,
(уни) муғлар хароботи
риндларига айтайин (чунки)
булар сирларнинг
маҳраמידирлар.

Осмон азалий ишқдан бир зарба
кўрди-ю, шундан бери
саргардон кезади.

Эй Фоний, майга ғарқ
бўлмагунча бутга сажда қилма,
майхонада таҳорат олмагунча,
қандай намоз бўлади.

Таҳсин ва офаринлар бўлсинки,
юзларча
Канъон пири муридингдир,
икки юз чоғлик
Юсуфлар сотиб олган
кулингдир.
Бирлик боғининг шамоли эсгач,
Тангрига яқинлик гулшанида
гулинг очилди.
Кўкда кезувчи қосид васл хуш
хабарини етказгач,
кўкка қараб равона бўлдинг.
Тангрига яқинлик маконида
ором олганингдан сўнг,
олам машаққатидан
вужудингга қандай машаққат
бўлсин?
Оёғинг Каъба томига етмасдан
туриб, осмонга
улуғлик байроғини тиктирдинг.
Раҳмат эшиклари қулфланган
бўлса,
ўрилган икки кокилинг
калитингдир.
Эй Фоний, у ёр кўйининг
гадосиман, дейсан,
унинг итлари орасида сени ким
кўрибди?
Ҳар замон тилимда ишқдан бир
афсона бордир,
гўё тил ишқим ўти
алангасининг бир ёлқинидир.
Дину дилимни муғлар
майхонасида дов тикишдан
мақсадим, муғбачалар кўлидан
бир муғона жом ичишдир.
Бир тўда халқ сени Каъбадан
излайди, бизлар бўлсак
дайрдан
излаймиз, (чунки) у ҳам, бу ҳам
сенинг кўйинг хонасидир.
Ибодатхона кунжида ўтириб ва
дашт-саҳроларни кезиб
висолингни

истайман, бўлмаса сайриму бир
жойда туришим бир баҳонадир.
Сийнамда ғамингдин ўт, эски
тўнимда май сувидир,
ҳар бир доғим ишқинг
балосидан бир нишонадир.
Замона аҳлидан ҳар кимгаки
дил нақдинасини топширган
бўлсам,
у жонга қасд қилди, бу қандай
ажойиб замонадир.
Эй Фоний, Ҳарамга сажда
қилишимни кўп кутавермагин,
чунки ошиқлик кўйида
бошимиз бору (уни) қўядиган
остонамиз бор.

Лаълинг шароби қизил ёқут,
дедим, йўқ
у лаълу ёқут эмас, билмайман
қандай бир жавҳардир.
Агар зуҳд аҳли Тўбини қаддинг
билан тенг кўрса,
Тўби билан гиёҳ (ўт)ни тенг
кўргандек бўлади.
Харобот ҳарамида бизмиз-у,
май пиёласи,
кимки жаннат ва Кавсарни
истаса, булардан маҳрум.
Қўлида эски сопол ушлаган
майхона гадосини кўр,
зар пиёлани кўлига тутган
шоҳга ўхшайди.
Эй майфуруш, чопонни майга
гаров қилдим,
яна бир жом бер, энди навбат
дафтарга етди.
Эй шайх, агар бир фано дайрига
келсанг,
макру фирибдан ташқари неки
истасанг муҳайё бўлади.
Эй, олам ранжидан кўнгли озор
топган киши,
агар бир жом ичсанг бошқа бир
оламга етишсан.

Ломакон бўстонида учадиган
кушнинг қабзу бастига
чарху юлдузлар қачон асар
қилади?

Фоний, ўзидан кечиб бир
санамнинг ишқини танлади,
чунки худпарастликдан кўра
бутпарастлик яхшидир.

У майга беланган лаълингдан
масту харобинг бўлдим,
эй шўх муғбача, шаробинг
қандай ўткир-а!

Эй ишқ, ҳавойинг қандай
баҳорки, биз кўнгли
қоралар хирмонига
булутингнинг яшини тушсин.
Агар насрин гули каби шу
қизил юзинг билан май ичсанг,
соф майинг чехрангда қандай
гуллар очилтирарди!

Равшанлик ва тиниқликда сен
куёшдан ҳам ортиқсан,
шунинг учун ниқобинг
рухсорингга ҳаргиз тўсқинлик
қилмайди.

Эй сарв, либосинг гул
ранглигининг сабаби шуки,
у ҳамманинг дили ва кўзлари
қони билан суғорилган.

Эй муғбача, кўп тавба
ушатдинг, у гуноҳ эди,
агар бизнинг тавбамизни
ушатсанг — сенга савоби бор.

Фоний, маънолар мулкида
ғарибдир,
унинг сўзида ажойиблик ранги
бўлса, ажаб эмас.

Сенинг лаълинг новвоту сўзинг
ҳаёт сувидир,
лабингдаги учуқ ҳабби набот
деган доридир.

У муғбача майхонада (гўзал)
ҳаракатлар қилгани
сабабли мен дайрни (тарк этиб)

масжидга бормайман.

Ибодатхонадан ўзимни
хароботга ташладим,
у ерда менга манманликдан
кўра кўпроқ нажот юзи
очилади.

У паризод хур, барча сифатлари
билан фариштага
ўхшайди, билмайманки, қандай
зот экан у!

Икки қора зулфинг ҳиндуси
қандай ҳиндудирки,
фолда лайлатулқадр ва барот
кечасидан юз қатла
табаррукрокдир.

Кимки ҳодисалар яшини остида
тоғ сингари саботли
ва барқарор бўлса, мақсуд
гавҳарини қўлга киритади.

Кишилар жаннат боғига бориш
учун тўғри йўл ахтарадилар.
Эй Фоний, у йўл шубҳасиз,
Ҳирот хиёбонидир.

Эй зоҳид, жаннатда май дилдор
қўлидан олиб ичилмаса,
менга майфурушнинг
кулбасидан яхшироқ жаннат
йўқ.

Ошиқлар учун ҳеч жаннат васл
гулзори каби эмас, Кавсар суви
билан

Тўби дарахти ёрнинг лаъл лаби
билан қоматига сира
ўхшамайди,

Дилим сенинг жафоларинг
тикани билан тўлиб,
типратиконга
айланди, қаердан бошини
чиқарса, жафо тикани унга
қадалади.

Танимдаги ҳар бир туким
остида ҳажринг неши
бор, бир қилнинг учича ҳам
жароҳатсиз жойи йўқ.

Шўх кўзларинг аҳволи зоримга
қачон назар ташлайди?

Ахир (улар) ноз уйқусидан бир
лаҳза ҳам уйғонмайди-ку.

Муҳаббатда жонон ғами жон
(им)га миннат кўяпти,
махбубнинг жабридан
дўстларнинг дили озор
топмайди.

Эй киши: «Ёрнинг кўп-кўп
жафоси кўнгилга урди» дейсан,
бу жафолар оз-оз қилингани
сабабли кўнгил учун кўп эмас.
Эй соқий, хижрондаман, оғир
(катта) идишда май бер,
менга ажал ҳам хижрончалик
оғир эмас.

Эй Фоний, ошиқликда
бошингга ҳар бир ғамки тушса,
шод бўл,
чунки ишқ аҳллари машаққат ва
хорликдан ор қилмайдилар.

Айрилиқ туфайли кўнглимни
малолат қоплади,
май бер, эй соқий, юрагимнинг
аҳволи оғир.

Тўби ва ҳур учун тавба
қилганим сабабли,
дайр пири ва муғбачадан юз
хижолат чекаман.

Сахар вақти қуёш соғари
кўзимга жилва қилди,
тиник бодага ишоратдир, деб
тугун тутдим.

Соқий даврада адл пиёласини
айлантирганда,
ташналарга кўпроқ берса айни
адолатдир.

Чархи фалак разилпарвардир,
бу беш кунлик дунёда
унга асир бўлиш айни
разолатнинг ўзидир.

Эй соқий, сабуҳий ваъдасидан
юз истиҳола бўлганда,

тунги хумордан маҳрум
бўлишдан нега қўрқай.

Дунёнинг фосиқ кишиларидан
этак силкмоқ яхшироқдир,
йиғлоқи кўз каби уларнинг
кўзларини кўрмаслик
яхшироқдир.

Улар тупроқ каби пастдир, агар
устларидан олтин
сочсанг ҳам, покиза
бўлмайдилар,

бу хиралардан қуёш каби
узокда туриш яхшироқдир.
Улар одамгарчилик йўлидан
худди девлардек ҳуркиб
қочадилар.

парилар одамлардан ҳуркиб
қочганлари каби улардан
ҳуркиш яхшироқдир.

Оёқларига бош қўйсанг ҳам,
улар одамгарчиликдан бош
тортадилар,
одамгарчилиги йўқ бундай
кишилардан этак силкмоқ
яхшироқдир.

Улар ҳар бир вафо қилган
кишига юз жафо қайтарадилар,
шундай бўлгач, вафо аҳли у
жафокор золимлардан бирор
кунжакда бекинишлари
яхшироқдир.

Уларнинг дунё йиғишга
ҳаваслари зўр, улардан қочиш
мумкин бўлса,
анқо қуши каби қаноат
«Кўҳиқоф»ининг чўққисини
ғажиш яхшироқдир.

Эй Фоний, охир фано йўлини
кезишинг лозим экан,
аввалдан ўша биёбонни кезиш
яхшироқдир.

Майхона эшигида гадолик
расму одатим бўлгани учун
динимдаги раҳналар муғбачалар

кипригидандир.

Эй шайх, май тўғрисида
гапиришимнинг боиси шуки,
у ғамгин кўнглимга файз
етказиб турадиган
ҳамдамимдир.

Муғлар пирининг журъакаши
(майхўри) бўлганимдан сўнг,
у ҳарамда ҳашамат ва тантана
менга насиб бўлди.

Сенсиз менинг ғамим
шунчаликдирки, агар жаннат ва
хурларни менинг таскиним
учун берсалар, фойдасиздир.

Висолингда бирор дамимни
хурсандлик билан
ўтказганимда,
оҳки, фалак гардиши юз бало
тийғини чиқариб, менинг
қасдимда бўлади.

Майхонада лабингни таъриф
қилганимдан буён менинг
ширин сўзларимни жаҳон
риндлари такрорлайдиган
бўлиб қолдилар.

Эй Фоний, ундан ва бундан
кечгилу (тўғри) йўлга қадам
қўй,
чунки фано расм-русумида у
меники, бу меники деган сўз
йўқдир.

Ҳусни кўз кўради-ю, кўнгил
унга мойил бўлди,
кўнгил кўздан фарёд қилади-ю,
мен кўнгилдан оҳ чекаман.

Ул чехранинг ниқобига ўт
солишни истайман,
чунки у унинг юзини менинг
кўзимдан тўсиб турибди.

Фироқ зулматида гар Хизр
сувини ичсам,
у оби ҳаёт эмас, балки захри
қотилдир.

Агарчи май қуёши кўнгилни

ёритса-да,
аммо у ҳам хуснинг
гулшанининг беаги
ҳисобланади.

Хизр сувию Исо нафасини нега
излайман,

агар ул лабга етишсам бу
иккови ҳам ҳосил бўлади.

Лаълинг жондану ғунчанг
кўнгилдан нишонадир,
гўё сен сув ва тупроқдан
яратилмагандек.

Эй Фоний, санамлар ишқининг
кўйига кирдинг,
ғофил бўлма, чунки бу хатарли
манзилдир.

Яна кўнгил тавбаю томотни
тарк этди,
май ичди-ю, хароботда манзил
қилди.

Бу томондан харобот хайлиға
ғулғула солди,
у томондан муножот аҳлига
дағдаға қилди.

Риндларнинг ҳиммати унга йўл
кўрсатди,

бўлмаса бунчалик балолардан
ким қутула олар эди?

Бошини муғлар хароботи пири
олдида эгса-да,

буни таклиф билан эмас, балки
фахру ифтихор билан қилади.

Ишқ майининг мастлиги ва
улфатга шукрлар бўлсинки,
давр хумор ранжи билан
жазолади, деб айтмади.

Лутф юзасидан май қуйқумини
ичувчиларга назар
солган май сотувчи

муғбачанинг бандасиман.

Фоний, дайр пири ва унинг
карамини кўрди,

энди у шайх ва унинг

каромотига нега қарасин.

То майхона эшигида гадолик
одатим экан, муғбача
кипригидан динимга рахналар
етаверади,
Эй шайх, майнинг ёр
бўлганлигидан гапираман,
чунки у дилимга
файз еткарувчи ҳамдамдир.
Майхонада майхоначининг май
ичувчиси бўлганим
учун, ҳарамда менинг виқор ва
ҳашаматим тантанасидир.
Сенсиз ғам-андухим шу қадар
кучлики, жаннат ва
хурларнинг бари менга таскин
бермоқчи бўлсалар ҳам
фойдасиздир.
Висолинг ҳақида бир яхши сўз
айтдим, эй воҳ, чарх
айланиб менинг қасдимга юз
бало тиғини отади.
Майкада эшигида лаъл
лабларингни васф қилган эдим,
ширин нукталарим жаҳон
риндларининг вирдига
айланди.
Эй Фоний, ундан ҳам, бундан
ҳам кечиб йўлга қадам
ур, фано расмида у меники, бу
меники деган нарса йўқ.
Ишқ кофириман, нозанинлар
савдоси — менинг динимдир,
бутхона тупроғи бўлиш расму
одатимдир.
Отнинг тақаси ва итингнинг оёқ
изи
ҳижрон кечаси менинг ой билан
хулқаримдир.
Осмон ақл (хушёрлик)
васвасаси билан менга
душманлик қилади, шундай
бўлгач,
мен майхонадан қандай
чиқаману хушёр юраман.

«Қиш фаслида гулдан жудо
бўлган булбул лол бўлиб
қолган» дема,
у лол куш рухсорингдан жудо
бўлиб, узоқда қолган ғамгин
дилим кушидир.
Бир девона ошиқни ўлдираман,
деган экансан,
ана шу сифатларни мендан
топасан.

Тонгги май ва маҳбуб қошида
пири муғоннинг сажда
қилиши тариқат йўлида менга
қилган талқинидир.
Фоний, ўзидан кечди-ю,
фано даштига кетди,
бу кўраётганларим менинг
худбин (ўзини кўрган)
кўзимдандир.

Мен сенинг ёдингда ҳижрон
захрининг қуйқумини ичаман,
сен айшнинг тиниғини ички,
оби ҳаёт бўлсин.

Биз номуродлик бурчагида
хумордан ўлдик,
сенинг жоминг мурод майидан
бўшамасин.

Эй, риёдан қайғуга ботиб,
майдан қувонган киши,
ё Раб, бу қувончинг ҳеч қачон
ғамга айланмасин.

Агар тақво ҳонақоҳининг эшиги
ёпилса, не ғам,
фано дайри очикдир, боравер,
йўлинг очик бўлади.

Риндлик тариқида эътиқодинг
гар пок бўлса,
хароботда майга беланган
хирқанг учун ғам ейишга ўрин
йўқ.

Қисматингда ҳар нима бўлса,
розилик йўлида эмассан,
ҳайронман, сен кимга инодат
қиялсан?

Эй, Фоний, ироданг дўст
иродаси бўлишини истасанг,
бошингни иродат ҳалқасига
киритишинг керак.

Эй кўнгил, Худо асрорини
фоний бўлган солик билади,
агар сен ҳам фоний бўлсанг бу
сирни била оласан.

Дил мулкининг махрами бўл,
чунки Жамшид
оламнинг барча ошкору пинҳон
розларини жомдан билди.

Агар маънога йўл топмоқчи
бўлсанг суратдан кўз юм,
чунки маънони билган киши
суратдан фориғ бўлади.

Агар чаман кушлари қиш
торожи-ю, куз зиёнини билса,
бахор гулларига назар ҳам
солмайди.

Вақтни ғанимат бил, негаки
тариқат пири
вақт паришонлигини амаллару
омонликдан деб билади.

Соқийнинг жон бағишловчи
лаби-ю, руҳ бағишловчи
юзини менинг зор кўнглим
жоннинг осойиши деб
ҳисоблайди.

Мен исён (гуноҳлар) билан
қаридим, энди зухддан не
фойда,
кимки ёшлигидан тоат-ибодат
қилган бўлса, унинг холи
яхшидир.

Оби ҳаёт булоғи Хизрга бўлсин,
чунки зиндадиллар учун
мангу ҳаётни фалончининг лаби
лаълидан деб бил.

Фоний оламнинг фаношева
эканлигини билса,
ўша куни у мангу давлатга
етишади.

Муғлар пири кўлимга пиёла

берса ҳам
муғбача мени ишва билан масту
майпараст қилди.
Менга шундай кексалар ва
ёшлар муяссар бўлгани учун
хонақоҳ шайхй ва жаннат
хуридан халос бўлдим.
Осмоннинг баландлигини кўру
ернинг пастлигига қара,
осмондек
баланд бошим (ердек) паст
бўлмасин десанг, ўзингни паст
тут.
Фано жоми майидан ичиб маст
бўлганимга хурсандман ва
бунга шукур қиламан,
чунки мен такаббурлик ва
худпарастлик майидан ичиб
маст бўлганим йўқ.
Зулфларингдан шундай
занжирлар ясадингки,
унга боғланган мингларча
диллар шикаст топдилар.
Эй дил, май ўти билан ўз
борлигингни куйдир,
Кимда-ким шундай қилмаса,
ўзлигидан қутулмайди.
Эй шайх, харобот, ринд аҳлига
майхўрлик қилма деб қасам
ичирма, чунки азал соқийсидан
уларнинг қисматлари
шаробхўрликдир.
Эй соқий, беихтиёрлик майини
келтир,
чунки бу корхонада (дунёда)
ихтиёр дилга ўрнашмагандир.
Эй Фоний, висол керак бўлса,
ўзингдан кеч,
чунки ўзлигидан кечган
одамгина маҳбубга етади.
Дилкаш баҳор келди-ю, сўлим
гуллар очилди,
бу шодликдан кўнгиллар
гуллардан ҳам кўпроқ очилди.

Сахар чоғида очилган ғунча
сингари
кўнгил оппоқ гўзал юзингни
кўриб очилди.
У гулларнинг ғунчалари жигар
қонидан очилган бўлса
керакки, ишқ чаманининг
гулидан қон ҳиди келади.
Агар у маҳбуб менинг
йиғлашимдан кулса,
ажабланма,
чунки булут ёш тўкса, тоза
гуллар очилади.
Эй соқий, баҳор келди, чаман
гуллари қийғос очилди,
(фурсатни ғанимат билиб)
пиёлани лиммо-лим тўлдир.
Мевасиз дарахтда гул очилгани
сингари, у ноз дарахти
ошиқларга кулиб боқади-ю,
(лекин) васлидан баҳраманд
этмайди.
Эй, Фоний, у гул очилган бўлса,
ажабланма,
агар очилса ҳам, булут сингари
кўз ёшингдан очилгандир.
Жафо осмонининг ойи менинг
ой юзли маҳбубим отининг
тақасидир, унинг юзидаги, ой
юзидаги каби доғ, оҳим
нишонасидир.
Ҳар кеча дуо қилиб Тангридан
висолингни сўрайман,
буни бошқага фош этмадим,
бунга Тангри гувоҳимдир.
Эй осмон, унинг висолига
етишимга аччиғланиб нима
учун бунча заҳмат чекасан,
ахир, ҳажр мендан сендан кўра
юз баравар ортиқ ўч олмоқда-
ку.
Тонгда кунчиқар томондан
кўтарилган қорани булут дема,
У дуддан килла (чодир) боғлаб

олган эрталабки оҳим.

Қиёмат куни қарасам, менинг
фироқ шомидан
қорайган номамдан қорароқ
нома йўқ экан.

Ҳижрон тунида осмон
юлдузларидан кўз ёши тўкди,
шу маҳалда ҳолим паришон
бўлганди.

Эй Фоний, ҳажр шомидан тиник
май бер,
чунки бу аланга кеча
қоронғилигидаги йўл
чироғимдир.

Унинг кўзи жафосидан бемор
бўлмаган бирор кўнгил йўқ
ёки дил ғамидан саҳаргача
бедор бўлмаган бирор кўз ҳам
йўқ.

Агар осмоннинг шафқатсизлиги
ҳаддан ташқари
бўлса ҳам, жафо қилишда у
меҳрсиз гўзалдек шафқатсиз
эмас.

Вайрона бор ерда бойўғли
гулзорга бормаганидек,
висол казо-казоларга-ю, кунжи
ғам кўнглим қушига ошёнди.
Ишқда Фарҳод билан Мажнунга
ўзимни таққослайман,
чунки ақл эгалари билан
деводаларнинг иши йўқдир.

Агар бирор кеча ҳижрон
шиддати билан ишқдан
танг бўлсам, яна тонггача ишим
авф сўраш бўлади.

Эй бутхона кишиси, бахтсизлик
ипи бўйнимда,
мендан тоат ва динни сўрама,
чунки бу зуннор ипи эмас.
Эй рақиб, Фоний ёрнинг кўйида
унинг жафосидан йўқ бўлиб
кетган,
сен ҳам кўлингни торт, унда

аввалги ақл-идрок йўқ.

Таним машаққатда
бечораликдан куйди,
дилим ишқидан овораликда
куйди.

Дилимни пора-пора қилиб ишқ
куйдираётган эди,
лекин ҳажр келди-ю, бирдан
ўртаб юборди.

Отининг туёғидан ўт чақнади,
ўтли оҳимдан отининг туёғи
куйган бўлса керак.

Майхўрликдан куйсам, ажаб
эмас,

чунки самандар ҳам оловхўр
бўлгани учун куйди.

Қара, унинг юзидан бир чўғ
тушиб

ҳар тарафда мингларча томоша
қилиб турганлар куйди.

Эй соқий, ўша олов рангли
сувдан бер,

чунки осмон бизни маккорлик
ўтида куйдирди.

Фоний ишқда чора топишни
билмагач, кўргил,
у бечора, бечораликда куйди.

Лаъл лабинг кулган чоғида оби
ҳаёт ва қанд тўқди,
ширин ва равон сўзларинг ҳам
ўшандоқ оби ҳаёт ва қанд
тўқди.

Ўлиш расми шояд олам юзидан
йўқолса, чунки у шакар
лабларидан кўп

ширин жон ёғдириб туради
(яъни, унинг ширин лаблари
кишига жон бағишлайди).

Сен рақиб билан аҳду паймон
боғлаганингни эшитдим,
бу сўздан бўғим-бўғимим
тўқилди.

Яъқуб қонли кўз ёшини кўп
тўқкан бўлса ҳам,

бир Юсуф юзли ғамида мендек
кўп тўкмаган бўлса керак.
Билимдон шайх васлинг майини
манъ қилмоқчи бўлиб насихат
дурларини
кўп тўккан бўлса ҳам, улардан
бирортаси қулоғимда қолгани
йўқ.

Фироқинг тийғидан дилим юз
пора бўлди, унинг ҳар
бир порасидан ўқинг сувининг
томчилари томиб турмоқда.
Фоний хуморликдан қутулди,
чунки Кавсардан
умидвор кимса, у
ҳожатманднинг жомига май
қуйди.

Яна муғлар дайрида мастлар
арбадасидир,
сўз қўли қуруқ (камбағал,
фақир)ларнинг ганж сочиши
ҳақидадир.

Сармастларнинг энг паст
манзили фалак бўлса,
қўшиқчи Ҳотамнинг ҳимматини
қандай куйласин.

Жон бериш-у, жон олишни
соқий лабидан сўра,
унинг кечгача шундай олиш-
бериши бор.

Сарв чаман дарахтлари орасида
баланд бўлса ҳам,
сенинг раъно бўйинг олдида
пастлардандир.

Менинг кофир санамим
Туркистон томонида,
эй шайх, ислом Каъбаси
водийсига нега қадам қўяй?
Агар чарх менинг риндлигим ва
мастлигим ҳақида дostonлар
айтса, нима қилай, менинг
тўғримда бундай юзлаб
dostonлар бор.

Эй, Фоний, агар йўқлигинг

бўлса матлубга етасан,
чунки унинг васлига сабаб йўқ,
бўлса ҳам шудир, холос.

Лабинг устидаги қора тоза
мушк нима учундир?
оби ҳаёт устида зулматдан
ниқоб нима учундир?
Эй дил, висол куши сенинг
томонингга мойил бўлди,
бир нафас сабр эт, нима учун
мунча бетоқат бўласан?
Агар тонг майининг хуморидан
ланж бўлмаган бўлса,
нима учун қуёш ҳар шомда
титраб тупроққа ботади?
Тақдирдан ташқари бир иш
бўлмагач, агар сенга бирор
ранжу алам етса, осмону
юлдузлардан нима учун
ўпкалайсан?
Агар сўфини нозанин
муғбачалар йўлдан урмаган
бўлсалар, нима учун у
майхонада масту хароб бўлиб
йиқилиб ётади?
Агар мақсадинг (ёр) юзининг
аксини кўрмоқ бўлса, (бунинг
учун)
май жомидан бошқа ниқобсиз
(тиник) кўзгу борми?
Эй Фоний, ўтмишда кўрган туш
ва хаёлларинг тўғрисида
гапирма,
чунки бу дунё хаёлу туш
нақшидан бошқа нима бўларди?
Дунёда бўлган ҳар бир
шодлигим фақат ундандир,
шунинг учун дилим ғамдан
шодланади, чунки бу ҳам унинг
(ғами)дир.
Дунёнинг ғаму шодлигида ҳеч
тафовут йўқ,
висол шодлиги-ю, фироқ ғами
ҳам ундандир.

Унинг ҳажри дилни яралайди,
васли эса унга (ярага) малҳам
бўлади, шунга хурсандманки,
яра ҳам, малҳам ҳам унинг
ўзидандир.
Ҳар нафас ундан айрилиқ
кўрқинчи етиб турса ҳам
майли,
чунки дилимга ҳар дам висол
умидини ҳам солиш ундандир.
Жоним кетган бўлса-да, унинг
ўрнига ёрим ғами келди,
нима учун шод бўлмайин,
буним ундан каммиди?
(яъни жон ўрнини олган ғам
жондан камми?)
Агар унинг ғамидан шод
бўлмасам, одам боласи
эмасман,
чунки турли одам болаларининг
ғамгинлигу хурсандлиги
ундандир.
Ёр ғамидан хафаман, агар
хурсандчилигим учун ёр май
берса, менинг
шодлигим майдан эмас, балки
ундан бўлади.
Ваъдани бузувчи ёрим, дилимга
жабрни лойиқ кўрди, чунки
вафо ипининг учини узилмас,
маҳкам этган ҳам ўзидир.
Эй Фоний, мотамим ва тўйим
ҳаммаси баравардир,
чунки висолда тўй ҳам,
ҳижронда мотам ҳам ундандир.

Дар таври Хоҷа

Соқии маст софи май андар пиёла рехт,
Ё худ саҳоб рашҳаи борон ба лола рехт.
Дар мавсими баҳор чунин тоза кард рӯҳ,
Он, к-ӯ чу абру лола май андар пиёла рехт.
Ояд шамими мушк зи хокам аз он ки буд,
Май мушкбӯю он бути мушкин кулола рехт.

Гардад чавони тоза кӯҳан пири солхӯрд,
К-ӯ бодаи кӯҳан ба ғами дерсола рехт.
Болои хатту рӯи ту он холи зери чашм,
Мушкест, к-аш ба сабзаю гул он ғизола рехт.
Дар лаъли лаб нигар, дури дандони нозукаш
Бар барги гул саҳоб кай ин навъ жола рехт?
Соқӣ ба дайр чархи қадаҳ сохт Фониё,
Ин ҷоми адл хӯр, ки ба дор-ул-адола рехт.

Татаббӯи махдум дар таври Хоҷа

Биё, ки пири муғон дар сабӯ шароб андохт,
Ҳавои муғбача дилҳо дар изтироб андохт.
На соқӣ аз хамаи рухсори худ чаконд ба ҷом,
Паи нашоти дили ман ба май гулоб андохт.
Бичуст аҳли тарабро паи нашоти сабӯҳ,
Вале чу дид маро, хешро ба хоб андохт.
Зи чарх кор ба ҷуз печу тоб нест, хуш он,
Ки пайкараро гирдобии май ба тоб андохт.
Гаҳи фиғон, ки кунад абр ларза, дон ба яқин,
Ки оҳи сарди ман он ларза дар саҳоб андохт.
Агар на ринд зи ҷаллоди ғам гурехта буд.
Чаро ба майкада худро ба сад шитоб андохт.
Чӣ ғам зи хоки мазаллат чу хешро Фониё,
Ба хоки дарғаҳи шоҳи фалакчаноб андохт.

Мухтараъ

Агар зи айни ҷафо чашми ӯ дилам бишкаст,
Чӣ мардумӣ мутаваққеъ бувад зи кофири маст?
Маро, ки мурғи дил аз қайди дом фориф буд,
Ба ҳалқамӯи яке турра шуд дигар побаст.
Чу нахли қадди ту дар боғи сина биншондам,
Ба сина тири ту чун нахли дигарам биншаст.
Худӣ фурухта риндон маи муғона харанд,
На худпараст чу шайх аст ринди бодапараст.
Зи авҷи майкада н-оям ба боми чарх фуруд,
Ки ҳимматам накунад майл сӯи манзили паст.
Зи дасти муғбача май нӯш созам, эй зоҳид,
Ки ҳаст Кавсару ҳур, ин ду дар ҷаҳон гар ҳаст.
Ба бода ҳастии худро бишӯй, эй Фониё,
Ки аз ҳазор бало раст, он ки аз худ раст.

Дар таври Хоҷа

Биё, ки пири муғон ҷом пур зи саҳбо сохт,
Зи баҳри дурдашон базми май муҳайё сохт.

Маро ба маҷмаъи риндои расид саффи ниёол,
Вале ба муғбача дар рӯ ба рӯи ман ҷо сохт.
Сабӯкашонро ҳам соф бода қисмат кард,
Зи баҳри садришинон қадаҳи мусаффо сохт.
Сабӯ мукаррару дар пеш чанд ҷому тағор,
Ҳама пур аз маю орь зи бодаполо сохт.
Зи хайли муғбачагон низ чандро соқӣ,
Зи баҳри хотири риндон бодапаймо сохт.
Муғанниёни хушилхон ба вақти рақсу суруд,
Ба нақди дини ҳарифон зи баҳри яғмо сохт.
Чу гашт муғбача соқию давронгардон шуд,
Маро ҳанӯз қадаҳ норасида расво сохт.
Ба бурдани дилу дин маҷмаъе бад-ин оин,
Наёфтам, зи кучо пири дайр пайдо сохт?
Аз ин шароб касе ком ёфт, эй Фонӣ,
Ки расми хеш фано сохт, балки афно сохт.

Дар таври Хоҷа

Субҳ соқӣ баҳри риндон соғари гулфом рехт,
Чунки дар гул шабнаму майро ба гулгун ҷом рехт.
Ёфт ороми дилам, к-охар дилороме чунин,
Май паи оромиши дилҳои беором рехт.
Субҳи давлат шуд аён аз матлаъи иқболи ӯ,
К-офтоби май чу субҳи содиқ андар ком рехт.
Соф май дар Ҷоми Ҷам шахро, ки дар дайрам бас аст,
Дар сафоли кӯҳна он чи-ш ринди дурдошом рехт.
Шому субҳаш фарруху фархунда бошад, ҳар ки ӯ
Бодаи ишрат зи субҳ андар қадаҳ то шом рехт.
Мурдаму коми дилам бар н-омад аз теғи ҷафо-ш,
Хуни мардумро чунин к-он қотили худком рехт.
Пеши риндон сурхрӯ шуд Фонӣ аз як ҷоми май,
Гарчи дар майхона обрӯи нангу ном рехт.

Дар таври Хоҷа

Ба мастиям, ки сабӯҳи муғона шуд боис,
Паи сабӯҳ хумори шабона шуд боис.
Кашид мурғи саҳар нола дӯш аз ғами гул,
Маро ба ҷоми сабӯҳ он тарона шуд боис.
Ба дил нишонаи тираш намудам он махро,
Ба тирҳои дигар он нишона шуд боис.
Дилам зи холу рухи ӯ ба доми зулф афтод,
Ба мубталои мурғ обу дона шуд боис.
Замон-замон сӯи майхона беш майламо,

Чафои аҳли замону замона шуд боис.
Чихат ба мастию мачнуниям чӣ мепурсӣ,
Ҳама таҳайюри ин корхона шуд боис.
Ба сад баҳона зи худ раст Фонию ўро,
Ба азми дашти фано ин баҳона шуд боис.

Шаҳ хироч аз мулк агар хоҳад ба гоҳи эҳтиёҷ,
Беҳ зи май чи б-вад, ки аз кӯи муғон гирад хироч.
Шоҳ фориф аз хироч он шуд, ки доим бошадаш
Тахт — хоки майкада, гарди фано бар фарқи тоҷ.
Баҳри қувват шарбате мумкин набошад мисли май,
Аз риёзат гар шудат, эй порсо, заъфи мизоҷ,
Бодаи сирфам деҳ, эй соқӣ, ки хоҳад куштанам,
Май агар ёбад ба оби зиндагонӣ имтизоҷ.
Пири дайр орошт базми айшу хуш бошад агар,
Базми риндон аз ҷамоли муғбача ёбад ривоҷ.
Эй, ки аз зухди риёӣ пушт омад сад мараз,
Ҷоми май даркаш, ки бошад сад маразро як илоҷ.
Тавбаи Фонӣ, агар хоҳад шикастан пири дайр,
Як ишорат бас бувад, набвад ба таклиф эҳтиёҷ.

Мухтараъ

Сим хуш бошад, ки созӣ бо ҳарифи сода харҷ,
Лек ғайри он ки хоҳад шуд ба нуқлу бода харҷ.
Қалби рӯйандуди ман харҷи сағони ёр шуд,
Ваҳ, чӣ созад ин дам ин зори дил аз каф дода харҷ.
Мову урёниву сар бар хок мондан, эй ҳариф,
Баҳри май чун гашт ваҷҳи хирқаву сачҷода харҷ.
Шайх сими вақфро бо май надод, аммо харид
Кафшу дастору асо, будаст марди лода харҷ.
Як қадам неҳ гарчи риндон муфлисанд, эй муғбача,
Ҳасташон лекин зи нақди дину дил омода харҷ.
Нақди ҷон шуд як дирам, вобастағони симро,
Нест як ҷав ганчи Қорун, гар кунад озода харҷ.
Ҷавҳари ҷон харҷ шуд, Фонӣ, чу меҳмон гашт ёр,
Он чи дорад мекунад дарвешии корафтода харҷ.

Татаббӯи Хоҷа

Касе ки мулки дилаш кард хайли ғам тороч,
Паи иморати он ғайри бода нест илоҷ.
Ҷунуну ишқи бутон боисам ба расвоист,
Кучост май, ки муҳайё шудааст моюхтоҷ.
Ба кӯи ишқ миёни гадову шаҳ фарқ аст,

Ки пеши ёри худ он як сар афканад, ин тоҷ.
Хавотири дилат аз фикрҳои фосид шуд,
Чу рӯи баҳр, ки аз бод хезадаш амвоҷ.
Эваз ба чоми маи лаъл чист мулки дилам,
Чӣ ҷавҳар аст, ки ҳасташ баҳо ба мулки хироч?
Биё ба майкада, зоҳид ки май муолаҷа шуд
Туру ба хабти димоғу маро ба заъфи мизоч.
Чу Фонӣ омада муҳтоҷу ту ба ҳусн ғанӣ,
Закотро бисупораш, набошад ӯ мӯҳтоҷ.

Мухтараъ

Насими сабӯҳ намуд аз тағори саҳбо мавҷ,
Чу боди шурта, ки орад зи рӯи дарё мавҷ.
Ба бода заврақи майро гар афканӣ, бошад
Чу киштиё, ки ба дарё раво бувад бо мавҷ.
Паи ҳалоки ҳарифон зи ҳила духтари раз
Намуда ҳар тараф аз лола ранги хоро мавҷ.
Шабе, ки буд бараш ғайр, мурдам аз ғайрат,
Аз он сабаб, ки фикандам ба баҳри савдо мавҷ.
Зи чини абрӯ чоҳи зақан фузун кушадам,
Чаро ки ҳаст зи гирдоб фарқҳо то мавҷ.
Магар барорадам аз баҳри бода мавҷи карам,
Ки ғарқаро набарад бар канор илло мавҷ.
Нигар ба баҳри фано, шарҳи ҳоли Фонӣ хон,
Аз он хутут, ки созад зи лучча пайдо мавҷ.
Чист, донӣ нолаи мурғи саҳар ҳангоми субҳ?
Бо ҳарифони сабуҳӣ медиҳад пайғоми субҳ.
Яъни авло май чу бигрифтанд шӯҳони чаман,
Лола аз ёкуту наргис низ аз зар чоми субҳ.
Бодаи гулрангро дар чоми чун хуршед нӯш!
Шуста шуд аз чашмаи хур чун руҳи гулфоми субҳ.
Чун нахандад ҳамчу ғунча субҳ к-инак дам ба дам?
Ғунчаосо заъфарон ояд бурун аз коми субҳ.
Субҳ ҳам чоми сабуҳӣ зад, ки чайбаш гашт чок,
Варна, чун чоки гиребон аз чӣ шуд андоми субҳ?
Аз чаман акнун сӯи майхона бояд зад алам,
Гашт чун зоҳир зи рӯи кӯҳсор аъломи субҳ.
Як саҳар он гул сабуҳӣ кард бо ман з-он нафас,
Пираҳан чун гул дарам, ҳар кас, ки гирад номи субҳ.
Бо ҳарифон як саҳар то шом шав масту хароб,
Чун ба шомат оқибат хоҳад кашид анҷоми субҳ.
Субҳ чун Фонӣ сафои вақт аз тоат наёфт,
Бори аввал он ки май надҳад зи каф ҳангоми субҳ.

Татабӯи Хоча

Ҳаст дар дайри муғон муғбачаи шӯх, фасех,
К-аз дамаш тоза шавад рӯҳи дусад ҳамчу Масех.
Шуд мусалло ба ду чомам гарав, эй бодафурӯш,
Ҷоми дигар, ки равад пеши мусалло тасбех.
Оби ҳайвон ба кас умр физоят, на нашот, .
Май кунад ҳар ду, бар ӯ бас бувад инро тарҷех.
Боғбон гуфт, ки сарвам чу қади гулруҳи туст,
Рост монанд намуд, арчи дуруғест сарех.
Шайх, к-аз майкада бурданд ба бозораш маст,
Даъвии зуҳд шудаш боиси чандин тафзех.
Шаҳд чун шуд намаколуда, намондаш мазае,
Ҳаст беҳад мазанок он лаби ширини малех.
Сайри кӯят сабаби сихҳати Фонӣ омад,
Дар сафар муждаи сихҳат чу ҳадисест саҳех.

Татаббӯи Хоча

Чун хубобосост равшан рӯзгорам аз қадах,
То дами охир кунун сар барнадорам аз қадах.
Ман, ки ғарқи май шудам, бояд сарам додан ба бод,
Чун хубоб аз сархушӣ гар сар барорам аз қадах.
Чунки ёкути муфарреҳ хушк месозад димоғ,
Бод кути рӯҳ лаъли обдорам аз қадах.
Бурд соқӣ чун қадах бар лаб гар аз дарёи май,
Пур бувад як катра боқӣ кай гузорам аз қадах?
Чунки ҳастам дар қадах, беихтиёр аз ошиқӣ,
Ҳамчунон дар ошиқӣ беихтиёрам аз қадах.
Не зулоли Қавсарам бояд, на оби зиидагӣ,
Бахшад ар як чуръа шуҳи бодахорам аз қадах.
Ҳамчу Фонӣ дар ҳавои дидани он муғбача,
Бар сари кӯи муғон девонаворам аз қадах.

Мухтараъ

Чӣ сон ба кӯи ту оям мани гадо густох?
Дар он чаман чу наёрад шудан сабо густох.
Ба чон ҳаме кунад он тифл қасдам аз шӯхӣ,
Сазои он ки кунад тифли шӯхро густох.
Ба ҳар қадам сари риндон шудаест хок ба дайр
Ба зуҳд кай шавад он чо ниҳод по густох?
Чӣ сон шикоятӣ зулмаш кунам ба густохӣ?
Шаҳе, ки менатавон карданаши дуо густох.
Ғуломи ринди хароботиям, ки лол омад,
Чу хост таъни маяш кард порсо густох.
Ниҳояташ ҳама расвоист, агарчи кунанд
Бар аҳли фақр сухан зумраи риё густох.
Ба роҳи аҳли фано хок агар шавӣ Фонӣ,
Қадам ниҳод тавон дар раҳи фано густох.

Мухтараъ

Ба хубӣ шуд чунон он симбар шӯх,
Ки дар хубон чу ӯ набвад дигар шӯх.
Чӣ сон ҳушам бачо монад, ки ҳастанд,
Ду чашми мастат аз ҳам бештар шӯх?
Туро шӯхӣ чунон бошад, ки бошад
Батамкинтар касе пеши ту ҳар шӯх.
Нагирад дил ба он золим зи бедод,
Зи шӯхӣ монда гаштан нест бар шӯх.
Чӣ таскин ёбад аз панди падарвор,
Ки беҳад ҳаст он зебо писар шӯх.
Ба ҳар сурат маро девона доранд,
Парирӯён батамकिनанд, агар шӯх.
Бувад Фонӣ, ҳалоки чони пирон,
Агар афтод тифли симбар шӯх.

Мухтараъ

Бувад гарчи чоми маи лолагун талх,
Вале чоми ҳаҷр аст аз вай фузун талх.
Гар ин ҳар ду талх аст, лекин ба ағёр,
Бувад, ёр, май хӯрдан аз ҳад бурун талх.
Зи ҳичрон бад-он гуна талх аст умрам,
Ки ояд бурун гар занӣ захм хун талх.
Аз он талхкомама гаҳи бода хӯрдан,
Ки резад май аз чом чархи нигун талх.
Дар он бин, ки чун шарбати ҳаҷр талх аст
Магӯ соғари ишратат гашт чун талх.
Агар айши ман талх шуд, айб набвад,
Кунад айши аҳли вафо чархи дун талх.
Ба Фонӣ набуд талхкомӣ, чу шуд ёр,
Яқин дон, ки шуд коми айшаш кунун талх

Дар таври Хоҷа

Субҳ чун роят ба фарқи хусрави ховар кашид,
Бода хуш бошад зи чоми хусравонӣ даркашид.
Гӯ кулаҳ қач неҳ ба мастӣ, ҳарки дар вақти сабӯх,
Лоласон дар чоми ёкутӣ майи аҳмар кашид.
Зебадаш дар боғ раъноӣ намудан, ҳар ки ӯ
Чун гули раъно маи гулгун зи чоми зар кашид.
То баҳори дигараш бас ҳар ки як субҳи баҳор,
Чоми гулранг аз кафи соқии насринбар кашид.
Дар шабистони фалак афтода ҳамчун соя бош,
3-он ки тарки сар кунад чун шамъ, он к-ӯ сар кашид.
Сар фурӯ н-орад ки нушад оби Хизр аз Чоми Чам,
Дурднуше, к-аз сафоли майкада соғар кашид.
Сар ба зери санг ҷуст, он к-ӯ мурассаъ кард тоҷ,

Ё зи баҳри сарфарозӣ миннати афсар кашид.
Даст дар домони пири дайр натвонам расонд,
З-он ки зайли рифъат аз нӯҳ чарх болотар кашид.
Шуд сӯи дайри муғон, Фонӣ зи кунҷи хонақаҳ,
Рахт аз ин олам ба сӯи олами дигар кашид.

Татаббӯи мир

Ба сайр гармравонӣ, ки пок пайванданд,
Чу меҳр соя бар ин хокдон бияфканданд.
Агарчи чархравӣ карда чамъ бизгаштанд,
Валек нуру сафо бар замин пароканданд.
Ба гирдашон нарасиданд аз гаронборӣ,
Љавону пир, ки дар банди молу фарзанданд.
Агарчи ақлу бузругист лофашон лекин,
На оқиланд, ки тифлони нохирадманданд.
Чу тифл бехирадӣ гар нагашт шеваашон,
Чи бо сароча бозича гашта хурсанданд.
Агар на тифланд, аз айши маънавӣ зи чӣ рӯй
Кунанд гиряву аз коми зоҳири ханданд?
Муваффақ онон, ки аз тариқи тифлиашон
Гусаста, тобеъи пирони пок пайванданд.
Равандагон, ки надоранд роҳбари пире
Ба қатъи ин раҳи пурхавф, тифл монанданд.
Туро, чу роҳнамой набошад эй Фонӣ,
Қадам ба раҳзанӣ аҳли тариқ напсанданд.

Татаббӯи Хоча

Сирри ваҳдат, ки дар ӯ хилватиён хайронанд,
Гар зи риндони харобот бипурсӣ, донанд.
Дафтари хиркаи мо вачҳи хуморӣ на бас аст,
Гарчи бар ҳар тарафи майкада мегардонанд.
Бо ҳама беҳабарӣ дурдкашони маи ишқ,
Рози гардун зи хати даври қадаҳ мехонанд.
Булачаб муғбачагонанд, ки дар дайри муғон,
Нақди ҳар дин зи паи чуръаи май настонанд..
Оқизанд аҳли назар, з-онки ба чавр аз руҳи ёр,
Чашм гӯянд, ки пӯшем, вале натвонанд.
Талаби ганҷи саодат зи дили онҳо кун,
Ки дар ин дашт зи селоби фано вайронанд.
Дар дилат ишқ зи ақл аст ҳадиси Фонӣ,
Нест монанди ту девонаи оқилмонанд.

Татаббӯи Хоча

Ҳар ки дар кӯи муғон рафт, гирифтор бимонд,
Пой дар лои маяш бар дари хаммор бимонд.
Омаданд аҳли тамошо зи сӯи муғбачагон,
Беҳабар гуфт, ки зуд ояму бисёр бимонд.

Заҳми ушшоқ ҳама рӯй баровард зи васл,
Дили мо буд, ки дар дайри муғон зор бимонд.
Аз хумор ар сару тан барҳанаам, айб макун,
3-онки дар майкада не хирқа, на дастор бимонд.
Бути ман рафт, вале дар дили ман нақш бубин,
Ки дар ин буткада чун сурати девор бимонд.
Шояд ар дафъи таҳайюр кунадаш даври қадах,
Ҳар ки дар ҳайрати ин гунбади даввор бимонд.
Роқими ҳайати нӯҳ доираи миной,
Чӣ тилсимот, ки дар гардиши паргор бимонд?!
Хост Фонӣ, ки ба васли ту нависад варақе,
Рӯй бинмудӣ, дасту дилаш аз кор бимонд.

Татаббӯи Хоҷа

Бод аз турраи дилдор ба ҳар тор чӣ кард?
Зери ҳар тор ба дилҳои гирифтор чӣ кард?
Сураташ кард чу ораста машшотаи сунъ,
Ваҳ, ки дар гунаи он оразу рухсор чӣ кард!?
Бо ҳама сангдилӣ раҳм кунӣ, гар донӣ,
Ки шаби ҳаҷри ту бо рӯзи мани зор чӣ кард?
Рухбахшаст лабат хозини ҳикмат, ё Раб,
Дурчи дур ҷавҳари он лаъли шакарбор чӣ кард?
Аксе аз ламъаи лаъли лаби Ширин чу ба кӯҳ,
Партав афканд, ба Фарҳоди чигархор чӣ кард?
Манъ аз он зулф макун шайх, ки дар гардани ҷон,
Пири дайрам ба чуз он ҳалқаи зуннор чӣ кард?
Ақл дар вазъи фалак пай набарад, бин, ки ҳаким
Ҳалли ин нукта ба андешаи бисёр чӣ кард?
Ҳама завқ асту сафо, таъбия меъмори қазо,
Ваҳ, ки дар чор ҳади кулбаи хаммор чӣ кард?
Фонӣ омад ба сӯи майкада чун аҳли салоҳ,
Гар нашуд раҳн ба май, хирқаву дастор чӣ кард?

Татаббӯи Мир

Бӯи шароби ишқи ту беҳушӣ оварад,
Рангаш зи ранги ақл фаромӯшӣ оварад.
Бошад такаллуми ту забонбанди аҳли ишқ,
К-аш истимоъ мояи хомушӣ оварад.
Лаълаш аҷаб маест, ки кайфияташ ба дил
Беҳолие физояду мадҳушӣ оварад.
Пири муғон, ки файзи кафаш мустадом бод,
Ҳарчанд соғари карамаш нӯшӣ оварад.
Шӯхе, ки вақти қатл қаландарвашӣ намуд,
Вой он замон, ки расми қабопӯшӣ оварад.
Чун ҳар сафоли майкада ҷоми ҷаҳоннамошт,
Ҷамшед аз он-ш рӯй ба ҷовушӣ оварад.

Фонї чу дид ганчи бақо дар фано, чї айб
Гар рўй дар тариқи фанокўши оварад.

Татаббўи Хоча

Хуш он, ки сокии шўхаш рафику мунис шуд,
Ба хилват, ки дар ў бода шамъи мачлис шуд.
Гадои майкада аз ҳиммати баланд ғанист,
Зи шуғли муғбачаву бода гарчи муфлис шуд.
Дилам зи шавқи лаби лаълу чашми масти касе
Ба бог волаи гулбаргу зори наргис шуд.
Ба чоки пираҳан он шўхи масти лояъқил,
Ба сад хаёли аҷаб ақро мувасвис шуд.
Ба сўи мадрасаву хонақоҳ маст гузашт,
Ҳалоки шайх намуд, офати мударрис шуд.
Чї лаъбҳои аҷаб то намудї аз ғамза,
Ки пири ақл чу тифл он тараф муҳаввис шуд.
Ба кўи майкада то бешуур шуд Фонї,
На раҳнамо-ш хирад не, мумидди ў ҳис шуд.

Татаббўи Хоча

Маро дил аз хароботи муғон берун нахоҳад шуд,
Чї сўи хонақоҳаш раҳнамоям, чун нахоҳад шуд.
Ба тавфи гулшану гул ринди ошиқро кучо чўй,
Ки чуз бо рўи гулрангу маи гулгун нахоҳад шуд.
Ба саҳрои чунун ҳар к-ў қадам зад, чун маро бинад
Паи таълими савдо, қониби Мачнун нахоҳад шуд.
Зи қоми васлаш аз як қатра бўе нахоҳам ёфт,
Дилам то дар ҳавояш қатра-қатра хун нахоҳад шуд.
Таҳи ҳар васлае аз хирқаам гар як дирам бошад,
Ба чуз вачҳи шаробу шоҳиди мавзун нахоҳад шуд.
Чї сўи кўҳна авроқи улум орам назар з-он рў,
Ки молият надорад, бодаро марҳум нахоҳад шуд.
Ман он ринди хароботам, ки пеши ҳимматам дар дайр
Иваз як чуръа майро ганчи Афредун нахоҳад шуд.
Чу пири дайрро шаън аз нўҳум гардун баланд омад,
Зи қабзу басти гардун шод ё маҳзун нахоҳад шуд.
Бари комил қаҳону аҳли ўро вазни хас набвад,
Ғамину хушдил аз аҳволи дун чуз дун нахоҳад шуд
Чунон ранчур кардї аз балои ҳаҷр Фони́ро,
Ки чуз васли ту аз умри абад мамнун нахоҳад шуд.

Татаббўи Хоча

Биё, ки лашкари дай хайли сабза ғорат кард,
Ба сўи бода зи ях шушаҳо ишорат кард.
Зи бода чўй ҳарорат, ки рафт он к-оташ
Ба гармрўии худ даъвии ҳарорат кард.
Барем дафтари саччода баҳри май сўи дайр,

«Ки суд кард ҳар он кас, ки ин тичорат кард».
Хуш он касе, ки дар ин фасл тавба гар бишкаст,
Гуноҳи худ ба шикасти худӣ кафорат кард.
Шароб гашт ба мо боиси харобиҳо,
Худош хайр диҳад, арчи пуршарорат кард.
Ҳавои майкада ишратфизост, бодафурӯш
Магар ба оби май ин хонаро иморат кард?
Зи лавси зухди риёӣ муошире шуд пок,
Ки баҳри сачда ба ибриқи май таҳорат кард.
Чи сар ба кӯху биёбон ниҳӣ, диле дарёб,
Ки ёфт Ҳаччи қабул он, ки ин зиёрат кард.
Зи лафз бигзару маънӣ талаб кун, эй Фонӣ,
Ки аҳли маънӣ ибо з-офати иборат кард.

Татаббӯи Хоча

Хуш он касе ки ба дайри муғон гузар дорад,
Ниҳон ба муғбачаи моҳваш назар дорад.
Дили ҳазини маро, носеҳо, макун мучрим,
Ба айби ишқ, ки ӯ худ ҳамин ҳунар дорад.
Масоз нисбати Кавсар ба бодаи лаби ёр,
Ки ин ҳаловату кайфияти дигар дорад.
Ба кӯи ӯ чигаролуда ашки ман ҳар дам,
Ки сад балост равад з-он, к-ӯ чигар дорад.
Сипеҳру анҷум аз оҳи ман аст, к-оташи ишқ,
Басе аз ин сон ҳам дуду ҳам шарар дорад.
Тавон ба пои фано роҳи ишқ шуд, к-ин дашт
Ба чои хор ҳама раста нештар дорад.
Сарам фитода ба дайри муғон, ки муғбачае
Магар ба як қадаҳ ӯро зи хок бардорад.
Дилам, ки сӯхт чунин, з-он лаби майолудааст,
Чаро ки бодаи ишқ инчунин асар дорад?
Ба ҳуш васл маҷӯ, Фониё, чаро ки зи дӯст,
Хабар надорад он, к-ӯ зи худ хабар дорад.

Татаббӯи Хоча

Душ дар майхона чонон ҳамдами ушшоқ буд,
То саҳар ғавғои риндонро ба чон муштоқ буд.
Зӯҳраро оварда буд овози сармастон ба рақс,
К-он садо андар хами ин гунбади нӯхтоқ буд.
Гарчи з-ӯ сад ноз аз мо буд сад чандон ниёз,
Дар тариқи хусну ишқ аз рӯи истехқоқ буд.
Аз сафою нури маҷлис гар ниҳон буд офтоб,
Беҳтар аз вай ламъаи чоми маи барроқ буд.
Мастии риндон зи май ҳам буд, лекин бештар
Аз навозишҳои он моҳи накӯахлоқ буд.
З-аҳли он ҳангома ман беҳуштар будам аз он-к,

Бо манаш аз чумла риндон бештар ашфоқ буд.
Андар он шаб ҳар киро як чуръа з-он май шуд насиб,
То қиёмат дар чаҳон ринди алал-итлоқ буд.
Маст шав, гар махласат бояд, ки ҳаргиз вонараст,
Аз ҷафои аҳли офоқ, он ки дар офоқ буд.
Фонӣ, андар сайри атвори тариқат ҳар чи дид,
Буд неку, лекинаш зухду риёӣ шоқ буд.

Дар таври Шайх Камол¹⁰

Муламмаъ хирқаам аз васлаҳои бодаполо шуд,
Бад-он ҳайат, ки гӯё доғҳои бода ҳар чо шуд.
В-аз онҳо пораи дигар ба сони ҷомаи Қабба,
Бубин, к-аш, дӯхта бар рӯи меҳроби Мусалло шуд.
Чи олий рутба шуд дайри муғон, к-аз боми ӯ масте,
Агар як поя боло част, бар боми Масеҳо шуд.
Маро з-он муғбача зоҳид, ки тарки ишқ фармудӣ
Чу дидаш, субҳаву саччода зуннору чалипо шуд.
Ҷавоне дил зи дастам бурду ишқаш май ба дастам дод,
Маро пиронасар асбоби расвой муҳайё шуд.
Ба оини салоҳу тақвиям орост шайх оваҳ,
Ҳама бар бод рафт, аз дур чун он шӯх пайдо шуд.
Чи пурсӣ дар хароботам, ки нақди сабру ҳушат, к-ӯ
Ҳам аввал рӯз з-ошӯби маю шоҳид ба яғмо шуд.
Маро дар хонақоҳ зухду хирад бас тира медорад,
Хуш он ринде, ки дар дайри муғон сармасту шайдо шуд.
Набуда водии ишқу муҳаббатро карон, эй дил,
Ки шуд оворатар Фонӣ дар ин дашти бало то шуд.

Дар таври Хоҷа

Зи тавфи он сари кӯям даҳону рӯи ту бояд,
Зи ғунчаю гули боғам чи бандаду чи гушояд.
Нахуст бода дех, ар пурсиям зи сирри ҳақиқат,
Ки то дар оинаи соғарам чи рӯй намояд.
Ба дида равшанӣ орад, ба дил нишот расонад,
Насими файз, ки аз хоки кӯи майкада ояд.
Зи хонақоҳ чу равад ринд шаб ба майкада муфлис,
Ба ваҷҳи май чӣ аҷаб гар ридои шайх рабояд?
Чи сон баҳори май аз каф тавон ниҳод, ки булбул,
Ҳама суруди видеои гулу шукуфа сарояд.
Кунӣ чу сачдаи бут, дил зи нақши ғайр фурӯ шӯй,
Ки бе таҳорати ботин намози ишқ нашояд.
Ба ғайри боқии мутлақ мачӯй Фонӣ, аз он рӯ,
Ки баҳри бастагии дил нашояд, он чи напояд.

Мухтараъ

Он қаландарваш, ки сӯяш дил ба покӣ мекашад,
Покбозонро ба кӯи дарднокӣ мекашад.

Ҳар алиф, к-ӯ мекашад бар сина аз мастии ҳусн,
Ростонро дил ба сӯи синачокӣ мекашад.
З-ин сабаб шодам ки шояд теғи ӯ бар ман расад,
Чун буриш бар ҳар кас аз беваҳму бокӣ мекашад.
Чун табиби ишқ хонад номи беморони ҳаҷр,
З-ин мараз бар номи ман хатти ҳалокӣ мекашад.
Ҳар чи аз давронат ояд, шукр беҳтар, з-он ки чарх
Ҷумла теғи зулм бар дилҳои шокӣ мекашад.
Бода хӯр то зиндаӣ, к-аз баъди мурдан рӯзгор
Хомаи нисён ба маҳчурони хокӣ мекашад.
Фонӣ, он касро фано бошад мусаллам, к-ӯ ба даҳр
Дарду доғи ишқбозиро ба покӣ мекашад.

Татаббӯи Хоҷа Салмон

Ҳар киро дил мубталои чун ту ҷононе бувад,
Ҳам фидо созад гараш ҳар мӯ ба тан ҷоне бувад.
Чун хаёл орам кашидан он тани нозук ба бар,
Ман, ки ҳар сӯ карда сар аз сина пайконе бувад.
Эй мусулмонон, ҷӣ хонедам ба масҷид, чун ба дайр
Раҳна дар динам фиканда номусулмоне бувад.
Кай мани маҷнун тавонам дид рӯи он парӣ,
К-аш ба дидан ақли кулл мадҳушу ҳайроне бувад.
Ашки хун пайдо ба рӯям донад он, к-он дар дилаш,
Аз фироқи лоларӯе доғи пинҳоне бувад.
З-ӯ чудо гаштам надонистам, ки аз бетоқатӣ
Оху ашқам дар ғамаш ҳар лаҳза тӯфоне бувад.
Манъи Фонӣ кард носеҳ, аз ҷунуну ошиқӣ,
Кай бувад бовар, ки ӯ ин навъ нодоне бувад.

Татаббӯи Хоҷа

Даврон нишон зи бахти ҷавонам намедихад,
Ҷоме зи дасти пири муғонам намедихад.
Аз ҳар ки нӯшдоруи ҷон мекунам талаб,
Ҷуз аз шаробхона нишонам намедихад.
Дар ҳаҷри ӯ, ки гиря шуда дар гулӯ гирех,
Фарёд аз ӯ, ки роҳи фиғонам намедихад.
Умрам сабукхиром шудааст, эй ҳариф, аз он-к,
Соқии давр ратли гаронам намедихад.
Дор-ул-амони майкада мебоядам, ки чарх,
Ҷои дигар зи ғусса амонам намедихад.
Як қатра обро ба лабам чарх то зи чашм,
Сад қатра хуни дил начаконам, намедихад.
Фонӣ, зи кому айш, ки гардун диҳад ба халқ,
Ҳечам чу менаёбад, аз онам намедихад.

Айзан

Зи сирри оби ҳаётим май огаҳӣ овард,

Ба кӯи майкада Хизрам ба ҳамраҳӣ овард.
Чунон, ки киштии сойил сипеҳр бин зи ҳилол,
Ба базми дурдкашон соғари тихӣ овард.
Маи сабуҳкашон чон ба бод хоҳам дод,
Ки бӯи дӯст насими сахаргаҳӣ овард.
Чи майкада-т, ки дурди сафоли ӯ дар сар,
Гадоеро ҳаваси афсари шахӣ овард.
Хуш он мае, ки талаб доштам зи муғбача дӯш
Чу бода хуни дилам хӯрд в-он гаҳе овард.
Ба раҳни хирқа агар оқилӣ, биё, май нӯш,
Ки шайх ҷониби дайраш зи аблаҳӣ овард.
Чу хӯрд бода ба хиргоҳ моҳи ман, Ноҳид
Зи баҳри базми вай оҳанги хиргаҳӣ овард.
Каманди зулфи ту ушшоқро ба силсила баст,
Ба як гиреҳ сӯи мо рӯ ба кӯтаҳӣ овард.
Балои ишқ зи мардум гурехт, эй Фонӣ,
Валек рӯй ба вайронаи раҳӣ овард.

Дар таври Хоча

Он бевафо чӣ шавад, ки назар сӯи мо кунад,
Ваъда кунад вафову ба ваъда вафо кунад?
Он к-ӯ зи ҷаври муғбачагон дар шикоят аст,
Бояд ба пири дайри муғон илтиҷо кунад.
Шӯхе ки илтифот ба сӯи шаҳон накард,
Бо ман, ки масту ринду гадоям кучо кунад?
Соқӣ, ки баъди умре агар дорадам шароб,
Ман ногирифта ҷом, вай аз каф раҳо кунад.
Ҳар ч-оядат ба пеш, чун бе ихтиёри туст,
Дарвеш бо кӣ шиква зи чуну чаро кунад?
Ушшоқро зи баҳри дили хеш раҳм кард,
Шояд ба ин ғариб зи баҳри Худо кунад.
Май деҳ, ки чурми мо ба дусад зорию ниёз,
З-он зуҳд беҳ, ки шайх ба учбу риё кунад.
Рӯҳам ба кӯи дӯст шуду несташ илоҷ,
Мурғе ки сӯи гулшани асли ҳаво кунад.
Фонӣ, ки хост мулки бақо, фатҳ гардадаш,
Набвад ачаб, ки майл ба дашти фано кунад.

Мухтараъ

Лабат, ки барги гули тар ба бода омезад,
Дигар ачаб, ки Масеҳо зи бода парҳезад.
Ба ишва наргиси шӯхат ба турфат-ул-айне,
Ҳазор фитна зи ҳар гӯшае барангезад.
Дилам заифу маи тундваш, магар соқӣ,
Гулобе аз хӯи рухсор бар қадаҳ резад.
Дил аз хаёли миёни ту ҳар замон худро,

Чу лӯлиёна мулоъиб зи ришта овезад.
Сафо зи бодаи даврон маҷӯ чунин, ки сипеҳр
Ғубори фитна зи парвезан бало безад.
Аҷаб, ки Зӯхра паси кори хеш наншинад,
Ба ноз шоҳиди мо чун ба рақс бархезад.
Наистад хиради ҳилагар ба кишвари ишқ,
Чу шер шуд яла, рӯбах зи рахна бигрезад.
Дилам зи касрати шуғли сӯроҳии май сӯхт,
Ба нури шамъ чу парвонае, ки бистезад.
Ҳар он, ки муғбачаву бода хост чун Фонӣ,
Ба хоки дайри муғон хуни дил баромезад.

Татаббуъи Хоча

Риндон, ки азми сайр ба кӯи муғон кунанд,
Дин баҳри май чу муғбача чӯяд, чунон кунанд.
Имон чу бохтанд ба зуннори зулфи ӯ,
Он ки сабук нашот ба ратли гарон кунанд.
Сархуш чу баҳри айш кулаҳ гӯша бишкананд,
Нуқли тараб зи анҷуми ҳафт осмон кунанд.
Май аз сафоли дайр чу мастона даркашанд,
Хуршеди зарнигори сипеҳраш гумон кунанд.
Дарёкаш ар шаванд, бувад чарх чомашон,
Дар рехтан канори уфукро нишон кунанд.
Гоҳи сахо вучуди гадоёни дайро,
Ба як пиёла мунъими дарёву кон кунанд.
Чун акси рӯи дӯст ба май гашт чилвасоз,
Нӯшанду расми беҳудӣ он гаҳ аён кунанд.
Фонӣ, зи худ нараста наёбӣ нишони дӯст,
Зухход шому субҳ магар 3-ин фиғон кунанд.

Татаббуъи Хоча

Дар дасти пири майкада гулранг бода буд,
ё акси рӯи муғбача дар май фитода буд?
Рафтам ба дайру шавкати риндон ба соҳаташ
Аз ҳар чи дар хаёл дарояд, зиёда буд.
Пири муғон нишаста ба сад ҳашмату чалол,
Гардун ба қадди хам ба дараш сар ниҳода буд.
Риндони маст ҳар яке аз рутбаи рафеъ,
Бо аҳли Арш чашми ҳақорат кушода буд.
Ҳар сӯ зи ҳусни муғбачаи шӯхи содарӯ,
Нақши дусад хаёл ба дилҳои сода буд.
Пири муғон ишорати чоми маям намуд,
Аз ҳосили ҳаёт худ инам ирода буд.
Фонисифат ба муғбача қон сохтам фидо,
Пиндоштам, ки модари даҳрам назода буд.

Татаббуъи Хоча

Гуле, ки шарҳи ғамам пеши ӯ сабо бикунад,
Хуш аст як ба якаш, гар чу ман адо бикунад.
Зи ғамзаи ту наёяд тариқи дилчӯй,
Чуз ин ки қасди дили зори мубтало бикунад.
Ба тундхӯии он маст бин, ки ронад теғ,
Гаҳи хиром асире гараш дуо бикунад.
Ба куштаи ғами ҳачри ту, чуз висол чӣ суд,
Ҳазор бор Масеҳо гараш даво бикунад?!
Зи шайхи шаҳр тариқи фано наёфт, дилам ,
Магар ба пири харобот илтиҷо бикунад.
Биёр бода, ки дар даври чархи зангорӣ,
Бад-ин тарона касе занги дил чило бикунад.
Ҳарими васл на пайдост Фониё, солик
Магар, ки рӯй ба сарманзили фано бикунад?

Татаббӯи Хоча

Ҳама паривашӣ он моҳи ховарӣ донад,
Ҳазор навъи дигар одамигарӣ донад.
Чу бишканад ба такаббур кулоҳгӯшаи хусн,
Ба маҳвашони чаҳон расми сарварӣ донад.
Вагар ба кишвари дилҳо кашад сипоҳи бало,
Ба қатлу кин ҳама таври ситамгарӣ донад.
Вагар ба базми тараб Чоми Чам ниҳад бар каф,
Румузи чарх ба фархунда ахтарӣ донад.
Вагар фитад ҳаваси мулки Санчараш дар сар,
Ба фарқ зулфи сияҳ чатри санҷарӣ донад.
Вагар ба дайри муғон афтадаш гузар сармаст,
Ҳалоки худ ҳама бутҳои озарӣ донад.
Бало нигар, ки бад-ин тоҷу рифъати шоҳӣ,
Тариқи дилбарии бандапарварӣ донад.
Ҳалол бод маи лаълфом риндеро,
Ки чавҳари қадах аз пок гавҳарӣ донад.
Гадои майкада дорои баҳру бар шуд, аз он-к,
Ба нури оинаи дил Сикандарӣ донад.
Чӣ бок агар ба хуми бода уфтад бати май,
Ки бат миёнаи дарё шиноварӣ донад.
Расад чу мастии Фонӣ ба Ҳофизи Шероз,
Зи Чоми Чомию аз бодаи Ҳарӣ донад.

Татаббӯи мавлоно Соҳиби Балхӣ

Ишқ аҷзои вучудамро ба роҳат хок кард,
Санги бедодат аз он хокам бурун овард гард.
Гарму сардӣ гар надида будам андар роҳи ишқ,
Кард аз он айбам мубарро ашки гарму оҳи сард.
Чанд таъвизам нависӣ аз паи дафъи чунун,
Зоҳид ин афсонаҳои печ-печат дарнавард.

Носеҳи бедард аз дарди дили мо ғофил аст,
3-он ки набвад воқиф аз дарди касе, чуз аҳли дард.
Дар хаёлат кори дил беҳушию ғам хӯрдан аст,
Вой беморе, к-аш ин бошад, ба олам хобу х(в)ард.
Рӯи зардамро агарчи сурх созад хуни ашк,
Хун шавад зардоб аз таъсири ранги рӯи зард
Гар ҳавои васли он хуршед дорӣ, чун Масеҳ,
Фониё, аз мардуми даврон мучаррад бошу фард.

Дар таври Махдум

Боз теғи зулм бар каф тундхӯи ман расид,
Рехт ҳар сӯе дусад хун, то ба сӯи ман расид.
Ҳарчи аз тӯфони ашки ман расид андар ғамаш,
Бар ҳама рӯи замин аввал ба рӯи ман расид.
Сангборони фалак сад чо сарамро ҳам шикаст,
Санги бедодаш на танҳо бар сабӯи ман расид.
Гарчи ман дидам малолатҳо зи гуфтугӯи халқ,
Халқро ҳам бас малол аз гуфтугӯи ман расид.
Ин ки бар ҳар тор мӯи ман задӣ сад теғи зулм,
Он ҳама бар пайкари чун тори мӯи ман расид.
Ҳукми куштан ҳар киро фармуд он султони ҳусн,
Шаҳнаи ишқ аз барои чувтҷӯи ман расид.
Фониё, дар заъфи ҳичрон теғи он бебок буд,
Қатраи обе, ки ногаҳ бар гулӯи ман расид.

Татаббӯи Хоча

Аз рухат акс магар дар маи гулфом афтод,
ё гул аз гӯшаи дастори ту дар чом афтод?
Чун гули хушк бувад баста ба гулдастаи тар,
Шакли доғи ту, ки бар ҷисми гуландом афтод.
Гар на он муғбача аз дайр бурун омад маст,
Чист ин офату яғмо, ки дар ислом афтод?
Фарқҳо ҳаст ба расвоии ишқ, эй зоҳид,
К-аз ту номи наку афтоду зи мо ном афтод.
Сари фитна-ст дар айёми ту хубонро, лек
Чашми фаттони ту сарфитнаи айём афтод.
Пардадор аст шабу пардадарӣ шеваи рӯз,
3-ин сабаб айши ниҳонӣ тарафи шом афтод.
Дили Фониё, зи гули рӯи ту шуд бастаи зулф,
Мурғе аз гулшани қудс омаду дар дом афтод.

Татаббӯи Махдум

Қадаҳ ба хилвати ёрам баҳонае бошад,
Муродам аз ду саро кунҷи хонае бошад.
Зи тири ишқи ту захме ба сина мехоҳам,
Ки ҳар кучо равам, аз ту нишонае бошад.
Ғараз аз ин, ки ба ҳар остона молам рӯй,

Ба чашм равшанӣ аз остонае бошад.
Зи моҳи рӯи ту он хол шуд муроди дилам,
Зи хирмане ғарази мӯр донае бошад.
Шарори шӯълаи ишқат на барқ бошаду бас,
Ки аз вай оташи дӯзах забонае бошад.
Гаҳи хироми самандат, ки так занам дар пеш,
Ба фарқам орзуи тозиёнае бошад.
Муроди Фонӣ, аз ин ранчи бекаронаи халқ,
Ҳамин аст, к-аз ҳама мардум каронае бошад.

Мухтараъ

Аз фироқат ранчи беандоза бар ҷонам расид,
Бар дилам дард он чи кард, он шарҳ натвонам расид.
Ваҳ, ки натвон дӯхт чоки пирахан бар ҷисми зор,
З-он ки сад бор аз гиребон то ба домонам расид.
Пайкарам гашта гулистони ҷунун аз хуну захм,
Сангҳо, к-аз кӯдакон бар ҷисми урёнам расид.
З-оҳу ашкам не замин, балк осмон ҳам шуд зи ҷой,
Офаринишро чиҳо бингар зи тӯфонам расид.
Эй мусулмонон, яке гуфтан наёрам аз ҳазор,
Он чи бар ислому дин з-он номусулмонам расид.
Аз малоҳатҳои хуснаш буд ларзон ҷону дил,
Бар дилу ҷон он чи з-ӯ будӣ, хатар онам расид.
Ҷоми даврам, соқиё, пуртар зи дигар ошиқон,
З-онки ранчи пур зи ишқу аҳли давронам расид.
Ҳар гаҳ андар водии ҳашрат нашот омад бадал,
Корвони ғам паёпай з-он биёбонам расид.
Дам мазан аз васл, Фонӣ, шукрҳо овар ба ҷой,
К-аз ҳаёли дӯст мақсуди дилат донам расид.

Татаббуъи Хоча

Чу шоҳи занг чатри санҷарӣ бар кӯҳсорон зад,
Ба ҳафтум қалъа кайвон кӯси аббосишиорон зад.
Шуд аз хуни шафақ рӯи уфуқ гулгун ба суғи меҳр,
Ки гардун нохуни анҷум ба рух чун сугворон зад.
Ба холи тираи ушшоқ абри тира ҳар соат,
Ба рӯи даҳри дун обе зи чашми ашкборон зад.
Ман аз навмедии васлаш ба рӯи халқ дар баста,
Ки ёр аз марҳамат ногаҳ дари уммедворон зад.
Дари дайри муғон бикшодаму омад бурун сармаст,
Ки шамъи оразаш оташ ба ҷони бекаророн зад.
Ҷунон ғавғо ба дайр афтод, к-аз ошӯби сармастӣ,
Фалак сад таъни хомӯшӣ ба кӯси шахриёрон зад.
Зи мижгонваш ҳазорон неши захролуд ҳар соат
Кашид, аммо ҳама болои риши дилфигорон зад.
Зи чини турра сад марғули мушкинро гиреҳ бикшод,

Вале бар риштаҳои субҳаи шабзиндадорон зад.
Чу акси ҷоми лаъли оташинаш ҳар тараф афтод,
Ҳазорон барқи расвой ба ҷони тавбагорон зад.
Зи хуни халқ агарчи лолазор ангеҳт дар олам,
Ба ёрӣ як-ду ҷоми лолагун, лекин ба ёрон зад.
Ҳамон ҷоми фано, к-он шаб гадоӣ кард аз ӯ Фонӣ,
Дамодам аз маи боқӣ сало бар комгорон зад.

Татаббуъи баъзе азизон

Дари майхона, к-аз ӯ ақл парешон омад,
Ҳалқааш ҳалқаи чамъияти риндон омад.
Нахиромад сӯи боғи назарам сарви қадаш,
Ки гулаш хуни дилу хор зи миҷгон омад.
Бандаи пири муғонам, ки гадоёни дараш
Ҳар як аз вусъати дил қайсару хоқон омад.
Аз маи давр манозу зи хумораш махурӯш,
Кори даврон чу ба ҳар лаҳза дигарсон омад.
Боз дар шаҳр чӣ гавғост, ҳамоно ки дигар
Маст он кофири бебок ба майдон омад.
Ринду расво шаву он гаҳ сӯи риндон бихиром,
Ки ба тақво тарафи майкада натвон омад.
Ҷониби аҳли риё савмааро тавф макун,
З-он ки ҳар кас, ки шуд он сӯи пушаймон, омад.
Бадар ой аз худу эҳроми Ҳарам банд аз он-к,
Натавон ҷониби ин бодия осон омад.
Фониё, дайри фано ҷои аҷаб дон, ки дар ӯ
Кофири ишқ шуд он кас, ки мусулмон омад.

Татаббуъи Хоча

Ёд бод он, ки маро дайри муғон маъво буд,
Хотирам волаи он муғбачаи зебо буд.
Шаб дари дайр чу барбаста шудӣ то дами субҳ,
Базми риндони харобот бихиштосо буд.
Ҳар куҳанхонае аз дайри муғон қасри бихишт,
Ҳури ӯ муғбачаву Кавсари ӯ сахбо буд.
Пири дайр омада бар садри хароботи муғон,
Ки зи мастӣ зи нӯҳум торамаш истиғно буд:
Дар кафаш ҷоми ҳилолӣ ба шафақ чун бода,
Гирдболиш ба таҳи зонуи ӯ байзо буд.
Дурднӯшон ҳама дар бандагияш баста камар,
Ҳар як он навъ, ки нисбат ба фалак чавзо буд.
Он ки андар назари ҳиммати риндон будӣ,
Камтар аз хоки сияҳ дунйиву мофиҳо буд.
Ҷилваи ҳуснкунон муғбачаи бодафурӯш,
Ки аз он кор дили шефта вовайло буд.
Ҳар замон мутриби хушлаҳча намудӣ дар сайр

Нағма, чое ки аз он ҳушу хирад бечо буд.
Кори мастон ҳама бо нолаи чангу дафу най,
Дар хароботи муғон то ба сахар ғавғо буд.
Дар чунин базмгаҳе роҳ наёбӣ ҳаргиз,
Фониё, то нашавад буди ту яксар нобуд.

Мухтараъ

Сӯи гулшан рафтаму сарви хиромонам набуд,
Гиря зӯр овард, к-он гулбарги хандонам набуд,
Абрсон худро ҳаво ёфтам ҳар сӯ ба боғ,
З-он ки ғайр аз гиряву ошубу афғонам набуд.
Хостам дилро ба сарҳадди шикебой кашам,
Лек аз андӯхи ҳичрон тоқати онам набуд.
З-изтироби дил агар корам ба расвой кашид,
Қуввати онам, ки кардан сабр битвонам, набуд.
Сӯи маскан омадан боист беошуб, лек
Ин таҳаммул дар дили бесабру сомонам набуд.
Бо ниғаҳбонони қотил сирри ишқам шуд аён,
З-он ки аз бадҳоли он соат ғами чонам набуд.
Фониё, дар ҳачри он рашки парӣ маъзур дор,
К-инчунин девонағӣ нокардан имконам нобуд.

Мухтараъ

Сӯи майхона ба риндон хабарам боз ояд,
Гар сӯи хона маҳи навсафарам боз ояд,
Он чигаргӯша агар боз наёяд, чӣ аҷаб,
Пораҳо гар сӯи чашм аз чигарам боз ояд.
Партави меҳр фитад бар сараму сояи сарв,
Агар он нахли хиромон ба сарам боз ояд.
Вораҳонад зи хуморам ба дари дайр агар,
Май ба каф муғбачаи ишвагарам боз ояд.
Мухтасиб омаду дар савмаа мастам донист,
Рахт дар дайри муғон гар набарам, боз ояд.
Ман, ки дар чашм кашам хоки хароботи фано,
Нақди кавнайн кучо дар назарам боз ояд?
Ба ғазаб гар бишуд он маҳ зи барат, эй Фони,
Бод боқӣ, агар аз роҳи карам боз ояд.

Татаббӯи Шайх

Зи хоки куи ту буи абир меояд,
Ки сӯи дилшудагон дилпазир меояд.
Шаҳе, ки мулки чаҳонро ба зулм карда асир,
Ҳанӯз ношуда сӯят асир, меояд.
Зи дашти ҳаҷр аз он обианд пиру чавон,
Ки чун чавон равад он сӯй, пир меояд.
Ҳалол гашт ба чашми ту хуни ман, гарчи
Ҳанӯз аз даҳанат бӯи шир меояд.

Ба кӯи ишқ ҳамоно, ки қатли ушшоқ аст,
Ки он тараф зи асирон нафир меояд.
Ҳамепарад зи тараб чашмам, эй фалак, хуш дор
Магар ки шоҳ ба сӯи фақир меояд?
Чӣ рӯзгори некӯ буд васл, эй Фонӣ,
Ки гаҳ-гаҳам ба хаёлу замир меояд.

Татаббӯи Хоча

Майли сарвам зи ҳавои қади дилчӯи ту буд,
Буданам волаи гулбарг ҳам аз рӯи ту буд.
Дар хамаи тоқи фалак ҳайати қавсии ҳилол,
Аз паи зеби камон хонаи абрӯи ту буд.
Мурдам аз рашку дигар зинда шудам, лек, шавқ
Ки саҳар накҳати гулро ба чаман бӯи ту буд.
Дар хароботи муғон дӯш алоло то субҳ
Аз маи лаъли туву силсилаи мӯи ту буд.
Каъбаву дайр тафовут накунад чун ҳама ҷо,
Дида бар рӯи туву майли дилам сӯи ту буд.
Буд дар роҳи талаб равшании дидаю дил,
Тутиё ранг ҳар он гард, ки аз кӯи ту буд.
Файзи қудсӣ расад аз нуктаи Фонӣ ҳар дам,
Ки ҳадисаш сифати лаъли суҳангӯи ту буд.
Маст соқий тиниқ майни пиёлага куйди,
ёки булут ёмғир томчиларини лолага ёғдирди.
Кўклам чоғида майни пиёлага худди
булут лолага қуйгани сингарн қуйган киши ўз руҳини тоза қилди.
Менинг тупроғимдан мушк ҳиди келади, чунки,
май хушбӯй эди ва уни ўша мушқин сочли гўзал қуйиб берди.
У эски майни эски ғамлар учун куйди,
шунинг учун қарилар ҳам энди йигитдек ёшарди.
Хатинг устидаги, кўзинг остидаги холинг,
сабза ва гул устига кийик тўккан мушқдир.
Лаъли лаби-ю, нозик тишлари дурини кўр,
булут гул баргига қачон бундай дўл ёғдирган?
Эй, Фоний, соқий дайрда қадаҳни айлантирди,
адолат уйида қуйилган бу адл жомини ич.
Келинлар, муғлар пири кўзачага шароб куйди,
муғбачанинг ҳаваси дилларни изтиробга солди.
Соқий юзидан жомга тер тўкмади, балки
менинг дилим хурсандлиги учун майга гулоб куйди.
Тонг майининг шодлиги учун айшу ишрат аҳлларини
йўқлади-ю, лекин мени кўрганда ўзини уйқуга солди.
Чархнинг иши қийнамоқдан бошқа нарса эмас.
Ҳар кимнинг вужудини май гирдоби айлантирса, у бахтлидир.
Фигон қилиш вақтида булут титрайди, шунини аниқ билки,

уни ларзага солган менинг совуқ оҳимдир.

Агар у ринд ғам жаллодидан қочмаган бўлса,
нима учун у юзларга (шунчалик) шитоб билан ўзини майхонага урди?
Фоний ўзини олий мартабали шоҳ даргоҳи тупроғига
ташлагандан сўнг, хорлик тупроғидан нима ғами бор.

Агар жафо юзасидан унинг кўзи дилимни вайрон этган экан,
маст кофирдан одамгарчилик кутиб бўладими?

Кўнглим қуши тузоққа тушишдан халос бўлганда,
яна бир (маҳбуб) зулфининг мўйи ҳалқасига илинди.

Қоматинг дарахтини сийнам боғига ўтказган эдим,
сийнамга ўқингдан яна бир дарахт ўтказилди.

Риндлар ўзликларини сотиб, муғона май оладилар,
майпараст ринд шайх каби худбин эмас.

Майхона авжидан осмон томига тушмайман,
чунки паст манзилга тушишга ҳимматим йўл бермайди.

Эй зоҳид, муғбача кўлидан май ичаман, агар
Кавсар билан ҳур жаҳонда бўлса, шу икковидир.

Эй Фоний, ўз борлигини май билан ювгил,
чунки ўзликдан қутулган киши минг балодан ҳам қутулади.

Келгилки, муғлар пири жомни майга тўлдирди,
май қуйкумини ичувчилар учун май базмини тузди.

Менга риндлар орасида энг қуйидан жой тегди,
аммо муғбача менинг рўпарамдан жой олди.

Идишда май ташувчиларга ҳам тиниқ май берди,
тўрда ўтирганларга ҳам мусаффо қадах тутди.

Сабу (май идиши) қайта қуйилди, олдида бир неча жом ва
тоғора, барчасини май билан тўлдириб бодополодан бўшатди.

Соқий муғбачалар хайлидан бир нечасини
шароб ичувчи риндлар кўнгли учун бодапаймо қилди.

Кўшиқ ва рақс вақтида хушилхон кўшиқчиларни
ҳарифлар динини яғмо қилиш учун кўйди.

Муғбача соқий бўлиб даврада майни айлантирди,
менга хануз қадах етмай расво қилди.

Дилу диннинг барчасини ўғирлатиш учун бундай
муғбачани тополмаганман, дайр пири қаердан топди экан?

Эй, Фоний, бу шаробдан шундай киши ком топдики,
у ўзига фано, балки афнони расм қилиб олган.

Тонгда соқий риндлар учун гулрангли қадахни тўлдирди,
шудринг гулга қандай тушса, у ҳам майни гулгун
жомга шундай қуйди.

Кўнглим ором топди, чунки шундай бир дилором,
беором дилларнинг ороми учун май қуйиб берди.

Май қуёшини субҳи содиқдек комимизга қуйди-ю,
унинг иқболи матлаъсидан давлат тонги аён бўлди.

Жоми Жамда тиниқ май шоҳга бўлсин, чунки
менга куйқа ичувчи ринднинг эски саполга куйиб бергани етади.
Ҳар кимки ҳар тонгдан шомгача ишрат майдан қадахга куйса,
унинг шому субҳи қутлуғ ва муборак бўлсин.

Ул худком қотил кишилар қонини тўкади, бироқ, мен
ўлдим унинг жафо тиғидан дилимнинг коми ҳосил бўлмади.
Гарчи майхонада обрўйи, номус ва номи тўкилган бўлса-да,
бир жом май туфайли риндлар олдида юзи қизарди.

Мастлигимга муғона ичилган шароб сабаб бўлса,
тонгги май ичишимга кечки шаробнинг хумори сабаб бўлди.
Кеча гул ғамидан саҳар қуши нола қилди,
менинг тонгги май ичишимга ўша тарона сабаб бўлди.
У оининг ўқиға дилимни нишона қилдим, бошқа ўқларга ўша нишона сабаб
бўлди.

Дилим у дилрабонинг холи билан юзига қизиқиб, кокилининг тузоғига
илинди,
дил қушининг бу хилда мубтало бўлишига у сув билан дона сабаб бўлди.
Ҳар замон майхонага бориш учун майлим ортишига
замон аҳли ва замона жафоси сабаб бўлди.

Мастлигим билан мажнунлигимнинг сабабини нимага сўрайсан,
бу дунёнинг бутун ҳайрон қоладиган ишлари сабаб бўлди.
Фоний юзларча баҳона билан ўзлигидан қутулди,
фано даштига сафар қилиш учун шу баҳоналар сабаб бўлди.

Шоҳ эҳтиёж вақти мулкдан хирож олмоқчи бўлса,
муғлар куйидан хирож қилиб олинган майдан яхшироқ нима бор?
Шоҳ хирождан шунинг учун фориг бўлдики,
ҳар доим майкада тупроғи унинг тахти, фано гарди эса унга тож эди.
Эй порсо, агар риёзатдан мижозинг заифлашган бўлса,
қувват учун май сингари шарбат топиш қийин.
Эй соқий, менга холис (аралашмаган) бода бер,
чунки, майга оби ҳаёт қўшилса ҳам мени ўлдиради.
Дайр пири айш базмини тузди, яхши бўларди,
агар бу риндлар базми муғбача, чиройидан ривож топса.
Эй, зуҳд ва риё туфайли юз касалга учраган киши,
май ичгин, у юз касалга бирдан-бир даво бўлади.
Агар дайр пири Фонийнинг тавбасини синдирмоқчи
бўлса, таклифга эҳтиёж йўқ, бир ишорат қилса бас.

Пулни яхши дўстлар билан харж қилишинг яхшидир,
лекин у пул газак ва майдан бошқасига харж бўлмасин.
Менинг сохта қалбим ёр итларига харж бўлди,
мен зор дилни кўлдан бериб қўйдим, энди нимани харж қиламан?
Дўстлар, биз яланғочлар бошимизни тупроққа қўйиб ётамиз,
чунки тўн билан жойнамомизимиз майга харж бўлиб кетган.
Шайх ўта аҳмоқ бўлгани учун вақфдан олган пулини

майга харжламай, кавуш, салла ва ҳасса сотиб олди; пул харжлашда бетамиз экан.

Эй муғбача, риндлар фақир бўлсалар ҳам, бир қадам ранжида қил, улар дин ва дил нақдини харж қилишга тайёрдурлар.

Пул бандаси бўлган кишилар учун бир танга жон билан баравардир, саховатли кишилар олдида харж қилиш учун

Қоруннинг хазинаси бир арпача эмас.

Эй Фоний, ёр меҳмон бўлгач, унга жон гавҳари харж бўлди, тажрибали дарвеш кўлида борини сарф қилади.

Кимнинг дил мулкини ғам аскари бузган бўлса, уни қайтадан бунёд қилиш учун майдан бошқа илож йўқ.

Гўзаллар ишқидан бўлган телбалигим расволигимга сабаб бўлди, май қани, унга бўлган эҳтиёжимнинг ҳаммаси муҳайёдир.

Ишқ кўйига тушган подшоҳ билан гадо орасида фарқ бор, ўз ёри олдида униси бошини фидо этади, буниси эса тожини.

Шамол турганда дарё юзида тўлқин кўзгалгани каби дилингдаги хавотирлар бузук фикрингдандир.

Бир жом лаъл ранг май эвазига дил мулки нима деган гап, у май шундай жавҳардирки, унинг баҳоси мамлакат хирожидир.

Эй зоҳид, майхонага кел, сенинг девоналигинг ва менинг мизожимнинг заифлиги учун май даво бўлади.

Фоний муҳтож, сен ҳуснга бойсан, жамолинг закотини унга бер, муҳтожликдан халос бўлсин.

Мувофиқ эсган ел дарё юзини тўлқинлантиргани сингарн тонг ели май тоғарсининг юзинн мавжлантирди.

Агар бода ичига май қадаҳини ташласанг худди дарё тўлқинида сузаётган кемага ўхшайди.

Ҳарифларни ҳийла билан ҳалок қилиш учун раз қизи ҳар томонда лоларанг тошдан мавж солди.

Ёнида ғайр (бегона, бошқа) бўлган кеча рашкдан ўлдим, чунки савдо денгизига тўлқин солган эдим.

Ияги остидаги чуқурчаси қоши ёйидан кўра кўпроқ ўлдиради, чунки гирдоб билан тўлқин орасида кўп фарқ бор.

Бода денгизидан карам мавжи чиқарса керак, негаки фарқ бўлган кишини қирғоққа мавж чиқара олади, халос.

Фано денгизига қара, лужжада тўлқинлар солган хатдан Фонийнинг шарҳи холини ўқи.

Тонг куши саҳарда нега нола қилишини биласанми?

У тонгда май ичувчи улфатларга тонг пайғомини етказади.

Яъни чаман шўхлари — лолаю наргис,

тонг жомидан ёқут зар шаробини олганлар.

Сен ҳам гулранг бодани куёшдек жомда ич,

чунки тонгнинг гулранг юзи куёш булоғида ювинди.

Тонг комидан дамбадам ғунчадек заъфарон чиқади,

қандай қилиб у ғунчадек кулмасин.

Тонг ҳам эрталаб май ичди, шунинг учун ёқаси чоқ бўлди,
бўлмаса нега унинг андоми чоқ бўлган ёқага ўхшади?

Тонг байроқлари тоғлар устида кўринди,

энди чамандан майхона томонга отланиш вақти келди.

Бир саҳар ул гул мен билан шароб ичди, ўшандан бери,
кимки тонг номини тутса гулдек кўйлагимни йиртаман.

Бир саҳар шомгача ҳарифлар билан масту хароб бўл,
чунки тонгнинг анжоми оқибат шомга тортилади.

Фоний тонг ибодатидан вақт сафосини топмади,
шунинг учун тонгда майни кўлидан кўймагани яхшироқдир.

Муғлар дайрида ширин тил бир муғбача борки,
унинг нафасидан юзлаб Исога ўхшашлар қайтадан жон топадилар.

Эй майфуруш, икки жом май учун жойнамозимни гаров кўйдим,
энди яна бир жом бер, тасбеҳ ҳам жойнамоз ёнига борсин.

Оби ҳаётдан кишининг умри узайса ҳам, хурсандлиги
кўпаймайди, май бўлса-чи, иккиси ҳам бўлади; шундай экан, май оби
ҳаётдан яхшироқдир.

Боғбон айтди: «Менинг сарвим сенинг гулрухинг қоматига ўхшайди»,
унинг шундай ўхшатиши рост бўлса ҳам, (лекин) сўзи ғирт ёлғон эди.

Шайхни майхонадан маст ҳолида бозорга олиб бордилар,
тоат-ибодат даъвоси унинг шунча шарманда бўлишига сабаб бўлди.

Агар асалга туз кўшилса, (расво бўлади),
лекин у нозаниннинг малоҳатли (тузли) ширин лаби ниҳоятда лаззатли.

Кўйингда сайр қилиш Фонийнинг саломатлигига сабаб бўлди,
«Сафар саломатлик боиси» деган ҳадис тўғридир.

Меннинг ҳаётим майдан ҳубобдек равшан, шунинг
учун сўнги нафасимгача қадахдан бош кўтармайман.

Мен майга ғарқ бўлдим, мастлик билан қадахдан
бошимни кўтарсам, шамолда кўпикдек учиб кетаман.

Ёқут кўнгилни очса ҳам, димоғни қуритади,
менинг руҳимга озуқ бўладиган лаъл май тўла қадахдан бўлсин.

Соқий қадахни лабига тегизиб, менга берганда, агар у
май лиммо-лим дарё бўлса ҳам, бир қатрасини қолдирмай ичаман.

Мен ошиқлигимда беихтиёрман май ичганимдек,
май ичганимда беихтиёр ошиқ бўламан.

Майхўр шўх гўзалим қадахда бир қултум май узатса,
менга Кавсар зулоли-ю, оби ҳаёт керак эмас.

Муғбачани кўриш ҳавасида Фоний каби
муғлар кўйида девоналардек қадах кўтараман.

У чаманга сабо шамоли эркин боролмайди-ю,
қандай қилиб мен гадо сенинг кўйингга боришга журъат этай.

У ёш маҳбуб шўхлик билан жонимга қасд қилади,
ёш маҳбубни эркалатишнинг жазоси шу-да.

Майхонанинг ҳар қадамида риндларнинг боши тупроққа тенг бўляпти,
такводорлик билан у жойга қандай қилиб беодобларча қадам қўйиб бўлади?
У шундай бир улуғ зот шоҳки, ҳатто, уни дуо қилишнинг ўзи
одобсизликдир,

(бас) мен қандай қилиб унинг зулмидан шикоят қила оламан?

Шундай харобот риндининг қулидирманки, зоҳид
беадаблик

билан майхўрлигини таъна қилмоқчи бўлган эди, лол қилди уни.

Фақр аҳлига риё аҳллари беадабларча сўзласалар,
охири ҳаммаси расво бўлади.

Эй Фоний, агар фано аҳлларининг йўлида тупроқ бўлсанг,
фано йўлига эркинлик билан қадам қўя оласан.

У оқбадан шўх, шу қадар гўзалки,
гўзаллар орасида унингдек бошқа бир
шўх йўқ, қандай қилиб хушим ўчмасинки,
икки маст кўзинг бир-биридан шўхдир.

Шу қадар шўхсанки, ҳар қандай шўх сени
олдингда вазминлик қилиб туради, у шўх,
шўхликдан асло чарчамагани учун қалб у
золимнинг жафоларидан инжимади.

У кўркам фарзанд жуда шўх бўлгани учун оталарча
насихатдан таскин топмайди, ҳар қандай вазиятда
ҳам паричеҳралар, оғиртабиатли
лекин вазмин бўлсалар, мени девона қиладилар.
Эй Фоний, агар гўзал бола шўх бўлса, қариялар
жонига ҳалокат келтиради.

Лола ранг май аччиқ бўлса-да,
лекин ҳажр майи ундан кўра аччиқроқдир.

Бу иккови аччиқдир, лекин ёрнинг бошқалар билан
май ичиши ундан ҳам аччиқроқдир.

Умрим ҳижрондан шундай аччиқки,
агар урсанг, захмдан олдин аччиқ қон тўкилади.

Букилган фалак жомдан аччиқ май қўйгани учун
май ичган чоғимда оғзим ачийди.

Ҳажр шарбатини аччиқ ҳолда кўрганингдан сўнг,
«Айшу ишратинг пиёласи нега аччиқ бўлди?» дема.

Агар айшим аччиқ бўлса, айб эмас,
чунки вафо аҳлининг айшини осмон аччиқ қилади.

Фоний ҳаётида аччиқлик йўқ эди,
ёри ташлаб кетгач, энди аниқ билки, айши талх бўлди.

Тонг шарқ подшоҳи (қуёш) бошига байроғини тиккач,
шоҳона жомда май ичмоқ яхшидир.

Тонг пайтида лола каби ёқут жомда қизил май ичган
кишига айтки, мастликда қулоҳини бошига эгри қўндирсин.

Раъно гул сингари зар жомдан гулранг май ичган одамга
боғда раънолик қилмоқ ярашади.

Кимки бир баҳор тонгида гул ранг жомни насрин гули каби оқ
бадан соқийнинг қўлидан ичса, иккинчи баҳоргача шу кифоядир.

Фалак шабистонида ерга тушган соя каби бўл,
кимки шамъ сингари бош кўтарса, бошидан айрилади.

Майхона сафол пиёласидан май-дурдини ичган киши
Жамшид жомидан Хизр суви ичган кишига бош эгмайди.

Кимки бошига зийнатли тож кийса, бошини тош остида қолдирди,
ёки юксак мартаба учун бошини тож миннати остига қолдирди.

Дайр пири этагидан тутишга қўлим қисқалик қилади,
чунки унинг этагининг баландлиги тўққиз осмондан ҳам юқоридир.

Фоний хонақоҳ кунжидан муғлар дайри томон йўл олди,
гўё бу оламдан бошқа бир олам томон кўчди.

Сайру сулукка маҳкам боғланганлар қуёш каби
хас-хашакли ерларга ҳам соя ташлайдилар,
чарх каби юксак мақомлардан ўтган бўлсалар ҳам,
лекин нуру сафоларини заминга сочганлар.

Молу фарзандларга боғланиб қолганлар юклари
оғирлигидан уларнинг атрофига яқинлашолмадилар,
ақл ва улуғликдан лоф урсалар ҳам улар оқил эмас, ақлсиз болалардир.
Агар рафторлари боладек беақллик бўлмаганида эди, дунё билан ўйнаб
хурсанд бўлмас эдилар, агар боладек бўлмасалар нега маънавий айшдан
йиғлаб,

зоҳирий истаклар учун куладилар?

Болалик йўллари ва шаънидан узилиб, покиза пирларга
эргашганлар муваффақиятга эришганлардир,
бу хавфли йўлдан борувчилар бир раҳбар пирлари
бўлмаса, боладек тўхтаб қоладилар.

Эй Фоний, тариқат аҳлининг йўлига қадам қўйишда
раҳбар (пир)нинг бўлмаса, сени писанд этмайдилар.

Ваҳдат сиррини хилватдагилар билолмай ҳайрон, агар харобот аҳлидан
сўрасанг биладилар. Дафтару хирқамизни майкаданинг ҳар томонидан
айлантирсалар ҳам, хумморлигимизни босолмайдилар.

Ишқ қуйқасини ичувчилар барча нарсалардан беҳабар
бўлсалар ҳам, қадах атрофидаги хатдан дунё сирини ўқийдилар.

Майхонадаги муғбачалар ажабтовурдурким, ҳар бир
қултум майдан сўнг диннинг бирор нақдини талаб қилмайдилар.

Ёр рухидан жабр етаётганда, аҳли назар ожиз қоладилар,
кўз юммоқ бўладилар, аммо юмолмайдилар. Бу даштда фано
селидан вайрон бўлган қалблардан саодат хазинасини талаб қил.

Эй Фоний, қалбингда ишқ, бироқ ақл билан сўзлайсанки,
сенга ўхшаган оқилмонанд бошқа бир девона йўқ.

Кимки муғлар кўчасига борса гирифтор бўлиб, хаммор

(ичкилик ясовчи)нинг эшигида май лойига ботиб қолди.
Муғбачаларни томоша қилувчилар улар томонга борар
эканлар, билмасдан тезда қайтамиз дедилару узоқ қолиб кетдилар.
Васлдан ошиқлар жароҳати битди, бизнинг қалбимиз
майхонада зор қолиб кетди. Хумордан бош-оёғим яланғоч бўлса ҳам айб
қилма,
чунки майхонада на дастор, на хирқа қолди.
Бутим кетди, бутхона деворидаги сурат каби қалбимда
унинг нақши қолди.
Кимки айланувчи фалакдан ҳайратга тушса, балки,
қадахнинг айланиши унинг ҳайратини дафъ қилар,
Қандай тилсимки, хаворанг тўққиз фалак доирасин
чизувчи паргор айланишида қолиб кетди.
Фоний, васлинг истаб варақда шеър ёзишга уринган эди,
юзингни кўрсатгач, қўли, юраги ишдан қолди.
Шамол ёр зулфининг ҳар торида нима ишлар кўрсатди,
ҳар тори тагида гирифтор дилларга нималар қилди.
Сунъ машшотаси суратини безаган чоғда, юзи рангини
безаш учун кўрсатган ҳунари ажойибдир.
Ҳажринг кечаси бошимга қандай кунлар солганини билсанг эди,
қанчалик тошқўнгил бўлсанг-да, (менга) раҳм қилар эдинг.
Лаъл лабинг руҳ бағишловчидир, ё Раб, ҳикмат хазиначиси,
лаъл шакарборинг жавҳарига нима қўшган экан?
Шириннинг лаъл лаби жилосидан тоққа бир шуъла тушганда,
жигар қонини ютувчи Фарҳодни қандай аҳволга солди.
Эй шайх, у зулфдан менинг кўнглимни совутма,
дайр пири у зуннор ҳалқасини жон гарданига тақишдан бошқа нима қилди?
Ақл фалак сирларини билишдан ожиздир, бу
муаммони ҳал этишда ҳаким кўп ўйлаб нима қила олди?
Қазо бинокори майфуруш кулбасининг тўрт томонини
бутун завқу сафо билан безаб нима қилди?
Фоний майхона томон йўл олди, салоҳ аҳллари тўни
билан салласини майга гаров қўймасалар, дунёга келиб нима қиладилар?
Ишқинг шаробининг иси беҳушлик келтиради,
ранги ақл бойлигидан фаромушлик келтиради.
Сенинг сўзинг ишқ аҳлининг тилини боғловчидир,
сўзингни эшитиш хомушлик сармоясини келтиради.
Лаъл лаби ажойиб бир майдирки, унинг кайфияти
дилда ҳолсизланишни орттириб, беҳушлик келтиради.
Муғлар пирининг қўли очиклиги ва файзи доимий бўлсинким,
унинг карам пиёласи қанча бўлса ичила беради.
Бир шўҳки, ўлдириш чоғида қаландарнамолик кўрсатди,
вой у замонки, қабопўшлик расмини кўрсатса.
Майхонанинг ҳар бир сафол пиёласи — жоми жаҳоннамодир,

шунинг учун Жамшид уни истаб келади.
Фоний бақо хазинасини фанода кўргач,
фано йўлига юзланса, нима айб?

Бир хилватда гўзал соқий ҳамдами-ю май мажлисининг
шамъи бўлган киши қандай ҳузур-ҳаловатда-я!
Майхона гадоси маю муғбача билан шуғулланишда
фақир бўлса-да, баланд ҳиммати билан бадавлатдир.
Дилим бировнинг лаъл лаби ва маст кўзи шавқи
билан боғда гул баргига ошиқу наргисга зор бўлди.
У шўхнинг ўта мастликда кўйлаги ёқасининг очиқлиги
юз ажойиб хаёл билан ақлларга васваса солди.
У нозаниннинг мадраса ва хонақоҳ томонга мастона
бориши, шайхни ҳалокатга етказди ва мударрисга офат бўлди.
Ғамзанг билан шундай ажойиб ўйинлар кўрсатдингки, кекса ақл у
ўйинлар олдида болаларга ўхшаб, у тарафга ҳавас билан қаради.
Фоний, майхона кўчасида шундай беҳуш бўлиб йиқилдики,
унга на ақл йўл кўрсатди ва на сезги ёрдам берди.

Дилим муғлар хароботидан ташқари чиқиши мумкин эмас,
қандай қилиб хонақоҳга йўл кўрсатаман, чунки мумкин эмас.
Ошиқ риндни гулшан ва гул атрофидан нимага излайсан?
Чунки у гулранг юзу гулгун майдан бошқанинг теварагида бўлмайди.
Кимки жунун саҳросига қадам қўйиб, у ерда мени кўриб қолса,
телбалик таълимини олиш учун Мажнун томонга бормайди.
Дилим у ернинг ҳавасида қатра-қатра қон бўлмагунча,
васл жомидан бир қатрасининг исини ҳам топа олмайди.
Ямоқ тўнимнинг ҳар бир ямоғи остида бир тангадан бўлса,
шаробу гўзал маъшуқадан бошқага сарф бўлмайди.
Илмларнинг кўҳна варақларига шунинг учун қарамайманки,
улар қимматга эга бўлмагани учун гаровга қўйиб бўлмайди.
Мен хароботнинг шундай риндики, дайрдаги ҳимматим олдида,
бир қултум майни Фаридун хазинасига алишишга кўз қиймайди.
Дайр пирининг шаъну шарафи тўққиз осмондан юқори бўлгач,
у ерда осмон зулмидан ҳафалигу эркин қўйишидан хурсандлик бўлмайди.
Камолотга етган киши қошида жаҳону жаҳон аҳлининг оғирлиги хасча ҳам
эмас,
паст кишилар аҳволидан паст одамларгина ғамгин ва хушҳол бўладилар.
Ҳижрон балоси билан Фонийни шундай хафа қилдингки,
васлингдан бошқа мангу умр берса ҳам, мамнун бўлмайди.
Келгинки, қиш лашкари сабза хайлини ғорат қилди,
муз қандиллари бода томонга ишорат қилди.
Ҳароратни бодадан иста, чунки олов
харорат даъвосини қилган замонлар ўтиб кетди.
Дафтар ва жойнамозни дайрда май учун берамиз,
ким бу савдони қилса, у фойда топади.

Бу фаслда тавбасини бузиб, унинг эвазига
ўзлигини синдирса унинг холи хушдир.
Шароб бизнинг кўп хароблигимизга сабаб бўлди,
агарчи кўп шарорат қилса-да, Худо унга хайр берсин.
Майхонанинг ҳавоси ишартфизодир, бодафуруш
бу уйни май суви билан қурган, шекилли.
Намоз учун май суви идиши билан таҳорат қилган
муошир, риёи зуҳднинг ифлослигидан пок бўлди.
Неча тоғу биёбонларда ҳаж учун бош урасан, бировнинг
кўнглини ол, бу зиёрат қилганнинг ҳажи қабул бўлади.
Эй, Фоний, лафздан кечгин-у, маънони талаб қил,
чунки маъно аҳли иборат офатидан қочадилар.
Муғлар дайрига йўли тушиб, оҳистагина, яширинча ой
юзли муғбачани томоша қиладиган кишилар бахтиёрлар.
Эй насиҳатгўй, ғамгин дилимни ишқда айблама,
чунки у бечора дилимнинг шундан бўлак ҳунари йўқдир.
Ёр лабига кавсарни таққослама,
чунки бунинг ўзгача ширинлиги ва кайфи бордир.
Унинг кўйига жигар қони билан бўялган кўз ёшим
юз бало бўлса ҳам боради, чунки довюрак қаҳрамондир.
Юлдуз ва осмон менинг оҳимдан ясалган,
чунки ишқ ўтининг кўп тутуни ва учқуни бор.
Фано оёғи билан ишқ йўлини кезиб бўлади,
чунки бу даштнинг тикан ўрнига ўсиб чиққан ништари бор.
Бошим муғлар майхонасига тушган, бир қадаҳ май билан
уни тупроқдан кўтарадиган бир муғбача бормикин?
Дилимнинг шу хилда куйиши у майга беланган лаб сабаблидир,
чунки ишқ майининг шундай таъсири бор.
Эй Фоний, ҳушинг ўзингда бўлса, васл излама,
чунки, ўзидан хабари бор кишининг дўстидан хабари бўлмайди.
Кеча майхонада жонон ошиқларга ҳамдам эди,
тонггача риндлар ғавғосига жондан муштоқ эди.
Мастлар овози Зухрани рақсга туширди,
чунки бу садо тўққиз фалакнинг қаватигача етган эди.
Гарчи ундан юз нозу биздан юзлар ниёз бўлса-да,
ҳусну ишқ тариқида бу ҳол истихқоқ юзасидан эди.
Мажлиснинг нури ва сафосидан куёш ниҳон бўлса-да,
ёрқин май жомининг нури ундан яхшироқ эди.
Риндларнинг мастлиги майдан ҳам эди, аммо ундан кўпроқ,
ул яхши хўйлик оининг навозишларидан эди.
Ўша ҳангома аҳли орасида мен ҳаммадан беҳушроқ
эдим, чунки риндлар орасидан менга кўпроқ меҳрибон эди.
Ул кеча кимга ул майдан бир қултум насиб бўлди,
қиёматгача унга ринд оти қўйилди.

Агар қутулишни истасанг маст бўл, чунки дунёдагилар
дунё аҳли жафосидан ҳеч қачон қутула олмайдилар.
Фоний, тариқатда қандай атвор ва одатни кўрса
ҳаммаси яхши эди, фақат зуҳду риё ёмон ва қийин эди.

Менинг май сузгич ямоқларидан ямалган тўним
ҳар ерига май доғлари текканга ўхшаб кўринадиган бўлди.
Қара, ўша май сузгичдан бир парчаси худди Каъба
либоси сингари меҳроб жойнамозига тикилди.

Муғлар дайри қандай олий мартабага эришганки,
бирор маст унинг тоmidан юқорига бир поғона сакраса,
тўртинчи осмондаги Исо томига чиқади.

Мени у муғбачанинг ишқини тарк этишга буюрган зоҳиднинг
ўзи уни кўргач, тасбеҳу жойнамозини зуннор билан салибга алмаштирди.
Бир ёш дилимни олди-ю, ишқи кўлимга май берди,
кекса бошимда расвогарчилик асбоби тайёр бўлди.

Шайх мени тузук ва тақводор киши суратида безаган эди,
афсуски, узокдан у нозанин шўх пайдо бўлгач, ҳаммаси барбод бўлди.
Харобот ичида турибман, сабру хушинг қани деб, нимага
сўрайсан? Уларнинг ҳаммаси маю маъшукнинг фитна ғавғосида
аввалги кун талон-торож бўлиб кетган.

Хонақоҳда зуҳду ақл таъбимни тирриқ қилади,
муғлар дайрида маст ва шайдо бўлган риндга қандай яхши.
Эй дил, муҳаббат водийси чексиз кенг экан, шунинг учун
Фоний бу бало даштига қадам қўйгач, аввалгидан ҳам оворароқ бўлди.

Ул кўй тавофидан мақсадим оғзингу юзингдир,
боғ ғунчасию гулидан кўнглим қачон ёпилиб, қачон очилади.
Ҳақиқат сиррини кўрмоқчи бўлсанг, аввал бода бер,
токи соғар кўзгусида кўринганини айтиб берай.
Майхона тупроғидан эсган файзли шамолдан
кўзга нуру, юракка шодлик етади.

Ринд кечаси хонақоҳдан майхонага муфлис бўлиб
бориб, шайхнинг чопонини май баҳосига тўласа не ажаб.
Булбул, гул ва ғунча билан видолашиш қўшиғини айтганда,
мен қандай қилиб май баҳорини қўлдан чиқарай.
Агар бутга сажда қилмоқчи бўлсанг, кўнглингни ғайр нақшида юв,
чунки ботин таҳоратисиз ишқ намозинн ўқиш муносиб эмас.
Эй, Фоний, боқийи мутлақдан ўзгани излама,
чунки бақоси йўқ нарса кўнгил боғлашга арзимайди.

Поклик билан ўз томонига дилни тортувчи у қаландарваш
ғўзал покиза кишиларни дардлик кўчага тортади.
Ҳусн мастлиги билан у (ёр) сийнасига тортадиган ҳар бир алиф
гўё тўғрилар дилини сийна чокига тортаётганга ўхшайди.
Шодлигимнинг сабаби шуки, зора унинг қиличи менга тегса, деган
умиддаман, чунки (у) қовун тилгандек, кўркмай кишиларга тиғ тортади.

Ишқ табиби айрилик беморининг номини ўқир экан,
бу айрилик дардидан номимга ҳалокат хатини тортади.
Давронингдан нимаики келса, шукур қилиш яхшироқ,
чунки осмон ҳамма зулм ханжарларини шикоят
қилувчиларнинг дилларига тортади.

То тириксан, май ич, чунки ўлганингдан кейин
рўзгор тупроққа жо бўлганларга унутиш қаламини тортади.

Эй Фоний, фано дунёда ишқибозлик дардини
поклик билан тортган кишигагина мусаллам бўлади.

Кимнингки дили сендай жононга мубтало бўлса,
вужудидаги ҳар туки жон бўлса ҳам, ҳаммасини
сенга фидо қилади.

Ул нозик баданни бағримга босишни қандай хаёл қила оламан?

Чунки сийнамнинг ҳар томонидан пайконлар чиқиб туради.

Эй мусулмонлар, мени нега масжидга чақирасизлар,
дайрда бир номусулмон динимга раҳна солган-ку.

Мен девона ул нозанин парининг рухсорини қачон кўра оламан,
чунки унинг юзини ақли кулл

кўришлари билан беҳушу хайрон бўладилар.

Юзимда қонли кўз ёшлар пайдо бўлганини дилида лола
рухсорлар фироқидан яширин доғи бўлган киши билади.

Ул дилбардан жудо бўлдим, бетоқатликдан ғамида
оҳ-фигониму кўз ёшларим

ҳар лаҳзада бир тўфон бўлишини билмадим.

Насихатгўй, Фонийни девоналигу ошиқликдан
қайтармоқчи бўлди,

унинг шунчалик нодон эканига қандай ишониб бўлади?

Даврон ёшлик бахтимдан нишона кўрсатмайди,
муғлар пири кўлидан бир жом тутқазмайди.

Кимдан жонимга нўшдору сўрасам,
майхонадан бошқа жойни нишон бермайди.

Унинг ҳажрида фарёдим бўғзимда қолди,
фарёдки, фиғон қилишимга йўл бермайди.

Даврон соқийси тўла жон бермагани учун
эй, ҳариф, менинг умрим сабукхиром бўлди.

Менга майхонанинг дорул-омони керак,
чунки чарх бошқа жонда ғамдан омонлик бермайди.

Юрагим қонини юз қатра оқизмагунча,
лабимга бир қатра сув томизмайди.

Эй, Фоний, гардун мени ҳеч тополмагани учун,
халққа берадиган кому айшни менга бермайди.

Хизр мени майхонага бошлаб келиб,

май оби ҳаётининг сиридан хабардор қилди.

Фалакни қара-я, дурдхўрлар базмига гадолар идиши

сингари янги ой (хилол)дан бўш пиёла келтирди.
Тонг майини ташувчилар учун жон фидо қилгим келади,
чунки улар тонг насимидек дўст ҳидини келтирди.
У қандай майхонаки, гадо бошига кийиб олган май қуйқали
сафол косага шоҳлик тожининг ҳавасини келтирди.
Кеча муғбачадан у яхши майни талаб қилиб эдим,
дилим қонини май каби ичди-да, кейин келтирди.
Кел, агар сен ақлли бўлсанг, хирқани гаровга қўйиб, май ич,
чунки шайх аблаҳ бўлгани учун дайрга хирқасини келтирди.
Ой юзлим чодирда май ичганда, зуҳра юлдузи
унинг базми учун хиргойи оҳанг тузди.
Зулфинг каманди ошиқларни занжирбанд қилди,
биз томонга эса бир тугун солиб андак қисқа бўлиб келди.
Эй Фоний, ишқ балоси халқдан қочди,
лекин унинг юзи бир вайронага йўл олди.

У бевафо ёр биз томонга назар қилса нима бўларкин,
вафо қиламан деб ваъда қилгач, ваъдага вафо қилса
нима бўларкин?

Муғбачалар жабридан шикоят қиладиган одам
муғлар дайрининг пирига илтижо қилиши лозим.
Шоҳларга илтифот қилмаган у шўх бизлардек масту
ринду гадоларга қачон илтифот қилсин?
Соқий умрида бир марта менга шароб тутса, мен
қўлимга олмай туриб,
у узатиб турган жомни ерга тушириб юборади.
Бошингга нимаики келса, ихтиёрсизсан, дарвеш
киши: Нима учун, нимага? деб кимга шикоят қила олади.
(Ёр) ўз кўнглича ошиқларга раҳм қилди,
зора Тангри учун мен ғарибга ҳам раҳм қилса.
Май бер, кўп зору ниёз билан қилган гуноҳимиз
шайхнинг такаббурлик ва риё билан қилган
савобидан яхшироқдир.
Қуш ўз гулзорига учиб боришга қурби етмаганидек,
менинг руҳимнинг ҳам дўст кўйидан қайтишга иложи йўқ.
Фоний мангулик мулкини фатҳ қилишни истаркан,
у фано даштини майл этса, ажаб эмас.

Лабинг тоза гул баргини бодага кўшади,
бу ажабдурки, Масих бодадан парҳез қиладди.
Шўх наргисларнинг ишваси кўз очиб юмгунча,
минг фитнани ҳар гўшадан кўзғотади.
Менинг юрагим заифу май кучлидир, соқий ўз
рухсорининг теридан қадахга гулоб томизиши лозим.
Кўнглим белинг хаёлида ҳар замон ўзини
ўйин кўрсатаётган лўлилардек ипга осади.

Даврон бодасидин тиниқлик истама, чунки
осмон бало ғалвиридан фитна ғуборини элайди.
Ажабки, ғўзалимиз нозланиб рақсга тушганда,
Зухро юлдузи рақсдан тўхтамайди.
Ҳийлакор ақл ишқ мулкида туролмайди,
чунки шер келса, тулки туйнукдан қочади.
Парвона шам нури билан ўчакишгандек,
юрагим май кўзаси билан кўп машғул бўлиб куйди.
Кимки Фоний сингари муғбача-ю, бода истаса,
муғлар дайри тупроғига юрак қонини кўшиши аниқ.
Риндлар муғлар кўйи азмини қилсалар,
муғбача май ўрнида дин талаб қилса ҳам берадилар.
Иймонларини унинг зулфи зуннорига бой бериб, оғир қадахларда
май ичиб, ўзларини енгил сезиб шодлик қиладилар.
Айш-ишратдан сархуш бўлиб кулоҳларини қатлаб оладилар,
етти осмон юлдузларини териб нуқл (газак) қиладилар.
Дайр сополидан мастона май ичсалар,
уни осмондаги олтин куёш деб гумон қиладилар.
Дарёнўш бўлсалар чархни жом қиладилар,
май куйганда уфқ канорини нишонга оладилар.
Инъом ва саховат вақтида дайр гадоларини,
бир пиёла билан дарё ва кондек бой қиладилар.
Агар ситамгар чархга бадмастлик қилсалар,
уни йўлдаги тупрокдек ва ҳатто ундан паст кўрадилар.
Майда ёр юзининг акси жилва қилса,
уни ичиб ўзлардан кета бошлайдилар.
Эй, Фоний, ўзлигингдан айрилмасанг, ёр нишонасини тополмайсаи,
зоҳидлар субҳу шом шундай фиғон қиладилар.
Майхона пирининг кўлида гулранг бодами,
ёки муғбача юзининг акси манга тушганми?
Дайрга бордиму риндларнинг шон-шавкатини кўрдим,
нимаики хаёлга кела олса, ундан ҳам зиёда эди.
Муғлар пири юз ҳашамат ва жалол билан ўлтирган эди,
осмон қоматини эгиб, унинг эшигига бош кўйган эди.
Маст риндларнинг ҳар бири шунчалик баланд
мартабада эдики,
Арш аҳлига ҳақорат кўзи билан қарардилар.
Ҳар томонда шўху содда юзли муғбачанинг хуснидан,
содда юракка икки юз хаёл нақш бўлган эди.
Муғлар пири май жомига ишорат қилди,
ҳаёт ҳосилидан шуни истаган эдим.
Фонийдек муғбачага жонни фидо қилдим,
дахр онаси мени туғмагандек хаёл қилдим.
Бир гулки, сабо шамоли ғамим шарҳини унинг

қошида мендек бирма-бир сўзлаб берса, яхши бўлар эди..
Сенинг ғамзангдан кўнгил овлаш келмайди, чунки
у ҳамма вақт зору мубтало дилга қасд қилади, холос.
У нозаниннинг аччиғи тезлиги шу даражадаки, хиром қилган чоғида
асир бўлган бирор ошиқ дуо қилгудай бўлса, у қилич ўқталади.
Сенинг ҳажрингда ўлганларга фақат сенинг висолинг керак,
агар Масихо минг марта даволаса, ундан нима фойда.
Дилим харобот пиридан илтимос қилиб, фано йўлини
топдию, лекин шаҳардаги шайхдан у йўлни тополмади.
Бода келтир, бу зангори чарх даврида
кишилар шу тарона билан дил зангини кетказсинлар.
Эй Фоний, солиқ киши фано манзилига юз
ўгирмагунча, висол ҳарами унга насиб бўлмайди.
Ҳамма паривашликни қуёш юзли ўша гўзал билади,
яна у нозаниннинг турли одамгарчиликни ҳам билади.
У нозанин такаббурлик билан дўпписини яримта қилса,
дунёдаги ой юзликларга бошчилик қилиш расмини билади.
Агар у нозанин диллар мулкига бало лашкарини тортса,
қатл этишда ситамгарликнинг ҳамма турини билади.
Агар у нозанин шодлик базмида Жамшид жомини
қўлига олса, толеъ юлдузи
бўлган ҳолда фалакнинг ҳамма сирларини билади.
Ва агар у нозаниннинг бошига Санжар мулкини ҳаваси тушса,
бошидаги қора зулфи гўё Санжар соябонидир.
Ва гар у нозанин мастлик ҳолида муғлар дайрига борса,
барча ўтпараст бутлари ўзларининг ҳалок бўлиши деб билади.
Олий мақомлиги-ю, тожи-ю, шоҳлиги билан офати жонлигини қара,
ҳолбуки, дилбарлик ва бандапарварлик йўлини ҳам билади.
Қадаҳ жавҳарини пок гавҳардан деб билган риндга
лаъл ранг май ҳалол бўлсин.
Майхона гадоси денгиз ва қуруқлик Дороси бўлди,
шунинг учунки, у дилини Искандар ойинаси (оинаи
жаҳоннамо) деб билади.
Ўрдақ дарёда сузганидек май косаси хумга тушса,
ҳеч боки йўқ, чунки у ўрдақ сингари сузишни билади.
Фонийнинг мастлик хабари Ҳофиз Шерозийга етса,
(у буни) Жомийнинг жоми-ю, Ҳиротнинг майидан деб билади.
Ишқ вужудим парчаларини йўлингда тупроқ қилди,
зулминг тоши у тупроғимдан чанг чиқарди.
Башарти ишқ йўлининг иссиқ-совуғини кўрмаган бўлсам,
иссиқ кўз ёшиму совуқ оҳим шу айбимни поклади.
Эй зоҳид, девоналигим дафъи учун қачонгача тумор
ёзасан, бу қатма-қат афсоналарингни йиғиштир.
Бедард насихатгўй дилимиз дардидан ғофилдир,

чунки аҳли дарддан бошқа киши дардимизни билмайди.
Эй нозанин, хаёлингда дилимнинг иши беҳушлик ва
ғам емоқликдир,
емоқ-ичмоғи шундай бўлган беморнинг ҳолига вой.
Сарғайган юзимни кўз ёшларим қони қизартирган бўлса-да,
сарғайган юзнинг таъсиридан қон зардобга айланади.
Эй Фоний, агар у қуёш васлини орзу қилсанг,
Исо каби даврон кишиларидан ажралиб, ёлғизлик йўлини тут.
Аччиғи тез маҳбубим яна қўлида тийғ билан етиб келди,
менга етиб келгунча, жуда кўп кишиларнинг қонини
ҳар томонга оқизди.
У нозаниннинг ғамида кўз ёшим тўфонидан ҳар нимаики бутун
ер юзига етган бўлса, аввал менинг юзимга етди.
Фалак тошбўрони бошимнинг юз жойини ёрди,
унинг зулм тоши ёлғиз май кўзачамга тегмади, холос.
Гарчи мен одамларнинг гап-сўзларидан малоллик
чеккан бўлсам ҳам,
менинг гап-сўзимдан халққа ҳам малоллик етди.
Ҳар тола мўйимга юзларча зулм тийғи урдинг,
уларнинг бари бир тола мўйдек вужудимга етди.
У ҳусн султони кимники ўлимга ҳукм қилса,
ишқ миршаби мени излашга киришади.
Эй Фоний, айрилиқда томоғимга етган бир томчи сув ҳам
у бебокнинг қиличи эди.
Гулранг майга юзингнинг акси тушдим,
ёхуд саллангнинг бурчидан жомга гул тушдим?
Гулдек баданига тушган доғ шакли
сўлим гулдастага кўшиб боғланган қуруқ гул кабидир.
Агар у муғбача дайрдан маст бўлиб чиқмаган бўлса,
ислом халқига тушган бу офат ва торож нима эди?
Эй зоҳид, ишқ расволигида фарқ бор,
чунки сендан яхши ном кетди-ю, биздан ор-номус.
Сенинг замонагда гўзаллар фитна бошламоқчи бўлсалар,
фитна солувчи кўзларинг бу фитнага бош бўлди.
Кечанинг иши пардадорлик бўлиб, кундузнинг иши
парда йиртмоқдир,
шу сабабдин яширин айшу ишрат кечанинг ҳиссасига тушди.
Муқаддас гулшандан бир қуш келиб тузоққа тушгандай,
Фонийнинг дили гул юзингни кўриб, зулфингга илинди.
Қадаҳ ёрим хилватида бир баҳонадир,
икки дунёдан муродим бир уйнинг бурчагидир.
Ишқнинг ўтидан кўксимда яра бўлишини истайман,
токи қаерга борсам сендан нишона бўлсин.
Ҳар остонага бош қўйишимнинг сабаби шуки,

кўзимнинг равшанлиги бир остонадандир.
Кўнглимнинг муроди ой юзингдаги ўша холдир,
чумолининг хирмондан ғарази битта донадир.
Ишқинг ўтининг шарораси биргина чақмоқ эмас,
дўзах ўти ундан бир алангадир.
Отинг хиром қилганда олдида югуришим шунинг учунки,
бошимга бир қамчи тегишини орзу қиламан.
Халқнинг чексиз азобидан Фонийнинг муроди шуки,
барча одамлардан четда бўлса.
Фироқингдан жонимга ҳисобсиз ранжу кулфат етди,
шунча кўп ранжу кулфат етдики, уни шарҳлашга
тил ожизлик қилади.
Афсуски, жисми зоримдаги кўйлакнинг йиртиғини тикиб бўлмайди,
чунки бу кўйлак ёқасидан этагигача юз қатла йиртилгандир.
Гўдақлар яланғоч жисмимга отган тошлардан
жисмим қону захмлардан телбалик гулистони бўлди.
Охиму кўз ёшларимдан биргина ер эмас, балки осмон ҳам кўпорилди,
қарагин, бу тўфонимдан коинотга нималар етди.
Эй мусулмонлар, у номусулмондан ислом динга
етган зарарнинг мингдан бирини ҳам айта олмайман.
Унинг ҳусну малоҳатларидан жону дилим титрамоқда эди,
дилу жонга етиш эҳтимоли бўлган хатарнинг ҳаммаси етди.
Эй соқий, давр жомини бошқа ошиқлардан кўра менга тўлароқ қуйиб бер,
чунки ишқу даврон аҳлидан менга кўпроқ дарду ранж етди.
Ҳар вақт ҳажринг водийсидаги мушкуллик
хурсандликка алмашинар эди,
унинг ўрнига биебондан ғам карвонлари кетма-кет келди.
Эй Фоний, васлдан дам урма, шукрини ўрнига келтир,
биламанки, дўст хаёлидан дилинг мақсудига етади.
Занг шоҳи(тун) санжарий соябонини тоғлар устига тикди,
еттинчи қалъада кайвон аббосийлар ноғорасини чалди.
Қуёш мотамида шафақ қонидан уфқ юзи гулгун бўлди,
осмон юлдузлар тирноғи билан юзини азадорлардек тирнади.
Ошиқларнинг қора кунига қора булутлар ҳар соат,
кўзидан ёш тўкиб, пасткаш дунёнинг юзига сув сепди.
Мен унинг васлидан ноумид бўлиб, халқ юзига эшик ёпдим,
ногоҳ марҳамат юзасидан умидворлик эшигини тақиллатди.
Муғлар дайри эшигини очдим-у, у сармаст ташқарига чиқди
ва унинг жамолининг шамъи беқарорлар жонига ўт солди.
Сармастлар ғавғосидан дайрда шундай тўполон бўлдики,
фалак подшоҳлар ноғорасини хомушликда айблаб таъна қилди.
Унинг киприқларидан юзларига заҳарли нишлар ҳар соат отилди,
уларнинг барчаси дилафкорларнинг кўнгил ярасига келиб тегди.
Кокилининг юзлаб мушкин тугунларини очди-ю,

тунда бедор бўлувчиларнинг тасбеҳ риштасига тугун солди.
Лаъл жомининг ўтли акси ҳар томонга товланди,
тавба қилганлар жонига минглар расволик чақинини урди.
Агарчи халқ қонидан оламни лолазор қилди,
аммо ёрлар билан бир-икки лолагун жом кўтарди.
Ўша кеча Фоний, ундан тилаб олган фано жомини
дамодам боқийлик майидан камронларга сало қилади.

Майхона эшиги шундай эшикки, ундан ақл паришондир,
ҳалқаси риндлар даврасининг халқасидир.
У ёрнинг сарв қадди назарим боғи томон хиром қилмайди,
чунки унинг гули дил қонидану тикани киприкдандир.
Муғлар пирининг қулиман, эшигидаги гадоларнинг ҳар бири
диллари кенглигидан шаҳаншоҳу хоқондирлар.
Давр майидан мағрурланма ва хуморидан ғавғо қилма
чунки даврон иши ҳар лаҳзада ўзгача бўлиб келди.
Шаҳарда яна қандай шовқин-сурон кўзгалди,
у бепарво кофир майдонга яна маст бўлиб келдимикин?
Аввал расво бўл, сўнгра риндлар томонга кел,
чунки тақво билан майхона томон келиб бўлмайди.
Риё аҳллари томон бориб, унинг ибодатхонасини зиёрат қилма,
чунки у томонга борган киши пушаймон бўлиб қайтади.
Ўзлигиндан мутлақо кечиб, Ҳарам эҳроми (лунгиси)ни
боғла, чунки бу биёбон томонга бориш осон эмас.
Эй Фоний, фано дайрини ажойиб бир жой деб бил,
чунки кимда-ким у ерга мусулмон бўлиб келса,
ишқ кофири бўлиб қайтади.

Муғлар дайрида маъво қилган ва гўзал муғбачага
шайдо бўлган вақтларим хотира бўлсин.
Тунда дайр эшиги то сахаргача беркилар эди-ю,
харобот риндларининг базми жаннатдек бўларди.
Муғлар дайрининг ҳар бир эски хонаси жаннат қасри,
муғбачалар, ундаги ҳурлар ва май унинг Кавсари эди.
Дайр пири харобот тўрида ўлтирган эди,
мастликдан тўққизинчи осмонни кўзга илмасди.
Қўлида ой шаклидаги жом, жомда шафақдек май тўла,
тизаси остидаги гирдболиши байзо эди.
Май куйқумини ичувчилар бариси унинг қуллиғига
бел боғлаган, осмонда жавзо нисбати қандай бўлса, шундай эди.
Кимки риндларнинг ҳиммат назарида бўлса,
унинг учун дунё ва ундаги нарсалар қора тупроқдан кам эди.
Бода сотувчи муғбача хусн жилвасини кўрсатарди,
ва бу ишдан шайдо юракнинг иши вовайло эди.
Хушовоз кўшиқчи ҳар замон шундай нағма қилардики,
ҳушу ақлни ўғирлаб оларди.

Мастларнинг иши чанг, даф, най ноласи билан,
муғлар хароботида тонггача ғавфо қилиши эди.
Эй, Фоний, токи боринг бутунлай йўқ бўлмаса,
ҳеч қачон бундай базмгоҳга йўл тополмайсан.

Гулзор томон бордим (лекин) у сарв хиромоним йўқ эди,
йиғим зўрайди, чунки у ерда у гулбарги хандоним йўқ эди.
Ҳар томон боғларга булут каби ҳавасманд эдим,
чунки йиғлаш, ғавфо ва афғонимдан бошқа нарса йўқ эди.
Дилимни сабр чегарасига тортмоқчи эдим,
лекин ҳижрон ғамидан ундай қилишга тоқатим йўқ эди.
Дил изтиробини ишимни расволикка олиб борган бўлса ҳам,
унга сабр қилиб турмоқ менинг қўлимдан келмас эди.
Турар жойимга ғавфосиз қайтиб келишим керак эди,
лекин сабру қарорсиз дилимда бу таҳаммул йўқ эди.
Қотил пойлоқчиларга ишқимнинг сири аён бўлиб қолди,
чунки ўша соатда аҳволим ёмонлигидан жонимни
сақлаш ғами йўқ эди.

Эй Фоний, у парилар рашк этувчи маҳбубнинг
ҳажридан мени маъзур тут,
бу сингари девоналик қилмасдан иложим йўқ эди.

Агар янги сафарга чиққан маҳбубим уйга қайтиб келса,
майхонадаги риндларга хабарим яна қайтиб келади.
Агар у жигаргўша қайтиб келмаса,
жигарим поралари кўзимдан келса (оқса) не ажаб?
Агар у гўзал жонон бошимга келса,
куёш ёғдуси-ю, сарвнинг сояси бошимга тушади.
Ишвагар муғбачам қўлида май кўтариб,
дайр эшигидан яна кириб келса, хуморимни тарқатади.
Ибодатхонага муҳтасиб келиб, менинг мастлигимни билди
энди бу ердан муғлар дайрига кўчмасам яна келади.
Мен фано хароботи тупроғини кўзимга суртаман,
икки дунё мавжудлигини қачон назаримга илибман?
Эй Фоний, у ой юзли ғазаб билан ёнингдан кетган бўлса-ю,
агар карам юзасидан яна келса, мангу яшасин.

Кўйинг тупроғидан анбар ҳиди келади,
ошиқларга у жуда ҳам хуш келади.
Жаҳон мулкани зулм билан асир қилмоқчи бўлган шох
ўша мақсадига етмай, сенга асир бўлиб келади.
Ҳажр даштидан тортинишнинг сабаби шуки,
ёшу қари у томонга йигит ҳолда кетса, қартайиб қайтади.
Эй нозанин, ҳали оғзингдан она сути ҳиди келиб турган
бўлса-да, кўзингга менинг қонимни тўкиш ҳалолдир.
Ҳамоно ишқ кўйида ошиқларни ўлдиришадимики,
у тарафдан асирларнинг нола ю фарёдлари эшитилади.

Эй фалак, хушёр бўл, доим кўзим учади,
шоҳ фақир томонга қадам ранжида
қилаётганмикан-а?

Эй Фоний, висол чоғи қандай яхши эди,
ўша вақт гоҳ-гоҳ хотиримга келиб туради.

Сарвга майлим борлиги қоматинг ҳавасидану
гулбаргга мафтун бўлишим ҳам юзинг орзусидан эди.

Фалак тоқида камон ҳайъатидаги янги ой
қошинг камонхонасини безаш учун эди.

Рашкдан ўлдим, лекин шавқингдан яна тирилдим,
чунки сахар чамандаги гулда сенинг исинг бор эди.

Кеча муғлар хароботида лаъл лабинг майи билан
зулфинг занжири хусусида,

тонг чоғигача шовқин-сурон ва тўполон бўлди.

Каъба билан дайрда тафовут йўқ, чунки ҳамма жойда
кўзим юзингда-ю, дилим майли сенда эди.

Кўйингдаги тўтиё рангли ҳамма чанг талаб йўлида бўлган
кўз билан дилинг равшанлиги учун тўтиё эди.

Фонийнинг сўзидан ҳар бир нафасда муқаддас файз
етади, чунки унинг сўзи ширинсўз лабинг сифати эди.

Дар таври Хоҷа

Соқии маст софи май андар пиёла рехт,

Ё худ саҳоб рашҳаи борон ба лола рехт.

Дар мавсими баҳор чунин тоза кард рӯҳ,

Он, к-ӯ чу абру лола май андар пиёла рехт.

Ояд шамими мушк зи хоқам аз он ки буд,

Май мушкбӯю он бути мушкин кулола рехт.

Гардад чавони тоза кӯҳан пири солхӯрд,

К-ӯ бодаи кӯҳан ба ғами дерсола рехт.

Болои хатту рӯи ту он холи зери чашм,

Мушкест, к-аш ба сабзаю гул он ғизола рехт.

Дар лаъли лаб нигар, дури дандони нозукаш

Бар барги гул саҳоб кай ин навъ жола рехт?

Соқӣ ба дайр чархи қадах сохт Фониё,

Ин чоми адл хӯр, ки ба дор-ул-адола рехт.

Татаббӯи махдум дар таври Хоҷа

Биё, ки пири муғон дар сабӯ шароб андохт,

Ҳавои муғбача дилҳо дар изтироб андохт.

На соқӣ аз хами рухсори худ чаконд ба чом,

Паи нашоти дили ман ба май гулоб андохт.
Бичуст аҳли тарабро паи нашоти сабӯх,
Вале чу дид маро, хешро ба хоб андохт.
Зи чарх кор ба чуз печу тоб нест, хуш он,
Ки пайкарано гирдоби май ба тоб андохт.
Гаҳи фиғон, ки кунад абр ларза, дон ба яқин,
Ки оҳи сарди ман он ларза дар саҳоб андохт.
Агар на ринд зи чаллоди ғам гурехта буд.
Чаро ба майкада худро ба сад шитоб андохт.
Чӣ ғам зи хоки мазаллат чу хешро Фонӣ,
Ба хоки дарғаҳи шоҳи фалакчаноб андохт.

Мухтараъ

Агар зи айни чафо чашми ӯ дилам бишкаст,
Чӣ мардумӣ мутаваққеъ бувад зи кофири маст?
Маро, ки мурғи дил аз қайди дом фориг буд,
Ба ҳалқамӯи яке турра шуд дигар побаст.
Чу нахли қадди ту дар боғи сина биншондам,
Ба сина тири ту чун нахли дигарам биншаст.
Худӣ фурухта риндон маи муғона харанд,
На худпараст чу шайх аст ринди бодапараст.
Зи авчи майкада н-оям ба боми чарх фуруд,
Ки ҳимматам накунад майл сӯи манзили паст.
Зи дасти муғбача май нӯш созам, эй зоҳид,
Ки ҳаст Кавсару ҳур, ин ду дар чаҳон гар ҳаст.
Ба бода ҳастии худро бишӯй, эй Фонӣ,
Ки аз ҳазор бало раст, он ки аз худ раст.

Дар таври Хоҷа

Биё, ки пири муғон чом пур зи саҳбо сохт,
Зи баҳри дурдкашон базми май муҳайё сохт.
Маро ба маҷмаъи риндои расид саффи ниёл,
Вале ба муғбача дар рӯ ба рӯи ман чо сохт.
Сабӯкашонро ҳам соф бода қисмат кард,
Зи баҳри садрнишинон қадаҳи мусаффо сохт.
Сабӯ мукаррару дар пеш чанд чому тағор,
Ҳама пур аз маю орӣ зи бодаполо сохт.
Зи хайли муғбачагон низ чандро соқӣ,
Зи баҳри хотири риндон бодапаймо сохт.
Муғанниёни хушилҳон ба вақти рақсу суруд,
Ба нақди дини ҳарифон зи баҳри яғмо сохт.
Чу гашт муғбача соқию давронгардон шуд,
Маро ҳанӯз қадаҳ норасида расво сохт.

Ба бурдани дилу дин маҷмаъе бад-ин оин,
Наёфтам, зи кучо пири дайр пайдо сохт?
Аз ин шароб касе ком ёфт, эй Фонӣ,
Ки расми хеш фано сохт, балки афно сохт.

Дар таври Хоҷа

Субҳ соқӣ баҳри риндон соғари гулфом рехт,
Чунки дар гул шабнаму майро ба гулгун ҷом рехт.
Ёфт ороми дилам, к-охар дилороме чунин,
Май паи оромиши дилҳои беором рехт.
Субҳи давлат шуд аён аз матлаъи иқболи ӯ,
К-офтоби май чу субҳи содиқ андар ком рехт.
Соф май дар Ҷоми Ҷам шаҳро, ки дар дайрам бас аст,
Дар сафоли кӯхна он чи-ш ринди дурдошом рехт.
Шому субҳаш фарруху фархунда бошад, ҳар ки ӯ
Бодаи ишрат зи субҳ андар қадаҳ то шом рехт.
Мурдаму коми дилам бар н-омад аз теғи ҷафо-ш,
Хуни мардумро чунин к-он қотили худком рехт.
Пеши риндон сурхрӯ шуд Фонӣ аз як ҷоми май,
Гарчи дар майхона обрӯи нангу ном рехт.

Дар таври Хоҷа

Ба мастиям, ки сабӯҳи муғона шуд боис,
Паи сабӯҳ хумори шабона шуд боис.
Кашид мурғи саҳар нола дӯш аз ғами гул,
Маро ба ҷоми сабӯҳ он тарона шуд боис.
Ба дил нишонаи тираш намудам он маҳро,
Ба тирҳои дигар он нишона шуд боис.
Дилам зи холу рухи ӯ ба доми зулф афтод,
Ба мубталои мурғ обу дона шуд боис.
Замон-замон сӯи майхона беш майламо,
Ҷафои аҳли замону замона шуд боис.
Ҷиҳат ба мастию маҷнуниям ҷӣ мепурсӣ,
Ҷама таҳайюри ин корхона шуд боис.
Ба сад баҳона зи худ раст Фонию ӯро,
Ба азми дашти фано ин баҳона шуд боис.
Шаҳ хироч аз мулк агар ҳоҳад ба гоҳи эҳтиёҷ,
Беҳ зи май чи б-вад, ки аз кӯи муғон гирад хироч.
Шоҳ фориғ аз хироч он шуд, ки доим бошад
Тахт — хоки майкада, гарди фано бар фарқи тоҷ.
Баҳри қувват шарбате мумкин набошад мисли май,
Аз риёзат гар шудат, эй порсо, заъфи мизоҷ,

Бодаи сирфам дех, эй соқӣ, ки хоҳад куштанам,
Май агар ёбад ба оби зиндагонӣ имтизоҷ.
Пири дайр ороост базми айшу хуш бошад агар,
Базми риндон аз ҷамоли муғбача ёбад ривоҷ.
Эй, ки аз зухди риёӣ пушт омад сад мараз,
Ҷоми май даркаш, ки бошад сад маразро як илоҷ.
Тавбаи Фонӣ, агар хоҳад шикастан пири дайр,
Як ишорат бас бувад, набвад ба таклиф эҳтиёҷ.

Мухтараъ

Сим хуш бошад, ки созӣ бо ҳарифи сода харҷ,
Лек ғайри он ки хоҳад шуд ба нуқлу бода харҷ.
Қалби рӯйандуди ман харҷи сағони ёр шуд,
Ваҳ, ҷӣ созад ин дам ин зори дил аз каф дода харҷ.
Мову урёниву сар бар хок мондан, эй ҳариф,
Баҳри май чун гашт ваҷҳи хирқаву сачҷода харҷ.
Шайх сими вақфро бо май надод, аммо харид
Кафшу дастору асо, будаст марди лода харҷ.
Як қадам неҳ гарҷи риндон муфлисанд, эй муғбача,
Ҳасташон лекин зи нақди дину дил омода харҷ.
Нақди ҷон шуд як дирам, вобастағони симро,
Нест як ҷав ганҷи Қорун, гар кунад озода харҷ.
Ҷавҳари ҷон харҷ шуд, Фонӣ, чу меҳмон гашт ёр,
Он чи дорад мекунад дарвешӣ корафтода харҷ.

Татаббуъи Хоҷа

Касе ки мулки дилаш кард хайли ғам тороч,
Паи иморати он ғайри бода нест илоҷ.
Ҷунуну ишқи бутон боисам ба расвоист,
Кучост май, ки муҳайё шудаст моюҳтоҷ.
Ба кӯи ишқ миёни гадову шаҳ фарқ аст,
Ки пеши ёри худ он як сар афканад, ин тоҷ.
Хавотири дилат аз фикрҳои фосид шуд,
Чу рӯи баҳр, ки аз бод хезадаш амвоҷ.
Эваз ба ҷоми маӣ лаъл чист мулки дилам,
Ҷӣ ҷавҳар аст, ки ҳасташ баҳо ба мулки хироҷ?
Биё ба майкада, зоҳид ки май муолаҷа шуд
Туро ба хабти димоғу маро ба заъфи мизоҷ.
Чу Фонӣ омада муҳтоҷу ту ба ҳусн ғанӣ,
Закотро бисупораш, набошад ӯ мӯҳтоҷ.

Мухтараъ

Насими сабӯҳ намуд аз тағори саҳбо мавҷ,

Чу боди шурта, ки орад зи рӯи дарё мавҷ.
Ба бода заврақи майро гар афканӣ, бошад
Чу киштиё, ки ба дарё раво бувад бо мавҷ.
Паи ҳалоки ҳарифон зи ҳила духтари раз
Намуда ҳар тараф аз лола ранги хоро мавҷ.
Шабе, ки буд бараш ғайр, мурдам аз ғайрат,
Аз он сабаб, ки фикандам ба баҳри савдо мавҷ.
Зи чини абру чохӣ зақан фузун кушадам,
Чаро ки ҳаст зи гирдоб фарқҳо то мавҷ.
Магар барорадам аз баҳри бода мавҷи карам,
Ки ғарқаро набарад бар канор илло мавҷ.
Нигар ба баҳри фано, шарҳи ҳоли Фонӣ хон,
Аз он хутут, ки созад зи лучча пайдо мавҷ.

Чист, донӣ нолаи мурғи саҳар ҳангоми субҳ?
Бо ҳарифони сабуҳӣ медиҳад пайғоми субҳ.
Яъни авло май чу бигрифтан шӯхони чаман,
Лола аз ёкуту наргис низ аз зар чоми субҳ.
Бодаи гулрангро дар чоми чун хуршед нӯш!
Шуста шуд аз чашмаи хур чун руҳи гулфоми субҳ.
Чун нахандад ҳамчу ғунча субҳ к-инак дам ба дам?
Ғунчаосо заъфарон ояд бурун аз коми субҳ.
Субҳ ҳам чоми сабуҳӣ зад, ки чайбаш гашт чок,
Варна, чун чоки гиребон аз чӣ шуд андоми субҳ?
Аз чаман акнун сӯи майхона бояд зад алам,
Гашт чун зоҳир зи рӯи кӯҳсор аъломи субҳ.
Як саҳар он гул сабуҳӣ кард бо ман з-он нафас,
Пираҳан чун гул дарам, ҳар кас, ки гирад номи субҳ.
Бо ҳарифон як саҳар то шом шав масту хароб,
Чун ба шомат оқибат хоҳад кашид анҷоми субҳ.
Субҳ чун Фонӣ сафои вақт аз тоат наёфт,
Бори аввал он ки май надҳад зи каф ҳангоми субҳ.

Татаббӯи Хоҷа

Ҳаст дар دائри муғон муғбачаи шӯх, фасеҳ,
К-аз дамаш тоза шавад рӯҳи дусад ҳамчу Масеҳ.
Шуд мусалло ба ду чомам гарав, эй бодафурӯш,
Чоми дигар, ки равад пеши мусалло тасбеҳ.
Оби ҳайвон ба кас умр физоят, на нашот, .
Май кунад ҳар ду, бар ӯ бас бувад инро тарҷеҳ.
Боғбон гуфт, ки сарвам чу қади гулруҳи туст,
Рост монанд намуд, арчи дуруғест сареҳ.

Шайх, к-аз майкада бурданд ба бозораш маст,
Даъвии зуҳд шудаш боиси чандин тафзех.
Шаҳд чун шуд намаколуда, намондаш мазае,
Ҳаст беҳад мазанок он лаби ширини малех.
Сайри кӯят сабаби сикҳати Фонӣ омад,
Дар сафар муждаи сикҳат чу ҳадисест саҳех.

Татаббӯи Хоҷа

Чун ҳубобосост равшан рӯзгорам аз қадах,
То дами охир кунун сар барнадорам аз қадах.
Ман, ки ғарқи май шудам, бояд сарам додан ба бод,
Чун ҳубоб аз сархушӣ гар сар барорам аз қадах.
Чунки ёкути муфарреҳ хушк месозад димоғ,
Бод кути рӯҳ лаъли обдорам аз қадах.
Бурд соқӣ чун қадах бар лаб гар аз дарёи май,
Пур бувад як қатра боқӣ кай гузорам аз қадах?
Чунки ҳастам дар қадах, беихтиёр аз ошиқӣ,
Ҳамчунон дар ошиқӣ беихтиёрам аз қадах.
Не зулоли Қавсарам бояд, на оби зиидагӣ,
Бахшад ар як чуръа шуҳи бодахорам аз қадах.
Ҳамчу Фонӣ дар ҳавои дидани он муғбача,
Бар сари кӯи муғон девонаворам аз қадах.

Мухтараъ

Чӣ сон ба кӯи ту оям мани гадо густох?
Дар он чаман чу наёрад шудан сабо густох.
Ба чон ҳаме кунад он тифл қасдам аз шӯҳӣ,
Сазои он ки кунад тифли шӯхро густох.
Ба ҳар қадам сари риндон шудаест хок ба дайр
Ба зуҳд кай шавад он чо ниҳод по густох?
Чӣ сон шикояти зулмаш кунам ба густохӣ?
Шаҳе, ки менатавон карданаш дуо густох.
Ғуломи ринди хароботиям, ки лол омад,
Чу хост таъни маяш кард порсо густох.
Ниҳояташ ҳаме расвоист, агарчи кунанд
Бар аҳли фақр сухан зумраи риё густох.
Ба роҳи аҳли фано хок агар шавӣ Фонӣ,
Қадам ниҳод тавон дар раҳи фано густох.

Мухтараъ

Ба ҳубӣ шуд чунон он симбар шӯҳ,
Ки дар ҳубон чу ӯ набвад дигар шӯҳ.
Чӣ сон ҳушам баҷо монад, ки ҳастанд,
Ду чашми мастат аз ҳам бештар шӯҳ?

Туро шӯхӣ чунон бошад, ки бошад
Батамкинтар касе пеши ту ҳар шӯх.
Нагирад дил ба он золим зи бедод,
Зи шӯхӣ монда гаштан нест бар шӯх.
Чӣ таскин ёбад аз панди падарвор,
Ки беҳад ҳаст он зебо писар шӯх.
Ба ҳар сурат маро девона доранд,
Парирӯён батамकिनанд, агар шӯх.
Бувад Фонӣ, ҳалоки ҷони пирон,
Агар афтод тифли симбар шӯх.

Мухтараъ

Бувад гарчи ҷоми маи лолагун талх,
Вале ҷоми ҳаҷр аст аз вай фузун талх.
Гар ин ҳар ду талх аст, лекин ба ағёр,
Бувад, ёр, май хӯрдан аз ҳад бурун талх.
Зи ҳичрон бад-он гуна талх аст умрам,
Ки ояд бурун гар занӣ захм хун талх.
Аз он талхкомам гаҳи бода хӯрдан,
Ки резад май аз ҷом чархи нигун талх.
Дар он бин, ки чун шарбати ҳаҷр талх аст
Мағӯ соғари ишратат гашт чун талх.
Агар айши ман талх шуд, айб набвад,
Кунад айши аҳли вафо чархи дун талх.
Ба Фонӣ набуд талхкомӣ, чу шуд ёр,
Яқин дон, ки шуд коми айшаш кунун талх

Дар таври Хоҷа

Субҳ чун роят ба фарқи хусрави ховар кашид,
Бода хуш бошад зи ҷоми хусравонӣ даркашид.
Гӯ кулаҳ қач неҳ ба мастӣ, ҳарки дар вақти сабӯх,
Лоласон дар ҷоми ёқутӣ майи аҳмар кашид.
Зебадаш дар боғ раъноӣ намудан, ҳар ки ӯ
Чун гули раъно маи гулгун зи ҷоми зар кашид.
То баҳори дигараш бас ҳар ки як субҳи баҳор,
Ҷоми гулранг аз кафи соқии насринбар кашид.
Дар шабистони фалак афтода ҳамчун соя бош,
З-он ки тарки сар кунад чун шамъ, он к-ӯ сар кашид.
Сар фурӯ н-орад ки нушад оби Хизр аз Ҷоми Ҷам,
Дурднуше, к-аз сафоли майкада соғар кашид.
Сар ба зери санг ҷуст, он к-ӯ мурассаъ кард тоҷ,
Ё зи баҳри сарфарозӣ миннати афсар кашид.

Даст дар домони пири дайр натвонам расонд,
З-он ки зайли рифъат аз нӯҳ чарх болотар кашид.
Шуд сӯи дайри муғон, Фонӣ зи кунчи хонақаҳ,
Рахт аз ин олам ба сӯи олами дигар кашид.

Татаббӯи мир

Ба сайр гармравонӣ, ки пок пайванданд,
Чу меҳр соя бар ин хокдон бияфканданд.
Агарчи чархравӣ карда чамъ бизгаштанд,
Валек нуру сафо бар замин пароканданд.
Ба гирдашон нарасиданд аз гаронборӣ,
Чавону пир, ки дар банди молу фарзанданд.
Агарчи ақлу бузругист лофашон лекин,
На оқиланд, ки тифлони нохирадманданд.
Чу тифл бехирадӣ гар нагашт шеваашон,
Чи бо сароча бозича гашта хурсанданд.
Агар на тифланд, аз айши маънавӣ зи чӣ рӯй
Кунанд гиряву аз коми зоҳири ханданд?
Муваффақ онон, ки аз тариқи тифлиашон
Гусаста, тобеъи пирони пок пайванданд.
Равандагон, ки надоранд роҳбари пире
Ба қатъи ин раҳи пурхавф, тифл монанданд.
Туро, чу роҳнамоӣ набошад эй Фонӣ,
Қадам ба раҳзанӣ аҳли тариқ напсанданд.

Татаббӯи Хоҷа

Сирри ваҳдат, ки дар ӯ хилватиён хайронанд,
Гар зи риндони харобот бипурсӣ, донанд.
Дафтари хирқаи мо ваҷҳи хуморӣ на бас аст,
Гарчи бар ҳар тарафи майкада мегардонанд.
Бо ҳама беҳабарӣ дурдкашони маи ишқ,
Рози гардун зи хати даври қадаҳ мехонанд.
Булачаб муғбачагонанд, ки дар дайри муғон,
Нақди ҳар дин зи паи ҷуръаи май настонанд..
Оқизанд аҳли назар, з-онки ба ҷавр аз руҳи ёр,
Чашм гӯянд, ки пӯшем, вале натвонанд.
Талаби ганчи саодат зи дили онҳо кун,
Ки дар ин дашт зи селоби фано вайронанд.
Дар дилат ишқ зи ақл аст ҳадиси Фонӣ,
Нест монанди ту девонаи оқилмонанд.

Татаббӯи Хоҷа

Ҳар ки дар кӯи муғон рафт, гирифтोर бимонд,
Пой дар лои маяш бар дари хаммор бимонд.

Омаданд аҳли тамошо зи сӯи муғбачагон,
Беҳабар гуфт, ки зуд ояму бисёр бимонд.
Заҳми ушшоқ ҳама рӯй баровард зи васл,
Дили мо буд, ки дар дайри муғон зор бимонд.
Аз хумор ар сару тан барҳанаам, айб макун,
3-онки дар майкада не хирқа, на дастор бимонд.
Бути ман рафт, вале дар дили ман нақш бубин,
Ки дар ин буткада чун сурати девор бимонд.
Шояд ар дафъи таҳайюр кунадаш даври қадах,
Ҳар ки дар ҳайрати ин гунбади даввор бимонд.
Роқими ҳайати нӯҳ доираи миной,
Чӣ тилсимот, ки дар гардиши паргор бимонд?!
Хост Фонӣ, ки ба васли ту нависад варақе,
Рӯй бинмудӣ, дасту дилаш аз кор бимонд.

Татаббӯи Хоҷа

Бод аз турраи дилдор ба ҳар тор чӣ кард?
Зери ҳар тор ба дилҳои гирифта чӣ кард?
Сураташ кард чу ороста машшотаи сунъ,
Ваҳ, ки дар гунаи он оразу рухсор чӣ кард!?
Бо ҳама сангдилӣ раҳм кунӣ, гар донӣ,
Ки шаби ҳаҷри ту бо рӯзи мани зор чӣ кард?
Рухбахшаст лабат хозини ҳикмат, ё Раб,
Дурчи дур ҷавҳари он лаъли шакарбор чӣ кард?
Аксе аз ламъаи лаъли лаби Ширин чу ба кӯҳ,
Партав афканд, ба Фарҳоди чигархор чӣ кард?
Манъ аз он зулф макун шайх, ки дар гардани чон,
Пири дайрам ба чуз он ҳалқаи зуннор чӣ кард?
Ақл дар вазъи фалак пай набарад, бин, ки ҳаким
Ҳалли ин нукта ба андешаи бисёр чӣ кард?
Ҳама завқ асту сафо, таъбия меъмори қазо,
Ваҳ, ки дар чор ҳади кулбаи хаммор чӣ кард?
Фонӣ омад ба сӯи майкада чун аҳли салоҳ,
Гар нашуд раҳн ба май, хирқаву дастор чӣ кард?

Татаббӯи Мир

Бӯи шароби ишқи ту беҳушӣ оварад,
Рангаш зи ранги ақл фаромӯшӣ оварад.
Бошад такаллуми ту забонбанди аҳли ишқ,
К-аш истимоъ мояи хомушӣ оварад.
Лаълаш аҷаб маест, ки кайфияташ ба дил
Беҳолие физояду мадҳушӣ оварад.
Пири муғон, ки файзи кафаш мустадом бод,

Ҳарчанд соғари карамаш нӯшӣ оварад.
Шӯхе, ки вақти қатл қаландарвашӣ намуд,
Вой он замон, ки расми қабопӯшӣ оварад.
Чун ҳар сафоли майкада қоми ҷаҳоннамост,
Ҷамшед аз он-ш рӯй ба ҷовушӣ оварад.
Фонӣ чу дид ганҷи бақо дар фано, ҷӣ айб
Гар рӯй дар тариқи фанокӯшӣ оварад.

Татаббӯӣи Хоҷа

Хуш он, ки соқии шӯхаш рафиқу мунис шуд,
Ба хилват, ки дар ӯ бода шамъи маҷлис шуд.
Гадои майкада аз ҳиммати баланд ғанист,
Зи шуғли муғбачаву бода гарҷи муфлис шуд.
Дилам зи шавқи лаби лаълу ҷашми масти касе
Ба бог волаи гулбарғу зори наргис шуд.
Ба ҷоки пираҳан он шӯхи масти лояъқил,
Ба сад хаёли аҷаб ақро мувасвис шуд.
Ба сӯи мадрасаву хонақоҳ маст гузашт,
Ҳалоки шайх намуд, офати мударрис шуд.
Ҷӣ лаъбҳои аҷаб то намудӣ аз ғамза,
Ки пири ақл чу тифл он тараф муҳаввис шуд.
Ба кӯи майкада то бешуур шуд Фонӣ,
На раҳнамо-ш хирад не, мумидди ӯ ҳис шуд.

Татаббӯӣи Хоҷа

Маро дил аз хароботи муғон берун нахоҳад шуд,
Ҷӣ сӯи хонақоҳаш раҳнамоям, чун нахоҳад шуд.
Ба тавфи гулшану гул ринди ошиқро кучо ҷӯй,
Ки ҷуз бо рӯи гулранғу маи гулғун нахоҳад шуд.
Ба саҳрои чунун ҳар к-ӯ қадам зад, чун маро бинад
Паи таълими савдо, ҷониби Маҷнун нахоҳад шуд.
Зи қоми васлаш аз як қатра бӯе нахоҳам ёфт,
Дилам то дар ҳавояш қатра-қатра хун нахоҳад шуд.
Таҳи ҳар васлае аз хирқаам гар як дирам бошад,
Ба ҷуз ваҷҳи шаробу шоҳиди мавзун нахоҳад шуд.
Ҷӣ сӯи кӯҳна авроқи улум орам назар з-он рӯ,
Ки молият надорад, бодаро марҳум нахоҳад шуд.
Ман он ринди хароботам, ки пеши ҳимматам дар дайр
Иваз як ҷуръа майро ганҷи Афредун нахоҳад шуд.
Чу пири дайрро шаён аз нӯҳум гардун баланд омад,
Зи қабзу бастии гардун шод ё маҳзун нахоҳад шуд.
Бари комил ҷаҳону аҳли ӯро вазни хас набвад,

Ғамину хушдил аз аҳволи дун чуз дун нахоҳад шуд
Чунон ранчур кардӣ аз балои ҳаҷр Фони́ро,
Ки чуз васли ту аз умри абад мамнун нахоҳад шуд.

Татаббуъи Хоҷа

Биё, ки лашкари дай хайли сабза ғорат кард,
Ба сӯи бода зи ях шушаҳо ишорат кард.
Зи бода чӯй ҳарорат, ки рафт он к-оташ
Ба гармрӯии худ даъвии ҳарорат кард.
Барем дафтари саччода баҳри май сӯи дайр,
«Ки суд кард ҳар он кас, ки ин тиҷорат кард».
Хуш он касе, ки дар ин фасл тавба гар бишкаст,
Гуноҳи худ ба шикасти худӣ кафорат кард.
Шароб гашт ба мо боиси харобиҳо,
Худош хайр диҳад, арчи пуршарорат кард.
Ҳавои майкада ишратфизост, бодафурӯш
Магар ба оби май ин хонаро иморат кард?
Зи лавси зухди риёи муошире шуд пок,
Ки баҳри сачда ба ибриқи май таҳорат кард.
Чи сар ба кӯху биёбон ниҳӣ, диле дарёб,
Ки ёфт Ҳаҷҷи қабул он, ки ин зиёрат кард.
Зи лафз бигзару маънӣ талаб кун, эй Фони́,
Ки аҳли маънӣ ибодати иборат кард.

Татаббуъи Хоҷа

Хуш он касе ки ба дайри муғон гузар дорад,
Ниҳон ба муғбачаи моҳваш назар дорад.
Дили ҳазини маро, носеҳо, макун мучрим,
Ба айби ишқ, ки ӯ худ ҳамин ҳунар дорад.
Масоз нисбати Кавсар ба бодаи лаби ёр,
Ки ин ҳаловату кайфияти дигар дорад.
Ба кӯи ӯ чигаролуда ашки ман ҳар дам,
Ки сад балост равад з-он, к-ӯ чигар дорад.
Сипехру анҷум аз оҳи ман аст, к-оташи ишқ,
Басе аз ин сон ҳам дуду ҳам шарар дорад.
Тавон ба пои фано роҳи ишқ шуд, к-ин дашт
Ба ҷои хор ҳама раста нештар дорад.
Сарам фитода ба дайри муғон, ки муғбачае
Магар ба як қадаҳ ӯро зи хок бардорад.
Дилам, ки сӯхт чунин, з-он лаби майолудааст,
Чаро ки бодаи ишқ инчунин асар дорад?
Ба хуш васл маҷӯ, Фониё, чаро ки зи дӯст,
Хабар надорад он, к-ӯ зи худ хабар дорад.

Татаббуъи Хоҷа

Душ дар майхона ҷонон ҳамдами ушшоқ буд,
То саҳар ғавғои риндонро ба ҷон муштоқ буд.
Зӯҳраро оварда буд овози сармастон ба рақс,
К-он садо андар хамаи ин гунбади нӯхтоқ буд.
Гарчи з-ӯ сад ноз аз мо буд сад чандон ниёз,
Дар тариқи хусну ишқ аз рӯи истехқоқ буд.
Аз сафою нури маҷлис гар ниҳон буд офтоб,
Беҳтар аз вай ламъаи ҷоми маи барроқ буд.
Мастии риндон зи май ҳам буд, лекин бештар
Аз навозишҳои он моҳи накӯахлоқ буд.
З-аҳли он ҳангома ман беҳуштар будам аз он-к,
Бо манаш аз ҷумла риндон бештар ашфоқ буд.
Андар он шаб ҳар киро як чуръа з-он май шуд насиб,
То қиёмат дар ҷаҳон ринди алал-итлоқ буд.
Маст шав, гар махласат бояд, ки ҳаргиз вонараст,
Аз ҷафои аҳли офоқ, он ки дар офоқ буд.
Фонӣ, андар сайри атвори тариқат ҳар чи дид,
Буд неку, лекинаш зуҳду риёи шоқ буд.

Дар таври Шайх Камол¹⁰

Муламмаъ хирқаам аз васлаҳои бодаполо шуд,
Бад-он ҳайат, ки гӯё доғҳои бода ҳар ҷо шуд.
В-аз онҳо пораи дигар ба сони ҷомаи Қабба,
Бубин, к-аш, дӯхта бар рӯи меҳроби Мусалло шуд.
Чи олий рутба шуд дайри муғон, к-аз боми ӯ масте,
Агар як поя боло ҷаст, бар боми Масеҳо шуд.
Маро з-он муғбача зоҳид, ки тарки ишқ фармудӣ
Ҷу дидаш, субҳаву сачҷода зуннору чалипо шуд.
Ҷавоне дил зи дастам бурду ишқаш май ба дастам дод,
Маро пиронасар асбоби расвой муҳайё шуд.
Ба оини салоҳу тақвиям орош шайх овах,
Ҷама бар бод рафт, аз дур чун он шӯх пайдо шуд.
Чи пурсӣ дар хароботам, ки нақди сабру ҳушат, к-ӯ
Ҷам аввал рӯз з-ошӯби маю шоҳид ба яғмо шуд.
Маро дар хонақаҳ зуҳду хирад бас тира медорад,
Хуш он ринде, ки дар дайри муғон сармасту шайдо шуд.
Набуда водии ишқу муҳаббатро карон, эй дил,
Ки шуд оворатар Фонӣ дар ин дашти бало то шуд.

Дар таври Хоҷа

Зи тавфи он сари кӯям даҳону рӯи ту бояд,

Зи ғунчаю гули боғам чи бандаду чи гушояд.
Нахуст бода дех, ар пурсиям зи сирри ҳақиқат,
Ки то дар оинаи соғарам чи рӯй намояд.
Ба дида равшанӣ орад, ба дил нишот расонад,
Насими файз, ки аз хоки кӯи майкада ояд.
Зи хонақаҳ чу равад ринд шаб ба майкада муфлис,
Ба вачҳи май чӣ аҷаб гар ридои шайх рабояд?
Чи сон баҳори май аз каф тавон ниҳод, ки булбул,
Ҳама суруди видоъи гулу шукуфа сарояд.
Кунӣ чу сачдаи бут, дил зи нақши ғайр фурӯ шӯй,
Ки бе таҳорати ботин намози ишқ нашояд.
Ба ғайри боқии мутлақ маҷӯй Фонӣ, аз он рӯ,
Ки баҳри бастагии дил нашояд, он чи напояд.

Мухтараъ

Он қаландарваш, ки сӯяш дил ба покӣ мекашад,
Покбозонро ба кӯи дарднокӣ мекашад.
Ҳар алиф, к-ӯ мекашад бар сина аз мастии ҳусн,
Ростонро дил ба сӯи синачокӣ мекашад.
3-ин сабаб шодам ки шояд теғи ӯ бар ман расад,
Чун буриш бар ҳар кас аз беваҳму бокӣ мекашад.
Чун табиби ишқ хонад номи беморони ҳаҷр,
3-ин мараз бар номи ман хатти ҳалокӣ мекашад.
Ҳар чи аз давронат ояд, шукр беҳтар, 3-он ки чарх
Чумла теғи зулм бар дилҳои шокӣ мекашад.
Бода хӯр то зиндаи, к-аз баъди мурдан рӯзгор
Хомаи нисён ба маҳчурони хокӣ мекашад.
Фонӣ, он касро фано бошад мусаллам, к-ӯ ба даҳр
Дарду доғи ишқбозиро ба покӣ мекашад.

Татаббӯи Хоҷа Салмон

Ҳар киро дил мубталои чун ту ҷононе бувад,
Ҳам фидо созад гараш ҳар мӯ ба тан ҷоне бувад.
Чун хаёл орам кашидан он тани нозук ба бар,
Ман, ки ҳар сӯ карда сар аз сина пайконе бувад.
Эй мусулмонон, чӣ хонедам ба масчид, чун ба дайр
Рахна дар динам фиканда номусулмоне бувад.
Кай мани маҷнун тавонам дид рӯи он парӣ,
К-аш ба дидан ақли кулл мадҳушу ҳайроне бувад.
Ашки хун пайдо ба рӯям донад он, к-он дар дилаш,
Аз фироқи лоларӯе доғи пинҳоне бувад.
3-ӯ ҷудо гаштам надонистам, ки аз бетоқатӣ

Оху ашкам дар ғамаш ҳар лаҳза тӯфоне бувад.
Манъи Фонӣ кард носеҳ, аз ҷунуну ошиқӣ,
Кай бувад бовар, ки ӯ ин навъ нодоне бувад.

Татаббӯи Хоҷа

Даврон нишон зи бахти ҷавонам намедихад,
Ҷоме зи дасти пири муғонам намедихад.
Аз ҳар ки нӯшдоруи ҷон мекунам талаб,
Ҷуз аз шаробхона нишонам намедихад.
Дар ҳаҷри ӯ, ки гиря шуда дар гулӯ гирех,
Фарёд аз ӯ, ки роҳи фиғонам намедихад.
Умрам сабукхиром шудаст, эй ҳариф, аз он-к,
Соқии давр ратли гаронам намедихад.
Дор-ул-амони майкада мебоядам, ки чарх,
Ҷои дигар зи ғусса амонам намедихад.
Як қатра обро ба лабам чарх то зи чашм,
Сад қатра хуни дил начаконам, намедихад.
Фонӣ, зи кому айш, ки гардун диҳад ба халқ,
Ҳечам чу менаёбад, аз онам намедихад.

Айзан

Зи сирри оби ҳаётам май огаҳӣ овард,
Ба кӯи майкада Хизрам ба ҳамраҳӣ овард.
Ҷунон, ки киштии сойил сипеҳр бин зи ҳилол,
Ба базми дурдкашон соғари тихӣ овард.
Маи сабӯҳкашон ҷон ба бод хоҳам дод,
Ки бӯи дӯст насими сахаргаҳӣ овард.
Ҷи майкада-т, ки дурди сафоли ӯ дар сар,
Гадоеро ҳаваси афсари шахӣ овард.
Хуш он мае, ки талаб доштам зи муғбача дӯш
Ҷу бода хуни дилам хӯрд в-он гаҳе овард.
Ба раҳни хирқа агар оқилӣ, биё, май нӯш,
Ки шайх ҷониби дайраш зи аблаҳӣ овард.
Ҷу хӯрд бода ба хиргоҳ моҳи ман, Ноҳид
Зи баҳри базми вай оҳанги хиргаҳӣ овард.
Каманди зулфи ту ушшоқро ба силсила баст,
Ба як гиреҳ сӯи мо рӯ ба кӯтаҳӣ овард.
Балои ишқ зи мардум гурехт, эй Фонӣ,
Валек рӯй ба вайронаи раҳӣ овард.

Дар таври Хоҷа

Он бевафо чӣ шавад, ки назар сӯи мо кунад,
Ваъда кунад вафову ба ваъда вафо кунад?

Он к-ӯ зи чаври муғбачагон дар шикоят аст,
Бояд ба пири дайри муғон илтичо кунад.
Шӯхе ки илтифот ба сӯи шаҳон накард,
Бо ман, ки масту ринду гадоям кучо кунад?
Соқӣ, ки баъди умре агар дорадам шароб,
Ман ногирифта чом, вай аз каф раҳо кунад.
Ҳар ч-оядат ба пеш, чун бе ихтиёри туст,
Дарвеш бо кӣ шиква зи чуну чаро кунад?
Ушшоқро зи баҳри дили хеш раҳм кард,
Шояд ба ин ғариб зи баҳри Худо кунад.
Май деҳ, ки чурми мо ба дусад зорию ниёз,
З-он зуҳд беҳ, ки шайх ба уҷбу риё кунад.
Рӯҳам ба кӯи дӯст шуду несташ илоҷ,
Мурғе ки сӯи гулшани асли ҳаво кунад.
Фонӣ, ки хост мулки бақо, фатҳ гардадаш,
Набвад ачаб, ки майл ба дашти фано кунад.

Мухтараъ

Лабат, ки барги гули тар ба бода омезад,
Дигар ачаб, ки Масеҳо зи бода парҳезад.
Ба ишва наргиси шӯхат ба турфат-ул-айне,
Ҳазор фитна зи ҳар гӯшае барангезад.
Дилам заифу маи тундваш, магар соқӣ,
Гулобе аз хӯи рухсор бар қадаҳ резад.
Дил аз хаёли миёни ту ҳар замон худро,
Чу лӯлиёна мулоъиб зи ришта овезад.
Сафо зи бодаи даврон маҷӯ чунин, ки сипеҳр
Ғубори фитна зи парвезан бало безад.
Ачаб, ки Зӯхра паси кори хеш наншинад,
Ба ноз шоҳиди мо чун ба рақс бархезад.
Наистад хиради ҳилагар ба кишвари ишқ,
Чу шер шуд яла, рӯбах зи раҳна бигрезад.
Дилам зи касрати шуғли сӯроҳии май сӯхт,
Ба нури шамъ чу парвонае, ки бистезад.
Ҳар он, ки муғбачаву бода хост чун Фонӣ,
Ба хоки дайри муғон хуни дил баромезад.

Татаббуъи Хоча

Риндон, ки азми сайр ба кӯи муғон кунанд,
Дин баҳри май чу муғбача чӯяд, чунон кунанд.
Имон чу бохтанд ба зуннори зулфи ӯ,
Он ки сабук нашот ба ратли гарон кунанд.
Сархуш чу баҳри айш кулаҳ гӯша бишкананд,

Нукли тараб зи анҷуми ҳафт осмон кунанд.
Май аз сафоли дайр чу мастона даркашанд,
Хуршеди зарнигори сипехраш гумон кунанд.
Дарёкаш ар шаванд, бувад чарх ҷомашон,
Дар рехтан канори уфукро нишон кунанд.
Гоҳи сахо вучуди гадоёни дайрро,
Ба як пиёла мунъими дарёву кон кунанд.
Чун акси рӯи дӯст ба май гашт ҷилвасоз,
Нӯшанду расми беҳудӣ он гаҳ аён кунанд.
Фонӣ, зи худ нараста наёбӣ нишони дӯст,
Зухход шому субҳ магар 3-ин фиғон кунанд.

Татаббӯи Хоҷа

Дар дасти пири майкада гулранг бода буд,
ё акси рӯи муғбача дар май фитода буд?
Рафтам ба дайру шавкати риндон ба соҳаташ
Аз ҳар чи дар хаёл дарояд, зиёда буд.
Пири муғон нишаста ба сад ҳашмату ҷалол,
Гардун ба қадди хам ба дараш сар ниҳода буд.
Риндони маст ҳар яке аз рутбаи рафеъ,
Бо аҳли Арш чашми ҳақорат кушода буд.
Ҳар сӯ зи ҳусни муғбачаи шӯхи содарӯ,
Нақши дусад хаёл ба дилҳои сода буд.
Пири муғон ишорати ҷоми маям намуд,
Аз ҳосили ҳаёт худ инам ирода буд.
Фонисифат ба муғбача ҷон сохтам фидо,
Пиндоштам, ки модари даҳрам назода буд.

Татаббӯи Хоҷа

Гуле, ки шарҳи ғамам пеши ӯ сабо бикунанд,
Хуш аст як ба якаш, гар чу ман адо бикунанд.
Зи ғамзаи ту наёяд тариқи дилчӯй,
Ҷуз ин ки қасди дили зори мубтало бикунанд.
Ба тундхӯии он маст бин, ки ронад теғ,
Гаҳи хиром асире гараш дуо бикунанд.
Ба куштаи ғами ҳаҷри ту, ҷуз висол ҷӣ суд,
Ҳазор бор Масеҳо гараш даво бикунанд?!
Зи шайхи шаҳр тариқи фано наёфт, дилам ,
Магар ба пири харобот илтиҷо бикунанд.
Биёр бода, ки дар даври чархи зангорӣ,
Бад-ин тарона касе занги дил ҷило бикунанд.
Ҳарими васл на пайдост Фониё, солик
Магар, ки рӯй ба сарманзили фано бикунанд?

Татаббӯи Хоҷа

Ҳама паривашӣ он моҳи ховарӣ донад,
Ҳазор навъи дигар одамигарӣ донад.
Чу бишканад ба такаббур кулохгӯшаи хусн,
Ба маҳвашони ҷаҳон расми сарварӣ донад.
Вагар ба кишвари дилҳо кашад сипоҳи бало,
Ба қатлу кин ҳама таври ситамгарӣ донад.
Вагар ба базми тараб Ҷоми Ҷам ниҳад бар каф,
Румузи чарх ба фархунда ахтарӣ донад.
Вагар фитад ҳаваси мулки Санҷараш дар сар,
Ба фарқ зулфи сияҳ чатри санҷарӣ донад.
Вагар ба дайри муғон афтадаш гузар сармаст,
Ҳалоки худ ҳама бутҳои озарӣ донад.
Бало нигар, ки бад-ин тоҷу рифъати шоҳӣ,
Тарики дилбарӣю бандапарварӣ донад.
Ҳалол бод маи лаълфом риндеро,
Ки ҷавҳари қадаҳ аз пок гавҳарӣ донад.
Гадои майкада дорои баҳру бар шуд, аз он-к,
Ба нури оинаи дил Сикандарӣ донад.
Чӣ бок агар ба хуми бода уфтад бати май,
Ки бат миёнаи дарё шиноварӣ донад.
Расад чу мастии Фонӣ ба Ҳофизи Шероз,
Зи Ҷоми Ҷомию аз бодаи Ҳарӣ донад.

Татаббӯи мавлоно Соҳиби Балхӣ 11

Ишқ аҷзои вучудамро ба роҳат хок кард,
Санги бедодат аз он хокам бурун овард гард.
Гарму сардӣ гар надида будам андар роҳи ишқ,
Кард аз он айбам мубарро ашки гарму оҳи сард.
Чанд таъвизам нависӣ аз паи дафъи ҷунун,
Зоҳид ин афсонаҳои печ-печат дарнавард.
Носеҳи бедард аз дарди дили мо ғофил аст,
3-он ки набвад воқиф аз дарди касе, ҷуз аҳли дард.
Дар хаёлат кори дил беҳушию ғам хӯрдан аст,
Вой беморе, к-аш ин бошад, ба олам хобу х(в)ард.
Рӯи зардамро агарчи сурх созад хуни ашқ,
Хун шавад зардоб аз таъсири ранги рӯи зард
Гар ҳавои васли он хуршед дорӣ, чун Масеҳ,
Фониё, аз мардуми даврон мучаррад бошу фард.

Дар таври Махдум

Боз теғи зулм бар каф тундхӯи ман расид,

Рехт ҳар сӯе дусад хун, то ба сӯи ман расид.
Ҳарчи аз тӯфони ашки ман расид андар ғамаш,
Бар ҳама рӯи замин аввал ба рӯи ман расид.
Сангборони фалак сад ҷо сарамро ҳам шикаст,
Санги бедодаш на танҳо бар сабӯи ман расид.
Гарчи ман дидам малолатҳо зи гуфтугӯи халқ,
Халқро ҳам бас малол аз гуфтугӯи ман расид.
Ин ки бар ҳар тор мӯи ман задӣ сад теғи зулм,
Он ҳама бар пайкари чун тори мӯи ман расид.
Ҳукми куштан ҳар киро фармуд он султони хусн,
Шаҳнаи ишқ аз барои ҷустҷӯи ман расид.
Фониё, дар заъфи ҳичрон теғи он бебок буд,
Қатраи обе, ки ногаҳ бар гулӯи ман расид.

Татаббӯи Хоҷа

Аз рухат акс магар дар маи гулфом афтод,
ё гул аз гӯшаи дастори ту дар ҷом афтод?
Чун гули хушк бувад баста ба гулдастаи тар,
Шакли доғи ту, ки бар ҷисми гуландом афтод.
Гар на он муғбача аз дайр бурун омад маст,
Чист ин офату яғмо, ки дар ислом афтод?
Фарқҳо ҳаст ба расвоии ишқ, эй зоҳид,
К-аз ту номи наку афтоду зи мо ном афтод.
Сари фитна-ст дар айёми ту хубонро, лек
Чашми фаттони ту сарфитнаи айём афтод.
Пардадор аст шабу пардадарӣ шеваи рӯз,
3-ин сабаб айши ниҳонӣ тарафи шом афтод.
Дили Фони, зи гули рӯи ту шуд бастаи зулф,
Мурғе аз гулшани қудс омаду дар дом афтод.

Татаббӯи Махдум

Қадаҳ ба хилвати ёрам баҳонае бошад,
Муродам аз ду саро кунчи хонае бошад.
Зи тири ишқи ту захме ба сина мехоҳам,
Ки ҳар кучо равам, аз ту нишонае бошад.
Ғараз аз ин, ки ба ҳар остона молам рӯй,
Ба чашм равшанӣ аз остонае бошад.
Зи моҳи рӯи ту он хол шуд муроди дилам,
Зи хирмане ғарази мӯр донае бошад.
Шарори шӯълаи ишқат на барқ бошаду бас,
Ки аз вай оташи дӯзах забонае бошад.
Гаҳи хироми самандат, ки так занам дар пеш,
Ба фарқам орзуи тозиёнае бошад.

Муроди Фонӣ, аз ин ранчи бекаронаи халқ,
Ҳамин аст, к-аз ҳама мардум каронае бошад.

Мухтараъ

Аз фироқат ранчи беандоза бар ҷонам расид,
Бар дилам дард он чи қард, он шарҳ натвонам расид.
Ваҳ, ки натвон дӯхт чоки пирахан бар ҷисми зор,
З-он ки сад бор аз гиребон то ба домонам расид.
Пайкарам гашта гулистони ҷунун аз хуну захм,
Санғо, к-аз кӯдакон бар ҷисми урёнам расид.
З-оҳу ашқам не замин, балк осмон ҳам шуд зи ҷой,
Офаринишро чиҳо бингар зи тӯфонам расид.
Эй мусулмонон, яке гуфтан наёрам аз ҳазор,
Он чи бар ислому дин з-он номусулмонам расид.
Аз малоҳатҳои хуснаш буд ларзон ҷону дил,
Бар дилу ҷон он чи з-ӯ будӣ, хатар онам расид.
Ҷоми даврам, соқие, пуртар зи дигар ошиқон,
З-онки ранчи пур зи ишқу аҳли давронам расид.
Ҳар гаҳ андар водии ҳашрат нашот омад бадал,
Қорвони ғам паёпай з-он биёбонам расид.
Дам мазан аз васл, Фонӣ, шукрҳо овар ба ҷой,
К-аз ҳаёли дӯст мақсуди дилат донам расид.

Татаббуъи Хоҷа

Ҷу шоҳи занг чатри санҷарӣ бар кӯҳсорон зад,
Ба ҳафтум қалъа кайвон кӯси аббосишиорон зад.
Шуд аз хуни шафақ рӯи уфуқ гулгун ба суги меҳр,
Ки гардун нохуни анҷум ба рух чун сугворон зад.
Ба холи тираи ушшоқ абри тира ҳар соат,
Ба рӯи даҳри дун обе зи чашми ашқборон зад.
Ман аз навмедии васлаш ба рӯи халқ дар баста,
Ки ёр аз марҳамат ногаҳ дари уммедворон зад.
Дари дайри муғон бикшодаму омад бурун сармаст,
Ки шамъи оразаш оташ ба ҷони бекаророн зад.
Ҷунон ғавғо ба дайр афтод, к-аз ошӯби сармастӣ,
Фалак сад таъни хомӯшӣ ба кӯси шаҳриёрон зад.
Зи миҷгонваш ҳазорон неши захролуд ҳар соат
Қашид, аммо ҳама болои риши дилфигорон зад.
Зи чини турра сад марғули мушқинро гиреҳ бикшод,
Вале бар риштаҳои субҳаи шабзиндадорон зад.
Ҷу акси ҷоми лаъли оташинаш ҳар тараф афтод,
Ҳазорон барқи расвоӣ ба ҷони тавбагорон зад.
Зи хуни халқ агарчи лолазор ангеҳт дар олам,

Ба ёрӣ як-ду чоми лолагун, лекин ба ёрон зад.
Ҳамон чоми фано, к-он шаб гадоӣ кард аз ӯ Фонӣ,
Дамодам аз маӣ боқӣ сало бар комгорон зад.

Татаббӯӣ баъзе азизон

Дари майхона, к-аз ӯ ақл парешон омад,
Ҳалқааш ҳалқаи чамбияти риндон омад.
Нахиромад сӯи боғи назарам сарви қаш,
Ки гулаш хуни дилу хор зи миҷгон омад.
Бандаи пири муғонам, ки гадоёни дараш
Ҳар як аз вусъати дил қайсару хоқон омад.
Аз маӣ давр манозу зи хумораш махурӯш,
Кори даврон чу ба ҳар лаҳза дигарсон омад.
Боз дар шаҳр чӣ гавғост, ҳамон ки дигар
Маст он кофири бебок ба майдон омад.
Ринду расво шаву он гаҳ сӯи риндон бихиром,
Ки ба тақво тарафи майкада натвон омад.
Ҷониби аҳли риё савмааро тавф макун,
З-он ки ҳар кас, ки шуд он сӯи пушаймон, омад.
Бадар ой аз худу эҳроми Ҳарам банд аз он-к,
Натавон ҷониби ин бодия осон омад.
Фониё, дайри фано чоӣ аҷаб дон, ки дар ӯ
Кофири ишқ шуд он кас, ки мусулмон омад.

Татаббӯӣ Хоҷа

Ёд бод он, ки маро дайри муғон маъво буд,
Хотирам волаи он муғбачаи зебо буд.
Шаб дари дайр чу барбаста шудӣ то дами субҳ,
Базми риндони харобот биҳиштосо буд.
Ҳар куҳанхонае аз дайри муғон қасри биҳишт,
Ҳури ӯ муғбачаву Кавсари ӯ саҳбо буд.
Пири дайр омада бар садри хароботи муғон,
Ки зи мастӣ зи нӯҳум торамаш истиғно буд:
Дар кафаш чоми ҳилолӣ ба шафак чун бода,
Гирдболиш ба таҳи зонуи ӯ байзо буд.
Дурднӯшон ҳама дар бандагияш баста камар,
Ҳар як он навъ, ки нисбат ба фалак чавзо буд.
Он ки андар назари ҳиммати риндон будӣ,
Камтар аз хоки сияҳ дунйиву мофиҳо буд.
Ҷилваӣ хуснкунон муғбачаи бодафурӯш,
Ки аз он кор дили шефта вовайло буд.
Ҳар замон мутриби хушлаҳча намудӣ дар сайр
Нағма, чое ки аз он ҳушу хирад бечо буд.

Кори мастон ҳама бо нолаи чангу дафу най,
Дар хароботи муғон то ба сахар ғавғо буд.
Дар чунин базмгаҳе роҳ наёбӣ ҳаргиз,
Фониё, то нашавад буди ту яксар нобуд.

Мухтараъ

Сӯи гулшан рафтаму сарви хиромонам набуд,
Гиря зӯр овард, к-он гулбарги хандонам набуд,
Абрсон худро ҳаво ёфтам ҳар сӯ ба боғ,
З-он ки ғайр аз гиряву ошубу афғонам набуд.
Хостам дилро ба сарҳадди шикебой кашам,
Лек аз андӯҳи ҳичрон тоқати онам набуд.
З-изтироби дил агар корам ба расвой кашид,
Қуввати онам, ки кардан сабр битвонам, набуд.
Сӯи маскан омадан боист беошуб, лек
Ин таҳаммул дар дили бесабру сомонам набуд.
Бо ниғаҳбонони қотил сирри ишқам шуд аён,
З-он ки аз бадҳоли он соат ғами ҷонам набуд.
Фониё, дар ҳачри он рашки парӣ маъзур дор,
К-инчунин девонагӣ нокардан имконам нобуд.

Мухтараъ

Сӯи майхона ба риндон хабарам боз ояд,
Гар сӯи хона маҳи навсафарам боз ояд,
Он чигаргӯша агар боз наёяд, чӣ аҷаб,
Пораҳо гар сӯи чашм аз чигарам боз ояд.
Партави меҳр фитад бар сараму сояи сарв,
Агар он нахли хиромон ба сарам боз ояд.
Вораҳонад зи хуморам ба дари дайр агар,
Май ба каф муғбачаи ишвагарам боз ояд.
Мухтасиб омаду дар савмаа мастам донист,
Рахт дар дайри муғон гар набарам, боз ояд.
Ман, ки дар чашм кашам хоки хароботи фано,
Нақди кавнайн кучо дар назарам боз ояд?
Ба ғазаб гар бишуд он маҳ зи барат, эй Фони,
Бод боқӣ, агар аз роҳи карам боз ояд.

Татаббуъи Шайх

Зи хоки куи ту буи абир меояд,
Ки сӯи дилшудагон дилпазир меояд.
Шаҳе, ки мулки чаҳонро ба зулм карда асир,
Ҳанӯз ношуда сӯят асир, меояд.
Зи дашти ҳаҷр аз он обианд пиру ҷавон,
Ки чун ҷавон равад он сӯй, пир меояд.

Ҳалол гашт ба чашми ту хуни ман, гарчи
Ҳанӯз аз даҳанат бӯи шир меояд.
Ба кӯи ишқ ҳамоно, ки қатли ушшоқ аст,
Ки он тараф зи асирон нафир меояд.
Ҳамепарад зи тараб чашмам, эй фалак, хуш дор
Магар ки шоҳ ба сӯи фақир меояд?
Чӣ рӯзгори некӯ буд васл, эй Фонӣ,
Ки гаҳ-гаҳам ба хаёлу замир меояд.

Татаббӯи Хоҷа

Майли сарвам зи ҳавои қади дилчӯи ту буд,
Буданам волаи гулбарг ҳам аз рӯи ту буд.
Дар хами тоқи фалак ҳайати қавсии ҳилол,
Аз паи зеби камон хонаи абрӯи ту буд.
Мурдам аз рашку дигар зинда шудам, лек, шавқ
Ки сахар накҳати гулро ба чаман бӯи ту буд.
Дар хароботи муғон дӯш алоло то субҳ
Аз маи лаъли туву силсилаи мӯи ту буд.
Каъбаву дайр тафовут накунад чун ҳама чо,
Дида бар рӯи туву майли дилам сӯи ту буд.
Буд дар роҳи талаб равшании дидаю дил,
Тутиё ранг ҳар он гард, ки аз кӯи ту буд.
Файзи қудсӣ расад аз нуктаи Фонӣ ҳар дам,
Ки ҳадисаш сифати лаъли суҳангӯи ту буд.
Маст соқий тиниқ майни пиёлага куйди,
ёки булут ёмғир томчиларини лолага ёғдирди.
Кўклам чоғида майни пиёлага худди
булут лолага қуйгани сингарн куйган киши ўз руҳини тоза қилди.
Менинг тупроғимдан мушқ ҳиди келади, чунки,
май хушбӯй эди ва уни ўша мушкин сочли гўзал куйиб берди.
У эски майни эски ғамлар учун куйди,
шунинг учун қарилар ҳам энди йигитдек ёшарди.
Хатинг устидаги, кўзинг остидаги холинг,
сабза ва гул устига кийик тўккан мушқдир.
Лаъли лаби-ю, нозик тишлари дурини кўр,
булут гул баргига қачон бундай дўл ёғдирган?
Эй, Фоний, соқий дайрда қадахни айлантирди,
адолат уйида қуйилган бу адл жомини ич.
Келинлар, муғлар пири кўзачага шароб куйди,
муғбачанинг ҳаваси дилларни изтиробга солди.
Соқий юзидан жомга тер тўкмади, балки
менинг дилим хурсандлиги учун майга гулоб куйди.
Тонг майининг шодлиги учун айшу ишрат аҳлларини

йўқлади-ю, лекин мени кўрганда ўзини уйкуга солди.
Чархнинг иши қийнамоқдан бошқа нарса эмас.
Ҳар кимнинг вужудини май гирдоби айлантирса, у бахтлидир.
Фигон қилиш вақтида булут титрайди, шуни аниқ билки,
уни ларзага солган менинг совуқ оҳимдир.
Агар у ринд ғам жаллодидан қочмаган бўлса,
нима учун у юзларга (шунчалик) шитоб билан ўзини майхонага урди?
Фоний ўзини олий мартабали шоҳ даргоҳи тупроғига
ташлагандан сўнг, хорлик тупроғидан нима ғами бор.
Агар жафо юзасидан унинг кўзи дилимни вайрон этган экан,
маст кофирдан одамгарчилик кутиб бўладими?
Кўнглим куши тузоққа тушишдан халос бўлганда,
яна бир (маҳбуб) зулфининг мўйи ҳалқасига илинди.
Қоматинг дарахтини сийнам боғига ўтқазган эдим,
сийнамга ўқингдан яна бир дарахт ўтқазилди.
Риндлар ўзликларини сотиб, муғона май оладилар,
майпараст ринд шайх каби худбин эмас.
Майхона авжидан осмон томига тушмайман,
чунки паст манзилга тушишга ҳимматим йўл бермайди.
Эй зоҳид, муғбача кўлидан май ичаман, агар
Кавсар билан ҳур жаҳонда бўлса, шу икковидир.
Эй Фоний, ўз борлигини май билан ювгил,
чунки ўзликдан қутулган киши минг балодан ҳам қутулади.
Келгилки, муғлар пири жомни майга тўлдирди,
май қуйқумини ичувчилар учун май базминини тузди.
Менга риндлар орасида энг қуйидан жой тегди,
аммо муғбача менинг рўпарамдан жой олди.
Идишда май ташувчиларга ҳам тиниқ май берди,
тўрда ўтирганларга ҳам мусаффо қадаҳ тутди.
Сабу (май идиши) қайта қуйилди, олдида бир неча жом ва
тоғора, барчасини май билан тўлдириб бодополодан бўшатди.
Соқий муғбачалар хайлидан бир нечасини
шароб ичувчи риндлар кўнгли учун бодапаймо қилди.
Қўшиқ ва рақс вақтида хушилхон қўшиқчиларни
ҳарифлар динини яғмо қилиш учун қўйди.
Муғбача соқий бўлиб даврада майни айлантирди,
менга ҳануз қадаҳ етмай расво қилди.
Дилу диннинг барчасини ўғирлатиш учун бундай
муғбачани тополмаганман, дайр пири қаердан топди экан?
Эй, Фоний, бу шаробдан шундай киши ком топдики,
у ўзига фано, балки афнони расм қилиб олган.
Тонгда соқий риндлар учун гулрангли қадаҳни тўлдирди,
шудринг гулга қандай тушса, у ҳам майни гулгун
жомга шундай қуйди.

Кўнглим ором топди, чунки шундай бир дилором,
беором дилларнинг ороми учун май қуйиб берди.
Май қуёшини субҳи содиқдек комимизга қуйди-ю,
унинг иқболи матлаъсидан давлат тонги аён бўлди.
Жоми Жамда тиниқ май шоҳга бўлсин, чунки
менга қуйқа ичувчи ринднинг эски саполга қуйиб бергани етади.
Ҳар кимки ҳар тонгдан шомгача ишрат майидан қадахга қуйса,
унинг шому субҳи қутлуғ ва муборак бўлсин.
Ул худком қотил кишилар қонини тўкади, бироқ, мен
ўлдиму унинг жафо тиғидан дилимнинг коми ҳосил бўлмади.
Гарчи майхонада обрўйи, номус ва номи тўкилган бўлса-да,
бир жом май туфайли риндлар олдида юзи қизарди.
Мастлигимга муғона ичилган шароб сабаб бўлса,
тонгги май ичишимга кечки шаробнинг хумори сабаб бўлди.
Кеча гул ғамидан саҳар қуши нола қилди,
менинг тонгги май ичишимга ўша тарона сабаб бўлди.
У оининг ўқиға дилимни нишона қилдим, бошқа ўқларга ўша нишона сабаб
бўлди.
Дилим у дилрабонинг холи билан юзига қизиқиб, кокилининг тузоғига
илинди,
дил қушининг бу хилда мубтало бўлишига у сув билан дона сабаб бўлди.
Ҳар замон майхонага бориш учун майлим ортишига
замон аҳли ва замона жафоси сабаб бўлди.
Мастлигим билан мажнунлигимнинг сабабини нимага сўрайсан,
бу дунёнинг бутун ҳайрон қоладиган ишлари сабаб бўлди.
Фоний юзларча баҳона билан ўзлигидан қутулди,
фано даштига сафар қилиш учун шу баҳоналар сабаб бўлди.
Шоҳ эҳтиёж вақти мулкдан хирож олмоқчи бўлса,
муғлар қуйидан хирож қилиб олинган майдан яхшироқ нима бор?
Шоҳ хирождан шунинг учун фориг бўлдики,
ҳар доим майкада тупроғи унинг тахти, фано гарди эса унга тож эди.
Эй порсо, агар риёзатдан миждозинг заифлашган бўлса,
қувват учун май сингари шарбат топиш қийин.
Эй соқий, менга холис (аралашмаган) бода бер,
чунки, майга оби ҳаёт кўшилса ҳам мени ўлдиради.
Дайр пири айш базмини тузди, яхши бўларди,
агар бу риндлар базми муғбача, чиройидан ривож топса.
Эй, зуҳд ва риё туфайли юз касалга учраган киши,
май ичгин, у юз касалга бирдан-бир даво бўлади.
Агар дайр пири Фонийнинг тавбасини синдирмоқчи
бўлса, таклифга эҳтиёж йўқ, бир ишорат қилса бас.
Пулни яхши дўстлар билан харж қилишинг яхшидир,
лекин у пул газак ва майдан бошқасига харж бўлмасин.
Менинг сохта қалбим ёр итларига харж бўлди,

мен зор дилни қўлдан бериб қўйдим, энди нимани харж қиламан?
Дўстлар, биз яланғочлар бошимизни тупроққа қўйиб ётамиз,
чунки тўн билан жойнамозимиз майга харж бўлиб кетган.
Шайх ўта аҳмоқ бўлгани учун вақфдан олган пулини
майга харжламай, кавуш, салла ва ҳасса сотиб олди; пул
харжлашда бетамиз экан.

Эй муғбача, риндлар фақир бўлсалар ҳам, бир қадам ранжида қил,
улар дин ва дил нақдини харж қилишга тайёрдурлар.
Пул бандаси бўлган кишилар учун бир танга жон билан баравардир,
саховатли кишилар олдида харж қилиш учун
Қоруннинг хазинаси бир арпача эмас.

Эй Фоний, ёр меҳмон бўлгач, унга жон гавҳари харж
бўлди, тажрибали дарвеш қўлида борини сарф қилади.

Кимнинг дил мулкини ғам аскари бузган бўлса,
уни қайтадан бунёд қилиш учун майдан бошқа илож йўқ.
Гўзаллар ишқидан бўлган телбалигим расволигимга сабаб бўлди,
май қани, унга бўлган эҳтиёжимнинг ҳаммаси муҳайёдир.
Ишқ кўйига тушган подшоҳ билан гадо орасида фарқ бор,
ўз ёри олдида униси бошини фидо этади, буниси эса тожини.

Шамол турганда дарё юзида тўлқин кўзгалгани
каби дилингдаги хавотирлар бузуқ фикрингдандир.
Бир жом лаъл ранг май эвазига дил мулки нима деган гап,
у май шундай жавҳардирки, унинг баҳоси мамлакат хирожидир.
Эй зоҳид, майхонага кел, сенинг девоналигинг
ва менинг мизожимнинг заифлиги учун май даво бўлади.
Фоний муҳтож, сен ҳуснга бойсан,
жамолинг закотини унга бер, муҳтожликдан халос бўлсин.

Мувофиқ эсган ел дарё юзини тўлқинлантиргани сингарн
тонг ели май тоғарсининг юзинн мавжлантирди.

Агар бода ичига май қадахини ташласанг
худди дарё тўлқинида сузаётган кемага ўхшайди.
Ҳарифларни ҳийла билан ҳалок қилиш учун раз қизи
ҳар томонда лоларанг тошдан мавж солди.

Ёнида ғайр (бегона, бошқа) бўлган кеча рашкдан ўлдим,
чунки савдо денгизига тўлқин солган эдим.

Ияги остидаги чуқурчаси қоши ёйидан кўра кўпроқ
ўлдиради, чунки гирдоб билан тўлқин орасида кўп фарқ бор.
Бода денгизидан карам мавжи чиқарса керак, негаки
фарқ бўлган кишини қирғоққа мавж чиқара олади, халос.
Фано денгизига қара, лужжада тўлқинлар
солган хатдан Фонийнинг шарҳи ҳолини ўқи.

Тонг куши саҳарда нега нола қилишини биласанми?
У тонгда май ичувчи улфатларга тонг пайғомини етказди.
Яъни чаман шўхлари — лолаю наргис,

тонг жомидан ёкут зар шаробини олганлар.
Сен ҳам гулранг бодани қуёшдек жомда ич,
чунки тонгнинг гулранг юзи қуёш булоғида ювинди.
Тонг комидан дамбадам ғунчадек заъфарон чиқади,
қандай қилиб у ғунчадек кулмасин.
Тонг ҳам эрталаб май ичди, шунинг учун ёқаси чоқ бўлди,
бўлмаса нега унинг андоми чоқ бўлган ёқага ўхшади?
Тонг байроқлари тоғлар устида кўринди,
энди чамандан майхона томонга отланиш вақти келди.
Бир саҳар ул гул мен билан шароб ичди, ўшандан бери,
кимки тонг номини тутса гулдек кўйлагимни йиртаман.
Бир саҳар шомгача ҳарифлар билан масту хароб бўл,
чунки тонгнинг анжомини оқибат шомга тортилади.
Фоний тонг ибодатидан вақт сафосини топмади,
шунинг учун тонгда майни кўлидан кўймагани яхшироқдир.

Муғлар дайрида ширин тил бир муғбача борки,
унинг нафасидан юзлаб Исога ўхшашлар қайтадан жон топадилар.
Эй майфуруш, икки жом май учун жойнамозимни гаров кўйдим,
энди яна бир жом бер, тасбеҳ ҳам жойнамоз ёнига борсин.
Оби ҳаётдан кишининг умри узайса ҳам, хурсандлиги
кўпаймайди, май бўлса-чи, иккиси ҳам бўлади; шундай экан, май оби
ҳаётдан яхшироқдир.
Боғбон айтди: «Менинг сарвим сенинг гулруҳинг қоматига ўхшайди»,
унинг шундай ўхшатиши рост бўлса ҳам, (лекин) сўзи ғирт ёлғон эди.
Шайхни майхонадан маст ҳолида бозорга олиб бордилар,
тоат-ибодат даъвоси унинг шунча шарманда бўлишига сабаб бўлди.
Агар асалга туз қўшилса, (расво бўлади),
лекин у нозаниннинг малоҳатли (тузли) ширин лаби ниҳоятда лаззатли.
Кўйингда сайр қилиш Фонийнинг саломатлигига сабаб бўлди,
«Сафар саломатлик боиси» деган ҳадис тўғридир.

Меннинг ҳаётим майдан ҳубобдек равшан, шунинг
учун сўнги нафасимгача қадахдан бош кўтармайман.
Мен майга ғарқ бўлдим, мастлик билан қадахдан
бошимни кўтарсам, шамолда кўпикдек учиб кетаман.
Ёкут кўнгилни очса ҳам, димоғни қуритади,
менинг руҳимга озук бўладиган лаъл май тўла қадахдан бўлсин.
Соқий қадахни лабига тегизиб, менга берганда, агар у
май лиммо-лим дарё бўлса ҳам, бир қатрасини қолдирмай ичаман.
Мен ошиқлигимда беихтиёрман май ичганимдек,
май ичганимда беихтиёр ошиқ бўламан.
Майхўр шўх гўзалим қадахда бир култум май узатса,
менга Кавсар зулоли-ю, оби ҳаёт керак эмас.
Муғбачани кўриш ҳавасида Фоний каби
муғлар кўйида девоналардек қадах кўтараман.

У чаманга сабо шамоли эркин боролмайди-ю,
қандай қилиб мен гадо сенинг кўйингга боришга журъат этай.
У ёш маҳбуб шўхлик билан жонимга қасд қилади,
ёш маҳбубни эркалатишнинг жазоси шу-да.
Майхонанинг ҳар қадамида риндларнинг боши тупроққа тенг бўляпти,
такводорлик билан у жойга қандай қилиб беодобларча қадам кўйиб бўлади?
У шундай бир улуғ зот шоҳки, ҳатто, уни дуо қилишнинг ўзи
одобсизликдир,
(бас) мен қандай қилиб унинг зулмидан шикоят қила оламан?
Шундай харобот риндининг қулидирманки, зоҳид
беадаблик
билан майхўрлигини таъна қилмоқчи бўлган эди, лол қилди уни.
Фақр аҳлиға риё аҳллари беадабларча сўзласалар,
охири ҳаммаси расво бўлади.
Эй Фоний, агар фано аҳлларининг йўлида тупроқ бўлсанг,
фано йўлига эркинлик билан қадам кўя оласан.

У оқбадан шўх, шу қадар гўзалки,
гўзаллар орасида унингдек бошқа бир
шўх йўк, қандай қилиб ҳушим ўчмасинки,
икки маст кўзинг бир-биридан шўхдир.
Шу қадар шўхсанки, ҳар қандай шўх сени
олдингда вазминлик қилиб туради, у шўх,
шўхликдан асло чарчамагани учун қалб у
золимнинг жафоларидан инжимаиди.
У кўркам фарзанд жуда шўх бўлгани учун оталарча
насихатдан таскин топмайди, ҳар қандай вазиятда
ҳам паричеҳралар, оғиртабиатли
лекин вазмин бўлсалар, мени девона қиладилар.
Эй Фоний, агар гўзал бола шўх бўлса, қариялар
жонига ҳалокат келтиради.

Лола ранг май аччиқ бўлса-да,
лекин ҳажр майи ундан кўра аччиқроқдир.
Бу иккови аччиқдир, лекин ёрнинг бошқалар билан
май ичиши ундан ҳам аччиқроқдир.
Умрим хижрондан шундай аччиқки,
агар урсанг, захмдан олдин аччиқ қон тўкилади.
Букилган фалак жомдан аччиқ май кўйгани учун
май ичган чоғимда оғзим ачийди.
Ҳажр шарбатини аччиқ ҳолда кўрганингдан сўнг,
«Айшу ишратинг пиёласи нега аччиқ бўлди?» дема.
Агар айшим аччиқ бўлса, айб эмас,
чунки вафо аҳлининг айшини осмон аччиқ қилади.
Фоний ҳаётида аччиқлик йўк эди,
ёри ташлаб кетгач, энди аниқ билки, айши талх бўлди.

Тонг шарқ подшоҳи (қуёш) бошига байроғини тиккач,
шоҳона жомда май ичмоқ яхшидир.

Тонг пайтида лола каби ёқут жомда қизил май ичган
кишига айтки, мастликда кулоҳини бошига эгри қўндирсин.

Раъно гул сингари зар жомдан гулранг май ичган одамга
боғда раънолик қилмоқ ярашади.

Кимки бир баҳор тонгида гул ранг жомни насрин гули каби оқ
бадан соқийнинг қўлидан ичса, иккинчи баҳоргача шу кифоядир.

Фалак шабистонида ерга тушган соя каби бўл,
кимки шамъ сингари бош кўтарса, бошидан айрилади.

Майхона сафол пиёласидан май-дурдини ичган киши
Жамшид жомидан Хизр суви ичган кишига бош эгмайди.

Кимки бошига зийнатли тож кийса, бошини тош остида қолдирди,
ёки юксак мартаба учун бошини тож миннати остига қолдирди.

Дайр пири этагидан тутишга қўлим қисқалик қилади,
чунки унинг этагининг баландлиги тўққиз осмондан ҳам юқоридир.

Фоний хонақоҳ кунжидан муғлар дайри томон йўл олди,
гўё бу оламдан бошқа бир олам томон кўчди.

Сайру сулукка маҳкам боғланганлар қуёш каби
хас-хашакли ерларга ҳам соя ташлайдилар,
чарх каби юксак мақомлардан ўтган бўлсалар ҳам,
лекин нуру сафоларини заминга сочганлар.

Молу фарзандларга боғланиб қолганлар юклари
оғирлигидан уларнинг атрофига яқинлашолмадилар,
ақл ва улуғликдан лоф урсалар ҳам улар оқил эмас, ақлсиз болалардир.
Агар рафторлари боладек беақллик бўлмаганида эди, дунё билан ўйнаб
хурсанд бўлмас эдилар, агар боладек бўлмасалар нега маънавий айшдан
йиғлаб,

зоҳирий истаклар учун куладилар?

Болалик йўллари ва шаънидан узилиб, покиза пирларга
эргашганлар муваффақиятга эришганлардир,
бу хавфли йўлдан борувчилар бир раҳбар пирлари
бўлмаса, боладек тўхтаб қоладилар.

Эй Фоний, тариқат аҳлининг йўлига қадам қўйишда
раҳбар (пир)нинг бўлмаса, сени писанд этмайдилар.

Ваҳдат сиррини хилватдагилар билолмай хайрон, агар харобот аҳлидан
сўрасанг биладилар. Дафтари хиркамизни майкаданинг ҳар томонидан
айлантисалар ҳам, хумморлигимизни босолмайдилар.

Ишқ қуйқасини ичувчилар барча нарсалардан беҳабар
бўлсалар ҳам, қадаҳ атрофидаги хатдан дунё сирини ўқийдилар.

Майхонадаги муғбачалар ажабтовурдурким, ҳар бир
култум майдан сўнг диннинг бирор нақдини талаб қилмайдилар.

Ёр рухидан жабр етаётганда, аҳли назар ожиз қоладилар,
кўз юммоқ бўладилар, аммо юмолмайдилар. Бу даштда фано

селидан вайрон бўлган қалблардан саодат хазинасини талаб қил.

Эй Фоний, қалбингда ишқ, бироқ ақл билан сўзлайсанки,
сенга ўхшаган оқилмонанд бошқа бир девона йўқ.

Кимки муғлар кўчасига борса гирифтор бўлиб, хаммор
(ичкилик ясовчи)нинг эшигида май лойига ботиб қолди.
Муғбачаларни томоша қилувчилар улар томонга борар
эканлар, билмасдан тезда қайтамиз дедилару узок қолиб кетдилар.
Васлдан ошиқлар жароҳати битди, бизнинг қалбимиз
майхонада зор қолиб кетди. Хумордан бош-оёғим яланғоч бўлса ҳам айб
қилма,

чунки майхонада на дастор, на хирқа қолди.

Бутим кетди, бутхона деворидаги сурат каби қалбимда
унинг нақши қолди.

Кимки айланувчи фалакдан ҳайратга тушса, балки,
қадахнинг айланиши унинг ҳайратини дафъ қилар,
Қандай тилсимки, хаворанг тўққиз фалак доирасин
чизувчи паргор айланишида қолиб кетди.

Фоний, васлинг истаб варақда шеър ёзишга уринган эди,
юзингни кўрсатгач, қўли, юраги ишдан қолди.

Шамол ёр зулфининг ҳар торида нима ишлар кўрсатди,
ҳар тори тагида гирифтор дилларга нималар қилди.

Сунъ машшотаси суратини безаган чоғда, юзи рангини
безаш учун кўрсатган ҳунари ажойибдир.

Ҳажринг кечаси бошимга қандай кунлар солганини билсанг эди,
қанчалик тошқўнгил бўлсанг-да, (менга) раҳм қилар эдинг.

Лаъл лабинг руҳ бағишловчидир, ё Раб, ҳикмат хазиначиси,
лаъл шакарборинг жавҳарига нима қўшган экан?

Шириннинг лаъл лаби жилосидан тоққа бир шуъла тушганда,
жигар қонини ютувчи Фарҳодни қандай аҳволга солди.

Эй шайх, у зулфдан менинг кўнглимни совутма,
дайр пири у зуннор ҳалқасини жон гарданига тақишдан бошқа нима қилди?

Ақл фалак сирларини билишдан ожиздир, бу
муаммони ҳал этишда ҳақим кўп ўйлаб нима қила олди?

Қазо бинокори майфуруш кулбасининг тўрт томонини
бутун завқу сафо билан безаб нима қилди?

Фоний майхона томон йўл олди, салоҳ аҳллари тўни
билан салласини майга гаров қўймасалар, дунёга келиб нима қиладилар?

Ишқинг шаробининг иси беҳушлик келтиради,
ранги ақл бойлигидан фаромушлик келтиради.

Сенинг сўзинг ишқ аҳлининг тилини боғловчидир,
сўзингни эшитиш хомушлик сармоясини келтиради.

Лаъл лаби ажойиб бир майдирки, унинг кайфияти
дилда ҳолсизланишни орттириб, беҳушлик келтиради.

Муғлар пирининг қўли очиклиги ва файзи доимий бўлсинким,

унинг карам пиёласи қанча бўлса ичила беради.
Бир шўҳки, ўлдириш чоғида қаландарнамолик кўрсатди,
вой у замонки, қабопўшлик расмини кўрсатса.
Майхонанинг ҳар бир сафол пиёласи — жоми жаҳоннамодир,
шунинг учун Жамшид уни истаб келади.
Фоний бақо хазинасини фанода кўргач,
фано йўлига юзланса, нима айб?

Бир хилватда гўзал соқий ҳамдами-ю май мажлисининг
шамъи бўлган киши қандай ҳузур-ҳаловатда-я!
Майхона гадоси маю муғбача билан шуғулланишда
фақир бўлса-да, баланд ҳиммати билан бадавлатдир.
Дилим бировнинг лаъл лаби ва маст кўзи шавқи
билан боғда гул баргига ошиқу наргисга зор бўлди.
У шўҳнинг ўта мастликда кўйлаги ёқасининг очиклиги
юз ажойиб хаёл билан ақлларга васваса солди.
У нозаниннинг мадраса ва хонақоҳ томонга мастона
бориши, шайхни ҳалокатга етказди ва мударрисга офат бўлди.
Ғамзанг билан шундай ажойиб ўйинлар кўрсатдингки, кекса ақл у
ўйинлар олдида болаларга ўхшаб, у тарафга ҳавас билан қаради.
Фоний, майхона кўчасида шундай беҳуш бўлиб йиқилдики,
унга на ақл йўл кўрсатди ва на сезги ёрдам берди.

Дилим муғлар хароботидан ташқари чиқиши мумкин эмас,
қандай қилиб хонақоҳга йўл кўрсатаман, чунки мумкин эмас.
Ошиқ риндни гулшан ва гул атрофидан нимага излайсан?
Чунки у гулранг юзу гулгун майдан бошқанинг теварагида бўлмайди.
Кимки жунун саҳросига қадам қўйиб, у ерда мени кўриб қолса,
телбалик таълимини олиш учун Мажнун томонга бормайди.
Дилим у ернинг ҳавасида қатра-қатра қон бўлмагунча,
васл жомидан бир қатрасининг исини ҳам топа олмайди.
Ямоқ тўнимнинг ҳар бир ямоғи остида бир тангадан бўлса,
шаробу гўзал маъшуқадан бошқага сарф бўлмайди.
Илмларнинг кўҳна варақларига шунинг учун қарамайманки,
улар қимматга эга бўлмагани учун гаровга қўйиб бўлмайди.
Мен хароботнинг шундай риндики, дайрдаги ҳимматим олдида,
бир қултум майни Фаридун хазинасига алишишга кўз қиймайди.
Дайр пирининг шаъну шарафи тўққиз осмондан юқори бўлгач,
у ерда осмон зулмидан хафалигу эркин кўйишидан хурсандлик бўлмайди.
Камолотга етган киши қошида жаҳону жаҳон аҳлининг оғирлиги хасча ҳам
эмас,
паст кишилар аҳволидан паст одамларгина ғамгин ва хушҳол бўладилар.
Ҳижрон балоси билан Фонийни шундай хафа қилдингки,
васлингдан бошқа мангу умр берса ҳам, мамнун бўлмайди.
Келгинки, киш лашқари сабза хайлини ғорат қилди,
муз қандиллари бода томонга ишорат қилди.

Ҳароратни бодадан иста, чунки олов
ҳарорат даъвосини қилган замонлар ўтиб кетди.
Дафтар ва жойнамошни дайрда май учун берамиз,
ким бу савдони қилса, у фойда топади.
Бу фаслда тавбасини бузиб, унинг эвазига
ўзлигини синдирса унинг ҳоли хушдир.
Шароб бизнинг кўп хароблигимизга сабаб бўлди,
агарчи кўп шарорат қилса-да, Худо унга хайр берсин.
Майхонанинг ҳавоси ишартфизодир, бодафуруш
бу уйни май суви билан қурган, шекилли.
Намоз учун май суви идиши билан таҳорат қилган
муошир, риёи зуҳднинг ифлослигидан пок бўлди.
Неча тоғу биёбонларда ҳаж учун бош урасан, бировнинг
кўнглини ол, бу зиёрат қилганнинг ҳажи қабул бўлади.
Эй, Фоний, лафздан кечгин-у, маънони талаб қил,
чунки маъно аҳли иборат офатидан қочадилар.

Муғлар дайрига йўли тушиб, оҳистагина, яширинча ой
юзли муғбачани томоша қиладиган кишилар бахтиёрлар.
Эй насихатгўй, ғамгин дилимни ишқда айблама,
чунки у бечора дилимнинг шундан бўлак ҳунари йўқдир.
Ёр лабига кавсарни таққослама,
чунки бунинг ўзгача ширинлиги ва кайфи бордир.
Унинг кўйига жигар қони билан бўялган кўз ёшим
юз бало бўлса ҳам боради, чунки довюрак қаҳрамондир.
Юлдуз ва осмон менинг оҳимдан ясалган,
чунки ишқ ўтининг кўп тутуни ва учқуни бор.
Фано оёғи билан ишқ йўлини кезиб бўлади,
чунки бу даштнинг тикан ўрнига ўсиб чиққан ништари бор.
Бошим муғлар майхонасига тушган, бир қадах май билан
уни тупроқдан кўтарадиган бир муғбача бормикин?
Дилимнинг шу хилда куйиши у майга беланган лаб сабаблидир,
чунки ишқ майининг шундай таъсири бор.
Эй Фоний, ҳушинг ўзингда бўлса, васл излама,
чунки, ўзидан хабари бор кишининг дўстидан хабари бўлмайд.

Кеча майхонада жонон ошиқларга ҳамдам эди,
тонггача риндлар ғавғосига жондан муштоқ эди.
Мастлар овози Зухрани рақсга туширди,
чунки бу садо тўққиз фалакнинг қаватигача етган эди.
Гарчи ундан юз нозу биздан юзлар ниёз бўлса-да,
ҳусну ишқ тариқида бу ҳол истиҳқоқ юзасидан эди.
Мажлиснинг нури ва сафосидан қуёш ниҳон бўлса-да,
ёрқин май жомининг нури ундан яхшироқ эди.
Риндларнинг мастлиги майдан ҳам эди, аммо ундан кўпроқ,
ул яхши хўйлик ойнанинг навозишларидан эди.

Ўша ҳангома аҳли орасида мен ҳаммадан беҳушроқ
эдим, чунки риндлар орасидан менга кўпроқ меҳрибон эди.
Ул кеча кимга ул майдан бир қултум насиб бўлди,
қиёматгача унга ринд оти қўйилди.

Агар қутулишни истасанг маст бўл, чунки дунёдагилар
дунё аҳли жафосидан ҳеч қачон қутула олмайдилар.
Фоний, тариқатда қандай атвор ва одатни кўрса
ҳаммаси яхши эди, фақат зухду риё ёмон ва қийин эди.

Менинг май сузгич ямоқларидан ямалган тўним
ҳар ерига май доғлари текканга ўхшаб кўринадиган бўлди.

Қара, ўша май сузгичдан бир парчаси худди Каъба
либоси сингари меҳроб жойнамозига тикилди.

Муғлар дайри қандай олий мартабага эришганки,
бирор маст унинг томидан юқорига бир поғона сакраса,
тўртинчи осмондаги Исо томига чиқади.

Мени у муғбачанинг ишқини тарк этишга буюрган зоҳиднинг
ўзи уни кўргач, тасбеҳу жойнамозини зуннор билан салибга алмаштирди.

Бир ёш дилимни олди-ю, ишқи қўлимга май берди,
кекса бошимда расвогарчилик асбоби тайёр бўлди.

Шайх мени тузук ва тақводор киши суратида безаган эди,
афсуски, узокдан у нозанин шўх пайдо бўлгач, ҳаммаси барбод бўлди.

Харобот ичида турибман, сабру ҳушинг қани деб, нимага
сўрайсан? Уларнинг ҳаммаси маю маъшукнинг фитна ғавғосида
аввалги кун талон-торож бўлиб кетган.

Хонақоҳда зухду ақл таъбимни тирриқ қилади,
муғлар дайрида маст ва шайдо бўлган риндга қандай яхши.

Эй дил, муҳаббат водийси чексиз кенг экан, шунинг учун
Фоний бу бало даштига қадам қўйгач, аввалгидан ҳам оворароқ бўлди.

Ул қўй тавофидан мақсадим оғзингу юзингдир,
боғ ғунчасию гулидан кўнглим қачон ёпилиб, қачон очилади.

Ҳақиқат сиррини кўрмоқчи бўлсанг, аввал бода бер,
токи соғар кўзгусида кўринганини айтиб берай.

Майхона тупроғидан эсган файзли шамолдан
кўзга нуру, юракка шодлик етади.

Ринд кечаси хонақоҳдан майхонага муфлис бўлиб
бориб, шайхнинг чопонини май баҳосига тўласа не ажаб.

Булбул, гул ва ғунча билан видолашиш қўшиғини айтганда,
мен қандай қилиб май баҳорини қўлдан чиқарай.

Агар бутга сажда қилмоқчи бўлсанг, кўнглингни ғайр нақшида юв,
чунки ботин таҳоратисиз ишқ намозинн ўқиш муносиб эмас.

Эй, Фоний, боқийи мутлақдан ўзгани излама,
чунки бақоси йўқ нарса кўнгил боғлашга арзимади.

Поклик билан ўз томонига дилни тортувчи у қаландарваш
гўзал покиза кишиларни дардлик кўчага тартади.

Хусн мастлиги билан у (ёр) сийнасига тортадиган ҳар бир алиф
гўё тўғрилар дилини сийна чокига тортаётганга ўхшайди.
Шодлигимнинг сабаби шуки, зора унинг қиличи менга тегса, деган
умиддаман, чунки (у) қовун тилгандек, кўркмай кишиларга тиф тортади.
Ишқ табиби айрилик беморининг номини ўқир экан,
бу айрилик дардидан номимга ҳалокат хатини тортади.
Давронингдан нимаики келса, шукур қилиш яхшироқ,
чунки осмон ҳамма зулм ханжарларини шикоят
қилувчиларнинг дилларига тортади.
То тириксан, май ич, чунки ўлганингдан кейин
рўзгор тупроққа жо бўлганларга унутиш қаламини тортади.
Эй Фоний, фано дунёда ишқибозлик дардини
поклик билан тортган кишигагина мусаллам бўлади.
Кимнингки дили сендай жононга мубтало бўлса,
вужудидаги ҳар туки жон бўлса ҳам, ҳаммасини
сенга фидо қилади.
Ул нозик баданни бағримга босишни қандай хаёл қила оламан?
Чунки сийнамнинг ҳар томонидан пайконлар чиқиб туради.
Эй мусулмонлар, мени нега масжидга чақирасизлар,
дайрда бир номусулмон динимга раҳна солган-ку.
Мен девона ул нозанин парининг рухсорини қачон кўра оламан,
чунки унинг юзини ақли кулл
кўришлари билан беҳушу ҳайрон бўладилар.
Юзимда қонли кўз ёшлар пайдо бўлганини дилида лола
рухсорлар фироқидан яширин доғи бўлган киши билади.
Ул дилбардан жудо бўлдим, бетоқатликдан ғамида
оҳ-фиғониму кўз ёшларим
ҳар лаҳзада бир тўфон бўлишини билмадим.
Насиҳатгўй, Фонийни девоналигу ошиқликдан
қайтармоқчи бўлди,
унинг шунчалик нодон эканига қандай ишониб бўлади?
Даврон ёшлик бахтимдан нишона кўрсатмайди,
муғлар пири кўлидан бир жом тутқазмайди.
Кимдан жонимга нўшдору сўрасам,
майхонадан бошқа жойни нишон бермайди.
Унинг ҳажрида фарёдим бўғзимда қолди,
фарёдки, фиғон қилишимга йўл бермайди.
Даврон соқийси тўла жон бермагани учун
эй, ҳариф, менинг умрим сабукхиром бўлди.
Менга майхонанинг дорул-омони керак,
чунки чарх бошқа жонда ғамдан омонлик бермайди.
Юрагим қонини юз қатра оқизмагунча,
лабимга бир қатра сув томизмайди.
Эй, Фоний, гардун мени ҳеч тополмагани учун,

халққа берадиган кому айшни менга бермайди.

Хизр мени майхонага бошлаб келиб,

май оби ҳаётининг сиридан хабардор қилди.

Фалакни қара-я, дурдхўрлар базмига гадолар идиши
сингари янги ой (хилол)дан бўш пиёла келтирди.

Тонг майини ташувчилар учун жон фидо қилгим келади,
чунки улар тонг насимидек дўст ҳидини келтирди.

У қандай майхонаки, гадо бошига кийиб олган май куйқали
сафол косага шоҳлик тожининг ҳавасини келтирди.

Кеча муғбачадан у яхши майни талаб қилиб эдим,
дилим қонини май каби ичди-да, кейин келтирди.

Кел, агар сен ақлли бўлсанг, хирқани гаровга қўйиб, май ич,
чунки шайх аблаҳ бўлгани учун дайрга хирқасини келтирди.

Ой юзлимим чодирода май ичганда, зухра юлдузи
унинг базми учун хиргойи оҳанг тузди.

Зулфинг каманди ошиқларни занжирбанд қилди,
биз томонга эса бир тугун солиб андак қисқа бўлиб келди.

Эй Фоний, ишқ балоси халқдан қочди,
лекин унинг юзи бир вайронага йўл олди.

У бевафо ёр биз томонга назар қилса нима бўларкин,
вафо қиламан деб ваъда қилгач, ваъдага вафо қилса
нима бўларкин?

Муғбачалар жабридан шикоят қиладиган одам
муғлар дайрининг пирига илтижо қилиши лозим.

Шоҳларга илтифот қилмаган у шўх бизлардек масту
ринду гадоларга қачон илтифот қилсин?

Соқий умрида бир марта менга шароб тутса, мен
қўлимга олмай туриб,

у узатиб турган жомни ерга тушириб юборади.

Бошинга нимаики келса, ихтиёрсизсан, дарвеш
киши: Нима учун, нимага? деб кимга шикоят қила олади.

(Ёр) ўз кўнглича ошиқларга раҳм қилди,

зора Тангри учун мен ғарибга ҳам раҳм қилса.

Май бер, кўп зору ниёз билан қилган гуноҳимиз
шайхнинг такаббурлик ва риё билан қилган
савобидан яхшироқдир.

Қуш ўз гулзорига учиб боришга қурби етмаганидек,
менинг руҳимнинг ҳам дўст кўйидан қайтишга иложи йўқ.

Фоний мангулик мулкини фатҳ қилишни истаркан,
у фано даштини майл этса, ажаб эмас.

Лабинг тоза гул баргини бодага қўшади,

бу ажабдурки, Масих бодадан парҳез қилади.

Шўх наргисларнинг ишваси кўз очиб юмгунча,
минг фитнани ҳар гўшадан қўзғотади.

Менинг юрагим заифу май кучлидир, соқий ўз
рухсорининг теридан қадахга гулоб томизиши лозим.
Кўнглим белинг хаёлида ҳар замон ўзини
ўйин кўрсатаётган лўлилардек ипга осади.
Даврон бодасидин тиниқлик истама, чунки
осмон бало ғалвиридан фитна ғуборини элайди.
Ажабки, гўзалимиз нозланиб рақсга тушганда,
Зухро юлдузи рақсдан тўхтамайди.
Ҳийлакор ақл ишқ мулкида туролмайди,
чунки шер келса, тулки туйнукдан қочади.
Парвона шам нури билан ўчакишгандек,
юрагим май кўзаси билан кўп машғул бўлиб куйди.
Кимки Фоний сингари муғбача-ю, бода истаса,
муғлар дайри тупроғига юрак қонини кўшиши аниқ.
Риндлар муғлар кўйи азмини қилсалар,
муғбача май ўрнида дин талаб қилса ҳам берадилар.
Иймонларини унинг зулфи зуннорига бой бериб, оғир қадахларда
май ичиб, ўзларини енгил сезиб шодлик қиладилар.
Айш-ишратдан сархуш бўлиб қулоҳларини қатлаб оладилар,
етти осмон юлдузларини териб нуқл (газак) қиладилар.
Дайр сополидан мастона май ичсалар,
уни осмондаги олтин қуёш деб гумон қиладилар.
Дарёнўш бўлсалар чархни жом қиладилар,
май қуйганда уфқ канорини нишонга оладилар.
Инъом ва саховат вақтида дайр гадоларини,
бир пиёла билан дарё ва кондек бой қиладилар.
Агар ситамгар чархга бадмастлик қилсалар,
уни йўлдаги тупроқдек ва ҳатто ундан паст кўрадилар.
Майда ёр юзининг акси жилва қилса,
уни ичиб ўзлардан кета бошлайдилар.
Эй, Фоний, ўзлигингдан айрилмасанг, ёр нишонасини тополмайсаи,
зоҳидлар субҳу шом шундай фиғон қиладилар.
Майхона пирининг қўлида гулранг бодами,
ёки муғбача юзининг акси манга тушганми?
Дайрга бордиму риндларнинг шон-шавкатини кўрдим,
нимаики хаёлга кела олса, ундан ҳам зиёда эди.
Муғлар пири юз ҳашамат ва жалол билан ўлтирган эди,
осмон қоматини эгиб, унинг эшигига бош қўйган эди.
Маст риндларнинг ҳар бири шунчалик баланд
мартабада эдики,
Арш аҳлига ҳақорат кўзи билан қарардилар.
Ҳар томонда шўху содда юзли муғбачанинг ҳуснидан,
содда юракка икки юз хаёл нақш бўлган эди.
Муғлар пири май жомига ишорат қилди,

хаёт ҳосилидан шуни истаган эдим.

Фонийдек муғбачага жонни фидо қилдим,
дахр онаси мени туғмагандек хаёл қилдим.

Бир гулки, сабо шамоли ғамим шарҳини унинг
қошида мендек бирма-бир сўзлаб берса, яхши бўлар эди..

Сенинг ғамзангдан кўнгил овлаш келмайди, чунки

у ҳамма вақт зору мубтало дилга қасд қилади, холос.

У нозаниннинг аччиғи тезлиги шу даражадаки, хиром қилган чоғида
асир бўлган бирор ошиқ дуо қилгудай бўлса, у қилич ўқталади.

Сенинг ҳажрингда ўлганларга фақат сенинг висолинг керак,
агар Масихо минг марта даволаса, ундан нима фойда.

Дилим харобот пиридан илтимос қилиб, фано йўлини

топдию, лекин шаҳардаги шайхдан у йўлни тополмади.

Бода келтир, бу зангори чарх даврида

кишилар шу тарона билан дил зангини кетказсинлар.

Эй Фоний, солик киши фано манзилига юз

ўгирмагунча, висол ҳарами унга насиб бўлмайди.

Ҳамма паривашликни қуёш юзли ўша гўзал билади,

яна у нозанин мннг турли одамгарчиликни ҳам билади.

У нозанин такаббурлик билан дўпписини яримта қилса,

дунёдаги ой юзликларга бошчилик қилиш расмини билади.

Агар у нозанин диллар мулкига бало лашкарини тортса,

қатл этишда ситамгарликнинг ҳамма турини билади.

Агар у нозанин шодлик базмида Жамшид жомини

кўлига олса, толеъ юлдузи

бўлган ҳолда фалакнинг ҳамма сирларини билади.

Ва агар у нозаниннинг бошига Санжар мулкини ҳаваси тушса,

бошидаги қора зулфи гўё Санжар соябонидир.

Ва гар у нозанин мастлик ҳолида муғлар дайрига борса,

барча ўтпараст бутлари ўзларининг ҳалок бўлиши деб билади.

Олий мақомлиги-ю, тожи-ю, шоҳлиги билан офати жонлигини кара,

ҳолбуки, дилбарлик ва бандапарварлик йўлини ҳам билади.

Қадаҳ жавҳарини пок гавҳардан деб билган риндга

лаъл ранг май ҳалол бўлсин.

Майхона гадоси денгиз ва қуруқлик Дороси бўлди,

шунинг учунки, у дилини Искандар ойинаси (оинаи

жаҳоннамо) деб билади.

Ўрдак дарёда сузганидек май косаси хумга тушса,

ҳеч боки йўқ, чунки у ўрдак сингари сузишни билади.

Фонийнинг мастлик хабари Ҳофиз Шерозийга етса,

(у буни) Жомийнинг жомии-ю, Ҳиротнинг майидан деб билади.

Ишқ вужудим парчаларини йўлингда тупроқ қилди,

зулминг тоши у тупроғимдан чанг чиқарди.

Башарти ишқ йўлининг иссиқ-совуғини кўрмаган бўлсам,

иссиқ кўз ёшиму совуқ оҳим шу айбимни поклади.
Эй зоҳид, девоналигим дафъи учун қачонгача тумор
ёзасан, бу қатма-қат афсоналарингни йиғиштир.
Бедард насиҳатгўй дилимиз дардидан ғофилдир,
чунки аҳли дарддан бошқа киши дардимизни билмайди.
Эй нозанин, хаёлингда дилимнинг иши беҳушлик ва
ғам емоқликдир,
емоқ-ичмоғи шундай бўлган беморнинг ҳолига вой.
Сарғайган юзимни кўз ёшларим қони қизартирган бўлса-да,
сарғайган юзнинг таъсиридан қон зардобга айланади.
Эй Фоний, агар у қуёш васлини орзу қилсанг,
Исо каби даврон кишиларидан ажралиб, ёлғизлик йўлини тут.
Аччиғи тез маҳбубим яна қўлида тийғ билан етиб келди,
менга етиб келгунча, жуда кўп кишиларнинг қонини
ҳар томонга оқизди.
У нозаниннинг ғамида кўз ёшим тўфонидан ҳар нимаики бутун
ер юзига етган бўлса, аввал менинг юзимга етди.
Фалак тошбўрони бошимнинг юз жойини ёрди,
унинг зулм тоши ёлғиз май кўзачамга тегмади, холос.
Гарчи мен одамларнинг гап-сўзларидан малоллик
чеккан бўлсам ҳам,
менинг гап-сўзимдан халққа ҳам малоллик етди.
Ҳар тола мўйимга юзларча зулм тийғи урдинг,
уларнинг бари бир тола мўйдек вужудимга етди.
У ҳусн султони кимники ўлимга ҳукм қилса,
ишқ миршаби мени излашга киришади.
Эй Фоний, айрилиқда томоғимга етган бир томчи сув ҳам
у бебокнинг қиличи эди.
Гулранг майга юзингнинг акси тушдимми,
ёхуд саллангнинг бурчидан жомга гул тушдимми?
Гулдек баданига тушган доғ шакли
сўлим гулдастага қўшиб боғланган қуруқ гул кабидир.
Агар у муғбача дайрдан маст бўлиб чиқмаган бўлса,
ислом халқига тушган бу офат ва торож нима эди?
Эй зоҳид, ишқ расволигида фарқ бор,
чунки сендан яхши ном кетди-ю, биздан ор-номус.
Сенинг замонагда гўзаллар фитна бошламоқчи бўлсалар,
фитна солувчи кўзларинг бу фитнага бош бўлди.
Кечанинг иши пардадорлик бўлиб, кундузнинг иши
парда йиртмоқдир,
шу сабабдин яширин айшу ишрат кечанинг ҳиссасига тушди.
Муқаддас гулшандан бир қуш келиб тузоққа тушгандай,
Фонийнинг дили гул юзингни кўриб, зулфинга илинди.
Қадаҳ ёрим хилватида бир баҳонадир,

икки дунёдан муродим бир уйнинг бурчагидир.
Ишқнинг ўтидан кўксимда яра бўлишини истайман,
токи қаерга борсам сендан нишона бўлсин.

Ҳар остонага бош қўйишимнинг сабаби шуки,
кўзимнинг равшанлиги бир остонадандир.

Кўнглимнинг муроди ой юзингдаги ўша холдир,
чумолининг хирмондан ғарази битта донадир.

Ишқнинг ўтининг шарораси биргина чакмоқ эмас,
дўзах ўти ундан бир алангадир.

Отинг хиром қилганда олдида югуришим шунинг учунки,
бошимга бир қамчи тегишини орзу қиламан.

Халқнинг чексиз азобидан Фонийнинг муроди шуки,
барча одамлардан четда бўлса.

Фироқингдан жонимга ҳисобсиз ранжу кулфат етди,
шунча кўп ранжу кулфат етдики, уни шарҳлашга
тил ожизлик қилади.

Афсуски, жисми зоримдаги кўйлакнинг йиртиғини тикиб бўлмайди,
чунки бу кўйлак ёқасидан этагигача юз қатла йиртилгандир.

Гўдаклар яланғоч жисмимга отган тошлардан
жисмим қону захмлардан телбалик гулистони бўлди.

Охиму кўз ёшларимдан биргина ер эмас, балки осмон ҳам кўпорилди,
қарагин, бу тўфонимдан коинотга нималар етди.

Эй мусулмонлар, у номусулмондан ислом динга
етган зарарнинг мингдан бирини ҳам айта олмайман.

Унинг ҳусну малоҳатларидан жону дилим титрамоқда эди,
дилу жонга етиш эҳтимоли бўлган хатарнинг ҳаммаси етди.

Эй соқий, давр жомини бошқа ошиқлардан кўра менга тўлароқ қуйиб бер,
чунки ишқу даврон аҳлидан менга кўпроқ дарду ранж етди.

Ҳар вақт ҳажринг водийсидаги мушкуллик
хурсандликка алмашинар эди,
унинг ўрнига биёбондан ғам карвонлари кетма-кет келди.

Эй Фоний, васлдан дам урма, шукрини ўрнига келтир,
биламанки, дўст хаёлидан дилинг мақсудига етади.

Занг шоҳи(тун) санжарий соябонини тоғлар устига тикди,
еттинчи қалъада кайвон аббосийлар ноғорасини чалди.
Қуёш мотамида шафақ қонидан уфқ юзи гулгун бўлди,
осмон юлдузлар тирноғи билан юзини азадорлардек тирнади.

Ошиқларнинг қора кунига қора булутлар ҳар соат,
кўзидан ёш тўкиб, пасткаш дунёнинг юзига сув сепди.

Мен унинг васлидан ноумид бўлиб, халқ юзига эшик ёпдим,
ногоҳ марҳамат юзасидан умидворлик эшигини тақиллатди.

Муғлар дайри эшигини очдим-у, у сармаст ташқарига чикди
ва унинг жамолининг шамъи беқарорлар жонига ўт солди.

Сармастлар ғавғосидан дайрда шундай тўполон бўлдики,

фалак подшоҳлар ноғорасини хомушликда айблаб таъна қилди.
Унинг киприкларидан юзларига заҳарли нишлар ҳар соат отилди,
уларнинг барчаси дилафкорларнинг кўнгил ярасига келиб тегди.
Кокилининг юзлаб мушкин тугунларини очди-ю,
тунда бедор бўлувчиларнинг тасбеҳ риштасига тугун солди.
Лаъл жомининг ўтли акси ҳар томонга товланди,
тавба қилганлар жонига минглар расволик чақинини урди.
Агарчи халқ қонидан оламни лолазор қилди,
аммо ёрлар билан бир-икки лолагун жом кўтарди.
Ўша кеча Фоний, ундан тилаб олган фано жомини
дамодам боқийлик майидан камронларга сало қилади.
Майхона эшиги шундай эшикки, ундан ақл паришондир,
ҳалқаси риндлар даврасининг ҳалқасидир.
У ёрнинг сарв қадди назарим боғи томон хиром қилмайди,
чунки унинг гули дил қонидану тикани киприкдандир.
Муғлар пирининг қулиман, эшигидаги гадоларнинг ҳар бири
диллари кенглигидан шаҳаншоҳу хоқондирлар.
Давр майидан мағрурланма ва хуморидан ғавғо қилма
чунки даврон иши ҳар лаҳзада ўзгача бўлиб келди.
Шаҳарда яна қандай шовқин-сурон кўзғалди,
у бепарво кофир майдонга яна маст бўлиб келдимикин?
Аввал расво бўл, сўнгра риндлар томонга кел,
чунки тақво билан майхона томон келиб бўлмайди.
Риё аҳллари томон бориб, унинг ибодатхонасини зиёрат қилма,
чунки у томонга борган киши пушаймон бўлиб қайтади.
Ўзлигиндан мутлақо кечиб, Ҳарам эҳроми (лунгиси)ни
боғла, чунки бу биёбон томонга бориш осон эмас.
Эй Фоний, фано дайрини ажойиб бир жой деб бил,
чунки кимда-ким у ерга мусулмон бўлиб келса,
ишқ кофири бўлиб қайтади.
Муғлар дайрида маъво қилган ва гўзал муғбачага
шайдо бўлган вақтларим хотира бўлсин.
Тунда дайр эшиги то сахаргача беркилар эди-ю,
харобот риндларининг базми жаннатдек бўларди.
Муғлар дайрининг ҳар бир эски хонаси жаннат қасри,
муғбачалар, ундаги ҳурлар ва май унинг Кавсари эди.
Дайр пири харобот тўрида ўлтирган эди,
мастликдан тўққизинчи осмонни кўзга илмасди.
Қўлида ой шаклидаги жом, жомда шафақдек май тўла,
тизаси остидаги гирдболиши байзо эди.
Май қуйкумини ичувчилар бариси унинг қуллиғига
бел боғлаган, осмонда жавзо нисбати қандай бўлса, шундай эди.
Кимки риндларнинг ҳиммат назарида бўлса,
унинг учун дунё ва ундаги нарсалар қора тупроқдан кам эди.

Бода сотувчи муғбача хусн жилвасини кўрсатарди,
ва бу ишдан шайдо юракнинг иши вовайло эди.
Хушовоз кўшиқчи ҳар замон шундай нағма қилардики,
хушу ақлни ўғирлаб оларди.

Мастларнинг иши чанг, даф, най ноласи билан,
муғлар хароботида тонггача ғавғо қилиши эди.
Эй, Фоний, токи боринг бутунлай йўқ бўлмаса,
ҳеч қачон бундай базмгоҳга йўл тополмайсан.

Гулзор томон бордиму (лекин) у сарв хиромоним йўқ эди,
йиғим зўрайди, чунки у ерда у гулбарги хандоним йўқ эди.
Ҳар томон боғларга булут каби ҳавасманд эдим,
чунки йиғлаш, ғавғо ва афғонимдан бошқа нарса йўқ эди.
Дилимни сабр чегарасига тортмоқчи эдим,
лекин ҳижрон ғамидан ундай қилишга тоқатим йўқ эди.
Дил изтироби ишимни расволикка олиб борган бўлса ҳам,
унга сабр қилиб турмоқ менинг кўлимдан келмас эди.
Турар жойимга ғавғосиз қайтиб келишим керак эди,
лекин сабру қарорсиз дилимда бу таҳаммул йўқ эди.
Қотил пойлоқчиларга ишқимнинг сири аён бўлиб қолди,
чунки ўша соатда аҳволим ёмонлигидан жонимни
сақлаш ғами йўқ эди.

Эй Фоний, у парилар рашк этувчи маҳбубнинг
ҳажридан мени маъзур тут,
бу сингари девоналик қилмасдан иложим йўқ эди.

Агар янги сафарга чиққан маҳбубим уйга қайтиб келса,
майхонадаги риндларга хабарим яна қайтиб келади.
Агар у жигаргўша қайтиб келмаса,
жигарим поралари кўзимдан келса (оқса) не ажаб?
Агар у гўзал жонон бошимга келса,
куёш ёғдуси-ю, сарвнинг сояси бошимга тушади.
Ишвагар муғбачам кўлида май кўтариб,
дайр эшигидан яна кириб келса, хуморимни тарқатади.
Ибодатхонага муҳтасиб келиб, менинг мастлигимни билди
энди бу ердан муғлар дайрига кўчмасам яна келади.
Мен фано хароботи тупроғини кўзимга суртаман,
икки дунё мавжудлигини қачон назаримга илибман?
Эй Фоний, у ой юзли ғазаб билан ёнингдан кетган бўлса-ю,
агар карам юзасидан яна келса, мангу яшасин.

Кўйинг тупроғидан анбар ҳиди келади,
ошиқларга у жуда ҳам хуш келади.
Жаҳон мулкини зулм билан асир қилмоқчи бўлган шох
ўша мақсадига етмай, сенга асир бўлиб келади.
Ҳажр даштидан тортинишнинг сабаби шуки,
ёшу қари у томонга йигит ҳолда кетса, қартайиб қайтади.

Эй нозанин, ҳали оғзингдан она сути ҳиди келиб турган
бўлса-да, кўзингга менинг қонимни тўкиш ҳалолдир.
Ҳамоно ишқ кўйида ошиқларни ўлдиришадимики,
у тарафдан асирларнинг нола ю фарёдлари эшитилади.
Эй фалак, хушёр бўл, доим кўзим учади,
шоҳ фақир томонга қадам ранжида
қилаётганмикан-а?
Эй Фоний, висол чоғи қандай яхши эди,
ўша вақт гоҳ-гоҳ хотиримга келиб туради.

Сарвга майлим борлиги қоматинг ҳавасидану
гулбаргга мафтун бўлишим ҳам юзинг орзусидан эди.
Фалак тоқида камон ҳайъатидаги янги ой
қошинг камонхонасини безаш учун эди.
Рашқдан ўлдим, лекин шавқингдан яна тирилдим,
чунки сахар чамандаги гулда сенинг исинг бор эди.
Кеча муғлар хароботида лаъл лабинг майи билан
зулфинг занжири хусусида,
тонг чоғигача шовқин-сурон ва тўполон бўлди.
Каъба билан дайрда тафовут йўқ, чунки ҳамма жойда
кўзим юзингда-ю, дилим майли сенда эди.
Кўйингдаги тўтиё рангли ҳамма чанг талаб йўлида бўлган
кўз билан дилинг равшанлиги учун тўтиё эди.
Фонийнинг сўзидан ҳар бир нафасда муқаддас файз
етади, чунки унинг сўзи ширинсўз лабинг сифати эди.

Мухтараъ

Сахар вазид насими тарабфизои баҳор,
Ки гашт боиси май хўрданам ҳавои баҳор.
Сипаҳ кашид сӯи боғу бин ба лола, ки шуд
Ба милу шукқаи ёкутгун ливои баҳор.
Беҳ аз баҳор чу фасле барои ишрат нест,
Зи мадҳ фасле созам адо барои баҳор.
Баҳор нақди латофат фидои ёрон кард,
Ки нақди чони чу мо бедилон фидои баҳор.
Баҳор гарчи зудояд ғам аз дил, аммо ҳаст
Тамаввучи май сӯҳони ғамзудои баҳор.
Кушод ғунча ба гулбун зи ҳад бурун, чу сахар
Вазид сӯи чаман боди дилкушои баҳор.
Агар ба мурда дихад қон, аҷаб мадор, ки ҳаст
Насими рӯҳ дар анфоси мушксои баҳор.
Ғанимат аст баҳори чавонӣ аз паи айш,

Ки то баҳори чавонӣ бувад, чӣ ҷои баҳор?
Баҳори умр ғанимат шумор, эй Фонӣ,
Фанояш арчи, ки зуд аст чун фанои баҳор!

Татаббӯи Хоҷа

Соқиё, бода деху тавбаам аз ёд бубар,
Дафтари тоату тақво хама, гӯ: бод бубар!
Ман чу ҷон медиҳам аз ҳасрати сарви қади ӯ,
Боғбон, рахти ман аз сояи шамшод бубар.
Ғаразат нест чу ҷуз куштанам, эй шаҳнаи ҳаҷр,
Гарданам баста бад-он ғамзаи ҷаллод бубар.
Ёди ғайраш ба дил андӯҳ физояд, эй ишқ,
Ҳарчи ҷуз дӯст аз ин хотири ношод бубар.
Хонаи тавба чу бунёд ниҳодам ба вараъ,
Сели май, гӯ: раву ин хона зи бунёд бубар!
Оби чашмам нанишонд оташи дил, эй қотил,
Ин ҳарорат зи вай аз ханҷари пӯлод бубар.
Мани Маҷнун чу шудам муҳзали тифлон, эй дил,
Баҳри ҳазлам бари он тифли паризод бубар.
Гар сабукборият аз гулшани даҳр астуталаб
Ин тариқ аз равиши савсани озод бубар.
Фониё, зоди раҳи ишқ набошад ҷуз дард,
Чун дароӣ ту дар он дашт, ҳамин зод бубар.

Мухтараъ

Агар аз шавқи лаълат пур маи гулгун бувад соғар,
Тавон нӯшиданаи гар худ ҳама гардун бувад соғар.
Ба базми ҳаҷр чун соғар зи хунобам бувад холи.
Ки аз сели сиришкам дам ба дам пурхун бувад соғар.
Гадои майкада то гаштаам, аз давлати риндон,
Дамодам аз шароби ишратам афзун бувад соғар.
Чу дилхоҳе нагирад соғарам, ҳаргиз нанӯшам май,
Ки дилхоҳам ба ишқи соқии мавзун бувад соғар.
Хаёлаш чун бувад меҳмон, ба базми айш қӯш дорам,
Маро аз косоҳои чашм пурмай чун бувад соғар.
Чу манъи соғари ишрат намояд муҳтасиб, ғам нест,
Ки моро баҳри дафъи ҳузн даҳри дун бувад соғар.
Малулам аз худ, эй Фонӣ, кашам чуп лаъли руммонӣ,
Агар пур аз шароби беҳудӣ акнун бувад соғар.

Мухтараъ

Шуд бало чашми ту, эй гулруҳсор,
Нуқтаи зери бало холи узор.
Ин, ки дар онудил оташ задай,

Дил аз ин ҳаст ба чон миннатдор.
Бодаи лаъли лабат пеши назар,
Аз чӣ шуд чашми ту дар айни хумор?
Ҷилваи, сарви равони ту ҳаёт
Дихад, аммо кушадам дар рафтор.
Сокиё, соғари айшат чу пур аст,
Нӯшу нӯшон, ба замин пур магузор.
Булбул ар шефтаи гулшан гашт,
Дид дар ҳар гулаш аммо сад хор.
Фониё, аз чамани даҳр бибур
Шохи уммед, ки он н-орад бор.

Татаббӯи баъзе аъиза

Дар саводи сояи абри баҳорӣ лолазор
Менамояд дар шаб оташҳои урдуи баҳор.
Ё баромад дуди оташҳои лола бар сипеҳр,
Абри наврӯзӣ, ки бинӣ бар фарози кӯҳсор.
То ҳаво дар ҳовани ёқути лола мушк суд,
Мевазад аз ҷониби сахро насими мушкбор.
Тоҷи Парвезаст лола, к-аш дихад барбод чарх,
То намояд тоҷдоронро зи баҳри эътибор.
Ҷоми Ҷамшед аст монда аз маи ишрат тихӣ,
Сокиё, не ҷому не Ҷамшед монад, май биёр!
Хуш бувад бо лоларӯён бодаҳои лоларанг
Хоса базми айш бошад бар канори лолазор.
Дар фироқи лоларӯе тоза доғам бар дил аст,
К-аш сиёҳе, дар миёни хун нишаста лолавор.
Нест абнои замонро лоласон бӯи вафо,
Чун сабо 3-ин дилсиёҳон беҳ, ки бигзинӣ канор.
Фониё, чун лолазори умрро рӯ дар фаност,
То бувад мумкин зи ҷоми лолагун сар бармадор.

Бимислиҳи

Пур зи пайконат шикофи синаам, эй гулӯзор,
Рост бо он раҳна мемонад, ки гирандаш ба хор.
Оразат чун пеши чашм омад, сиришкам гашт хун,
Сел рангин мешавад ҳар гаҳ, ки меояд баҳор.
Рӯзи ҳичрон мӯниси дил шуд ҳаёли он даҳан
Хурдаи пинҳониям рузи бадӣ омад ба кор.
Шоми ҳаҷр аз изтиробам гашт зоҳир сӯзи ишқ,
Ҷумла махфиҳо шавад рӯзи қиёмат ошкор.
Май ба ҳалқам рез, эй соқӣ, ки баргардонадаш
3-он ки меояд бурун ҷонам зи ташвиши хумор.

Шӯру ошӯбам зи май кардӣ хаёл, эй мухтасиб,
Набвад аз мастӣ, ки бошад аз чунун, маъзур дор.
Фонӣ аз зоҳид бихоҳад сарфа бурдан, з-он ки ҳаст
ӯ зи зухди хешу мо аз лутфи ёр уммедвор.
Рӯзгоре шуд, ки ранҷурам зи аҳли рузгор,
Соқиё, хоҳӣ, к-аз ин ранҷам раҳонӣ, май бидор.
Май нагӯям, оби оташранг, к-аз вай ҳар ки хӯрд,
Набвадаш дигар на дар обу на дар оташ қарор.
Ихтиёр аз даст берун кард дар ишқу чунун,
Оқили зоҳид, ки аз вай соғаре кард ихтиёр.
Шорибаш гар гунги модарзод бошад филмасал,
Лаб бубандад пешаш аз мурғони гӯё сад ҳазор.
Дидаро равшан кунад з-инсон, ки аз абкори фикр,
Мими маъдуми даҳан бошад ба наздаш ошкор.
Табъро аз вай нишоте рӯ диҳад, к-аз ҷаври чарх,
Оби ҳайвонаш намояд дашнаи захробдор.
Кишвари дилро чунон вусъат диҳат, к-аз гулшанаш
Гунбади нилӣ чу як нилуфар афтад бар канор.
Дил шавад Ҷоми Ҷаму Оинаи Искандарӣ,
Ҳар гадо, к-аш нӯшад Искандарвашу Ҷамшедвор.
Фониё, ин ҷумла ҳосил гардадат з-икболи фақр,
Гар ба як ҷоми фано сози аз ӯ дафъи хумор.
Зи дил в-аз дилситонам зору маҳчур,
Дил аз ман дуру ман аз дилситон дур.
Паричеҳра, саманди турки моро,
Сазад кардан шикол аз турраи ҳур.
Чу ҷонам хостӣ, кардам нисорат,
Агар густоҳам, «ал-маъмур маъзур».
Бидор, эй муғбача, ҷоми муғона,
Ки андар дайр натвон буд мастур.
Раҳон чун чашми мастат аз хуморам,
Ки ӯ дар айни мастӣ ҳаст махмур.
Зи ишқу бода шайхам тавба фармуд,
Ба масту ошиқ ин кардан чӣ мақдур?
Зи май Фонӣ ҳаёти ҷовидон ёфт,
Магар оби ҳаёт аст оби ангур?

Ихтироъ

Эй дил, зи ҳуши худ гила бо майфурӯш бар,
К-ӯро бувад ба майзада доруи хуш бар.
Аз пири тавбакор нашуд кори айш рост,
Ин мочаро ба муғбачаи майфурӯш бар.

Н-орад шудан ба хона зи мастӣ ҳарифи мо,
Ман ҳомилаш, агар ту бигӯӣ ба дӯш бар.
Гар хирқа раҳни бода кунӣ, хезу сӯи дайр
Рахти фано зи зовияи хирқапӯш бар.
Нақди бақо зи оби ҳаёт, эй Хизр, маҷӯӣ,
Аз дурди чоми он санами бодапӯш бар.
Дар дарси ишқ нест чадал, боядат чу файз,
Худро дар он макон ба забони хамӯш бар.
Фонӣ, паи наҷот ба майхона хешро
Аз зери тоқи ин фалаки сахткӯш бар.

Татаббӯӣи Хоҷа

Ғайр аз ӯ нест маро дар ду чаҳон ёри дигар,
Чуз ваям ёри дигар, чуз ғами ӯ кори дигар.
Ман на он булбулам, эй гул, ки дусад хори чафо
Гар халад, аз ту кунам рӯӣ ба гулзори дигар.
Накунам куфр қабул, ар кунадам пири муғон
Ба чуз аз турраи он муғбача зуннори дигар.
Қадаҳи давр ба мо чун бирасад, эй соқӣ,
То ба лаб чунки шавад рехта микдори дигар.
Он чи ҳусн аст, ки ашбаҳ ба чамоли мақсуд,
З-ӯ накарда қалами сунъ намудори дигар.
Носеҳо, панди ту як бор қабулам нафитод,
Гуфта пиндор аз ин мавъиза сад бори дигар.
Чами вақтам, ки гирифтам зи сари хирқаи раҳн,
Чоми дигар ба дусад зорию зинҳори дигар.
Фониё, дард талаб, гар талабӣ, пайдо кун,
Дили реши дигару синаи афғори дигар.

Мухтараъ

Дили садпораам аз лаъли ту хун аст дигар,
Ҳар дам аз раҳгузари дида бурун аст дигар.
Дили Маҷнун, ки дар он зулф шуд, эй боди сабо,
Гӯ, ки дар ҳалқаи он силсила чун аст дигар?
Зи сари нав магар ораста машшотаи сунъ,
Ки рухат чун маҳу хат ғолиягун аст дигар.
Он парӣ ишвақунон чоми маям дод ба даст,
Дар сарам оташи мастиву чунун аст дигар.
Дил, ки пирона дам аз бозуи тақво мезад,
Дар кафи ишқи яке тифл забун аст дигар.
Раста будам зи ғами ишқ чу ёр омад, вой,
К-он ғамам аз ҳадду андоза фузун аст дигар.
Эй табиб, аз сари Фонӣ мағзар з-онки зи ҳаҷр,

Заъфи берун-ш ба андӯхи дурун аст дигар.

Мухтараъ

Хуш нест ғайри дайри муғон хонаи дигар,
В-он гоҳ ғайри муғбача чононаи дигар.
Паймонаҳои мо зи маи соф пур дихед,
То пур шудан зи ҳодиса паймонаи дигар.
Воиз, азоби дӯзаху майхорагон магӯ,
Чуз ин фасона нестат афсонаи дигар?!
Эй дил, магӯ ба ишқ, ки Мачнун кӣ будааст,
Дар кӯху дашт мисли ту девонаи дигар?
Рӯи ту шамъи меҳру чу заррот аҳли ишқ,
Ҳар зарра пеши шамъи ту парвонаи дигар.
Эй чарх, чанд бим намоӣ зи куштанам,
Гар набвад ин хароби ту вайронаи дигар?
Фонӣ, аз ин сарои фано баста рахти умр,
Дорад магар азимати кошонои дигар?!

Мухтараъ

Эй ба ҳар оразат аз оташи май тоби дигар,
Тоби онро зада ҳар қатраи хай оби дигар.
Хоб дидам, ки шудам зинда зи нӯшин лаби ту,
Нест чон дар танам аз орзуи хоби дигар.
Лаби лаълат, ки бувад мастиям аз вай, ба хаёл
Кай ба воқеъ хушам ояд зи маи ноби дигар?
Хоҳам аз қибла бигардад рухам он дам, ки шавад,
Ғайри абрӯи туам сачда ба меҳроби дигар
Ба чунун шодам аз он руй, ки дар гардани ман
Нест чуз силсилаи зулфи ту қуллоби дигар.
Шаб хаёлаш, ки ба меҳмониям ояд, чӣ кунам?
Нест чуз бесару сомониям асбоби дигар.
Ба ҷаҳон ҷашм маро равшан аз он рӯст, ки нест,
Фоние, чун рухи ӯ меҳри ҷаҳонтоби дигар.

Татаббӯи Мавлоно Шохӣ

Ҳар дам расад ба дил чу зи олам ғаме дигар,
Ғам нест, чун зи май бувадат оламе дигар.
Дорад гадои майкада аз бодаву қадах
Оинаи Скандару Ҷоми Ҷаме дигар.
Ӯ халқро кушад, ба ман он мотам асту нест,
3-ин тиратар бар аҳли вафо мотаме дигар.
Гӯям ба назди пири муғон ҷаври муғбача,
Чун нестам ба дайр чуз ӯ маҳраме дигар.
Нобуд шуд дилам зи ғами ҳаҷр, кош Ҳақ

Бахшад нашоти васлу дили хурраме дигар.
Ин дам ғанимат аст бар он кас, ки набвадаш
Ғайр аз ҳарифи мушфику май ҳамдаме дигар.
Фонӣ зи сели ашки ту ғамхонаи сипеҳр,
Хам ёфт он чунон, ки фитад аз наме дигар.

Татаббӯи Шайх дар таври Махдум

Эй ниҳон дар ҳама аён шуда аз айни зухур,
Ҳама нур аз ту аён, лек ту дар вай мастур.
Зулф шуд буркаи рух ҳарду, вале буркаи ту,
Он чӣ хусн аст, ки бурқаъ бувадаш зулмату нур?
Ба садат васф нишон баҳри чӣ дод аҳли назар,
Ношуда хусни ту бар дидаи эшон манзур.
Лофи наздикият он к-ӯ занад аз зухду вараъ,
Хешро бошад аз ин васваса андохта дур.
Оқиз аз васфи ту будан ачабам нест, ки ҳаст
Зарра моҳияти хуршед надонад, маъзур.
Хуррам он ринд, ки як лаҳза набошад бе ту,
Хоҳ дар анҷумани тафриқа ё кунчи ҳузур.
Ориф он дон, ки гар афлок зи ҳам бишкофад,
Ба шуҳудаш нарасад шоибаи нуқсу футур.

Дар таври Хоҷа

Дар тавба агар май диҳадам муғбача ё пир,
Розӣ наям аз хеш дар ин кор ба тақсир.
Эй шайх, ба майхона агар тавба шикастам,
Чун хомаи тақдир чунин рафт, чӣ табдир?
Чун сурати ӯ нест ба мавзеъ як аз сад,
Наққош намояд чу дусад мавзеъи тасвир.
Сӯзи дили зоҳид, ки ба тақвои риёист,
Набвад асараш бештар аз гирияи тазвир.
Озодиям аз қайд мабодо, агар афтад
Дар гарданам аз силсилаи зулфи ту занҷир.
Эй шайх, зи тадбири ту акнун чӣ кушояд,
Чун мо сари таслим ниҳодем ба тақдир.
Фонӣ, ту агар ошиқӣ, аз ишқ мазан дам,
Чун рост наояд сухани ишқ ба тақдир

Мухтараъ

Кайфият бахшадам он лаб, маи ноб аст магар,
Рух софӣ кунадам, лаъли музоб аст магар?
Хоб дар чашм надорам зи хаёли мижаат,
Хайли ҳинду зада саф раҳзани хоб аст магар?
Ҳумрати байзаи чашми ману хуноби сиришк,
Омада бар маи гулранг ҳубоб аст магар.

Оби Кавсар зи кафи хур надорад мастӣ,
Дар кафи соқии гулчеҳра шароб аст магар.
Тангу торик дилам, к-аз ғами ӯ гашт хароб,
Кунчи вайрони мани хонахароб аст магар?
«Надиҳад ишқу маям нашъа ба пирӣ» гуфтам,
Гуфт: «Пири хирадам аҳли шабоб аст магар?»
Сели май кишвари ҳушу хирадам кард ғарик,
Фониё, дар ачабам, олами об аст магар.
Соқиё, вақт ғанимат шумуру соғар гир,
Дастбӯсат талабад ҷом, зи хокаш баргир.
Нест чун ҷоми муғонам зи кафи муғбачагон,
Филмасал гар зи кафи хур маи Кавсар гир.
Заррае хушдилиям нест зи хуршедвашон,
Хоҳ аз сайри фалак, хоҳ асари ахтар гир.
Базми мо бе рухат афсурда бувад, рӯ бинмо,
Гӯ аз он шӯълаи рухсори ту сӯхбат даргир.
Сар-сари ҳодиса гар чарх зи ҳам баргусилад,
Рафта бар боди фано тӯдаи хокистар гир.
Тарки девонагӣ, эй дил, чу накардӣ дар ишқ,
Аз ҷунун домани он шӯхи парипайкар гир.
Сарбаланд аз шарафи хоки раҳи риндон бош,
Эй ғанӣ, тарки дуру, гавҳари тоҷи зар гир.
Воизо, ин ки ба маҷлис талабӣ Фониरो,
Маслихатро ду-се кизби дигарат бовар гир.

Мухтараъ

Чун ӯ набувад шӯхи ситамгораи дигар,
Чун ман зи ғамаш бедилу бечораи дигар.
Ояд чу сагаш аз дили садпора ба тӯъма,
Сад пора диҳам, ӯ талабад пораи дигар.
Бас хора, ки ӯ нарм шуд андар кафи Фарҳод,
Сахт аз дили Ширин набудаш хораи дигар.
Аз ҳолати Маҷнун ҷӣ тафаҳҳус кунӣ, эй дил,
Дар водии ҳайрат чу ту овораи дигар.
Дар ҳар назаре ҳайрати ҳуснат шавад афзун,
Ваҳ, к-он шавадам боиси наззораи дигар.
Як ҷониби рухсора кушодию бимурдам,
Бикшо, ки кунӣ зинда ба рухсораи дигар.
Фонӣ дигар аз ахтари май гашт тарабнок,
3-ин сон набувад кавкаби сайёраи дигар.

Татаббӯи Хоҷа

Мастам, эй муғбача, ҷоми маи хаммор биёр,

Гар зи динам бувадат дағдағаи зуннор биёр.
Софии бода, ки худ нӯш кунӣ, аз дурдаш,
Марҳаме баҳри давои дили афгор биёр.
То бисӯзам ҳамагӣ ҳастии худ, рӯ во кун,
3-он гулистони Халил оташи гулнор биёр.
Дар тариқи муғӣ аз куфри ту гар баргардам.
Сабӯ аз майкада в-аз неши ҷафо хор биёр.
Дар мазиқи қафаси ҳастиям, эй тоири қудс,
Ҷони зорам бибару муждаи дилдор биёр.
Боғбоно, дигар аз гулшани худ лоф мазан,
Ё гуле аз рухи он шӯх намудор биёр.
Хирқа шуд раҳну сарам хуш нашуд, эй бодафурӯш,
Як-ду паймона маям бар сари дастор биёр.
На фалак ёру на дар умр вафо, эй қосид,
Хабаре аз сӯи он ёри вафодор биёр.
Гар ниёз орию ӯ ноз кунад, эй Фонӣ,
Кори ту чунки ниёз аст, дигар бор биёр.
Рӯят, ки оташаш битвон гуфту об низ,
Моҳ аз латофаташ хичил аст, офтоб низ.
3-онам гадои майкада, к-аз базми аҳли айш
Нуқлам расад зи ҳиммати риндон, шароб низ.
Мурдам зи зуҳд муғбачаи майфурӯш, к-ӯ
То маст созад аз маи ишқам, хароб низ.
Хунхорагони ишқ, чу меҳмони ман шаванд,
Аз хуни дида май диҳам, аз дил кабоб низ.
Чун мақсадат ба гом шумор аст аз азал,
Таъхир онакӯст дар ин раҳ, шитоб низ.
Эй пандгӯй, боиси расвоиям мапурс,
Ишқ асту ҷоми бодаву аҳди шабоб низ.
Фонӣ, сахар ба майкада борони ашк рехт,
Биншаст гарди меҳнату шуд фатҳи боб низ.

Татаббӯи Хоҷа

Навбахорон ба қадах оби тарабнок андоз,
Абрсон ғулғула дар гунбади афлок андоз.
Чанд аз даври фалак чун кура саргардонӣ,
Фитна аз даври қадах дар кураи хок андоз.
Покбозӣ агар аз Эзиди покат ҳавас аст,
Чашм бар орази пок аз назари пок андоз.
Танам афсурда шуд аз зуҳди риёй, эй ишқ,
Барқи оҳе сӯи ин хирмани хошок андоз.
Маст то кай фиканад раҳна, ба динҳо ё Раб?
Раҳме андар дили он кофири бебок андоз.

Ё Раб, ин зоҳиди худбин, ки нашуд қобили файз,
Аксаш аз чом дар оинаи идрок андоз.
Гули садбарги чамоли ту, ки сад ламъа дар ўст,
Партави он ҳама дар ин дили садчок андоз.
Қасди чонат чу кунад ғам, сӯи майхона шитоб,
Чом аз он захр сӯи маъдани тарёк андоз.
Фонӣ, аз чуръаи Ҳофиз шуда маст, эй соқӣ,
Хезу дар косаи зар оби тарабнок андоз!

Татаббӯи Хоҷа

Ба дайр муғбачагонанд масту шӯрангез,
К-аз оби талх кунанд оташи балоро тез.
Ба ғамза ақлшиқору ба ишва тақвосӯз,
Ба ваъда рӯхфиребу ба лоба рангомез.
Ба гоҳи сайд гирифтани камандашон дилкаш,
Ба вақти қалб шикастан синонашон хунрез.
Ба ҳар диёр, ки бӯе расад зи туррашон,
Сиёҳнома шаванд аҳли он, сияҳдил низ.
Биёр бода, ки ишқ асту кӯи расвой,
Бисӯз чомаи тақвою хирқаи парҳез.
Маро чӣ бим зи ошӯби растхез, эй дил,
Зи хилқатам чу баровард ишқ растохез!
Ман он замон, ки шавам аз қадаҳ сарандозон,
Чӣ қои хотами Кисро, чӣ афсари Парвез!
Туро чӣ ҳодиса дар чавфи чархи даввор аст?
Чу з-он бурун натвонӣ шудан, аз ин мағрез,
Чу нест як сари мӯ ихтиёрат, эй Фонӣ,
Равона шав ба тариқи ризо, чӣ қои ситез?!

Мухтараъ

Кофири масте ба дайрам офати қон гашт боз,
Хонаи динам зи сели бода вайрон гашт боз.
Ҳар бинои зухду тақво, к-аш ба чарх афроштам,
Ваҳ, ки аз тӯфони май бо хок яксон гашт боз.
Хирқаам, к-аз доғҳои тозаи май буд тар,
Ҷумла хушк аз сӯзу тобу доғи ҳичрон гашт боз.
Азми Каъба чун тавонам кард, к-аз дайри муғон?
Н-омада берун, дил аз рафтан пушаймон гашт боз.
Пардаи зухдам чӣ сӯд, эй шайх, к-ин маҷнуни маст,
Баҳри раҳни бода дар майхона урён гашт боз.
Ман, ки бастам бар миён зуннору гаштам бутпараст,
Боиси ин миллатам, он номусулмон гашт боз.
Чун сӯи дайри муғон рафтам ба ишқи муғбача,

Дину дил дар кори ӯ нокарда натвон гашт боз.
Доғҳои сина чун дорам ниҳон, к-аз дасти ишқ,
Муттасил чоки гиребонам ба домон гашт боз.
Мурданама дар ишқ мушкил буд, чун ҳичрон расид,
Фониё, роҳи фано паймудан осон ғашт боз.
Марав зи маҷмаи риндон нагашта маст ханӯз,
Ки дар ду чашмат асар аз хумор ҳаст ханӯз.
Ба коми хеш чӣ бархостан ҳаво кардӣ?
Даме накарда ба дилхоҳи мо нишаст ханӯз!
Чаро шикасти дили мо талаб кунӣ ба фироқ?
Надода ҳодиса хангомаро шикаст ханӯз!
Зи по фитодаму аз даст рафтаи, эй соқӣ,
Ба сӯи қоми маят нарасонда даст ханӯз!
Зи қоми муғбачаам чист манъ, эй сӯфӣ?
Дилам ба дайр кунун гашта майпараст ханӯз.
Маро зи ҳуш чӣ пурсӣ, ки масти ишқ шудам?
Ба хеш н-омада аз масти аласт ханӯз.
Чӣ сон раҳам зи каманди чунун, ки чун Фониист?
Дилам ба ҳалқаи он турра пойбаст ханӯз!

Мухтараъ

Маро зи шиддати ҳичрон малолат аст имрӯз,
Ба ҳоли хеш наям, ваҳ, чӣ ҳолат аст имрӯз?
Расид бас, ки зи девонагиам расвоӣ,
Зи рӯи аҳли ҷунунам хиҷолат аст имрӯз.
Зи рӯҳи Вомику Маҷнун маро ба ҳикмату ақл,
Ба сад навохт, ҳазор истимолат аст имрӯз.
Равам ба майкада гӯё илоҷи ин аламам,
Ба қониби маю мутриб ҳаволат аст имрӯз.
Далели раҳ, ки бувад пири дайр, чун бар каф
Қадаҳ гирифт, ба мастӣ далолат аст имрӯз.
Маро насиб маю шайх манъ фармояд,
Ба амри олами ғайбаш ҳаҳолат аст имрӯз.
Ба коми муддаиён баста даст Фониро,
Магар, ки масти маро муддао лат аст имрӯз

Айзан

Тарки ишқам кому набвад дил ба фармонам ханӯз,
Тавба фармоям аз мастию натвонам ханӯз.
Тавбаву зуҳдам чӣ қамъият расонад, чунки ман
Гаҳ зи ишқу гаҳ зи махмурӣ парешонам ханӯз.
Носеҳо, пандат нафаҳмам, з-он ки то рафтаи ба дайр,

Аз маю рухсори соқӣ масту ҳайронам ҳанӯз.
Чун туро дидам, поят сар фикандан айб нест.
3-он ки сар аз пову по аз сар намедонам ҳанӯз.
Як шабам он моҳ меҳмон буду 3-ин умре гузашт,
Мекунад касби зиё меҳр аз шабистонам ҳанӯз.
Теғи қатлам ронад он шӯх он чи мумкин буд, лек
Тарки ишқаш бар забон рондан чӣ имконам ҳанӯз?
Ҳаст умре то шаҳиди лаъли ҷонбахши ваям,
Бӯи ҷон ёбанд халқ аз қабри вайронам ҳанӯз.
Нола аз тӯли фироқи ёр кардам шои ҳаҷр
Дар хама тоқи фалак печида афғонам ҳанӯз.
Фониё, аз теғи ҳичрон бин, ки чоки сина шуд,
Мушфикон нодӯхта чоки гиребонам ҳанӯз.
Агарчи нест умеди висоли ў ҳаргиз,
Вале набуда дилам бе хаёли ў ҳаргиз.
Мағӯ ба мисли вай, дил деху аз ў вораҳ,
Набуду нест зи хубон мисоли ў ҳаргиз.
Зи сарви қомати ў ҷуст бар дили Маҷнун,
Баре надод хаёли маҳоли ў ҳаргиз.
Чунон ки лозими баҳр аст нуқтагоҳи рақам,
Нашуд зи дида бурун нақши ҳоли ў ҳаргиз.
Агарчи қадди ту берун зи эътидолам гашт,
Каму зиёда нашуд эътидоли ў ҳаргиз.
Малолати дили ман бину бода хӯр, ки ҷуз ин
Набуду дофеъи ранҷу малоли ў ҳаргиз.
Зи дарди ҳаҷри ту Фони фитода бечон аст,
Чӣ шуд, ки пурса накардӣ зи ҳоли ў ҳаргиз.

Татаббӯи Мир

Дило, шаб баҳри он маҳ пӯй то рӯз,
На шабро гӯй шаб, не рӯзро рӯз.
Шабам рӯзи қиёмат шуд, валекин
Азоби сад қиёмат ҳаст то рӯз.
Балое шуд сиях, бе он маҳам шаб,
Вале бе меҳри рӯяш сад бало рӯз.
Ҳамоно дарди ҳаҷрам бедаво шуд,
Ки шуд шои фироқамро даво рӯз.
Ба шои ҳаҷр аз рӯзам чӣ пурсей,
Кучо, эй дил, шаби мову кучо рӯз?!
Шаби фурқат ҳалокам, кош, эй чарх,
Ки ёбам хоби худ, ё марг, ё рӯз.

Сияҳ шуд рӯзам, эй Фонӣ, зи ҳаҷраш,
Магар омад маро шоми фано рӯз?

Мухтараъ

Нест шоми ҳаҷр чун шамъам рафиқи дилфурӯз,
З-он ки дар ҳичрон ба ӯ овардаам шабҳо ба рӯз.
То гузорад бӯстонафрӯз лофи саркашӣ,
Қаҷ бинех тоҷу зи май бӯстони ораз барфурӯз.
То наёзирад зи миҷгонат рухаш аз нозуқӣ,
Рӯзи васл, эй дил, ба рӯяш чашм ҳар соат мадӯз.
Пур масъузонам зи ҳичрону зи оҳам ваҳм кун,
Ҳам гудозад шамъ, агарчи ҳаст дар парвона сӯз.
Аз фиреби Золи чарх эмин мабош, ар Рустамӣ,
З-он ки шеронро зи макраш карда очиз ин аҷуз.
Бас аҷаб рамзест булбул ошиқу гул гарқи хун,
Аз ғаробатҳои ишқ афтада беҳад ин румуз.
Фоние, аз қатъи роҳи ишқ монев кай шавад?
Гарна аз бори худӣ зоҳид намудӣ пушткӯз.

Мухтараъ

Бие, ки шамъи чаман гашт бӯстонафрӯз,
Чанор фоҳтаро сохт мурғи дастомӯз.
Ба ҳуллаҳои мулавван расид чилвагарӣ,
Ба базми аҳли шабистон зи шоҳиди наврӯз.
Чу қадди гесуи симинтанон ба бешу камӣ,
Намонд ҳеч тафовут миёнаи шабу рӯз.
Баҳори умр ғанимат шумору май даркаш,
Ки дар ҳаётию умрат хазон нагашта ҳанӯз.
Ба захмҳои дил аз лои бода марҳам неҳ,
Чаро ки мерасад аз чарх новаки дилдӯз.
Даме зи оташи май гарм соз базми тараб,
Сипеҳр гӯ: «Нигар аз дур в-аз ҳасад месӯз!»
Дило, ба Фонӣ, агар шодиҳо кунӣ, лекин,
Кучо зи ҷаври фалак хотири нашотандӯз?!
Дило, зи ҳодиса дайри муғон паноҳат бас,
Гадоии дари майхона иззу ҷоҳат бас.
Ту узр кардай худ, гар наметавонӣ хост,
Инояту карами дӯст узрхоҳат бас.
Гули муроду насими инояти азали,
Ба шаб хуни сиришку ба субҳ оҳат бас.
Агар зи зулмати зулфаш бурун шудан хоҳӣ,
Хаёли он қаду рухсор шамъи роҳат бас.

Ба дафъи лашкари ғам дар фазои дайри муғон,
Сафи сурохию хум, ҳар тараф сипоҳат бас.
Ба хуни халқ гарат ҳаст даъвий, эй қотил!
Ду чашми дилсияҳи хиракаш гувоҳат бас.
Вафову меҳр гарат нест аз фалак, чӣ аҷаб?
Ту аҳли меҳру вафой, ҳамин гуноҳат бас!
Мағӯ ҳадиси Масеҳову торами хуршед,
Назар ба он лаби лаълу руҳи чу моҳат бас.
Ҳамон сафоли гадоӣ ба дайр, эй Фонӣ,
Ки вақт шуд, ки шавад майли қони шоҳат бас.

Татаббӯи Хоҷа

Ончунон сӯхтаам аз ғами ҳичрон, ки мапурс,
К-оташам зад ғами ҳичрони ту дар қон, ки мапурс!
Дил ба занҷири сари зулф кашу пурса макун,
Ки бад-он сон шуда маҷнуну парешон, ки мапурс!
Чанд пурсӣ, ки зи ҳаҷри лаби лаълам чунӣ?
Қони ширин шуд аз ин ҳаҷрам аз он қон, ки мапурс!
Соқиё, давр бигардону бидеҳ ратли гарон,
Ки гаронборам аз он гуна зи даврон, ки мапурс.
Ишқ нанхуфта ба сад гуна бало афтодам,
3-ин сабаб гаштаам он навъ пушаймон, ки мапурс!
Сари риндони чаҳон пири хароботии мост,
Сухани офият аз меҳтари риндон, ки мапурс!
Манъам аз ошиқию бода кунанд аҳли хирад,
Ғуссаҳо мекашам аз мардуми нодон, ки мапурс!
Қард то қилвагарӣ муғбачаи бодафурӯш,
Ончунонам ба руҳаш волаву ҳайрон, ки мапурс!
Талаби васл кунӣ, қўй фано чун Фонӣ,
Мушкили ишқ чунон қардамат осон, ки мапурс!

Татаббӯи Хоҷа

Кавсару хур зи гулзори чаҳон моро бас,
Бодаву муғбача аз дайри муғон моро бас.
Тӯбии нася туро зоҳиди худбин, ки ба нақд
Соҷи рифъати он сарви равон моро бас.
Олам аз аҳли ғино, к-аз наву аз қуҳнаи ӯ,
Бодаи кӯҳнаву он тозаҷавон моро бас.
Чанд гӯӣ, ки зи афлок ба қон офатҳост,
Ғамзаи шӯҳи маҳи офати қон моро бас.
Мо қучо, васл қучо, ин ки дилу қон бошад,
Ба ғаму дарди ту хурсанд, ҳамон моро бас.
Оташи ишқи ту чун 3-аҳли муҳаббат қўянд,

Бар чигар доғи вафои ту нишон, моро бас.
Чӣ ғам олудагии май чу дарояд дар мавҷ,
Баҳри ғуфронату як қатра аз он моро бас.
Эй сабо, ҳар яке аз аҳли вафоро ёрест,
Ерию меҳри фалонӣ ба чаҳон моро бас.
Фонӣ, аз халқ буридан сабаби хушҳолист,
Бош хушҳол, ки ин сирату сон моро бас.

Мухтараъ

Чоми сабӯҳат ар ба дафу най бувад ҳавас,
Савти нафиру ғулғулаи кӯси шоҳ бас.
Он шӯхи қотил он чи бифармоядат, равост,
То рӯз шамъвор шудан мурдаи нафас.
Аз умр баҳра гир ба як соғари сабӯҳ,
Чун нест то ба рӯз ба вай эътимоди кас.
Бечораам зи ҳасрати васли руҳи касе,
Во ҳасрато, ки ҳеч касам нест чорарас.
Бошад ба ишқи тозаҷавонон маи кӯҳан,
Чун равғане, бар оташу мо дар миёна хас.
Зуннори кӯҳнаро, ки биёбӣ ба кунҷи дайр,
Бошад, сағони кофири масти маро марас.
Фонӣ, бинӯш май, чу ба шаҳри фано расӣ,
К-он ҷо на бими шаҳна бувад, не ғами асас!

Мухтараъ

Зи ман, эй дил, кафи он нозанин бӯс,
Агар худ даст надҳад, остин бӯс.
Гар ин ҳам нест, бӯсе бар замин зан,
Зи ман яъне расон он ҷо заминбӯс.
Кафи пои сағаш бӯсиданам бин,
Туро ҳам гар диҳад даст, инчунин бӯс.
Занам дар боғ бе он қомату рух
Ба пои сарву рӯи ёсамин бӯс.
Даромад меҳр аз равзан, ки гирад
Зи пои он маҳи хирғаҳнишин бӯс.
Ғуломи онам, эй руҳуллаҳ, аз ҷон,
Ки дасташро диҳад руҳ-ул-амин, бӯс.
Агар он маҳ фитад дар дасти Фонӣ,
Ба пояш кори ӯ бошад, ҳамин бӯс.
Сирри гадои дайри муғонро зи шаҳ маҷӯй,
Аҳволи нақди маҳзани шоҳ аз гадо мапурс.
Кому нашоту айш ба хосон насиб шуд,
Аз мо ба ғайри меҳнату дарду бало мапурс.

Мо дард дидаему даворо шунидаем,
Аз мо зи дард пурс, вале аз даво мапурс.
Аз аҳли ишқ пурс хатарҳои роҳи ишқ,
Аз ошно ба чуз сухани ошно мапурс.
Набвад ба даври маҷлиси риндон баланду паст,
Ҳар ҷо расӣ, ба доира биншину ҷо мапурс.
Бошад забонбурида аминони сирри ишқ,
Месӯз то биёбию рамзе зи мо мапурс,
Эй дил, чу дар замона вафо нест, зинҳор
Аз мардуми замона тариқи вафо мапурс.
Хӯдбинӣ аҳли мадраса донанд, Фониё,
Аз мо ба ғайри нуктаи фақру фано мапурс!

Мухтараъ

Нест вазъи чарх чун дайри муғон олиасос
Гар равам хушёр он ҷо, оядам дар дил харос.
Ҳар хуме ўро ба як гардун тавон гуфтан назир,
Ҳар хубоби май зи як ахтар тавон кардан қиёс.
Оламе дигар тавон гуфташ чаро, к-он ҷо касе
Ў фитад дар олами дигар, чу нӯшад як-ду кос.
Чун Масеҳо рӯҳбахшон бошад он ҷо аз нафас,
То ба иззат дар бисоташ неҳ нафасро, дор пос.
Аз дили пири муғон в-он гаҳ зи рӯи муғбача,
Меҳр аз равзан дарояд, то кунад пур иқтибос.
Хирқаи зухду вараъ он ҷо намеарзад ба ҳеч,
Рост дон инро, намеғӯям суханро дар либос.
Раҳ наёбад дар бисоташ ҳар зи раҳ афтодае,
Набвадаш то Ҳодии тавфиқу пири раҳшинос.
Аз майи он майкада набвад умеди чуръае,
Ҳар киро ҳосил нагардад аз вучуди хеш ёс.
Фониё, ҳар гаҳ фанои ин фано касбат шавад,
Ҷоме аз пири муғон кардан тавонӣ илтимос.

Мавъиза

Гарат зи халқ каноре гирифтаи аст ҳавас,
Канорашон агар аз дасти худ гузорӣ, бас.
Гар аз машаққати даврон малул гашта дилат,
Фазои дайри муғонро гузин бар ин маҳбас.
Зи дасти пири муғон нӯш соз ратли гарон,
Ба ғайри муғбачагон мултафит машав бо кас.
Ба чашми гармравону баландпарвозон
Бувад ҳақир ҷаноҳи малак зи боли магас.
Бигӯ, чӣ гуна дил осояд андар ин манзил,
Ки азми роҳ ба гӯш ояд аз фиғони ҷарас?!

Агарчи водии мақсуд, Фониё, дӯр аст,
Зи хештан бадар о, пас қадам бимону бирас.

Татаббуъи Хоҷа

Рӯз маҳчубам зи пири хонақаҳ, з-он рӯ, ки дӯш,
Вораҳондам аз ҳичоби зуҳд пири майфурӯш.
Ман, ки дар майхона беҳушам, чӣ хонедам ба зуҳд?
Чун ба ҳуш оям, ба масҷид рӯ ниҳам, эй аҳли ҳуш!
Дини яғмой шумурдӣ муғбача бо пири дайр,
Ин ки дар дайри муғон ошӯбу ғавғо буд дӯш.
Чун ба дини ман расид, он худ наяфтодам қабул,
Ҷои он дорад, ки хезад, аз ниҳоди ман хурӯш.
Дин, ки дар дайри муғон мардуд шуд, ҳар кас ба дин
Хешро дорад мусулмон, шарм бод аз ришу рӯш.
Муштарию Зӯҳра бар атрофи маҳ дорад қирон,
То бувад бар даври хуршеди руҳат дурҳои гӯш,
Ман зи шавқи лаълу мижғони дарозат беҳудам,
Ё аз он нешам дарор аз ҷой, эй маҳ, ё зи нӯш.
Пеши аҳли дил сухан дигар бувад, маънӣ дигар,
Ин суханро ҳар касе, к-ӯ ёфт, маънӣ шуд хамӯш.
Тарки кӯшиш айни кӯшиш гашт дар кори қазо,
Сахт бекӯшиш бувад, ҳар кас, ки гардад сахткӯш.
Дар ту ҳар айбе, ки пинҳон кард Ҳақ, зоҳир масоз,
Балки айби халқ ҳам чандон, ки битвонӣ бипӯш.
Фонӣ андар нуктаронӣ масту бебок омадаст,
Бодаи Ҳофиз магар аз ҷоми Ҷомӣ кард нӯш.
Аз ҳонақоҳ ба майкада бурдам чу раҳти хеш,
Вачҳи май аст он ҳама, шодам зи баҳти хеш,
Ваҳ чун зи тири ҳаҷр тани лахт-лахтро,
Пинҳон кунам ба пирахани лахт-лахти хеш.
Тубии қадду Кавсари лаъли лабат чу дид,
Ҷаннат хичил бимонд зи обу дараҳти хеш.
Урён гадои майкада бошад ҳар он ки ӯ,
Чу ман ба сели бода диҳад раҳту баҳти хеш.
Дар дайр бин, ки муғбачагон баҳри шишаам,
Доранд ҷумла санг зи дилҳои саҳти хеш.
Бошад гадои хокнишин гирди майкада,
Бо ҳашмате, ки шоҳ набошад ба таҳти хеш.
Хоҳӣ, ба роҳи ишқ сабукбортар шавӣ,
Фонӣ, зи охи дил бизан оташ ба раҳти хеш.

Дар таври Маҳдум

Шайхи худбин, ки ба чуз мову манӣ нест фанаш,
Бираҳонад магар аз мову манӣ як-ду манаш.
Ҷониби хонақаҳам дил накашад, эй зоҳид,
К-аз азал дайри хароботи муғон шуд ватанаш.
Ҷуз шикастам чи бувад дар дили Маҷунун, к-он маҳ.
Мекашад дар хамаи он силсилаи пуршиканаш.
Ба қаду рӯи ту нозам, ки гаҳӣ ҷилваи ноз,
Сарви ҷаннат хасу хошок намояд суманаш.
Пири гумкарда писар, бе ту дили сӯзонам,
Гар бидидӣ шӯъла ба байт-ул ҳазанаш.
Ваҳ, чи лутфи бадан аст он, ки намеорад тоб,
Соҷеро, ки ба ӯ мефитад аз пираҳанаш.
Аз хумор он, ки кашад дарди сар, аз баҳри илоҷ,
Сандали сурх бимоланд ҳам аз дурди данаш.
Баъди умре, ки ба хилват баҳам оянд ду ёр,
Эй фалак, руй бигардону баҳам бармазанаш.
Фонӣ, он дам, ки равад маст аз ин дайри фано,
Хоки майхона бисозед абири кафанаш.

Татаббӯи Хоҷа

Ба ҷоми пири муғон бину бар фарозу таҳаш,
Табақчаҳои зару сим аз офтобу маҳаш.
Кулоҳгӯша гаҳи сархушӣ, чу баршиканад,
Бувад ҳазор Каю Ҷам гадои базмгаҳаш.
Нашаста муғбачаи маст ҳам ба паҳлӯи ӯ,
Ки сад ҳазор дилу ҷон фидои ҳар ниғаҳаш.
Ба даври базм зи риндони дайр ҳалқа зада,
Ба гирди шоҳ ҷунон, к-аз муқаррабон сипаҳаш
Касе, ки дид ҷунон базму май кучо ояд,
Сараш фуруд ба оби ҳаёту базми шаҳаш?
Маро чу ҷуръае ҷоми хеш эҳсон кард,
Фиканда сар нагирифтам дигар зи хоки раҳаш.
Ғуломи пири муғон бош Фониёву сарат
Фидои муғбачаи сарвақди қачкулаҳаш.

Айзан

Кушт аз як ниғаҳам шеваи ҷашми сияҳаш,
Ҷун намирам, чу фитад ҷониби дигар ниғаҳаш?
Тира шуд дида зи хуноби дил, эй боди сабо,
Ҷашм дорам, ки ғуборе бирасонӣ зи раҳаш.
Вақти орогани ҳусни ту машшотаи ҷарх,
Тира шуд, баски хичил гашт зи хуршеду маҳаш.
Дил, ки дар дайри харобот зи ман шуд ғоиб,

Боз пурсед аз он муғбачаи қачқулаҳаш.
Кош бо ман қадаҳе нӯшаду он гаҳ кушадам,
Ки чу тифласт маю қатл набошад гунаҳаш.
Дилам аз ғуссаи даврон сӯи майхона шитофт,
Ки ҳаводис чу расад, нест чуз он чо панаҳаш.
Зи маҳи чордаҳи ҳуснаш гаҳи тифлист фузун,
Офтобе шавад, ар сол шавад чордаҳаш.
Нест дар шоҳиди гул бӯи вафо, эй булбул,
Гарчи дилчӯй бисёр кунад, дил мадихаш.
Фониё, лоф ба даъвои фано ҳар ки занад,
Адами даъвии лоф аст, дар ин чо гуваҳаш.
Қабову пираҳан аз тан агар расад ба манаш,
Кунад қабош ҳалокам, чӣ чойи пираҳанаш?
Нишони пойи сағаш беҳудам кунад, чӣ маҷол,
Хаё, ки бӯса ки орам ба дил зи настаранаш.
Чу нест тоқати онам, к-аз ӯ сухан шунавам,
Кучо таҳуммули дидан ба дигарон суханаш.
Дилам шикаст, вале тоза гашт рӯҳам аз он
Насим, чунки вазид аз ду зулфи пуршиканаш.
Ба сунъи Эзид нозам к-аз он табассуми лаб,
Ҳаёту қатл намояд надида кас даҳанаш.
Ба ишқ бин, ки зи қонбахши лаби Ширин,
Гузашт умреву зиндааст номи Кӯҳканаш.
Биёр май, ки дилам лаҳзае шавад фориг,
Зи ранҷи аҳли замону зи меҳнати заманаш.
Ғариқ меравам аз даҳр, з-он ки дорад умед
Ба афв, он ки зи май шуд таҳорати кафанаш.
Сабукравӣ талабӣ дар раҳи фано, Фонӣ,
Марав, ба бори худиву зи дӯши худ фиғанаш

Татаббӯи Маҳдум

Кошкӣ имрӯз монад хуни ман дар гарданаш,
То тавонам дасти худ фардо задан дар доманаш.
Зиндагӣ ёбам зи пирохан, чу ёбам бӯи ӯ,
Ман, ки мемирам, чу ёбам бӯе аз пироханаш.
Заҳми теғи ӯ намехоҳам, ки дӯзӣ, эй рафиқ,
Гар зи Марям риштааш чӯй, зи Исо сӯзанаш.
Наъли тавсан равшан аст, аз хоки аҳли дард, кош
Дидаам равшан шавад, аз хоки наъли тавсанаш.
Баҳри ҳар як дили парканд-паркандам бубин,
Ҷисмро аз новаки он ғамза равзан-равзанаш.
Бандаи пири хароботам, ки мардон афкананд,

Хешро бар хоки дайр аз соғари мардафканаш.
Нест шав, Фонй, агар васл аст қомат, к-ин мурод,
Хосаи риндест, к-оини фано омад фанаш.

Мухтараъ

Нест гул дар гулшани даврон, ки хоре набвадаш,
Бода дар базмаш, ки осеби хуморе набвадаш.
Лоларӯеро маҷӯ бо ошиқи хунинчигар,
Ваъдаи асле, ки доғи интизоре набвадаш.
Мурғи дилро нест як соат ба гулрухсорое
Ком ҳосил, то ки фарёди ҳазоре набвадаш.
Аз фалак ҳар давлате, к-ояд, намонад барқарор,
3-он ки аз сайри шабонрӯзӣ қароре набвадаш.
Чун чаҳон беъътибор омад бари арбоби фақр,
Ҳар нашоте, к-аз вай ояд, эътиборе набвадаш.
Дар чунин дори ҳаводис, ёбад аз меҳнат амон
Он ки як дам чуз маю маъшук коре набвадаш.
Ишқу мастиро мағӯ баҳри чӣ қардӣ ихтиёр,
Ҳар ки дар дайри муғон шуд, ихтиёре набвадаш.
Бешуурам соз, эй соқӣ, ба чоме, к-аз нифоқ
Вораҳад он, к-ӯ чуз ин маънӣ шиоре набвадаш.
Фонй, он к-ӯ бешууру маст шуд, вораг аз он-к,
Гар нишоте набвадаш, ғам низ боре набвадаш.

Саҳар чоғида баҳор шодлигининг шамоли эсди,
май ичишимга баҳор ҳавоси сабаб бўлди.
Баҳорни кӯр, лоланинг найза ва ёқутранг байроғи
билан боғ томонга қўшин тортди.
Айшу ишрат учун баҳордан яхшироқ фасл йўк,
баҳорнинг мадҳи учун бир фасл очаман.
Баҳор латофат нақдини дўстларга фидо қилди, бизга
ўхшаган бедилларнинг жон нақди баҳорга фидо бўлсин.
Баҳор дилдан ғамни кетказади,
аммо унинг ғам кеткизишдаги эгови май мавжидир.
Саҳарда баҳорнинг кўнгил очувчи ели чаман томонга:
эсгач, гулзорда ҳаддан зиёда ғунчалар очилди.
Баҳорнинг мушк исли насими
ўликка жон берса, ажабланма.
Айш учун йигитлик баҳори ғаниматдир, йигитлик
(баҳори) бор экан, баҳорга қандай эҳтиёж бор!
Эй Фоний, умр баҳордек тез ўтиб кетишига қарамасдан,
сен уни (умр баҳорини) ғанимат бил.
Эй соқий, май бер ва тавба қилганимни эсимдан чиқар,

кўй, тоату тақво дафтарини ел совурсин.
Мен унинг сарви қадди ҳасратида жон бераман,
эй боғбон, менинг тобутимни шамшод соясидан ясаб олиб бор.
Эн ҳажр миршаби, мени ўлдиришдан бошқа мақсадинг йўқдир,
бўйнимни боғлаб ул жаллод ғамзанинг олдига олиб бор.
Бошқанинг ёди кўнглимдаги қайғуларни орттиради,
эй ишқ, мунгли хотиримда дўстан ўзга барчам нарсаларни ювиб ташла.
Тавба уйини вараъ асосига қурган эдим,
кўй, бу уйни сел таг-туби билан олиб кетсин.
Эй қотил, кўз ёшларим юрак алангасини ўчира олмади,
бу ҳароратни пўлат ханжар билан ўчир.
Мен—Мажнун, болаларга мазах бўлиб қолдим,
эй кўнгил, энди ҳазил учун ул ёш паризод олдига олиб бор.
Агар даҳр гулшанида енгил бўлиб кетишни истасанг,
бу йўлни озод савсандан ўргангин.
Эй Фоний, ишқ йўлининг озуқаси дарддан бошқа нарса эмас,
йўлга чиққанигда ана шу озуқани олиб кет.
Агар лабинг шавқи билан пиёла гул ранг майга тўлган бўлса,
бу пиёла осмондай бўлса ҳам, ҳаммасини сипқариш мумкин.
Айрилиқ базмида пиёла хунобимдан бўшаса,
кўз ёшим селидан пиёла дам-бадам қонга тўлади.
Майхона гадоси бўлганимдан сўнг риндлар давлатидан
дам-бадам пиёламда ишрат шароби зиёда бўлади.
Кўнглим тилаги бўлган жонон пиёламни олмаса, ҳаргиз май ичмайман,
кўнглимнинг тилаги эса, хуш қомат соқий билан пиёла ишқидир.
Айш базмида жонон хаёли меҳмоним бўлса, май тўла
пиёла каби икки кўзимда тўла майни қўшалок тутаман.
Мухтасиб май ичишимизни манъ қилса, ғамимиз йўқ,
чунки ғамимизни дафъ қилиш учун нокас дунё пиёласи бор.
Эй Фоний, ўзимдан хафаман, қандай лаъл руммоний (анор рангли шароб) ича
оламан,
агар пиёланг беҳудлик шароби билан тўлдирилган бўлса, ана унда ичиш мумкин.
Эй гул юзли, сенинг кўзинг бало бўлди,
юзингдаги холинг бало сўзи остидаги нуктадир.
Сен жону дилга ўт урдинг,
дил шунинг учун жондан миннатдордир.
Лаъл лабинг майи менинг кўзим олдида-ю,
нима учун сенинг кўзинг хумор бўлади?
Сарв равонинг (қоматинг) жилваси ҳаёт бағишлайди,
аммо рафторинг (юришинг) мени ўлдиради.
Эй соқий, айшинг соғари тўла бўлган маҳалда
ич ва ичир, (аммо) ерга тўкаверма.
Булбул гулшанга ошиқ бўлди-ю,
(аммо) ҳар гулда юз тикан кўрди.

Эй Фоний, дахр чаманидан умидинг шохини кес,
чунки у мева бермайди.

Баҳор булутининг сояси қоронғилигида лолазор
кечаси баҳор лашкаргоҳи ёққан оловлари каби бўлиб кўринади.

Тоғлар тепасида кўрганинг наврўз булутими,
ёки лола оловларининг тутуни кўкка ўрлаганми?

Ҳаво ёқутранг лоланинг ҳованчасида мушк янчдимикин,
сахро томонидан мушк тарқатувчи насим ели эсмоқда.

Лола Парвез тожидир, тождорларга ибрат қилиб,
кўрсатиш учун уни фалак кўкка совуради.

Ишрат майдан бўшаб қолган Жамшид жомидир,
эй соқий, (бу дунёда) на жом ва на Жамшид қолади, май келтир.

Лола юзликлар билан лола ранг майлар яхшидир,
айниқса айшу ишрат базми лолазор чеккасида бўлса.

Бир лола юзли фироқида,

лола ичидаги қора доғдек дилим доғдордир.

Замона аҳлида (ҳам) лола каби вафо ҳиди йўқ,

бу кўнгли қоралардан сабо ели сингари ўзингни четга олганинг яхши.

Эй Фоний, умр лоласори йўқликка юз тутуди, шунинг учун
иложи борича лоларанг жомдан бошингни кўтарма.

Эй гул юзли, кўксимнинг тешилган жойи ўқинг билан тўла,
у тикан билан тўсиб қўйилган рахнага ўхшайди.

Ҳар баҳор келганда сел турли рангга киргани каби,
оразинг кўз олдимда намоён бўлса, кўз ёшим қонга айланади.

У оғизнинг хаёли ҳижрон куни дилнинг улфати бўлди,
яширган майда-чуйда нарсам ёмон кунда коримга яради.

Ҳамма махфий нарсалар қиёматда ошкор бўлгани сингари
ҳажр шомидаги изтиробимдан ишқ ўти зоҳир бўлди.

Эй соқий, хумор ташвишидан жоним чиқишга яқинлашди,
бўғзимга май куй, токи чиқаётган жонимни қайтарсин.

Эй муҳтасиб, шўру ғавғоларимни мастликдан деб ўйладинг,
бу мастликдан эмас, жинниликдандир, маъзур тут.

Фоний зоҳиддан юқори туришни (олдин юришни) истайди,
чунки у ўзининг зуҳдидан, биз эсак, ёрнинг лутфидан умидвормиз.

Бир қанча вақтдан бери рўзғор аҳлидан ранжиганман,
эй соқий, бу ранждан қутулишимни истасанг май бер.

Уни май эмас, ўтдек сув дейиш керак,

чунки уни ичган киши на сувда, на ўтда қарор топади.

Ишқ, оқил зоҳидни шундай беихтиёр қилдики,
қадах олиб, май ича бошлади.

Май ичган киши агар туғма соқов бўлса ҳам шундай тилга кирадики,
юз минг сўзамол қуш ҳам унинг олдида оғиз оча олмайди.

Кўзни шундай ёруғ қиладики, фикрнинг тозалигидан
оғзининг кўринмас «мим»и унга яққол кўринади.

Табъга ундан шундай қувонч етишадики,
чарх жабрининг захарли ханжари оби ҳаётдек туюлади.
Кўнгил мулкени шунчалик кенг қиладики, гулзори
олдида кўк гумбаз бир нилуфардек четга чиқиб қолади.
Ҳар гадо уни Искандардек ва Жамшид сингари ичса,
кўнгли Жамшид жомию Искандар оинасидек бўлади.
Эй Фоний, агар бир фано жоми билан хуморингни ёзсанг,
фақрлик бахтидан буларнинг ҳаммаси ҳосил бўлади.
Дилу дилистонимдан (ёримдан) зору маҳжурман,
дил мендан, мен дилистондан айрилганман.
У паричеҳра, гўзал ҳурлар сочи билан чиройли саман
отимнинг оёғига кишан солса арзийди.
Сен жонимни талаб қилганигда уни нисор қилдим,
агар гўстохлик қилган бўлсам, «Иш буюрилган киши узрлидир».
Эй муғбача, муғона жом тут,
негаки, бу дайрда мастур (яширин) бўлиш мумкин эмас.
Маст кўзларинг билан менинг хуморимни ёз,
чунки улар айна мастликда хумордирлар.
Шайх мени севиш ва ичишдан тавба қилишга буюрди,
маст ва ошиқ киши бу ишни қила олади?
Фоний майдан мангу ҳаёт топди,
ёки бу узум суви — оби ҳаётми?
Эй кўнгил, хушингдан шикоят қилсанг, майфурушга
қилки, унда ҳушни олувчи дори бор.
Тавбакор пирдан айшу ишрат иши тўғриланмас экан,
бу можарони майфуруш муғбачасига олиб бор.
Улфатимиз мастлигидан уйига боролмайди, агар:
«Уни опичлаб олиб кет» десанг, опичлаб бораман.
Агар хирқангни майга гаров қўймоқчи бўлсанг,
ўрнингдан тур, фано рахтини хирқапўш хужрасидан майхонага олиб бор.
Эй Хизр, мангуликни оби ҳаётдан излама,
у майхўр санам жомининг дурдидан изла.
Ишқ дарсида жадаллик бефойда, сенга файз
керак бўлса, хомушлик билан ўшал маконга йўл ол.
Эй Фоний, бу жидду жаҳд қилувчи фалак остида
нажот топай десанг, майхонага бор.
Менинг икки дунёда ундан бошқа ёрим йўқ,
ундан бошқа ёрим ва унинг ғамидан бошқа ишим ҳам йўқ.
Эй гул, кўп жафо тикани қадалса ҳам,
сендан юз ўгириб бошқа гулзорга кетадиган булбуллардан эмасман.
Агар муғлар пири у муғбача зулфидан эмас, бошқа тордан
зуннор ясаса, кофирликни қабул қилмайман (зуннор боғламайман).
Эй соқий, қадаҳ навбати менга етганда,
қадаҳни лаб-балаб тўлдириш керак.

У қандай хуснки, мақсуд жамолига жуда ўхшашдир,
сунъ қалами ул жамол монандини яратмаган бўлса керак.
Эй насиҳатгўй, ваъз-насиҳатингни асло қабул қилмайман,
сен «юз марта насиҳат қилдим» деб ҳисоблайвер.
Кўп зору таваллолар билан хирқамни гаров қўйиб олган жомдан бошқа
яна бир жом олдим, энди замона Жамшидиман.
Эй Фоний, (сен) дардни талаб қил, агар дард керак бўлса,
яраланган юрак ва эзилган сийнани пайдо қил.
Юз парча бўлган юрагим лаълингдан қондир,
энди ҳар дам кўз равзанидан — косасидан чиқади.
Мажнун юрак ул зулфга осилган, эй тонг ели,
айт, у занжир ҳалқасида унинг аҳволи қалай?
Сунъ машшотаси қайтадан безаган шекилли,
юзинг ойдек, хатинг эса мушкдек бўлди.
У пари ишва қилиб қўлингга май толеини берди,
энди бошимда мастлик ва телбалик ўтидир.
Илгари такводан дам уриб юрган кўнгил,
энди бир ёш гўзал ишқида бечора бўлди.
Ишқ ғамидан қутулган эдим, войки,
ёр келиб ғамим ҳаддан ошиб кетди.
Эй табиб, Фонийнинг бошидан кетма, чунки айрилиқдан,
ичидаги ғамлар туфайли ташқариси ҳам заъифдир.
Муғлар дайридан бошқа уй яхши эмас,
ўша жой бўлса, муғбачадан ўзга жонон яхши эмас.
Бошқа ҳодисадан паймонамиз тўлмасдан илгари (ўлмасимиздан бурун),
паймонамизни соф май билан тўлатиб беринг.
Эй воиз, дўзах ва майхўрлар азобидан сўз очма,
шу афсонадан бўлак афсонанг йўқми?
Эй дил, Мажнун ким эканини ишққа айтма,
У ҳам тоғу даштда юрган сенга ўхшаш бир девонадир.
Эй жонон, юзинг куёш шамъи-ю ишқ аҳли зарралардир,
ҳар бир зарра шамъинг олдида бошқа бир парвонадир.
Эй чарх мени қачонгача ўлдириш билан қўрқитасан,
шу вайронанг бўлмаса, мен бошқа бир вайрона топаман қўяман-да.
Фоний бу фано саройидан (дунёдан) кўчмоқчи,
уни бошқа бир кошонаси ҳам борми дейман?
Эй гўзал, оразинг май ўтидан ўзгача тобланмоқда,
ҳар бир қатра теринг ўша тобланишга сув бермоқда.
Тушимда ширин лабингни сўриб, тирилган эмишман,
танимда жоним бўлса, энди бошқа тушни орзу қилмайман.
Лаъл лабинг хаёли билан мастдирман,
ҳақиқий тиниқ майга қачон ҳушим бўлсин?
Қошингдан бошқа меҳробга сажда қилгудек
бўлганда, юзимни қибладан ўгирмоқни истайман.

Девоналигимдан хурсанд эканимнинг сабаби шуки,
бўйнимда зулфингдан бошқа занжир йўқдир.

Тунда хаёли меҳмон бўлиб келса, нима қиламан, ахир
меҳмон кутмоқ учун югуришдан ўзга асбобим йўқ.

Эй Фоний, кўзимнинг равшанлиги оламни ёритишда
монанди бўлмаган ўша куёшдандир.

Ҳар дамда кўнгилга оламдан бир ўзгача ғам етса-ю,
майингдан олам бошқача бўлиб кетса, ғамим йўқдир.

Майхона гадосининг ҳам май ва қадахдан
ўзгача Искандар ойинасию жоми Жами бор.

У халқни ўлдирса, менга мотамдир, вафо аҳлига
бундан кўра мусибатлироқ бошқа бир мотам бўлмайди.

Муғлар пирига муғбачанинг жабрини айтаман,
чунки дайрада менга муғлар пиридан ўзга маҳрам йўқ.

Ҳажр ғамидан дилим нобуд бўлди, кошки эди
Тангри васл нашоти билан дил хуррамлигини берса.

Меҳрибон улфати ва майдан бошқа ҳамдами бўлмаган
кишига бу дам ғаниматдир.

Эй Фоний, кўз ёшининг селидан осмон ғамхонаси
шундай букилдик, бу намдан қулаб тушишига сал қолди.

Эй, барча мавжудотда айнан зоҳир бўлишдан ниҳон зот,
барча нур сендан аён, лекин сен унда яширинсан.

Зулфинг юзингга парда-ю, иккиси ўзингга пардадир,
бу қандай ҳусни, нур ва зулмат унга ниқобдир.

Ҳуснинг назар аҳли кўзига кўринмай туриб,
юз хил сифатлар билан ундан қандай нишон бердилар.

Зухду вараъ туфайли сенга яқинликдан лоф урувчилар,
бу васваса билан ўзларини сендан узоқлаштирадилар.

Сенинг васфингга ожиз бўлсам ажаб эмас,
чунки зарра куёшнинг моҳиятини билмаса, узрлидир.

Хоҳ айрилиқ анжуманида, хоҳ ҳозирлик бурчагида бўлсин,
бир дам ҳам сенсиз бўлмаган ринд хуррамдир.

Агар фалак иккига айрилганда ҳам, эътиқодига
нуқсу зарар етмаса, ўша кишини ориф деб бил.

Агар тавба қилгин деб муғабача ёки пир менга май берса,
бу ишда қамчилик кўрсатсам, ўзимдан рози эмасман.

Эй шайх, агар майхонада тавбамни синдирган бўлсам,
бу тақдир қаламидандир, нима тадбир қила олардим.

Рассом икки юз жойга унинг суратини Чизиб кўрсатса
ҳам, бирортаси ҳам унга ўхшамайди.

Зоҳиднинг риёкорона тақво билан дилга ўт ёқишининг
(«шайтон йиғи»дан) ортиқ таъсири бўлмайди.

Агар зулфинг жингаласидан бўйнимга занжир тушса,
бу банддан мангу озод бўлмайин.

Эй шайх, биз тақдирга тан берганмиз,
энди тадбирингнинг нима фойдаси бор?
Фоний, агар ошиқ бўлсанг, ишқ тўғрисида дам урма,
чунки ишқ сўзи тақдирга рост келмайди (ишқ сўзини
баён этишга тил лолу қалам ожизлик қилади).
У лаб менга кайф бағишлайди, (у) тиниқ маймикин,
руҳимни соф қилади, эритилган ёқутмикин?
Киприги хаёлидан кўзимда уйқу йўқ, (киприклари)
уйқумни ўғирлаш учун саф тортиб келган ҳинду хайлимикин?
Кўзим оқининг қизиллиги ва кўз ёшим қони
гул ранг май устидаги хубобмидир?
Хур кўлидан олиб (ичилган) Кавсар суви маст қилмайди,
гул юзли соқий кўлидаги шароб маст қилади, холос.
Унинг ғамидан хароб бўлган тангу қоронғи дилим
мен кафангадонинг вайрона бурчагимидир?
Пирга «ишқу май менга нашъа бермаяпти», деган эдим,
ақл пири: «бу сенга йигитлик даврими?» деб жавоб берди.
Май сели ақлу ҳуш мулкани ғарқ қилди,
эй Фоний, бу сув олами эканми, деган таажжубдаман.
Соқий, вақтни ғанимат билгин ва қадах ол,
жон сенинг кўлингни ўпмоқчи, уни тупроқдан кўтар.
Агар ҳурнинг кўлидан Кавсар майини олсам,
бу муғбачалар кўлидан муғлар жомини олганча бўлмайди.
Хоҳ фалак сайрини, хоҳ юлдузлар асарини олгин,
куёш юзли гўзаллардан заррача хурсанд эмасман.
Базмимиз сенинг чиройингсиз руҳсиз, сўлғиндир,
юзингни оч, шояд юзинг шуъласидан суҳбатимиз қизиб кетса.
Умрнинг бир кунлик ҳам бақоси йўқ, эй лола,
бир нафас қизил май жомидан дилинг муродини ол.
Ҳодисалар қуюни чархи фалакни тўнтарса ҳам,
бир тўда кул ҳавога соврулди деб бил.
Эй кўнгил, ишқда девоналикни тарк этмадинг,
телбаликдан ул парипайкар шўхнинг этагини ушла.
Эй бадавлат киши, дур ва олтин тож гавҳарларини тарк эт,
риндларнинг оёғи тупроғидан сарбаланд бўл.
Эй воиз, Фонийни мажлисга талаб қилдинг,
маслаҳат юзасидан икки-уч ёлғонга ҳам ишон.
У каби бошқа шўх ситамгар ҳам йўқ,
унинг ғамидан мендек бедилу бечора ҳам йўқ.
Юз пора бўлган дилимни емак учун (ё)нинг ити келса,
юз порани берганимда ҳам яна бир пора сўрайди.
Кўп тошлар Фарход кўлида юмшади, лекин
унга Ширин дилидан қаттиқроқ тош йўқ эди.
Эй дил; Мажнун аҳволининг нимасини сўрайсан,

у хайрат водийсида сен каби бир овора эди.
Хуснингга ҳар бир боқишимда хайратим орта боради,
ажабо, унга яна такрор-такрор қарашимга сабаб нима?
У юзингни кўрсатган эдинг, ўлдим,
бу юзингни ҳам кўрсатиб тирилтир.
Фоний май юлдузидан яна беадад хурсанд бўлди,
бошқа бир сайёра юлдуз бунинг каби бўлолмади.
Эй муғбача, мастмен, майфуруш комини келтир,
агар диним тўғрисида ташвишинг бўлса, зуннор келтир.
Майнинг тиниғини ўзинг ичсанг, афгор
дилим давоси учун унинг дурдини менга келтир.
Эй жонон, юзингни оч, у Халил гулистони (олови) дан
оташин гул келтир, борлиғимни ёндирай.
Муғлик тариқатида агар сенинг куфрингдан қайтсам,
майхонадан май кўзаси-ю жафо нешидан тикан келтир.
Эй муқаддас қуш, борлиқ қафасининг исканжасидаман,
зор жонимни олиб кету дилдор хушхабарни келтир.
Эй боғбон, ҳадеб гулшанингни лоф уриб мақтай берма,
ёки ўша гулистонингдан шўх юзига ўхшаш бир гул топиб кел.
Эй майфуруш, хиркам гаровга кетдию, маст бўлмадим,
бошимдаги саллам эвазига ҳам бир-икки пиёла май келтир.
Эй хабарчи, бизга на фалак ёр ва на умрда вафо бор,
у вафодор ёр томидан бир хабар келтир.
Эй Фоний, сен ҳожат изҳор қилсангу (ёринг) ноз қилса,
яна ҳожат изҳор қилавер, чунки сенинг ишинг ҳожатмандликдир.
Юзингни ўт ва сув дейиш мумкин, чунки
ой билан офтоб ҳам унинг латофатидан хижолатдадир.
Майхона гадоси бўлишимнинг боиси шуки, (ишрат аҳли базми)
ва риндлар ҳимматидан менга (кабоб) ҳам шароб ҳам тегади.
Тақводорликдан ўлдим, майфуруш муғбача қани?
У мени ишқ майидан масту хароб қилсин.
Ишқ жафокашлари менга меҳмон бўлсалар, кўзим қонидан
май бераману, дилимни кабоб ҳам қилиб бераман.
Тақдирда мақсадингга етишга санокли қадамлар (қолган)
бўлса, бу йўлда шошмаслик ҳам яхши, жадаллик ҳам.
Эй насиҳатгўй, расволигимнинг сабабини сўрама,
сабаби ишқу май ҳамда йигитлик давридир.
Фоний саҳар чоғида майхонада кўз ёши ёмғурини тўкди,
(шунда) машаққат гарди босилди-ю, (фано) эшиги ҳам очилди.
Илк баҳорда қадахга айшу хурсандлик сувини қуй,
булут сингари фалаклар гунбазига ғулғула сол.
Токай фалак даврасида коптокдай саргардон юрасан,
фитнани қадах давридан ер куррасига ташла.
Агар сен пок Тангридан покбозликни орзу қилсанг,

пок назар билан пок юзага кўз ташла.

Эй ишқ, хўжақўрсинга қилинган тоат-ибодатнинг
совуқлигидан вужудим музлаб кетди,
бир оқ барқини (яшинини) бу хашак хирмониға ур.
Эй Тангрим, у гўзал қачонгача маст бўлиб динларға
рахна салади? У бевафо кофирнинг дилиға бир раҳм сол.

Эй Тангри, файз қабул қилмайдиган бу такаббур
зоҳиднинг идрок ойинасига
жомдан май аксини тушир (май воситасида унга ақл кирит).

Атиргулга ўхшаш жамолингда кўп шуълалар бор,
Ундаги ҳамма шуълани юз пора бўлган бу дилимға сол.
Ғам жонингға қасд қилса, майхона томон югур,
у ғам захридан жомни тарёк кони томон ташла.

Эй соқий, Фоний Ҳофизнинг журъасндан маст бўлган,
туру, олтин косага айш ва шоду хуррамлик сувини қуй.

Майхонада шўру ғавғо солувчи муғбачалар бор,
улар аччиқ сув билан бало ўтини алангалантириб юборадилар
Улар ғамза билан ақлни овлаб, ишва билан тақвони куйдирадилар,
ваъда билан руҳға фириб бериб, тилёғламачилик билан алдайдилар.

Овлаш вақтида камандлари дилкаш (кўнгил овловчи),
кўнгилни синдириш чоғида найзалари қон тўкувчидир.

Қай бир диёрға хушбўй сочларидан хушбўй етса, ўша
ердаги аҳолининг номаси қора бўлади, диллари ҳам.

Эй муғбача, ошиқлик расволикдир,
такво тўни билан парҳез хирқасини ёндир, май келтир.

Эй дил, ишқ вужудимдан қиёмат кўпорди,
энди қиёматнинг шўру ғавғосидан нега кўрқай.

Қадаҳдан маст бўлиб, бошим эгилган маҳалда,
Нўширавоннинг узуги билан Хисрав Парвезнинг тожига қандай эҳтиёж қолади?

Бошингға тушадиган иш чархи кажрафтордандир,
ундан қутулмайсанми, бундан ҳам қочма.

Эй Фоний, бир тола сочингча қўлингға ихтиёринг бўлмагандан кейин
жанжаллашишнинг ҳожати йўқ, розилик йўлиға киравер.

Майхонада бир маст кофир яна жоним офати бўлди,
яна диним уйи май селидан вайрон бўлди.

Ҳар бир зухду ақво биносини кўкка етказган бўлсам,
афсуски, май тўфони яна уни ер билан яксон қилди.

Майнинг покиза доғлари билан хирқам ҳўл бўлган эди,
ҳижрон доғининг иситмасидан яна қуриб қолди.

Каъбаға қандай сафар қила олайки, муғлар дайридан
чикмасимданоқ кўнглим пушаймон бўлади.

Эй шайх, зоҳидлик ниқоби билан пардаланишимдан нима
фойда? Чунки бу маст тентак (мен) хирқамни майға

гаров қўйиб, майхонада яна яланғоч бўлади.

Белимга зуннор боғлаб, бутпараст бўлдим,
бу миллат (дин)га ўтишимга шу номусулмон сабаб бўлди.
Муғбача ишқи билан муғлар дайрига бордим,
дину дилни унинг ишида қўлдан бермай қайтиб бўлмайди.
Сийнамдаги доғларни қандай яшира олай, чунки
яна ишқ дастидан ёқам этагимгача йиртилиб туради.
Эй фоний, ишқ йўлида ўлишим мушқил эди, хижрон
келиб етгач, фано йўлига тушишим янада осон бўлди.
Маст бўлмай риндлар мажлисидан кетма,
чунки икки кўзингда хануз хумор асари бор.
Бизнинг дилимиз истаги билан бир дам ўтирмай,
ўз хоҳишингча туриб кетишга майл қилдинг.
Ҳали ҳодиса ҳангомаларига шикаст бермай,
нега фироқ билан кўнглимизни синдиришни истайсан?
Эй соқий, хануз май жомингга қўлим етмай туриб,
оёқдан йиқилдим ва қўлдан чиқдим.
Эй сўфий, муғбача жомидан нега мени манъ қиласан,
ҳолбуки, юрагим эндигина майпараст бўлган.
Мендан ақлу ҳуш ҳақида сўраб нима қиласан,
«аласт» мастлигидан ўзимга келмай ишқ мастлигига йўлиқдим.
Кўнглим Фонийдек ҳали ҳам ул зулф ҳалқасига боғланиб турганда,
телбалик камандидан қандан қутула оламан?
Менга хижрон шиддатидан бугун қаттиқ малолатдир,
бугун ўз ҳолимда эмасман, бу қандай ҳолатдир.
Девоналигимдан кўп расволик етди,
бугун жунун аҳлининг юзига қарай олмай хижолатдаман.
Мени ақлу ҳикмат билан сийлади, бугун
Вомиқ билан Мажнуннинг руҳи розилигимни истайдилар.
Гўё бу аламим иложи май билан созандага ҳавола
қилингандир, шу сабабдан бугун майхонага бораман.
Йўлбошчимиз бўлган дайр пири қўлига қадахни олди,
гўё бугун мастликка далолатдир.
Насибам май, шайх буни манъ этади, унинг
бу иши ғайб олами фармонини билмаслик — жаҳолатдир.
Муддаиларнинг мақсадига мувофиқ Фонийнинг қўли боғланган,
муддаолари менинг мастлигимга лат беришмикан.
Менинг мақсадим ишқни тарк қилишу, лекин ҳали дил
фармонимда эмас, маст бўлишдан тавбага буюрадилару,
ҳалигача тавба қилолмайман.
Тавба ва парҳезгорлигим менга хотиржамлик бахш эта олмайди,
чунки гоҳ ишқдан, гоҳ хуморликдан паришонман.
Эй насиҳатгўй, насиҳатингга тушунмайман,
бунинг сабаби шундаки, майхонага бориб маю соқий
рухсоридан ҳалигача масту ҳайронман.

Мен сени кўргач оёғингга бош қўйишим айб эмас,
чунки ҳалигача мен бошни оёқдан ва оёқни бошдан айира олмайман.
Бир кеча у ой-уйимда меҳмон бўлганди, шундан буён

кўп вақтлар ўтган бўлса ҳам,

шабистонимдан қуёш ҳалигача нур ва зиё касб қилади.

У шўх иложи борича мени ўлдиришга тиғ тортади,

лекин унинг ишқини тарк қилиш ҳақида оғиз

очишга қандай илож топаман?

У жононнинг лаъл лабининг шаҳиди бўлганимдан буён

халқ бир умр менинг вайрон қабримдан жон ҳидини топади?

Ҳажр кечаси ёр фироқининг узайиб кетганидан нола қиламан,

букчайган фалак тоқи ичида ҳалигача афғоним ўралашиб ётибди.

Эй Фоний, бир қараб кўр, ҳижрон тиғидан сийнам чок бўлди,

меҳрибонлар ҳалигача ёқамни тикмадилар.

Гарчи унинг висоли умиди ҳаргиз йўқ эса-да,

аммо кўнглим унинг хаёлидан асло айрилмаган.

Унга ўхшаш бир дилрабога кўнгили бериб, ундан қутил дема,

гўзаллар орасида унга ўхшагани ҳаргиз бўлмаган ва бўлмайди ҳам.

Мажнун кўнгили унинг сарв қаддидан ҳосил истади,

бу хом хаёл ҳаргиз самара бермади.

Баҳр сўзини ёзишда нуқта қандай керак бўлса,

унинг холи нақши ҳам кўздан ҳаргиз кетмаган.

Гарчи қадини мени муътадилликдан чиқарган бўлса-да,

аммо унинг муътадиллиги ҳаргиз кўп ҳам, оз ҳам бўлмади.

Менинг дилимнинг малолатини кўргин-у бода ич,

чунки бундан ўзга ҳеч нарса ранжу малолни ҳаргиз даф этолмайди.

Фоний ҳижронинг дардидан жонсиз йиқилди,

нима бўлди, унинг ҳолини ҳаргиз сўрамайсан?

Эй кўнгили, кечани кеча ва кундузни кундуз демасдан

ул ой йўлида югур (кез).

Кечам қиёмат куни бўлди,

биноқ тонг отгунча юз қиёмат азобини тортаман.

Ул ойсиз кечам қора бир бало бўлди,

биноқ унинг қуёш юзисиз кундузим ҳам юз балодир.

Ҳажрим дарди давосиз бўлгач,

айрилиқ шомимга кундуз даво бўлди.

Эй чарх, ҳажр шомидан бошимга тушган кунни сўрама,

менга кеча қаёқда-ю, кундуз қаёқда?

Эй чарх, ҳижрон тунида ҳалок бўлдим, кошки

бунда ё тушимни, ё ўлимни ва ё кундузни топсам.

Эй Фоний, кундуз куни менга фано шоми бўлдимики,

унинг ҳажридан кундузим қоронғу бўлди.

Ҳижрон тунида дилимни ёритувчи шамъ каби ўртоғим йўқ,

чунки ҳижронда у билан кечаларни кундузга айлантирганман.

Э жонон, бошингга тожни эгри кўйгин-да майдан юзингни қизартир,
токи қошингда (сарву гул) саркашлик лофини урмасин.
Эй кўнгил, ғоятда нозик бўлгани сабабли кипригингдан
чеҳраси озор топмасин учун васл куни ҳар соат кўзингни унга тикаверма.
Мени кўп куйдурма, оҳимдан ваҳм эт,
шамъ парвонани куйдиргани билан, лекин ўзи ҳам куяди-ку.
Рустам бўлсанг ҳам, чарх золи фирибидан бепарво бўлма,
чунки бу кампир ўз макри билан арслонларни ҳам ожиз қилган.
Булбул ошику гул қонга ғарқ бўлиши ажойиб бир рамз бўлиб,
ишқнинг ажойибот-ғаройиботларидан бўлган бундай афсонавий рамзлар ҳад-
ҳисобсиздир.
Эй Фоний, агар зоҳид ўзлук юкини кўтармоқдан букри
бўлган бўлмаса, ишқ йўлини босиб ўтишингга монень бўлмайди.
Кел гултожихўроз чаман шамъи бўлди,
чинор дарахти кумрини кўлга ўргатди.
Наврўз (илк баҳор) гўзали шабистон аҳли базмига
ранг-баранг кийимда келиб, жилвагарликни энг чўққисига кўтарди.
Кумуш баданлар қомати билан зулфига ўхшаб
кеча билан қундуз баб-баравар бўлди.
Умр баҳорини ғанимат бил, май ич,
чунки умринг кузи келгани йўқ, тириксен.
Кўнгил яраларига май лойидан малҳам қўй,
чунки чархдан юракни тешадиган ўқ етади
Бир нафас май ўти билан айшу ишрат базмини қизит,
сипехрга: «узокдан кўру ҳасаддан ўртан» де.
Эй дил, Фонийни кўп шод қиласану
Бироқ фалак жабридан хушнудлик қаёқдан бўлсин.
Эй дил, ҳодисалардан паноҳ учун муғлар дайри
иззату давлат учун майхона гадолиги кифоядир.
Сен ўз қилган ишларинг узрини айта олмасанг,
узр қабул қилувчи дўстнинг инояти-ю карами бўлса, бас.
Мурод гули ва азалий иноятнинг насими — шомдаги
қонли кўз ёшинг ва тонгдаги оҳингдир, сен учун шунинг ўзи етарли.
Агар зулфи зулматидан чиқмоқчи бўлсанг,
Қадду рухсорининг хаёли йўлинг шамъи бўлса, бас.
Муғлар дайрининг кенг майдонида ғам лашкарини дафъ қилмоқ учун
шиша билан хумнинг ҳар тараф тортган сафи сипоҳинг бўлса, бас.
Эй қотил, агар халқ қонига даъвоинг бўлса,
икки қора золим кўзинг гувоҳинг бўлса, бас.
Сенга фалакдан вафо ва меҳр бўлмаса таажжуб эмас,
меҳру вафо аҳлисан, мана шу гуноҳинг, бас.
Исо билан қуёш уйидан сўз очма
унинг лаъл лаби-ю ой юзига назар солишинг кифоядир.
Эй Фоний, шоҳ жомига майл қилмоқчи бўлсанг,

майхонада ўша гадоклик сафоли бўлса, бас.
Ҳижрон ғамидан шундай куйдимки, сўрама!
Ҳижрон ғами жонимга шундай ўт урдикки, сўрама!
Дилимни зулфинг занжирига (боғла-ю), сўрама!
Ул шундан мажнуну паришонки, сўрама!
«Лаъл лабим хажридан ҳолинг қандай?» деб нечун сўрайсан,
бу хажрдан ширин жоним шундай ҳолатга етдикки, асло сўрама!
Эй соқий, давр косасини айлантиру катта (оғир) идишда
май бер, чунки даврон менга шундай оғир юк юклаганки, сўрама!
Ишқимни яширмасдан юз турли балоларга гирифтор
бўлдим, шу сабабдан шундай пушаймонманки, асло сўрама!
Жаҳон риндлари саркори бизнинг харобот пиримиздир,
саломатлик сўзини у риндлар саркоридан сўрама!
Хирад аҳли ошиқлиги май ичишимни манъ қиладилар,
бу нодон кишилардан шундай ғамлар тортаманки, зинҳор сўрама!
Майфуруш муғбача нозу карашма қилгач, юзига
Қараб шундай волаи шайдо бўлиб қолдимки, сўрама!
Васл талаб қилиб Фоний каби йўқликни иста
сенга ишқ мушқулини шундан осон қилдимки, сўрама!
Жаҳон гулзоридан Кавсару ҳур ўрнига
муғлар дайридан май билан муғбача бизга бас.
Эй худбин зоҳид, насия тўбий дарахти сенга бўлсин,
ул сарв равоннинг нақд сояси бизга бас.
Оламнинг янги-ю кўҳнасининг бойлигидан кўра
кўҳна май билан янги жонон бизга бас.
«Фалаклардан жонга офатлар бордир» деб қанча айтсанг ҳам,
Эй, ой, шўх ғамза жон офати бўлгани бизга бас.
Биз қайда-ю васл қайда? Дил билан
жон дарду ғаминг билан хурсанд бўлса, бизга бас.
Ишқинг ўтини муҳаббат аҳлидан изласалар,
жигарда вафо доғингдан нишон бор — шу бизга бас.
Ғам аралашган май тўлқинланган маҳалда
афв денгизингу ундан бир томчи бизга бас.
Эй сабо, ҳар вафо аҳлининг бир ёри бор,
дунёда фалончининг ёрлиги-ю меҳрибонлиги бизга бас.
Эй Фоний, халқдан узилиш хушҳолликка сабабдир,
хушҳол бўлгинки, шу сийрату одат бизга бас.
Тонг майи ичишингга чилдирма билан най ҳаваси бўлса,
шоҳнинг сурнайи овози билан ноғора ғулғуласи етарлидир.
Ул қотил шўх сенга нима буюрса раводир,
тонг отгунча шамъдек нафаси ўчган бўл.
Бир пиёла тонг майи билан умрдан баҳраманд бўл,
чунки тонг ёригунча умрга эътимод йўқдир.
Бир дилбар ёноғи васли ҳасратида бечораман,

воҳасрати, мадакор бўладиган, ҳеч бир кишим йўқ.
Кўхна май гўзал маҳбублар ўтида оловга қуйилган ёғ
сингари бўлса, биз шу ўтдаги хасмиз.

Майхона бурчагидан топган эски зуннорларинг
маст маҳбубим итларининг бўйин боғларидир.

Эй Фоний, фано шахрига етказ, май ич! Чунки у ерда на
миршабхона бошлиғидан кўркув ва на миршабдан ғам бор.

Эй дил, менинг томонимдан ул нозаниннинг қўлини ўп!

Агар у қўлини бермаса, енгини ўп!

Агар бу ҳам бўлмаса, олдида ер ўп!

Яъни менадан у ерга ер ўпиш хабарини етказ.

Эй дил, итининг оёғини ўпишимни кўр,

агар сен ҳам имкон топсанг, шундай қил!

Боғда унинг қомати билан чехраси бўлмаса,

сарвнинг оёғи билан ёсамин гулининг юзини ўпаман.

Ул чодирнишин ойнанинг оёғини ўпиш учун

туйнукдан куёш кирди.

Эй Исо, мен Жабраилга қўлини ўптирадиган

(муҳтарам) зотга жоним билан қулман.

Агар ул он Фонийнинг қўлига тушса,

(Фоний)нинг иши оёғини ўпиш бўлади.

Зухд аҳлидан ишқ майхонасини сўрама!

Риё аҳлидан висол сарманзилини сўрама!

Муғлар дайридаги гадонинг сирини подшоҳдан излама,

подшоҳ хазинаси нақдини гадодан сўрама!

Мақсаду шод-хуррамлик олий насабларга насиб бўлди,

биздан машаққат, дарду балодан бошқани сўрама!

Биз дард кўрганмизу давони эшитганмиз,

биздан дардни сўра-ю, лекин давони сўрама!

Ишқ йўлининг хатарларини ишқ аҳлидан сўра,

ошнодан ошнонинг сўзидан бошқани сўрама.

Риндлар мажлиси даврасида юқори ва қуйи жой бўлмайдди,

давранинг ҳар жойига етсанг, ўтиру, жой сўрама!

Ишқ сирини сақловчиларининг тиллари кесилган бўлади,

топгунингча куйгину бу рамзни биздан сўрама!

Эй кўнгил, замонада вафо йўқ бўлгач,

замона халқидан зинҳор вафо йўлини сўрама!

Эй Фоний, ўзбилармандликни мадраса аҳли билади,

биздан фақру фано нуктасидан бошқани сўрама.

Чархнинг вазияти муғларнинг дайри каби олий асосда эмас,

У ерга (дайрга) хушёр борсам, дилимда ваҳима пайдо бўлади.

Унинг ҳар бир хумини гардунга таққослаш мумкин

ва майнинг ҳарчхубобини бир юлдузга ўхшатса бўлади.

У дайрни иккинчи бир олам деса бўлади, чунки бир

киши у ерда бир-икки коса ичса, бошқа оламга тушади.
Исо сингари у ерда нафасидан жон бахш этувчилар бор,
унинг бисотига иззат билан оёқ босу, нафасингни сақла!
Қуёш муғлар пири дилидану муғбача юзидан
нур олиш учун туйнукдан киради.

Зухду парҳезгарликнинг йиртиқ-ямоқ тўни у ерда ҳеч нарсага арзимади,
сўзни либос ичига яшириб айтаётганим йўқ, буни чин деб бил!

Йўл кўрсатувчиси — Ҳақ ҳидоят тавфиқи ва йўл билувчи пир бўлмагунча
Ҳар бир йўловчи унинг бисотига йўл тополмайди.

Кимки ўз вужудидан умидсизлик ҳосил қилмаса,
майхонанинг майдан бир қултум умиди бўлмайди.
Эй Фоний, ҳар қачон бу майхонада фано бўлишни касб
қилсанг, муғлар пирига ялиниб бир жом олишинг мумкин.

Агар орзуйинг халқдан четланиш бўлса,
уларнинг кучоғидан (ўзингни) тортсанг — кифоядир.

Агар даврон машаққатидан кўнглинг ўксиган бўлса,
бу қамоқхонадан муғлар дайрини танлаб ол!

Муғлар пири кўлидан катта идишда май ич,
муғбачалардан бошқаларга илтифот қилма.

Солиқлару баланд парвозлар кўзига
фаришта қаноти пашша қанотидан ҳам ҳақирдир
(пашшанинг қанотича кўринмайди).

Айт-чи, йўлга азм қилиш кўнғироқ фиғони «йўлга чиқ»
деб чақириб турган

бу манзилда дил қандай тинчисин?

Эй Фоний, мақсуд водийси узок бўлса ҳам,
ўзлигингдан чиқ, сўнгра қадам қўю ет!

Кундузи пардада бекиниб, хонақоҳ пири кўзига кўринмайман, чунки
кеча майхона пири мени тақводорлик пардасидан озод қилган эди.

Ман-ку майхонада беҳуш бўлиб ётибман, нима учун мени
тоат-ибодатга чақирасизлар?

Ҳушимга келганимдан кейин масжидга бораман.
Муғлар дайрида кеча шовқин-сурон қўзғолон эди,
чунки муғбача билан

муғлар пири яғмогарлик дини устида талашардилар.
У менинг динимга бориб етди-ю, лекин қабул бўлмади,
энди вужудиман (фиғон) кўтарилса, ўрни бор.

Дин муғлар дайридан қувилгандир, ҳар ким шу дин
билан ўзини мусулмон ҳисобласа, соқоли билан
юзидан уялсин.

Қуёш каби юзинг атрофида қулоғингга таққан инжулар турар экан,
гўёки Муштарий билан Зухра юлдузи ой атрофида
кирон қилгандек бўлади.

Мен лаълинг билан узун кипригинг шавқидан беҳудман,

Эй ой, ё у найзангни санч, ё лабинг шарбатидан-ичириб ўрнимдан турғиз.
Дин аҳли олдида сўз бошқа-ю маъно бошқа,
ҳар ким шу сўзни топса, жим қолади.
Такдир ишида уринишни тарк этиш, уринишнинг аини ўзидир,
кимки қаттиқ ҳаракатли бўлса, у қаттиқ ҳаракатсиздир.
Айбингни Тангри яширган бўлса, ошкора қилма
балки қўлингдан келганча халқ айбини ҳам яшир.
Фоний нукта суриш (ғазал ёзиш)да масту бебок бўлди,
У Жомий жомида Ҳофизнинг майидан ичганмикин?
Хонақоҳдан майхонага кўч-кўронимни олиб бордим,
буларнинг барчасини май учун сарфлайман, шунинг
учун бахтимдан шодман.
Ваҳ, айрилиқ ўқидан парча-парча бўлган танимни,
парча-парча бўлган кўйлагимда қандай яшираман.
Сенинг қадинг тубоси ва лаъли лабинг кавсарини
кўриб жаннат ўзининг суви-ю дарахтидан уялиб қолди.
Кимки мендек рахту бахтини бода селига топширса,
у мен каби майхонанинг яланғоч гадосига айланиб қолади.
Қара, дайрдаги муғбачалар тошбағирликларидан,
менинг шишамга отиш учун тош олиб турибдилар.
Майхона теварагида тупроқда ўтирган гадолар,
шундай ҳашаматга эгаки, шоҳлар ўз тахтида бундай
ҳашаматга эга эмас.
Эй Фоний, ишқ йўлида енгилроқ қадам кўймоқчи бўлсанг,
бутун борлиғингга юрак оҳидан ўт сол.
Манманликдан бошқа ҳунари бўлмаган худбин шайхга қара,
бир-икки (коса) май уни манманликдан чиқара олармикин?
Эй зоҳид, хонақаҳга боришга дилимнинг майли йўқ,
чунки унинг ватани азалдан муғлар хароботидир.
Мажнун кўнглимда тўлғанишдан бошқа нима бўлсин,
чунки у гўзал ўрилган сочи (ҳалқаси билан) тортиб туради.
Қадду юзинг билан фахрланаман, ноз билан жилва
қилган вақтда сарви хасу сумани хашакдай кўринади.
Ўғлини йўқотган чол (Яъқуб) сенсиз ёнган дилимни
кўрса эди, байтул-ҳазанига ўт урар эди.
Ваҳ, у қандай латифу нозикки,
кўйлақдан тушган сояга ҳам тоқат қила олмайди.
Хумордан бош оғриганда даво учун
қизил сандал билан дан (хум) лойқасини сурсин.
Умрда бир марта икки ёр хилватда топишсалар,
эй фалак, аччиғланмай юзингни тескари ўгириб тур.
Фоний бу фано дайрида маст бўлиб ўлса,
кафанини майхона тупроғидан хушбўй қилинг.
Муғлар пири жомининг усти билан остига қара,

куёшу ойдан олтин-кумуш табақчалари бор.
Муғлар пири маст бўлган вақтда кулоҳини чаккасига кўндирса.
минглаб Қайхисраву Жамшидлар базмгоҳининг гадоси бўладилар.
Муғлар пирининг ёнида муғбача ҳам ўтирса,
ҳар бир нигоҳига юз минг дилу жон фидо бўлсин.
Сипоҳлар подшоҳнинг гирдида ўтиргани сингари,
базм даврасини ҳам майхона риндлари халқа қилиб ўраб олганлар.
Шундай базму майни кўрган киши шоҳ базми
билан оби ҳаётга қандай майл кўрсатсин.
Менга дайр пири ўз жомидан бир қултум май эҳсон
қилди, бошимни қадами тупроғидан кўтармайман.
Эй Фоний, муғлар пирининг қули бўл, бошинг кулоҳини
чаккасига кўндирган сарвқомат муғбачанинг фидоси бўлсин.
Қора кўзининг шеvasи бир нигоҳ билан мени ўлдирди,
бошқа томонга нигоҳ ташласа, нега ўлмайин.
Эй сабо, дилим қон бўлиб кетганидан кўзим хираланди,
унинг йўлидан бир ғубор келтиришингга муштокман.
Чарх машшотаси хуснингни беагаган чоғда
ўзининг ою куёши хуснидан уялиб, хира бўлди.
Харобат дайрида дилим ғойиб бўлди,
кулоҳини қия кўндирган муғбачадан ўшани сўранглар.
Қошки эди у муғбача мен билан бир қадаҳ май ичса-ю, кейин ўлдирса,
чунки май ёш боладек ва қатл этиш унга гуноҳ эмас.
Дилим даврон қайғусидан майхона томон шошилди,
бирор ҳодиса юз берса, ўша ердан бошқа паноҳ йўқ.
Гўдаклигида хусни ўн тўрт кечалик ойдан зиёдадир,
агар ўн тўрт ёшга кирса, хусни бамисоли офтобдай бўлади.
Эй булбул, гўзал гулда вафо йўқ, чунки гўзал гулда вафонинг ҳиди бўлмайди.
Дилингни ҳар қанча овламоқчи бўлса ҳам, унга кўнгил берма.
Эй Фоний, ҳар ким фано лофи даъвосини қилса,
бу ерда фанога лоф уришининг йўқлиги унинг гувоҳидир.
....Унинг танидаги кўйлаги ва тўни менга етса,
кўйлаги эмас, тўнининг ўзи мени ҳалок қилади.
Итининг оёғидан қолган из мени беҳуд қилади,
настаринидан ўпиш ҳаёлини кўнгилга келтиришга қандай мажолим бўлсин.
Унинг сўзларини эшитишга тоқатим етмайди,
бошқалар билан сўзлашишига қандай чидай оламан?
Унинг икки жингалак сочидан ел эсиб келди,
бу гарчи кўнглимни синдирса-да, аммо руҳим ундан тиниқ бўлди.
Худонинг қудратига қойилман, унинг оғзини кўрсатмай туриб,
лаби табассумидан ҳаёт ва ўлимни кўрсатиб турибди.
Ишқни кўр, Ширин лабининг жонбахшлигидан,
умрим ўтган бўлса ҳам, Кўҳкан (Фарҳод) қалбим тирикдир.
Май келтир, юраги замон аҳли ранжидан,

ва замин меҳнатидан бир дам фориғ бўлсин.
Майга ғарқ бўлиб оламдан кетаман, негаки,
кафани май билан таҳорат қилдирилган кишининг кечирилишига умид бор.
Эй Фоний, агар фано йўлида енгил қадам қўймоқчи бўлсанг,
худпарастлик юкини елкангдан олиб ташла.
Кошки эди бугун қоним у гўзалнинг гарданида қолса,
қиёматда этагидан тута олган бўлардим.
Мен қўйлагини ҳидласам, ўламан,
қўйлагидан унинг ҳидини топсам тириламан.
Эй дўст, ипини Марямдану игнасини Исодан олган бўлсанг ҳам,
унинг тиғи ярасини тикишингни истамайман.
Дард аҳлининг тупроғидан отнинг тақаси ялтирайди,
кошки аҳли дардлар оти тақаси тупроғидан кўзим равшан бўлса.
Ҳар бирини кўриш учун пора-пора дилимдан жисмимга бок,
у ғамзанинг ўқидан жисмим илма-тешик бўлиб кетган.
Харобот пирининг бандасимон, унинг бир пиёла кучли
майидан мардлар ўзларини майхона тупроғига ташлайдилар.
Эй Фоний, орзуйинг ушалса, ўзингни маҳв эт, бу
фонийликни ўзига ҳунар қилиб олган риндларга хосдир.
Даврон гулшанида тикансиз гул йўқ,
базмида хумори ланж қилмайдиган май йўқ.
Жигари қон бўлган ошиққа висол ваъдаси интизорлик
доғисиз бўлмаган бир лола рухсорни излаб овора бўлма.
Дил қуши булбуллардай фарёд қилмагунча,
гулрухсор висолдан бахраманд бўлолмайди.
Фалакдан келган ҳар бир давлат барқарор бўлмайди,
чунки у кеча-кундуз сайрдан беқарордир.
Фақр аҳли олдида жаҳон эътиборсиздир,
ундан келган ҳар бир хурсандликнинг эътибори бўлмайди.
Бу ҳодисалар уйида бир нафас маю
маъшукдан бошқа иши бўлмаган кишигина машаққатдан омон топади.
«Ишқ билан мастликни нимага ихтиёр қилдинг?» дема,
кимки муғлар дайрида бўлса, ихтиёрини қўлдан бериб қўяди.
Эй соқий, мени бир жом май билан беҳуш қил,
шу маънодан бошқа шиори бўлмаган киши мунофиқликдан халос бўлади.
Эй Фоний, бешуур ва маст бўлган киши озоддир,
чунки унинг шодлиги бўлмаса, ғами ҳам бўлмайди.

Татаббўъи Махдум

Зи май гулҳо шукуфту аз арақ шуд тоза рухсораш,
Баромезад ачаб рангину серобаст гулзораш.

Сарам аз санги тифлон захму корам з-он парй зорй,
Касе к-аз ишқ шуд Мачнун, чунин бошад сару кораш.
Ба хоки дашти ҳаҷр афтода ҷисмам чун хас аз хоре
Вазид, эй насими кӯи васл, аз хок бардораш.
Ба суратхонаи Чин дар шудам, сурат набаст, эй дил,
Ки ёбам пайкаре дар ҳусну зебой намудораш.
Гирех дар зулфи ӯ беҳад ки зоҳир шуд, далел аст он,
Ки шуд дилбастагиҳо нотавонро ба ҳар тораш.
Фидои килки он наққош бодо, ҷони муштоқон,
Ки чун меҳри ҷамолат нақш бандад даври паргораш.
Дар ин раҳ толиб аз ноёби мақсуд аз чӣ рӯ нолад,
Ки раҳ сар карда аз дори фанои худ талабгораш.
Дилам девонаю беҳуд зи худкомист, эй зоҳид,
Чу худ аз чоми худбинию пиндораш, мапиндораш.
Зи халқи даҳр Фониरो дил озурдаст, эй соқӣ,
Ба як ратли гарон озод кун аз даҳру озораш

Дар ҳамон тавр

Соқӣ биё, ки дайри муғон ҳаст ҷои хуш,
Бошад зи ишқу бодааш обу ҳавои хуш.
Медон гадои дараш афзун зи салтанат,
К-онрост кибри ноҳушу инро фанои хуш.
Эй дил, чу гашта қимати ҷон хоки кӯи ёр,
Бифрӯш з-он, ки ёфта коло баҳои хуш.
Пинҳон зи муддаи зи лабаш ханда хост дил,
Хандиду гуфт, доштаи муддаои хуш.
Афғони аҳли ишқ муассир бувад, ки ҳаст
Мурғони боғи меҳру вафоро навои хуш.
Не монд муддаию на он кибру нахваташ,
Эй дил, ҳазин мабош, ки дорӣ Худои хуш.
Фонӣ, ба ҳуру чаннату кавсар назар накард,
Нозад ба базми ёру шароби расои хуш.

Дар ҳамон услуб

Саҳар сарири дари дайрам ин расонд ба гӯш,
Ки гашт вақти сабуҳӣ дарою бода бинӯш.
Вале ба ашк баровар нахуст ғусли тариқ,
Дигар зи сидку сафо хиркаи фано дарпӯш.
Дигар намоӣ ба бут сачдаи ниёз, он гаҳ
Ба пири дайр заминбӯс кун, гирифта ду гӯш.
Чу ҷумла шарт ба ҷой омад, он гаҳе бихиром
Ба дайру дурдашон бин, ба сад фиғону хурӯш.
Яке зи мутриби хушнағма, остинафшон,

Яке зи муғбачаи боданӯш рафта зи хуш.
Яке сурудкаш, аз чоми ринди дурдошом,
Яке пиёлакаш, аз дасти пири бодафурӯш.
Сазад, ки чазбаи риндони майпараст аз дил,
Хаёли дунюу укбо барандат аз як кӯш.
Ту низ ташналабонро ба чуръае бинвоз,
Чу ӯ фитод аз он кӯш дар димоғат чӯш.
Мабош мункири риндони дурдкаш, Фонӣ,
Ки чоми ишқ нанӯшанд бе паёми сурӯш.
Чунон зад муғбача аз чехра дар дайри муғон оташ,
Ки уфтод аҳли дину зуҳдро дар хонумон оташ.
Ба кунчи офият осуда будам, чун бичаст он барқ,
Фитод андар дили вайрони ман ҳам ногаҳон оташ.
Чунон оташ, ки хурони беҳиштӣ, хешро сӯзанд,
Агар дар дӯзах уфтад ламъае аз тоби он оташ.
Бидеҳ з-он оби оташранггам, эй соқӣ, ки чун нӯшам,
Занад дар хонумонам некӣ, дар чону чаҳон оташ.
Ба гиря сӯзи дилро кам кунам, гар нафганад дар чон.
Хаёли лаъли оташноки соқӣ ҳар замон оташ.
Набошад оташин гулҳову доғи лолаҳо ҳар сӯ,
Ки зад рашки баҳори оразат дар гулистон оташ.
Ба дашти ҳаҷр хайли ошиқонатро дили сӯзон,
Бад он сурат ба чашм ояд, ки шаб аз корвон оташ.
Ба хошоки тани садпора хоҳам ишқи ӯ пӯшам,
Валекин кай тавон кардан ба мушти хас ниҳон оташ?
Чунонам аз шаби ҳаҷри ту сӯзад тан, ки гар чинанд,
Ба гирдам ҳема бо он шӯъла баркардан тавон оташ.
Даруни майкада дар май фитодан орзу дорам,
Самандарваш, ки дар оташкада созад макон оташ.
Ба қатъи дашти ҳастӣ соғари май гир, эй Фонӣ,
Чу шаб тор асту дар раҳ чӯю ҷар, аз каф мамон оташ.

Татаббӯи Хоҷа

Сахар зи кӯи харобот мужда дод сурӯш,
Ки: «Заъфи шоҳ ба сиҳат кашид, бода бинӯш!»
Агарчи чанг будӣ гӯшагиру даф носоз,
Дигар хуми маю найро фитод чӯшу хурӯш.
Хуш он ки боз ҳарифон ба базми айш кашанд,
Пиёлаҳои пуро-пур ба бонги нӯшонӯш.
Гаҳе таронаи мутриб чу бода созад маст,

Гаҳе карашмаи соқӣ чу май рабояд хуш.
Барои хилвати шаҳ шаҳидони ширинкор
Кунанд шамъи шабистон зи ламъаи дар гӯш.
Чунон, ки гарм шавад базми шаҳ зи оташи май,
Миёни хайли хароботиён ҳам афтад чӯш.
Ниҳанд пои иродат, ба сӯи дайри муғон,
Кунанд хиркаву дафтар гарав ба бодафурӯш.
Дило, хатост ба вақт чунин шудан хушёр,
Бинои умр надорад бақо, ба мастӣ кӯш.
Чу кори туст дуои шаҳ охир, эй Фонӣ,
Даме макун дил аз ин ғофилу забон хомӯш.

Татаббӯи Махдум

Арақ хар сӯ давад аз оташин рухсори зебояш,
Чу он тифле, ки сӯзад дар замини тофта пояш.
Зи мушкинпарда он маҳ дар шабистон чун бурун ояд,
Чу шабнам анҷум ояд бар замин баҳри томошояш.
Парӣ ё ҳур бошад ё малак он маҳ, ки ақли кулл
Даме н-ояд ба ҳоли худ зи шакли ҳайратафзояш.
Ту пиндорӣ, ки шӯхони чаманро хушксол омад,
Ба боғи ҳусн чун дар чилва ояд сарви раънояш.
Ба рӯзи айши ман гӯӣ, ки гарди шом мебезад,
Ба ораз чун парешон мешавад зулфи сумансояш.
Қадаҳ дех, соқиё, к-андешаи гетӣ ҳалокам кард,
Ба зуҳди офиятомӯзу ақли маслиҳатзояш.
Чу манъи дурднӯшӣ кард зоҳид, соқиё, акнун
Чу дорӣ бода, аввал бигзарон аз бодаполояш.
Наёбам илтифот аз вай мани сархокираҳгашта,
Чу сӯи сарбаландон аз такаббур нест парвояш.
Зи сирри бода, эй Фонӣ, чу хоҳӣ аз хати соғар,
Намоям як-ду ҳарфат, лек бо ағёр манмояш.

Татаббӯи Мир

Малак чу хост навиштан дам ба дамаш,
Зи барқи ҳусни вай оташ фитод дар қаламаш.
Ба мулки ишқ кашам хайли ғам ба шӯълаи оҳ,
Шаҳе, ки он-ш сипаҳ бошад, ин бувад аламаш.
Зи ду рухаш чи таваҳҳум, дилам, ки сӯхт зи ишқ,
Задаш самум, зи гулҳои оташин чӣ ғамаш?!
Чу ғунча дил маро ранги он даҳан бигрифт,
Аз он ҳаст вучудаш баробари адамаш.
Камӣ ба хизмати пири муғонам аз ҳад беш,

Валек чоми муғонаст умедам аз карамаш.
Дили маро чу ба зулфаш наёфт боди сабо,
Чӣ ҳочат ин ки бичӯяд миёни печу хамаш?
Бидор ратли гарон, з-онки олами бемехр
Ба қони ғамзада зоҳир накард чуз аламаш.
Чӣ гуна чарх кунад хор он азизеро,
Ки ишқ дар ҳарами васл кард мухтарамаш,
Чу ёр ҳамдами ман шуд, бирав ту, эй Фонӣ,
Ки сина чок занам, дар миёни қон кашамаш.

Татаббуъи Хоҷа

Дардам агар кунанд ба ушшоқи зор бахш,
Бо ҳар яке яке расад аз сад ҳазор бахш.
Хубон дили рамидаи моро ба вақти кин,
Карданд ҳамчу сайд ба вақти шикор бахш.
Эй дил, ба кӯи ишқ зи дарду балои дӯст
Маҷмӯро мабар, паи мо ҳам гузор бахш.
Девона гаштаам зи ҳавои париваше,
Соқӣ, ба ман ду соғари девонавор бахш.
Дарду балову шавқу муҳаббат дили маро
Карданд теғи ҳаҷр кашида, чаҳор бахш.
Эй майфурӯш, н-аз паи мастию сархушӣ,
Як чоми пур ба ман паи дафъи хумор бахш.
Фонӣ зи ҳасрати қаду рӯят чу гашт хок,
Шамъи савобро ба гадои мазор бахш.

Айзан

Ҳар ки шуд нашъаи чоми азали дар кораш,
Натавон ёфт дигар то ба абад ҳушёраш.
Рақами доираи чом чу зад килки қазо,
Гуиё монд бурун нақши ғам аз паргораш.
Бин ба дурдиқаши майхона ба каф кӯҳнасафол,
Ки гаҳи сархушӣ аз Чоми Чам ояд ораш.
Сарбаландӣ бишуд аз шайхи риёӣ, сад ҳайф,
Ки ба майхона шуду рафт ба май дастораш.
Дил чу аз ишқу чунун рӯ ба харобӣ овард,
Ту ризо деҳ ба қазо, панд мағӯ бисёраш.
Гар сухан пири муғон гуфт баланд, эй соқӣ,
Бода камтар деҳу зинҳор макун инкораш.
Қасди кинат чу кунад чарх, ба майхона дарой,
Бе ду-се соғари мастона адам пиндораш.
Шӯхи масте, ки шарҳи ғами мо хобаш бурд,

Кас ба таъчил нахоҳам, ки кунад бедораш.
Ёр чун рафту дилат ҳамраҳи ӯ шуд Фонӣ,
Растӣ аз дарди вай, акнун ба Худо биспораш.

Татаббӯи Хоҷа

Ҳама зи теғи ту гӯям сухан мани дилреш,
Ниҳон ба гӯши дили худ зи чоки паҳлӯи хеш.
Дилам ба васли ту хушҳол шуд, вале дорад
Ҳама зи дурият андеша ақли дурандеш.
Ба узри тавба халосӣ чӣ мумкин, эй носеҳ,
Ки бода соқии маҳваш ба каф нишаст ба пеш.
Маро ба дайри муғон нақди дин кучо монад,
Ки мебаранд ба яғмо бутони кофиркеш?!
Зи дурди май барамаш дард чун маломатгар,
Ҳама ба теғи забон карда синаамро реш.
Гадову шох ба даъвои лофи дарвешӣ,
Ҳама низоъкунон омаданд, чуз дарвеш.
Талаб намуд ба сад нола дарди ӯ Фонӣ,
Расонд аз карам он маҳ ба ҳар яке сад беш.

Мухтараъ

Бувад ба синаам аз новаки ту пайкон беш,
Валек дар адад аз қатраҳои борон беш.
Дар орзуи даҳонат чу ғунча хуни дилам,
Бувад ба зоҳираш андак валек пинҳон беш.
Маро ба сурати хубат чунуну ҳайронӣ,
Зи ҳарчи ақл тасаввур кунад, бувад з-он беш.
Чи марҳала-ст биёбони ишқ, з-онки расад,
Зи лаҳну нағма ба гӯши дил, оҳу афғон беш.
Бу давр беш зи ҳалқам бидеҳ май, эй соқӣ,
Ки масти ранҷу малолам зи халқи даврон беш.
Магар ки боди наю оби май диҳад таскин,
Ки оҳу ашк маро шуд асар зи тӯфон беш.
Макун муболиғаву даркаш он чи соқӣ рехт,
Ба саъй ризқи муқаддар, шудан чи имкон беш.
Сабо, мараб сӯи он гул, ки сунбули ӯро
Кунӣ чу беш парешон, шавам парешон беш.
Чу раҳ ба гом шуморафт, Фониё, сӯи васл
Мадав, чаро ки ба таъчил рафт натвон беш!

Татаббӯи Хоҷа

Ҳавои рӯҳбахш асту маи софу баҳори хуш,

Вале кай хуш намояд ин ҳама, гар нест ёри хуш?
Маро гар ёр хуш бошад, бувад кофӣ, ки хоҳад буд
Зи ишқи ӯ ҳавои хуш, зи рухсораш баҳори хуш.
Зи май гулгун шуда боғи рухаш, эй дил, тамошо кун,
Ки бишкуфтаст боғи дилбариро лозори хуш.
Маро рӯзе, ки будӣ комҳо як-як фалак бирбуд,
Фалакро шарм боду ёд бод он рӯзгори хуш.
Бишуд гар ёр, дорам нақши рӯи хубаш андар дил,
Ҳам аз ёдаш хушам, ҳам дорам, эй дил, ёдгори хуш.
Зи баҳри кони чашму ҳаҷрат дурру лаълам ҳаст,
Ба васлат гар расам, дар поят афшо нам нисори хуш.
Туро чун ром шуд он оҳуи ваҳшӣ кунун, эй дил,
Фурӯ чин домро, к-афтод дар дастат шикори хуш.
Дило, пур нохушат мебинам аз осеби махмӯрӣ,
Ба ду чоми пуропур метавон дафъи хумори хуш.
Рақиб овора гашту ёр ҳастат ҳамдам, эй Фонӣ,
Ба шукри Ҳақ забон бикшо, ки дори кирдикори хуш.

Мухтараъ

Туро, ки гашт узори чу гулистон оташ,
Бунафшазори хатат ҳаст дуди он оташ.
Зи ҳаҷри моҳи ҷамолат бидон, ки месӯзам
Шабе, ки шӯъла кашад, то ба осмон оташ.
Агар бувад ба дилат сӯзи махфӣ аз ғами мо,
Бувад чунон ки ба хоро дарун ниҳон оташ.
Зи дил бишуд хираду хушу ишқат монд,
Чунон ки монд ба манзил зи корвон оташ.
Ватан ба сӯхтагон нест, ғайри кишвари ишқ,
Бале, ба хайли самандар бувад макон оташ.
Чӣ сон ба ваъдаи васлат ризо диҳам, ба фироқ.
Ба хештан натавон зад ба имтиҳон оташ!
Нишони бода нигар доғҳо ба хирқай ман,
Ба ғайри доғ чи зоҳир кунад нишон оташ.
Дилам, ки сӯхт, тани зорро тараҳҳум кун,
Ки ошиқе зи ҷунун зад ба хонумон оташ.
Рухаш зи оташи май, Фониё, ки олам сӯхт,
Ба олами дили мо ҳам фитад аз он оташ.

Татаббӯи Хоҷа

Чу шоҳият ҳавас аст, аз худӣ чудо мебош,
Гадои дарғаҳи майхонаи фано мебош.
Нагӯямат ба рақибон мабош, эй маҳ, лек

Зи рӯи меҳру вафо ҳам гаҳе ба мо мебош.
Ҳавои софу маи софу соқии софе
Ту ҳам ба аҳли сафо, бар сари сафо мебош.
Дило, гарат ҳаваси тахту тоҷи салтанат аст,
Ба хоки дарғаҳи пири муғон гадо мебош.
Ризои Холику махлуқ агар ҳамехоҳӣ,
Чӣ оядат зи қазо, бар сари ризо мебош?!
Гарат ба гулшани кӯяш нишеман аст мурод,
Чу хоки роҳ шаву пайрави сабо мебош.
Ба ринд, ринд шав андар мувофиқат, эй дил,
Ба порсо чу фитад кор, порсо мебош.
Агар ба дарди дили худ даво ҳаметалабӣ.
Ба дард хӯ куну озод аз даво мебош.
Шаҳию рифъат агар орзу кунӣ, Фонӣ,
Ғуломи Ҳофизу хоки чаноби Ҷомӣ бош.

Айзан

Субҳ аз он ҷомам, ки нӯшонид пири майфурӯш,
Мушкил ар то субҳи маҳшар омадан донам ба ҳуш.
Ончунон ҷома, к-аз он гар қатра афшонӣ ба чарх,
Чарх аз он ранги шафақгун ёфта, афтад ба ҷӯш.
В-ар сӯи хайли малоик атри ӯ орад насим,
Зикрашон яксар шавад мастона ғавғову хурӯш.
Нуктагӯёну хамӯшон гар забон з-ӯ тар кунанд,
Ҳам хамӯш аз вай шавад гӯёву ҳам гӯё хамӯш.
Қуввати бозуи риндӣ ёфтам, чун солҳо,
Кӯзаи он май кашидам ҷониби риндон ба дӯш.
Ҳар сабӯкаш бо қади ҳам дид чун оини ман,
Гуфт дарवेशии дарवेशон гирифта ҳарду гӯш.
З-он равад Фонӣ зи кунҷи шайх, сӯи майкада,
К-ӯст пири худфурӯш, ин ҷост пири майфурӯш.
Татаббӯъи Маҳдум
Ё Раб, чӣ балоест, ки он шӯҳи қадаҳнӯш,
Ҳар бода, ки ба ғайр хӯрад, ман равам аз ҳуш.
Азбаски сабӯи дари майхона кашидам,
Шуд чун қафи дасти шутури маст маро дӯш.
Он чашми сияхро набувад ҳоҷати сурма,
Дар сӯги шаҳидони ғамаш гашта сияҳпӯш.
Буд арчи маро ваъдаи васли ту ба бозӣ,
Ҳаргиз накунам лаззати он ваъда фаромӯш.
Сад хун кунад он ғамзаи қотил ба ишорат,

Дар манъ яке дам назанад он лаби хомӯш.
Пинҳон суҳанам ҳаст ба он шӯх валекин
Ку захираи онам, ки барам лаб суи он гӯш?
Фонӣ агарат даъвии оини фано ҳаст,
Аз рафта таассуф махӯр, аз н-омада махрӯш.

Татаббӯи Хоҷа

Мае хоҳам, ки тобад дасти зухду илмро зӯраш,
Хиромад шергир аз рахнаи майхона ҳар мӯраш.
Чунин май бошад аз хумхонаи тавфиқи Яздонӣ,
Ки натвон ёфтани, эй дил, ба зорию зару зӯраш.
Шароби талх бошад дӯсттар аз ҷони ширинам,
К-аз он фориғ шавам як дам зи дунёву шару шӯраш.
Ба чашми дил тавон акси руҳи соқӣ ба май дидан,
Бад-ин бинандагӣ мункир бувад зуҳҳоди дилкӯраш.
Ба сайди тоири давлат магар аҷзу ниёз орӣ,
Ба дому дона натвонӣ, ки мебинам ачаб сураш.
Чу зоҳидро ҳавои далки риндӣ уфтад дар сар,
Бибояд аз либоси офият аввал шудан ураш.
Ачаб набвад ба сӯи кӯҳ майли хогири Фонӣ,
Ки андар шаҳр карда турки масте ғорати Ғураш.

Мухтараъ

Лаби лаълат, ки гӯям ҷони покаш,
Ба ханда ҷони покони шуд ҳалокаш.
Дилам чун ғунча з-он шуд ғарқа дар хун,
Ки кардӣ аз чафо ҳар сӯй чокаш.
Дил арчи завқнок аз васл шуд, лек
Зи бими ҳаҷр бинам ҳавлнокаш.
Ҳар он касро, ки сӯзад шӯълаи ҳаҷр
Зи тоби оташи дӯзах чӣ бокаш?
Бараҳна з-он ниҳад бар хоки раҳ по,
Ки ҷони покбозон гашта хокаш.
Чу дар боғи муғон урёнам аз май,
Чу Одам сатр созам барги токаш.
Кашад як сӯ ҷунун, як ҷонибам ишқ,
Чу Фонӣ мондаам андар кашокаш.

Айзан

Ин ки соат хаёл аз дил бурун нагзорамаш,
Аз ҷунун дар қайд забт овардаам, пиндорамаш.
Дил, ки аз теғаш ҷароҳат шуд, агарчи муҳлик аст,
Гар бимирам, аз насими Исавӣ н-озорамаш.

Санги бедодаш, ки кардам чамъ ҳар дам аз хушӣ,
Чун гадое, к-аш ба каф нақде фитад, бишморамаш.
Бода меорам, ки соқиро лаб олояд ба ӯ,
Ин балое дон, ки худ бар қони худ меорамаш.
Ғайри гулҳои пушаймонӣ чӣ бор орад зи ишқ?
Ҳар замин, к-аз чашм борони надомат борамаш.
Ҳамдаме з-аҳли замон набвад, ки дорад бодаам,
З-он чу худ менӯшамаш, ҳам худ ба худ медорамаш.
Чун дили пурзахро Фонӣ зи теғаш дод об,
Мазраъ ар маъмур шуд, тухми фано мекорамаш.
Агарчи дар камини қатлат омад чашми айёраш,
Валекин нест дар оини айёри камин кораш.
Чу хоҳӣ, к-аз ачал шиддат фузун ояд асиратро,
Маозаллоҳ, макуш, чоно, ба дасти ҳаҷр биспораш!
Зи бори дил хиромат бар наёяд хуш гаҳӣ чилва,
К-аз он гесӯ ҳазорон дил буд баста ба ҳар тораш.
Ба захми дил, ки шуд аз теғи ӯ, марҳам намехоҳам,
Аз он тарсам, ки ногаҳ кам шавад аз марҳам озораш.
Ба бом он маҳ чӣ сон орам, ба пояш сар ниҳодан, кош
Сари худро ниҳода чон диҳам дар пой девораш?!
Диламро хор-хори ишқу май худ буду афзун шуд,
Чу дид аз тоби май гул-гул шукуфта боғи рухсораш.
Ба суратхонаи Чин дар шуда кардам томошоҳо
На дар сурат, на дар маънӣ, яке дидам намудораш.
Шароби хуш бурда, соқиё, гар вазъи чарх ин аст,
Нахоҳам, к-аз хирад чашм афганам як лаҳза хушёраш.
Зи май в-аз ошиқӣ Фонӣ, чӣ ғам гар аз ту баргаштанд,
Касе, к-аз ишқу мастӣ халқ душман шуд, Худо ёраш.
Ба хонаи дилам орошт ёр суҳбати хос,
Ки дил ба суҳбаташ аз изтироб шуд раққос.
Қадаҳ кашидаму ворастам аз балои хумор,
Чу хӯрдам оби бақо, ёфтам зи марг халос.
Дигар ба бода фитодам, чӣ айб, агар ёбам
Дурри тараб, ки ба баҳри ачаб шудам ғаввос?.
Ба субҳи васли ту куштам чу шаъмро аз рашк,
Ба шомӣ ҳаҷр зи парвонагон расид қисос.
Шароби васли ту бар хайли ошиқон он аст,
Зи баҳри ман қадаҳи заҳри ҳаҷр дорӣ хос.
Зи дасти муғбача чомат зи худ халос кунад,
Ба пеши пири муғон гар ниҳи сари ихлос.
Ба дил муҳаббати аҳли фаност Фониро,

Хилофи нуктаи: «Алқосу лоюҳибб-ул қос».

Пири дайрам гар диҳад як чуръа, ҷон бахшам иваз,
Бар миён зуннорам ар бандад, диҳам имон иваз.

Тирборони ғаматро сад ҳазорон ҷон кучост,
То диҳам баҳри баҳо ҷоне ба ҳар пайкон иваз?.

Соқиё, мурдам зи махмурӣ гарам ҷоме диҳӣ,
Лутфи Эзад бахшадат сарчашмаи ҳайвон иваз!

Бӯсае 3-он лаб агар бахшӣ, иваз чун ҷон диҳам,
Нақди ҷонро додан аз хоки замин натвон иваз.

Бандаи пири хароботам, ки дар оини фақр,
Ҳар хато к-ояд зи мо, 3-ӯ нест ҷуз эҳсон иваз.

Гар зи зулми ишқ раҳмам кардию бинвохтӣ,
Бахшадат Ҳақ дар камоли ҳусн сад чандон иваз.

Ҷони ширин дод Фони дар раҳи ҷонон валек
Н-омад аз вай қисматам ҷуз талхии ҳичрон иваз.

Ҳаст дар хотирам аз лаъли дилором нашот,
Дар дил он навъ, ки аз бодаи гулфом нашот.

Гул нашот оварату сарв ба дил дар бӯстон,
Чун наяфзояд аз он сарви гуландом нашот.

Бе ту дар базми нашотам набувад ҷуз андӯҳ,
Ки ҳама меҳнату ранҷ аст ба ӯ, ном нашот.

Айши даврони висоли ту гарам рафт зи даст,
Ба кӣ ҷовид бимондаст дар айём нашот?

Соқиё, ҷоми маям деҳ, ки нашотам ҳавас аст,
3-он, ки мумкин набувад ҷуз ба маю ҷом нашот.

Субҳ то шом нашот ар ба касе мумкин нест,
Муғтанам дон ба маю муғбача як шом нашот.

Фониё, масти май шуд сабаби махмурӣ,
Ҳаст аз бодаи даврон тамаъи хом нашот.

То дилам ошиқ шуда алфози ҷонон карда ҳифз,
Ҳаст ҳамчун навмусулмоне, ки Қуръон карда ҳифз.

Да баёни шарҳи гесӯят дили маҷнуни ман,
Ваҳ, ки сар то сар суҳанҳои парешон карда ҳифз.

Дил зи шавқи рӯю андӯҳи фироқат рӯзи ғам
Сураи Юсуф ба ранҷи ҷоҳи Канъон карда ҳифз.

Нуктае аз сирри ишқ омӯхтан душвор дид,
Он, ки хонда чор дафтаррову осон карда ҳифз.

Дар балои ошиқӣ пиронасар зорам чу дид,
Шуд зиёдаш он ки ҳоли Шайхи Санъон карда ҳифз.

Шайх ронад бар забон тавҳиду ҷонаш беҳабар,
Орӣ аз маънист Қуръоне, ки нодон карда ҳифз.

Ёр ҳифзи назми Фонӣ карда в-ин набвад ачаб,
З-он ки аксар васфи ҳусни ӯ шуда, з-он карда ҳифз.

То ки як шом ба базми тарабаш дар шуд шамъ,
Куштаву мурдаи он шӯхи ситамгар шуд шамъ.
Дар шаби васл рухи он бути маҳваш кофист,
Шамъҳо хуш набувад, з-он муқаррар шуд шамъ.
Шӯълаи оташи рухсори туаш даргиронд,
Яъне аз нури чамоли ту мунаввар шуд шамъ.
Бо ҳама саркашию шӯълаи хуснафрӯзӣ,
Кай ба қадду маҳи рӯи ту баробар шуд шамъ.
Соқиё, базми маро шамъ набояд имшаб,
К-аз маи равшану з-он чехра муяссар шуд шамъ.
Пой дар банд ба фонусу ба гардан занчир,
З-он ки девонаи он сарви суманбар шуд шамъ.
Фонӣ, андешаи афсар зи сарат берун кун,
Бин, ки чун афсари зар дошт, дар он сар шуд шамъ.

Соғари зар офтоб аз истидора в-аз шуоъ,
Каъби ӯ чун кавкабе бо офтобаш иҷтимоъ.
Ёфтан гар соғари зар инчунин дарди сар аст,
Лек чун гардад муяссар, мекунад дафъи судоъ.
Рахту бахти ҳастии моро ба дурди май диҳед,
З-он, ки бо софӣ намеарзад ба қимат ин матоъ
Ҷон фидои он қаландарваш, ки дар ҳар даври ракс,
Чарх гардад садкаи ӯ, чун дарояд дар симоъ.
Эй, ки хоҳӣ, к-аз суубатҳои олам вораҳӣ,
Иттисоли ёр ҷӯ в-аз ҳарчи ғайраш инқитоъ.
Нест чун қисмат зиёду кам ба саъю коҳилӣ,
Аз паи мақсум нодонист бо мардум низоъ.
Фонӣ, аз ёрат, ки чони туст бигзар, з-он ки зуд
Гӯяд он як алфироқу ҷӯяд ин як алвидоъ.
Ҳофиз ар таърифи Шерозаш намуд аз ҳад бурун,
Ёё шаҳи Шерозро маддоҳии бе инқитоъ.
Шаҳри Шерозаш набудӣ чун Ҳироти мо латиф,
Шаҳ Шуҷои ӯ кучо будӣ чу шоҳи мо шуҷоъ?
Даро ба дайру чу Фирдавс бин фазои васеъ,
Дар ӯ зи муғбача ҳар сӯ чу хуршакл бадеъ.
Фалак чу соя фитодаш Худой хайр диҳад,
Бад-он, ки кард иморат чунин бинои рафеъ
Ҳазор сол зи бурҷаш ба бурҷ натвонад,
Намуд қатъ чу соир шавад сипехри сареъ.
Зи шаш чихат ба насимаш равон табиати рӯҳ,

Ба чор фасл хавояш ба сони фасли рабеъ.
Дар ӯ зи солики раҳ низ кай расад ба сафо,
Ба ҳусни хулқ мубаддал шавад хисоли шанеъ?
Касе, ки чуръае аз бодааш кашад, гардад
Ҳазор чурми вараъро ба як латифа шафеъ.
Ба он диёру риндони ӯ бирас, Фонӣ,
Гузар зи оламу дар давраш аз шарифу вазеъ.

Мухтараъ

Эй, диламро бо гули рӯи ту аз гулшан фароғ,
Бо ду лаъли оташинат аз маи равшан фароғ.
То ба кай созам гиребон чок, сад шукрам, ки дод
Дар чунуни ишқ урёнӣ зи пирохан фароғ?
Рав сӯи майхона, эй дил, гар фароғат боядат,
З-он ки ҳосил нест касро чуз дар он маъман фароғ.
Ваҳ, чӣ ноз аст ин, ки гар ҳар лаҳза бинад сад ниёз,
Бештар дорад зи мо он сарви симинтан фароғ.
Кулбаамро сохтӣ равшан дару равзан, кунун
Дорам аз бехонумонӣ аз дару равзан фароғ.
Шӯхи масте, к-аш фароғат ҳосил аст аз коинот,
Ваҳ, чӣ хоҳад буд гараш набвад зи ҳоли ман фароғ.
Ҳар ки чун Фонӣ халосӣ ёфт аз нанги вучуд,
Бошад аз дӯст истиғнову аз душман фароғ.
Ахтари саъди чоми май гар шабе афтадам ба каф,
Мастии ӯ зиҳӣ тараб, ламъаи ӯ зиҳӣ шараф.
Дайри муғон, ки соҳаташ бод масун зи ҳар бало,
Гарчи балост андар ӯ муғбачае зи ҳар тараф.
Ғам кунадат чу қасди қон, ор панаҳ ба майкада,
К-аз паи дафъи хайли ғам лашкари хум кашида саф.
Гармии рӯю хумраташ аз қадаҳи нахуст шуд,
Ҳар ду ғариб нест, чун з-оташи май расид таф.
Нақди ҳаёти ман талаф гашт ба ишқу май, вале
Н-ам ба чунин матоъ агар нақд касе кунад талаф.
Мастии сархушон нигар, ё ки зи чӯши бода хум,
Чун шутурони маст шуд, аз даҳан ӯ фиканда каф.
Гарчи ҳазор хавф шуд ҳар қадаме ба роҳи ишқ,
Хавфи худӣ чу афканӣ азм намою «ло тахаф».
Аз хамаи қавси чарх чун тир бичаҳ, ки вораҳӣ
Варна дар ӯ шавӣ дусад новаки зулмро ҳадаф.
Фонӣ агар зи маърифат нақди ҳаётат орзуст,
Даст бизан ба домани хозини ганҷи «ман араф...»

Дар таври Махдум

Ниҳод пири муғон бар кафат чу бодаи соф,
Ба узри тавба дигар хешро мадор маоф.
Зи чоки пираҳанам дӯхтан чӣ суд, эй дил,
Маро, ки гашта зи теғи ф.ироқ сина шикоф?.
Шикаст қалби ҳама аҳли ишқ мижгонат,
Аз он сабаб ки саф ороста чу аҳли масоф.
Ба дарси ишқ даро, сӯфиё, чу матлубат
Нагашт фатҳ зи «Мифтоҳ»у кашф аз «Кашшоф».
Тамоми дафтари азоби ишқ як ҳарф аст,
Сухан дароз кашид, аз низои аҳли хилоф.
Маро ризои туву дайр беҳ зи Каъбаву зухд,
Ки гуфтаанд, ки болои тоат аст инсоф.
Тариқи беҳудӣ аз Фонию худӣ аз шайх,
Ки ин зи «ло» ҳама гаҳ нукта ронд, он аз лоф.
Мақоми амн чу дайру чу пири дайр шафиқ,
Ҳар он ки ҳаст мусулмон, шуморад аз тавфиқ,
Рафиқ мебарад аз дил бурун малолати давр,
Дареғ аз он ки дар ин давр ёфт, нест рафиқ.
Суроҳию рафиқию кунчи майкадаест,
Ғараз зи равзаю аз ҳуру Кавсараш таҳқиқ.
Гадои майкадаву дурди май ба кӯҳнасафол,
Шаҳу зи қоми чамаш кути руҳу роҳи раҳиқ.
Чу ман ба бода фитодам, мапурс кайфияташ,
Ки аз ҳақиқати дарё хабар надорад ғариқ.
Зи қотеъони тариқ он кас андарин раҳ раст,
Ки кард қатъи биёбон ба амри пири тариқ.
Бало ба ваъдаи васлам ҳамедиҳӣ, лекин
Макун тасавури он, к-ин сухан кунам тасдиқ.
Ба ҳар фариқ дар ин кӯҳпа дайр пайвастам,
Нишони дӯст набурдам, гумон ба ҳеч фариқ.
Висоли ёр чу хоҳӣ, фано гузин Фонӣ,
Ки баҳси илму амал сар ба сар бувад тазриқ.

Татаббӯи Хоҷа

Марост оташи дил, соқиё, нишони фироқ,
Биёр бода, ки оташ занам ба қони фироқ.
Ба даҳр оташи андӯх хонумонам сӯхт,
Ки бод сӯхта дар даҳр хонумони фироқ.
Ба кӯи майкада риндон баранд достонҳо,
Дихам чу гирякунон шарҳи достони фироқ.
Кучост васл, ки ояд ба лутфу андозад,
Муфориқат ба миёни ману миёни фироқ.
Ба ғусса гарчи ниҳон доштам, вале шуд фош,

Ба гоҳи масти май, ғуссаи ниҳони фироқ.
Фароғ дошт маро мулки дил, валек расид
Дусад матои малолат зи корвопи фироқ.
Чи сон зи майкада оям бурун, ки меборад,
Ба фарқ санги балият зи осмони фироқ?
Хуш он замон, ки ба базми висол резам ашк,
Ба ёр шарҳқунон меҳнати замони фироқ.
Хусули васл ба сайр аз фано мадон Фонӣ,
Ки он ба васл расонад туро дар они фироқ.

Наът

Зи чоми ишк агар чуръае чакад бар хок,
Кунанд сачда ҳазорон мусаббиҳи афлок.
Касе, ки ёфт ба он чуръа тинаташ тахмир,
Амини «аллам-ал-асмош» кард Эзиди пок.
Чу аршиён накашиданд сар зи фармонаш,
Чӣ бок аз он ки кунад саркашӣ яке бебок.
Саге набуд аз он рӯ зи даргаҳаш ронданд,
Шуд аз қалодаи лаънаш насиб тавқи ҳалок.
Ҳарими дайри фано чилвагоҳи покон аст,
Гурезад аз саги нопок соҳиби идрок.
Биёр бода, ки дарёи раҳматаш ом аст,
Бизан бар оташам обе зи оби оташнок.
Ту хешро ба риёзат бисоз, қобили файз,
Ки фоиз аст мубарро зи тӯҳмати имсоқ.
Нашуд муносиби ҳолам ба зуҳд чолокӣ,
Ки ҳар замон барад аз ҳолам он қади чолок.
Марост софии «мои маъин» зи дурдии май,
Чунон ки риштаи «ҳабл-ул-матин» зи риштаи ток.
Гурехт шайх сӯи хонақоҳ, маро чун дид,
Фитода маст ба дайри муғон ба хирқаи чок.
Чу рӯ кушод, зи Фонӣ асар намонд дигар,
Чунон к-аз оташи барқи таҷаллӣ аз хошок.

Наът

Эй, туфайли тинати покат ҳазорон ҷони пок,
Не фидоят ҷисми ман танҳо, ки бал «руҳӣ фидок».
Меҳри рахшон пеши зоти покат андар равшанӣ,
Ончунон бошад, ки пеши меҳри рахшон тира хок.
Ҷони худ хоҳам барафшомам ба хоки кӯи ту,
Ваҳ, чӣ мурдан бошад он, к-аз ҳасраташ ҳастам ҳалок.
Чун қалам сар бар хатат нанҳод, аз он маънӣ бувад,
То қиёмат сарнагуну рӯсиёҳу синачок.
Гуфтаи моро талаб марҳам, ба дафъи захми дил,

«Ё даво-ул-чарха қалбӣ айна матлубӣ сивок».
Ҳар ки уммеди шафоат аз ту дорад рӯзи ҳашр,
Андарин дайри фано-ш аз чурму бебокӣ чӣ бок?
Он шаҳи некон агар бошад шафеъат гам махӯр,
Фониё, ҳарчанд аз феъли бадӣ андӯҳнок.

Татаббӯи Хоҷа

Бош аз хонақахи зухду риё дуртарак,
Гар суви дайри муғон меравӣ «Аллоҳ маак».
Ҷон зи лаъли намакини ту надорад серӣ,
Гарчи майро натавон хӯрд, чу резанд намак.
Абри раҳмат агараш об занад, нест ачаб,
Шуд чу ҷорӯби дари дайри муғон боли малак.
Дӯст чун хона ба дил сохт чӣ андеша зи ғайр,
Кай шавад монеи рухсори яқин пардаи шак?
Ҷуз ба боли малаку рӯҳи Қудус мумкин нест,
Гар ту хоҳӣ, ки хиромӣ чу Масеҳо ба фалак.
Аз вучуд ар сариён нест шуунро, чӣ вучуд,
Сад ҳазор ар бувад аъдод, чӣ мумкин бе як?
Фониё, сафҳаи дилро рақами файз маҷӯӣ,
Нақшаи ҳарфи худӣ, аз лавҳи бақо ношуда ҳақ.

Агар ту чуръа фишонӣ гаҳе зи май бар хок,
Маро зи хок шудан дар тариқи ишқ чӣ бок!
Ба май фитодаам, аммо зи заъфи ҷисм дар ӯ,
Наям ғариқу равонам бар об, чун хошок.
Ба ашки дида бишустам зи ғайр, рух бинмой,
Ки ҷуз пай назари пок нест манзари пок.
Фигон, ки ҷону дилам сӯхт соқии гулҷехр,
Гаҳе зи оташи май, гаҳ зи руи оташнок.
Сарам задию хушам бар умеди побӯсат,
Агар бибандияш, эй шаҳсавор, бар фитрок.
Вазад чу сарсари ишқ, он замон равад ба адам,
Ба сони ахгару хокистар — анҷуму афлок.
Зи ғунчаю гули боғ фано магар Фонӣ,
Нишон диҳад ба дили чоку хирқай сад чок.

Айзан

Намоядам зи гиребони чок синаи чок,
Зи чоки сина намоем даруни оташнок.
Ба риштаи паҳлӯи чокам мадӯз, эй ҳамдам,
Чаро ки боз дилаш бигсалонад аз то пок. (бинед)
Маро чӣ бок зи ҷон бохтан ба хоки раҳаш,

Чу турки масти ман аз қасди ҷон надорад бок?
Сарам ғизои сагат соз, гарчи сайди туам,
Ки он на лоиқи овехтан шуд аз фитрок.
Малулам аз ғами моҳе, ба ман дех, эй соқӣ,
Мае ба ранги шафак, пур бар соғари афлок.
Чу ишқ ламъа намояд, чи ҷои хирмани зуҳд,
Ба теги барқ кучо тоби лашкари хошок?
Ба ҳусни пок ба ҷуз покбозӣ, эй Фонӣ,
Макун, ки ин бувад оини дидаву дили пок.
Майхона бин зи май чу Бадахшон макони лаъл,
Ҳар хум дар ӯ зи бодаи чун лаъл кони лаъл.
Бозори айш бин, ки чу сарроф майфурӯш
Дар вай кушода аз маи рангин дукони лаъл.
Аз ҳачри лаъли гӯши ту аз ашк қатрае
Овехта зи ҳар мижа чашмам ба сони лаъл.
Дар кӯҳсори ҳачр зи шавқи лаби ту ҳаст,
Корам ба хуни дил талабидан нишони лаъл.
Набвад ба ғайри хӯрдани хун, ҳечашон насиб,
Гул пеши булбулон, ки кушодаст хони лаъл.
Акси маи лаби ту ба майхона уфтод,
Шуд ҳар тараф зи бас маи рангин чаҳони лаъл.
Дандон задию риштаи ҷонам гусехтӣ,
Шуд дар миёнаи ду лабат ресмони лаъл.
Фурқат зи захми санги бало лаъл беҳ, агар
Фарқат бувад миёнаи сангу миёни лаъл.
Фонӣ, хаёли лаъли ту дорад ба дил, киро
Будааст дар миёни гадоён гумони лаъл.

Татаббӯи Мир

Меравад сарви ману рафтор мемонад ба дил,
В-аз гули рухсори у сад хор мемонад ба дил.
Ҷон чу аз тан шуд бурун, дар дил наемонад фиғон,
Дар фироқи ӯ фиғони зор мемонад ба дил.
Нешҳои тири ҳичронаш зи баҳри ёдгор,
Не чу пайкон, балки чун мисмор мемонад ба дил.
Рост чун тире, ки захмаш монд чун аз дил гузашт,
Меравад қаддаш в-аз ӯ озор мемонад ба дил.
Чун мусофир к-ӯ дирам дар хона мадфун карду рафт,
Доғи пинҳоне аз ӯ бисёр мемонад ба дил.
Ҳам ба захми ҳар яке шодам, агарчи дар шудан
Хорҳо з-он сарви гулрухсор мемонад ба дил.
Бодаи софам дех, эй соқӣ, ки захри ғам бәсе
Аз ғами он шӯхи ширинкор мемонад ба дил.

Он парй аз хонаи чашмам ба сурат гар равад,
Нақши ӯ чун сурати девор мемонад ба дил.
Фониё, з-он кофират набвад халосӣ, к-ат ба ҳаҷр,
Аз хаёли кокулаш зуннор мемонад ба дил.

Татаббӯи Хоҷа

Зи тарки лаъли лабат шуд дили хароб хичил,
Чунон ки кас шавад аз тавбаи шароб хичил.
Чаро ба сунбули раъност дар чаман сад тоб,
Агар нагашта аз он зулфи нимтоб хичил.
На порсоию на ошиқӣ тавонам кард,
Зи шуғли май шудаам пеши шайху шоб хичил.
Чаро зи базми шабистони мо гурехт, агар
Нашуд зи шаъшаъаи бода офтоб хичил.
Умедвор ба авфи туем, з-он ки ба ҳаҷр
Зи чурми худ ба азобему аз савоб хичил.
Дило, агар ба карам дастгир гардад дӯст,
Гаҳи савоб нагардем аз ҷавоб хичил.
Агарчи чурм зи ҳад беш дорӣ, эй Фони,
Чу дӯст мазҳари лутф аст, рӯ матоб хичил.

Мухтараъ

Ба махмурӣ паёпай метапад дил,
Магар аз муждаи май метапад дил?
Лаблаб соғараш созад магар дафъ,
Чу з-ин сонам паёпай метапад дил.
Магар соқии маҳваш хоҳадам дошт,
Қадаҳ к-аз шодии вай метапад дил.
Тапад дил аз маям, не з-оби ҳайвон,
Напипдорӣ зи ҳар шай метапад дил.
Ба гул шабнам чи таскинам дихад з-он-к,
Аз он рухсори пурхӯн метапад дил.
Тапиш дилро аз он маҳваш муғаннист,
Магӯ к-аз нағмаи най метапад дил.
Дил, эй Фони, тапад бе сокию ҷом,
Зи ҳуру Кавсарам кай метапад дил?

Татаббӯи Махдум

Зи мушкин зулфи ӯ ҳаргиз нашуд ҷуз мушкнлам ҳосил,
Чу мушк афтад қарини лом, ҳосил нест ҷуз мушкил.
Ба бурқаъ чун бурун ой, назар бар ҳоли мо афкан,
Ки набвад пардаҳои чашм гоҳи диданаш ҳоил.
Чу пеш ояд рақибам, баҳри рафтан ёр биштобад,
Аҷал ҳар гаҳ шавад наздик, гардад умр мустаъчил.

Далели дуздии дил шуд ба чашмат хуни дил хӯрдан,
Далели дигарам ин бас, ки бошад ошиқат бедил.
Агар пеши бути худ сар ниҳам, эй дил, ачаб набвад,
Ки шуд нӯши лабаш ҷонбахшу неши ғамзааш қотил.
Тариқи ақлу ҳушёрӣ ба аҳли хонақаҳ авло,
Хӯш он ринде, ки дар майхона афтад масту лояъқил.
Агар ошиқ зи худ ёд оварад, аз дӯст маҳрум аст,
Чу пайванди дилат бо дӯст мехоҳӣ, зи худ бигсил.
Дили аҳли савол овар ба даст, албатта, эй мунъим,
Ба шукри он ки масъул ӯ нашуд дар даҳру ту соил.
Агар хоҳӣ висоли каъбаи мақсуд, эй Фонӣ,
Ба ҷуз дар водии бехонумониҳо марон маҳмил.
Соқӣ аз ранҷи хуморам бадҳол,
Бар кафам неҳ қадаҳи моло-мол.
Қадаҳе к-ӯ бизудояд аз дил,
Гар зи даврон-ш бувад занги малол.
Кашам он навъ, ки бошад ба қадах,
Аз рутубат асари бода маҳол.
То даме маст шавам лояъқил,
Н-оядам олами ҳастӣ ба хаёл.
Эй хуш он бода, ки аз буду набуд,
Кунадат як нафасе фориғбол.
Гар азизат кунад эҳсони касон,
Дар баробар бинигар зилли савол.
Фониё, илму амал маҳҷурист,
Ҳаст шахроҳи фано сун висол.

Татаббӯи Мир

Ба қадаш баски аён гашт гирифтории дил,
Гулбуни ноз шуд он сарв зи бисёрии дил.
Шӯълаи шамъсифат сӯхтаву нолақунон,
Ҳар шабам кор хароб аст зи бемории дил.
Дилам оғӯшта ба хун гашт, зи бас гирияи чашм,
Танам аз ранҷ ба ҷон омада аз зории дил.
Ҳаст коре ба дилам теғи ғамат ваҳ, ки туро
Набувад ҳеч ғам аз тири ғами кории дил.
Дар дилам кӯҳи ғамат гарчи гарон афтадаст,
Лек аз ғайри ту шодам зи сабукбории дил.
Соқиё, ҷоми маям деҳ, ки чу хун дар кашамаш,
Ки маро кор ба ҷон аст зи хунхории дил.
Фонӣ афтад зи по, лек ба уммеди висол,
Як дам аз по нанишинад, зи талабгории дил.

Мухтараъ

Кашадам боз сӯи чоми маи гулгун дил,
Ки зи гулранг қабое шудаам маҳзун дил.
Аз ғами лаъли лабат шуд зи дилат чандон хун,
Ки ба чустан натавон ёфт даруни хун дил.
Шуд дилам ғарқи май он навъ, ки монанди ғариқ
Сар кунад гаҳ-гаҳ аз он сели бало берун дил.
Дил маро чуста намеёфт ба кӯяш, сад вой,
Ки намеёбаму овора шуда акнун дил.
Кӯи он гул шуда чун боғи санавбар в-он чо
Зи санавбар барад аз дилшудагон афзун дил.
Хӯрд хуни мани девона рақибу биҳил аст;
Саги Лайлӣ, чӣ ачаб, гар хӯрад аз Мачнун дил.
Фонӣ аз ишқи маҳе хӯрд май, акнун хоҳад
Давраи чоми вай аз доираи гардун дил.

Айзан

Чанд хичрон созад аз нақди хирад яғмои дил,
Гар чунин бошад ғаму дарди ҷудой, вои дил.
Боғи рухсорат, ки ороиш аз ӯ ёбад ҷаҳон,
Гуфтан ӯро метавон боғи Ҷаҳонорои дил.
Шаҳ шикор ар афканад, шояд ки аз чашми бутон
Гашта инак пур зи оҳуи Хутан саҳрои дил.
Рост ҳамчун мурғи нолон, к-ӯ нишеман сарв сохт,
Нест ҷуз нахли қади раънои ӯ маъвои дил.
Гар дили овора аз дилбар напурсам, айб нест,
Васли дилбар чун муяссар шуд, киро парвои дил?
То ба ҳушам забти ҳоли дил кунам, чун май хӯрам?
Мекунад бетоқатам фарёду вовайлои дил.
Дил, ки шуд савдой аз зулфи чу занҷират, кунун,
Фонии овора Мачнун гашт аз савдои дил.

Мухтараъ

Зиҳӣ аз чилваи болои раъноят бало бар дил,
Зи ҳар як тори мушкин турраат сад ибтило бар дил.
Чунон к-аз касрати борони найсон бишкуфад ғунча,
Кушояд аз ту ҳарчанд оядам тири ҷафо бар дил.
Чу рӯз ояд, шавад туғёни ӯ дар ишқ сад чандон,
Агарчи манъро ҳар шаб кунам сад мочаро бар дил.
Дилу чашмам ҳалокат гаштаву ту чилвагар дар чашм,
Раво набвад, ки ин бедодро дорӣ раво бар дил.
Аз ин хушҳолам аз ишқат, ки гар тир афканӣ ҳар сӯ,
Маро бар ҷон расад, ё дида, ё бар сина, ё бар дил.

Фалак аҳли вафоро чун ҳамеша дорад озурда,
Хушам з-он бевафо озор агар ояд маро бар дил.
Зи рӯи мардумӣ ратли гаронам дор, эй соқӣ,
Ки аз номардумони даҳр дорам ғуссаҳо бар дил.
Ба чашми раҳмату дилсӯзиям бинӣ агар донӣ,
Ки аз ҳаҷрат чихо бар чашми ман омад, чихо бар дил.
Аҷаб набвад расидан дар ҳарими боқӣ, эй Фонӣ,
Агар худ гуфтаӣ қатъи биёбони фано бар дил.

Айзан

Шӯҳи маро, ки бошад чун сархушон шамоил,
Гардад дилам зи дасташ ҳар дам ба бода моил.
Равшантар аст он рӯ аз офтоби равшан,
Чун офтоби равшан, дорам бар ин далоил.
Азбаски ашки ғайрат рондам дар иштиёқат,
Аз дида нақши ғайрат якбора гашт зоил.
Дар гарданат ҳамоил таъвиз ҳам нахоҳам,
Ҳаддам кучо, ки хоҳам, аз дасти худ ҳамоил.
Хуршедро бад-он сон, к-омад саҳоб монёӣ,
Гайр аз худӣ-т набвад бар меҳри васл ҳоил.
Аз лаъли ҷонфизоят кай ҳоҷати савол аст,
Ҳар гаҳ кунӣ назора бар ҳоли зори соил.
Фонӣ, ҳақиқати ишқ як ҳарф, з-он фано дон,
Худро мадор ранҷа дар касбаш аз расоил.

Айзан

Маҳи тамом миёни шафақ намуд ҷамол,
Чу акси соқии маҳваш даруни бодаи ол.
Ва лек моҳу шафақ мисли акси соқию май,
Ба дилкашию латофат, намерасад ба хаёл.
Сипехро шафақу маҳ, маро маю соқӣ,
Ки аз сипех сарам бигзарад ба ин тимсол.
Хушо, маю хушо соқие, ки ман ҳар дам
Шавам аз ин яке хушҳол, з-он яке беҳол.
Бидор, соқии гулчеҳра, бодаи гулранг,
К-аз он зулол бишӯям зи сина гарди малол.
Шамол ҷон диҳадам, чунки бӯи ёр орад,
Магар шуда дами руҳуллоҳӣ насими шамол.
Зи шайх мартабаи кифру дин маҷӯ, Фонӣ,
Маҷол деҳ, ки намоям зи пири дайр савол.

Майдан гуллар очилди-ю тердан руҳсори покиза бўлди,
кӯз тегмасин, унинг гулзори аҷаб рангину хуррам бўлди.

Бошим гўдаклар тошидан яра, ишим ул пари тўғрисида зорлик,
кимки ишқдан мамнун бўлса, орзу-ю аъмоли шундай бўлади.
Ҳажри даштининг тупроғида хорликдан жисмим хас каби ётибди,
ай васл кўйининг шамоли уни тупроқдан кўтар.
Эй кўнгил, хусну зеболикда у гўзалнинг ўхшашини топиш учун
Хитой суратхонасига кирдим, лекин у ердан ҳам топилмади.
Унинг зулфида кўп тугунлар зоҳир бўлди, бу уни ҳар бир
толасига илинган нотавонларнинг кўплигига далилдир.
Муштоқларнинг жони у наққошнинг қаламига фидо бўлсин,
унинг паргори даврасида сенинг жамолинг қуёши нақш боғлайди.
Бу йўлда толиб мақсади топилмаганидан нима учун нолийди,
чунки талабгорлиги бошланиши ўзининг йўқлик дунёсидандир.
Эй зоҳид, ўз раъйи билан юрувчи дилим девона-ю беҳуддир,
сен уни ўзингча худбинлик жомидан маст деб ўйлама.
Эй соқий, дунё халқидан Фонийнинг дили озор топган,
бир катта идишда май бериб, дунёдан ва унинг озоридан озод қил.
Эй соқий, кел муғлар дайри яхши жой,
ишқу майдан уни обу ҳавоси яхши.
Майхона эшигининг гадоси бўлиш шоҳликдан юксакроқдир,
бунда такаббурлик нохушлиги-ю унда фано бор.
Эй кўнгил, ёр кўйининг тупроғи жон баҳоси бўлди,
молинг яхши баҳо топибди, сот!
Дил рақибдан яширинча лабидан кулги истади,
у кулди-ю, «Яхши истагинг бор экан», деди.
Ишқ аҳлининг афғони таъсирлидир, чунки
меҳру вафо боғи қушларининг навоси яхши — ёқимлидир.
На даъвогар қолди-ю ва на унинг такаббурлиги,
эй кўнгил, қайғурма, меҳрибон Худойинг бор.
Фоний хурга, жаннату кавсарга қарамади, чунки
ул ёрнинг базми ва яхши шароби билан фахрланади.
Саҳарда дайр эшиги ғижирлаши «тонг майи вақти бўлди,
киргину май ич»,— деган сўзни қулоғимга етказди.
Лекин аввал кўз ёшинг билан тариқат ғуслини қил,
кейин садоқату сафо билан фано хирқасини кий.
Сўнгра жононга ҳожат саждасини қил, ундан
кейин икки қулоғингни ушлаб, дайр пири олдида ер ўп.
Ҳамма шарт бажо келтирилгандан кейин дайрга бор,
у ерда фиғону хурўш қилаётган дурдкашларни кўр.
Бири моҳир созанда машқини эшитиб, енг ташлаб,
бириси муғбача қўлидан май ичиб, ҳушдан кетмоқда.
Бири дурдкаш ринд жомидан баҳраманд бўлиб, хониш қилмоқда,
Бири майхона пири қўлидан май олиб сипқармоқда.
Майпараст риндлар жазавази бир қўш билан (бир жуфт қадах ичгач),
бу дунё-ю охират хаёлини сендан олиб кетса, арзийди.

Сен ҳам ташналабларни бир қултум май билан сийла,
чунки у қўшдан димоғинг жўшга келди.
Фоний, дурдкаш риндларга мункир бўлма,
чунки улар ғайб хабарисиз ишқ жомини ичмайдилар.
Муғбача ўз чехрасидан муғлар дайрига шундай ўт солдики,
дину зуҳд ахлининг хонумони куйиб-ёнди.
Офият бурчагида тинчгина ўлтирган эдим, ул чакмоқ чақилди-ю,
бирданига менинг вайрон юрагимга ҳам ўт тушди.
Бу шундай ўтки, унинг бир учқуни дўзахга тушса,
беҳишт ҳурлари ўзларини ёндирадилар.
Ул ўт каби сувдан бер, эй соқий, уни ичганинга,
фақат хонумонимга эмас, балки жону жаҳонга ўт солсин.
Агар ҳар замон соқийнинг ўтдек лаъли хаёли
жонимга ўт солмаса, йиғи билан юрагимни ўтини пасайтираман.
Ҳар томонда кўринган ўтдек гуллар, лолалар доғи эмас,
балки юзинг баҳорининг рашки гулистонга ўт солгандир.
Ҳажр даштида ошиқлар хайлининг ёниб турган юраклари,
тунда карвондан ўт кўрингандек бўлиб кўринади.
Унинг ишқини юз пора бўлган тиним хашаги билан яширмоқчиман,
аммо бир ҳовуч хашак билан ўтни қандай яшириб бўлади?
Ҳажринг иситмасида танам шундай ёнадики
агар атрофимга ўтин қўйсалар, бу ўтдан ёна бошлайди.
Самандар ўт ичида ўзига макон қилгани сингари,
майхонада майга тушишни орзу қиламан.
Эй, Фоний, тириклик даштини кесиб ўтиш учун май соғарини ол,
чунки тун қоронғу йўлда жар ва ариқлар бор, ўтни қўлдан туширма.
Саҳарда харобот кўйидан: «Подшоҳ касалликдан
тузалди, май ич» деган хушхабар келди.
Чанг бир бурчакка ўзини олиб, чилдирма қиздирилмаган
бўлса-да, яна хум қайнаб най хурўшга кирди.
Улфатлар айш базмида пиёлаларни лаболаб тўлдириб,
баралла овоз билан: «Қани ичайлик», деганлари нақадар яхши.
Гоҳо созанда таронаси май каби маст қилади,
гоҳ соқийнинг карашмаси май янглиғ ҳушни олиб кетади.
Шоҳ хилвати учун ширин адо гўзаллар
кулоқ инжуларини шамъи шабистон қиладилар.
Май ўтидан подшоҳнинг базми қизиса,
харобот аҳли ҳам жўшга келади (сухбати қизийди).
Муғлар дайри бормоқчи бўлганлар майфурушга хирқа
билан дафтарни (муқаддас китобни) гаров кўядилар.
Эй дил, шундай вақтда хушёр бўлиш хатодир,
умр биноти бебақодир (модомики шундай экан), май ич.
Эй Фоний, ишинг подшоҳни дуо қилиш бўлса,
бир нафас бундан дилингни ғофил қилма ва тилингни тийма.

Ер иссиғидан оёғи куйган бола каби у гўзалнинг
оташин рухсорида ҳар томонга тер югуради.
Кечаси у ой қора пардадан чикса, юлдузлар
уни томоша қилиш учун шабнам каби ерга тушадилар.
У ой парими, ҳурми ё фариштами экан, барча оқиллар
ҳайронликдан бир нафас ҳам ўзларига кела олмайдилар.
Ҳусн боғида унинг сарв раъноси жилва қилса,
чаман шўхларига (офат) йили келдимикин, деб ўйлайсан.
Юзига суман янглиғ зулфи ёйилган чоғда
гўё айшим кунига шом гарда элангандек бўлади.
Эй соқий, қадаҳ бер, олам тинчликни
ўргатувчи зуҳду маслаҳатгўй ақли билан мени ҳалок қилди.
Эй соқий, зоҳид дурдкашлик қилишимни манъ этди,
энди майинг бўлса, аввал уни (зоҳид)нинг сузгичи (соқоли)дан ўтказиб бер.
Баланд мартабали (зотларга) такаббурлик қилиб илтифот этмаган (гўзал)
мендек тупроқ билан тенг (фақир)га илтифот қилармиди?
Эй Фоний, пиёла хатидан май сиррини билмоқни истасанг,
сенга бир-икки ҳарфини кўрсатаман, лекин бегоналарга уни кўрсатма.
Фаришта унинг ҳар нафасдаги гуноҳини ёзмоқчи бўлганда,
унинг ҳусни яшинидан қаламига ўт тушди.
Ишқ мамлакатига оҳ алангаси билан ғам аскарини тортаман,
мен — бир шоҳки, ғам аскари сипоҳим бўлса, оҳим унинг байроғи бўлади.
Дилим ишқдан куйгандан кейин икки ёноғидан нима кўрқинч,
гармсел шамоли урганнинг оташин гуллардан нима ғами бор.
Менинг ғунчадек кўнглим ул оғизга ўхшагандир,
шунинг учун унинг борлиги бунинг йўқлигига баравардир.
Муғлар пири хизматида камчилигим кўп,
лекин карам қилиб муғона жом берар деган умиддаман.
Сабо ели унинг зулфидан дилимни топмади,
унинг жингалак ҳалқалари орасидан излашнинг нима ҳожати бор?
Катта май жомини кўтар, чунки бемехр олам
ғамгин жонга аламдан бошқани кўрсатмади.
Ишқ висол ҳарамиди муҳтарам қилган азизни
фалак қандай хор қила олади?
Эй Фоний, менга ёр ҳамдам бўлди, сен кет,
чунки сийнамни ёриб, уни жонимга жо қиламан.
Агар зор ошиқларга дардимни улашсалар,
уларнинг ҳар бирига юз мингтадан биттаси тегади.
Гўзаллар ов чоғидаги ўлжа каби
ситама билан ҳуркак дилимни тилка-пора қилдилар.
Эй кўнгил, ишқ кўйида дўст дарду балосининг
ҳаммасини олиб кетма, биз учун ҳам насиба қолдир.
Бир паривашнинг ҳавасида девона бўлганман,
эй соқий, менга девонавор икки соғар тут.

Дард, бало, шавк, муҳаббат, ҳажр тиғини тортиб,
дилимни тўрт бўлак қилдилар.
Эй майфуруш, мастлик ва сархушлик учун эмас,
хуморимни тарқатиш учун тўла бир жом бер.
Фоний қадду юзинг ҳасратидан тупроқ бўлди,
савоб учун мазор гадосига бир шамъ бағишла.
Ҳар кимнинг азал жомидан нашъаси бўлса,
мангу хушёр бўлолмайди.
Тақдир қалами жом доирасини чизган вақтида
гўёки ғам нақши унинг паргоридан ташқарида қолди.
Қўлида кўҳна сафол (пиёласи) бўлган майхона дурдкашига назар қил,
у ширакайф чоғида Жамшид жомидан ор қилади.
Юз ҳайфки, риёкор шайх улуғликдан маҳрум бўлди,
чунки у майхонага бориб, май учун салласини гаров қўйди.
Дил ишқу жунундан харобликка юз тутди
тақдирга ризо бўлу кўп насихат қилаверма.
Эй соқий, муғлар пири баланд сўз айтса,
майни камроқ беру зинҳор эътироз билдирма.
Чарх сенга душманлик қилса, майхонага кир,
икки-уч мастона пиёла билан уни йўқ деб бил.
Бир маст (маҳбуб)га ғамимни айтаётганимда
ухлаб қолди, уни биров (орамизга тушиб) тез уйғотишини истамайман.
Эй Фоний, ёр кетди-ю дилинг унга йўлдош бўлди,
дардидан халос бўлдинг, энди уни (дилни) Худога топшир.
Мен кўнгли мажруҳ тиғинг тўғрисида (нимаики) айтадиган бўлсам,
ёнбошим чокидан дилим қулоғига махфий айтаман.
Дилим васлинг билан хурсанд бўлди, лекин
узокни ўйловчи ақлда узоклигинг андишаси бор.
Эй насихатгўй, маҳваш соқий қўлига май олиб, олдингга ўтирса,
тавба узри билан қандай қутулиш мумкин.
Муғлар дайрида динимни кофир маҳбублар талаб
кетсалар, менда дин қоладими?
Агар маломатдан тил ханжари билан кўксимни
тилсалар ҳам, май дурдидан дард олиб кетавераман.
Гадо ва шоҳ дарвешлик лофини уриб ўзаро жанжаллашиб
келдилар, аммо дарвешнинг ўзи келмади.
Фоний юз нола билан дард талаб қилди, у ой ўз карами
билан ҳар бир талаби учун юз дард етказса, ажаб эмас.
Новакингдан сийнамга жуда кўп пайкон қадалади,
(уларнинг) адади ёмғир томчиларидан ҳам кўпроқдир.
Оғзинг орзусида дилим ғунчадек қон бўлди,
у қон кўринишда оз бўлса ҳам, ҳақиқатда кўпдир.
Мен сенинг ҳусни жамолинг олдида телба-ю
ҳайронлигим тасвирига тил лолу қалам ожиздир.

Ишқ биёбони қандай манзилки, унда дил қулоғига
ашула ва нағмадан кўра кўпроқ оху афғон эшитилади.
Эй соқий, даврада менга халқдан кўра кўпроқ
май бер, (чунки) даврон халқидан ранжу малолим кўпдир.
Най садоси-ю май суви (кўнглингга) таскин бермаса,
(демак) оҳим билан кўз ёшим асари тўфондан ортиқ экан.
Соқий қанча қуйса, жанжал қилмай ичавер,
уриниш билан ризқу рўзни орттириб бўлмайди.
Эй сабо, у гул томонга борма, чунки сен булбул сочини
қанча паришон қилсанг, мен шунча паришон бўламан.
Эй Фоний васл томонига йўл бир неча қадамдир,
(лекин) у томонга югурма, жадаллаш билан илгари кетиб бўлмайди.
Тиниқ май ва баҳор рух бағишловчи хушдир, лекин яхши
ёр бўлмаса, буларнинг ҳаммаси қандай яхши кўринсин.
Менга яхши ёр бўлса, унинг ишқидан
яхши ҳаво ва рухсоридан баҳор менга муҳайёдир.
Эй дил, майдан ёрнинг юзи гулгун бўлибди, уни томоша қил,
чунки дилбарлик боғининг лолазори яхши очилибди.
Орзуларим ушалганда фалак бир-бир олиб кетган
(барбод берган) эди, фалак ўз қилмишидан уялсин,
ўша яхши кунлар ҳамиша ёдимда турсин.
Ёр кетди-ю гўзал чеҳраси дилимда нақш боғлаб қолди,
эй дил, унинг ёдидан ҳам, яхши ёдгоримдан хурсандман.
Ҳажрингдан кўзим денгизида ва дилим конида дурру лаълим бор,
агар васлингга етсам, шуларни оёғинг остига тўкаман.
Эй кўнгил, у ёввойи кийик сенга ром бўлди,
қўлингга яхши ов тушди, энди тузоғингни йиғиб ол.
Эй дил, хумор ранжидан сени нохуш кўрдим,
тўта-тўла бир-икки жом билан хуморингни тарқат.
Эй Фоний, рақиб овора бўлди, ёр ҳамдамимдир, Ҳаққа
шукур қилки, меҳрибон Аллоҳинг бор.
Узоринг худди гулистондек ўт бўлди (қизарди),
хатинг бинафшазори ўша ўтнинг тутунидир.
Қайси тунда осмонга ўрлаган шуълани кўрсанг,
ой жамолинг ҳажрида ёнаётганим деб бил.
Башарти дилинг бизнинг ғамдай яширин ўртанса,
У тош ичида сақлаган олов (чакин) га ўхшайди.
Кўчган корвон манзилида ўт қолганидек,
дилимдан ақл, сабр ва хуш йўқолди-ю ишқинг қолди.
Куйганларга ишқ мамлакатидан бошқа ватан йўқ,
ҳа, албатта, самандарлар макони ўт бўлади.
Васлинг ваъдаси учун айриликқа қандай розилик
бераман, ҳеч ким имтиҳон учун ўзини куйдирмайди.
Қара, хирқамдаги доғлар май нишонасидир,

Ўт доғидан бошқа қандай нишон кўрсатади.
Дилим куйди, зор жисмимга тараххум қил,
чунки бу девона ошиқ (дил) ўз хонумонига ўт кўйди.
Эй Фоний, унинг юзи май ўтидан оламини куйдирди,
у ўтдан дилимиз оламига ҳам ўт тушди.
Агар шоҳликка ҳавасинг бўлса, ўзлигингдан кеч,
фано майхонасининг гадоси бўл.
Эй ой, сенга «рақиблар билан бирга бўлма», демайман,
меҳру вафо юзасидан гоҳо биз билан ҳам бўл.
Соф ҳаво, соф май ва софдил соқий,
сен ҳам сафо аҳли билан сафоликда бўл.
Эй дил, агар тахту тожу салтанатга ҳавасинг бўлса,
муғлар пири даргоҳининг гадоси бўл.
Агар Холику махлуқ ризолигини истасанг,
бошингга нима келса, рози бўл.
Агар муродинг (ёр) гулшани йўлида ўтириш бўлса,
йўлнинг тупроғи бўлиб, сабо (тонг шамоли) ортидан бор,
Эй кўнгил риндга тенглашмоқчи бўлсанг ринд бўл, ишинг порсога тушса, порсо
бўл.
Агар ҳамиша дилинг дардига даво истасанг,
дардга ўрган, даводан халос бўл.
Эй Фоний, агар шоҳлик ва баланд мартабага етиш орзусида бўлсанг,
Ҳофизнинг кули, Жомий остонасининг тупроғи бўл.
Тонгда майфуруш пир менга шундай май ичирдиини,
маҳшар тонгигача ҳушимга келишни мушкул деб биламан.
У шундай бир майки, ундан бир қатрасини чархга сепсанг,
чарх шафақ рангига кириб, қайнашга бошлайди.
Агар унинг атрини тонг шамоли фаришталарга элтса,
зикрлари бошдан-оёқ мастона шовқин-сурон бўлиб кетади.
Агар нуктадонлар билан хомушлар (ўша) майдан тилларини хўллаб олсалар
нуктадонлар хомуш бўлиб, хомушлар тилга кирадилар.
Риндлар қувватини топдим, чунки кўп йиллар у май
кўзасини елкамда кўтариб, риндларга ташидим.
Кўза ташувчилар менинг букилган қоматим билан (хунарим)ни кўргач,
Дарвешлар дарвишлиги унинг икки қулоғидан ушлабди, дедилар.
Фоний шайх кунжидан майхонага боришининг сабаби
шуки, у шайх худбину, бу пир майфурушдир.
Ё Раб, нима бало бўлди,
ул шўх бошқа билан май ичганда, мен ҳушдан кетаман.
Майхона кўзасини кўп ташиганимдан
елкам маст туянинг оёғи кафтидек бўлди.
Ул қора кўзга сурманинг хожати йўқ, чунки у кўз ўз
ғамида ҳалок бўлганлар мотамида қора кийгандир.
Ҳазиллашиб васлинг ваъдасини қилган эдинг,

У ваъданинг лаззатини ҳеч эсдан чиқармайман.
У (кўз) ўлдирувчи ғамза ишорати билан юз марта қон
тўкади, у хомуш лаб эса бир марта ҳам манъ қилмайди.
У шўхга айтиш учун махфий сўзим бор,
лекин қулоғи тагига лабимни олиб боришга юрак қани?
Фоний, агар сенда фано расмининг даъвоси бўлса,
ўтган (кунга) афсусланма, эртанги кун учун ғавғо қилма!
Шундай бир майни хоҳлайманки, унинг зўрлиги зуҳд ва илм қўлини буксин,
майхона қавагидан чиққан ҳар бир чумолиси шердай қадам боссин.
Бундай май Тангри тавфиқининг хумхонасида бўлади,
эй дил, уни зар, зўр ва зорланиш билан топиб бўлмайди.
Аччиқ шаробни ширин жонимдан ҳам яхши кўраман,
чунки уни ичиб, дунёнинг шўру ғавғосидан бир нафас озод бўламан.
Соқий юзини дил кўзи билан майда кўрса бўлади,
буни дили кўр зоҳидларгина инкор қиладилар.
Давлат қушини тузоқ ва дона билан илинтира олмайсан,
бу ажойиб келинчакдирки, ажзу ниёз билан ром бўлади.
Риндлик либосини кийиш ҳаваси зоҳиднинг бошига тушса,
(у) аввал саломатлик (ўзлик) либосини ечмоғи керак.
Фонийнинг хотири тоғ томон майл қилса, ажаб эмас,
чунки шаҳарда маст турк (гўзал) унинг кўнгил мулкини ғорат қилди.
Лаъл лабинг поклар жонидир,
кулганингда поклар жони ҳалок бўлади.
Дилим ғунчадек қонга ғарқ бўлганининг сабаби шуки,
унинг ҳар томонидан жафо билан чок-чок қилдинг.
Дил васлингдан хушнуд бўлган бўлса ҳам,
лекин ҳажр кўрқинчидан ваҳимададир.
Ҳижрон алангасида ўртанган кишининг
дўзах ўтидан нима парвойи бор.
Кўча тупроғида оёқ яланг юришларига сабаб шундаки,
сен қадам босган тупроқлар покиза зотларнинг жонига айлангандир.
Муғлар боғида май ичиб яланғоч қолсам,
Одам Атога ўхшаб ток баргини ўртик (лунги) қиламан.
Бир томонга телбалик ва бир томонга ишқ тортади,
Фоний сингари тортишув ўртасида қолдим.
Телбаликда хаёлни мағлуб этдим, Энди хаёлни
дилимдан бир соат ташқарига чиқармайман деб ўйлайман.
Дил унинг тиғидан жароҳатланди, бу жароҳат ҳалок этувчи
бўлса-да, башарти ўлсам, Исо нафасидан озор бермасин.
Унинг жафо тошини тўплаб қўйганман, қўлига пул
тушган гадо каби қувониб, ҳар дамда уларни санайман.
Соқий лаб ҳўлласин деб май олиб келаман,
билгин, бу ўз жонимга ўзим келтирган бир балодир.
Ишқдан қаерга кўзимдан надомат ёмғури ёғдирмай, ўша

ердан пушаймонлик гулларида бошқа нарса унмайди.
Замон аҳлидан менга май қилиб тутадиган ҳамдам йўқ,
шунинг учун ўзимга ўзим май тутиб ўзим ичаман.
Фоний жароҳат тўла дилига (ёр)нинг тиғидан сув берди,
бу экинзор суғорилгач, унга фано тухмини экаман.
Агарчи айёр кўзлари қатлимга пайт пойлаб турса-да,
аммо айёрлик оинида пойлаб туриш расми йўқдир.
Агар асиринг ажалдан кўпроқ азоб тортишини
истасанг, уни ўлдирма, балки ҳажр қўлига топшир.
Жилва қилаётганинда диллар боридан яхши хиром қиляпсан,
чунки ичингнинг ҳар ториға минглаб диллар боғланган.
Унинг тиғидан яраланган юрагимга марҳам истамайман,
негаки, марҳамдан озори камайишидан кўрқаман.
Ул ой том устида, оёғига қандай бош қўяман,
кошки деворининг пойида бошимни қўйиб жон берсам.
Юрагимда ишқу май тикани қадалиб турарди,
унинг рухсори боғи майдан гул-гул очилганини кўриб бу қадалиш кучайди.
Чин суратхонасига кириб томоша қилдим,
аммо на суратда, на маънода унга ўхшайдиганини кўрмадим.
Эй соқий, хушдан айирувчи шароб бер,
агар чархнинг вазияти шундай бўлса, бир лаҳза хушёр бўлишни истамайман.
Эй Фоний, май ва ошиқлик учун халқ сендан юз ўгирса ғам ема,
чунки ишқу мастлик туфайли халқ душман бўлган кишига Худо ёр бўлади.
Ер дилим уйида махсус суҳбат қурди, дил унинг
суҳбатида изтиробидан раққос бўлди (ўйинга тушди).
Қадаҳ тортдиму хумор балосидан кутулдим,
бақо сувини ичгач, ўлимдан халос топдим.
Агар майга тушиб, шодлик дурини топсам,
Пима айб, чунки ажойиб денгизга ғаввос бўлдим.
Васлинг тонгида рашқдан шамъни ўлдирдим (ўчирдим)
ҳажр шомида парвоналар (рақиблар)дан менга интиқом етди.
Васлинг шаробини барча ошиқлар учун
умумлаштиринг ҳажр захри қадаҳини менга 'хос қилдинг.
Муғлар пирининг олдида ихлос билан бош қўйсанг,
муғбачанинг қўлидан бир жом сени ўзлигингдан халос этади.
«Чақимчи чақимчини яхши кўрмайди», деган масалнинг аксича,
Фонийнинг дилида фано аҳлининг муҳаббати сақланади.
Дайр пири бир култум май берса, мен эвазига жон бераман,
белимга зуннор боғласа, эвазига имон бераман.
Ҳар бир пайкониинг эвазига биттадан жон берадиган бўлсам,
ғаминг тийри боронига юз мингларча жонни қайдан топаман.
Эй соқий, маҳрумликдан ўлдим, менга бир жом берсанг,
эвазига Тангри лутфи сенга оби ҳаёт беради.
Тупроқни жон нақдига алмаштириб бўлмагани каби

лабинг бўсаси эвазига жоним нақдини қандай бераман.
Харобот пирининг қулиман, чунки фақр йўлида
биздан ўтган ҳар бир хатога яхшиликдан бошқа эвази бўлмайди.
Агар раҳм қилиб ишқ зулмидан мени асрасанг,
унинг эвазига Тангри хуснинг камолини юз чандон оширади.
Фоний жонон йўлида ширин жонини берди,
лекин эвазига ҳижрон аччиғидан ўзга насиб бўлмади.

Дилда ўша гулранг майдан қандай шодлик бўлса,
хотиримда у дилоромнинг лаълидан шундай хурсандлик бўлади.
Бўстонда гул билан сарв шодлик келтиради,
У сарви гуландом шодлигини нега орттирмасин.
Сенсиз шодлик базмида ғамдан бошқа нарса бўлмайди,
улар ҳаммаси ранжу машаққатдир, лекин номи шоду хуррамликдир.
Васлинг давронининг айши қўлимдан кетган бўлса,
шодлик кунлари кимга абадий қолибди.
Эй соқий, менга май жомини бер, шодликни ҳавас қиламан.
чунки май жомисиз шод бўлишнинг иложи йўқ.
Ҳеч кимсага эртадан кечгача шодланиш мумкин бўлмас экан.
май ва муғбача билан бир шом шодлигини ғанимат бил..
Эй Фоний, май мастлиги хуморлик сабабидир,
даврон майдан шодлик излаш хомтамаликдир.

Янги мусулмон бўлган киши Қуръонни ёд олган сингари,
дилим ошиқ бўлгач, жонон сўзларини ёдлади.
Менинг мажнун дилим зулфинг шарҳини баён этишда
бошдан-оёқ телба-тескари (паришон) сўзларни ёдлади,
Дилим ғам кунлари шавқу фироқнинг андуҳидан Канъон
Қўдуғи ранжини баён қилган Юсуф сурасини ёд олди.
Тўрт китоб (Таврот, Инжил, Забур ва Қуръон)ни ўқиб осонгина ёд олган киши.
Ишқ сири муаммосини ўрганишни мушкул деб билади.
Кексаликда ишқ балоси билан зор бўлганимни кўрган киши ёд олган
Шайх Санъон қиссасини унутди.
Бир нодон маъносини англамай қуръонни ёд олгани-сингари
шайхнинг ҳам тили тавҳиддан сўзладию, дили беҳабар қолди.
Ёр Фоний назмини ёд олган бўлса, ажаб эмас, чунки
аксарият ғазалларида ўз хусни тавсифи бўлгани учун ёд қилган.
Унинг шодлик базмига бир оқшом шамъ кирди,
шамъ у ситамгар шўх қўлида қатл этилган мурда бўлди.
Васл кечаси у маҳвашнинг юзи кифоядир,
чунки бирваракайига бир неча шамъ ёқиш яхши бўлмайди.
Рухсоринг ўти шуъласи шамъни ёндирди,
яъни сенинг жамолинг нуридан шамъ мунаввар бўлди.
Шунча саркаш ва хуснга хусн қўшувчи шуъласи билан
сенинг қаддингу ой юзингга шамъ қачон тенг кела олади?
Эй соқий, базмимизга бу кеча шамъ керак эмас,

чунки тиниқ май ҳам у чехра (хонамизни ёритди).
Шамъ у сарв суманбар девонаси бўлгани сабабли
бўйнига занжир тушиб, фонусга қамалди.
Эй Фоний, бошингдан тож андишасини чиқар,
кўрдингми, шамънинг олтин тожи бўлгани учун боши (кесилди).
Май тўла олтин жом айланишда офтобу равшанликда,
гўёки офтоб билан бирга бўлган юлдуз сингаридир.
Шундай олтин жомни топиш бош оғриғи қилади,
бирок у топилса, бош оғриғини дафъ этади.
Бизнинг борлигимиз анжомини май дурдига беринглар,
чунки бу матоълар май сузгич баҳосига арзимаиди.
Ўйинга тушганда ҳар бир рақсига фалак садақа
бўладиган шундай қаландарвашга жон фидо бўлсин!
Оламнинг машаққату оғирликларидан кутулишни истасанг,
бошқалардан ажралиб ёр билан бирга бўл.
Уринишу сустликдан ризқинг каму ортиқ бўлмагандан кейин
қисмат учун одамлар билан жанжаллашиш нодонликдир.
Эй Фоний, жонинг бўлган ёрингдан кеч, чунки бири тезда
«алфироқ!» дейди ва бири «алвидоъ» дейди.
Ҳофиз Шерозни ҳаддан ташқари таъриф қилган бўлса, ёки
Шероз шоҳини доимо мақтаган бўлса.
Унинг Шероз шаҳри бизнинг Ҳирот каби латиф эмас, ва унинг
Шоҳи Шужоъси бизнинг шоҳимиз каби баҳодир эмас эди.
Эски дард доғ қилингандан сўнг тузалгани сингари,
хирқамга май тўкилди-ю, зухддан фароғат ҳосил бўлди.
Ғунчадек бошим ёқамда, чунки гул юзли ёримсиз
қонга бўялган юрагимда боғ сайри ва баҳор майли йўқ.
Эй соқий, ул рухсору хат ҳажрида ўтдек май
келтир токи димоғимдан дуд чиқарсин.
Қоронғи ғам тунида қачон у бода чироғини
ёқса, кўнгил уйи ишратдан ёришади.
Даҳр боғида боши эгилган, қўлида жом тутган
наргисни кўрса, ринд ибрат кўзини солади.
Агар даҳр боғида тилсиз пирлару нуктагуй нозиклар
бир бўлса, булбул ва қарға орасида не фарқ қолади?
Васл истасанг, эй Фоний, фано йўлида йўқ бўл,
ирсоли масал борки: «Элчи фақат пайғом етқаради».
Эй гул юзи билан гулшандан дилимга фароғат ҳосил
бўлган гўзал, икки оташин лаълинг бўлганда, равшан майдан фориғман.
Қачонгача ёқамни йиртаман, юз шукрки,
ишқ телбалигида яланғочлик, кўйлақдан кутқазди.
Эй дил, сенга фароғат керак бўлса, майхонага бор,
чунки ҳеч кимса учун ўша ердан бошқа жойда фароғат йўқ.
Ваҳ, бу қандай нозки, ҳар нафасда минг ниёз кўрса

ҳам у сиймин бадан сарв ўзини биздан кўпроқ тортади.
Кулбамни эшигу туйнукдан равшан қилдинг,
энди бехонумонлик мени эшигу туйнукдан ҳам фориг қилди.
Коинотдан парвоси бўлмаган маст жононим,
агар мени унутиб қўйса, ҳолим нима кечади?
Кимки Фоний каби борлиқ номусидан халос бўлса,
дўстдан истиғноси-ю душмандан фароғати бўлади.
Май жомининг саодатли юлдузи бир кеча қўлимга тушса,
мастлигидан шодлик ва ёруғлигидан шараф муяссар бўлади.
Ҳар томонда ҳар бир муғбача бир бало бўлса ҳам,
муғлар дайрининг майдони ҳар балодан омон бўлсин.
Агар ғам жонингга қасд қилса, майхонани паноҳ қил,
чунки у ерда ғам хайлини қайтариш учун хум лашкари саф тортган.
Юзининг ёришгани ва қизариши биринчи қадахдан
бўлди, иккиси ҳам ажаб эмас, чунки май ўтининг тафти етишди.
Ҳаётим нақди ишқу май учун зоеъ бўлди,
Ҳар киши ҳам нақдини шундай сарфласа арзийди.
Мастларнинг сархушлигига ва хумда боданинг
қайнашига қара, оғзидан каф чикқан маст туяларга ўхшайди.
Ишқ йўлида ҳар кадамда минг хавф бўлса ҳам,
ўзлик хавфини ташлаб азм қил ва қўрқма.
Чархнинг ёйидан ўқдек отилиб нажот топгин,
бўлмаса икки юз зулм ўқларига нишон бўласан.
Фоний, агар маърифатдан ҳаёт нақдини орзу қилсанг,
«Ман араф...» ганжининг хазиначиси этагини ушла.
Муғлар пири қўлингга соф май бергач,
Май ичмоқдан тавба қилганман,— деб узр сўрама.
Эй дил, айрилиқ тиғидан сийнам чок бўлгач,
қўйлагимнинг чокини тикишдан нима фойда?
Кипригинг жанговар лашкардек саф тортиб,
бутун ишқ аҳлининг қалбига шикаст берди.
Эй сўфий, агар матлубинг «Мифтоҳ» ва «Кашшоф»нинг
кашфи билан очилмаса, ишқ дарсига кириб сабақ ўрган.
Ишқ одобининг ҳамма дафтари бир ҳарфдир,
хилоф аҳлининг жанжалидан бу тўғрида сўз узайган..
Менга Каъба ва зуҳддан сенинг ризолигинг билан
дайр яхшироқ, чунки «тоатдан инсоф юқоридир» деганлар,
Бехудлик йили Фонийдан ва ўзлик йўли шайхдан,
чунки бу йўқликдан гапирди ва у (шайх) лофдан (гапирди).
Кимки дайрдек омонлик жойида бўлса-ю, дайр пири
меҳрибон бўлса, мусулмон киши буни тавфиқ деб билади.
Майга ошнолик кўнгулдан давр малолини чиқариб
ташлайди, аммо афсуски, бу даврда дўст топилмайди.
Текшириб кўрилганда, равза-ю, хуру кавсардан ғараз

суроҳи-ю, рафику майхона кунжидир.
Майхона гадосига май қуйқуми-ю, эски сопол, подшоҳга
Жоми Жамдан — руҳ қувватию соф май насибадур.
Мен бода ичишга тушдим, кайфиятимни сўрама,
чунки чўккан киши дарё ҳақиқатини билмайди.
Тариқат пири амри билан биёбонни босиб ўтган бўлса,
шундагина тариқат йўлидан борувчи киши нажот топади.
Васл ваъдаси билан балолар етказасан, лекин бу
сўзни тасдиқлайди, деб тасаввур қилма.
Бу қўхна дайрда ҳар фирқага қўшилдим, аммо ҳеч
фирқадан дўст нишонини тополмадим.
Ёр васлини истасанг, эй Фоний, фанони танла,
чунки илму амал баҳси одатда бошдан-оёқ риёдир.
Эй соқий, менинг дилимдаги ўт фироқ нишонасидир,
май келтир, фироқнинг жонига ўт ёқайин.
Фироқнинг хонумонига ўт тушсин, (у)
ғам ўти билан хонумонимни куйдирди.
Йиғлаб фироқ дostonлари шарҳини айтсам, риндлар
талай дostonлар ўрганиб, уни майхонага олиб борадилар.
Қани у висолки, лутф билан келсаю,
мен билан фироқ ўртасига айрилиқ солса.
Фироқни ғусса билан яширин тутсам ҳам,
май мастлиги вақтида фироқ ғуссаси фош бўлди:
Дилим мулки тинчу осойишта эди, бироқ унга
фироқ корвонидан кўп малолат матои келди.
Фироқ осмонидан бошимга бало тоши ёғиб турганида,
қандай қилиб майхонадан ташқарига чиқа оламан?
Висол базмида фироқ машаққатларини ёрга шарҳ этиб,
кўз ёшларимни тўкадиган онларим қандай ажойиб фурсат-а.
Эй Фоний, йўқ бўлмасдан висол хосил бўлмайди,
чунки ул (йўқ бўлмоқлик) фироқ чоғида сени висолга етказди.
Агар ишқ жомидан бир култуми тупроққа тўкилса,
фалакдаги мингларча малойикалар унга сажда қиладилар.
Кимники у култум билан лойи қорилган бўлса, лок
Тангри уни исмларни билишга амин қилди.
Аршликлар бошларини унинг фармонидан тортмагач,
унинг ичидан бир бепарво (Шайтон) бош тортса, нима зарари бор
Итлик қилди, шунинг учун уни даргоҳдан қувдилар,
лаънат ҳалқаси бўлган ҳалокат тавқи унга насиб бўлди.
Фано дайрининг кенг фазоси покларнинг
жилвагоҳидир, идроклилар нопок итдан қочадилар.
Раҳматининг дарёси умумнйдир, май келтир,
ўтли сувдан ўтимга сув қуй.
Сен ўзингни риёзат билан файзга қобил қил,

чунки файз мумсиклик туҳматидан покдир.
Зухдга чаққонлик менинг ҳолимга муносиб бўлмади;
чункн у қомати чаққон ҳар замон мени ҳолдан тойдиради.
Узум томири «маҳкам нажот ипи» бўлганидан
май дурди мен учун тиниқ майдир.
Мени муғлар дайрида йиртиқ кийим билан маст йиқилган
ҳолда кўргач, шайх хонақоҳига қараб қочиб кетди.
Тажаллий яшинининг ўти тушганда хас ва хашакдан асар
қолмагани каби ёр юзини очгач, Фонийдан ҳам асар қолмади.

Эй пок тийнатиинг туфайли мингларча пок жонлар пайдо
бўлган зот, ёлғиз жисмимгина эмас, балки сенга руҳим ҳам фидо бўлсин.
Мунаввар ва порлоқ куёш олдида қора тупроқ қандай
бўлса, пок зотинининг равшанлиги олдида нурли куёш ҳам шундайдир.
Сенинг кўйинг тупроғига жон нисор этишни истайман,
унинг ҳасратида ҳалок бўлсам, у қандай яхши ўлим бўлади-я.
Қалам фармонингга бўйсунмаганидан қиёматгача
боши қуйи, юзи қора ва сийнаси чокдир.
«Дилинг жароҳатига марҳаммиз, бизни талаб қил», деган эдинг,
«Эй қалбимиз жароҳатининг давоси, сендан бошқа матлубимиз борми?»
Кимнингки маҳшар кунда сендан шафоат умиди бўлса, бу фано
дайрида гуноҳдан ва бепарволикдан қандай парвоси бўлсин?
Эн Фоний, ёмон феълингдан қанча ғамгин бўлсангда, агар
у яхшилар подшоҳи шафоат қилувчинг бўлса, ғам ема.
Агар муғлар дайрига бормоқни истасанг Тангри ёринг бўлсин,
зуҳд ва риё хонақоҳидан узоқроқ бўл.
Майга туз кўшганда ичиб бўлмаса ҳам,
жон сенинг тузли (ширин) лабингдан тўймайди.
Муғлар дайрида фариштанинг қаноти супурги бўлгач,
рахмат булути у дайрга сув сепса, таажжуб эмас.
Дўст дил ичида бўла туриб, ўзгдан қандай андиша бўлсин,
шубҳа пардаси аниқлик юзига ниқоб бўла олмайди.
Сен Исо каби фалакка чиқишни истасанг, муқаддас руҳ
ва фаришта қанотининг ёрдамисиз чиқишинг мумкин эмас.
Рақам юз минг бўлса ҳам, бирсиз мумкин бўлмагани каби,
бир вужуднинг таъсирисиз ҳеч нарсанинг вужуди бўлиши мумкин эмас.
Эй Фоний, ўзлик ҳарфининг нақшнини бақо тахтасидан
тарашлаб ташланмагунча, дил сафҳасидан файз рақамини излама.
Агар гоҳида тупроққа бир қултум май тўксанг,
ишқ йўлида тупроқ бўлишдан мен нега кўрқайин.
Майга йиқилдим, аммо жисмим заифлигидан,
чўкмай, сув юзидаги хасдек кетяпман.
Кўз ёшим билан ғайрдан кўзимни юмдим,
юзингни кўрсат, негаки пок юзлар пок назарлар учундир.

Фигонки, гул юзли соқий гоҳ, май ўти билан,
гоҳ ўтдек юзи билан жону дилимни куйдирди.
Бошимни кесган бўлсанг ҳам хурсандман, чунки
эй, шаҳсуворим уни фитрок (қанжирға)ка
боғласанг оёғингни ўпаман, деган умидим бор.
Агар ишқ сарсари эсса, юлдуз, фалаклар
ўша замонда учкуну кулга ўхшаб нобуд бўладилар.
Фоний чок бўлган юраги, юз парча хирқаси билан
ғунча-ю фано боғининг гулларида нишон берадими?
Йиртиқ ёқамдан чок сийнам (кўксим) кўриниб туради,
сийна чокидан ўтли ичим (юрагим) кўринмоқда.
Эй ҳамдам, ёнбошим йиртиғини ип билан тикма, негаки,
ўйноқи дил тикилган чокни таг-туги билан узиб ташлайди.
Мен жонимнинг йўлига тикишдан парвойим йўқ, чунки
рахмсиз маст гўзалим жонга қасд қилишдан тортинмайди.
Овинг бўлса ҳам, бошимни итингга ташла,
чунки у ов тасмасига осилишга лойиқ эмас.
Бир ойнинг ғамидан хафаман, эй соқий,
осмондек пиёлада шафакранг майни тўлатиб бер.
Ишқ озгина шуъла кўрсатса, зуҳд хирмонига қандай ўрин бор,
яшин тиғига хашак лашкари қандай тоб келтира олади?
Эй Фоний, пок ҳуснга поклидан бошқа кўзда боқма,
чунки пок кўз билан пок дилнинг йўли шу бўлади.
Майхонага қара, Бадахшон лаъл макони бўлгани каби
лаълга ўхшаган май билан ундаги ҳар бир хум лаъл конидир.
Айш бозорини кўр, бу ерда майфуруш сарроф
сингари рангин май билан лаъл дўконини очган.
Қулоғингга осилган лаълинг ҳажридан кўзимнинг ҳар
бир кипригидан лаълга ўхшаган кўз ёш қатраси осилгандир.
Ишим лабинг шавқидан қон ютуб,
ҳажр тоғида лаъл нишонасини излашдир.
Гул булбуллар олдида лаъл дастурхонини ёзгани
билан, булбулларга қон ичишдан бошқа нарса насиб бўлмайди.
Сенинг лабинг майининг акси майхонага тушди,
шунинг учун майхонанинг ҳар тарафи лаъл жаҳони бўлди.
Тишлаб жоним ипини уздинг, жоним икки
лаълинг ўртасида лаъл маржонининг ипидек бўлди.
Агар тош билан лаълни фарқ қиладиган бўлсанг,
бало лаъли тошининг жароҳатидан фироқ яхши бўлади.
Кимки гадоларда ҳам лаъл бўлади деган гумонда
бўлса, тўғри, Фонийда сенинг лаълинг хаёли бор.
Сарвим кетадию рафтори дилда қолади,
ва унинг рухсор гулидан дилда юз тикан қолади.
Жон тандан чикса, дилда фиғон қолмайди,

Бироқ унинг фироқида зор фиғон дилда қолади.
Ҳижрони ўқининг нишлари хотира учун пайкондек
эмас, балки дилда мих янглиғ ўрнаб қолади.
Дилни тешиб ўтган тўғри ўқнинг захми
қолгани каби унинг қадди кўзимдан кетадию, дилимда озори қолади.
Бир мусофир уйига танга кўмиб кетганидек,
У жонондан кўп яширин доғлар кўнглимда қолади.
У гулрухсор сарвнинг ўзи ғойиб бўлса ҳам,
тиканларидан қолган ҳар бир захмдан хурсандман.
Эй соқий, тиниқ май бер,
чунки у ширинкор шўхнинг ғамида дилимда кўп захарлар қолган.
У пари кўз ўнгимдан кетса ҳам,
Дилда -унинг нақши девордаги сурат каби қолади.
Эй Фоний, у жонондан асло халос бўлолмайсан, чунки
Ҳажрида ҳам зулфи хаёлидан дилингда зуннор қолади.
Шароб тавбасидан хижил бўлган киши сингари,
лабинг лаълини тарк қилгани сабабли хароб бўлган дил хижолатдадир.
Агар ярим ўрилган зулфдан хижолат бўлмаса,
нима учун сунбул чаманда юз хил товланади.
Майхўрлик билан шуғулланганимдан ёшу қарилар олдида
хижолатманд бўлганим сабабли, на тақводорлик қила оламан ва на ошиқлик.
Агар шароб жилосидан қуёш хижил бўлмаган бўлса,
нима учун шабистонимиздаги базмимиздан қочди?
Гуноҳимиздан азобдаю, савобимиздан хижилмиз,
шунинг учун қиёматда афвингдан умидвормиз.
Эй кўнгил, агар дўст карам билан қўлласа,
савол чоғида жавобдан хижил бўлмаймиз.
Эн Фоний, дўст лутф конидир, гуноҳнинг ҳаддан
зиёда бўлса ҳам хижолатдан юз ўгирма:
Дил хуморликдан кетма-кет типирчиладими,
ёки майнинг хушхабариданми?
Дилим шу зайлда кетма-кет уриб турибди,
уни лиммо-лим пиёла дафъ қилармикан?
Маҳваш соқий менга қадах тутмоқчи бўлдимики,
шодликдан юрагим ўйнаб кетди.
Дилимнинг уриши оби ҳаёт учун эмас, балки май
учун дил (бўлар-бўлмас нарсаларга) ураверади деб ўйламанг.
Гулдаги шудринг менга қандай таскин берсин,
у терлаган рухсор учун юрагим уради.
Дилнинг уриши най нағмасидан дема,
унинг беқарорлигига ўша созанда маҳваш сабабдир.
Эй Фоний, дил соқий ва май бўлмаганидан
уради, ҳуру кавсар учун қачон урсин?
Мушк сўзи лом («л»)га яқин турганда, «мушкул» деган сўздан бошқа нарса ҳосил

бўлмагани каби, унинг Мушкин зулфидан менга мушкулдан бошқа нарса ҳосил бўлмади.

Ниқобда чиққанинда ҳам аҳволимизга назар ташла,
чунки кўз пардаси кўриш йўлини тўсмайди.

Ажал яқинлашганда, умр шошилгани каби рақибим
олдимга келганда, ёр кетишга шошилади.

Кўзинг дил қонини ичгани унинг дил ўғриси эканига
далилдир, иккинчи далилим шуки, ошиқинг бедилдир.

Эй дил, агар ўз маҳбубим ҳузурда бош кўйсам, ажаб эмас,
чунки лабининг шираси жон бағишловчию ғамзасининг неши қотилдир.

Ақлу ҳушёрлик хонақаҳ аҳлига яхши, аммо майхонада
маст бўлиб, ақлдан озиб йиқилган ринд қандай яхши!

Агар ошиқ ўзлигини эсласа, дўстдан маҳрум бўлади,
дилигни дўстга уламоқчи бўлсанг, уни (дилни) ўзликдан уз.

Эй неъмат бағишловчи, дунёда гадо бўлиб қолмаганинг
шукронаси учун албатта гадолар дилини овла.

Эй Фоний, агар мақсуд каъбаси висолини истасанг,
беҳуномонлик водийсидан бошқа жойга туянгни сурма.

Соқий, хумор дардидан ҳолим ёмондир,
хўлимга лиммо-лим қадаҳ тут.

Шундай қадаҳ берки, у кўнгилга даврон
ғамидан тушган зангни йўқотсин.

Шундай ичайки, қадаҳда май
намлигидан асар ҳам қолмасин.

Токи бир дам ақлдан айрилиб маст бўлай,
борлиқ олами ҳам хаёлимга келмасин.

Ул бода қандай яхшики, бору-йўқдан
бир нафас фориғ қилади.

Агар кишиларнинг эҳсони азиз қилса,
бунинг баробарида тиланиш хорлигини кўр.

Фоний, илму амал айрилиқдир,
висол томонга фано йўли олиб боради.

Қаддига кўп диллар гирифторлиги аён бўлгач,
ул сарв дилларнинг кўплигидан ноз гулининг ниҳоли бўлди;

Ҳар кеча шамънинг шуъласи каби куйиб,
нола қилган дилим беморлигидан ҳолим харобдир.

Кўзим кўп йиғлаганидан дилим қонга ботди,
дилимининг зоридан таним ранжиб, жонидан безор бўлди.

Дилимга ғаминг тийғи иш кўрсатгану,
афсуски, ғам ўқи санчилган дилда ғаминг йўқ.

Ғаминг тоғи дилга гарчи оғир тушган бўлса ҳам,
лекин сендан бошқанинг юкидан енгиллигимга хурсандман.

Эй соқий, май жоми берки, уни қондек симирайин,
чунки дилнинг хунхорлиги жонимга тегди.

Фоний оёқда (туролма) йиқилди, лекин висол
умидида дилнинг талабгорлигидан бир нафас кечмайди.

Дил яна мени гулгун май жоми томон тортади,
чунки дилим бир гулранг либосли ғамидадир.
Лаъл лабинг ғамидан дилимдан шунча қон оқдики,
излаган билан қон ичидан дилимни топиб бўлмайди.
Дилим майга шундай ғарқ бўлдики, бало селига ғарқ бўлган киши
гоҳ-гоҳ бошини чиқаргани каби дилим ундан гоҳ-гоҳ бошини чиқаради.
Дил мени излаб унинг кўйидан топа олмасди,
юз воҳки, энди мен овора ахтариб, дилни топа олмайман.
Ул гулнинг куйи санавбар боғи каби бўлди, у ерда
дил берганлардан кўра, санавбарлар дилини кўпроқ овлайди.
Рақиб мен девонанинг қонини ичдию кечирдим,
Лайлининг ити -Мажнуннинг дилини еса, таажжуб эмасдир.
Фоний бир ой ишқида май ичди, энди дили
осмон доирасидан жом даврасини истайди.

Ҳижрон қачонгача хирад нақдидан дилни талайди,
агар ғам ва жудолик дарди шундай бўлса, дилнинг ҳолига вой.
Рухсоринг боғидан жаҳон оройиш топгани
учун уни «Боғи Жаҳоноро» дейиш мумкин.
Шоҳ ов қилса арзийди, чунки дил саҳроси
гўзаллар кўзлари бўлган Хўтан кийиги билан тўла.
Сарв дарахтига қўнган нола қилувчи куш каби
Дилнинг раъно қадинг ниҳолидан бошқа ошёни йўқ.
Агар овора бўлган дилни дилбардан сўрамасам, айби йўқ,
Дилбарнинг васли муяссар бўлганидан кейин дил билан кимнинг иши бор.
Ҳушим борида дилни сақлайман, май ичдимми,
Дилнинг фарёд вовайлоси мени бетоқат қилади.
Занжирдек зулфингдан дил савдони бўлди,
энди овора Фоний, дилнинг савдосидан Мажнун бўлиб кетди.
Раъно қоматингнинг жилвасидан дилга қандай бало,
мушкин соч ўримингнинг ҳар толасидан дилга юз мубталолик (етади).
Баҳор ёмғирининг кўп ёғишидан ғунча очилганидек,
сендан қанча жафо ўқи ёғилса, кўнглим шунча очилади.
Ҳар кеча дилни ишқдан манъ этиб, юз можаро қилсам
ҳам, тонг отгач, ишқдан унинг туғёни юз баробар ортади.
Дилим ва кўзим сенинг ҳалокинг бўлгану, яна кўзимда
сен жилваланасан, бу зулмни дилга раво кўришинг тўғри эмас.
Ишқингда шод эканимнинг сабаби шуки, ҳар томонга
ўқ отсанг, У ўқ жонимга, ё кўзимга, ё кўксимга, ё дилимга келиб тегади.
Фалак ҳамиша вафо аҳлига озор бериб келади,
агар у бевафодан менга озор етса, хурсандман.
Эй соқий, одамгарчилик юзасидан менга катта идишда май тут,
чунки дуиёнинг одамгарчилиги йўқ кишиларидан дилимда қайғулар бор.

Ҳажрингдан кўзим ва дилимга нималар келганини билсанг (эди), кўнглинг ачиб, менга раҳм кўзи билан қарар эдинг. Эй Фоний, ўзинг айтган фано биёбонини кесиб ўтсанг, ажаб эмаски, бақо ҳарамига етсанг.

Гўзалимнинг туриши ширакайфларга ўхшаса, дилим ҳар нафасда унинг қўлидан май олиб ичишга мойил бўлади. (Дилбаримнинг) юзи порлоқ қуёшдан ҳам равшанроқдир, бунга қуёш каби равшан далилларим бор. Сенинг иштиёқингда кўзимдан ғайрат ёшини оқизаман, кўзимдан сендан ўзганинг нақши бирдан ювилади. Бўйнингга тумор осиишингни истамайман(у), унга қўлимни ҳамойил қилишга қандай ҳаддим, сиғсин? Қуёшга булут тўсиқлик қилгани сннгари, васли қуёшига (эришишга) ўзлигингдан бошқа нарса тўсиқ бўлолмайди. Гадонинг ҳоли зорин ҳамма вақт кўриб турибсан, жон бағишловчи лаълингдан сўрашни қандай ҳожати бўлсин. Эй Фоний, ишқ ҳақиқатини фанонинг бир ҳарфи деб бил, ўзингни машаққатга солиб, уни ўрганаман деб, китоблардан излаб юрма.

Маҳваш соқийнинг акси қизил майдан кўрингани каби тўлин ой ҳам шафақ орасида жамолини кўрсатди. Лекин ой билан шафақ хаёлда соқий билан май сингари дилкашу латофатли бўлиб жилваланмайди. Осмон шафақ билан ойга ва мен эсам май билан соқийга (эгамиз), шундай ўхшашликдан бошим кўкка етади. Қандай яхши май ва қандай яхши соқийки, ҳар нафасда бу биридан ҳушҳол ва у биридан беҳол бўламан. Эй гулчеҳра, менга гулранг бода тутгинки, у зулол (ўша бода) билан сийнамдан малол гардини ювиб ташлайин. Шамол менга жон бахш этади, чунки ёр исини олиб келади, (шу) шамол насими Исонинг нафасимикан? Эй Фоний, куфру дин мартабаси (даражаси)ни шайхдан сўрама бу тўғрида дайр пиридан сўрашимга фурсат бер.

Татаббўъи Маҳдум

Набошад аз чунуну ошиқӣ бар дил задан сангам,
Ки аз бедоду зулми дил ба ў афтода дар чангам.
Физояд бар ҳама фориғдилон андӯҳу дилтангӣ,
Ҳар он оҳе, к-аз андӯҳат барояд аз дили тангам.
Зи хуш барное андар сар халонам лолаи хуршед,
Нашоту айш чун муфрит шавад аз чоми гулрангам.
Кашад гаҳ қониби майхона, гаҳ дар қониби риндӣ,
Ҳавои шоҳиди шӯхам, навои мутриби шангам.

Зи сар то поям аз санги ҳаводис хӯрд бод, эй дил,
Агар бошад ба хотир орзуи тоҷу аврангам.
Муғона нағмаву оҳангу ноқусам бувад дар дил,
Сӯи дайри муғон ҳар гаҳ бувад мастона оҳангам.
Равад чун зикри бадномони кӯи ишқ, эй Фонӣ,
Ту номи некномиро мабар, к-аз вай бувад нангам.

Татаббӯи Хоҷа

Паи сабӯҳ ба дайр ар гузар фитад саҳарам,
Чу ҷоми май ба каф афтад, кучо бувад гузарам?
Хабар чӣ пурсиям аз худ даруни дайри муғон,
Зи худ кучо хабарам, аз худӣ чу беҳабарам?
Ту коса-коса хурӣ май ба ғайру хун аз дил
Чакад чу май, ки хӯрӣ қатра-қатра аз чигарам.
Сарам ба тоҷи вараъ буд, то ки н-омада буд
Зи ҳодисоти балоҳои ошиқӣ ба сарам.
На он ки ишқ сарам хок кард, бал нагузошт,
Ҳам аз вучуд нишонам, ҳам аз худӣ асарам.
Мағӯ ба манзили ин кӯҳнадайр ишқ мабоз,
Ки зод нест ҷуз ин, то ба манзили дигарам.
Ба даҳр дил чӣ ниҳам, Фониё, ки гар сад қарн
Бимонам, охир афтад азимати сафарам.
Чун саги девона ҳар паргола, к-аз тан барканам,
Қасдам ин бошад, ки дар пеши саги ӯ афканам.
Дорад аз хунҳои доғи тозаам ҳар сӯ нишон,
Доғҳои бодаи гулранг дар пироханам.
З-он ба воми бода додам хирқаро, к-аз майкада,
Маст чун оям бурун, дасте нагирад доманам.
Мазраи дилро, ки доғи сина хирманвор сӯхт,
Зад руҳи соқиву май ин оташ андар хирманам.
Ростиро гоҳи сайри гулшани озодагӣ
Хуш наёяд ҳеҷ нахлу гул чу сарву савсанам.
Ҳашмати дунё наярзад душманиро, май биёр,
Дӯсте, к-ӯ з-ин раҳам водошт, бошад душманам.
Фонӣ аз пиру чавон шармам, ки дар пиронасар,
Бо ҷавонон ошиқӣ меварзаму май мезанам.

Татаббӯи Мир

Сайри бӯстон чу кунам бе бути гулпираҳанам,
Пираҳанро чу гул аз фурқати ӯ чок занам.
Ёдаш, он навъ диламро зи худӣ карда халос,
Ки гаҳе ёд наёяд ба дил аз хештанам.

Ончунон ман зи миён рафта, ҳама ӯ шудаам,
Ки ба худ ҳеч тахайюл накунам ин ки манам.
Гар бичӯянд зи ман, ҳеч наёбанд чуз ӯ,
Ин тани орият ар з-он ки зи худ барфиканам.
Аллоҳ-аллоҳ, чи фироқ асту ба зимнаш чу висол,
Ки маро чон шуда чонон ба ватангоҳи танам.
Соқӣ, оинаи май дех, ки дар ӯ чун худро
Нигарам, чилва кунад гулрухи симимбаданам.
Нест чун анҷуману хилвати ман, бе рухи ӯ,
Чӣ тафовут кунад аз хилвати ман анҷуманам?
Воизо, равза туро, з-он ки зи ёди рухи ӯ
Рашки Фирдавс шуда гӯшаи байт-ул-ҳазанам.
Фониё, давлати васлам зи ғами ҳаҷр расид,
Марҳами сина бувад хору гули ин чаманам.

Татаббӯи Махдум

Чу бо сад ҳасраташ аз дур бинам,
Чӣ роҳи он ки бо он маҳ нишинам?
Зи ашкам остонаш низ тар шуд,
Чу оби ӯ гузашт аз остинам.
Биронад тундбоди қахраш аз хашм,
Агар чун гард бар кӯяш нишинам.
Паи як диданаш в-он гоҳ мурдан
Шуда умре, ки ҳар сӯ дар каминам.
Ниёзам сад ҳазору ҳар якеро
Фузун з-он ноз бо он нозанинам.
Ба уммеде, ки шояд по расонад,
Ба роҳаш суда шуд умре ҷабинам.
Чи созӣ манъ, Фонӣ, зоҳид аз ишқ,
Ту дар қисмат чунону ман चुнинам.

Айзан

Анвори таҷаллӣ зи маҳи рӯи ту ёбам,
Меҳроби дуо токи ду абрӯи ту ёбам.
Дил гар шавад овора зи ошуфтагии ишқ,
Ҳар сӯ талабам, оқибаташ сӯи ту ёбам.
Аз меҳри ту ҳар субҳидамам тоза шавад рӯҳ,
З-он рӯй, ки аз боди сахар бӯи ту ёбам.
Пеши лаби Исонафасат чун надихам чон?
К-он муъҷиза аз лаъли суҳангӯи ту ёбам.
Гесӯи кашон чун кашӣ аз хок нишонаш,
Аз сояи сарви қади дилчӯи ту ёбам.
Сар монда ба зонӯи ғамам, ваҳ ки муҳол аст,

Он к-аш нафасе бар сари зонӯи ту ёбам.
Фонӣ, ки дилаш дар шаби савдои ту гум шуд,
Гар ёбамаш аз турраи ҳиндуи ту ёбам.

Татаббӯи Мир

Зи ҳаҷрат, эй маҳи бадмеҳр дил нобуд шуд, тан ҳам,
Чӣ будӣ гар бад-он ду рафта ҳамрах будаме ман ҳам.
Агар мирам, нахоҳам дӯхт захми теғи он қотил,
Зи Марям ришта гар оранду аз Иси-ш сӯзан ҳам.
Зи ишқам сад гиреҳ даркор буд, аз ҳаҷр боз инак
Гиреҳ афтод бар чоки гиребон, балки доман ҳам.
Ҷудо з-он зулфу рӯ солу маҳ аз бас ранҷӣ маҳҷурӣ,
Малул аз шомӣ тира гаштаам аз рӯзи равшан ҳам.
Маро то бори сар бардошти аз гардан, эй қотил,
Сарам шуд зери бори миннати теғи ту, гардан ҳам.
Зи ҳаҷрат хонаи дил тира буд, эй маҳ, хушам, акнун,
Ки дар вай теғу тират рахнаҳо афканду равзан ҳам.
Сарам гирди сарат гардад, чу хоҳӣ дураш андозӣ,
Зи бас санги ҷунун хӯрдан шуд ӯ санги фалохан ҳам.
Шаҳу базми нашот, эй дил, гадову кунҷи майхона,
Чу набвад соф соғар, бад набошад дурдии дан ҳам.
Аз он бадахд дилро гар тавонам кандан, эй Фонӣ,
Кунам шарте, ки дигар дил ба аҳди дилбарон нанҳам.
Акси рухсор чу бар соғари саҳбо фиканам,
Гунаи зардвашӣ дар маи ҳумро фиканам.
Эй гадоёни дари майкада, ҳиммат, ки ба ҷаҳд,
Хештанро дигар аз савмаа ин ҷо фиканам.
Ваҳ, ки он муғбача парво накунад, гар худро,
Бар дари дайр зи айвони Масеҳо фиканам.
Аҳли дин тавба диҳандам зи май, эй дил, чи аҷаб,
Хешро гар ба миёни муғу тарсо фиканам.
Ҷоми миной агар пири муғонам дорад,
Аз хушӣ ғулғула дар гунбади мино фиканам.
Дили волашуда чун бед биларзад ҳар гаҳ,
Чашм бар ҷилваи он қомати раъно фиканам.
Фонӣ он сайд шуд аз даст ҷӣ суд ар худро,
Саги девонасифат ҷониби саҳро фиканам?.

Татаббӯи Маҳдум

Зи доғи тоза, ки кард аз ғам ошкора дилам,
Шудааст аз ғами моҳе сияҳситора дилам.
Ҳазор пора агар шуд зи теғи зулми ту, лек
Ҳавои васли ту дорад ҳазорпора дилам.

Марост бехудии дил зи чашм, з-он ки зи дӯст
Равад аз хеш зи чашмам ба ҳар назора дилам.
Маро бурун зи шумор аст пора дил, яъни
Ки пеши хайли ғамат нест дар шумора дилам.
Биёр бода, ки дар ҳалли мушкилоти сипеҳр
Ба ғайри риндию мастӣ наёфт чора дилам.
Ба ҷуз шароби сабуҳӣ надод раҳ ҳарчанд,
Ба азми ту бех сахар кард истихора дилам.
Шарорҳои фироқам, зи сина, эй Фонӣ,
Равад ба чарх яке дон аз он шарора дилам.

Татаббӯи баъзе азизон

Бигуфт ишқ, ки Май нӯшу рав ба мулки адам,
Бигуфтамаш, ки: Бидеҳ, чоми май дам асту қадам.
Ридо ба рӯи тағори май асту шуълаи оҳ
Марост кишвари риндӣ кунун ба таблу алам.
Дирам-дирам, ки шуда доғи май ба сачҷода,
Чӣ суд чун нашавад раҳни май ба ним дирам?
Мабин ба тавбаам, эй пири дайру чомам дех,
Зи ман агар камӣ омад, ту бош аҳли карам.
Ҳадиси дӯст ба риндон бигӯ, не ба малак,
Ки аҳли ишқ бувад сирри ишқро маҳрам.
Ба ғайри чоми маю рӯи хубу гӯшаи амн,
Ба муфт низ наярзад ҳукумати олам.
Иморати дили вайрони реши Фонӣ агар
Зи лои бода кунӣ, ҳам гиласту ҳам марҳам.

Татаббӯи Хоҷа Ҳасан

Мунаввар аст ба рӯи ту дидаи чонам,
Муаттар аст ба бӯи ту кунчи эҳзонам.
Аз он замон, ки туро ёри хеш донидам,
Ба ёрият, ки дигар хешро намедонам.
Сабо, масоз парешон шиканчи турраи ёр,
Ки аз тахайюли он, дил шавад парешонам.
Чӣ сон бурун равам аз дайр, эй мусулмонон,
Ки сарфи муғбачагон гашта нақди имонам?.
Мабин ба майкадаам масту остинафшон,
Ки ҳаст остине, к-аш ба олам афсонам.
Ҷунуну бехудии ишқ олами дигараст,
Ба ақл ёфтани он набошад имконам.
Кучост гардиши соғар даруни майхона?
Ки ман ба гардиши ин корхона ҳайронам.
Ҳадиси тавбаву тақво зи ман маҷӯ, эй шайх,

Чӣ гуна даъво коре кунам, ки натвонам?
Маҷӯ, ба хонақаҳи зоҳидонам, эй Фонӣ,
Ки ман ба дайри фано хоки пои риндонам.

Татаббӯъи Хоҷа

Ман, ки ғампарвари ин дайри хароб, ободам,
З-онам обод, ки доим ба хароби шодам.
Ватанам гулшани мурғони уло аҷниҳа буд,
Ба гуноҳи падар аз чарх ба хок афтодам.
Ғурбате пеши ман афтод аҷаб дуру дароз,
Ки бишуд манзили асли ҳамагӣ аз ёдам.
Шуд зи омезиши ин чор муҳолиф, ҳайҳот
Тахтабанди қафас ин тоири қудсӣ зодам.
Гарчи ин лаҳза чу мурғони ба дом афтода,
Чанд рӯзе ба шабистони бадан мӯътодам.
Ин қафас чун шиканад, қост нишиманғаҳи асл,
Боли руҳонӣ аз ин ғамкада чун бикшодам.
Лек чандон ки дар ин дайри муғонам ватан аст,
Ки ба ҷуз қоми маю муғбача дил нанҳодам.
Маст дар кӯи харобот фитодан авло,
Ки надонам агар аз чарх расад бедодам.
Бӯса нодода, ки қон металабӣ, эй қотил,
Нукта ин гуна наёмӯхт ба ман устодам.
З-аҳли ин дайр чӣ бунёди вафо дорам чашм?
Нест маҳкам чу дар ин дайри куҳан бунёдам.
Фонӣ, сарсари оҳи ту шуда пайдарпай,
Тарсам ин оҳи дамодам бидиҳад барбодам.

Дар таври Маҳдум

Дар дайри муғон шефтаи пиру ҷавонам,
Хоки қадами муғбачаву пири муғонам.
Айёми қадаххориам, эй шайх, чӣ пурсӣ,
Аз ғояти мастӣ чу шаб аз рӯз надонам.
Ман беҳуду пурсанд, ки чунӣ, чӣ ҷавоб аст?
Ин масъаларо чунки надонам, ки чӣ сонам?
Бе гуфтани аз нуру сафои маи равшан,
Бар халқ бувад фош ҳама рози ниҳонам.
Чун бӯса ба пои ту задам, кард дилам заъф,
К-аз пои ту бардоштани сар натавонам.
Сайри малакут аз қадаҳи пур кунам, оре,
Ин навъ сабукрӯҳ аз он ратли гаронам.
З-он рӯй ба майхона кунам азм, ки як дам
Аз ранҷи худӣ хоҳири худро бираҳонам.

Фарёд, ки осудагиам нест замоне,
Аз ранчи замон, балки зи абнои замонам.
Фонӣ, ба биёбони фано рафт, чу шуд маст,
Уммед аз ӯ, чунки шавам маст, намонам.

Шаби ҳаҷри ту худ май аз суроҳӣ дар қадаҳ резам,
Хаёлатро ҳарифи май кунам, сӯҳбат барангезам.
Худ аз дасти хаёлат коса дорам хешро в-он гаҳ,
Паи бигрифтани он аз паи таъзим бархезам.
Аз он май чун димоғи ман шавад ошуфта чун зулфат,
Мусалсал қиссаҳои шомӣ ҳаҷри худ фурӯ резам .
Гаҳ аз роҳи тахайюл сар ниҳам бар хоки пой ӯ,
Гаҳ аз рӯи таманно дасти дил дар зулфаш овезам.
Дар он мастӣ, ки дорам бо хаёлаш даст дар гардан,
Шабехунам агар хайли ачал орад, напарҳезам.
Шавам бо айши пинҳони хаёле шод чун Фарҳод,
Муяссар нест з-он шириндаҳан чун коми Парвезам.
Намеебам раҳи пайвастагӣ бо дӯст чун Фонӣ,
Магар ҳам к-аз худӣ гардам чудо в-аз хеш бигрезам.

Мухтараъ

Боз дар дайри муғон оҳу фиғон овардаам,
Оламеро зи фиғони худ ба қон овардаам.
Аз гуноҳи тавба бо зуннор габри хешро,
Дасту гардан баста дар дайри муғон овардаам.
Ҳарчи мехоҳӣ ба ин расво бикун, эй муғбача,
К-он чунон к-ат хостӣ дил, он чунон овардаам.
Лутфи пири дайр ҳаст афзун зи ҷурми ман аз он
Аз гунаҳ шарманда, сар бар остон овардаам.
Соқиё, ратли гаронам дех, ки аз шармандагӣ,
Сар ба зер афканда, худро саргарон овардаам.
Гарчи аз ному нишон озодам, аммо доғи ишқ
Бар ҷигар аз бенишониҳо нишон овардаам.
«Лююқолай» гуфта сирри ишқро чун пири дайр,
Фониё, чун гӯям ар сад достон овардаам.

Татаббуъи Хоҷа

Ман, ки хурсанд ба бӯе зи маи рангинам,
Бех, ки бар раҳгузари дайри муғон биншинам.
То бувад чунки дамодам гузаронанд шароб,
Ҳама бе миннати май маст шудан оинам.
Не ки бар садри харобот кунам сарманзил,
Сафи риндони ҷаҳон аз ду суви худ бинам.
Нигарам неку бади маҷлиси риндону бувад,

Адаби сӯҳбату май хӯрданашон талқинам.
Ҳаст чун оқибати кор паси пардаи ғайб,
Таъна, эй шайх, зи риндӣ чи занӣ чандинам?
Кофири ишқаму сармаст, ки дар дайри муғон,
Дар сару кори маю муғбачагон шуд динам.
Ман ки дар арбада афтодаам аз мастию ҳаҷр,
Ҳам магар чилваи маъшуқ диҳад таскинам.
Доман аз хори тааллуқ раҳад андар раҳи ҳаҷр.
Гар диҳад даст, ки доман зи ҷаҳон дарчинам.
Фониё, нест чу маълум, ки аз чист наҷот,
Андар ин дайри куҳан очизу ҳайрон з-инам?.

Айзан

Ин, ки худро ба дари майкада урён кардам,
Хирқаро раҳни шароб аз паи риндон кардам.
Дӯш як ҷуръаам эҳсон нанамудӣ, ҳарчанд
Ашк чун шамъ фишондам, чу най афгон кардам.
Умрҳо он чи дил аз илму амал ҷамъ намуд,
Ҳамаро дар сари он зулфи парешон кардам.
Хами чавғони фалак дасти умедам бикашид,
Даст ҳар гаҳ сӯи он гӯи занахдон кардам.
Бими оташ мадеҳ аз ҷурми маям, эй зоҳид,
К-ончи қассоми азал амр намуд, он кардам.
Хирқаи чоки маро бар сифати тўгма шудааст,
Он гиреҳҳо, ки ба домону гиребон кардам.
Партави меҳри висол за дару бомаш афтод,
Хонаи дил, ки ба савдои ту вайрон кардам.
Дил, ки гумраҳ шуда буд аз ҳаваси ҷаннату ҳур,
Бозаш аз ёди висоли ту пушаймон кардам.
Васл агар боядат, аз худ бигузар, эй Фони,
Бин, ки чун қиссаи мушкил ба ту осон кардам.

Айзан

Дурде, ки аз сафоли сағони ту даркашем,
Беҳтар зи софи айш, ки аз ҷоми зар кашем.
Дар дайр чун ки каъбаи васлат муяссар аст,
Баҳри ҷӣ сӯи бодия раҳти сафар кашем?
Баҳри симоъи муғбачагон бо фиғони ҷанг,
Дар дайри муғ таронаи мастона баркашем.
Дар рақс то кунанд ба мастон мутобаат,
Зоҳид зи ҳучра, шайх зи хилват ба дар кашем.
Дар дайру Каъба ёр мурод аст, ёр агар
Дар Каъба нест, раҳт ба ҷои дигар кашем.
Бигрехтанд мухтасибу шаҳна, беҳ бувад

Базми нашот бар сари бозор агар кашем.
Дигар мағӯ, ки маст шудӣ, рав зи базми ёр,
Бигзор, мон, ки як-ду қадах беҳабар кашем.
Соқӣ, ба як-ду чоми чигаргун халос дех,
То кай зи чоми ҳодиса хуни чигар кашем?
Фонӣ чу васл нест муяссар ба саъйи мо,
То чанд нолаи шабу охи саҳар кашем?

Дар таври Хоҷа Камол

Бувад ҳамчун дили ман сунбули он сарви симандом,
Парешону ду ниму нимаи ӯ долу ниме лом.
Бад-он монад, ки резад дар шафақ аз ҳар сӯе кавкаб,
Чу аз хай қатра ҳар ҷониб давонад он рухи гулфом.
Диламро андар он зулф аз тапидан ғамза таскин дод,
Диҳад қатл изтироби мурғи домафтодаро ором.
Ба васл он рух, ки медидам, ба ҳаҷраш ҷом менӯшам,
Ба ҷои офтоби субҳ, оре, маҳ бувад дар шом.
Чу мурғи рух хоҳам дар тани зораш диҳам таскин,
Кабутар, к-оварад з-ӯ номаву аз ман барад пайғом.
Шуоаш хонаи торики дилро кард нуронӣ,
Чу тоқӣ дошт пешам офтоби май ба зарринҷом.
Накӯ н-ояд, ба аҳли ринд шахди софии Кавсар,
Ки муътоди шароби талх бошад ринди дурдошом.
Зи хони вақти шайх омад яке маҳзузу даҳ маҳрум,
Ғуломи пири дайрам, з-он ки бошад файзи ҷомаш ом.
Фикан бори худӣ аз худ ба дашти фақр, эй Фонӣ,
Агар хоҳӣ сабуктар гардадат дар сайри ин раҳ гом.

Татаббӯи Хоҷа

Аз ҷӣ, эй муғбача, надҳӣ ба сӯи хум роҳам,
Ки зари нақд ба каф дораму май мехоҳам.
Нақди ҷон низ физоям ба вай ар аз паи май,
Бӯсае з-он лаби ҷонбахш диҳӣ ногоҳам.
Лутф кун з-он ки шаб асту сабӯи май бар дӯш,
То бари дурдкашон дур ба ғоят роҳам.
Дастбӯси санами чуръакашам хоҳад дил,
Ваҳ, ҷӣ хуш бошад, агар даст диҳад дилхоҳам!
Ҳоҷибам баҳри ҷӣ ронад, зи дари дайри муғон?
З-он ки умрест, ки хоки дари ин даргоҳам.
Бутпарастист, ба ҷуз дӯст чи фирдавсу чи хур,
Кофирам з-он ҳама гар нест ба табъ икроҳам.
З-оҳи ман парда барафканд, бар оинаи рӯй,
Гашта ғофил, ки кунад пардакушои оҳам.

Нест чуз пӯст маро қиблаи ҷон, эй зоҳид,
Соқии дайр ва гар озими Байтуллоҳам.
Шайху асҳоби риё, Фонию арбоби фано,
Хуш бувад муттақиён бо ҳаму риндон боҳам.

Татаббӯи Махдум

Ба рӯяш то ки моил шуд дили садпораи зорам,
Ба як дил не, ба сад дил ошиқи он моҳрухсорам.
Маро чун риштаи ҷон шуд ба ҳар мӯи ту вобаста,
Биё биншин даме в-он риштаро магсил зи рафторам.
Агар хоҳам чудо созам, танам афгортар гардад,
Чунон часпида хунин пираҳан бар ҷисми афгорам.
Чунон дар хонаи дил нақш баста сурати он маҳ,
Ки бо нӯги қалам он ҷо мусаввар гашта пиндорам.
Ниҳодам сар ба хоки пои ӯ, ваҳ, хок бодам сар,
Агар хоҳам ки дигар ҳаргизаш аз хок бардорам.
Шаби ғам ахтари ашкам наёяд дар ҳисоб, арчи
Ки шаб то рӯз ахтар мешуморад чашми бедорам.
Мусулмонон, ману дайри муғон, чун муғбача ҳар дам
Намояд аз лаби худ бодаву аз турра зуннорам.
Бигардон даври соғар соқиё в-аз давр камтар гӯ,
Ки чуз саргаштагӣ хосил нашуд з-ин даври паргорам.
Хуморам кушт, эй Фони, бикаш аз хонақаҳ берун
Марону раҳнамоӣ кун ба сӯи кӯи хамморам.

Айзан

Ман, ки махмур сахаргоҳ ба майхона равам,
Шом сармасту ғазалхон сӯи кошона равам.
Рӯз аз соғари май, чунки бибандам паймон,
Ношуда шаб ба сари соғару паймона равам.
Ошноёни харобот маро нашносанд,
Баски аз худ ба сӯи майкада бегона равам.
Тоири кудсаму холи рухи ёрам ҳавас аст,
Сӯи гулзори ҷамолаш паи ои дона равам.
Шаб малуланд муғу муғбача аз ман, ки ба дайр,
Ҳама бо арбадаву наъраи мастона равам.
Ҷониби боғ раванд аҳли танаъум, чу зи ишқ
Ман, ки вайрон шудаам, ҷониби вайрона равам.
Фониё, чуз ба фано раҳ натавон бурд ба дӯст,
Ин муҳол аст, ки ман оқилу фарзона равам.

Татаббӯи яке аз ақобир

Кунчи торики ғаматро то ба кай маскан кунам?
Бошад аз шамъи руҳат он хонаро равшан кунам.

Гар тавон кардан маи гулранг дар кӯи ту пӯш,
Хор дар чашмам агар ёди гулу гулшан кунам.
Душманп ҷони худам, к-аз ту ба лофи дӯстӣ,
Дӯстони хешро бо хештап душман купам.
Бандаи озодагонам, з-он сабаб дар боғи даҳр
Тавфи пои сарву майли қомати савсан кунам.
Соқиё, май деҳ замоне, то кашам лаҳни нашот,
То ба кай аз меҳнати аҳли замон шеван кунам?
Зухд аҷаб афзуд, ин дам аз паи касби фано
Майпарастӣ пеша созам, ишқбозӣ фан кунам.
Фониё, аз лофи мардӣ беҳ бувад афтодагӣ,
Чораи ин лофат аз як ҷоми мардафкан кунам.
Олуда хирқаи вараъ аз ҷоми бодаем,
Ин аст ҳол то ба шароб уфтодаем.
Гуфтан чӣ фоида аст, ки рӯ неҳ ба сӯи дайр,
Чун дӯш мо ба сачдаи бут сар ниҳодем.
Аз таъни халқ дида чӣ бандем, чунки мо
Бар худ дари маломати олам кушодаем.
Маҷнун агар зи мо нашиносӣ, аҷаб мадон
Чун тавъамон зи модари айём зодаем.
Дилро нигоҳ доштан, эй шайх, баҳри панд,
Бо мо мағӯ кунун, ки дил аз даст додаем.
Эй пири майфурӯш, туй олами карам,
Мадор камӣ зи ҷумлаи олам зиёдаем.
Фонӣ чи ҳуш металабӣ, чунки мо ба дайр
Беҳуд зи ҳусни муғбачаю ҷоми бодаем.
Хез, эй ҳариф, то сӯи майхона бигзарем,
Дастору хирқа карда гарав ҷуръае хӯрем.
Гар шайхи хонақоҳ нагашт аз риё халос,
З-он ҷо кашон-кашон ба хароботаш оварем.
Аз рози даҳр чи нагардад зи бода ҳал,
Он мочаро ба хидмати пири муғон барем.
Бо он ки з-офтоб зиёд аст дар ҷамол,
Моро чӣ ҳадди васл, ки аз зарра камтарем?
То кай сипехру пардадарӣ, чун шавем маст
Аз рӯи хашм пардаи афлок бардарем.
Эй пири дайр, з-он сабаб ин иқтидор шуд,
Моро, ки мо зи хайли гадоёни ин дарем.
Фонӣ, биё, ки бода бинӯшем аз он, ки нест
Дар даври рӯзгор бақое чу бигзарем.

Мо сар ниҳодатар чихати чоми бодаем,
Бар остони пири муғон сар ниҳодаем.
Дар шоми ғам ба шӯълаи оҳу ба хуни ашк,
3-икболи ишқ ҳамнафаси шамъу бодаем.
Бинмуда ояти маи Кавсар зи лаъли хур,
Фоле, ки мо зи мусҳафи он рӯ кушодаем.
Дар дайр хушёрию имон зи мо маҷӯй,
3-он рӯ, ки дил ба муғбачаи маст додаем.
Ҳастем ҳамвилояти қуддусиёни чарх,
Гарчи кунун ба дайри муғон уфтодаем.
Девонагию риндии мо чои айб нест,
Чун масти он парисифати хурзодаем.
Фонӣ, ту гар ба роҳи фано меравӣ, бирав,
Мо ҳолиё ба ишқи чавонӣ ситодаем.

Татаббӯи Мир

Чун акси рӯи муғбача хоҳам тамошо бингарам,
Оям даруни дайр, дар миръоти сахбо бингарам.
3-он сон даруни чашму дил чо карда он шӯхи чигил,
К-ӯ рӯ намояд муттасил, хоҳам чу ҳар чо бингарам.
Абруву рухсори ту, ваҳ, дар чашму дил то карда раҳ,
Не сар ниҳам дар қиблагаҳ, не дар мусалло бингарам.
Маҳ бинам андар осмон, гул бингарам дар бўстон,
Ҳар дам чу натвонам, ки он рухсори зебо бингарам.
3-андешаи дунё мағӯ, май дар қадаҳ рез аз сабӯ,
Он Чоми Чам деҳ то дар ӯ авзои дунё бингарам.
Чун рӯ намуд он маҳчабин, эй дил нагӯ дар вай бубин,
Фурсат кучо ёбам чунин як лаҳза то чо бингарам.
Фонӣ, кучо бошад раво дар хидмати аҳли фано,
Гар монда нақди вақтро дар холи фардо бингарам.
Дар боғ аз хӯи рухи ӯ тоб мезадам,
Ҳар лаҳза таъна бар гули сероб мезадам.
Бӯсе ба ёди қомати ӯ пои сарвро,
Дар гулситон зи худ шуда, чун об мезадам.
Гоҳе зи шавқи абрӯи ӯ сӯи хонақаҳ
Рӯ карда сар ба гӯшаи меҳроб мезадам.
Гоҳе зи ҳасрати маи лаълаш ба майкада,
Аз дида хун чаконда маи ноб мезадам.
Дар чувтуҷӯи гумшудаи худ зи ҳар касе
Ҷуста нишону пӯя бар ҳар боб мезадам.
Пои талаб зи кор чу мондӣ ба сад малол,
Дигар кадам ба сӯҳбати аҳбоб мезадам

Фонӣ, ба баҳри ашк абас буд солҳо,
К-ин дасту по ба-дон дури ноёб мезадам.

Татаббӯи Махдум

Аз бода табарро чӣ кунам, чун натавонам,
Андешаи такво чӣ кунам, чун натавонам?!
3-ошӯфтагии бодаву дармондагии ишқ,
Бо ин дили шайдо чӣ кунам, чун натавонам?!
Махмурам агар Кавсарам, оре ки бинӯшаш.
Ҷуз соғари саҳбо чӣ кунам, чун натавонам?!
Чун бинамаш, аз ҳол равам, ваҳ ки ғами дил
Дар пеши вай ифшо чӣ кунам, чун натавонам?!
Додан сари мӯят, ки ситонам ҳама кавнайн,
Ин беҳуда савдо чӣ кунам, чун натавонам?!
Он маҳ шуду бетоқатам ин ҷони ҳазинро
Дар ҳаҷр шикебо чӣ кунам, чун натавонам?!
Фонӣ, ба раҳи ишқ назар бар руҳи хубон,
Ҷуз он руҳи зебо чӣ кунам, чун натавонам?!

Татаббӯи Хоҷа

Чи хуш бошад, ки бошад дар баҳорам,
Конори чӯю сарве дар канорам.
Гаҳе бошад ба сабза афту хезам,
Гаҳе бошад ба соғар гиру дорам.
Бувад чун оби чашму оташи дил,
Тазарвон бар канори ҷӯйборам.
Зи дасти соқии гулруҳ дамодам,
Маи гулгун кунад дафъи хуморам.
Ҳаминам гар бувад арзонӣ аз чарх
Таваққӯъ, шавкате дигар надорам.
Баландонро чу охир хоксорист,
Бихамдиллаҳ, к-аз аввал хоксорам.
Зи бут гардид сӯи қиблаам рӯ,
Зи пири дайр аз ин рӯ шармсорам.
Худӣ аз худ бияфкандам чу Фонӣ,
Сабуктар шуд ба роҳи ишқ борам.

Айзан

Баҳорон гар ба гулшан тарҳи ҷому соғар андозем,
Беҳ ар ин сақф бишкофему тарҳи нав дарандозем.
Сиёҳӣ гар намояд ғам, ки созад вақти мо тира,
Ба як барқи шуои ҷом бунёдаш барандозем.
Зи раъноён дурангӣ то ба кай дидан дар ин бўстон?

Яке мо ҳам шароби лаъл дар чоми зар андозем!
Биёроем бар тарфи гулистон базми шоҳона,
Зи мастӣ шӯру ғавғо дар равоқи ахзар андозем.
Ба рақс орем ҳар сӯ шоҳидони шӯхро, в-он гаҳ,
Ба дастон мутрибонро низ дар якдигар андозем.
Гаҳи мастӣ шаҳон гар по ниҳанд аз ҳадди худ берун,
Фаридунро сар андозему Чамро афсар андозем.
Ба нӯҳ зону гаҳи майнӯши аз туркони яғмой
Тамошои аҷаб дар аҳли ин нӯҳ манзар андозем.
Бад-ин оин қадахнӯшону покӯбону сармастон,
Ба риндон хешро сӯи харобот андар андозем.
Шаби ҳар кас, ки чун Фонӣ бад-ин сон масти хоб афтад,
Сазад чоми сабӯҳаш гар ба субҳи маҳшар андозем.

Дил сӯзад аз ғами рухи он шӯхи маҳвашам,
Соқӣ кучост бода, ки биншонад оташам.
Девона, гар ба дайри муғон рӯ ниҳам, чӣ айб,
Чун ман асири муғбачагони паривашам?
Гар нест вачҳи бодаам, аммо паи писанд,
Мастон шавам зи ҳар хум, агар чуръае чашам.
Ҳастам гадои дайр, вале нақди ахтарон,
Пошам ба пой муғбача он гаҳ, ки сархушам.
Бехуд шавам зи ишваи соқӣ, ба рӯям об,
Аз май занед бӯ, ки раҳонад аз ин ғашам.
Ранҷи хумору андӯҳи даҳрам хароб сохт,
К-ӯ чорае ҷуз он ки ду паймона даркашам.
Фони, зи зулфи ҳур чӣ хушдил шавам, ки ман,
З-ошуфтагии турраи шӯхе мушаввашам.

Айзан

Бе рӯи хуб майл ба соғар намекунам,
Бе ҳур илтифот ба Кавсар намекунам.
Миоди тавба аз мани бедил талаб макун,
Он дар машият аст, муқаррар намекунам.
Дар даҳр ходиса-ст, сарам хуш намешавад,
То аз миёни майкада сар бар намекунам.
Дар коргоҳи дида шаб аз хомаи хаёл,
Ҷуз сурати рухи ту мусаввар намекунам.
Гар ташна аз хумор бимирам, ба ҷуз шароб,
Бо оби зиндагӣ лаби худ тар намекунам.
Мастам ҳамеша аз карами пири майкада,
Гар мекунам гадоии май, гар намекунам.
Дигар зи дурди бода макун манъам, эй ҳаким,

К-аш бо зулоли Хизр баробар намекунам,
Чандон ситам зи халқи замон дидаам, ки майл
Сӯи суманбарони ситамгар намекунам.
Фонӣ, гарам ба мулки чаҳон салтанат диҳанд,
Ҷуз хоки куи майкада афсар намекунам.

Айзан

Мастам он сон, ки гар аз дайри муғон бархезам,
Афтам, эй муғбача, худ гӯ, ки чӣ сон бархезам?
Саргаронам зи хумор, ин ки наёрам бархост,
Лутф карда чу диҳӣ ратли гарон, бархезам.
Магаси рӯҳ нашаста ба лабат, чун гӯям,
Хез, гӯяд, ки чӣ сон аз сари ҷон бархезам?
Як замон нест, ки сад ранҷ ба дил наншинад,
Беҳ, ки аз анҷумани аҳли замон бархезам.
Гуфт: «мастию нишастан натавонӣ, бархез!»
Чун ба вақте ки нашастан натавон бархезам.
Ҳар замоне, ки бари пири харобот даме
Бинишинам, ҳама бо бахти ҷавон бархезам.
Фониё, гӯй аз он базм чаро бархезӣ?
Ғайр бо дӯст нишинад, ман аз он бархезам.

Татаббӯи Шайх

Набинам сӯи ӯ, гарчи ба рӯяш орзумандам,
Чу дар маҷлис бувад он маҳ, бад-ин миқдор хурсандам,
Зи ҳаҷрат гиряҳои талх заҳрам дар мазоқ афканд,
Чӣ бошад коми ҷон ширин кунӣ, аз як шакархандам?
Ба чашм он лаҳза биншондам ниҳоли сарви қаддатро,
Ки аз бӯстони дил нахли хаёли ғайр баркандам.
Хушам бо қатраи хун, к-аз ҷигар ояд, ҳамоно ҳаст
Ҷигар парголаҳо фарзанду хун фарзанди фарзандам.
Шикофи теғи ҳаҷрашро ба сӯзан, эй, ки медӯзӣ,
Раҳо кун, шояд аз мижгон-ш ояд новаке чапдам.
Зи зулфи кофире зуннор бастам бар миён, лекин
Дурӯғи тӯҳмати ислому дин бар хеш мебандам.
Саги девона бигрезад, зи ошӯби ҷунуни ман,
Чи нодонӣ ту, эй носеҳ, ки мехоҳӣ хирадмандам.
Магар май қатра-қатра дар гулӯ резам, ки осояд
Зи теғи меҳнати ҳичрон дили парканд-паркандам.
Ман аз девонагӣ расвои олам гаштам, эй Фонӣ,
Зи ман девонатар он, к-ӯ дар ин ҳолат диҳад пандам.

Айзан

Ба ду чашми ёр асирам, ки ҳамезананд тирам,
Ба мани ғариб раҳме, ки ба кофирон асирам.
Чу ба кӯю қадди ӯ шефтаам, агарчи воиз
Дихадам зи равзаву ҳур, ба фасона кай пазирам?
Ачалам рақибу умрам шуда он лаби равонбахш,
На аз он бувад гурезам, на аз ин бувад гузирам.
Ман аз орзӯи як теғи ҳалоку ӯ кушад ғайр,
Бикушед чой он аст, зи гайрат ар намирам.
Ба ман аз ту чавр дур аст, ки чи чои васл, ҳайҳот,
Ки туро чаноби олий мани зор бас ҳақирам.
Чу ба меҳмонам ой, кашам оху нимчонӣ,
Ки чуз ин матоъ набвад зи қалилу аз касирам.
Паи як назар ба кӯи ту даромадам чу Фонӣ,
Назари нухуфта гаҳ-гоҳ зи ҳол во магирам.
Бодаполо зари доман, ки ба саҳбо фиканам,
Беҳ аз он аст, ки бар оби мусалло фиканам.
Чун чакад май зи лаби муғбачаи бодафурӯш,
Дар дили хомтамаъ ҳарза таманно фиканам.
Сар, ки бардорам аз он дар, наниҳам бар меҳроб,
Аз ҳамон чо, ки гирифтам, магар он чо фиканам.
Дурди чоме, ки зи базми ту кашам 3-он мастӣ,
Дар хароботи муғон омада ғавғо фиканам.
Он як олояду ин иок нагардад гарчи,
Солҳо далқи майолуд, ба дарё фиканам.
Ба чунин дин, ки маро ҳаст, чу гардам кофар,
Ори бисёр ба зуннору чалипо фиканам.
Сар ба кавнайн фурӯ н-орам, агар чун Фонӣ,
Аз паи қатъи биёбони фано по фиканам.

Мухтараъ

Аз сафи Масҷид мақом андар карон меафканам,
3-он кароп худро сӯи дайрн муғон меафканам.
Гар наёбам чо ба садри майкада, ип ҳам хушаст,
К-аз ниёзу аҳз сар бар остон меафканам.
Кам-кам аз тақво шуда дуру ба рппдӣ беш-беш,
Омада наздик худро дар миён меафканам.
Гарчи аз риндон наям, лекин гаҳе ғавғои май,
Хешро баҳри ташаббуҳ дар фиғон меафканам.
Баҳри оташгираш оташгаҳи данри муғон,
Оташ андар қисми зорп потаноп меафкапам.
Ёр дар базме ки нӯшад бода, бо сад бими қатл,
Хешро оп чо намедонам чи сон меафканам.
Ишқро бнпгар қйёматҳо, ки ҳар шом аз фироқ,

Рӯзн растохез дар охирзамон меафканам.
Як фалакро метавон кардан нучуми муҳтарик,
3-ин сиёҳиҳо, ки аз доғи нихри меафканам.
Фониё, бори худӣ бошад гарону мешавад,
Қатъи роҳи фақро монеъ аз он меафканам.

Татаббӯи Хоҷа

Боз дар дайр буге ишванамо мебинам,
Қ-аҳли динро зи вай ошӯбу бало мебинам.
Зоҳидо, манъ макун чун нигарам дар руҳи ӯ,
Айби ин чист, ки дар сунъи Худо мебинам?!
Ману мой набувад дар раҳи ваҳдат, ҳуш дор,
Ки ман ин мову ман аз айни хато мебинам.
Бевафой магар, эй маҳ, зи ту дорад таълим,
Ки фалак душмани арбоби вафо мебинам.
Гар гадои дари майхона шудам, айб макун,
Ки бар он дар ҳама шоҳон, чу гадо мебинам.
Кофирон гар паи имони риёи мухлис,
Манзиле хубтар ин дайри фано мебинам:
Фониё, чоми фано чун накашам Ҳофизвор?
Ки ҳама дар равиши Ҳофизу Ҷомӣ бинам.

Айзан

Мо ба майхона паи дафъи гуноҳ омадаем,
Яъне аз зӯҳди риёи ба паноҳ омадаем.
Сар ба кавнайн наёрем фурӯ аз ду қадаҳ,
Чун нагӯем паи ҳашмату чоҳ омадаем.
Рӯй чун бар раҳи майхона ниҳодем, мазан
Таъни бераҳӣ, чун рӯй ба роҳ омадаем.
Пири майхона магар даст бигирад ба карам,
Варна дар баҳри риё ғарқи гуноҳ омадаем.
Хасу хошоки ғаму ғусса чи сапҷад,-чуп мо
Масту беҳуд шуда бо оташи оҳ омадасм.
Рӯзгори сияҳ оварда ба чашми сияҳат,
Мо сияҳхона ба он хопа сиёҳ омадасм.
Миннати хоки дарат монда ба чашми Фониё,
Бор бардошта бо пушти дутоҳ омадаем.
Мо сӯи майкада аз ғам ба паноҳ омадаем,
Раста аз бераҳӣ, ин лаҳза ба роҳ омадаем.
Буд дил аз сабаби сардии зӯҳд афсурда,
Ҷониби оташи соғар ба паноҳ омадаем.
Субҳ дар боз кун эй муғбачаи бодафурӯш,
К-аз маи дӯш ба аҳволи табоҳ омадаем.

Шояд ар пири харобот диҳад ғӯта ба май,
К-аз хаёлоту худӣ ғарқи гуноҳ омадаем.
Сурхрӯй магар аз бодаи афви ту шавад,
Баски аз дуди хато рӯи сиёҳ омадаем.
Бикушо турраи чун абр, ки мо дилшудагон,
Баҳри наззораи он рӯи чу моҳ омадаем.
Оҳ, агар ёр кунад рӯй ниҳон, эй Фонӣ,
Ки бари оина бо сарсари оҳ омадаем.

Айзан

Чӣ насим аст, ки аз дӯст расонид паём,
Кн аз он рӯҳ шудам тозаву осудамашом.
Гарчи шуд тоза маро рӯҳу машом осуда,
Хабари васл валекин зи дилам бурд ором.
Метапад ҳар нафасам дил ба даруни сина,
Рост чун сайди рамида, ки дарафтад дар дом.
Аллоҳ-Аллоҳ, лаби ҷонбахши ту, к-олуда ба май
Чун Масеҳ аст, ки аз оби Хизр гирад ком.
Акси оина дар оина кӣ дид, эй соқӣ?
Ғайри миръоти рухат дар қадаҳи оинафом.
Бода оғоз кун, эй соқии маҳваш, ки нашуд
Ҳеч маълум, ки сурат чи пазирад анҷом.
Фонӣ, аз куфри вай исломи ту гирад равнақ,
Гарчи беш аст бараш равнақи куфр аз ислом.

Мухтараъ

Эй кофири бадмаст, ки бурдӣ дилу дин ҳам,
Ҷон низ фидоят, магузар ғофил аз ин ҳам.
Он турра ба гӯши ту сухан гӯяду абрӯ
Ҳам баҳри шунидан, зи камин холи ҷабин ҳам.
Нақши ачабу сурати мушкил, ки зи ҳуснат,
Наққоши Хито ҳам заду суратгари Чин ҳам.
Оп муғбача дар дайри муғон парда барандохт,
Сад парда даромад ба фиғон, парданишин ҳам.
Эй пири муғон, бори дигар тавба шикастам,
Як ратли гаронам деху дар ҷурм мабин ҳам.
Сад ҳалқаи ангуштарӣ аз тири ту дар дил,
Дорам зи хати меҳри туам нақши нигин ҳам.
Фонӣ чӣ ғам аз чавр, чу ушшоқи балокаш,
Доранд иваз васли гумон, балки яқин ҳам.

Татаббуъи Хоҷа

Нест дил ин ки мани зори балокаш дорам,
Аз ту дар синаи худ пораи оташ дорам.

Сокиё, чуръаи май дех, ки ба уммеди висол
Даркашам чанд дил аз ҳаҷр чафокаш дорам?
Рӯ кушо чамъиятамро, ки мани савдой,
Дил чу он турраи ошуфта мушавваш дорам.
Ҳар тараф чобуки раънои мап андар чавлон,
Ман сари хеш чу хоки сӯми абраш дорам.
Ба қади хамшуда чун моҳи нав ангуштнамо,
Ин ҳама шӯҳрат аз он чобуки маҳваш дорам.
Гарчи ғам мекунад он шӯҳи муқомиршева,
Ман ҳам аз лаъбу сабукдастии ӯ ғаш дорам,
Гар расад нохушӣ аз халқ, хушам, чун Фонӣ,
З-онки бо нохушии аҳли замон х(в)аш дорам.

Татаббӯи Шайх Камол

Гуфт: «Роҳамро бирӯб!» Он симбар. Гуфтам: «Ба чашм!»
Гуфт дигар: «Раҳ бизан обаш дигар». Гуфтам: «Ба чашм».
Гуфт: «Агар рӯзе зи зулфу рӯи мо монӣ ҷудо,
Гиря мекун з-аввали шаб то сахар». Гуфтам: «Ба чашм».
Гуфт: «Агар бар ёди лаълам бодаи тулгун хурӣ,
Косаҳо пур соз аз хуни чигар». Гуфтам: «Ба чашм».
Гуфт: «Агар хоҳӣ ба рӯям чашми ҷон равшан кунӣ,
Аз ҳама хубон бикун катъи назар». Гуфтам: «Ба чашм».
Гуфт: «Агар ёбад зи шои ҳаҷр чашмат тирағӣ,
Соз аз шамъи рухам нури басар», Гуфтам: «Ба чашм».
Гуфт: «Бо чашмат бигӯ, к-аз хоки роҳи тавсанам
Нур ёбад, сурмаро миннат мабар». Гуфтам: «Ба чашм».
Гуфт: «Фонӣ, чунки аҳли ишқ сӯи маҳвашон
Бингаранд, он дам ту сӯи мо нигар». Гуфтам: «Ба чашм».

Татаббӯи Хоҷа

Дар дайр зори муғбачаи шӯҳи маҳвашам,
К-аз ҳаҷри ӯ чу холи узораш бар оташам.
Шои фироқ аз тарафи кӯи ӯ вазид,
Боди сабо кард чу зулфаш мушаввашам.
Нақди диле, ки буд чу туркони зулмхӯй,
Аз каф кашиду бурд ҳамон шӯҳи дилкашам.
Мачрӯхам аз сипехру ғашиҳои ӯ, бидор
Соқӣ ба рағми ӯ қадаҳи софу беғашам.
Таънам зи зоҳидӣ мазан, эй пири майфурӯш,
Ҳарчанд пур кунӣ қадаҳи бода, даркашам.
Гардун агар бувад хушу нохуш чӣ ғам чу ман
З-иқболи фақр ҳар чи ба пеш оядам, хушам?.

Фонӣ, агар з-одамиён гаштаам малул,
Айбам макун, ки волаи шӯхи паривашам.

Айзан

Ҳар сӯ қадам чу мардуми девона афканам,
Худро ба ҳар баҳона ба майхона афканам.
Тифлони кӯй сангзанон, боз хешро
Баҳри панаҳ ба ҷониби вайрона афканам.
Ҳар шаб ба аҳли зуҳду риё дар намози шаб,
Сад тафриқа ба наъраи мастона афканам.
Нукле, ки хирқа раҳнкунон оварам ба базм,
Мурғони айши майкадаро дона афканам.
Шармандаам зи шайх, ки ҳар рӯз хешро
Паймон шикаста ҷониби паймона афканам.
Зору забуниям ҳама з-он ёри ошноост,
Тӯҳмат чаро ба мардуми бегона афканам.
Фонӣ, фано талаб кунам, аз шамъи васли хеш,
Ҳар шаб, ки чашм ҷониби дарвона афканам.

Айзан

То аз ҳавои муғбачагон нотавон шудам,
Дар дайр хоки дарғаҳи пири муғон шудам.
Хоки раҳи ман аҳли назар сурма мекунамд,
З-он дам, ки хоки дарғаҳи ин остон шудам.
Пиронасар агар на ҷавонист дар сарам,
Баҳри чи ошиқи рухи он навҷавон шудам.
Одамгарӣ бувад ин, ки он сувори шӯх
Ҳар сӯ, ки ронд, чун сагаш аз пай давон шудам.
З-икболи дарди ишқ манам оламе дигар,
Вар не зи чашму дил зи ҷӣ дарёву кон шудам?
Дар ишқи он парӣ, ки нишонам падида нест,
Андар миёни аҳли ҷунун бенишон шудам.
Аз бими хайли ғам ватанам гашт майкада,
Ғам нестам кунун, ки ба дор-ул-амон шудам.
Ворастам аз балои худӣ то ба дашти ишқ.
Овораи рамидаи бехонумон шудам.
Фонӣ, зиёда з-ин натавонам аён намуд,
К-ошуфта инчунин зи ҳавои фалон шудам.

Мухтараъ

Гарчи дӯш аз доғи ҳичрон оташин таб доштам,
Сӯзи ин оташ фузунтар буд, к-имшаб доштам.
Дарду заъфам ҳарду муҳлик буд, гар меомадӣ
Пурсаро асбоби ҷон додан мураттаб доштам.

Чун ҳилоли ид чуён дар хироми тавсанат,
Чашм равшан аз фурӯғи наъли маркаб доштам.
Аз туву худ дар замони ҳачру айёми фирок,
Рӯхро бе қолабу берӯҳ қолаб доштам.
Гар тақарруб чустам андар шурб бо мастони дайр,
Айб набвад чун ба эшон қурби машраб доштам.
Дар хаёли хори мижгонаш набудам хоб, дӯш
3-он ки андар пираҳан сад неши ақраб доштам.
Дар таби ғам, Фониё, сӯзи дарунам кам нашуд,
3-он ки аз табхола буд обе, ки бар лаб доштам.

Айзан

Чун ба ёди лаъли ӯ майли маи гулгун кунам,
Соғари даврон зи хуноби чигар пурхун кунам.
Бад писанд афтод ёру 3-ин сабаб ман музтариб,
Чун зи ман ҳар чун кунам, напсандад оё чун кунам?
Аз паи дафъи хумори муфлисони майкада
Гар надорам вачҳи май, сачҷодаро марҳун кунам.
Тарҳи ободӣ ба май гар афканам, бошад чунон,
К-аз паи ишрат бинои хона бар Ҷайхун кунам.
Ман, ки ҳамворам қадаҳ гардон бувад, бошад аҷаб,
Илтифот ар сӯи ноҳамвории гардун кунам.
Нестам ринд ар 3-ошӯби ҳаводис даҳрро,
Вазъ дигаргун шавад, ман ҳол дигаргун кунам.
Халқро ҳузн аз паи чоҳ асту ман дар майкада,
Фониё, дорам қадаҳ худро чаро маҳзун кунам?
Кўксимга тош уришим ошиқлик ва телбалиқдан эмас,
зулму бедод қилгани учун дил билан жанг қилмоқдаман.
Ғамингда танг дилимдан чиққан ҳар бир оҳ
фориг дилларга ғам ва диққатгарчилик орттиради
Гулранг жомдан шодлигим ошиб кетганда, бир
гўзал учун қуёш лоласини бошимга санчаман.
Шўх гўзалимининг ҳаваси билан чиройли созанданинг
навоси гоҳ майхонага ва гоҳ риндликка тортади.
Эй дил, агар хотиримда тожу тахт орзуси бўлса,
ҳодисалар тоши билан бошдан оёғимгача пора-пора бўлиб кетай.
Муғлар дайрига мастона юриш қасдини қилганимда,
дилимда муғона нағмаю оҳангдор кўнғироқ бўлади.
Эй Фоний, ишқ кўйи бадномлари тилга олинса,
сен яхши номни истамаки, мен ундан номус қиламан.
Агар саҳарда тонгги май учун майхонага йўл олсам,
кўлимга май жоми тушса, уни қандай ташлаб кета олай?
Муғлар дайрида мендан нима хабар сўрайсан,

Ўзлимдан беҳабарману ўзимдан қандай хабарим бўлсин?
Сен бошқа билан коса-коса май ичганинда,
дилимдан қатра-қатра жигар қони томади.
Ҳодисалардан ошиқлик балолари бошимга
тушмасдан бурун бошимда пархезгарлик тожи бор эди.
Ишқ бошимни тупроқ қилибгина қўймай,
вужудимдан нишон ҳам, ўзлимдан асар ҳам қолдирмади.
Бу кўхна дунё манзилида ишқбозлик қилма дема,
чунки (менинг) бошқа манзилга боришга бундан бўлак йўл озиғим йўк.
Эй Фоний, нима учун дунёга кўнгил қўяйин,
бунда юз аср қолсам ҳам, ахири сафарга азимат қиламан.
Кутурган итдек танимдан парчалар узаман,
мақсадим шуки, уларни унинг ити олдига ташласам.
Гулранг боданинг қўйлагимга тушган боғлари,
ҳар томонда тоза доғларимнинг қонидан нишонадир.
Майхонадан маст ҳолда чиққанимда, бирон қўл
этагимни ушламасин деб боданинг қарзига хирқамни бердим.
Дил экинзорини кўксим доғи хирмон янглиғ куйдирди,
май ва соқийнинг юзи бу хирмонимга ўт солганидандир.
Тўғриси, озодалик гулшанини сайр қилганимда,
ҳеч дарахту гул менинг сарву савсанимдек ёқмайди.
Май бер, дунё ҳашамати душманликка арзимайди,
қайси дўст мени бу йўлдан қайтарса, менинг душманимдир.
Фоний, қариган чоғимда ёшларга ошиқлик қилганим ва
май ичганим учун ёшу — қаридан уяламан.
Гулгун либосли гўзалимсиз бўстонда сайр қилсам,
унинг фироқида қўйлагимни гулдек йиртаман.
Унинг ёди дилимни ўзликдан шундай халос этдики,
ўзлим бир лаҳза ҳам эсимга келмайди.
Мен ўртадан шундай йўқолиб кетганманки, борлигим
ҳаммаси у бўлиб қолган, чунки бу мен деган нарсани ҳеч ўйламайман.
Агар бу орият танни ўзимдан отиб ташласам,
мени истасалар, ундан (дилбардан) бошқани топмайдилар.
Ажабо, у қандай фироқ, унинг зимнида қандай
висолки, таним ватангоҳида жонон менга жон бўлса.
Эй соқий, ўзимни кўрмоқчи бўлганимда, сиймин
бадан гулрухим жилваланадиган май оинасини бер.
Мажлисим билан хилватим унинг юзисиз бўлмас экан,
мажлисим билан хилватимнинг нима тафовути бор?
Эй воиз, жаннат сенга бўлсин, чунки менинг ғамхонам
унинг юзини ёдидан фирдавсининг рашкини келтиради.
Эй Фоний, менга ҳажр ғамидан васл давлати етди,
бу чаманнинг гул билан тикани сийнамнинг мархамидир.
Юз ҳасрат билан уни узокдан зўрға кўраману у

ой билан бирга қандай ўтира оламан?
Кўз ёшим енгимдан ўтиб кетганидан
унинг остонаси ҳам ҳўл бўлди.
Агар кўйида чанг каби ўтирсам, қаҳрининг
қаттиқ шамоли ғазаб билан ҳайдайди.
Бир кўриб ўлиш учун умрбод
ҳар томондан мўралайман.
Унга юз минг ниёзим бор, ниёзимнинг ҳар
биридан у нозанимининг нози ортиқдир.
Бошимга оёғи етармикан деган умидда умр
бўйи йўлига бош қўйганимдан пешонам сийқа бўлиб кетди.
Эй зоҳид, нима учун Фонийни ишқдан манъ қиласан,
тақдирда сенинг қисматинг зоҳидлигу меники ошиқликдир.
Тажаллий нурларини ой юзингдан топаман,
дуо меҳробини икки қошинг тоқидан топаман.
Агар дил ишқ ошуфталигида овора бўлса,
уни қаердан истамай, оқибат сен томондан топаман.
Тонг шамолидан исингни топганим учун ҳар
субҳидамда меҳрингдан руҳим тоза бўлади.
Нима учун Исо нафасли лабинг олдида жон
бермайин, у мўъжизани сўзловчи лаблингдан топаман.
Узун сочингни тупроқдан олсанг, унинг нишонини
дилжў сарв қаддинг соясидан топаман.
Бошимни бир нафас тизангда топиш мушкул
бўлгани учун бошим бир умр ғам тиззасидадир.
Фонийнинг дили сенинг ишқинг тунида йўқолди,
агар уни топсам, сени қора зулфингдан топаман.
Эй бадмеҳр маҳбуб, ҳажрингдан дил ҳам, тан ҳам нобуд бўлди,
ўша икки нобуд бўлганга мен ҳам йўлдош бўлсам, нима бўларди.
Марямдан ип ва Исодан игна келтирсалар ҳам,
ул қотилнинг тийғи ярасини тикишни ўлсам ҳам хоҳламайман.
Ишқдан ишимга юз тугун тушган эди, ҳижрондан
ёқам чокигина эмас, балки этагимга тугун тушди.
У зулфу юздан жудо бўлиб, ою йил айрилиқ дардини кўп
тортганимдан, қоронғи тунда ҳам, ёруқ кунда ҳам малул бўлдим.
Эй қотил, бошим юкини гардандан олиб ташлаганинг учун
бошим ҳам, таним ҳам миннатинг тийғи юки остида қолди.
Эй ой, ҳажрингдан дил уйи қоронғи эди энди ундан
тийғу ўқинг рахнаю туйнуклар очди, шунга хурсандман.
Бошим бошингдан айланмоқда, уни узоққа отмоқчисан,
телбалик тошини кўп еганидан у бошим палахмон тош бўлиб қолган.
Эй дил, шохга айшу ишрат базми ва гадога майхона бурчаги,
менга тиниқ май бўлмаса, хумдаги май лойқаси бўлса ҳам, зарари йўқ.
Эй Фоний, агар у бевафодан кўнгил уза олсам, шундай

шарт қиламанки, бундан кейин дилбарларнинг ахдига кўнгил қўймайин.

Юзим аксини май пиёласига тушурсам,
қизил майга сариқ юзни ташлагандек бўламан.

Эй майхона эшигининг гадолари, ҳиммат қилингни,
жахд билан ўзимни ибодатхонадан бошқа жойга ташлайин.

Агар ўзимни Масих айвонидан дайр эшигига ташласам ҳам
афсуски, ўша муғбача парво қилмайди.

Эй кўнгил, дин аҳли майдан тавба қилишимни талаб этса,
мен ўзимни муғ ва тарсолар орасига солсам ажаб эмас.

Агар муғлар пири кўк жомда шароб берса,
кувончдан кўк гумбазига ғавғо соламан.

Ҳар замон ул раъно қоматинг жилвасига қарасам,
ошиқ юрагим терак баргидек қалтирайди.

Эй Фоний, ул сайд кўлимдан чиқди, девонасифат итдек
сахро томонга борганимдан не фойда?

Ғамдан дилим янги доғни ошкор қилди, гўёки
дилим бир ойнинг ғамидан қора юлдуз бўлди.

Агар дилим зулминг тийғидан минг пора бўлса ҳам,
лекин у минг пора кўнглимда васлинг ҳаваси бор.

Дилимнинг беҳудлиги кўздан бўлди, чунки кўзим
дўстга ҳар бир қарашида дилим ўзидан кетади.

Дилимнинг пораси беҳисоб, лекин ғаминг
кўплигининг олдида у ҳеч қанча эмасдир.

Май келтир, фалак мушқилларини ҳал қилишда
дилим риндлик ва мастликдан бошқа чора топмади.

Дилим тавба қилиш қасдида тонгда ҳар қанча қуръа ташласа ҳам,
қуръасига тонгги май ичишдан бошқа (нарса) йўл тушмади.

Эй Фоний, фироқ алангалари сийнамдан чархга ўрласа,
дилимни ўша алангалардан биттаси деб бил.

Ишқ, май ичу йўқлик мамлакатига бор, деди,
мен унга май жоми бер, у — даму қадамдир, дедим.

Ридо май тоғораси устига ёпилди ва оҳим шуъласи осмонга
кўтарилди, ана шу ноғораю байроқ билан энди риндлик мамлакати менга
тобедир.

Танга-танга май доғи бўлган жойнамоз майга гаров
қўймоқчи бўлганда ярим тангага арзимаса, нима фойда.

Эй дайр пири, тавбамга қарамай, май бер,
мендан камчилик ўтса, сен карам қил.

Дўст сўзини фариштага эмас, риндларга айт,
чунки ишқ аҳли ишқ сиррига маҳрам бўлади, холос.

Май жоми гўзал маҳбуб ва тинчлик бурчакдан бошқа
бутун олам ҳукмдорлигини текинга берсалар ҳам арзимади.

Агар Фонийнинг пора-пора бўлган вайрон дилини қайта
тикламоқчи бўлсанг, май лойидан ишлат, (чунки) у ҳам лой, ҳам марҳамдир.

Жоним кўзи юзинг билан равшандир,
ғамхонам сенинг исинг билан муаттардир.
Сени ёрим деб билганимдан бери
ёрлигинг хақи, ўзимни билмайман.
Эй сабо, ёр зулфини паришон этма,
чунки унинг хаёли билан дилим паришон бўлади.
Эй мусулмонлар, имонимнинг нақди муғбачаларнинг
йўлида сарф бўлди, энди қандай қилиб майхонадан чиқа оламан?
Мени майхонада маст бўлиб енг ташлаб юрибди,
деб қарама, енг бор экан, оламдан енг силкийман (оламдан кечаман).
Ишқнинг жунунию беҳудлиги бошқа бир
оламдир, уни ақл билан топа олмайман.
Майхона ичра май пиёласи айланиши қани,
мен бу олам (фалак)нинг айланишидан ҳайронман.
Эй шайх, мендан тавбаю тақво сўзини излама,
қўлимдан келмаган иш даъвосини қандай қила оламан.
Эй Фоний, мени зоҳидларнинг хонақоҳидан излама,
чунки мен фано дайрида риндлар оёғи тупроғиман.
Мен бу харобот дунёнинг ғампарвариман,
мен харобликка шодман, шунинг учун ободман.
Ватаним қанотли қушлар (фаришталар) гулшани эди,
отанинг (Одам Атонинг) гуноҳи билан осмондан ерга тушдим.
Менга олисдан-олис мусофирлик насиб бўлди,
асл манзилим ҳаммаси ёдимдан кўтарилиб кетди.
Ҳайҳот, бу менинг қудсизод қушим (руҳим) бир-бирига
зид бўлган тўрт унсур аралашмаси қафасида маҳбусдир.
Гарчи бу лаҳзада қафасга тушган қуш каби бир
неча кун бадан зулматига одатланган бўлсамда.
Бу қафас сингач, руҳий қанотимни ёзиб,
бу ғамхонадан чиқсам, асл ватанимга етаман.
Лекин бу муғлар дайри менга ватан экан,
мен май жоми билан муғбачадан бошқага кўнгил қўймайман.
Харобот кўчасида маст бўлиб йиқилиб ётиш яхши,
чунки фалакдан қандай зулм етса, билмайман.
Эй қотил, бўса бермасдан туриб, мендан жон талаб қиласан,
бундай нуктани менга устодим ўргатмагандир.
Бу кўҳна дунёда негизим маҳкам эмас-ку,
олам аҳлидан вафо бунёдини қандай кўз тутаман.
Эй Фоний, оҳингнинг қаттиқ шамоли пайдарпай эсиб турибди,
бу дам-бадам чекилаётган оҳ мени барбод қилмаса, деб кўрқаман.
Муғлар дайридаги ёшу қариларнинг гирифториман,
муғлар пири билан муғбача қадамнинг тупроғиман.
Эй шайх май ичган кунларимни нега сўрайсан,
қаттиқ мастлигимдан кеча билан кундузни айира олмайман.

Мен беҳудману «қандайсан?» деб сўрайдилар, бу масалага қандай жавоб бўлар эди, чунки қандай аҳволдалигимни ўзим билмайман. Равшан майнинг тиниклиги ва нури тўғрисида сўзламасимданоқ халққа бутун сирим ошкор бўлди.

Оёғингни ўпгач, заифландим, шу сабабдан оёғингдан бош кўтара олмайман.

Тўла қадахдан симирсам, юксак оламни сайр қиламан, ҳа, албатта, руҳимнинг бу хилдаги енгиллиги ўша катта май идишидандир.

Узлик ранжидан хотиримни бир нафас қутқариш учун майхонага йўл оламан.

Фарёдки, замона ва замона аҳлидан бир лаҳза тинчлигим йўқ Фоний маст бўлгач,

фано биёбонига жўнади, чунки маст бўлсам, ундан умидимни узмайман.

Айрилик тунида кўзадан қадахга май қуяман, хаёлимни май ҳарифи (улфат) ҳисоблаб суҳбат қураман.

Хаёлимда сенинг қўлингдан коса тутаман, уни олиш учун таъзимга тураман.

Ул майдан димоғим сенинг зулфингдек ошуфта, айрилик шоми қиссаларини бирин-кетин айтаверамая.

Гоҳ хаёлан унинг оёғи тупроғига бош қўяман, гоҳ таманно юзидан қўлимни унинг сочига осаман.

Ўша мастликда, хаёлан қўлим бўйнини қучганда, ажал лашқари тунда ҳужум қилса ҳам кўркмайман.

Фарҳоддек хаёлнинг яширин ишратидан шод бўламан, чунки Парвез комимга ул ширин оғиз муяссар эмас.

Фонийдек дўстга етишиш йўлини тополмайман, эҳтимол ўзлигимдан жудо бўлиб, ўзимдан кечишим керакдир.

Муғлар дайрига яна оху фиғон келтирдим, олам халқини ўз фиғоним билан жонидан тўйдирдим.

Тавбанинг гуноҳидан ўтпарастлик зуннори билан ўзимни қўлу бўйнимни боғлаб муғлар дайрига келтирдим.

Эй муғбача, бу расвога нимани истасанг қил, қандай дилни истаган бўлсанг, шундай дилни ҳузурингга келтирдим.

Дайр пирининг лутфу марҳамати гуноҳимдан ортиқдир, гуноҳдан шарманда бўлган бошни бу остонага келтирдим.

Эй соқий, менга катта идишда май бер, шармандалиқдан бошимни қуйи солиб оғир бош билан келдим.

Ному нишондан озод бўлсам ҳам, аммо жигардаги ишқ доғи билан бенишонликдан нишон келтирдим.

Дайр пири ишқ сирини айтиб бўлмайди деди, эй Фоний, юз дoston келтирган бўлсам ҳам, қандай айтаман.

Рангин май исидан хурсандман, муғлар дайрининг йўлида ўтирганим яхшироқ.

Дам-бадам бу йўлдан шароб олиб ўтаётганларида

маст бўлармиканман, одатим миннатсиз майдан маст бўлишдир.
Йўқ, майхона рўпарасидан ўзимга жой олиб, икки
томонимдан жаҳон риндлари саф тортиб турганини томоша қиламан.
Риндлар мажлисининг яхши ва ёмонлигига қараб тураман,
сухбат ва май ичиш одоби менинг талқинимдир.
Ишнинг оқибати ғайб пардасининг орқасида яширин бўла
туриб, эй шайх, қачонгача менинг риндлигимни таъна қиласан?
Мен муғлар дайрида маст ишқ кофириман,
май ва муғбача ишида диним ҳам кетди.
Ҳажру мастликдан ғавфо ва тўполонга тушдим,
менга маъшуканинг нози, жилваси таскин берармикан.
Агар бахт қўлласа, жаҳондан этак силкаман,
этагим ҳажр йўлида тобеълик тиканидан қутулади.
Эй Фоний, бу кўхна дунёда нажот нимаданлиги
маълум эмас, шундан ожиз ва хайронман.
Ўзимни бу майхона эшигида яланғоч қилдим,
чунки риндларга эргашиб, хирқамни гаравга қўйдим.
Кеча шамъ каби кўз ёшимни оқизиб, най каби фиғон
қилсам ҳам, менга бир қултум май эҳсон қилмадинг.
Дилим умр бўйи қанча илму майл йиққан бўлса,
ҳаммасини у паришон зулф йўлига сочдим.
Қачонки қўлимни гўйи занахдон (бағбақа)га узатсам,
фалакнинг эгилган чавғони умидим қўлини тортди.
Эй зоҳид, май гуноҳи учун мени дўзах билан қўрқитма,
чунки азал тақсимчиси нимани буюрган бўлса, шуни қилдим.
Этагимдан ёқамгача солган тугунларим хирқам чокига тугма бўлди.
Сенинг савдонг билан дилим уйини вайрон қилганим
учун висол қуёшининг нури унинг томидан ҳам, эшигидан ҳам тушади.
Жаннат ва ҳурнинг ҳавасида дилим йўлдан адашган эди,
висолингнинг ёди билан яна уни пушаймон қилдим.
Эй Фоний, агар сенга висол керак бўлса, ўзлингдан кеч,
қара, мушкул нарсани сенга қандай осон қилганман.
Олтин жомдан тиниқ ишрат майини симирганимиздан кўра,
итинг сафоли (ялоғи)дан май лойқасини ичганимиз яхшироқ.
Дайрда васлинг каъбаси муяссар бўла туриб,
сахро томон нима учун сафар анжомини тортайлик.
Муғ дайрида муғбачаларни ўйнатиш учун
чанг фиғонига жўр қилиб, мастона тарона қиламиз.
Мастларга ўхшаб рақс этсинлар деб зоҳидни
хужрасидан ва шайхни хилват хонасидан тортиб чиқарамиз.
Дайрда ҳам, Каъбада ҳам ёр мақсуддир, агар
Каъбада ёр бўлмаса, кўчимизни бошқа жойга олиб кетамиз.
Муҳтасиб билан соқчилар саркори қочди, энди
айшу шодлик базмини бозор бошида қилсак, яхшироқ бўлади.

«Маст бўлдинг, ёр базмидан кет», дема, кўявер,
бир-икки қадахни беҳабарликда ичайлик.
Эй соқий, қачонгача ҳодиса жомидан жигар қонини симирамиз,
бир-икки жигар рангидаги жом билан мени ундан кутқар.
Эй Фоний, урунишимиз билан васл муяссар бўлмаса,
қачонгача кеча ноласию саҳар оҳини тортамиз?

У кумуш бадан гўзалнинг зулфи паришони икки бўлак,
бири «дол» ва бири «лом» бўлганидан дилимга ўхшайди.
У гул юз, ёноғи терлаганида ҳар томонга томчи сочса,
шафаққа ҳар томондан юлдуз тўкилганга ўхшайди.
Тузокқа тушган қушни питирлашдан сўйиб тинчитганлари каби,
унинг ғамзаси зулфдаги дилимга типирчилашдан таскин берди.
(Кундуз) қуёш кетса, кечаси ўрнига ой келганидек,
васлида у юзни кўраман, ҳажрида эса май ичаман.
Ундан нома келтириб, мендан салом олиб борувчи
кабутарни жон қуши каби таним ичида сақлаб, ором бергим келади.
Соқий қошимга келиб олтин жомда май офтобини тутгач,
унинг порлаган нури қоронғи дилимни равшан қилди.
Зухд аҳлининг асалдек тиниқ кавсари аччиқ
майга одатланган дурд ичувчи риндга ёқмайди.
Замон шайхининг дастурхонидан бир киши баҳраманд бўлса,
ўн киши маҳрум, дайр пирининг қулиманки,
унинг жоми файзи барчага баробардир.
Эй Фоний, фақир даштининг йўлида қадамим
енгил бўлсин десанг, ўзлик юкини ташла.

Эй муғбача, нега хум олдига боришимга йўл бермайсан,
қўлнмда нақд олтиним бор, май ичгим келяпти.
Агар майдан кейин у жонбахш лабдан бир
бўса берсанг, жон нақдини ҳам қўшиб берамаи.
Лутфу марҳамат қил, чунки қоронғи кеча май кўзаси
елкамда, дурдкашларга етгунимча йўлим ғоят узок.
Дилим журъакаш санамнинг қўлини ўпмоқни истайди, оҳ,
агар кўнглим истаги муяссар бўлса, қандай яхши бўлар эди.
Ннма учун дарвозабон майхона эшигидан мени қувади,
чунки мен бир умр шу даргоҳ эшигининг тупроғиман.
Хоҳ жаннат, хоҳ ҳур бўлсин, дўстдан бошқани дейиш
бутпарастликдир, агар буларнинг ҳаммасини табиатим
макруҳ кўрмаса, кофирман. Оҳимдан юз ойинасига парда
ташладилар, бундан ғофилки, оҳим пардакушодир.
Дайрда ҳам, масжидга кетаётган бўлсам
ҳам қиблаи жоним дўстдан бошка эмас.
Шайх риё асҳоби, Фоний фано арбоби, парҳезгорлар
парҳезгорлар билан, ринд риндлар билан бўлгани яхши.
Юз пора бўлган зор дилим унинг юзига мойил бўлгандан

бери бир дил билангина эмас, юз дил билан ўша ой юзликка ошиқман.
Жоним ипи ҳар бир сочинг толасига боғланган,
кел, бир нафас ўтир, кетиб у ипни узма.
Қонли кўйлагим жароҳатли танимга шундай ёпишганки,
агар кўчириб олмоқчи бўлсам, таним бешбаттар жароҳатланади.
У ойнинг сурати дил уйига шундай нақш боғлаганки,
у ерга қалам учи билан тасвир қилинган (ўйилган) деб хаёл қиламан.
Унинг қадам тупроғига бошимни кўйганман, агар ўша
тупроқдан бошимни кўтармоқчи бўлсам, бошим тупроққа айлансин.
Ғам кечаси кўз ёшимнинг юлдузи беҳисоб бўлсада, бедор
кўзим оқшомдан тонг отгунча юлдуз санаб чиқади.
Эй мусулмонлар, мен ҳамиша муғлар дайридаман, чунки ҳар
замон муғбача лабидан май, зулфидан зуннор кўрсатади.
Эй соқий, соғарни айлайтир, даврдан камроқ сўйла, чунки
менга бу даврнинг паргоридан саргашталиқдан бошқа нарса ҳосил бўлмади.
Эй Фоний, хумор мени ўлдирди, хонақоҳдан судраб
чик майфуруш кўчасига боришимга раҳнамолик қил.
Мен хуморлик билан тонгда майхонага бораман
кечқурун шомда кўшиқ айтиб уйга қайтаман.
Кундузн май ичишдан тавба қиламан, тун
қирмасиданоқ маю пиёланинг бошига бораман.
Ўзликдан бегона бўлиб майхонага борганим
сабабли харобот ошнолари мени танимайдилар.
Муқаддас кушману ёр юзининг холи менга ҳавасдир,
ўша дона йўлида жамолининг гулзори томон бораман.
Кечаси дайрда муғ ва муғбача мендан озурдалар,
чунки ҳамма вақт шовқин-сурон билан бораман.
Бадавлат одамлар боғ томон борадилар, мен ишқ
йўлида хароб бўлганим сабабли вайронага бораман.
Эй Фоний, фано бўлмай туриб, дўст томон йўл топиб бўлмайди,
мен оқил ва донишманд бўла туриб, боришим маҳолдир.
Токайгача ғамингнинг қоронғи бурчида яшайман,
уйимни юзинг шамъи билан равшан қилиш насиб, бўлармикан.
Кўйингда гулранг май имкони бўлган маҳалда
гулшану гулни эсласам, кўзимга тикан қадалсин.
Сенга дўстлик лофини уриб, дўстларимни ўзимга
душман қилсам, ўз жонимга ўзим душман бўлай.
Озодаларнинг қули бўлганим сабабли, савсан қоматига
майл қиламан, жаҳон боғида сарв оёғини ўпаман.
Эй соқий, май бер, токи бир оз шодлик кўшиғини айтай,
токай замона аҳлининг меҳнатидан нола қиламан?
Зухд такаббурлик орттиради, энди фанони касб қилиш
учун майпарастлик ва ишқбозликни хунар қилиб олай.
Эй Фоний, мардлик лофини уришдан ўзини паст олиш ортиқроқ,

кучли (мардларни йиқитувчи) бир жом билан бу лофингнн чорасини қиламан.

Вараъ (парҳезкорлик) хирқасини май билан булғадик,
шароб ичишга тушганимиздан бери хол шундайдир.

Биз бут саждасига бош қўйганмиз, шундай экан
дайр томонга юзлан, дейишдан не фойда.

Олам маломати эшигини ўзимизга очганмиз,
халқ таънасидан кўзимизни нега юмайлик.

Агар Мажнунни биздан фарқ қила олмасанг ажабланма
чунки айём онасидан эгизак бўлиб туғилганмиз.

Эй шайх, бугун бизга юракни асраш борасида насихат
қилма негаки, биз юракни қўлдан чиқариб бўлганмиз.

Эй, май сотувчи пир, сен карам оламисан, биз
эса камликда барча оламдан ортиқроқмиз.

Дайрда бодадан ва муғбача ҳуснидан беҳуд бўлганмиз,
Фоний, нега биздан ҳуш талаб қиласан.

Тур, эй улфат, майхона томонга борайлик, салла ва
хирқани гаровга қўйиб, бир қултум май олиб ичайлик.

Агар хонақоҳ шайхи риёдан халос бўлмаса,
у ердан судраб уни хароботга олиб келайлик.

Дахр сирларидан қайси бири май билан ҳал бўлмаса,
ўша мажорони муғлар пири олдига олиб борайлик.

Биз заррадан камроқмиз, жамоли офтобдан ортиқ
бўлгани учун унинг васлига қандай ҳаддимиз сиғади?

Қачонгача сипехру пардадорлик? Агар маст бўлсак,
ғазабдан фалаклар пардасини йиртиб ташлаймиз.

Эй, дайр пири, биздаги бу иқтидорнинг сабаби шуки,
биз бу даргоҳнинг гадолари тўдасиданмиз.

Фоний, кел, май ичамиз, негаки биз ўтгандан
сўнг рўзгор даврига бақо йўқдир.

Биз жом бодаси учун бош эгувчилармиз,
муғлар пири остонасига бош қўйганмиз.

Ғам шомида оҳ шуъласи ва қон ёш билан, ишқ
иқболидан шамъу боданинг ҳамнафаси бўлганмиз.

Ҳурнинг лабидан Кавсар майи оятин кўринди,
фол кўриш учун ул юзнинг мусхафини очганмиз.

Дайрада биздан ҳушёрлик ва имонни қидирма,
негаки, маст муғбачага кўнгил берганмиз.

Гарчи эндиликда муғлар дайрига тушиб қолган
бўлсак ҳам, чархдаги малоикалар билан ҳам вилоятмиз.

Бизнинг девоналигимиз ва риндлигимиз айб эмас,
чунки, парисифат ҳурзоданинг мастимиз.

Фоний, агар сен фано йўлидан кетмоқчи бўлсанг, боравер,
биз ҳануз бир ёш гўзалнинг ишқида юрибмиз.

Муғбача юзини аксини томоша қилмоқчи бўлсам,

майхонага кириб, май оинасига боқаман.
У чигил гўзали дилу кўзимга жойлашгани
учун қаерга қарасам у кўринади.
Ажабо, қошинг билан юзинг, кўзим билан дилимга
жойлашгандан бери на қиблага бош кўяман ва на жойнамозга қарайман.
У гўзал юзга ҳар замон қарай олмаганим учун о
смондаги ойга ва бўстондаги гулга қарайман.
Дунёнинг андишасидан гапирма, кўзадан қадахга май қуй
Жамшид жомини бер, токи дунё авзоъига қарай.
Эй дил, у ой пешонали юзини кўрсатгач, унга яхши қара,
бир лаҳза кўриш учун фурсатни қаёқдан топаман.
Эй Фоний, фано аҳли хизматида нақд вақтни қўйиб,
эртанги ҳолга қараш раво эмас.
Боғда унинг юзидаги терни кўриб тобга тушар,
ҳар лаҳза тоза гулга таъна қилардим.
Гулистонда сувдек ўзимдан кетиб,
унинг қомати ёдида сарв оёғини ўпардим.
Гоҳида унинг қоши шавқида ҳонақоҳга юзланиб,
бошимни меҳроб гўшасига урардим.
Гоҳида май лаъли ҳасратидан майхонага бориб
кўзимдан қон оқизиб тиниқ майни ичардим.
Ўз йўқотганимни излаб, ҳар кимдан нишонасини
сўрар, ҳар эшикка қадам урардим.
Талаб оёғи ишдан чиқса, юз малол билан
дўстлар суҳбатига яна қадам кўярдим.
Фоний, неча йиллар кўз ёши денгизига ул ноёб
дурни олмоқ учун қўл-оёқ урганим беҳуда эди.
Кўлимдан келмаса, майдан қандай безор бўлай
эплотмасам, тақва андишасини қандай қилай?
Май гирифторлиги ва ишқ дармондалигида бу шайдо
дил билан ҳеч нарса қила олмасам, нетай?
Агар хумори бўлсам, Кавсарни олиб келиб ич десанг,
майдан бошқа нарсани ича олмасам, нетай?
У гўзални кўргач, ўзимдан кетаман, ажабоки, унинг
олдида дил ғамини қандай фош қила олай?
Бир тола мўйинг учун икки дуиёни бераман, қурбим
етмаса, бу беҳуда савдони нима қилай?
У ой кетдию, мен бетоқатман, ҳажрда
бу ҳазин жонга сабр йўқ, нетай?
Эй Фоний, ишқ йўлида у гўзал юздан
бошқага қарай олмасам, найлайин.
Баҳорда бир ариқ лабида бир сарв кучоғимда
бўлса, қандай яхши бўларди.
Гоҳ йиқилиб, гоҳ туришим сабза узра бўлса,

гоҳ олиб кўтарадиганим пиёла бўлса.

Кўзимнинг ёшию дилимнинг ўти арик
лабидаги қирғовулдек бўлса.

Гул юзли соқий кўлидаги гулранг май
дам-бадам хуморимни тарқатиб турса,
Агар фалак менга шу нарсаларни насиб этса,
бошқа шаъну шавкатни сўрамайман.

Олий мансаблилар, охири тупроққа айланадилар,
Худога шукрки, мен аввалдан хокисорман.

Маҳбубни кўйиб қиблага юз ўгирдим, шунинг
учун дайр пиридан шармандаман.

Фоний каби ўзимдан ўзликни отиб ташладим,
ишқ йўлида юким енгилроқ бўлди.

Агар баҳор чоғида гулшанга жому май мажлиси тузсак,
бу фалак томини бузиб янгидан бино қилсак, яхши бўлар эди.

Ғам қоралик кўрсатиб, вақтимизни хира қилса, бир
жом май яшини шуъласи билан асосини барбод қиламиз.

Бу бўстон раъноларидан қачонгача икки рангликни кўрамиз,
биз ҳам бир марта лаъл рангидаги шаробни олтин жомга қуяйлик.

Гулистонда шоҳона базм курайлик, кўк равоққа
(фалакка) мастликдан ғулғула солайлик.

Шўх гўзалларни ҳар тарафдан рақсга тушириб,
сўнгра хонандаю созандаларни ишга солайлик.

Мастлик чоғида шоҳлар ҳадларидан ошсалар,
Фаридуннинг бошию Жамшиднинг тожини олиб ташлайлик.

Ғоратгар гўзаллар кўлидан тўққиз букилиб май ичган чоғда,
бу тўққиз фалак аҳлига ажойиб томошалар кўрсатайлик.

Шу хилда май ичиб, мастона рақслар билан
ўзимизни хароботдаги риндлар орасига ташлайлик.

Кимки бир кеча Фонийдек шу хилда маст уйқуга кирса,
тонг чоғида ичадиган майини қиёмат тонгигача қолдирсак, арзийди.

Юрагим у ой юзли шўхнинг рухсори ғамида куяди,
эй соқий, алангамни ўчиришга бода қани?

Муғлар дайрига девоналарча юзлансам, не айб,
чунки мен париваш муғбачаларнинг асириман.

Бода учун пулим йўқ, аммо синаш учун, ҳар
хумдан бир қултумдан татиб кўрсам маст бўламан.

Дайр гадосиман, аммо мастлик чоғимда,
юлдузлар накдини муғбача оёғи остига сочаман.

Соқий ишваси туфайли ўзимдан кетсам, юзимга,
майдан сув сепинг, шояд ўзимга келсам.

Хумор азоби, даҳр ғами мени хароб қилди,
бир-икки қадаҳ ичишдан бошқа иложим йўқ.

Фоний, бир шўхнинг паришон зулфидан ошуфтаман,

хурнинг сочидан кўнглим нега қувонсин?

Гўзал юз бўлмаса, майга майл қилмаймай,
хур бўлмаса, Кавсарга илтифот этмайман.
Мен бедилдан тавба вақтини талаб қилма,
у тақдирда бордир, муқарар қилолмайман.
Дунёда ходисалар кўп, майхона ўртасида
бош кўтармагунимча бошим хурсанд бўлмайди.
Кечаси кўз ишхонасида хаёл қалами билан сенинг
суратингдан бошқани чиза олмайман.

Хумордан ташна бўлса ҳам, шаробдан бошқа
оби ҳаёт билан лабимни хўлламайман.

Хоҳ гадолик қилайин, хоҳ гадолик қилмайин,
майхона пирининг карами билан доим мастман.

Эй ҳаким, бундан кейин май дурди ичишимни манъ қилма,
чунки мен уни Хизр зулоли билан тенглаштирмайман.

Замона халқидан шунча кўп ситам кўрдимки, энди
ситамгар гўзалларга илтифот қилмайман.

Эй Фоний, агар менга жаҳон мулки султонлигини берсалар ҳам,
майхона кўйининг тупроғидан бошқани тож қилмайман.

Шундай маст бўлибманки, муғлар дайридан турсам йиқиладман,
эй муғбача, ўзинг айт, ўрнимдан қандай турайин?

Хумордан бошим шундай оғирки, ўрнимдан туролмайман,
лутфу карам қилиб катта идишда май берсанг, ўрнимдан тураман.

Руҳим пашшаси лабингга кўнган, мен унга «тур» десам,
у айтади: «Жон бошидан қандай тура оламан?»

Дилга юз ранж кўнмаган бир замон йўқ, шундай бўлгандан кейин,
замона аҳлининг мажлисидан туриб кетишим яхшидир.

Айтдики: «Сен мастсан, ўтира олмайсан, ўрнингдан тур»,
ўтира олмас эканман, қайдан тура оламан?

Ҳар замонда майхона пирининг ёнида бир нафас ўтирсам,
бахтиёрликдан ёшариб, ўрнимдан тураман.

«Эй Фоний, у базмдан нима учун туриб кетасан?» деб сўрайсан,
ёрим билан бегона одам ўтирган бўлса, туриб кетаман.

Унинг юзига орзуманд бўлсамда, боқа олмайман,
у ой мажлисда бўлса, мен шунга шодман.

Ҳажрингда аччиқ йиғилар лаззатимга заҳар солди, бир
шакарханда билан жон комини ширин қилсанг, нима бўлади.

Сарв қаддинг ниҳолини кўзимга ўтқазгач, ўзганинг
хаёл дарахтини дил бўстонида суғуриб ташладим.

Жигаримдан оқаётган қон қатраларидан хурсандман, чунки бу жигар
парчалари фарзандларимдир ундан оқаётган қон фарзандларимнинг
фарзандидир.

Эй ҳажрининг тийғидан очилган жароҳатни тикувчи, сўкиб ташла,
шоядки, унинг кипригидан бир неча ўқ келиб кирса.

Бир гўзалнинг зулфидан белимга зуннор боғлаганману
лекин ислому дин ёлғон тухматини ўзимга боғлаб юрибман.
Менинг мажнунона ғавғо-тўполонимдан телба ит ҳам қочади,
эй насиҳатгўй, қандай нодонсанки, мени ақлли қилмоқчи бўласан.
Ҳижрон меҳнатининг тийғидан пораланган дилим
тинчланармикин деб, томоғимга майни томчи-томчи қўяман.
Эй Фоний, мен девоналикда расвои олам бўлдим, шу, ҳолатда;
менга насиҳат берган киши мендан ҳам тентакроқдир.

Ёрнинг икки кўзига асир бўлганим учун ҳамиша менга
ўқ отадилар, мен ғарибга раҳм қилинлар, кофирларга асирман.
Воиз жаннату ҳур тўғрисида афсона айтса-да уни
мен қандай қабул қилайки, ёрнинг кўю қомати шайдосиман.
Менинг ажалим рақиб, ҳаётим у жонбахш лабдир, на
ундан ўзимни олиб қочаман ва на буни баҳридан ўтаман.
Мен унинг бир тийғи орзусида ҳалокману у бошқага тийғ
тортади, агар ғайратдан ўлмай қолсам, ўлдирсангиз ўрни бор.
Менга жабрни раво кўрмайсан, эй воҳ, васлингни қандай
орзу қилай, сенинг остонанг олий, мен бўлсам хори зорман.
Менга меҳмон бўлиб келсанг, оҳ уриб ярим жонимни
олдингга тортаман, чунки бору йўғим шу, бошқа матоим йўқ.
Фоний каби бир назар пайида кўйингга кирдим,
аҳён-аҳёнда ҳолимга яширинча назар ташлаб қўй.

Мусалло (мачит, ибодат жойи) сувига тушгандан кўра,
этагим зарини тиниқ майга ташлаганим яхшироқ.
Бода сотувчи муғбачанинг лабидан май томса,
хомтама кўнглимда беҳуда таманно тугаман.
Агар бошимни ул остонадан кўтарсам меҳробга
қўймайман, қаердан кўтарган бўлсам, ўша ерга қўяман.
Агар базмингда бир жом қуйқумини ичсам, шунча
маст бўламанки, муғлар хароботига бориб ғавғо қиламан.
Шундай диним бўла туриб мени кофирга чиқарди,
зуннор ва чалипони кўп уят қиламан.
Йиллар давомида майга булғанган далқни дарёга
соламан гарчи у пок бўлмаса ва дарё булғанса ҳам.
Фано биебонини ўтиш учун оёқдан қолсам ҳам,
Фонийдек икки дунёга бошимни эгмайман.

Тураднган жойимни масжид ёнидан четга курсам,
у ердан ўзимни муғлар дайрига ташлайман.
Агар майхона тўридан жой тополмасам, бу ҳам яхши,
ожизлик ва ҳожат тилаб остонага бошимни қўяман.
Аста-секин такводан узоқлашиб, жадалроқ риндликка
яқинлашаман-да, ўзимни ўртага отаман.
Риндлардан бўлмасам ҳам, май ғавғосида ўшалар
(риндлар)га ўхшаш учун фиғон чекаман.

Муғлар дайрининг ўтхонасида тутантирик бўлиш
учун зори нотавон жисмимни ўтга ёқаман.
Ёр бир базмда май ичаётган бўлса, ўлим кўрқинчида
у ерга қандай кириб олишни билмайман.

Ишқда қандай қиёматлар борлигига қара, мен ҳар
ҳижрон тунида қиёмат кўзғатаман.

Яширин доғим ташлаган бу сиёҳларимдан (?)

бир фалак юлдузларини ўртантирсам бўлади.

Эй Фоний, ўзлик юки оғир, фақр йўлини босишга
монёлик қилгани учун уни ташлайман.

Яна дайрда ишвагар бир гўзални кўраман,
ундан дин аҳлига ғавғою бало кўраман.

Эй зоҳид, унинг юзига қарасам, айб этма!

Худо санъатини томоша қилсам, нима айби бор?

Ваҳдат йўлида сиз биз (деган сўз) йўқ, ҳушёр бўл,
чунки мен бу сиз бизни айна хато деб кўраман.

Эй ой, фалак вафосизликни сендан таълим олганми?

Чунки фалакни вафодорлар душмани деб биламан.

Майхона эшиги гадоси бўлганим учун айб этма,
чунки у эшикда ҳамма шоҳларни гадо каби кўраман.

Кофирлар риёкорлик билан имон пайида бўлсалар,
мен фано дайрини яхши макон деб биламан.

Эй Фоний, фано жомини нима учун Ҳофиз янглиғ сипқармай,
(чунки мен фонийликнинг) ҳаммасини Ҳофизу Жомий йўлида кўраман.

Биз майхонага гуноҳдан халос бўлиш учун келдик,
яъни риёкорона зоҳидликдан паноҳ ахтариб келдик.

Икки қадах (ичгач), икки дунёга ҳам бош эгмаймиз,

(ва бу дунёнинг) дабдабаю мартабаси учун келдик, демаймиз.

Юзимизни майхона йўлига қўйганимиздан кейин

«йўлдан адашган» деб таъна қилма, чунки юзимизни ерга қаратиб келдик».

Майхона пири карам билан кўлимиздан тутмаса

(ҳолимиз хароб), риё денгизида гуноҳга ботиб келдик.

Биз масту беҳуд бўлиб, оҳ ўти билан келганимизда

ғам-ғуссанинг хасу хашаги ҳеч нимага арзимайди.

Қора кунимиз бизни қора кўзинг олдига келтирди,

биз бахти қоралар яна қора уйга келдик.

Фонийнинг кўзида эшигинг тупроғининг миннати қолди,

миннат юкини кўтариб икки букилган қомат билан келдик.

Биз ғамдан қочиб майхонадан паноҳ топганмиз,

йўлсизликдан қутулиб энди йўлга кирганмиз.

Юрак зухд совуқлигидан афсурда эди,

соғар олови сари паноҳ келтирганмиз.

Эй бодафуруш муғбача, тонг вақтида эшикни оч,

чунки, кечаги майдан хароб аҳволга тушиб қолганмиз.

Худпарастлик хаёллари гуноҳига ғарқ бўлиб келганмиз,
шояд харобот пири бизни майга шўнғитса.
Хатолар тутунидан юзимиз шунчалик қора бўлганки.
фақат кечирим бодасидан сурхрўй бўлишмиз мумкин.
Сочларингни булут каби очгил, биз шайдолар,
ойдек юзингни кўриш учун келганмиз.
Эй Фоний, оҳ агар ёр юзини ёпса,
чунки ойна олдига оҳ шамоли билан келганмиз.
Дўстдан салом ва хабар келтирган қандай шамолдирки,
ундан руҳим тоза ва димоғим чоғ бўлди.
Руҳим тоза, димоғим чоғ бўлган бўлса-да,
лекин васлинг хабари дилимдан оромимни олди.
Тузоққа тушган хуркович овдек
дилим ҳар дамда сийнам ичида типирчилайди.
Аллоҳ-Аллоҳ, сенинг майга беланган жон бағишловчи
лабинг Хизр суви ичган Исо сингаридир.
Эй соқий, юзинг аксини қадаҳда кўришдан ташқари
ойинанинг аксини ойинада ким кўрибди?
Эй маҳваш соқий, май (қуя) бошла,
чунки (дунёнинг) охири нима бўлиши маълум эмасдир.
Эй Фоний, унинг қошида куфр(дини) равнақи исломдан зиёда бўлса-да,
унинг куфрида сенинг дининг равнақ топади.
Эй бадмаст кофир, дилимни ҳам, динимни ҳам олдинг,
жон ҳам сенга фидо бўлсин, буни ҳам олмасдан бепарво ўтиб кетма!
У гажагинг қулоғингга гапирадио, уни эшитиш учун
қошинг ҳам эгилиб, пешонангдан пойлаб туради.
Сенинг ҳуснинг нақшини (яратиш) шундай мушкулки,
уни чизишда Хитой наққоши ва Чин суратгарининг бели букилди.
У муғбача муғлар дайрида (юзидан) парда кўтаргач,
юзларча пардалару парда остидагилар фиғон кўтардилар.
Эй муғлар пири, иккинчи марта тавбамни буздим,
бир катта косада менга май беру гуноҳимга қарама.
Дилимда ўқингдан юз узук ҳалқаси ва
меҳринг хатининг муҳри ҳам бор.
Эй Фоний, жабрдан нима ғам, чунки балокаш ошиқлар висолга етиш
эҳтимолигагина эмас, балки аниқ етишга ҳам (умид боғлай оладилар).
Мен зору балокашдаги бу дил, дил эмас,
балки у сендан сийнамга (тушган) бир парча ўтдир.
Эй соқий, дилим ҳажрдан кўп жафо чеккан,
висол умиди билан симириш учун бир қултум май бер.
Мени хотиржам қилиш учун юзингни оч, мен савдойининг
паришон сочинг сингари ташвишли, ошиқ дилим бор.
Чаққон гўзалим ҳар тарафга жавлон урмоқда,
отининг туйғи тупроғи бўладиган бошим бор.

Янги ойдек эгилган қаддим билан эл орасида танилдим,
бу ҳамма шуҳратимга у чаққон маҳваш сабабдир.

У (чапани табиат) шўх (менинг ножўя ҳаракатларимдан) ғижинар экан,
унинг ҳазил-мазах ва енгилтаклигидан менинг ҳам ғашим келади.

Агар халқдан бир ноҳушлик етса, Фоний каби бўламан,
чунки замон аҳлининг ноҳушлигига хушторман.

У кумуш бадан: «Йўлимни супур!» деди, мен: «Кўз устига!» дедим,

Яна: «Йўлимга сув сеп!» деди, яна: «Кўзим билан» дедим,

«Зулфим билан юзимдан бир кун жудо бўлсанг,

оқшомдан тонг отгунча йиғлайсанми?» деди, мен: «Кўзим билан» дедим.

«Агар лабимни эслаб, гулранг май ичсанг, жигар қони
билан косани тўлдир», деди, мен: «Кўз устига», дедим.

«Агар юзим билан жонинг кўзини ёритмоқчи бўлсанг,

Ҳамма гўзаллардан назарингни уз!» деди, «Кўз устига» дедим,

«Агар ҳажр жомидан кўзинг хира тортса,

юзим шамъини кўзингга нур қил», деди, мен: «Кўз устига», дедим.

«Кўзингга айт, отим йўли тупроғидан сурма қилганида (кўзинг) равшан бўлса,

сурмадан миннатдор бўлмасин!» деди, мен: «Кўз устига» дедим,

«Эй Фоний, ишқ аҳли маҳвашларга қараган чоғда

сен менга боқ!» деди, мен: «Кўз устига» дедим.

Дайрда бир маҳваш шўх муғбачага зорман,

ва унинг ҳажридан юзининг холи каби ўт ичидаман.

Ёр кўйи томонидан фироқ шоми етди, тонг шамоли

мени зулфи каби (паришон) қилди.

У дилкаш шўхим зулмпеша гўзаллар каби

дилим нақдини кафтимдан тортиб олиб кетди.

Фалак мени мажруҳ этди, шундай қилганига қарши

тиник қадах билан унинг ғашликларини (кўнглимдан) кўтар!

Эй кекса майфуруш, менинг зоҳидлигимни таъна қилма,

май қадахини қанча тўлдирсанг ҳам симиравераман.

Фалак хурсанд бўлсин ёки хурсанд бўлмасин, менга нима ғам?

Чунки мен фақрлик иқболи билан бошимга нима келса хурсандман.

Эй Фоний, агар одам авлодидан хафа бўлсам, айб этма

чунки мен бир париваш шўхнинг волаи шайдосиман.

Телба одам каби ҳар томонга қадам ташлайман,

Ҳар хил баҳона билан майхонага (югураман).

Кўча болалари менга тош ота бошлаганларида,

яшириниш учун яна ўзимни вайронага оламан.

Ҳар кеча мастона наъра (уриб), зуҳду риё аҳлининг

кечки намозини юз марталаб бузиб юбораман.

Хирқамни гарав қўйиб, келтирган емишимни

майхона кайфу сафо қушларига дона қилиб сочаман.

Ҳар кун аҳдимни бузиб, майхонага югурганим учун

шайх олдида уятлиман.

Зорлигим ва эзилишимга ёру ошнолар сабаб (бўлганлар),
бегоналарга нима учун тухмат қилай?

Фоний, ҳар кеча парвонага кўз ташлаганимда
унинг (ёрнинг) васли шамъидан фонийлик талаб қиламан.

Муғбачаларнинг ҳавасида нотавон бўлганимдан бери
дайрда муғлар пири даргоҳининг тупроғиман.

Бу остона даргоҳининг тупроғи бўлганимдан буён
назар аҳли менинг тупроғимни сурма қилади.

Агар кексайган чоғимда бошимда йигитлик хаёли бўлмаса,
нима учун ёш гўзал юзига ошиқ бўлдим?

У шўх суворий ҳар тарафга от чоптирганида ити каби
кетидан югурсам, одамгарчиликни жуда ўрнига қўйган бўлардим.

Ишқ дарди бахти билан бошқа бир оламман, агар ундай
бўлмаганимда, нима учун кўзиму дилим дарёю қон бўлди.

Нишонаси зоҳир бўлмаган у пари ишқи туфайли
жунун аҳли орасида бенишонман.

Ғам лашкари кўрқинчидан ватаним майхона бўлди
энди ғам йўқ, чунки бу ер дорул-амондир.

Ишқ даштида овора, ҳуркович ва бехонумон
бўлганимдан бери ўзлигим балосидан қутулдим.

Фоний, бундан зиёда баён ва аён қилолмайман,
чунки фалончининг ҳавасида шундай ошиқ бўлганман.

Кеча ҳижрон доғидан ўтдай иситмам бўлса-да,
бу кеча ўтнинг ўрташи ундан зиёдроқ бўлди.

Дарду заифлигимнинг ҳар иккови ҳам ҳалокатли эди,
агар сўрамоққа келсанг, жон беришга тайёрлаб қўйганман.

Ҳайитнинг янги ойини излар эдим,
отингнинг тақаси шуъласидан кўзимни равшан қилганимдек.

Ҳажр замони ва фироқ кунларида сендан ва ўзимдан
қолип (тан)сиз руҳ ва руҳсиз қолипим бор эди.

Ичишда майхона мастларига яқинлик изласам, айб
бўлмайди, чунки табиатан улар билан яқинлигим бор.

Кеча кипригини тикани хаёлида ухлолмадим,
чунки қўйлагим ичида юз чаённинг ниши бор эди.

Эй Фоний, ғам ҳароратида юрагим оташи камаймади,
чунки лабимдан томган сув учукдан эди.

Унинг лаъли ёди билан гулранглик майга эгилсам,
даврон пиёласини жигар қони билан тўлдираман.

У ҳеч нарсани ёқтирмайдиган ёр экан, шунинг учун мен изтиробдаман,
чунки мен нима қилмайин, у ёқтирмайди, найлайин?

Майхона фақирларининг хуморини тарқатиш учун
майга пулим бўлмаса, жойнамозимни гаровга қўяман.

Агар ободликни май устига қурмоқчи бўлсам,
айшу ишрат биносини Амударё устига қуришга уринишимдай бўлади.

Мен — бир маромда қадаҳ айлантирувчининг, фалакнинг
бир маромда айланмаганига илтифот қилишим таажжуб бўлади.
Атар ҳодисаларнинг фитна ва ғавғосидан даҳрнинг вазияти
ўзгарсаю, мен вазиятимни ўзгартирсам, ринд эмасман.
Эй Фоний, халкнинг хафалиги, мартабаю даража хусусидандир,
майхонада қўлимда қадаҳим бўла туриб, ўзимни нега хафа қилай?

Айзан

Мусулмонон, диле озурда дорам,
Тане селоби меҳнатбурда дорам.
Илочи дилмакун чуз марҳами васл,
Ки аз неши фироқ озурда дорам.
Тане бе сўзи дил, аз чони худ сер,
Бияйних чун чароғи мурда дорам.
Рафиқонро, ки аз ишқ оташинанд
Зи оҳи сарди хеш афсурда дорам.
Гули уммеди худ чун гулшани даҳр
Зи айни ташнагӣ пажмурда дорам.
Маро чи гурдаи даврон кашидан,
Ки сад неши бало дар гурда дорам.
Чу Фонӣ накши ғайр аз сафҳаи дил,
Ба теғи бедилӣ бистурда дорам.

Татаббуъи Хоҷа

Зи пири майкада файзе, ки мерасад сўям,
Ба шайхи шаҳр надидам, дурӯғ чун гўям?
Маро чу қиблаи мақсуд гашт дайри фано,
Ба хоки дарғаҳи риндон аҷаб мадон рўям!
Аз он замон, ки ба майхона муҳтасиб май рехт,
Чу мушк хоки хароботи ишқ мебўям.
Зи бими он ки наёяд бурун зи маҷлис маст,
Ба лоба монёи он хубрӯи бадхўям.
Ба чехра гарди раҳаш дафъи ашқу оҳам кард,
Ба бод чун дихамаш, ё ба об чун шўям?
Махон зи дайр сӯи Каъбаам, барои Худо,
Чаро ба Каъба равам, чун ба дайр бо ўям?
Ба ҳою-ҳўй агар нўш мекунам маи ишқ,
Умеди он, ки расонад ба ў ба як «ху»ям.
Кучо ба афсари шоҳӣ сарам фуруд ояд?
Ки ман гадои хароботу хоки он кўям.
Ба роҳи ишқ агар мушкиле фитад, Фонӣ,
Зи рӯҳи Ҳофизу маънии Ҷомияш чўям.

Ҳашмати Чам расад сабӯҳ, аз карами илоҳиям,
Ҷоми ҷаҳоннамост меҳр, аз маи субҳгоҳиям.
Ин ки ба май фитодаву ғарқа наям аҷаб мадон,
Ҷисм чу коҳ, барги ман бину узори коҳиям.
Шайх зи ишқу бодаам таъназанону турфа он-к
Ман ба ҳамин ду кори худ дар ду ҷаҳон мубоҳиям.
Ғар ба вараъ малак шавам пок зи ҳар гуноҳу ҷурм,
Ҷурму гуноҳ бас бувад даъвии бегуноҳиям.
3-оташи май ҷӣ сон шавад сурх узорам, эй рафик,
Ҷунки зи дуди маъсият омада рӯсиёҳиям.
Неку бадам мабин ба лутф аз баду неки ман мапурс,
Нест ба ҷуз бадӣ зи ман, ғар ту накӯ нахоҳиям.
Ман, кӣ чу Фониям гадо, дарғаҳи пири дайрро,
Дил накашад ба ҷониби маснаду мулки шоҳиям.

Татаббӯъи Хоҷа

Нишаст мурғи хаёлат чу дар нишемани чашм,
Аз он шудаст паридан ба ҷонибат фани чашм.
Чу субҳ рӯй кашидӣ дар абри тираи зулф,
Ба шомӣ ҳаҷри ту шуд тира рӯзи равшани чашм
Зи ашки сурх бароварӣ лолаҳо, лекин
Гуле чу рӯи ту ҳосил накарда гулшани чашм.
Дуре ки рехту поят шуд он қадар подош,
Зи хоки пои ту, к-омад даруни махзанин чашм.
Зи айни мардумӣ, эй нури дида, сокин шав,
Ба сони мардумаки дидаам ба маскани чашм.
Зи ашки сурх маёрам, агар ба хонаи дил
Равӣ зи баҳри тамошо ба сӯи равзани чашм.
Ба сад умед дили нотавони Фониरो
Ҷӣ буд хастани миҷгон зи баъди бурдани чашм?

Айзан

Гулбун нагашта сабз, таманноӣ май кунам,
Худ гӯй, чун ки гул шукуфад, тавба кай кунам?
Чун чилва кард шоҳиди бӯстон ба обу ранг,
Гулгуна бар узори вай аз оби май кунам.
Дорам ба ноз васли ҷавонони боғро,
Ёд аз чи рӯ зи баҳману аз золи дай кунам,
Ин нуктаро, ки “ҷумла ба бод аст кори умр”
Дар ҳар дам истимоъ зи овози най кунам.
Оинаи Сикандарам аз ҷоми май ба даст,
Хоҳӣ хабар зи тоҷи Ҷаму тахти Кай кунам.
Ҳодист пири дайр аз он аҳли зуҳдро,

К-аз раҳ фитодаанд далолат ба вай кунам.
Ҳастӣ миёни дилбару Фонӣ фиканда буд,
Ин раҳ чу барқ бӯд, ки ба як гом тай кунам.

Мухтараъ

Аз хаёли он миён фикри муҳоле доштам,
Буд агарчи бас муҳол, аммо хаёле доштам.
Гарчи чун сағ буд дар дашти ғамам саргаштагӣ,
Шод будам, к-аз ғами мушкинғизоле доштам.
Шоми айшамро зи гардун тирагӣ ҳаргиз набуд,
То зи соғар ахтари фархундафоле доштам.
Мулки дилро лашкари ҳичрону навмедӣ гирифт.
Он бишуд, к-аз бахт уммеди висоле доштам.
Равшанӣ медодӣ, эй соқӣ, ба як даври маяш,
Аз ҷафои давр агар бар дил малоле доштам.
Шоми аз бемории ҳичрат чунон гаштам, ки рӯз
Ҳар касам дид, ончунон пиндошт, соле доштам.
Аз ҷунуни Фонӣ ар Мачнун тааҷҷуб менамуд,
Буд он вақте ки аз ақл эътидоле доштам.

Мухтараъ

Зи доғи бода, ки гул-гул шудааст пираҳанам,
Лаҳад шавад чу гулистон, гар ин бувад кафанам.
Зи даҳр маст равам он чунон, ки рӯзи ҷазо
Муҳоли маҳз бувад омадан ба хештанам.
Чунон зи бодаи васл он маҳам дигаргун сохт,
Ки ман ба хеш надорам гумони он, ки манам.
Зи зуҳди хушк илоҷам бувад рутубати май,
Равам ба майкада, к-он буд аз азал ватанам.
Манам чу олами кубро, чи ғам зи ҷурми қадах,
Ки рӯзи ҳашр нагунҷад ба дӯзах ин баданам.
Чу мурғи гулшани қудсам ҳамон бувад авло,
Ки хешро ба ҳамон обу он ҳаво фиканам,
Чӣ сон хаёли иқомат кунам ба боғи ҷаҳон?
Ки ҳаст ориятӣ як-ду, рӯз ин чаманам.
Ҳавои муғбачагонам барад ба дайри муғон,
Ба ихтиёри худ он сӯ қадам чи гуна занам?
Агар ба боғ равам бе висолаш, эй Фонӣ,
Чӣ бандаду чӣ кушояд зи сунбулу суманам?

Татаббуъи Махдум

Мани бедил, ки баҳри қомати он симтан мирам,
Гаҳ аз рафтори раъно, гаҳ зи андоми бадан мирам.
Магар чину шикасти сафҳаи умру ҳаётам шуд,

Ки дар ранги қабои ӯ ба ҳар чину шикан мирам..
Ба ҳар тири ҷафояш синаи худро сипар созам,
Муродам, ин ки аз тираш ба ҳар оину фан мирам.
Ба ҷурми ишқ агар қатлам кунад, чонам фидои ӯ,
В-агар не, пеши теғаш ман ба ишқи хештан мирам.
Азои Вомиқу Фарҳоду Маҷнун доштам в-акнун
Намонад чун мани соҳибазо рӯзе, ки ман мирам.
Зи сӯзи ҳаҷр шоми бекасӣ, чун шамъ хоҳам мурд,
Аҷаб не, чун фитода оташам дар пираҳан мирам!
Ба истиғнои зуҳд аз софи Кавсар ҷон ҳамечустам,
Фанои ишқ бин Фонӣ, ки баҳри дурди дан мирам.
Чун паи он оҳуи Чин руй дар сахро ниҳам,
Ҳар қадам бар хок молам чашму в-он гаҳ по ниҳам.
Хоки кӯяшро ба хуни ман маёмез, эй рафик,
Марҳаме хоҳам, ки бар захми дили шайдо ниҳам.
Чун шиканчи зулфи ӯ болои ҳам бандам хаёл,
Бар дили савдоии худ мояи савдо ниҳам.
Чун хаёли рӯи худ бар рӯи ӯ орам ба дил,
Дил чи сон дигар ба рухсори гули раъно ниҳам.
Кош пойи худ ниҳад бар чашму рӯи ман сағаш,
Ё манаш ёбам нишон, то чашму рӯй он ҷо ниҳам.
Гаштаам он сон малул аз макри аҳли хонақоҳ,
Хоҳам ин дам рӯй дар дайри муғу тарсо ниҳам.
Чун лаби соқӣ расад, зоил кунам нақши қадаҳ,
Дар кашидан чун даҳан бар соғари саҳбо ниҳам.
Ман, ки дурди ҷоми риндон хӯрда бошам, эй Хизр,
Лаб ба оби зиндагонӣ бо сад истиғно ниҳам.
Фониё, з-он пеш к-андар дайр паймоям қадаҳ,
Рӯ ба хоки пойи риндони қадаҳпаймо ниҳам.
Ман, ки дурдикаши он муғбачаи хамморам,
Ҷоми Ҷам, кӯҳнасафоли дари ӯ пиндорам.
Базми ӯ ҳалқаи ҷамбияти маҳсусон аст,
Ман, ки мардудаму ошуфта, набошад борам.
Чун кашам ҷониби риндон сабӯи бода ба дӯш,
Таъни зоҳид шунавам, лек ба хешаш корам.
Пушт аз бори ҷафои фалакам гашта нигун,
Дӯш зери сабӯи базми маҳе афкорам.
Зоҳидо, куфри худу дини ту дидам, нашавам
Розӣ, ар паҳлӯи тасбеҳ ниҳӣ зуннорам.
Шайхи шаҳрам чу диҳад тавба зи май, нест валек
Пири дайр ар шунавад кор ҷуз истиғфорам.

Татаббӯи Махдум

Ин ки хокистари гулхан шуда оромгаҳам,
Шонд девонагии ишқ ба хоки сияҳам.
Не ба хокистари гулхан, ки ба оташгаҳи ишқ,
Чун самандар шуда аз ҳаҷри ту оромгаҳам.
Сӯзи ишқи ту ба ҳаддест, ки аз хирқати он
Чун гурезам, бувад оташкадан ғам панаҳам.
Ин, ки теғи ғаму андӯҳи ту дар хунам шонд,
Ашки гулгуна ба хунобаи дил бас гуваҳам.
Кавсар ояд ба кафам ё на, чӣ донам фардо?
Авли он аст, ки имрӯз май аз каф надихам.
Гунаҳ омурзам агар лутфи вай аст, эй зоҳид,
Бодаву ишқ агар ҳаст гунаҳ, бегунаҳам.
Рӯи поки ту чу манзур бувад чашмамро,
Шӯям аз ашк ба хуршед гар афтад ниғаҳам.
Тарафи дайри муғон чун кашадам дасти қазо,
Эй дил, аз панҷаи тақдир бигӯ чун бичаҳам?
Фонӣ, Искандараму Хизр, аз он рӯ, ки расид
Хабари фатҳи шаҳам бо сухани васли маҳам.

Татаббӯи Хоҷа

Чи асар дар назари пири муғон аз ҳушам,
К-аз паи хӯрдани май муғбача тобад гӯшам.
Бода нӯшам чу баҳушам, ки шавад зоил ҳуш,
Чун нанӯшам, ту бигӯ, гашт чу зоил ҳушам?
Нӯшаму чашм бипӯшам, ки набинам ғами даҳр
Чашм чун во кунам, аз ваҳм дигар раҳ пӯшам.
Эй, ки гӯй фитад аз май ба дилат чӯши дигар,
Чӣ аҷаб з-оташи сӯзон агар афтад чӯшам?
Чун забонест маро ҳар сари мӯ дар васфат,
Гарчи аз шарҳи ғамат ҳаст забон хомӯшам.
Рӯзӣ аз «наҳну қасамно» чу нагардад каму беш,
Н-оядам беш зи қисмат, чӣ зиёдат кӯшам.
Доғҳои маям аз хирқа чӣ пӯшад, гар ман,
Доғҳои бадан аз хирқа ба ҳар сӯ пӯшам?!
Чун зи танҳои ҳичрони ту нолам, ки бувад
Ҳама шаб гардани савдои ту дар оғӯшам.
Фонӣ аз пири муғон хост ба қон соғари май
Аз карам гуфт, ки муфтат диҳаму нафрӯшам.

Айзан

Бар дари дайри муғон ҳар рӯз хидмат мекунам,

Сад тафохур 3-ин шараф бар аҳли давлат мекунам.
Пири дайрам, гар ба ҳар умр диҳад як чом май,
Солҳо аз масти он бода ишрат мекунам.
То надонандам, ки аз ишқи ки Мачнунам чунин,
Ҳар паривашро ба меҳри хеш тӯҳмат мекунам.
Хӯгарам бо ҷавр, манмо лутфи беҳад, 3-он ки ман
Мефитам дар ранҷ, агар ин тавр одат мекунам.
Гарчи дар дайрам гадо, лекин ба як паймона май
Бо сад Афредуну Чам изҳори ҳашмат мекунам.
Ваҳ, чи пшқи муфрит аст ин, 3-он ки дар ҳар чанд рӯз
Дар дигар навъи чунун дар шаҳр шӯҳрат мекунам.
Гар мусулмонон бисӯзандам, ҷазо набвад ҳанӯз,
Ман, ки баҳри кофире тағйири миллат мекунам.
Ин ки гаҳ мағрури зӯҳдам, гоҳ ринди майкада,
Аз талаввунҳои ҳоли хеш ҳайрат мекунам.
Хилвати зоҳид паи мақсуд бошад, Фониё,
Лек ман чун ёфтам мақсуд, хилват мекунам.

Айзан

Ба узри тавба зи риндон агар канора кунам,
Чу пири дайр қадаҳ дорадам, чӣ чора кунам?
Маро зи зулмати тақво чу чашм торик аст,
Ба ламъаи маи равшан чӣ сон наззора кунам.
Ба азми тавба набояд зи шайхам истимдод,
Ба кори хайр чи ҳочат, ки истихора кунам.
Хуш, он даме, ки зи май талх-талх гирякунон
Ба ёди гулрухи худ чома пора-пора кунам.
Зи сарву лолаи даврон фузун бувад зи ғамат,
Ба сина гар алифи доғро шумора кунам.
Ҳароратам чу физояд зи шахдҳои нифоқ,
Ручӯъ сӯи май маст, талхкора кунам.
Бувад фанои муродам зи бахти бад, Фони,
Шикоят аз чи зи гардуну аз ситора кунам?

Айзан

Дар харобот ар шабе майли қадаҳ камтар кунам.
Узри онро рӯзҳо андар сари соғар кунам.
Хоҳам аз доғи ҷафо в-аз захми гардун лоловор,
Хоку хун бар сар кунам в-аз хоку хун сар бар кунам.
Ман, ки нӯшам дар сафоли кӯҳнаи майхона дурд,
Майл кай бар софии ишрат ба чоми зар кунам.
То ки дар оташғаҳи дайри муғонам шӯъласон,
Гоҳи мурдан бистари роҳат зи хокистар кунам.
Ҳар дам аз кайфияти май чун фитам дар оламе,

Маст бошам чун ки майли олами дигар кунам.
Бас, ки дорам хори ғам з-ин гулшани нилуфарӣ,
Кай ба гулшан майл бар гулҳои нилуфар кунам?
Ман кию номи висол, ин бас, ки дар девонагӣ,
Чон фидои ишқи он ҳури парипайкар кунам.
Кор бе тақдир чун мумкин набошад, эй ҳақим,
Кай назар бар сайри чарху гардиши ахтар кунам?
Фонӣ, чун сурхрӯй боядам дар роҳи фақр,
Хирқаву сачҷодаро раҳни маи аҳмар кунам.

Айзан

Зи хайли ғам, ки амон як замон намебинам,
Ба ғайри майкада дор-ул-амон намебинам.
Чунон ба кӯи ту нобуд шуд танам, ки зи заъф,
Ба ҷаҳд ин бадани нотавон намебинам.
Дар он, ки муғбачаам соғаре диҳад, эй дил,
Ба ғайри хидмати пири муғон намебинам.
Саволи бӯса, ки кардам, гарам ҷавоб надод,
Аҷаб мадор, ки ҳечаш даҳон намебинам.
Ҷаҳони аҳду вафо дар ҷаҳон туй, варна,
Вафои аҳд дар аҳли ҷаҳон намебинам.
Махон зи Вомиқу Маҷнун, қиссаи ман хон,
Ки баҳри гиря, чунин достон намебинам.
Муназзаҳ аст зи дидан ҷамолаш, эй Фонӣ,
Назар ба ҷашм чу хоҳам аз он намебинам.

Айзан

Ман, ки ҳар дам зи фалак сад алам ояд пешам,
Ғайри беҳушию мастӣ чӣ салоҳ андешам?
Гар ба зуннор миён чуст кунам, айб мадон,
Ман, ки дар хизмати он қотили кофиркешам.
Ҷигару дил накунам тӯъма сагатро, ки шудааст
Ҷам ҷигар хастаи заҳри ғаму ҳам дилрешам.
Накунад суд маро қисвати дарвешона,
З-он ки дар хирқаи фақр омада нодарвешам.
Софи базмат зи чӣ рӯ кам расадам аз ушшоқ?
Чунки дар дурдқашӣ, аз ҳама риндон пешам!
Хуни ашкам аҷабе нест чу он лӯливаш
Зада бар мардумаки дида зи миҷгон нешам.
Маҳвашон гарчи балоянд чӣ ғам, эй Фонӣ,
Ман чу дар ишқ гирифтори балои хешам.

Дар бевафоии аҳли замон

Зи бевафоии аҳли замон наёзорам,

Вафо кӣ дид аз эшон, ки ман тамаъ дорам?
Ба дасти ҳар кас гуле доштам зи гулшани меҳр,
Зи дашти чавр ба хотир нишонд сад хорам.
Зи чаврашон шудаам он чунон, ки дида ба ҳур
Агар фитад, ба ҳаросам, ки дев пиндорам.
Касе, ки чон диҳамаш дар вафову ӯ ба чафо
Дилам бихаст, ба чону дилаш харидорам
Ба бевафоияшон чарх низ ҳаст шарик,
Ки ин чафо расад аксар зи чархи ғаддорам.
Зи аҳли одату расман мазаллат ояд беш,
Умед чист зи хубони моҳрухсорам?
Ба роҳи ҳар ки ниҳам сар, чаро ба раҳши ситам
Ба ним чилва бисозад ба хок ҳамворам?
Ба ҳоли ҳар ки кунам мардумони дида фидо,
Зи тири ғамза бидӯзад ба дида мисморам.
Аз ин балият агар вонарастам, эй Фони,
Зи чаврашон ба чӣ анҷомад охири корам?

Мухтараъ

Рӯз чандон бошад аз дарди фироқат меҳнатам,
К-аз барои нола кардан шаб намонад қувватам.
Чун дилам аз диданаш бетоқатиҳо мекунад,
Дигаре гар бинадаш ваҳ чун бимонад тоқатам?!
Гарчи ҳайронӣ ба ҳуснаш бошад аз ҳад фузун,
Ҳаст дар ишқи худ афзунтар зи ҳуснаш ҳайратам.
Эй, ки гӯӣ: «Чун рухаш дидӣ чаро хушат намонд?»
Ихтиёрам нест, к-ин бошад қадимӣ одатам.
Дил зи доғи ишқ шабҳо сӯз беҳад дида буд,
Лек сӯз ин буд, к-имшаб сӯхт доғи фурқатам.
Сӯхбати ваҳши биёбонам зи мардум хуштар аст,
3-он ки ваҳшӣ гаштаам, бошад аз инон ваҳшатам.
Баски аз мардум расида бар дилам номардумӣ,
Мардumi чашм ар бувад, хуш нест бо ӯ сӯхбатам.
Соқиё, бардор аз хокам ба як чоми шароб,
3-он ки бошад бар уручи чарх моил ҳимматам.
Бевафоянд аҳли даврон, Фониё, лекин чу ман
Ҳастам аз аҳли вафо, набвад бад-эшон нисбатам.

Дар таври Хоҷа

Шабе, к-аз майкада масту сарандозон бурун оям,
Намояд чарху анҷум сабзаву шабнам таҳи поям.
Нашоти мастиям чун дар суруд орад, ба ҳар нағма
Кунам Ноҳидро дар гирия аз мастона ғавғоям.

Ва гар муфрит шавад мастию дар лаъб оварам пӯя,
Мидод аз Муштарӣ в-он гаҳ давог аз Тир бирбоям.
Зи Кайвон тоҷу аз Миррих теғашро чу бирбудам
Барам ин чумларо дар базми моҳи маҷлисороям.
Матоъи чор гардунро ба хоки базми ӯ резам,
Пас он гоҳе ба чашму чехра хоки бандагӣ соям.
Ба як чомам агар аз лутфи беандоза бинвозад,
Кашам, гар худ ҳама он чом бошад чархи миноям.
Зи чарху анҷум асбоби ҳаводис чун ки шуд маъдум,
Набошад то абад аз офати афлок парвоям.
Равам бо хогири чамъу дили фориғ ба майхона,
Дигар аз касби осоиш ҳаме як дам наосоям!
Хаёлоте, ки кардӣ, дар фано дарҷуст, эй Фонӣ,
Чу он ёбӣ, дар ӯ ин орзӯҳо бо ту бинмоям.
Сармаст дар кӯи муғон худро ба ҳар сӯ афканам,
Бо ҳар баҳона хешро хоҳам сӯи ӯ афканам.
Раҳ гар наёбам сӯи ӯ аз чавру бедоди рақиб,
Боре ба ҳар лаъбу фусун худро дар он кӯ афканам.
Зулфаш ба дастам гар фитад, бошад ҳисоби дарди ман,
Ҳар лаҳзае гар сад гирех бар тори ҳар мӯ афканам.
Аз баҳри чашмам тира шуд, равшан шавад аммо гаҳе,
К-ӯро зи гарди ашҳаби он турк дору афканам.
Дил об гардад дар барам, аз дида ронам чӯи хун,
Ҳар гаҳ назар бо он қаду рафтори дилчӯ афканам.
Кош афканам дар оташу сӯзам дили бадхӯйро,
То кай ба дил оташ зи ҳар раънои бадхӯ афканам.
Дар дайри муғ Фонисифат ҳар чо ки ёбам бӯи май,
Дар маҷлиси аҳли фано худро ба он бӯ афканам.
Эй шаҳи сафшиканон, хисрави новакфиканон,
Сад шикаст аз сафи мижғони ту бар сафшиканон!
Талхком аз шақари лаъли лабат нӯшлабон,
Заҳрханд аз лаби ширини ту шириндаҳанон.
Аз қадат паст шуда пояи шамшодқадон,
В-аз тапат ларза чу симоб ба симинбаданон.
Хатти савдои ту бар чабҳакашон, сабзхатон,
Санги бедоди ту бар синазанон, чаврфанон.
Лаб ниҳон кун зи рақибон, ки ниҳон авлотар,
Хотами мулки Сулаймон зи бари Аҳриманон.
Бандаи пири муғонам, ки гаҳи базми нашот
Ҳаст дурдиқаши чоми карамаш барҳаманон.

Дӯш аз ҳолати парвона саволе кардам,
К-аз чӣ бар оташи сӯзанда равӣ чархзанон?
Ҷоми май гирякунон гуфт, ки донӣ, чу шавад
Ҷилвагар дар назарат шӯълаи ҷонсӯз ҷунон.
Фониё, лоласифат ғарқа ба хун рав, ки басест
Ҳар тараф ҷун ту дар ин бодия хунинкафанон.

Татаббӯи Хоҷа

Ҳаст савгандам ба тахту маснади Султон Ҳусайн,
К-аз паи ҷоҳу муродам нест бо кас шӯру шайн.
Он ки бошад аҳли бинишро паи нури басар,
Рӯфтан хоки дари ӯро ба мижгон фарзи айн.
Равзаи дилро зи бӯстони ҷамолаш фарру зеб,
Гулшани ҷонро зи гулзори ҷамолаш зебу зайн.
Дайни ӯ дон нақди ҷони ҷумла шоҳон, лек ӯ
Менагардад, в-ар талаб дорад, адо созанд дайн.
Қоф то қоф ар кашад аъдои мулки ӯ сипаҳ,
Ҳаст дар пеши набӣ ҷун ғазваи Бадру Ҳунайн.
Рахши ӯ дар пӯя дон ҷун тавсани гардун, аз он
Ҳаст наълашро ба моҳи нав тафовут байн-байн.
Фониё, то ҳашр бодо баҳри риндони ҷаҳон,
Шоҳ Абулғозӣ муъиззи мулку дин Султон Ҳусайн.

Айзан

Дар харобот мағӯ ком чӣ хоҳад будан,
Ҷуз руҳи муғбачаву ҷом чӣ хоҳад будан?
Соқие, ҷоми май оғоз бикун ҷун касро
Мест маълум.ки анҷом чӣ хоҳад будан?
Субҳидам ҷоми чу хуршед ба дастам деҳ, аз он-к
Равшанам нест, ки то шом чи хоҳад будан?
Эй, ки гӯи зи кафи соқии гулчеҳра некӯ,
Чи бувад, ҷуз маи гулфом чӣ хоҳад будан?
Ҷоми май хоҳ, ки як лаҳза ба коме бирасӣ,
Донӣ охир, ки ба ноком чӣ хоҳад будан?
Ман дуогӯяму, ки муродат чӣ бувад,
Ба ҷуз аз як-ду-се дашном чӣ хоҳад будан?
Гӯӣ: «аз Каъба хаёлат чӣ бувад эй Фониё?»
Ҷуз сӯи кӯи ту эҳром чӣ хоҳад будан?

Татаббӯи Хоҷа Исмаи

Зи фуркати руҳат эй офтоби мохвашон,
Маро ду ҷашм нигар то саҳар ситорафишон.
Кашон ту мӯи парешон равиву қоиди ишқ,

Маро ба роҳ барад аз паи ту мӯйкашон.
Чӣ роҳи он, ки кунам сачда пеши абрӯят,
Бас аст, қиблаам аз пои тавсани ту нишон.
Зи давр аҳли вафо нохушанд, эй соқӣ,
Чӣ хуш бувад, ки кунишон ба як ду ҷом хушон.
Маро, ки шӯълаи дил бар фалак расид, эй маҳ,
Мапӯш оразу ин шӯълаи маро маншон.
Сабо, зи фуркати ёрон малулам аз ҳад беш,
Ниёзи ман бирасонӣ, агар расӣ бар эшон.
Бидор чоми пур, эй пири дайр, Фониरो,
Вале ба зоҳиди худбин зи чуръа ҳам мачашон.

Татаббӯи Махдум

Тавон далер ба хуршеди осмон дидан,
Валек моҳи рухашро наметавон дидан.
Садаш рақибу ҳазораш ҳарос, чун дидам,
Ба дил расид бало сад ҳазор аз он дидан.
Кунад чунуни маро лаҳза-лаҳза дар туғён,
Руҳи париваши худро замон-замон дидан.
Маро зи ҳаҷри рухаш хорҳо ба дида беҳ аст.
Ҳазор бор зи гулҳои бӯстон дидан.
Ба сӯи абрӯи ӯ бингарам ба гӯшаи чашм,
Бад-он мисол, ки дар гӯшаи камон дидан.
Чунон, ки нуктаи мавҳум дидан аст муҳол.
Ба назди ақл муҳол омад он даҳон дидан.
Хаёл фавт макун баҳри диданаш, эй дил,
Бирав зи дур ба хуршеди осмон дидан.
Зи ишқи худ ба ғалат афканам рақибонро,
Ба чашм аз ӯ сутуда сӯи ину он дидан.
Зи чашми хеш ниҳон ғайри ӯ, Фонӣ,
Кп рӯи ёр зи ағёр беҳ ниҳон дидан.

Мухтараъ

Ба як май дар сарам, соқӣ, ҳавои лаъли ёр афкан,
Дамодам барқи шавқам з-он ҳаво дар ҷони зор афкан.
Аҷаб тира-ст, ҷоно, рӯзи ҳаҷру рӯзгори ғам,
Ба номи равшанам оташ ба рӯзу рӯзгор афкан.
Баҳористону шодурвони дебо, шоҳро авло,
Фароши базми мо дар сояи абри баҳор афкан.
Раҳат набвад ба базми он парӣ, эй дил, шунав пандам,
Шуда Мачнун дар он ҷо хешро девонавор афкан.
Миёни ваҳши саҳро солҳо гаштам, ки он чобук
Ба тири гамза рӯзе бигзарад бар ман шикорафкан.

Хумору тавба дорандам хароб, эй дил, зи сели май,
Харобӣ дар бинои тавбаву тарҳи хумор афкан.
Ба боғи даҳр чун бар хок резад, ғунчаву наргис,
Ба ҳуш овар дилу як лаҳза чашми эътибор афкан.
Маи талх ар бинӯшӣ, лабгазон як раҳ сӯи ман бин,
Ҳазорон орзӯ дар хотири уммедвор афкан.
Фано мулкест эмин аз худӣ, Фонӣ, агар мардӣ,
Зи роҳи бехудихо хешро бо он диёр афкан.

Татаббӯи Хоҷа

Бипӯшон рӯи хеш аз хирқапӯшон,
Ба риндон бода нӯш, он гаҳ бинӯшон.
Дар оташгоҳи савдои ту сӯзанд,
Риёӣ далқи худро хирқапӯшон.
Ридои раҳни мо бар май фиғанданд,
Зи баҳри бодаполо майфурӯшон.
Хурӯш аз май хушаст, эй дил, аз он пеш,
Ки гум гардем дар кӯи хамӯшон.
Фитод андар дили дурдикашон чӯш,
Чу дурди бода дар хум гашт чӯшон.
Хуморам сӯзад, эй соқӣ карам кун,
Зи оби бода ин оташ фурӯ (ни)шон.
Зи риндон мансаби Фонӣ, ба ҳар базм,
Ба души худ кашидан шуд сабӯшон.

Татаббӯи Махдум

З-оташи ишқи ту чун хок шавад манзили ман,
Алами қабр бувад шӯълаи дуди дили ман.
Ранг аз хуни дилу об зи пайкони ту ёфт,
Ғунчаҳои ғаму меҳнат, ки дамид аз гили ман.
Теғ бар ғайр занӣ, то шавад аз ғусса ҳалок,
Рӯҳбахши дигарон мешавию қотили ман.
Мушкили ман даҳани туст паи дашномам,
То даҳан во нақунӣ, ҳал нашавад мушкили ман.
Баҳри май сокини майхона шудам, буда магар
Аз маю хоки дари майкада обу гили ман?
Карда сархайли харобот маро пири муғон,
Ки шуд он муғбачаи маст маҳи маҳфили ман.
То ба фикри даҳанаш гум шудам, эн Фонӣ, нест
Як қадам беш сӯи мулки фано манзили ман.

Татаббӯи Шайх

Соқӣ, ҳаёт бахшад чун боди навбаҳорон,

Чун абр рахти ҳастӣ каш сӯи кӯҳсорон.
Хотир сухан шунав кун, дафтар ба май гарав кун,
Дар даври фақр нав кун оини комгорон.
Бод аз Масеҳ дам зад, лала ба кӯҳ алам зад,
Хуш бод, к-ӯ кадам зад он сӯ, ба хайли ёрон.
Мекун ба майпарастӣ, девонагию мастӣ,
Гӯ, шав зи ранги ҳастӣ шарманда ҳуёрон.
Зухҳод шуд нишона, дар меҳнати замона,
Аз бодаи муғона ҳушвақт майгусорон.
Будам ба рӯз хуррам в-аз рӯзгор беғам,
Ку, эй рафики ҳамдам, он рӯзи рӯзгорон?
Фонӣ бувад ба шеван, к-аз даври чархи пурфан,
Ҳам дӯст гашт душман, ҳам чумла дӯстдорон.

Татаббӯи Хоҷа Ҳасан

Гарчи балои хумор кард фузӯн ҳузни ман,
Муғбачаву май валеқ азҳаба аннал-ҳазан.
Ҳар шикани зулфи ӯ ҷои ҳазорон дил аст,
Турфа ки он банди зулф ҳаст шикан бар шикан.
Шабнами хун бар гулаш бар шафақ омад нучум,
Не шафақу не нучум, хуни дилу ашки ман.
Бар тани ӯ пираҳан ҳаст гарон аз ҳарир,
Нест аҷаб, гар зи рашк пора кунам пираҳан.
З-оташи оҳи дилам ҳаст забона забон,
Лаб шуда пуробила, бин асараш дар даҳан.
Синаи ман кӯҳи ғам меканам аз нохунаш,
Бори дилам Бесутун, ман ба таҳаш Кӯҳкан.
Хисраву Ҳофиз туро, Фонӣ, агар ҳодианд,
Пайравии Ҷомият ҳаст ба вачҳи Ҳасан.

Мухтараъ

Гӯй бути моро, чӣ бало ишвагар аст ин?
Чӣ ишвагару бут, ки балои дигар аст ин!
Хуноби сиришкам зи ту ҳамранги гуҳар гашт,
Ҳамранги гуҳар не, ки нишони ҷигар аст ин.
Рухсори арақноки ту чун сафҳаи насрин,
Афтода ба шабнам, на ки гулбарги тар аст ин.
Сад санги маломат зи ту бар синаам омад,
На сина, ки бар санги маломат сипар аст ин.
Диданд малоик ба шабистони вай анҷум,
Гуфтанд ба он оташи ораз шарар аст ин.
Рӯзи сияҳи ҳаҷри туву партави оҳам,
Бо он шаби дайҷур тулӯи саҳар аст ин.

Бигзошт худӣ Фонию, иқболи бақо ёфт,
Аз фоидаи касби фанояш асар аст ин.

Дар бевафоии аҳли олам

Ҳарчи ҳастанд аҳли олам беҳ, ки н-орӣ ёдашон.
То ба хотир н-оядат аз ёдашон бедодашон.
Хӯяшон чун бевафоию фаромӯшӣ бувад,
Беҳ, ки берун оваранд аҳли вафо аз ёдашон.
Гарчи омӯзанд чӯз номардию номардумӣ,
Золи пурмакри фалак ҳар гаҳ ки ҳаст устодашон.
Ғайри зиддият чӣ кор ояд аз эшон дар вучуд?
Хонаи хилқат чу шуд аз чор зид бунёдашон.
Чунки барбод аст аз эшон расму оини вафо,
Бевафо дон он ки надҳад чун вафо барбодашон.
Бевафой зодаи табъ аст эшонро, магар
Модари даврон ба табъи бевафой зодашон.
Ҳар яке зарфест пурэғроз лекин мухталиф,
3-ихтилофи табъ 3-он рӯ нест истибъодашон.
Зикрашон он беҳ, ки н-орам дар рақам, чун хомаро
Сарнагунию сияхрӯист, аз эродашон.
Фоннӣ, аз бандагӣ гар 3-он ки озодат кунанд,
Сарву савсанваш ту ҳам беҳ гар кунӣ озодашон.

Мавъиза

Маро аз меҳнати гардун малолатҳост гуногун,
Ки гар як-як навишта чамъ созам пур шавад акнун.
Малолатҳои давронам зи гардун бешу в-аз аҳлаш
Зи ҳар як шиддатам бо ҳар ду яксон аст, бал афзун.
Тамошо бин, ки бо ин меҳнату андӯҳи беғоят,
Бибояд ҳам кашидан соғари реҳлат зи даври дун.
Маи гулранг дех, соқӣ, ки гул бисёр чун Чамшед
Зарафшон ояду мо дар замин чун ганҷи Афридун.
Басо нарғис, ки чун Мусо асоро бо яди байзо
Намояд, лек мо дар хок ҳамчун махзани Қорун.
Аз ин ҳам турфатар бишнава, ки баъд аз соғари реҳлат
Ҳазорон қоми пурбим аст захр оғушта андар хун.
Маро 3-андешаи ин ҷумла, ҳоло мекунад фориғ
Замона бодаи гулгун зи дасти соқии мавзун.
Зи дасти соқии мавзун маи гулгун, ки кардам шарҳ,
Лаболаб даркашиданро ту худ гӯ, чун гузорам, чун?
Бикаш қоми фано то аз ҳама фориғ шавӣ, Фонӣ,
Вагарна ин ҳикоятҳо бувад афсонаву афсун.

Мавъиза дар шикояти аҳли замон

Аҳли замон, ки меҳру вафо нест хӯяшон,
Чун хӯяшон набошад, аз эшон маҷӯяшон.
Аз гуфтугӯяшон чу забон ҳаст талхком,
Беҳтар, ки нагзарад ба забон гуфтугӯяшон.
Аз бевафой аст чу берӯии ҳама,
Аҳли вафо сазад, ки набинанд рӯяшон.
Оби ҳаёт агар расад аз нутқашон ба ҷисм,
Эй дил, гузар зи умру макун майл сӯяшон.
Чун орзӯяшон ҳама зулму тааддӣ аст,
Зулму тааддӣ аст ба худ орзӯяшон.
Не миннат аст як сари мӯ пешашон, на музд,
Гар ҷон кунӣ нисор ба ҳар тори мӯяшон.
Дар халқ бӯю ранги вафо нест, Фониё,
Чашму димоғ баста кун аз рангу бӯяшон.

Мавъиза

Гадои майкадаи ишқ бошу шоҳӣ кун,
Махоҳ хостаи нафсу ҳарчи хоҳӣ кун.
Ба зулму ҷавр зи ту лофи салтанат, ки хирад
Паноҳи ту ба ҷаҳон бас, ҷаҳонпаноҳӣ кун.
Ба шарҳи тавбаву тақво маҷӯ қабул зи дӯст,
Ба арзи ҷурми худ исботи бегуноҳӣ кун.
Бимол рӯ ба раҳи соликони роҳнавард,
Ба ин тариқи худ изҳори рӯ ба роҳӣ кун.
Давои шомӣ ғамам чун намекунӣ, эй маҳ,
Ҳазар зи новаки ин оҳи субҳгоҳӣ кун.
Зи дуди чурм сияҳрӯям, эй қалам, бар дӯст
Адои нома ба унвони русиёҳӣ кун.
Агар зи моҳӣ то моҳ боядат ҳашмат,
Ба ӯ гадоият аз моҳ то ба моҳӣ кун.
Ба ҳаққи орази гулранги хеш, эй соқӣ
Ба як пиёла маям дафъи лавни коҳӣ кун.
Ба зуҳд ғарра машав, Фониё, чу битвонӣ,
Ба касби таври фапо хешро мубоҳӣ кун.

Айзан

Остинафшон ба кӯи муғ раву доманкашон,
Беҳ бувад гар з-остину доманат набвад нишон,
Лек чун раҳ ёбӣ андар базми қаллошони дайр,
Ҳар чи дар дастат бувад чун остин ҳам барфишон.
Чунки дасту доманат холӣ шуд аз нақди худӣ,
Он замон гардӣ зи дурди ҷоми қаллошон хушон.

Соқиё, з-он пеш к-афшонӣ ба хокам чуръае,
Хокворам, чуръае аз нимхӯрди худ чашон.
Бандаи пири харобатам, ки гоҳи сархушӣ,
Бошадаш Ҷамшеду Афредун зи хайли човушон.
Зоҳидон, роҳи маломатро буридан мушкил аст,
Ин риёзатро кашидан н-ояд аз беварзишон.
Эй дил, аз Фонӣ ба базми хоси шах ёдоварӣ,
Чун бубинӣ сархушону боданӯшон, маҳвашон.

Дар таври Махдум

Ман ҳалок аз ҳаҷру он маҳ дилситони дигарон,
Зинда будан кай бувад мумкин ба ҷони дигарон?
Ҳоли худро кай бувад худ арза дорам, з-он, ки нест
Эътимодам беш бар шарху баёни дигарон.
Бошадам сад гуна тӯҳмат, ваҳ, ки ранчуранд халқ
Аз забони хештан, ман аз забони дигарон.
Озмӯни дигаронро теғи бедодам запӣ,
Дигаре сӯзӣ зи баҳри имтиҳони дигарон.
Дигарон мақбулу ман мардуд, к-аз қисми азал,
Меҳнат омад з-они ман, ишрат аз они дигарон.
Дигаронро васл, ман ҷӯёни қадду оразаш,
Ошиқи сарву гулам аз бӯстони дигарон.
Коми ҷон ёбанд зи васлат дигарон, Фонӣ накӯст,
Гар бурун орей паи катл аз миёни дигарон.

Мухтараъ

Ҳаст алиф гуфтем он боло баред аз мо сухан,
Пеши он бадхӯй натвон гуфт алиф боло сухан.
Як сухан гӯяд зи васлам бо ҳазорон интизор,
Гарчи н-ояд з-ӯ дар оини висол, илло сухан.
Мурда будам, як сухан гуфтию рӯҳам тоза шуд,
Кай Масеҳо инчунин гуфтаст рӯҳафзо сухан?
Гар лабат ҷон хост, ҷустам дар баҳо бӯсе, маранҷ,
Ҷони ман, з-он рӯ, ки гардад аз сухан пайдо сухан.
Хуш намеояд сухан аз кас ба гушам дар хумор,
Соқиё, дигар мағӯ дар гардиши сахбо сухан.
Дар сухан маънию дар маънӣ сухан набвад, хамӯш,
Пеши риндон то ба кай изҳори маънӣ бо сухан?
Фонпё, танҳо ба хилват як сухан дорам ба ёр,
З-он ки чун хилват шавад, набвад маро танҳо сухан.

Татаббӯи Шайх

Эй, сад чу мани зор туро даст ба домон,

Бас булачаб аст ин кунӣ чилва хиромон.
Мап хоки раҳу гирди сарат гашта шабу рӯз,
Аз Арш малоик на чу ман пастмақомон.
Ту хисрави хубонию шоҳон ҳама пешат,
Дар бандагӣ инак, чу бари шоҳ ғуломон.
Дар дӯзахи ҳаҷрам ману шайху талаби хулд,
Аз кайфияти шӯъла мапурсед зи Ҳомон.
Шуд субҳи ман аз ҳаҷр сиях, шукр бигӯед,
Аз шамъи рухи дӯст барафрӯхта шомон.
Бурдӣ дилам аз чою фикандӣ ба сад ошӯб,
Ин нақд агар нест писанди ту, ба чо мон!
Дар кисвати фақранд зи чонон ба шикоят,
Доман бикаш эй Фопӣ, аз ин хирқа ҳаромон!

Татаббӯи Хоҷа

Май боядат, ба дайри муғон ою нӯш кун,
Имон фидои муғбачаи майфурӯш кун.
Дорам сухан ба гӯши ту пинҳон зи муддаӣ,
Ҳон, эй ҷавон, насихати ин пир гӯш кун.
Дар хилвати висол пуро-пур бинӯш май,
То кас хабар бурун набарад тарки хуш кун.
Дар гуфтугӯи ишқ забони дигар бувад,
Зоҳид, ту ин тарона надонӣ, хамӯш кун.
Чун қавли пири дайр ба айшат далолат аст,
Эй хоҷа, истимои нидои сурӯш кун.
Акси ту, соқиё, ба рухат лоф зад зи ҳусн,
Мункир шавад бигир маю рӯ ба рӯ-ш кун.
Эн муғбача, кушо руху Фонисифат ба дайр,
Урён зи сатри хуш дусад хирқапӯш кун.

Татаббӯи Махдум

Зи чашми равшанам н-ояд хаёли он санам берун,
Ки акс аз оина ҳаргиз наёрад зад қалам берун.
Зи зулфи пурхаму печат гар оҳе баркашам аз дил,
Равад монанди зулфат дуди дил пурпечу хам берун.
Дарун дарду ғаму берун саросар меҳнатам, яъне
Сипоҳи хайли ишқат хам дарун бигрифт хам берун.
Танам шуд хушк он навъ аз ғами ишқат, ки аз ҳар сӯ
Тамошоро сар оварданд пайконҳои ғам берун.
Ба васлам муғбача бинвохт, берун кай равам аз дайр,
Ҳар он к-ӯ маҳрами дил гашт, н-ояд аз ҳарам берун,
Ниҳон дорам ғами ишқи туро андар дилу дида,
Агар надҳанд розам ашқу оҳи дам ба дам берун.

Чу Фони́ро зи фикри он даҳан пурсанд, гӯй, эй дил,
Ки аз мулки бақо шуд ҷониби дашти адам берун.

Мухтараъ

Ту гаштӣ качкулоҳи ҷумла шоҳон,
Ғалат гуфтам, ки шоҳи качкулоҳон.
Чи ҳусн аст ин, ки хуни ҳар ки резӣ,
Ниҳад сар пеши рӯят узрхоҳон.
Чу ишқат даъвии хунам намуда,
Ду чашми хунфишонам шуд гувоҳон.
Занахдонат чу ёбам, барканам дил,
Зи себи равза не, себи Сипоҳон.
Ба ҳаҷрат хун равад аз мардуми чашм,
Ба ишқам сурх рӯ з-ин рӯсиёҳон.
Зи маҳрумӣ гуноҳи худ надонам
Чу рези хуни хайли бегуноҳон.
Ба Фонӣ бин, ки андозанд гоҳе
Назар сӯи гадоён подшоҳон.

Татаббуъи Махдум

Ринде, ки по бурун ниҳад аз дайри сархушон,
Ҳаст аз улуввашон ба раҳаш фарқи саркашон.
Маҷнунвашону васл кучо, з-он ки по ниҳанд
Бо сад ҳаросу бим ба кӯяш паривашон.
Хуш он ки шуд зи дунюу уқбо ба майкада,
Доманкашон аз ину аз он остинфишон.
Чун даркашид як ду қадаҳ в-он гаҳаш намонд,
Не аз маю на майкада, не аз худаш нишон.
Махфист сирри кор аз он шуд далели ҷаҳл,
Бар аҳли баҳсу мадраса даъвии илмашон.
Рухуллаҳаш зи торами меҳр аст ҷуръахоҳ,
Бар боми дайри пири муғон бин қадаҳкашон.
Фонӣ, ба роҳи фақру фано хок агар шавӣ,
Болои чарх ҷой кунӣ аз улуввашон.

Татаббуъи Хоҷа Исмаи

Чу хоки роҳи туем, эй ту шоҳи ҷуръакашон,
Зи нимхӯрди маят ҷуръае ба хок фишон.
Ҳазор шарм зи динам, ки ҳар шаб аз мастӣ,
Муғон бурун фиканандам зи хоки дайр кашон.
Саҳар зи ранҷи хуморем нохуш, эй соқӣ,
Бисоз, мон ба ду ҷоми маи сабӯҳ хушон.
Зи ҷоми васли ту сероб софнӯшонанд,
Чӣ шуд, ба дурдкашон низ қатрае бичашон?

Ғуломи пири муғонам, ки хоки дайрашро
Ба боли хеш бирӯбад малак зи рифъати шон.
Чӣ ҳадди номи ту бурдан, ки ман ба ишки туам,
Ғуломи моҳвашон, эй ту шоҳи моҳвашон?
Маҷӯ нишонаи Фонӣ, ки то бишуд ошиқ,
Аз ӯ ба дашти фано кас наёфт ному нншон.

Татаббӯи Хоҷа

Субҳ аст файз агар талабӣ, тарки хоб кун,
То чанд масти хоб, қадаҳ пуршароб кун?!
Моро ба шиша май фикану, аз итобу лутф
Не санги хора афкану не лаъли ноб кун.
Мурдам дар интизори ту, эй умри нозанин,
Як дам ба омадан, на ба рафтан шитоб кун..
Рӯзӣ муқаддар аст, нагардад зиёду кам,
Гар ту виқор варз ва гар изтироб кун.
Эй маҳ, туро ҳамерасад, аз мастию ғурур
Хоҳӣ ба чарх нозу ба анҷум итоб кун.
Назди вучуди ишқ бақои сипехрро,
Бар рӯи оби баҳр қиёси ҳубоб кун.
Фонӣ, шаби висол маи беҳисоб дор,
В-онро ба мо ба умри муҳаллад ҳисоб кун.

Татаббӯи Хоҷа

Ғами субҳат зи маю чом чӣ хоҳад будан,
Чун напайдост, ки то шом чи хоҳад будан?
Гӯ: бидонед ҳама кас қадаҳ оғоз кунем,
Кас надонист, ки анҷом чӣ хоҳад будан?
Андарин дайри куҳан тоза дилороме чӯй,
Нест маълум, ки ором чӣ хоҳад будан?
Чанд пурсӣ чи бувад коми ту аз гулшани даҳр,
Чуз маю ёри гуландом чӣ хоҳад будан?
Зоти Ҳақ боқию кавнайн ба чуз нақшу хаёл,
Андар оинаи авҳом чӣ хоҳад будан?
Некномони риёпешаи ҳосидро кор,
Чуз чафои мани бадном чӣ хоҳад будан?
Аз лабат н-омада ҳаргиз чу маро чуз дашном,
Бӯсае низ ба дашном чӣ хоҳад будан?
Фонӣ, чуз ба фано васл, ки хоҳӣ аз дӯст,
Чуз хаёлу тамаъи хом чӣ хоҳад будан.

Мухтараъ

Кӯҳна сафоли дайр бин, к-оинаи сафост ин,

Пур маи соф агар шавад, ҷоми ҷаҳоннамост ин.
Ҷоми Ҷамат агар бувад в-оинаи Сикандарӣ,
Ин чу ба ҷои ҳарду шуд, бин ба шараф кучост ин.
Ман ба фироқ ҷон диҳам, ӯ ба висол ҷони халқ
Дар раҳи ишқ инчунин зулм кучо равост ин?
Васл надошт муғтанам, дил ба фироқ асир шуд,
Ҳар ки нагуфт шукри он, оқибаташ сазост ин.
Ман ба балои меҳри ӯ хок, валеқ ҳар дам ӯ,
Гашта балои дигаре, ваҳ, ҷӣ аҷаб балост ин!
Ҷон ба баҳои бӯсае бурд, чу хостам, бигуфт:
Рӯзе адо бихоҳамаш кард, аҷаб адост ин.
Фонӣ агар қадам занад, шайх марав ба бори уҷб,
Савмаъаи риё мадон, бодияи фаност ин.

Айзан

Ҷӣ ҳол аст, ки соқиро чу давр афтад ба сӯи ман,
Диҳад соғар зи паҳлӯ нонашаста рӯ ба рӯи ман.
Аз он сон майкашам ҳар дам гулӯ дар хидмати соқӣ,
Ки ҳар к-ӯ бингарад донад, ки меҳорад гулӯи ман.
Шикебам нест аз як тори мӯяш, з-он ки дар ёрӣ
Ба ӯ вобастагиҳо ҳаст аз ҳар тори мӯи ман.
Туро ҷӣ хусну ман ҷӣ орзӯмандам, ки дар ёрӣ
Ҷи хуснат лаҳза-лаҳза беш гардад орзӯи ман.
Ману дилро аҷаб хӯест, к-он дар ишқу расвой
Ба хӯи ӯ ману ӯ барнамеояд ба хӯи ман.
Дар ин дайри куҳан ҳар сӯ сабӯкаш беҳаданд, аммо
Расид андар миён санги балият бар сабӯи ман.
Наёсоям даме бечустуҷӯям, Фониё, гарчи
Надорад фоида бе хоҳиши ӯ ҷустуҷӯи ман.

Татаббӯъи Хоҷа

Он гул, ки нӯшад май бо рақибон,
Бинанду миранд мискин ғарибон.
Эй гул, ба гулшан чун чилва созӣ,
Афғон макун айб аз андалебон.
Чун булбулу гул бе ҳам мабодо
Ишқи муҳиббон, хусни ҳабибон.
Бе ёр аз мо тоқат маҷӯед,
З-он рӯ, ки хастем аз ношикебон.
Чун захми сина пӯшида дорем?
Созад чу зоҳир чоки гиребон.
Маст ӯ фикандам сар зери пояш,

Эй дил, Худоро аз чо макебон.
Фонӣ, насибе з-он маҳвашат нест,
Хуш бо насибӣ аз бенасибон.

Эй мусулмонлар, озор топган бир дилим бор,
меҳнат селоби олиб кетган бир танзим бор.
Дилнинг иложини васл марҳамисиз қилма,
чунки айрилиқ нишидан дилим озурдадир.
Бамисоли ўчган чироқ каби
жонидан тўйган, дили ўтсиз бир вужудим бор.
Ишқдан ўтдай туташиб турган ошналаримни
совуқ оҳим билан музлатаман.
Ташналикдан сўлган олам гулшани гули сингари
сўлгин умидим бор.
Ҳижрон азобини тортишга (қурбим етмайди),
чунки буйрагимда юз бало ниши бор.
Фоний сингари бедиллик тийғи билан дил сафҳасидан
бошқанинг нақшини тарашлаб ташлаганман.
Майхона пиридан менга етган файзни
шаҳар шайхида кўрганим йўқ, қандай ёлғон айтай?
Мақсудим қибласи фано дайри бўлгач,
юзим риндлар даргоҳининг тупроғида бўлса, ажабланма!
Муҳтасиб майхонага кириб, майларни ағдариб ташлагандан бери
ишқ хароботи тупроғини мушк каби ҳидлаганим ҳидлаган.
Мажлис (базм) дан маст бўлиб чиқишидан кўрқиб,
У гўзал юзли бадфеълга ёлбориб, монёъ бўламан.
Юзимга кўнган (ёр) йўли ғуборини оҳим ва кўз ёшим дафъ қилди,
уни шамол билан қандай учираман, ёки сув билан қандай юваман?
Азбарои Худо, мени дайрдан Каъба томон чақирма,
дайрда унинг билан биргаман-ку, нега Каъбага борайин.
Агар ишқ майини ҳаё-ҳув билан ичсам,
умид шуки, бир «хув»им унга етказди.
Мен майхона гадоси ва кўнининг тупроғиман,
подшолик тожига нима учун бошим эгай?
Эй Фоний, ишқ йўлида бир мушкул бошимга тушса,
уни бартараф қилишни Хожа Ҳофизнинг руҳидан ва
Жомийнинг маъносидан излайман.
Аллоҳ карамидан тонгда Жамшид ҳашамати етади,
тонг чоғи ичган шаробимдан офтоб жоми жаҳоннамодир,
Менинг майга тушиб чўкиб кетганимдан ажабланма,
жисмимни худди сомондек, сарик юзимни барг деб бил.
Шайхнинг ишқ ва бода учун менга таъна қилиши қизиқдир.
мен ана шу икки иш билан икки дунёда фахрланаман.

Агар вараъ (пархезкорлик) туфайли фаришта
бўлиб, гуноҳ ва айблардан поклансам,
журму гуноҳ менинг бегуноҳлигимга далилдир.
Гуноҳлар тутунидан юзим қора бўлган, эй рафик,
энди у май ўтидан қандай қизара олсин?
Яхшилик ёмонлигимга лутф билан қарама, яхши-ёмонимдан сўрама,
агар сен яхшилигимни истамасанг, мендан ёмонликдан бошқа нарса чиқмайди.
Мен, худди Фоний сингари дайр пири эшигида гадоман,
шоҳлик мулки-ю, мақсадига кўнглим майл қилмайди.
Хаёлинг қуши кўзим уясидан жой олган, шунинг учун
сенинг томонингга учиш кўзимга ҳунар бўлиб қолди.
Қора булут зулфинг ичига тонг юзингни тортгач,
кўзимнинг ёруғ куни ҳажр шоминг билан қоронғиланди.
Кўз қизил ёши билан лолалар ундирди, бироқ кўз
гулшанида юзинг янглиғ бир гул пайдо бўлмади.
Кўзим хазинасидан оёғинг тупроғи жой олди,
унинг эвазига (кўзим) оёғингга кўп инжу тўкди.
Эй кўз нури; одамгарчилик юзасидан кўзим
Қорачиғи каби кўзим ичра ўтир!
Агар дил уйидаги кўз туйнуғи томонига томоша учун
борсанг, қизил кўз ёшидан сенга май келтираман.
Фонийнинг юз умид билан (турган) нотавон дилини кўзинг олиб
кетгандан кейин, унга кипригинг
тиканларини санчишининг нима ҳожати бор эди?
Гул кўкармасиданоқ майни орзу қиламан,
ўзинг айт, гул очилгач, қандай тавба қила оламан?
Бўстон гўзали қарқара бўлиб жилва қилгач,
унинг юзини май суви билан пардозлайман.
Қаҳратон қиш ойлари (дай билан баҳман) ни нима учун эслай?
Мен боғ ёшларининг васли билан фахрланаман.
«Умрнинг ҳамма иши шамолга совурилади» деган
ҳикматни ҳар нафасда най овозидан эшитгим келади.
Кўлимдаги май косаси Искандар ойинасидир,
агар истасанг, Жамшид тожи билан Кай тахтидан сенга хабар бераман.
Дайр пири улуғ раҳнамодир, зуҳд аҳли (эса) йўлдан озганлар,
шунинг учун уларни пири дайрга далолат қиламан.
Борлик, дилбар билан Фоний орасига узоклик туширди,
бу йўлни яшиндек бир қадам билан босиб ўтсам бўлармикан?
У (хипча) бел хаёлида рўёбга чиқмайдиган бир орзуим бор эди,
бу кўп қийин бўлса ҳам, аммо шундай хаёлим бор эди.
Ғам даштида ит каби саргардон бўлсам ҳам, хурсанд эдим;
чунки мен мушкинғизол (муҳбуб) ғамига мубталоман.
Пиёладан бир бахт юлдузим бор бўлган чоғда
айшим шомига кўкдан ҳеч бир қоронғилик йўқ эди.

Бахтдан бир висол умидим бор эди, дил мулкини
ҳижрон билан умидсизлик лашкари олдию, умидим тугади.
Эй соқий, давр жафосидан дилимда бир малолим бўлса,
бир қадах май билан унга рўшнолик берсанг эди!
Бир кечалик ҳажринг дардидан шундай ҳолга тушдимки,
кундузи мени кўрган одам бир йил бемор бўлиб ётган деб ўйлайди.
Фонийнинг телбалигидан Мажнун таажжуб қилган бўлса
У вақтда ҳали бу қадар телба эмас эканман.
Кўйлагим май доғидан гул-гул бўлибди,
агар шу кўйлагим кафан бўлса, гўрим гулистон бўларди.
Оламдан шундай маст бўлиб кетаманки,
қиёматда ҳам ўзимга келишим қийин бўлади.
У ой васл майи билан мени шундай ўзгартириб юбордики,
мен ўзимда йўқман, ўзимнинг ўзим эканим ҳам гумон бўлиб қолди.
Менинг қуруқ тоат-ибодатимга май рутубати даво бўлади,
азалдан ватаним бўлган жой — майхонага бораман.
Мен улуғ олам кабирман, қадах (майхўрлик) гуноҳидан нима
ғамим бор? Чунки маҳшарда бу баданим дўзахга сиғмайди.
Мен муқаддас гулшан қушиман, ўзимни
ўша (гулшан) сувию ҳавосига ташлаганим яхшидир.
Бу жаҳон бир-икки кунлик омонат жой-ку шундай экан,
жаҳон боғида туришни қандай хаёл қила оламан?
Мени муғлар дайрига муғбачалар орзуси олиб боради,
мен у томонга ўз ихтиёрим билан қандай қадам босаман?
Эй Фоний, агар унинг висолисиз боққа борсам,
мен учун қандай гул (суман) очиладию, қайси сунбул чирмашади?
Мен бедил ошиқ у кумуш баданнинг қомати учун ўлсам,
гоҳ гўзал рафтори учун ва гоҳ зебо бадани учун ўламан.
Кийими ғижимланиши — умрим саҳифаси ғижимланиши бўлса керак,
чунки унинг кийими турли рангда жилоланишидан ўламан.
Жафосининг ҳар бир ўқиға сийнамни қалқон қиламан,
бундан мақсадим қандай қилиб бўлса ҳам унинг ўқидан ўлишдир.
Агар ишқнинг гуноҳи учун мени ўлдирса, жоним унинг фидоси,
ундай қилмаса, мен тийғининг қошида ўз ишқим билан ўламан.
(Мен) Вомиқ, Фарҳод, ва Мажнунларга мотам тутар эдим,
энди ўлсам, мен каби мотам тутадиган одам қолмайди.
Ҳажринг куйдиришидан кимсасизлик шомиди шамъ каби сўнажакман,
кўйлагимга (вужудимдан) ўт туташиб ўлсам, ажаб эмас.
Зухд истиғноси билан тиниқ Кавсардан ҳамиша жон излаган эдим,
эй Фоний, ишқнинг фаносини кўрки, хумнинг дурди учун (ҳам) ўлиб кетяпман.
Ул Чин оҳусининг ортидан саҳрога юз қўйсам,
ҳар қадамда кўзимни тупроққа суртиб, ундан сўнг оёқ босаман.
Эй рафиқ, унинг кўчаси тупроғини менинг қонимга қўшма,
шайдо юрагим ярасига қўйиш учун бир малҳам истайман.

Унинг зулфидаги печу тобни хаёлимга келтирсам,
савдойи юрагимга яна савдо соламан.
Хаёлимда унинг юзини кўз олдимга келтирар эканман,
қандай қилиб бошқа бир гули раънонинг юзига кўнгил қўя оламан?
Кошки унинг ити кўзиму юзимга оёғини қўйса,
ёки мен унинг нишонини топиб, у ерда юзимни қўйсам.
Ҳонақоҳ аҳлининг макридан шундай малул бўлдимки,
энди муғлар дайрию тарсога юзланишни истайман.
Соқийнинг лаби текканлиги учун, май пиёласини
оғзимга олиб борганда, унинг нақшини йўқотаман.
Эй Хизр, мен риндлар жомининг қуйқасини ичганман,
хаёт сувига юз истиғно билан лаб текизаман.
Эй, Фоний, дайрда қадаҳ кўтаришдан олдин
юзимни қадаҳ кўтарувчи риндлар оёғининг тупроғига суртаман.
Мен ул хумор бўлган муғбача қадахининг қуйкумини ичгучидурман,
жоми Жамни унинг эшигидаги эски сопол деб тасаввур қиламан.
Унинг базми хос кишилар йиғиладиган даврадир,
мен ҳайдалган ва ошифта бир кишиман, у ерга боролмайман.
Май кўзасини кўтариб риндлар сари борсам,
зоҳиднинг таънасини эшитаман, лекин ўзи билан ишим йўқ.
Белим фалак жафосининг юкидан эгилди,
елкам бир ойнинг базмига кўза ташишдан афкор бўлди.
Эй зоҳид, ўзимнинг куфримни, сенинг динингни кўрдим,
энди зуннорим ёнида тасбеҳингни қўйишга рози бўлмайман.
Шаҳримнинг шайхи майдан тавба қилдиради, валекин,
дайр пири буни эшитиб қолса, истиғфордан бошқа ишим йўқ.
Агарчи фалакнинг расми баланд-пастлик бўлса-да,
Фониё, ундан зулм ва ситам бир текис етиб туради.
Ишқ девоналиги мени қора тупроққа ўтказгани учун
бу гулханнинг кули оромгоҳим бўлиб қолди.
Гулханнинг кули эмас, ҳажрингда
самандар сингариману ишқ оловхонаси оромгоҳимдир.
Ишқида ўртанишим шу даражага бориб етдики,
унинг ўрташидан қочсам, ғам ўтхонаси паноҳим бўлади.
Ғаму андуҳнинг тийғи мени қонга ботирди, дилим
хунобаси билан гулранг кўз ёшим етарли далилдир.
Қиёматда менга Кавсар насиб бўладими, йўқми, билмайман,
яхшиси шуки, бугун майни қўлдан қўймайин.
Эй зоҳид, агар менинг гуноҳим унинг лутфи билан кечирилсаю,
май билан ишқ гуноҳ бўладиган бўлса, мен гуноҳсизман.
Сенинг пок юзинг кўзимга тушса, манзур бўлади,
агар нигоҳим қуёшга тушса, (кўзимни) кўз ёшим билан юваман.
Эй кўнгил, муғлар дайри томонига мени тақдирнинг
қўли тортиб тургандан кейин,

айт, қандай қилиб тақдир панжасидан чиқиб қоча оламан?
Эй Фоний, шоҳимнинг фатҳи билан гўзалим
васлидан хабар келгани учун
менга Искандар билан Хизр келиб (мадад бергандай бўлди).

Муғлар пири назарида хушимдан қандай асар бўлсин?
Чунки май ичганим учун муғбача қулоғимни бурайди.
Хушим ўзимда бўлган чоғда хушдан кетай деб май ичаман,
айт-чи, энди беҳуш бўлган чоғимда қандай қилиб ичмай тура оламан?
Ичаману, дунёнинг ғамини кўрмайин деб кўзимни юмаман,
кўзимни очсам, ваҳмдан яна юмаман.
«Майдан дилингда ўзгача жўш пайдо бўлади», дейдиган киши,
дилимга ёндирувчи ўт тушганда қайнаб кетсам, нима таажжуби бор?
Сени мақташ учун бошимдаги ҳар сочим тилга айланганда ҳам
ғаминг шарҳини (баён) этишга ожизлик қиламан.
Ризқ азал тақсимдан ортиқ ёки кам бўлмайди,
менга тақсимдан ортиқ келмагач, нега орттиришга уринаман.
Агар мен баданим доғларини йиртиқ-ямоқ тўним билан бекитсам,
йиртиқ тўнимдаги май доғларини нима бекитади?
Ишқинг савдоси менинг қучоғимда бўла туриб,
ҳижронингдан танҳоликдан қандай нолийман?
Фоний жони бадалига пири муғондан бир пиёла май сўради,
У карам қилиб «текинга бераману, лекин сотмайман» деди.

Муғлар пири эшигида ҳар кун хизмат қиламан.
давлат аҳли олдида шу шарафли ишим билан ғоятда фахрланаман.
Агар майхона пири менга ҳар бир умр учун бир жом май берса,
ўша майнинг мастлиги билан кўп йиллар кайф қилиб юраман.
Сенинг ишқингда мажнун бўлганлигимни пайқамасликлари учун
баъзида сени яхши кўраман деб ҳар бир паривашга тухмат қиламан.
Мен жабру жафога одатланганман, кўп лутфу карам қилаверма,
чунки мен у (лутфу карамингга) одатлансам, касал ва ланж бўламан.
Майхонада гадо бўлсам ҳам, лекин бир пиёла май
билан юз Фаридуну Жамшидга ҳашамату дабдаба изҳор қиламан.
Ох, бу қандай ажойиб ишқки, кун сайин ҳар хил
телбалик билан шаҳардаги эл оғзида дув-дув гап бўламан.
Мен бир кофир (махбуб) учун миллат (мазҳаб) имни ўзгартирганман
мусулмонлар мени куйдирсалар ҳам, (гуноҳимга) яраша жазо бўлмайди.
Гоҳ зоҳидлигим билан мағрурланаман, гоҳо майхона ринди бўламан,
ўз ҳолимнинг турли-туман рангга киришидан ҳайратланаман.
Эй Фоний, зоҳид ўз мақсудига етмоқ учун хилватда ўтиради,
лекин мен мақсудимни топганимдан кейин хилватга кираман.
Ичишдан тавба қилганман деган узр билан риндлардан четлашсам,
дайр пири қадаҳ тутиб қолса, нима чора қиламан?
Тақводорлик зулматидан кўзим хиралангандир,

май шуъласига қандай қарай оламан?

Мен тавбага қараб юриш учун шайхдан ёрдам сўрашим лозим эмас — хайри иш учун истихора қилишнинг нима ҳожати бор?

Гул юзлигимни эслаб, май ичиб аччиқ-аччиқ йиғлаб,
либосимни пора-пора қилган дамларим қандай яхши дамлар эди.
Ғаминг билан сийнамда пайдо бўлган доғлар алифини санаганимда,
Давроннинг сарву лолаларидан ортиб кетади.

Мунофиқлик «бол»идан ҳароратим ортиб кетса,
маст қиладиган аччиқ май ичишга бошлайман.
Эй Фоний, фанолик бахтингнинг қаролигидан экан
фалак билан юлдуздан нима учун шикоят қиласан?

Агар хароботда бир кеча қадахга камроқ майл қилсам,
унинг узрини кундузлари пиёла бошида қиламан.
Жафо доғию гардун захмидан лола янглиғ тупроғу
қонни бошимга кўтармоқчи бўламан, тупроғу қондан бош кўтаришни истайман.
Майхонанинг кўхна сафолидан май қуйқасини ичиб юрганман,
олтин жомнинг тиниқ ишрат майига қандай майл қилай?

Муғлар дайри ўтхонасида бўлган давримда,
ўлиш чоғида алангага ўхшаб роҳат тўшагини кулдан ясайман.

Май кайфидан ҳар дам бир оламга тушаман,
чунки маст бўлсам бошқа бир оламга майл қиламан.

Бу нилуфарли гулшан (жаҳон) дан менга кўп ғам
тиканлари қадалади, бас шундай экан,
гулшандаги нилуфар гулларига қандай майл қилай?

Мен киму, висол номини эшитиш қаерда? Девоналикда
У пари пайкар ҳурга жон фидо қилсам — шу кифоядир.

Эй донишманд! Модомики, ҳар иш тақдирдан ташқари бўлмас экан,
чархнинг айланишию юлдузнинг сайрига қандай эътибор қиламан.
Эй Фоний, фақр йўлида менга қизил юзлилик керак бўлса,
хирқам билан жойнамозимни қизил май эвазига гаров қўяман.

Ғам тўдасидан бир замон ҳам амонликни кўрмагач,
майхонадан бошқа жойда амонлик уйини кўрмайман.
Таним кўйингда шундай нобуд бўлдики, заифлигидан
бу нотавон баданнинг ҳаракат қилаётганини кўрмайман.

Эй кўнгил, муғбача менга бир пиёла май берса,
муғлар пири хизматидан бошқа хизматни қилмайман.

Бўса сўраганимда жавоб қайтармаса,
ажабланма, оғзини ҳеч кўрганим йўқ.

Жаҳонда аҳду вафо жаҳони сенгинасан, йўқса, аҳдига
вафо қилишни жаҳон аҳлида кўрмайман.

Вомиқ билан Мажнун қиссасидан ўқимаю менинг қиссамни ўқи!

Ўқиб-ўқиб йиғлаш учун бундай дostonни кўрганим йўқ.

Эй Фоний, унинг жамоли кўришдан покдир,

Кўз назари билан уни кўриб бўлмайди.

Ҳар нафасда менга фалақдан юз алам келади,
беҳушлигу мастликдан бўлак нима илож қилайин?
У кофир табиат қотилнинг хизматида бўлганимдан
кейин зуннор билан белимни маҳкам боғласам, айб этма!
Итингга жигарим билан дилимни овқат учун
бермайман, чунки жигарим ғаминг захридан
оғриган ва дилим пора-порадир.
Менга дарвешона либоснинг фойдаси йўқ,
сабаб шуки, фақр тўнида келганман, дарвеш эмасман.
Базмингнинг тиниқ майи нима учун менга
ҳамма ошиқлардан кейин тегади?
чунки қуйқа симиришда ҳамма риндлардан олдин тураман.
Кўзимдан қонли ёш оқиши таажжуб эмас, у лўли
сифат киприги билан кўзим қорчиғига ниш урган.
Эй Фоний, мен ишқда ўз балойимга гирифтор бўлган
бўлсам, маҳвашларнинг балолигидан менга нима ғам?
Замон аҳлининг вафосизлигидан озурда ва хафа эмасман,
улардан ким вафо кўрганки, мен вафо тамаъ қиламан.
Кимнинг қўлига меҳру муҳаббатим гулшанидан бир гул тутган бўлсам,
жабр даштида хотиримга юз тикан санчади.
Уларнинг жабридан шундай бўлдимки,
агар ҳурга кўзим тушса, девмикан деб ундан қўрқаман.
Кимники жону дил билан харидори бўлиб вафосида жон берсам,
у жафо билан дилимни мажруҳ қилди.
Уларнинг вафосизлигига чарх ҳам шерикдир,
чунки менга бу жафо кўпроқ хиёнатчи чархдан етади.
Одат ва расм аҳли менинг бошимга хорлик келтиради,
шундай бўлгандан кейин ой юзли гўзаллардан нима умид қолди?
Кимни йўлига бош қўйсам, нега у андак жилва ҳам
қилмай ситам оти билан мени тупроққа тенг қилади?
Кимнинг ҳолига кўз мардумимни фидо қилсам,
ғамза ўқи билан дийдамга мих урмайдими?
Эй Фоний, агар шу балодан қутулсам,
жабрларидан ишимнинг охири қаерга бориб анжом топади?
Кундузи фиरोқнинг дардидан меҳнатим шунча кўп бўладики,
кечаси нола қилиш учун қувватим қолмайди.
Дилим уни кўрганда бетоқат бўлса, ўзга
бир киши уни кўрганда, оҳ, қандай тоқатим қолсин?
Унинг ҳуснига ҳайронлигим ҳаддан зиёда бўлса-да,
ўз ишқимнинг ҳаддан ортиқлигига ундан ҳар ҳайронроқман.
Эй «юзини кўрганингда, нега беҳуш бўласан?» дейдиган кишилар,
бу менинг эски одатим, буни ташлашга ихтиёр ўзимда эмас.
Дил, ишқ доғидан кечалари куйиши ҳадсиз эди,
лекин унинг устига бу кеча айрилиқ доғи ҳам куйдирди.

Менга биёбондаги ёввойи махлуқлар суҳбати
кишилар суҳбатидан яхшироқдир,
чунки ёввойи бўлиб қолдим, улар (кишилар) дан қочишим керак.
Мардумлар (кишилар) дан дилимга кўп (озор)лар етган,
агар улар кўз мардуми (кўз қорачиғи) бўлганларида
ҳам, улар билан суҳбатлашмайман.

Эй соқий, мени бир жом шароб билан тупроқдан кўтар,
чунки ҳимматим чарх узра чиқишга мойилдир.

Эй Фоний, даврон аҳли вафосиздир, лекин мен вафо
аҳлидан бўлганим учун ўзимни уларга таққосламайман.

Кечаси майхонадан маст бўлиб, бошим чайқалиб чиқсам,
осмону юлдузлар, сабзау шудринг бўлиб оёғим остида кўринади.
Мастлигим хурсандлиги мени ашулага солиб юборса,
ҳар бир нағмада мастона ғавғомдан Зухро юлдузини йиғлатаман.
Кайфим ошиб кетиб, ўйинга тушиб кетсам, муштари
юлдузининг сиёҳини ва Уторуд юлдузининг давотини оламан.
Зухал юлдузи тожинию Миррих юлдузи тиғини олгач,
буларни йиғиштириб, мажлисни безовчи гўзалим базмига элтаман.
Тўрт осмоннинг матоини унинг базм тупроғига тўкаман,
сўнгра унга бандалик изҳор этиб, кўзим ва юзимни оёғи тупроғига суртаман.
Агар у бемисл лутфу марҳамат юзасидан мени бир жом билан сийласа,
агар у жом катталиқда осмондай бўлса ҳам, ҳаммасини сипқараман.
Чарху юлдузлардан ҳодисалар асбоби йўқолгач,
фалак офатларига абадий парво қилмайман.

Агар осойишталик топиш учун бир дам тинмайдиган бўлсам,
хотиримни жаму дилимни фориф қилиб майхонага бораман.

Эн Фоний, қилаётган хаёлларингни фанодан изла,
агарда фанони топсанг, шу орзуларни сенга кўрсатаман.

Муғлар куйида сармаст бўлиб, ўзимни ҳар томонга ташлайман,
ҳар хил баҳона билан ўзимни у томонга етказаман.

Агар рақибнинг жавру-бедоди сабабли у томонга йўл тополмасам,
турли ўйинлар ва афсунлар билан ўзимни у кўчага етказаман.

Сочи агар қўлимга тушса ва унинг ҳар торини ҳар лаҳзада
юз бор тугсам, шу менинг дардимнинг ҳисоби бўлади.

У турк отининг чангини гоҳо кўзимга дору қиламан,
тийра кўзим ундан баҳра топиб равшан бўлади.

Ҳар қачон унинг дилтортар қоматига ва юришига қарасам,
юрагим эриб сув бўлади, кўзимдан қон ариғи оқади.

Бадхўй гўзаллар туфайли қачонгача юрагим куйиб юради,
кошки, бадхўй юракни оловга ташлаб куйдирсам.

Муғ дайрида, Фонийга ўхшаб қаердан май ҳиди чиқса,
фано аҳли мажлисида ўзимни ўша ҳид томон ташлайман.

Эй саф синдирувчилар подшоҳи, камон андозларнинг хисрави!
Сенинг кипригинг сафидан саф синдирувчиларга юз шикаст етади.

Лаъл лабинг шакардан ширин лабларнинг коми аччиқ,
ширин лабингдан чучук оғизликлар хижолат билан жилмаядилар.
Шамшод қадлар даражаси қаддингдан паст бўлди,
танингдан кумуш баданларга симоб сингари ларза тушди.
Сабза хатлар савдонг хатини пешоналарига чизганлар,
хунарлари жабру жафо бўлганлар зулминг тошини кўксиларига урганлар
Рақиблардан лабингни яшир, чунки девлардан
Сулаймон узугини яширган яхши.
Мен бараҳманлар базмининг қунқахўри
бўлган муғлар пирининг қулиман.
Кеча парвонадан: «Нима учун ёниб турган
ўтга чарх уриб борасан?» деб сўрадим,
Май жоми йиғлаб туриб: «Жон ўртовчи аланга
назарингда жилвагар бўлса, шундай бўлади», деди.
Эй Фоний, лола янглиғ қонга ғарқ бўлиб бор,
чунки бу саҳронинг ҳар томонида сен каби қонли кафанлар кўпдир.
Султон Ҳусайннинг тахту маснади билан онт ичаманки,
мартабаю мақсад йўлида ҳеч киши билан жанжалим йўқ.
Кимдаким аҳли назар (узоқни кўрувчи) бўлса,
кўзларини нурли қилиш учун (Султон Ҳусайн)нинг эшиги
тупроғини киприги билан супуриши фарзи айнди.
Дил боғчасига жамолининг бўстонидан шону шавкат,
жамолинг гулзоридан жон гулшанига зебу зийнат бордир.
Ҳамма шоҳлар ундан жон билан қарздор,
лекин у олмайди, оламан деса, дарҳол топширадилар.
Агар давлатининг душманлари бутун дунёни тўлдириб лашкар
тортиб келсалар, пайғамбарга қарши Бадр билан
Ҳунайн жанг қилганидай бўлади.
Унинг отини юришида осмон йўрғаси деб бил,
чунки отининг тақаси билан янги ой орасида тафовут йўқ.
Эй Фоний, мулк ва динни ҳурматловчи ғозилар отаси
Султон Ҳусайн риндлар бахтига қиёматгача омон бўлсин.
Хароботда қандай матлаб бор деб сўрама,
муғбачанинг юзи ва томдан бошқа нима бўлиши мумкин.
Эй соқий, май беришни бошла, негаки,
охири нима бўлишини ҳеч ким билмайди.
Эрта тонгда қуёшдек жомни кўлимга бер,
чунки шомда нима бўлиши менга ойдин эмас.
Гул юзли соқийнинг кўлида нима яхши, деб сўраган,
эй инсон, гулранг майдан ўзга нима бўлиши мумкин?
Орзуга бир лаҳза етай десанг, май жомини тилагин,
охири нокомлик нима эканини билиб оласан.
Мен дуогўйман-у, муродинг нималигини биламан,
бир-икки дашномдан бошқа нима ҳам бўларди?

«Эй, Фоний Каъбадан муродинг нима?» десанг,
сенинг кўйинг сари боришдан бошқа нарса эмас.
Эй, ой юзликларнинг куёши, жамолинг фироқида,
икки кўзимнинг тонггача юлдуз сочишига қара.
Сен паришон сочингни ёзиб кетасану,
ишқ раҳнамоси сочимдан тортиб, изингдан йўллайди.
Қошинг олдида сажда қилишга йўл бўлсин,
отинг туёғи изини қибла қила олсам басдир.
Вафо аҳли даврдан шод эмаслар, эй соқий,
бир-икки қадах билан уларни шод этсанг
яхши бўлади Юрагим шуъласи фалакка етиб борди,
эй ой, юзингни яшириб, бу шуълани сўндирма.
Ёронлар фурқатидан ҳаддаш ташқари малулман,
сабо улар ёнига борсанг менинг ниёзимни етказ.
Эй дайр пири, Фонийга тўла қадах тут,
аммо худбин зоҳидга бир қултум ҳам ичирма.
Осмон куёшини дадил кўрса бўлади,
лекин унинг ой юзини кўриб бўлмайди.
Уни юз рақиб ва минг кўрқув билан кўрганимда,
ўша кўришимдан юз минг бало дилга етди.
Паривашимни аҳён-аҳёнда кўрмоқ
жунунимни лаҳза-лаҳза туёнга келтиради.
Юзидан узоқда бўстон гулини томоша қилганимдан кўра,
кўзимга тикан санчилгани минг марта яхшироқ.
Қоши томонга кўз қиримни ташласам,
бамисоли камон бурчидан қарагандан бўлади.
Мавҳум нуқтани кўриш муҳол бўлгани
каби ақл қошида у оғизни кўриш ҳам муҳолдир.
Эй, кўнгил, уни кўриш орзусида беҳудага вақт ўтказма,
куёшни олисдан томоша қил.
У гўзалдан кўз узиб, бошқаларга қараш
билан рақибларни ўз ишқимдан адаштираман.
Эй Фоний, ундан ўзгалардан кўз юм,
чунки ёр юзини ағёрдан яшириб кўриш яхши.
Эй соқий, бир коса Май билан бошимга ёр лаъли озусини сол!
Дам-бадам жошг зоримга шавқ ўтини сол!
Эн жонон, ҳажр куни билан ғам рўзгори ажойиб
зулматдир, ҳаётимга равшан жом билан ўт ёқ!
Нақшинкор ую ипакли чодирлар подшоларга ярашади,
бизнинг базмимиз палосини баҳор булутининг соясига сол!
Эй кўнгил, у пари базмига йўлинг тушмаса насихатимни
эшит! мажнун бўлиб, девоналардай у ерга ўзингни ташла!
У чаққон ёрим бир куни ғамза ўқи билан овлагани устимга
келиб қолар деб, кўп йиллардан бери саҳро ваҳшийлари орасида кезаман.

Эй кўнгил, хумор билан тавба мени хароб қилди,
май сели билан тавба биносинн ва хумор тарҳини буз.
Даҳр боғида ғунча билан наргис тупроққа тўкилар экан,
Дилимни хушга келтир ва бир лаҳза ибрат кўзини ташла!
Агар аччиқ май ичсанг лабингни тишлаб мен томон
бир қараб қўй, умидвор хотирга мингларча орзу сол!
Эй Фоний, фано ўзликдан тинч қолган бир мамлакатдир,
агар мард бўлсанг, беҳудлик йўли билан ўзингни у диёрга от!

Хирқа кийганлардан юзингни яшир,
риндлар билан бода ич ва уларга ичир.
Сенинг савдоларинг оташгоҳида хирқапўшлар
риё чопонларини куйдирадилар.
Бизнинг май учун қарзга берган ридомизни,
майфурушлар майни тозалаш учун майга солдилар.
Хомушлар кўйида йўқолишдан олдин,
эн кўнгил, май ичиб шовқин кўтарганимиз яхшироқ.
Хум ичида бода куйкуми қайнай бошлаганда,
дурднўшлар кўнгли қайнаб тоша бошлади.
Эн соқий, хумор мени куйдирмоқда,
карам қил, бу ўтни бода суви билан ўчир.
Ҳар базмда Фонийнинг риндлардан топган мансаби,
уларнинг кўзаларини елкага кўтариш бўлди, холос.
Ишқинг ўтида манзилим тупроқ бўлганда,
қабрим байроғи дилим тутунининг шуъласи бўлади.
Лойимдан ўсган ғаму кулфат ғунчалари,
дилим қонидан рангу пайконингдан сув топди.
Тийғни бошқага урасану, мен ҳалок бўламан,
бошқаларга руҳ бағишловчию менинг қотилим бўласан.
Мушкилим оғзинг сирини билишдир, мени койиш учун
оғзингни очмагунингча, бу мушқулим ҳал бўлмайди.
Май учун майхонада яшаб юрибман, сув билан
лойимни маю майхона тупроғидан олганмикинлар?
Муғлар пири мени риндларга бошлиқ қилиб қўйди,
чунки маст муғбача манзилим оyi бўлди.
Эй Фоний, оғзинг фикрида йўқ бўлганимдан
бери манзилим фано юртига бир қадамча қолди, холос.
Эй соқий, навбахор шабадаси ҳаёт бағишламоқда,
булут каби борлик анжомингни тоғлик томонга торт.
Хотирни сўз эшитадиган қил, дафтарни майга гаров
қўй фақр йўлида мақсадга эришувчиларнинг янги расмини туз.
Ел Исо каби нафас урди, лола тоғ устига байроқ тикди,
ёронлари билан у томонга қадам қўйган одамнинг дили шод бўлсин.
Майпарастлик билан мастлигу девоналик қилавер,
хушёрларга айт, улар борлик рангидан уялсинлар!

Зоҳидлар замона машаққати нишонаси-ю,
майхўрлар муғларча май ичишдан хушвақтдирлар.
Ҳар куни хуррам эдим, рўзгордан беғам эдим,
эй ҳамдам, дўст айт, қани у кун билан у ҳаёт.
Найрангбоз чарх даврда дўст ҳам, дўст тутувчилар ҳам
душман бўлганлари сабабли Фоний нола ва фарёддадир.
Хумор балоси ғамимни орттнрган бўлса ҳам,
май билан муғбача биздан ғамни кетказди.
Зулфининг хар ўрими мингларча дилнинг масканиднр
шуниси таажжубки, у зулфинг бўғими занжир узра занжирдир.
Унинг гул юзидаги тер шабнамлари гўё шафақдаги юлдузлардир,
шафақдаги юлдузлар эмас, дилим қонию кўзим ёшидир.
Танида қимматбаҳо ипакли кўйлаги бўлсаю, мен уни
рашқдан пора қилиб, йиртиб ташласам, ажабланманг.
Тилим, дилим ўтининг алангасидир,
лабимдаги учуқлар ўша ўтнинг асаридир.
Кўксим ғамнинг тоғи, уни тирноқ билан қазийман,
дилим юки Бесутун тоғи, мен унинг остида тоғ қазувчи Фарҳодман.
Эй Фоний, Хисрав билан Ҳофиз сенга йўл кўрсатувчи
бўлсалар ҳам, сени Жомийга пайравлигинг энг яхшидир.
«Бу гўзалимизни қандай ишвагар санамдир?» дейсан,
бу гўзал ишвагар санам: эмас, балки ўзгача бир балодир.
Сени деб кўз ёшим ёқутга ҳамранг бўлди,
ёқутга ҳамранг эмас, балки жигарнинг нишонасидир.
Терлаган юзинг шабнам тушган насрин гули,
япроғи эмас, тоза гул япроғидир.
Сен сабабли юзлаб маломат тоши кўксимга урилди,
бу кўкс эмас, маломат тошига қалқондир.
Фаришталар у гўзалнинг базмида юлдузларни кўриб:
«Бу юлдузлар у юз ўтининг учқунларидир», дедилар.
Ҳажрннг қоронғи кунида оҳим шуъласн ўша
қоронғи кеча тонгида балқиб чиққан нурдир.
Фоний ўзликдан кечдию мангулик бахтини топди,
бу — фано касби фойдасидан бир асардир.
Олам аҳллари нима бўлсалар ҳам, уларни ёдингга келтирмаганинг яхши,
уларни эсласанг, қилган зулмлари ёдингга тушади.
Уларнинг феъл-атвори вафосизлигу, унутмоқ бўлади,
вафо аҳллари уларни ёдларидан чиқариб юборишлари яхшидир
Макри кўп фалак золи, ҳар вақт уларнинг устодидир айт,
улар (фалақдан) яна нимани ўрганмоқчи бўладилар?
Булардан зиддиятдан бошқа ҳеч иш вужудга келмайди,
чунки буларнинг яратилиши тўрт зиддият (тўрт унсур)дан иборат.
Улардан вафо расму одати шамолга учиб кетган,
шунинг учун уларни вафо каби барбод бермаган кишини вафосиз бил!

Уларнинг табиати бевафоликни вужудга келтиради,
даврон онаси уларни бевафолик билан туққанми?
(Уларнинг) ҳар бириси ғаразлар билан тўла бир идишдир,
лекин турли-туман шунинг учун табиатлари ҳар хил бўлишини ўзларидан узоқ
тутмайдилар.

Уларнинг зикрларини ёзмаганим яхшидир, чунки улар
зикридан қаламнинг боши қуйи-ю, юзи қора бўлади;
Эй Фоний, агар мени бандаликдан озод қилсинлар
десаң сен ҳам уларни сарву савсан каби озод қил.

Гардун машаққатдан менда рангба-ранг малолатлар бор
ҳар бирини бир-бир ёзиб жамъ қилсам, гардун тўлиб кетади.
Менга даврон малолати гардундан ортиқдир ва унинг аҳлининг
ҳар биридан шиддатим — икковига баравар, балки зиёдадир.
Томошани кўрки, шунча кулфату охири йўқ ҳам билан пасткаш
даврондан кўчиш пиёласин ҳам сипқармоқ лозим экан.
Эй соқий, гулранг май бер! Чунки гул Жамшид каби кўп олтин
сочувчи бўлади, биз эсак, Фаридун хазинасига ўхшаб, ер остида ётамиз,
Наргис кўп вақтлар Мусо снингари мўъжиза қўлини кўрсатади,
лекин биз тупроқ ичида Қорун хазинасидек ётаверамиз.

Бундан ҳам ажойиброғини эшитки, кўчиш пиёласини ичгандан
кейин мингларча қонга заҳар қўшилган кўрқинч жомлари туради.

Буларнинг ҳаммасининг андишасидан қадду қомати келишган
соқий қўлидан гулранг майни ичган замонимда халос бўламан.
Ўзинг айт, шарҳ этиб ўтганим қадду қомати келишган соқий қўлидан олиб ичган
гулранг майимни лиммо-лим симириш навбатини қандай ўтказиб юбора оламан.
Ҳамма нарсадан халос бўлиш учун, эй Фоний, фано жомини
симира агар ундай бўлмаса, бу ҳикоятлар афсонаю афсун бўлади.

Замон аҳлининг меҳру вафо қиладиган феъли йўқдир,
шундай феъл-атвори бўлмагач, ундан бундай нарсани излама!
Тил уларни гап-сўз қилгани учун аччиқдир,
яхшиси шуки, уларнинг гап-сўзлари тилга олинмасин!
Юзсизликнинг ҳаммаси вафосизликдандир, вафо аҳлига
ўларнинг юзини кўрмаган яхши (уларнинг юзларини кўрмасинлар)
Агар улар нутқи жисмга оби ҳаёт бахш этса ҳам; эй дил,
умрингдан кечсанг кечу, уларнинг томонига майл қилма.
Орзуларининг ҳаммаси зулм ва зўравонлик бўлгач,
ўзлари учун зулм билан зўравонлик орзудир.
Ҳар бир тола мўйларига жон нисор қилсанг ҳам бир қил
учича на миннатдорликлари бору на мукофотлари.
Эй Фоний, халқда вафонинг рангу иси йўқдир,
рангу исидан кўзинг билан димоғингни бекит.

Ишқ майхонасининг гадоси бўлу, подшоҳлик қил!
Нима истасанг қилу, нафсингнинг сўзига кирма!
Жабру зулм билан султонлик даъвоси лоф (ёлғон) гапдир,

жаҳонда ақл паноҳинг бўлсину жаҳонпаноҳлик қил.
Тавбаю таквони дастак қилиб дўст қабулини излама,
ўз гуноҳингни изҳор этиб, гуноҳсизлигингни исбот қил.
Тариқат йўлига кирган солиқлар йўлига юзингни сур,
шу йўл билан йўлга киришганингни изҳор қил!
Эй ой, ғамни шомни давосини қилмасанг,
тонг чоғидаги оҳим ўқидан ҳазар қил!
Эй қалам, дўст қошида гуноҳ тутуни билан юзим қорадир,
қора юзли унвони билан номамни адо эт!
Агар сенга балиқдан ойгача (бутун дунёча) дабдаба керак бўлса,
унга ойдан балиққача (жаҳон бўйича) гадолик қил!
Эй соқий, гулранг юзинг ҳаққи хурмати, бир пиёла май
билан менинг сомон каби бўлган рангимни йўқот.
Эй Фоний, қўлингдан келса, зуҳд билан мағрурланма,
ўзингни фано йўлини касб қилиш билан фахрланишга ўргат.
Енгингни ташлаб, этагингни судраб муғ кўйига равона бўл!
агар енгинг билан этагинг бенишон бўлса, яхшироқ бўлади.
Лекин дайр фақирлари орасига йўл топсанг, қўлингда нимаики
бўлса, бамисоли енг ташлаганинг янглиғ ташла!
Қўлингу этагинг ўзлик нақдидан бўшаганидан кейин,
фақирлар жоми қуйқасидан ичиб шодланасан.
Эй соқий, қадаҳ остида қолган майни тупроққа тўкма,
мен тупроқман, сарқитингни менга тўк.
Ширакайф бўлган чоғида Жамшид билан Фаридун малайлари
мақомида бўлган харобот пиринннг бандасиман,
Эй зоҳидлар, маломат йўлини босиб ўтмоқ мушкулдир
бу риёзатни тортмоқ машқсизлар қўлидан келмайдн.
Эй дил, подшоҳнинг хос базмида мастлар билан
майхўр маҳвашларни кўрсанг, Фонийни эсла!
Мен ҳажридин ҳалокману у ой бошқаларнннг кўнглини олувчидир,
ўзгалар жони билан тирик туриш қандай мумкин бўлади?
Бошқаларнинг ортиқча шарҳ ва баён қилишига эътимодим
бўлмагандан кейин, ўз ҳолимни ўзим қачон арз қила олар эканман?
Афсуски, халқ ўз тилидан риёзат тортади, мен
бошқалар тилидан юз хил тухматга қолганман.
Бошқани синаш учун менга зулм тиғини урасан,
бошқаларни синаш учун бошқа кишини куйдирасан
Азал тақсимида бошқалар мақбулу мен рад этилганман,
меҳнат меники ва айшу ишрат бошқаларннки бўлиб келган.
Бошқаларга васлу мен қаду оразини излаб юрувчи ошиқман,
сарву гулим бошқалар бўстонида.
Бошқалар жон мақсудини васлингдан топади, ҳа, майли,
ўлдириш учун Фонийни бошқалар қаторидан чиқарсанг яхшидир.
«У қомат алифдир» дедик, бу сўзни унга айтингллар, у бадфеълнинг

қошида алифдан юқори сўз айтиб, (сўзнн иккита қилиб) бўлмайди.
Одатида висол тўғрисида сўздан бошқа нарса келмаса-да,
минг марталаб интизор бўлганимда васлдан биргина сўз айтади, холос.
Мурда эдим, бир сўз айтдингу қайта жон топдим,
шундай ҳаётбахш сўзни Исо ҳам айтганмикан-а?
Лабинг жон истаганда эвазига мен бир бўса истадим,
жоним, ранжима, чунки сўздан сўз пайдо бўлади.
Хумор чоғимда қулоғимга бировнинг сўзи ёқмайди, эй соқий,
бундан кейин майни айлантираётганимда гапирма!
Сўзда маъною маънода сўз бўлмаса, қачонгача
риндлар қошида сўз билан маъно изҳор қиласан?
Эй Фоний, хилватда айтишга ёлғиз бир сўзим бор,
лекин хилват бўлгач, менда танҳо сўзлаш бўлмайди.

Эй, мендек юзлаб зорларнинг қўли этигида бўлган гўзал,
хиромон жилва қилишинг ажабдир.

Мен йўлинг тупроғиман, аммо бошингда кеча-кундуз,
мендек паст мақомлар эмас Арш малаклари айланадилар.

Сен гўзалларнинг шоҳисан барча шоҳлар,
шоҳ олдидаги қуллардек олдингда турадилар.

Мен айрилиқ дўзахидаман-у, шайх жаннат истади,
аланга кайфиятини хомлардан сўраманг.

Менинг тонгим айрилиқдан қора бўлди, эй шомлари
дўст юзидан ёруганлар, шукр қилинглр.

Қўнглимни олиб кетдинг-у, юз ошуб билан ташладинг,
Агар бу мато сенга ёқмаса, ўз жойига қўй.

Фақр кийимида бўла туриб, жонондан шикоят қиладилар,
Эй Фоний, бу ҳирқаси ҳаромлардан этагингни торт.

Сенга шароб керак бўлса, муғларнинг майхонасига бориб ич!
Майфуруш муғбачасига имонингни фидо қил!

Даъвогардан яширинча қулоғингга айтадиган сўзим бор,
эй йигит, хушёр бўл, бу кексанинг насихатини эшит!

Висол хилватида тўла-тўкис май ич, биров ташқарига
хабар олиб кетмасдан илгари ҳушингни тарк қил!

Ишқинг гап-сўзида бошқача бир тил бор, эй зоҳид,
сен бу таронани тушунмайсан, жим ўтир!

Эй хожа, дайр пири сўзи айшу ишратингга далолат
қилгандан кейин Жабраил нидосига қулоқ сол.

Эй соқий, аксинг юзингга ҳусн лофини урди,
агар мункир бўлса қўлингга май олу, унга рўпара қил!

Эй муғбача, юзингни очу юзларча хирқапўшларни
Фоний каби хуш либосидан яланғоч қил.

У санамнинг хаёли равшан кўзимдан ташқарига чиқмайди,
чунки акс ҳеч маҳал ойнадан ташқарига тушмайди.

Кўп ўримли зулфинг занжири хаёлида бир оҳ тортсам,

дилим тутуни бамисоли сунбул сочинг каби ўралиб-ўралиб чиқади.
Ичим дард билан ғаму, ташим бошдан оёқ кулфат,
яъни ишқинг лашқари ҳам ичиму ҳам ташимни ўраб олган.
Ишқинг ғамидан танним шундай куридики, ғам ўқлари ҳар
томондан томоша учун бошларини ташқарига чиқардилар.
Муғбачалар васли билан сийлади, дайрдан ташқарига қандай чиқай?
дилга маҳрам бўлган одам ҳарамдан ташқарига чиқмайди.
Агар кўз ёшим билан оҳим дам-бадам сирримни ошкор этмасалар,
сенинг ишқинг ғамини дилим билан дийдамда яшираман.
Эй дил, у ёр оғзи фикрида Фоний қандай деб сўрасалар,
у бақо мулкидан йўқлик дашти томон чиқиб кетди, деб жавоб бер.

Сен барча подшоҳларнинг кажкулоҳисан, йўқ,
янглишдим, кажкулоҳлар подшоҳисан.
Бу қандай хуснки, кимнинг қонини тўксанг,
узр айтиб, юзинг олдида бош қўяди.
Ишқинг қонимни даъво қилса, қон
сочувчи икки кўзим икки гувоҳдир.
Сенинг бағбақангни топганимда Исфаҳон олмасидан эмас,
жаннат олмасидан ҳам қўнглимни узаман.
Ҳажрингда кўз мардумидан қон оқади, бу юзи
қоралар (кўзларим) ишқинг билан қизилдир.
Гуноҳсизлар қонини тўқдинг, менинг қонимни
тўкмадинг, гуноҳим нима эди, билмайман.
Фонийга бир қара! Чунки баъзида подшоҳлар
гадолар томонга ҳам назар ташлайдилар.

Ширакайф бир ринд дайрдан чиқса, унинг олий мартабасидан
саркашларнинг (бош тортувчиларнинг) боши унинг йўлидадир.
Мажнунга ўхшаганлар қайдаю, васл қайда?
Чунки паривашлар юз қўрқув билан унинг кўчасига қадам қўядилар.
Дунёдан этак ва охиратдан энг силкиб,
майхонага борган киши хурсанд бўлади.
Бир-икки қадах симиргач, на майдан,
на майхонадан ва на ўзидан нишон қолади.
Ишнинг сири яширин, шунинг учун баҳсу мадраса
аҳлининг илм даъво қилишлари нодонликларига далилдир.
Муғлар пири дайр томида қадах ичаётганда
Исо қуёш тоқидан туриб бир қултум май сўрайди.
Фоний, агар фақру фано йўлида тупроқ бўлсанг,
шаъну шавкатинг улуғлигидан чархнинг тўридан жой оласан.

Эй майхўрлар шоҳи, мен йўлинг тупроғиман,
Майинг саркитидан бир қултумни бу тупроққа соч!
Диним олдида минг уятдаман, чунки ҳар кеча мастлигимдан
муғлар мени дайр тупроғидан судрай-судрай ташқарига чиқариб ташлайдилар.
Эй соқий, сахарда хумор дардидан нохушмиз,

икки қадах тонг майи билан бизни хурсанд қил!
Васлинг жомидан тиниқ май ичувчилар серобдирлар,
куйқа симирувчиларга ҳам бир томчи ичирсанг, нима қилибди?
Мен майхонаси тупроғини фаришталар қанотлари
билан супурадиган муғлар пирининг қулиман.
Эй маҳвашларнинг подшоҳи, ишқинг туфайли маҳвашларнинг
қулиман. номингни тилга олишга қандай ҳаддим сиғсин?
Фонийнинг нишонасини излама! Чунки у ошнқ бўлгандан
бери фано даштида ҳеч кимса ундан ному нишон топгани йўқ.
Тонг чоғидир, файз талаб қилсанг, уйқуни тарк эт,
қачонгача маст уйқуда ётасан, қадахга шароб тўлдир.
Шишамизга май қую, койиш ва лутфдан
тош ҳам отма, лаъл ноб ҳам.
Эй нозанин умр, интизорингда ўлдим,
кетишга эмас, бир нафас келишга шошил.
Ризқ тақдирга ёзилгандир, хоҳ ҳаракат қил,
хоҳ қилма, ортиқ ёхуд кам бўлмайди.
Эй жонон, сенга ризқ ҳамиша етиб туради, мастлигу
ғурурингда хоҳ чархга ноз қилу хоҳ юлдузга итоб айла.
Ишқ вужуди олдида осмоннинг бақосини денгиз
суви бетидаги кўпикка қиёс қил!
Эй Фоний, висол кечаси бизга беҳисоб май туту
уни биз учун мангу умр деб ҳисобла!
Шомгача нима бўлиши маълум бўлмагач,
маю жом билан тонгнинг ғами нима бўларди?
Ҳаммага айт, май сипқаришга бошлаганимиздан
огоҳ бўлишсин, охири нима бўлишини ҳеч кимса билмаяжакдир.
Бу кўҳна дайрда янги бир дилором изла, негаки,
орому қарор нима бўлиши маълум эмас.
«Олам гулшанидан мақсудинг нима?» деб неча марта сўрайсан?
Май билан гулбадан ёрдан бўлак нима бўларди.
Ҳақнинг зоти абадийдир, ваҳм ойинасида икки дунё
нақшу хаёлидан бошқа нима бўларди?
Ҳунарлари риёю ҳасадчилик бўлган пок номлиларнинг
ишлари мен бадномга жафо қилишдан бошқа нима бўларди?
Лабингдан мени таҳқир этишдан бошқа нарса чиқмади,
таҳқир билан бизга бўса ҳам бўлса, нима бўларди?
Эй Фоний, фано бўлмай туриб, дўстдан васл сўрайсан,
бу — хаёл ва хом тамаъдан бўлак нима бўлажакдир?
Дайрнинг бу эски сафолини сафо ойинаси деб бил,
агар мусаффо май билан тўла бўлса, бу жаҳоннамо, жомдир.
Агар қўлингда Жамшид жомию Искандар оинаси бўлса,
бу (дайр сафоли) ҳар иккови ўрнини босади, қара, шарофатда қайси ўринда экан.
Мен ёр фиरोқида жон бераману у висол билан халққа жон бахш этади,

ишқ йўлида бундай зулм қандай раво бўлади?
Васлни ғанимат билмагани учун дил фироққа асир тушди,
кимда-ким висолга шукр қилмас экан, оқибати шундай бўлади.
Мен унинг муҳаббати балоси билан тупроқ бўлдим, лекин у қандай балоки,
ҳар нафасда бошқа турли балога айланади.
Бир бўса баҳосига жонимни олиб кетди, ўша ваъда қилган бўсасини сўрасам:
«Бир куни ваъдамга вафо қиламан» деди, бу ажойиб нозу карашмадир.
Эй шайх, Фоний қадам ташласа, сен такаббурлик юки билан
(у ерга) борма, у ерни риё ибодатхонаси деб ўйлама, бу — фано саҳросидир.
Бу қандай ҳолатки, давр навбати менга етганда соқий
рўпарамга ўтирмасдан, пиёлани ёнбошимдан узатади.
Соқий хизматида ҳар лаҳзада томоқ қириб ўтираман,
кўрган одамлар эса мени томоғи қичияпти деб ўйлашади.
Унинг бир тола мўйидан ажралишга ҳам сабру тоқатим йўқ,
чунки унинг ҳар тола мўйига ўзимнинг ҳар тола мўйим билан боғланганман.
Сенда қандай ҳусну ва менда қандай орзуки,
ёрликда ҳуснинг каби лаҳза-лаҳза менинг орзуим ҳам ортади.
Ишқу расволикда мен билан дилимнинг ажойиб бир одати бор,
менинг одатимга унинг ва унинг одатига менинг одатим тўғри келмайди.
Бу кўҳна дайрда ҳар томонда кўза ташувчилар ҳадсиз кўп,
аммо шу ўртада бало тоши менинг кўзамга тегди.
Эй Фоний, унинг истагисиз ахтаришларинг фойда бермаса ҳам,
ахтаришдан бир дақиқа ҳам тинчимайсан.
У гул рақиблар билан май ичса,
мискин ғариблар кўрадилару ўладилар.
Эй гул, гулшанда жилва қилганингда
булбуллар сайраса, айб қилма.
Ошиқлар ишқи гўзаллар ҳусни булбулу
гул сингари бирлашмасдан турмасин!
Биз сабрсизлардан бўлганимиз учун
биздан ёрсиз сабру тоқат изламанг!
Сийна яраси ёқамиз чокидан кўриниб тургач,
уни қандай яшира оламиз?
У маст, мен бошимни оёғи остига ташладим,
эй дил, Худо ҳаққи жойимдан ағдарма!
Эй Фоний, у маҳвашдан насибанг йўқ,
лекин бенасиблардан яхши насиблисан.

Мухтараъ

Чу мили қабрам оройд ба гулҳо гулўзори ман,
Шавад гулдастаи мулки фано мили мазори ман.
Сиёҳ аз дуди оҳу қатраҳои хун ба ҳар захмаш,
Чу шохи арғувони дарду ғам шуд, қисми зори ман.

Маро аз бодаи лаъли лаби соқист махмурӣ,
Чӣ мумкин аз шароби майкада дафъи хумори ман!
Ба рӯзи рӯзгорам зулфу ҳачри ёр шуд боис,
Ки рӯзам тира гашту тиратар 3-он рӯзгори ман.
Тани хокӣ зи наълу доғ пур шуд, гӯиё, эй дил,
Ки рахш он чо ба ҳар сӯ дод чавлон шаҳсувори ман.
Фалакро ихтиёре нест дар борону барқу раъд,
Кучо дар ашку оху нола бошад ихтиёри ман?
Зи чашми ашкборам дар канор омад дури мақсуд,
Ҳамоно шуд миёни баҳр, эй Фонӣ, канори ман. Гул юзли ёрим қабрим байроғини
гуллар билан безаса,
мазорим байроғи дастаси фано мулкининг гулдастаси бўлади.
Зор жисмимнинг ҳар бир жароҳатига оҳ тутинидан қоралик ва
қон қатралари дарду ғамнинг арғувон шохи каби бўлди
Махмурлигим бир соқийнинг лаъл лаби шаробидандир, майхона
шароби билан менинг хуморимдан ёзилишим қандай мумкин бўлсин!
Тирик юришимга ёрнинг зулфи билан ҳажри сабаб, шунинг учун
кундузим қоронғию турмушим ундан ҳам қоронғироқдир.
Эй дил, бу тупроқ таним тақа изидан пайдо бўлган доғларга тўлди,
у шаҳсуворим отини ҳар томонга елдирдими?
Ёмғир, чакмоқ ва момақалди роқ бўлишда фалакнинг ихтиёри йўқ,
кўз ёши, оху нола қилишимда менда қандай ихтиёр бўлсин?
Эй Фоний, денгиз ўртаси қирғоғим бўлгани учунми,
кўз ёши ёғдирувчи кўзимдан мақсуд марвариди кучоғимга келди.

Мухтараъ

Зи таърихи Чаму Искандар омад тирагӣ бар ман,
Магар чоми чаҳонбин созадам оинаро равшан.
Маро аз оташи Намруд гулзори Ирам кам гӯ,
Бидеҳ он чоми оташгун, ки олам гардадам гулшан.
Фалак ҳар рӯз мардони чаҳонро афканад бар хоқ,
Зи чоми марг то кай боре аз як чоми мардафкан?
Чу бар умр эътимод нею давронро бақое нест,
Хуш он, к-ӯ сохт дар умри киромӣ даври соғар фан.
Зи абнои замон онро, ки гӯй дӯсти қонӣ,
Яқин медон ба қони хеш пайдо сохтӣ душман.
Паи дунёи дун то чанд дасту по занӣ як раҳ,
Фурӯ каш даст андар остину пой дар доман.
Зи майхона шигофе гар бувад дар хилватат, эй шайх,
Аз он беҳтар баче, к-аз равза дар гӯрат бувад равзан.
Чавонони чаманро аз баҳори умр чун бар нест,
Ба ашку нола гӯё абр аз ин маънӣ кунад шеван.
Агар Фонӣ дар ин дайр-ул-ҳаводис чанд рӯзе ҳаст,

Бувад беҳтар, к-аз офатҳо кунад майхонаро маскан. Жамшиду Искандар
тарихидан менга қоронғилик келди,
жаҳоннамо жом (май) ойинамни ёритармикан?
Намруд ўтидан ва Эрам гулзоридан менга кўп гапирма,
менга оламни гулшанга айлантирадиган олов ранг май бер!
Ҳар куни фалак жаҳон мардларини тупроққа кулатиб туради,
қачонгача ўлим жоми билан бизни олиб кетасан, полвонларни кулатувчи бир жом
бер.

Умрга бир эътимоду, даврон мангу бўлмагач,
азиз умрда пиёла даврини хунар қилиб олган киши хурсанддир.
Замон кишиларидан биронтасини «жон дўстим» деб айтсанг,
шубҳасиз, билки, ўз жонингга душман пайдо қилдинг!
Разил мол-дунё деб қачонгача қўл-оёғингн тебратасан?
Қўлингни енгингга ва оёғингни этагинг остига яширсангчи.
Эй шайх, майхонадан хилватхонангга бир туйнук очганинг,
қабрингга жаннатдан бир дарча очганингдан минг марта аълодир,
Чаман ёшларига умрдан досил йўқдир,
гўёки булут шу маънодан ёш тўкиб нола қилади.
Агар Фоний бу ходисалар дайрида бир неча кун бўлса, бу офатлардан
сақланиш учун майхонани бошпана қилиб олгани яхшироқ.

Татаббўи Хоҷа

Эй пургулу шукуфа зи рўят баҳори ҳусн,
Равшан зи офтоби рухат рўзгори ҳусн.
Дар лаълат оби зиндагӣ, аммо чу Зиндарӯд,
Шодоб аз ҷамоли ту шуд чўйбори ҳусн.
Хуршеду зар фишондани ҳаррўзааш ба даҳр,
Бар пой ту зи чарх фишонад нисори ҳусн.
Дар осмон маҳе буду дар бўстон гуле,
Пайдо ба даври рӯи ту шуд эътибори ҳусн.
Нахли қади ту сарви сарафрои ҳусн шуд,
Боло гирифт, эй гули нав, аз ту кори ҳусн.
Маҷнун, ки буд сшиқи Лайлию ҳусни ў
Ҳаргиз набуд чун мани девона зори ҳусн.
Акнун, ки масти ҳуснӣ, дарёб хотирам,
3-он пештар, ки дар сарат афтад хумори ҳусн.
Султони ҳусн рӯи туву ҳоҷиб абрўят,
Ҷаллоди чашму зулф шуда пардадори ҳусн.
Бо ҳусни бениҳояти ў шукр, Фониё,
К-аз рӯи ошиқӣ нашудӣ шармсори ҳусн. Эй ҳусн баҳори юзидан гулу чечаклар
тўлган гўзал,
ҳусн рўзгори юзинг офтоби билан равшандир.
Лаълингдан обиҳаёт, жамолингдан
ҳусн ариғи Зиндаруд сойи каби сероб.

Ҳар кун жаҳонга зар сочиб турувчи қуёш чархдан
туриб оёғингга ҳуснинг нисори учун зар сочади,
Осмонда бир ой ва бўстонда бир гул бор эди,
Юзинг даврида ҳуснга эътибор пайдо бўлди.
Қаддинг нахли ҳусннинг бош кўтарган сарви бўлди,
эй янги очилган гул, ҳусннинг қадри сен билан юқори кўтарилди.
Лайлига ва унинг ҳуснига ошиқ бўлган
Мажнун мен девона сингари ҳуснга зор бўлган эмасди.
Ҳозир сен ҳусн мастисан, ҳусн хумори
бошингга тушмасдан бурун менинг хотиримни топ!
Юзинг ҳусн султони, қошинг дарвозабони,
кўзинг жаллоди ва зулфинг ҳусн пардадоридир.
Эй, Фоний унинг чегараси йўқ ҳуснига минг қатла шукур,
чунки ошиқлик юзасидан ҳусни олдида уятли бўлмадинг.

Айзан

Манам, ки шўҳраи дайрам ба дурд нўшидан,
Ба бода хирқа гарав карда айб пўшидан.
Ба ғайри рӯи накӯ, карданам назар хуш нест,
Бирав рақиб, ки хуш нестам бар бадон дидан.
Басо, ки ранҷ кашад аз ҷафои аҳли замон,
Касе, ки дарнавардад бисоти ранҷидан.
Ки дил гуфту шунуде чунин, ки доим ҳаст
Зи мо фасонаи дил гуфтан, аз ту нашнидан.
Чу кард қисми ту қассоми ризқ бе каму беш,
Чӣ ғуссаҳо, ки хурӣ аз зиёда кӯшидан.
Ҳама зи варзиши ишқам камол шуд дар ишқ,
Бувад ба кор маҳорат зи беш варзидан.
Ба ҳаҷри тира маро ҳаст бештар зорӣ,
Ки шаб зиёда бувад з-аҳли дард нолидан.
Ба сарви нози ту дар боғи ҳусн ҷилваи ноз,
Маро назар ба хиромаш фиканда нозидан.
Чу хокбӯсии дайри фано ба Фонӣ бас,
Лаби пиёлаву соқӣ чӣ ҳадди бӯсидан?! Дайрда май қуйқумини ичишда машҳур
менман,
бода учун хирқани гаров қўйган ва айбини яширган менман.
Гўзал юздан ўзгага қарашни ёқтирмайман, кет,
эй рақиб, ёмонни кўришдан хурсанд бўлмайман.
Кимки ранжиш бисотини йиғиб ташламаса,
замон аҳли жафосидан кўп ранж чекади.
Мен доим кўнгил афсонасини айтаман, сен эшитмайсан,
бундай айтишу эшитишни ким кўрган?
Тақсимловчи (Худо) сенинг ризқингни оз-у-кўп қилмай
берган бўлса, нега кўпайтириш учун қайғурасан?

Ишқда кўп машқ қилганимдан камол топдим,
машқ қилиш орқали ҳамма ишда маҳорат ошади.
Менинг дардли зорларим айрилиқ қоронғулигида кўпаяди,
чунки дардли кишилар тунда кўпроқ нола қилади.
Хусн боғида сарви нозинг нозланиб ишва қилади,
унинг хиромига қараб ноз қилишни ўрганяпман.
Фоно дайри тупроғини ўпиш Фонийга басдир,
пиёла ва соқий лабини ўпишга не ҳадди бор?

Айзан

Эй моҳ, майли соғари чун офтоб кун,
Бар офтоб таънаву бар маҳ итоб кун.
Ҳар дам зи мастият ба фитодан шудаёт майл,
Сар неҳ ба зонуи ману як лаҳза хоб кун.
Обод кун ба чоми ниҳон олами дилам,
Е фош чоми май хуру олам хароб кун.
Онро, ки аҳли дард наёбӣ ба кӯи ишқ,
Зинҳор, к-аз мусоҳибаташ иҷтиноб кун.
Ёрам парию ман шуда Мачнунаш, эй рафиқ,
Моро дигар ба Лайлию Мачнун хитоб кун.
Оби даҳони дўст, ки дандонаш андар ўст,
Дандон магўву тасмия дурри хушоб кун.
Онро, ки сар зи сачдаи он бут кашад, бад-ин
Бо кофирӣ ба фатвии ман эҳтисоб кун.
Дар дил хаданги ишқи вай, эй қон халидааст,
3-он сиху оташаш ба саги ў кабоб кун.
Фонӣ, ҳичоб шуд чу миёни ману ҳабиб,
Эй ишқ, парда афкану рафъи ҳичоб кун. Эй ой, офтоб каби пиёлага майл қил,
офтобга таъна қилу ойни таҳқир эт!
Қаттиқ маст бўлганингдан ҳар лаҳзада йиқилаёзьяпсан,
хоҳласанг, тиззамга бош қўйиб бир оз мизғиб ол.
Кўнглим оламини махфий май билан обод қил,
ёки ошқора май ичиб, оламини хароб эт.
Ишқ кўйида кимни дард аҳли деб билмасанг,
ундай киши билан суҳбат қилишдан ўзингни торт.
Эй дўст, ёрим парию мен унинг мажнуниман,
бизни бундан кейин «Лайли ва Мажнун» деб ата.
Ёр тиши оғзининг суви ичида бўлгани учун
уни тиш эмасу, қимматбаҳо дур де.
У санам саждасидан юз ўгириб, дин томон кетган
кишини менинг фатвом билан кофир ҳисобла.
Эй жон, унинг ишқи ўқи дилга қадалди,
у сиху олов билан итига кабоб қилиб бер.

Фоний, мен билан ёр орасида парда (пайдо) бўлди,
эй ишқ, пардани олиб, ўртани очиб қўй.

Мухтараъ

Эй ринди дурдошом, чуз дайри муғон маъво макун,
Дилро ба ғайр аз муғбача чон дигар шайдо макун.
Соқй ба сад фархундагй чун боядат пояндагй,
Гар ёбй оби зиндагй дар чом чуз саҳбо макун.
Дар тарфи боғ, эй симбар, гулранг май дар чоми зар,
Афканда дар вай кун назар, майли гули раъно макун!
Дар дину дил оташ зада, кардй чу азми майкада,
Ҳар лахза азми арбада бар зумраи тақво макун.
Чун мулки дил яғмо кунй, чавру ситам бо мо кунй,
Сад нозу пстиғно кунй, дар ноз истиғно макун.
Дилро чу бинй сўи худ мачнуну зор аз рўи худ,
Ҳар дам марон аз кўи худ, девонаро бечо макун.
Аз ишқ, Фонй, дам мазан, гулбонг дар олам мазан.
Ҳоли маро барҳам мазан, бешам аз ин расво макун! Эй дурд ичувчи ринд, муғлар
дайридан бошқа жойин
макон этма, муғбачадан бошқа ерга кўнглингни шайдо қилма!
Эй соқий, бахтли яшаш мақсадинг бўлса, обихаёт топсанг ҳам,
жомингни майдан бошқа нарса билан тўлдирма!
Эй кумуш бадан, боғнинг бир четида гулранг майни
жомга куйиб, унга назар қилу, гулраънога майл этма!
Дин билан дилга ўт уриб, майхонага азм қилдинг, тақводорлар
тўдаси билан ҳам ҳар дамда майдан шовқин-сурон қилиб ўтирма!
Дил мулкини талаб, бизга жабру ситам қилганингда
юз нозу истиғно қилгансан, ноздан истиғно қилма!
Дилни ўз тарафингда, юзингга мажнуну зор бўлганини кўрганингда,
ҳар нафасда кўйингдан хайдаб девонани беватан қилма!
Эй Фоний ишқдан дам урма, оламга доврӯғ солма,
ҳолимни барҳам бериб, мени бундан ортиқроқ расво қилма!

Ихтироъ

Нест дар дайри муғон бадмасти бебоке чу ман,
Аз гиребон то ба доман пираҳан чоке чу ман.
Он чунон, к-он дар камоли ҳусн поке чун ту нест,
Ёфт набвад дар камоли ишқ ҳам поке чу ман.
Ғам чу набвад аз ғами ишқат ба олам саъбтар,
Шуд яқин ин ҳам, ки набвад низ ғамноке чу ман..
Дархури идроки ҳуснат ҳар касеро ошиқист,
Нест дар ушшоқи зорат аҳли идроке чу ман.
Гар рабояд сарсари ишқат чу хас ушшоқро,
Нест дар дашти ғаму андӯҳ хошоке чу ман.
Гил агар бояд пай таъмири кўи ошиқй,

Баҳри он обе чу ашкам набваду хоке чу ман.
Қатъи дашти фақр агар дар шеваи чолокӣ аст,
Фониё, дар қатъи ин раҳ нест чолоке чу ман. Муғлар дайрида мен каби бир
бепарво бадмаст йўқ,
битта мен каби кўйлаги ёқасидан этагигача йиртилган ҳам йўқ.
Ҳусннинг шундай камолотида сен каби бир пок йўқ
бўлиб ишқ камолотида мен каби бир покни ҳам топиб бўлмайдӣ.
Оламда ишқинг ғамидан машаққатлироқ бир ғам бўлмагач,
шу ҳам шубҳасизки, мен каби бир ғамгин ҳам бўлмайдӣ.
Ҳусннинг идрок қилишга лойиқ ҳар бир кишида бир ошиқлик бор,
зор ошиқларнинг ичида мен каби идрок аҳли йўқдир.
Агар ишқинг бўрони ошиқларни хас каби учириб кетса
ғам даштида мен каби бир хас-хашак йўқдир.
Ошиқлик кўйи иморатини солиш учун лой керак бўлса,
кўзим ёши каби сув ва мен каби бир тупроқ бўлмайдӣ.
Эй Фоний, агар фақр даштини кесиб ўтиш чаққонликда
бўлса бу йўлни кесиб ўтиш учун мен каби чаққон йўқдир.

Татаббўъи Хоча

Зи бас мастӣ даридан чома бар тан,
Гиребонро намедонам зи доман.
Фалак ҳар гаҳ, ки вақтам тира дорад,
Надонам чорааш чуз чоми равшан.
Ба рағми чарх чоми чархкирдор,
Лаболаб дар кашидан кардаам фан.
Маро ҳар к-ў қадаҳ дорад бувад дўст,
Чу резад муҳтасиб, з-онаст душман.
Чӣ хуш бошад баҳорон чоми гулранг,
Зи дасти гулрухон бар тарфи гулшан!
Зи чархам хонаи дил ҳаст торик,
Зи тираш гарчи сад беш аст равзан.
Зи дасти муғбача чоми муғона
Ба ман дайри муғонро сохт маскан.
Ба боғи даҳр шуд озод номаш,
Чу шуд бо даҳ забон, хомўш савсан.
Ману дайри фано, зуҳҳоду масҷид,
Май, эй Фонӣ, кучо зуҳду кучо ман? (Қаттиқ) мастлик билан либосларимни
шундай йиртибманки,
ёқам билан этагимни айира олмай қолдим.
Фалак табъимни тийра қилган маҳалда, тиник
жом билан чора қилишдан бошқани билмайман
Чархга ўчакишиб фалакдан жомни лиммо-лим
тўлдириб симиришни хунар қилиб олдим.
Кимда-ким менга қадаҳ берса, у менинг дўстим,
қадаҳимни тўкиб ташлайднган муҳтасиб эса душманимдир.

Баҳор чоғи гулшанда гул юзлилар қўлидан
гулранг жом олиб ичиш қандай яхши.
Гарчи ўқ ёғдириб фалак юздан ортиқ туйнук
очган бўлса ҳам, дилим уйи қоронғидир.
Муғбача қўлидан муғона жом ичиш,
менга муғларнинг дайринн маскан қилди.
Савсан ўн тил билан хомуш бўлгани учун
дахр боғида «озод» деган номга сазовор бўлди.
Менга фано майхонасию зоҳидларга масжид керак,
Май бер, эй Фоний, зухд қайдаю, мен қайда?

Татаббуъи Мир

Зи сўзи шўълаи ҳаҷри ту мурдам, тарки ҳиҷрон кун,
Халилосо даро в-ин оташам яксар гулистон кун.
Ба теғам ғарқи хун кардӣ ба сахрои чунун оё,
Кӣ фармудат ки ин хун, кисвати маҷнуни урён кун?
Парад мурғи дилам шомӣ ғам ҳар сӯ ба лутф, эй шамъ,
Бигир он муғро парвонаи худ дар шабистон кун.
Зи теғат чоки дилро дӯхт натвонам мани маҷнун,
Бад-ин дӯзандагӣ, чоно, илоҷ аз тири миҷгон кун.
Намеғӯям, ки бо ман лутф кун ё чавр кун ё ноз,
Маро бахт, хотири нозук, бад-он мойил бувад, он кун.
Дили садпораро чун чамъ кардам, гар ту напсандӣ,
Насиме бар вай аз зулфат расон, бозаш парешон кун.
Ачалро ор, ё раҳм омад аз ҳаҷри ту бар ҳолам,
Ту, эй қотил, чу напсандӣ, ба як таънаш пушаймон кун.
Зи даврони сабукрав дар дил аст ошӯбам, эй соқӣ,
Ба як ратли гаронам фориғ аз ошӯби даврон кун.
Малул аз хушам, эй соқӣ, қадаҳ дардеҳ, ба майхона,
Биной тавбаву зухдам ба сели бода вайрон кун.
Агарчи васл бетавфиқ мумкин набвад, эй Фонӣ,
Машав навмеду дар роҳи талаб саъй он чи битвон кун. Ҳажринг алангаси
куйдиришидан ўлдим, ҳиҷронни тарк эт,
Иброҳим Халил каби киру, бу ўтимни бошдан оёқ гулистон қил!
Жунун сахросида тийғ билан қонға ғарқ қилдинг,
«Бу қонни яланғоч маҷнунга кийим қил!» деб ким буюрди?
Дилим қуши ғам шомида учар ҳар томон, эй шамъ, эй гўзал,
лутф билан у қушни ушлаб, шабистонингда ўзингга парвона қил!
Мен маҷнун тийғнинг билан дилим чокини тиколмайман,
эй жонон, бу тикувчилик иложини киприк ўқи билан қил!
«Менга лутф қил, ё жабр қил, ё ноз қил!» демайман, нозик
хотирингни ранжитма, нимага мойил бўлса, ўшани қил!
Юз пора бўлган дилни жамъ қилдим, агарда маъқул
қилмасанг зулфинг шамолини юбориб, яна уни паришон қил.

Ажалнинг ори ёки ҳажрингдан ҳолимга раҳми келди,
эй қотил, маъқулламасанг, бир таъна билан ажални пушаймон қил.
Эй соқий, енгил юрувчи давронда дилимда ғала-ғула бор,
бир катта қадах билан давроннинг ғала-ғуласидан мени халос эт!
Эй соқий, ҳушимдан хафаман, майхонада қадах бер,
тавба билан зухдим биносини шароб сели билан хароб қил!
Эй Фоний, тавфиксиз васл мумкин бўлмаса ҳам,
ноумид бўлма. талаб йўлида кўлингдан келганича урун!

Дар таври Хоча

Шаб чу шикаст тавбаам шўхи шаробхори ман,
Субҳ дуост кори ман то шиканад хумори ман.
Ҳаст далел ин ки он маст шабам навохтаст,
Чашму рухи кабуди ман, рӯю сари фигори ман.
Бод чарост қонфизо, гард зи чист сурмагун,
Гарна ба тавфи дашт шуд чилваи шахсувори ман!
Теғи қафои қотилам чанд фитад ба хоку хуп,
Аз дили захмноки ман в-аз тани хоксори ман?
Бурдани бори дардро қониби кишвари вафо,
Боркаше набурдааст аз дил бурду бори ман.
Куштаи он қаду рухам ҳаст муносиб, эй фалак,
Ин ки зи сарву гул кунӣ шамъи сари мазори ман.
Заҳми дилам зи марҳами сабр кучо шавад накӯ,
Ҳар нафас, он чу мефитад, аз дили беқарори ман.
Ман кию дар канорам он тифл нишастан орзу,
Манзили тифли ашк шуд чун ҳама гаҳ канори ман.
Муғбачагони маст дар дайр ҳамекунанд ҳазил,
Аз пай илму дин нигар Фонии хастакори ман. Шаробхўр шўхим кечаси тавбамни
синдирди,
хумор тарқатиш учун тонгда дуо билан машғул бўламан.
Юзу бошим яраланганию кўзу ёноғимнинг кўкаргани
кечаси у маст мени эркалатганининг далилидир.
Шахсуворим дашту сахро томонга жилва қилмаган бўлса,
нега шамол рухлантирувчию гард сурмарангдир?
Хоксор таниму жароҳатли дилимни деб қотилимнинг
жафо тиғи қачонгача қон ва тупроққа тушади?
Дард юкини вафо юртига олиб боришда, ҳеч қандай
ҳаммол менинг дилимча юк ташиган эмасдир.
Эй фалак, у қад билан юзнинг ҳалокиман,
мазоримнинг шамъини гулу сарвдаи қилсанг ярашади.
Дилим жароҳати сабр марҳами билан қандай тузалсин,
чунки у марҳам қарорсиз дилимдан ҳар нафасда кўчиб тушиб кетаверади.
Мен киму, у ёш нозанини кучокда олиб ўтириш орзуси қаерда,
ҳар вақт кучоғим, кўз ёшим макони бўлгандир.

Дайрдаги маст муғбачалар доим «Иши илму дин йўлида сарф бўлган хаста Фонийга, қара», деб ҳазиллашадилар.

Айзан

Нест чун кори замонро эътимодде як замон,
Соғари майро ту ҳам бас як замон аз даст намон.
Мурғро дар шаб рамидан нест з-оташ, лек ҳаст
Тоири сабру сукун дар ҳачр з-охи ман рамон.
Лаҳза-лаҳза оташи оҳам кашад сар бар сипеҳр,
Ал-амон аз шўълаи шавку муҳаббат, ал-амон!
Ҳар ки дар саҳро маро бинад кунад Мачнун хаёл,
Модари гетӣ ҳамоно зода моро тавъамон.
Муғтанам дон ҳар дам аз умрат, ки як дадро аз ӯ,
Нест мумкин не Масеҳо, не Хизр гаштан зимон.
Хоҳам аз хайли малак пинҳон ҷамоли он парӣ,
Аз ҳарими васл чун маҳрум беҳ номаҳрамон.
Фонӣ, аз бори худӣ чун вораҳӣ, сӯи ҳабиб,
Умрҳо рафтан ҳамону як қадам мондан ҳамон.Замона ишига бир лаҳза
эътимод қилиб бўлмагач,
сен ҳам шароб пиёласини бир лаҳза қўлдан қўйма.
Кечаси қуш оловдан қочмайди, бироқ
ҳажрида оҳимдан сабру тоқат қушлари қочади.
Оҳимнинг ўти дам-бадам кўкка ўрлайди, дод,
шавку муҳаббат шуъласидан дод!
Саҳрода кўрган одам мени Мажнун деб хаёл қилади,
дунё онаси икковимизни эгизак тукқан бўлса керак.
Умрнинг ҳар лаҳзасини ғанимат бил, унинг ҳар
дамига на Исо кафил бўла оладию, на Хизр.
У парининг жамоли фаришталардан пинҳон бўлишини истайман,
чунки номаҳрамлар висол даргоҳидан маҳрум бўлганлари яхши.
Эй Фоний, ўзлик юкидан қутулсанг, дўст томонига
умрлар юриб етолмаган бўлсанг ҳам, бир қадамда ета қоласан.

Мухтараъ

Оядам баҳри заминбӯси сагонат сар фурӯ,
Лек он сар ҳаргизам н-ояд ба тоҷи зар фурӯ.
Сарв бо қадди ту лофи сарбаландӣ мезанад,
Як назар, эй шўҳи саркаш, дар замин бингар фурӯ.
Буда андар сафҳаи гул шарҳи ҳоли андалеб,
Ашки борони баҳорӣ шуста он дафтар фурӯ.
Дар сару рӯям зи дуди оҳ набвад тирагӣ,
Бурдаам ҳамчун самандар сар ба хокистар фурӯ.
Охири базм аст соқӣ, бода камтар дех, мабод,
К-офтоби ман равад аз нашъаи соғар фурӯ.
Равшанӣ н-афтода дар қасрат зи равзан балки меҳр.

Омада баҳри тамошоят зи бому дар фурӯ.
Ҳоли Фонӣ гарчи бошад кас мабинад ар чунун,
Як назар ҳам бин ба ҳолаш, эй парипайкар, фурӯ! Итинг қошида ер ўпиш учун
бошим эгилиб келади
лекин бу бошим ҳеч вақт олтин тожга эгилмайди.
Сарв қоматинг билан тенглашаман деб лоф уради,
эй саркаш шўх, ерга эгилиб бнр назар қил! (сарвга қара).
Булбул ҳолининг шарҳи гул сафҳасида ёзилган эди,
бахор ёмғурининг кўз ёши у дафтарнн ювиб ташлади.
Оҳ тутунидан бошу юзим қораймайди, самандар
каби бошимни кулга тиқиб олганман.
Эй соқий, базм тугай деб қолди, майни озроқ бер,
куёшим май кайфидан йиқилиб қолмасин.
Қасрингга туйнукдан ёруғлик тушмаган, балки куёш эшик ва
томдан сени томоша қилиш учун пастга тушганмикин?
Телбаликдан Фонийнинг ҳоли киши кўрмаслик даражада бўлса ҳам,
эй пари пайкар, унинг ҳолига бир назар ташла!

Татаббӯи Хоча

Муждаи васл мерасад дар дили ман қарор ку?
Ҳар нафасам ба нолаи беҳудӣ ихтиёр ку?
Дафъи чунуни ишқро хоҳиям, эй ҳакими ақл,
То бикашӣ ба силсила ҳалқаи зулфи ёр ку?
Гуфтаме ар ғаме расад, даст бигирадам хирад,
Ишқ расиду ақро пеши вай эътибор ку?
Чун гули хуш насими ман базми маро чу равза кард,
Мутриби хушнаво кучо, бодаи хушгубор ку?
Пири муғон ба хок агар чуръа чаконад аз қадах,
Ташналабе ба майкада чун мани хоксор ку?
Хонаи тираи дилам пурхасу хори ҳаҷр шуд,
Шўълаи шамъи васро оташи он узор ку?
Соли дигар, ки огаҳ аз ҳастии мо биёр май,
Гўй, ҳарифи майкада, чуръакашони пор ку?
Шарҳи фиरोқро мағӯ, к-аз чӣ рақам намекунӣ?
Табъи сухантирозам аз меҳнати рӯзгор ку?
Лофи фано ҳамезанад Фонӣ ва гарна ин хатост,
Синаи оташин кучо, дидаи ашқбор ку? Васлнинг хушхабари етади, дилимда қарор қани?
Ҳар нафасим беҳудлик нолаи билан банд, менда ихтиёр қани?
Эй ақл донишманди, мандан ишқ тентаклигининг дафъ бўлишини истайсан,
мени кишанга солишинг учун ёр кокилининг ҳалқаси қани?
«Агар бир ғам етса, қўллайди» деб юрар эдим,
ишқ етиб келди, унинг қошида ақлнинг эътибори қани?
Хушбӯй гулим келиб, базмимни жанантга айлантёрди,

хушовоз ҳофиз қанию мазали шароб қани?
Агар муғлар пири тупроқ қадахдан бир қултум томизса,
майхонада мен каби хоксор бир ташналаб қани?
Кўнглимининг қора уйи ҳажринг хасу тикани билан тўлди,
васл шамъининг алангаси учун у юзнинг ўти қани?
Келар йилга бизнинг борлигимиздан кимнинг хабари бор — май келтир!
айт-чи, бултурги майхўр майхона улфатлари қани!
Фироқ шарҳини нима учун ёзмайсан, деб сўрама,
уни ёзиш учун рўзгор машаққатидан сўз безовчи табиат қани?
Фоний ҳамиша фано лофини уради, агар ўтли
сийнаси ва ёш тўқувчи кўзи бўлмаса, бу хатодир.

Айзан

Эй дил, фарози дайр чу бахти сиёҳи ту,
Дудест гўйё ба фалак рафта оҳи ту.
Ҳочат кучо бувад ба шабистони мо чароғ?
К-он чо бас аст партави рӯи чу моҳи ту.
Эй нури чашм, сурмаи айн-ул-яқини мост,
Орад сабо чу тўхфае аз хоки роҳи ту.
Мебош дар паноҳи Ҳақ, эй пири майкада,
К-осудаанд дурдқашон дар паноҳи ту.
Узри хумори мо ба ду паймопа хостӣ,
Бодо Ҳудой дар ду чаҳон узрхоҳи ту.
Эй сарвиноз, хуш ба хиром омадӣ, мабод
Ўз дар риёзи чашму дилам ҷилвагоҳи ту.
Гардад ҳилол бар сари абрӯ-т аз шикаст,
В-ин шуд аён зи хатти шикасти кулоҳи ту.
Эй, к-аз ҳавои муғбачагон мучримӣ, матарс,
К-аз лутф пири дайр бибахшад гуноҳи ту.
Фонӣ, агар зи сўзи дарун лоф мезанӣ,
Ку оташи дили туву ку дуди оҳи ту? Эй дил, дайр тепасидагн қора бахтинг каби
фалакка кўтарилган оҳинг бир тутундир.
Бизнинг кечамизга чироғнинг нима ҳожати бор?
Чунки у ерга ой каби юзинг шуъласи кифоядир.
Эй кўз нури, агар шамол йўлинг тупроғини
бизга ҳадя қилса, у кўзимизга сурмадир.
Эй майхона пири, май дурдини симирувчилар паноҳингда,
осуда яшаганлари учун доим Худонинг паноҳида бўл!
Хуморимизга бир-икки коса май билан узр истасанг,
Худо икки жаҳонда сенинг узрингни қабул қилсин!
Эй сарвиноз, яхши хиром билан келдинг, жилвагоҳинг
кўзиму дилим боғидан бошқа жон бўлмасин!
Қошинг бошида ой синиб, ҳилолга айланди, бу кулоҳингни
(ярим ушатиб) чаккангга кўндирганингдан аён бўлди.

Эй муғбачалар хавасидан гуноҳкор киши, кўркма!
Дайр пирининг лутфу марҳамати гуноҳингни кечиради.
Эй Фоний, агар дилинг куйганидан лоф урсанг,
дилинг ўти қанию, оҳинг тутуни қани?

Татаббўи Хоҷа Ҳасан

Эй, зеби офтоби чамоли ту, холи ту,
Не-не, ки хол нуқтаи чими чамоли ту.
Дар хонаи дилам қадаме нех, ки гаштааст,
Ҳамчун нигорхонаи Чин аз хаёли ту.
Бемислият чунон аст, ки даъво тавон намуд,
К-ат акс ҳам дар оина набвад маҷоли ту.
Аз иштиёқи дўст дилам ончунон пур аст,
Эй сабри харзагард, ки набвад маҷоли ту.
Аз бодаи ақиқвашу ним даври чом,
Ояд ба хотирам лаби лаълу ҳилоли ту.
Эй пири дайр, маст ба зонуи муғбача-ст
Он сар, ки шуд ба роҳи вафо поймоли ту.
Бадҳолии маро зи хумори маи лабат
Дидӣ, мапурс боз, ки чун аст холи ту?
3-афғону нола халқи ҷаҳонро кунам малул,
Гар бим дар дилам набувад аз малоли ту.
Фонӣ, агар на бори худӣ афканӣ зи худ,
Худ кай ба кӯи васл бувад эҳтимоли ту? Эй гўзал, холинг жамолинг қуёшининг
зебидир, йўқ-йўқ,
холинг жамолинг «жими»ининг нуқтасидир.
Кўнглим хонасига қадам қўй, у хаёлинг билан худди
Чин нигорҳонасидек бўлибди.
Сенинг мислсизлигинг шу даражадаки,
кўзгудаги аксинг ҳам сендек
эмас деб даъво қилиш мумкин.
Юрагим дўст иштиёқи билан шундай тўлаки,
эй беҳуда кезувчи сабр, сен унга кира олмайсан.
Ақиқдек бода-ю, қадахнинг ярим айланишидан,
хотиримга лаъли лабинг ва ҳилолинг келади.
Эй, дайр пири вафо йўлида поймолинг бўлган
бош, энди маст бўлиб, муғбача тиззасига қўйилди.
Лабинг шаробининг хуморида ҳолим
ёмонлигини кўрдик энди
қайтадан холинг қандай, деб сўрама.
Агар сенга малол келтиришдан дилимда кўркув бўлмаганда,
жаҳон халқини нола ва фиғоним билан азобга солар эдим.
Эй Фоний, агар ўзлик юқини ўзингдан ташламасанг,
васл куйига қачон бормоқ эҳтимоли бўлади?

Айзан

Тира шудааст чашмам аз фурқати ғамфизои ту,
Ваҳ, ки хароб дорадам шавқ ба хоки пои ту.
Рехта мушки судаву зулфи бунафша тофта,
“Тоби бунафша медиҳад турраи мушксои ту”.
Ханда задиву ғунчаро лаб бикишодӣ аз нашот,
«Пардаи ғунча медарад хандаи дилкушои ту».
Ҳаст чунон, ки дар бадан марг бувад ба ҷои ҷон,
Эй ту ҳаёти ҷон, агар ҷон бувадам ба ҷои ту.
Не ба кас, ар ба ман расад, аз дилу ҷон хушӣ кунам,
Хоҳ ба ҷон вафои ту, хоҳ ба дил ҷафои ту.
Заҳми дилам, ки ёфтӣ аз нафаси Масеҳ ранҷ,
Ёфт шифо зи сарсаре, к-омада дар ҳавои ту.
Кӯҳна сафолу дурди май, к-аз ту расид сокиё,
Дод зи даҳрам огаҳӣ ҷоми ҷаҳоннамои ту.
Ман, ки шаҳони мулкро сар наниҳам зи саркашӣ,
Бин, ба раҳат фиканда сар, чун шудаам гадои ту.
Фонӣ, агар маи муғон ҳаст насибат аз азал,
Хизру Масеҳро бувад умри абад салои ту. Қайғуни орттирувчи айрилиқдан кўзим
хира бўлди,
оёғинг тупроғи шавқи мени хароб қилади.
Зулфингга тоб бериб, янчилган мушкни сепибсан,
мушкин турраларинг бинафшадек товланди.
Кулдинг-у шодлиқдан лабинг ғунчасини очдинг,
сенинг кўнгил очувчи кулгинг ғунча пардасини яратди.
Эй ҳаётим жони, агар вужудимда сенинг ўрнингда
жон бўлса, ўлим баданида жон ўрнида бўлсин.
Бошқага эмас, менинг жонимга вафонг ёки дилимга
жафонг етишса, жону-дилдан қувонаман.
Масиҳ нафасидан ранж топадиган дилим яраси,
сен томондан келган сарсардан шифо топди.
Эй соқий, сендан етишган эски сопол ва май қуйқуми,
жоми жаҳоннамо бўлиб дунёдан мени огоҳ қилди.
Саркашлиқдан мулк подшоҳларига бош эгмас эдим, кўр,
сенинг йўлингда бош қуйиб, гадойинг бўлдим.
Фоний, агар муғлар майи азалдан сенга насиб бўлган бўлса,
Хизру Масиҳ мангу ҳаётларида сенга мурожаат қиладилар.

Татаббӯи Хоҷа

Субҳ дар майкадаам хирқа ба май гашт гарав,
Рафт чилсола вараъ, рӯзи наву рӯзии нав.
Он, ки дар хилватам орому сукун буд, намонд
Ману ин лаҳза пай мутрибу бода таку дав.
Ростӣ гар натавон ёфт ачаб нест, ки ҳаст

Парвариш аҳли замонро зи сипехри качрав.
Чарх чун меҳр зи авчат занад охир бар хок,
Бас ба тахти фалаку согари зар ғарра машав.
Ҳоҷати равшании шамъ мадон, чун ёбад
Хилвати тираат аз пури ибодат партав.
Лавҳи дилро зи ибодат чу расонӣ ба чило,
Набувад ҳоҷатат он гоҳ ба мисбоҳу ба зав.
Соқиё, бода деху узр мағӯ, к-он дар ишқ,
Дарки файзам чу диҳад, рав, набувад гуфту шунав.
То ки бастам камари бандагии пири муғон,
Бо ҳама муғбача бахшам камари Кайхисрав.
Фонӣ, он тухм, ки дар мазраи ҷон афшонӣ,
Неку бад нест чуз ин фоидаат гоҳи дарав. Тонгда майхонада хирқам манга гаров
бӯлди, қирқ йиллик
тоат-ибодатим бекорга кетди, энди янги кун ва янги насиба бошланди.
Хилватда яшаганимда орому қарорим бор эди, қолмади мен бу
лахзада ҳофиз, созанда ва шароб орқасидан югурганим югурган.
Замон аҳлидан тўғрилиқ топилмаса, таажжуб эмас, чунки замон
аҳлининг парвариши терс айланувчи фалакдандир.
Чарх қуёш сингари авжга чиқишингдан охири ерга уради, шундай бўлар экан,
фалакнинг тахти билан олтин жомига мағрур бўлма!
Агар қоронғи хилватинг ибодат шуъласи билан ёриса
шамъ ёруғлигини ҳожат билма!
Дил лавҳасини риёзат билан жилолантира олсанг,
учоғда қуёш нури билан чироққа эҳтиёжинг қолмайди.
Эй соқий, узр айтмай, май бер!
Чунки ишқдан файз топсам, сўзлашу эшитишга ҳожат қолмайди.
Муғлар пири қуллигига камар боғлаганимдан
бери ҳамма муғбачага Кайхисрав камарини боғлайман.
Фоний, жон экинзорига қандай уруғ сочсанг, фойданг ана
шу уруғдан унган ҳосилдан яхши ҳам, ёмон ҳам бўлмайди.

Татаббӯъи Хоҷа Ҳасан

Чун шуда шарманда рӯи офтоб аз рӯи ту,
Бошад он пӯшиданаш рӯ дар саҳоб аз рӯи ту.
Гул агар набвад руҳат, пас вақти таъчили хиром,
Аз арақ баҳри чӣ резон шуд гулоб аз рӯи ту?
Лаълу рӯятро чу дидам, гаштаам масту хароб,
Маст аз лаълат шудам, лекин хароб аз рӯи ту.
Шамъи рӯят дар шабистон дид чун мурғи дилам,
Сӯхт чун парвона бо сад изтироб аз рӯи ту.
Рӯ намуда анҷуми гардун, чу афқандӣ ниқоб,
Кай намояд он замон, к-афтад ниқоб аз рӯи ту?

Май ба рӯят нӯшам, эй соқӣ, ки ҳаргиз набвадам,
Завқи май аксар наҷфгад дар шароб аз рӯи ту.
Фонӣ аз чон шуд Ҳасанро банда, эй маҳ, з-он ки гуфт:
«Эй мунаввар гашта рӯи офтоб аз рӯи ту». Юзингдан қуёш юзи шарманда бўлгани
юзингни
кўрганида булут ичига бекиниб олишидан билинади.
Агар юзинг гул бўлмаса, нега жадал юрганинда
терлаб, юзингдан гулоб тўкилади?
Лаъли юзингни кўрган, чоғимда масту хароб бўлдим,
лаълингдан маст бўлдим, лекин юзингдан хароб.
Кечаси юзинг шамъини дилим қуши кўрганда,
юзингдан юз изтироб билан парвонадай ўртанди.
Юзингга ниқоб тутганинда осмон юлдузлари юз кўрсатадилар,
юзингдан ниқобни олсанг, қандай кўринади?
Эй соқий, юзинг ҳурмати учун ичаман, агар шаробга юзинг
акси тушмаса, мен майдан ҳеч завқланмайман.
Эй ой (маҳбуб), Фоний жони билан Ҳасанга қул бўлди, чунки у
(Ҳасан Деҳлавий) «Юзингдан қуёш юзи мунаввар бўлди» дегандир.

Татаббӯи Амир Вафой

Ҳаст рӯи чун гулу холи лабат болои ӯ,
Чун ҳарири ол, к-аз анбар бувад тамғои ӯ.
Мурғи дилро з-он ба сӯи гулшани васлат ҳавост,
То нагардад ранча хоки он чаман аз пои ӯ.
Бо қабои лолагун дар чилва шуд, гӯё ки об
Хӯрда аз хуни чигар нахли қади раънои ӯ.
Аз хаёлаш дидаву дилро бувад нуру сурур,
З-он ки гоҳе дидаву гоҳе дил омад ҷои ӯ.
Боиси қайди ҷунун омад туро занҷири зулф,
З-он ки орад ҳар шабам ошуфтагӣ савдои ӯ.
Пири дайрам з-он ба май дилро зи ғамҳо кард пок,
К-аз ридои зухди покон шуд қадаҳполои ӯ.
Дин фидо кардам ба ишва, муғбача сӯям надид,
К-аш ҳазорон дин фидои нозу истиғнои ӯ.
Дил зи раъноёни боғи даҳр баркандам, ки нест,
Ҷуз дурангию дурӯй дар гули раънои ӯ.
Ҳамчу Фонӣ бандаи шоҳам, к-аз ороиш ҷаҳон
Чун намудорест аз «Боғи Ҷаҳоноро»-и ӯ! Гул каби юзингу лабинг устидаги холинг
тамғаси
анбардан ясалган қизил ҳарирдир.
Дилим қуши висол гулшани томон юриб борганда,
у гулшан тупроғи озор чекмасин,— деб учиб бормоқни хоҳлайди.
Раъно қомати дарахти жигар қони ариғидан сув ичган

бўлса керакки, лола ранг либосда жилва қилди.
Унинг хаёли билан кўзга нур ва дилга сурур пайдо бўлади
чунки гоҳи кўз ва гоҳи дил унинг жойидир.
Зулфинг занжири телбани кишанлашнинг боиси бўлди,
чунки ҳар кеча менга унинг савдоси девоналик келтиради.
Покларнинг тақво ридоси унинг (дайр пирининг) май сузгичи бўлгани
сабабли дайр пири май бериб, дилимни ғамлардан тозалади.
Динимни фидо қилсам ҳам муғбача менга (ишва) билан бокмади,
унинг нозу истиғносига мингларча дин фидо бўлсин!
Раъно гулида икки рангу икки юзламалиқдан бўлак
нарса бўлмагани учун дилимни даҳр раъноларидан уздим.
«Боғи Жаҳонор»сидан жаҳон зийнатланган
бир подшоҳнинг Фоний каби қулиман.

Мухтараъ

Чу оташест лаби лаъли пурфасонаи ӯ,
Забон ба ишва бароварданаш забонаи ӯ.
Баҳона дар дами қатлам агар кунад, чӣ зиён
Ба нақд мекунадам қатл чун баҳонаи ӯ?
Шаҳест бодафурӯшу хароба — майхона,
Зи лаъл пур хуми бисёр дар хазонаи ӯ,
Хуш аст баҳри май он сон, ки ақл н-орад шуд
Аз ин каронаи ӯ то бад-он каронаи ӯ.
Мутеи пири муғон кард, бас магӯ, ки чӣ кард,
Ҳавои муғбачаву бодаи муғонаи ӯ.
Машав, фирефтаи зулфу холи шоҳиди даҳр,
Ки част тоири зирак зи дому донаи ӯ.
Чу Фонӣ он ки нишоне ба дӯст бурд, эй дил,
Дар ин ҷаҳон натвон ёфтан нишонаи ӯ. Афсона билан тўлиқ бўлган лаъл лаби бир
олов каби бўлиб,
ноз билан тилини чиқариши унинг бир алангасидир.
Агар мени қатл қилиб қонимни тўкишга бир
баҳона топса, нима зиёни бор?
чунки унинг баҳонаси мени қатл қилишдир.
Майфуруш бир подшоҳдир, унинг харобаси (қасри) майхона,
унинг хазинасида лаъл тўла хумлар кўп.
У қирғоғидан бу қирғоғига (сузиб ўтишга)
ақл бовар қилмайдиган май денгизи бўлса жуда яхшидир.
Бизни муғлар пирига мутеъ қилди, ким қилди десанг,
муғбачасининг ҳавосию муғона майи.
Олам гўзалларининг зулфу холига алданма!
чунки зийрак қуш унинг тузоғи билан донидан
сакраб чиқиб қутулиб кетди.

Эй дил, бу оламда Фоний каби дўст нишонасини
топган одамнинг нишонасини топиб бўлмайди.

Татаббўъи Хоҷа

Дар кўчаи муғон, ки бурун шуд махоҳ аз ӯ,
Мезан кадам, ки то ба Ҳарам ҳаст роҳ аз ӯ.
Даъвои накди дин чу кунад чашми кофират,
Чуз айни эътироф, ки чўяд гувоҳ аз ӯ.
Бо афву бахшишат бувад он кас гуноҳкор,
К-андар тариқи фақр наёяд гуноҳ аз ӯ.
Соқӣ, биёр чоми ҳилолӣ пур аз шароб,
К-уфтад ба шарм меҳри фалак з-ину моҳ аз ӯ.
То даркашида аз сипаҳи ғам шавам халос,
Дар ғам дилам чу ёфта доим паноҳ аз ӯ.
Аз тундбоди ҳаҷр кашам парда аз руҳат,
Яъне ниқобро бирубоям ба оҳ аз ӯ.
Фонӣ, гадои пири муғон гашту шоҳ шуд,
Доим кунад гадоии ҳиммат чу шоҳ аз ӯ. Муғлар кўчасидан четга чиқишни
истама.
чунки ундан Ҳарамга йўл бор.
Кофир кўзинг дин накдини даъво қилса, шу
эътирофнинг ўзидан ташқари ким гувоҳ талаб қилади?
Бундай афву кечириминг олдида фақр тариқида
ҳеч бир гуноҳ қилмаган киши гуноҳкордир.
Соқий ҳилолий жомни шаробга тўлдириб узат.
токи бундан фалак қуёши, ундан эса ой уялсин.
То май ичиб ғам сипоҳидан қутулай,
негаки, ҳар доим ғам келганда кўнглим майдан паноҳ топган.
Ҳажрнинг совуқ шамоли билан юзингдан пардани кўтараман,
яъни, ниқобингни оҳим шамоли билан олиб қочаман.
Фоний муғлар дайрида гадо бўлиб шоҳлик топди,
доим шоҳ ундан ҳиммат тилаб гадоилик қилади.

Мухтараъ

Зи нола ҳоли дили зори нотавон бишнав,
Сухан, агар нашавад зоҳират, фиғон бишнав!
Ба чуз фасонаи ман гуфтугӯ ба кўят нест,
Фиканда гӯш ҳикоят аз ину он бишнав!
Ба дил ҳикояти ишқат кунам ниҳоп аз халқ,
Чу дар даруни диле пасту ҳам ниҳон бишнав!
Биёр шишаи май, пас зи пуктаи тавҳид,
Ба ҳар пиёла зи ман турфа дoston бишнав!
Фасонаи гули садбаргу шарҳи хори ғамаш,
Зи булбули саҳар, эй дил, ба сад забон бишнав!
Ба роҳи Каъба маҷӯ сирри ишқ, гар хоҳӣ,

Чунин тарона рав аз кӯчаи муғон бишнава!
Ба шарҳи меҳнати ишқат бичуй Фонири,
Замон-замонаш бигӯю ягон-ягон бишнава! Ноладан зор бўлган нотавон дилнииг
ҳолини эшит!
Агар сӯз зоҳир бўлмаса, фиғонни эшит!
Кӯйингда менинг афсонамдан бошқа гап-сӯз йўқдир!
қулоқ солиб, ундан-бундан шу ҳикоятни эшит!
Халқдан яшириб дилимда ишқинг ҳикоятини қиламан,
чунки дил ичидасан, сен ҳам яширин эшит!
Бир май шишаси келтир, сўнгра ҳар пиёла берганинда
мендан тавҳид нуктасидан ажойиб достон эшит!
Эй кўнгил, атиргул афсонаси билан тикан ғами
шарҳини юз тил билан баён қилаётган тонг булбулидан эшит!
Ишқ сирини Каъба йўлидан излама,
шундай таронани истасанг, бориб муғлар кўчасидан эшит!
Ишқинг меҳнати шарҳини эшитмоқчи бўлсанг, Фонийни изла,
уни ҳар замон, ҳар замонда айтиб, бир-бир эшит!

Айзан

Май гарчи бошадам зи ғами дил фароғ аз ӯ,
Дар сина сӯз дораму бар хирқа доғ аз ӯ.
Шуд дар хазон ба гашти чаман он баҳори ҳусн
Дар зеб гашт пур зи гулу лола боғ аз ӯ.
Оҳам, ки дил фурӯзад, аз ӯ ваҳм кун, ки бод
Оташ фурӯзаду нафурӯзад чароғ аз ӯ.
Овора шуд ба дашти чунунам дил, эй рафиқ,
Маҷнун агар бубинӣ, бипурсӣ суроғ аз ӯ.
Бсмори ҳаҷр шуд тан, аз он кӯ бурун кашанд,
Не сағ аз ӯ ғизо кунад, эй дил, на зоғ аз ӯ.
Савдоиям, зи ҳаҷр равам пеши майфуруш,
Қўям ба як пиёла илоҷи димоғ аз ӯ.
Фонӣ, худӣ бияфкану по неҳ ба кӯи ишқ,
Фориғ шавӣ зи хавф, чу ёбӣ фароғ аз ӯ. Май дилимни қайғудан озод этса-да,
майдан сийнамда ўт бор ва тўнимда доғ.
У ҳусн баҳори кузда чаман томошасига чиқди,
униг ярашиғи билан боғ гулу лолага тўлди.
Дилни ёритувчи оҳимдан кўрк, чунки шамол
оловни алангалантиради, аммо чирокни ўчиради.
Эй дўст, телбалик даштида дилим овора бўлди,
Маҷнунни учратсанг, ундан сўра!
Эй кўнгил, таним унинг ҳажридан шундай бемор бўлдиги,
олиб чиқиб ташласалар, уни на ит ейди ва на қарға.
Ҳажридан савдойман, майфуруш олдига бориб
димоғ давоси учун бир пиёла май сўрайман.

Фоний, ўзликни ташлаб, ишқ кўчасига кадам кўй!
Узликдан кутулсанг, кўрқинчдан кутуласан.

Мухтараъ

Эн нафси тира, илоҳӣ, чу нест роҳ ба ту,
Чуз ин чӣ чора, ки орам аз ӯ паноҳ ба ту?
Чиҳо зи чашму дил омад ба ман, кунун ҳастанд
Ба ашқу оҳ зи ман ҳар ду узрхоҳ ба ту.
Чӣ сон шикаст наяфтад ба сӯи мап, чу бувад
Сипоҳиям ҳам аз лашкари гуноҳ ба ту.
Ба рӯи субҳи мунаввар кашам дигар шаби тор,
Сахар чу нола фиристам зӣ хайли оҳ ба ту.
Шабеҳи ман ба гунаҳ гарчи нест, нанмудам
Зи кибру хирасарӣ шакку иштибоҳ ба ту.
Чу ҳаст пеши ту “мо физ-замир”-и ман равшан,
Ба ин сухан гузаронам туро гувоҳ ба ту.
Ба ишқи ӯ гузар аз шоҳу аз гадо Фонӣ,
Ки рӯи бандагӣ орад гадову шоҳ ба ту. Тангрим, зулмат нафс жиҳатидан сенга
боришга йўл тополмагач,
у баднафсдан паноҳингга сиғинишдан бошқа нима чорам бор?
Кўзиму кўнглимдан менга нималар келди,
энди мен томондан кўз ёшиму оҳим хузурингга узр айтиб келдилар.
Қошингга келадиган сипоҳимнинг ҳаммаси гуноҳ лашкари бўлса,
менинг томонимга қандай шикаст етмасин?
Тонг зиёси каби нурли юзинг қошида май симирсам,
яна қоронғи кеча сахарда сенга оҳ хайлидан нола юбораман?
Гуноҳ тўғрисида менга ўхшаш киши бўлмаса ҳам,
ғуруру қайсарликдан сенга шак-шубҳа қилганим йўқ.
Дилимда нима борлиги сенга аён,
шу сўзимни ростлиги учун сенга ўзингни гувоҳ қилиб ўтказаман.
Фоний, унинг ишқи йўлида шоҳу гадодан кеч,
чунки шоҳу гадо сенга қул (бўлмоққа ҳозирдир).

Мухтараъ

Оламе хоҳам, ки набвад мардуми олам дар ӯ,
К-аз чафои мардуми олам набошад ғам дар ӯ,
Не ба рӯз ашқи асиронаш намояд сели қатл,
Не ба шаб 3-оҳи ғарибон кисвати мотам дар ӯ.
Не зи бедоди фалак дар вай диле бо сад алам,
Не зи шамшери ситам сад захми бемарҳам дар ӯ.
Н-аз парируён дар ӯ хайли ҳама ноодамӣ,
Не ҳазорон дев аз чинси банӣ Одам дар ӯ.
Чун маҳал аст ин ҳавас, эй дил, сӯи майхона рав.
3-он, ки бошад ҳар сафоли кўҳна Чоми Чам дар ӯ.
Лаългун май рез дар вай, к-аз сафову мартаба

Сарнагун бинмояд ин фирӯзагун торам дар ӯ.
Ончунон даркаш, ки гарчи бошад он чоми сипехр,
Ёфт натвон чун таҳи дӯзах асар аз нам дар ӯ.
То чунон фориғ шавад хотир зи хубу зишти даҳр,
К-аз тахайюл боз натвон ёфт бешу кам дар ӯ.
Фониё, дар вазъи гардун пир макун андеша, з-он-к,
Нуктае набвад, ки набвад бар хирад мубҳам дар ӯ. Бир олам истайманки, унда шу
олам халқи бўлмаса,
бу олам мардумининг жафосидан ғам бўлмаса.
На унинг кундузида асирлар кўз ёшидан қатл сели кўринсин,
ва на кечасида ғариблар оҳидан мотам либоси бўлсин.
На унда фалак зулмидан юз аламли бир кўнгил,
ва на ситам қиличидан мархамсиз дил яраси бўлсин.
На унда одамгарчилиги йўқ парилардан бир тўда,
ва на одам жинсидан мингларча деви бўлсин.
Эй дил, мазкур ҳавасларинг рўёбга чиқмаса, майхонага бор,
чунки ундаги ҳар кўҳна сафол Жамшиднинг жоми бўлади.
Лаълранг май куй, софу аълолигидан унда
кўк осмон тўнтарилган кўринсин.
Шундай симирки, у осмон жоми бўлганда ҳам
худди дўзах теги каби унда нам асарини топиб бўлмасин.
Кўнгил дунёнинг гўзал ва хунуклигидан шундай бўшасинки,
ўйлаш билан унда ортиқ, камни топиб бўлмасин.
Эй Фоний, олам вазиятини кўп ўйлама,
унда ақл ҳал қилмаган ҳеч бир муаммо йўқдир. **Татаббӯи Хоҷа**
Зоҳидо, дасттиҳӣ чониби майхона марав,
Варна чун мо шавадат хирқаву саччода гарав.
Ба маи кўҳна деҳу соқии нав, соз фидо
Зару сим, он чи ба дастат фитад аз кўҳнаву нав.
Рӯяш аз бода барафрӯхт, дилам низ, оре
Равшану тира зи хуршед пазиранд партав.
Бари некӣ талабӣ тухми бадӣ афшонда,
Ҳосили кишти ту маълум шавад вақти дарав.
Эй дил, аз ахтари толеъ маталаб рӯзи хушӣ,
Ки надонист ба ҷуз кисабурӣ ин шабрав.
Дорам эй шӯх, ба гӯшат сухани пинҳонӣ,
Ки ба ҷуз ваъдаи васли ту бигӯям, машунав.
Ҳаст чун чуръакашн Ҷомӣ, аз он Фониро
Мадад аз маънии Ҳофиз шуду рӯҳи Хусрав. Эй зоҳид, майхонага қуруқ қўл билан
борма, қуруқ қўл
билан борсанг, менга ўхшаб тўнинг билан
жойнамосинг гаров бўлади.

Олтин-кумушнинг янги ва эскисидан қўлингга тушса,
эски майга бер ва янги соқийга фидо қил!
Унинг юзию менинг кўнглим шароб билан ёрийди,
ҳа, албатта, ёруғлик билан қоронғилик қуёшдан нур олади.
Ёмонлик тухмини сочиб, яхшилиқни истайсан,
экининг ҳосили ўрган чоғингда маълум бўлади.
Эй кўнгил, толеъ юлдузидан шодлик кунини истама,
Чунки бу ўғри киссабурликдан бошқани билмайди.
Эй шўх, қулоғинга айтадиган яширин бир сўзим бор,
васлинг вадасидан бошқа сўзни айтсам, эшитма!
Фоний Жомийнинг журъакашидир, шунинг учун унга
Ҳофизнинг маъноси ва Хисравнинг руҳи мададкор бўлди.

Татаббўъи Махдум

Чашму дил аст чои ту, чои дигар марав,
Берун маё зи дидаву аз дил бадар марав.
Чун меравӣ ба кӯи вай, эй дил, бубин маро
Он чо, ки қатл карда, аз он пештар марав.
Гуфтӣ, равам ба дайру зи худ беҳабар шавам,
Он сӯи то, ки бошадат аз худ хабар, марав.
Як субҳ бо худ ою шунав нолаи маро,
Аз худ ҳама ба нағмаи мурғи сахар марав.
Нозукдило, агар раҳи ишқат ҳавас шудаест
Бишнава суҳан чу булҳавасон, ин сафар марав.
Эй шайх, пур магӯ, ки равам сӯи майкада,
Яксон бувад агар бирава он чо, агар марав.
Фонӣ, ба дил зи раҳгузари дида шуд бало,
Бояд саломатат сӯи он раҳгузар марав. Манзилинг кўз билан дилдир, бошқа жойга
кетма,
кўздан ташқарига чиқма ва дилдан ғойиб бўлма!
Эй кўнгил, ёр кўйига борсанг,
қара, мени қатл этган жойдан нарига кетма!
«Дайрга бораману ўзимдан беҳабар бўламан» дединг,
ўзингдан хабаринг бўла туриб у томонга борма!
Тонг чоғида ўзингга келгину ноламни эшит,
сахар қушларининг сайраши билан ўзингдан кетма!
Эй нозикдил, агар сенга ишқ йўли ҳавас бўлса,
сўзни эшит, сохта ошиқлар каби бу сафарга отланма!
Эй шайх, кўп гапираверма, мен майхонага бораман,
у ерга бору борма, дейиш барибир.
Эй Фоний, дилга бало кўз йўлидан келди,
сенга саломатлик керак бўлса, у йўлдан борма!

Татаббўъи Хоҷа

Зи ишқи муғбачаи масту базми ишрати ӯ,
Муриди пири муғонам гирифта миллати ӯ.
Хушам ба чурми гунаҳ, з-он ки гарна ин будӣ,
Ки пок гаштӣ аз амвоҷи баҳри раҳмати ӯ.
Ба шамъи васл чу парвона сӯхт, з-он шаб ҳаст
Ҳазор барқи бало дар дилам зи ғайрати ӯ.
Мадеҳ, ба равзаи Фирдавс ваъдаам бе ёр,
Чаро ки равза бувад дӯзахам зи фурқати ӯ.
Дуои шайх ба омурзишам намебояд,
Чаро кашам чу бувад лутфи дӯст миннати ӯ.
Зи ёди ӯ натавонам даме шудан ғофил,
Чӣ будӣ ар набудӣ дар дили ман улфати ӯ.
Чаро ба рӯзии нанҳода ғам хӯрам каму беш,
Чу бешу кам нашавад, з-он чи ҳаст қисмати ӯ.
Ба дайр кӯхнасафоле, ки нӯшам, оби ҳаёт
Ба Қомн Чам натавонам намуд нисбати ӯ.
Илоҷи зухди риё, Фониё, бикун ба фано,
Ки чуз бад-ин набувад махласат зи офати ӯ. Муғбачанинг ишқию ишрат
базмидан мастман,
уинг мазҳабини тутиб, муғлар пирига муридман.
Журму гуноҳ билан шодман, чунки агар шундай
бўлмаганда, унинг раҳмат денгизи тўлқинида ким покланар эди?
Унинг васли шамъига парвона куйди, ўша кечадан бери қизғонганимдан
мингларча бало чақини дилимда чақилиб туради.
Ёрсиз жаннат боғини менга ваъда қилма,
чунки ёр фурқатида жаннат менга дӯзахдир.
Гуноҳим афв этилиши учун шайх дуосининг кераги йўқ,
ёр лутф этиб турган маҳалда (шайхнинг) миннатини нега тортайин?
Унинг ёдида бир нафас ҳам ғофил бўлолмаيمان,
у — дилимга улфат бўлмаса, нима бўлар эди?
Нима учун ҳали олдимга ёзиб қўйилмаган ризқимни
оз, ёки мўл деб ғам ейман?
Кишининг қисмати қандай бўлса, ундан ортиғу кам бўлмайдди.
Дайрда бир кӯхна сафол билан обиҳаёт ичсам,
уни Жамшид жомига ўхшата олмаيمان.
Эй Фоний, зухду риё иложини фано йўли билан қил,
чунки офатидан қутулишинг учун фанодан бошқа жойинг йўқ.

Айзан

Эй, ки гаштӣ сӯи майхона ба риндон пайрав,
Ваҷҳи май гар набувад қон гараву чома гарав.
Дар хаёлоту хати сабзи камонабрӯи хеш,
«Мазраи сабзи фалак дидаму доси маҳи нав».

Бехуд афтодаму бозам чу ба ҳуш омад дил,
«Ёдам аз киштаи хеш омад ҳангоми дарав».
Хонан дил зи ғами гардиши гардун тира-ст,
Офтоби май агар нафканад он чо партав.
Эй дил, овози муғаннӣ шунав, он гаҳ воиз
Гарчи фарёд кунад гӯш бигиру машнав!
Эй, ки аз ноз кулаҳ гӯшаи хуснат бишкаст,
Аз шикасти дигараш ёд куну ғарра машав.
Фониё, бо худии хеш ба чонон нарасӣ,
Худӣ аз хеш ҷудо афкану бе хеш бирав. Эй, майхонада риндларга пайрав бўлган
киши,
май учун пулинг бўлмаса жонинг ва тўнингни гаровга қўй.
Сабзхат ва камон қошлик ёримни ўйлаб хаёлимда
фалакнинг яшил экинзори ва янги ойнинг ўроғини кўрдим.
Ўзимдан кетиб йиқилдим, дилим хушига келгандан сўнг
экин-текиниму ўрим вақти эсимга тушди.
Агар май қуёши у ерда порламаса,
гардуннинг айланиши ғамидан дилим уйи қоронғидир.
Эй кўнгил, қўшиқчи овозини тингла, ўшанда
агар воиз фарёд чекса, қулоғингни бекит ва эшитма.
Эй, сенинг хуснинг ноздан кулоқ гўшасини синдирди,
бошқа шикастларни ўйлагин-у мағрур бўлма.
Эй Фоний, ўзлигинг билан жононга етишолмайсан,
ўзлигингни ўзингдан айиргин-у, кимсасиз кет.

Татаббӯъи султон-ул-фусаҳо Ҳусайнӣ

Дил ба кўят рафта ҷисм аз вай нишоне монда,
Мурғ чун карда ҳаво з-ӯ ошёне монда.
Фориғ аз мулки Ватан овора дар кўят манам,
Хонумоне рафтаву бехонумоне монда.
Мурдаам дар ҳаҷру ӯ дар қасди қатли ман, ҳанӯз
Рафта чонам, лек чононро гумоне монда.
Афканам пеши сагат худро, чу бояд тўъмааш,
Ҳам хушам, гарчи танам хушк устухоне монда.
Пурсаи заъфам, агар хоҳӣ, назар кун бар дарат,
Нотавоне мурда, сар бар остоне монда.
Ёди сарви қомате пушти нигунамро асос
Дар сари пиронасар ишқи чавоне монда.
Ҳаст Фонӣ бе рафиқон дар биёбони адам
Чун саге, к-аз заъфи тан аз корвоне монда. Қуш учиб кетгач, ундан бир ин
қолгани каби дил
кўйингга бориб, ундан бадан бир нишон бўлиб қолди.
Ватан мулкидан бўшаб, кўйингда мен овораман,
хонумонлик кетдию, бехонумонлик қолди.

Унинг ҳажрида ўлдим, ҳалигача у мени ўлдириш қасдида
юрибди, жоним кетди, лекин жононда бир гумон қолди.
Итингга емиш бўлсин деб олдига ўзимни ташлайман,
танзим куруқ бир суяк бўлса ҳам хурсандман.
Агар заифлигимни сўрамоқчи бўлсанг, эшигингга қара,
бир нотавон ўлиб, боши остонангда ётибди.
Бир сарв қоматнинг ёди букчайган қоматимга ҳассади,
қари бошимда бир ёш (дилбар)нинг ишқи бор.
Йўқлик саҳросида дўстларисиз қолган Фоний дармони
қуриб қарвондан қолиб кетган итга ўхшайди.

Дар таври Махдум

Нигори турку тоҷикам кунад сад хона вайрона,
Бад-он мижғони тоҷиконаву чашмони туркона.
Муродам ин бувад то чашми худ бар зулфи ў молам,
Агар хоҳам, ки ўро созам аз мижғони худ шона.
Бихоҳад мурғи дилро сўхт охир болу пар, як шаб
Зи бас гирди сари он шамъ мегардад чу парвона.
Биной ишқро дар дил шикофи сина дар бошад,
Алифҳо паҳлуи ҳам бар дараш хатҳои дандопа.
Кашам худро зи баҳри соя ҳар дам зери деворе,
Чу афтод аз нами тафҳои оҳам сақфи қошона.
Гарат тира-ст хилват, рав сўи дайри муғон, эй шайх,
Ки бошад аз фурўғи бода равшан кунчи майхона.
Ба чурми дин буте барбаста гардонад ба зуннорам,
Чу бахшад нақди динро, гирадам аз баҳри чурмона.
Ба ман паймона дех, соқӣ, чу бо риндон диҳӣ соғар,
Хуми майро вале баҳри дили ман соз паймона.
Насиҳатгўй, Фонӣ, ҳам зи оини хирад дур аст,
Касе, к-аш ақл бошад, қай даромезад ба девона. Ўша тоҷикларча киприк ва
туркларча кўзлар билан
турк-тоҷик нигорим юзларча уйни вайрон қилади.
Агар сочиға киприқдан тароқ қилмоқчи бўлсам, муродим
шуқи, кўзларимни унинг сочиға сурқайман.
Дил қушининг қанот, қуйруғи бирор кеча қуйиб қолади,
чунки парвонага ўхшаб шамъ атрофидан кўп айланади.
Дилдаги ишқ биносига кўксим тешиги — эшиқдир, алифлар
ёндориси бўлиб, хатлари дандона ўрнига ўтади.
Ҳар дамда бир сояланиш учун ўзимни девор тағига тортаман,
чунки оҳим буғи наmidан иморатим шипи қулаб тушди.
Эй шайх, агар хилватхонанг қоронғи бўлса, муғлар дайрига бор,
чунки майнинг нури билан майхона бурчи ёруғдир.
Бир нозанин дин гуноҳи билан мени айблаб, белимга зуннор
боғласаю гуноҳимни кечса, эвазига диним нақдини олади.

Эй соқий, риндларга пиёла узатган чоғда менга коса узат,
лекин дилимни овлаш учун май хумини катта коса қил.
Фонийга насихатгўйлик қиладиган одам ҳам ақлдан узоқдир,
чунки ақлли киши девонанинг ишига нега аралашсин.

Татаббўи Ҳоҷа

Сахар ба дайри муғон омадам шаробзада,
Зи бими лашкари андӯху ғам шитобзада.
Ба дар чу ҳалқа расондам расиду дар бикшод,
Ба лутф муғбачаи ниммасти хобзада.
Зи май шукуфта ба боғи рухаш ҳазорон гул,
Зи хай ба гулшани рухсори худ гулоб зада.
Ба сар зи шӯхию мастӣ кулоҳ қач карда,
Ба рух зи лутфу сафо роҳи офтоб зада.
Чу дид, шиддати махмуриям, фусускунон
Ба ноз гуфт: «Ки эй муфлиси шаробзада!»
Бад-ин сифат зи кучо мерасӣ зи бадҳолӣ,
Ба ҷисм ларза фитода, дил изтироб зада.
Бигуфтаман, ки: «Хаёли май лабу чашмат
Расонд сӯи ту роҳи мани харобзада».
Гирифт дасту ба лутфам даруни дайр кашид,
Сафи сабӯҳи муғон буду шайху шоб зада.
Ба як-ду ратли гарон ҳуш рафту афтодам,
Ба хоки дайри муғон чехра бар туроб зада.
Ба рӯзи ҳашр аз ин хоб агар кушоям чашм,
Сӯи биҳишт равам ниммасту хобзада.
Гар ин ҳавас ба дилат ҳаст, Фониё, мебош
Ба хоки дайри муғон аз ду дида обзада. Тонгда шароб ичиб, муғлар дайрига
келдим,
қайғу лашкаридан қўрққаним учун илдам келдим.
Эшик ҳалқасига қўл текизишим билан, уйқусираган,
ярим маст муғбача лутф билан эшикни очди.
Юзи боғида майдан минглаб гуллар очилган-у
тердан юз гулшанига гулоб сепилган.
Шӯхлик ва мастликдан кулоҳни бошига эгри кийиб,
юзи лутфу сафодан қуёшдек порлаган.
Менинг хуморим шиддатини кўриб афсус чекканича
ноз билан деди: «Эй, шароб ичган мўфлис!»
Жисмингни титроқ босган, кўнглинг изтироб
чеккан, шу ёмон аҳволда қаерга бора оласан?
Дедим: «Лабинг майи ва кўзинг хаёли мен
хароб аҳволни сен томонга етказди».
Қўлимдан ушлаб, лутф билан мени дайр ичига олиб кирди,
у ерда сабуҳий ичиш учун саф чеккан муғлар
ва ўзини ёш олган шайхлар бор эди.

Бир-икки тўла жомни ичиб, ўзимдан кетиб,
муғлар дайри тупроғига юзимни кўйиб йиқилдим.
Қиёмат кунда бу уйқудан кўзимни очсам,
Жаннат сари ярим маст, уйқусираган ҳолда кетаман.
Эй Фоний, агар кўнгилингда бу ҳавас бўлса,
муғлар дайри тупроғига икки кўзингдан сув сепатур.

Татаббўи Хоҷа

Аз чашми ман марав, ки туам нури дидаї,
Монанди нури дида зи мардум гузидаї.
Хубон кушандаанд, Худоё, магар маро
Аз баҳри куштани дигарон офаридаї.
Оромам аз фироқи ту, чоно, дигар намонд,
К-аз ман рамида бо дигарон орамидаї.
Пурҳодиса-ст даҳр, дило, муғтанам шумор,
Дар майкада чу рахти иқомат кашидаї.
То рафтаї зи дидаи ман эй парї, ба хашм,
Муштоқам ончунон, ки зи чашмам паридаї.
Пироҳани сабурии дил чок кардаї,
Яъни ба чавр пардаи дилро даридаї.
Фонї, баҳои хоки раҳаш ҳар ду кавн шуд,
Дар дида деҳ, ки гаронаш харидаї. Кўз ўнгимдан кетмаки, кўзим нурисан,
кўз нуридек кўз қорасини танлагансан.
Гўзаллар ўлдирувчи бўладилар, эй Худо,
мени бошқалар ўлдирсин деб яратдингми?
Мендан қочиб, бошқалар билан ором қилганинг учун,
эй жонон, фуқратингдек бошқа оромим қолмади.
Дунё ходисаларга тўладир, эй кўнгил, агар майхонада
иқомат қилган бўлсанг, буни ғанимат бил.
Эй пари, қаҳр-ғазаб билан кўзимдан узоқлашганингдан
бери кўзимдан учгандек, сенга муштоқман.
Кўнгилнинг сабр кўйлагини чок қилдинг,
яъни жавр билан кўнгил пардасини йиртдинг.
Эй Фоний, ёр йўли тупроғининг баҳоси икки дунёдир,
унга кўзингдан жой берки, қимматга олгансан.

Мухтараъ

Хуш аст субҳ, кулаҳ қач ниҳода чун лола,
«Май дусолаву маҳбуби чордаҳсола».
Ба халқи оламе ин надихам ар зи даст ояд,
Зи халқ агар фитадам оламе ба дунбола.
Ту масти нозию мо дардманди ту, чї ачаб,
Агар ту арбада зоҳир кунюю мо нола?
Зи ҳаҷри барги гулат мекунам ба рўзи фироқ,
Ба шакли нохуне ҳар сў зи сина паргола.

Аз оташи дили ман бар забон маёр ҳадис,
Ки хирқаташ назанад бар лаби ту табхола.
Чу шишаи дили мо бишканад тафовут нест
Зи абр дурри самин гар фитад ва гар жола.
Чӣ суд сеҳри ту, Фонию бешуурии хасм,
Ба халқ шуд чу яке Сомирию гӯсола?! Эрта тонгда лола каби кулоҳни эгри қўйиб,
икки йиллик май,
ўн тўрт ёшлик нозанин маҳбуб билан ўтириш қандай яхши.
Олам халқи буни қўлимдан олиш учун кетимдан тушса
ҳам, қўлимдан келса, буни уларга бермайман.
Эй дилбар, сен ноз билан мастсан, биз эса, сенинг дармандингмиз,
агар сен жанжал сурону биз нола қилсак, ҳеч таажжуб эмас.
Гул япроғингнинг ҳажрида айрилиқ куни сийнамни
тирноқ шаклида пора-пора қиламан.
Дилим куйиши тўғрисида тилингга сўз олма, чунки унинг
ҳарорати лабингга уриб, учуқ чиқармасин.
Дилимиз шишасинн синдирмоқ учун булутдан марварид
ёғса ҳам, дўл ёғса ҳам ҳеч қандан фарқи иўқ.
Эй Фоний, халқ олдида жодугар Сомирий билан бузоқ фарқсиз
бўлса, ақлсиз душманга сеҳрингдан нима фойда.

Татаббӯи Маҳдум

Хол аз бунафша бар варақи ёсамин манех,
Махро зи мушк доғи бало бар чабин манех.
Сунбул ба пои сарви равон бар замин мақаш,
Сад миннат аз кашокаши он бар замин манех.
Тарсам, ки поят обила орад зи нозукӣ,
По барҳана ба барги гули оташин манех.
Лафзи фироқ аз даҳани тунд дур кун,
Ин захр баҳри куштани мо дар нигин манех.
Соқӣ, биёр май, ки малулам зи дарди ҳаҷр,
Доғи баҳона бар дили айдӯҳгин манех.
Ҳар-ч оядат ба пеш зи тақдир дону бас,
Бори малол аз он дили нозанин манех.
Эй, он, ки пои худ ба роҳи ишқ мениҳӣ,
Бечорагии Фонии бедил бубин, манех. Ёсуман варағига бинафшадан хол қўйма,
мушқдан ой пешонасига бало доғини қўйма.
Сарви равон оёғи остига сунбулни судраб борма,
уни судраб бориб, ерга юз миннат юклама.
Чўғдек гул япроғига яланг оёқларингни қўйма,
нозикликдан оёғинг қавармасин, деб кўрқаман.
Тор оғзингдан айрилиқ сўзини йироқ қил,
бу захарни бизни ўлдириш учун узукка солма.
Эй соқий ҳажр дардидан ғамгинман, май келтир,
бу мунглий юракка баҳона доғини қўйма.

Ҳар нима юз берса, уни тақдирдан деб бил,
унииг учун нозанин кўнглингга малол солма.
Эй, ишқ йўлига қадам қуяётган киши, ошиқ
Фонийнинг бечоралигини кўр ва бу йўлга кирма.

Татаббўи Хоҷа

Саргарон гаштам аз он наргиси хоболуда,
Чигарам хун шуда аз он лаъли шароболуда.
Лабаш олуда ба май гашту ҳаётам бахшид,
Цавҳари чон, ки ба ёқути музоболуда.
Гуфтамаш: кўи ту олуд зи ашкам, гуфто:
Бад набошад чаман аз ашки саҳоболуда!
Сурх шуд чашми ту аз хуни дили сўзонам,
Ҳамчу масте, ки ба хуноба кабоб олуда.
3-оби ибриқи риёи ту нашӯем, эй шайх,
Хирқаи мо, ки шуд аз бодаи ноб олуда.
Гў бар он пири муғон масту харобам аз дайр,
3-ашки хунам чу шуд ин дайри хароб олуда.
Бандан пири муғонам, ки зи баҳри карамаш
Шуста шуд чурму нагардид ба об олуда.
Дафтари хуни дилам ҳар ки бихопад, гардад
3-оби чашмаш ҳама авроқи китоб олуда.
Фониё, роҳрав он аст, ки дар дашти фано
Мирад, ар ташна нагардад ба сароб олуда. У нозанинни мудроқ наргис кўзидан
бошим оғирлашди,
шаробга беланган лаъл лабидан жигарим қон бўлди.
Лаби майга беландию менга ҳаёт бағишлади,
эритилган ёқутга (майга) беланган жон бахш этди.
Унга: «Кўз ёшим билан кўчанг хўл бўлди», дедим.
У: «Булутдан чаман хўл бўлса, ёмон бўлмайди», деди
Кабоб қонига белалган маст сингари куйган
дилим қони билан кўзинг қизарди.
Эй шайх, соф майга беланган хирқамизни
риё қумғонинг суви билан ювмаймиз.
Муғлар пирига айт, мен дайрда масту хароб
бўлдим, хароб дайр қон ёшимга беланди.
Мен карами дарёсидан сув тегмасдан гуноҳлар
ювиладнган муғлар дайри пирининг қулиман.
Кимки қонли дилим дафтарини ўқиса, китобнинг
ҳамма варақлари унинг кўз ёшига беланади
Эй Фоний, фано даштининг йўловчиси ташналикдан
ўлса ўладию, саробга беланмайди.

Татаббўи Шайх

Чун дида туро дида дилат меҳр гузида,
Меҳре бинамо, эй ба фидоят дилу дида!
Дар пеши қадат сарв бувад пири дуогӯй,
Бо хирқаи сабз омада, бо пушти хамида.
Дашноми ту чонам ба тан овард, афаллох,
Ќуз мап зи ту дашном бад-ин сон, кӣ шунида?
Хубон зи паи таҳнияти Юсуфи мо бин,
Оини ҷафо карда зи кафҳои бурида.
Худро ту ба зулфаш чӣ фурӯшӣ дигар, эй мушк,
Сад нофаат он турра ба мӯе нахарида?
Дил хастану тан куштану қон сӯхтанат кор,
Чашмат нарасад бо ҳама ахлоқи хамида.
Фонӣ зи сӯи майкада чун омада сармаст,
Зоҳид шуда дар хилвату дар кунҷ хазид. Сени кӯз кӯрганида дил сенга меҳр
боғлади кӯз
билан дил сенга фидо бўлсин, бир меҳрибонлик кӯрсат.
Қоматинг олдида сарв дарахти дуогӯй бнр чол қаторида
бўлиб, кӯк кийиб букчайиб қошингга келди.
Сӯкишинг мени танимга жон киргизди, Тангри кечирсин,
бу хилдаги сӯкишни сендан мендан бошқа ким эшитган?
Қара, бизнинг Юсуфимизни табриклаш байрамида
гўзаллар кесилган қўллари қонидан хино қўйибдилар.
Эй мушк, ўзингни нима учун яна унинг зулфига сотасан?
Юз хушбӯйингни у зулф бир тукига ҳам олмайди.
Ишинг дилни бемор этиш, танни бурдалаш ва жон куйдиришдир,
бу яхши ахлоқларинг билан сенга кӯз тегмасин.
Фоний майхона томондан маст бўлиб келган чоғида,
зоҳид бурчакда бекиниб туради.

Ба ҷиҳати хонаи азизе гуфта шуда

Ин хона, ки аз хонаи чашм аст нишона,
Чун мардуми чашм аст дар ӯ соҳиби хона.
Хона на, ки аз равзаи Фирдавс намуна,
Соҳиб на, ки аз ҳури паризод нишона.
Дар бому дараш айшу нишот омада музмар,
Ояд зи сарири дари ӯ лаҳни тарона.
Дар обу гилаш завқу тараб омада мудғам,
Гар мадди садояш шунавӣ савти чағона.
Қасре зи биҳишт аст, вагарна зи чӣ маънист?
Чун Кавсараш обе зи миён гашта равона.
Соқӣ, ба нишоти рухи он соҳиби манзил,
Пур деҳ қадаҳе, аз маи гулранги муғона.
То Фонӣ аз он нӯшаду як дам шавад эмии,
3-ошӯби замону ситами аҳли замома. Бу уй кӯз уйдан нишонадир,

уй эгаси унда гўё кўз корачиғидир.
Бу уй эмас, балки жаннат боғидан бир намуна,
уй эгаси эса паризод хурдан нишона.
Эшик ва деворидан айш ва шодлик ёғилади,
унинг манзилидан куй, қўшиқлар овози янграйди.
Унинг суви ва тупроғига шодлик завқи қўшилган,
мадху саносини эшитсанг, чағона савтини эслатади.
Бу жаннат қасридир, агар жаннат бўлмаса,
нега ўртасидан Кавсардек сув оқиб турибди.
Соқий, бу кошона эгасининг шодлиги
учун гулранг муғона майдан бир қадах тўлдириб бер.
Токи Фоний уни ичиб замона ошубидан ва
замон аҳлининг ситамидан бир дам қутилсин.

Мухтараъ

Ба роҳи фақр аз тавфиқи Ҳақ бошад нишон тавба,
Мани тавбашикан мехоҳам аз Ҳақ ончунон тавба.
Вагарна рўз бастан тавба, чун шаб гашт, бишкастан,
Маро шарманда кард аз хеш, безорам аз он тавба.
Агар тавба чунин бошад, ки ман бишкастаму бастам,
Шикаста бастан сад ҳар рўз кардан метавон тавба.
Кунам тавба мани бад аз бадихо, лек, эй носех,
Накў набувад намудап аз ҳавои некувон тавба.
Чу гирад мўхтасиб ҳар рўз мастам аз паи махлас
Ҳадиси аввалам бошад ба ў гуфтан равон тавба.
Агарчи пир гаштам, лек пири бехирад бошам,
Ки гарчи бишканам кардан зи ишқи он чавон тавба.
Шикасти ҳолам аз тавба шикастан гашт, эй Фонӣ,
Ба тавба ҳар чи ман кардам, кунад бо ман ҳамон тавба. Тавба — фақр йўлида
Тангрининг Ҳақ тавфиқидан нишонадир,
мен тавбани бузувчи, Ҳақдан ўшандай тавбани истайман.
Агар ундай бўлмаса, кундуз тавба қилиб, кечани уни
бузиш-мени шарманда қилди, ундай тавбадан ўзим ҳам безорман.
Агар тавба шундай бўлсаки, уни узсаму боғласам,
ундай тавбани ҳар кун юзтасини узиб, боғласа бўлади.
Мен ёмон, ёмонликларимдан тавба қиламан, лекин,
эй насихатгўй, гўзаллар ишқидан тавба қилиб бўлмайди.
Ҳар кун май ичганимда мухтасиб ушлаб олса, қўлидан
кутулиш учун дарҳол айтадиган дастлабки сўзим «тавба»дир.
Чол бўлсам ҳам, лекин ўтакетган ақлсиз чолман,
у нозанин ишқида тавба қилсам, тавбанинг бўйнини узаман.
Эй Фоний, тавбани бузишдан ҳолим хароб бўлди,
мен тавбага нима қилган бўлсам, тавба ҳам менга шуни қилади.

Айзан

Ва кӯи аҳли хилват дӯш рафтам, буд раҳ баста,
Дари дайри муғон аст, он ки набвад ҳеч гаҳ баста.
Маро ҳадди тавофи кӯи ӯ набвад, ки ҳаст он сӯ,
Зи бас, ғавғои ҷонҳо бар насими субҳ раҳ баста.
Ба рух н-аз ҳалқаҳои зулф бар кавкаб зада таҳрир,
Ки зулфаш пиз мушкин ҳола бар атрофи маҳ баста.
Бад-он кофир, Худоё, раҳм деҳ, к-аз баҳри қатл орад,
Ба зуннори ду гесӯ гардани дил бегунаҳ баста.
Ба қатли ман миён дарбаста чувт он қачкулаҳ, гӯё
Азоимро катони мовие ҳам бар кулаҳ баста.
Бидеҳ соқӣ, маи гулгун, ки бикшояд дили маҳзун,
Ки ҳамчун ғунча хун аз даври гурдун таҳ ба таҳ баста.
Савоб ар боядат, з-оби хароботаш гулӯ тар кун,
Ба зоҳид з-он ки дил бар нони хушки хонақаҳ баста.
Шавад ҳамчун саги девона катлаш, ҳар гадо, к-ӯро
Дили шайдост, бар занҷири зулфи подшаҳ баста.
Кучо гардад халос аз шомии савдо то абад Фонӣ,
Ки ӯ тори умеди худ ба он зулфи сияҳ баста. Ўтган кеча хилват аҳли кӯйига
бордим, йўл берк эди,
фақат муғлар дайри эшиги ҳеч қачон ёпилмайди.
Унинг кӯйини тавоф қнлишга ҳаддим сиғмайди,
чунки жойлар ғавғоси кўплигидан тонг елига ҳам йўл йўқ.
Юзидаги зулфи ҳалқалари юлдуз юзига хат ёзгандекдир,
зулфи мушкин ҳолани ой атрофига боғлаган.
Эй Худо, у кофирга раҳм бергин, негаки, гуноҳсиз юрагим
бўйини зулфи зуннорига боғлаб қатлга олиб боряпти.
Кулоҳини эгри кийган у гўзал қатлимга бел боғлади,
афсун учун мовий катонни ҳам кулоғига боғлади.
Эй соқий, қизил май бериб мунгли кўнглимни ёзки,
у гардун давридан ғунчадек таҳ ба таҳ қонга бўялган.
Агар савоб истасанг, зоҳиднинг томоғига харобот сувидан томиз,
чунки у хонақоҳнинг қуруқ номига кўнгил кўйган.
Ҳар ким юрагини подшоҳ зулфининг занжирига боғласа,
уни қутурган итдек ўлдирадилар.
Фоний, умид торини унинг қора зулфига боғлабди,
шунинг учун савдо шомидан то абад қутилмайди.

Айзан

Паймонаи май ҷӯён рафтам сӯи майхона.
Берун наравам з-он чо пур ношуда паймона.
Шайхони муноҷотӣ, риндони хароботӣ
Ҷўянд туро, чоно, дар Каъбаву бутхона.
Дар майкада сармастам, аз нанги худӣ растам,
Нӯшам қадаҳи бода, бо наъраи мастона.

Шуд чому маям қотил, чуз ин чӣ кунад ҳосил,
Чун ёр қадах дорад бо ошиқи девона.
Воиз ба сари минбар гӯяд ҳама аз Кавсар,
Ман маст барад хобам 3-ин бул-аҷаб афсона.
То ҳам гули бўстонӣ, ҳам шамъи шабистонӣ
Ҳам рӯз манат булбул, ҳам шаб шуда парвона.
Фонӣ, суханам бишнава, чӯёни харобӣ шав,
Аз ганҷ нашуд маъмур кас ношуда вайрона. Бир коса май излаб майхонага
бордим,
паймонам тўлмагунча ундан ташқари чикмайман.
Эй жонон, муножотли шайхлару хароботдаги риндлар
Қаъбада ҳам, бутхонада ҳам сени излайдилар.
Майхонада қаттиқ мастман, ўзлик номимдан қутулганман,
мастона наъра тортиб, май сипқараман.
Май жоми менинг қотилим бўлди, бундан бошқа нимани
ҳам кутиш мумкин? Чунки ёрим девона ошиғига қадах тутди.
Воиз минбарга чиқиб, жаннат кавсари тўғрисида сўзлайди,
мен маст бўлиб, бу ажойиб афсонадан уйқум келади.
Эй жоним, сен ҳам бўстон гулисан, ҳам кечанинг шамъисан,
мен бўлсам кундузи булбулингману кечаси парвонангман.
Эй Фоний, сўзимга қулоқ сол, харобликни изловчи бўл,
киши вайрона бўлмагунча хазинадан обод бўлмайди.

Татаббуъи Мир

Дастӣ қазо, ки соғару паймона сохта,
Хоки вучудам аз гили майхона сохта.
Меъмори сунъ баста чу тоқи фалак баланд,
Моро ба хоки майкада кошона сохта.
Соқӣ агар нарехт ба май доруи чунун,
Ҷоми сабӯҳиям зи чӣ девона сохта?
Обод кун ба васли рухат хонаи дилам,
3-он рӯ, ки сели ҳаҷри ту вайрона сохта.
Он к-ӯ зи ноз масту хароб аст нарғисаш,
Моро хароби нарғиси мастона сохта.
Бо халқи даҳр баҳри вафо ошно машав,
3-ин шевашон сипеҳр чу бегона сохта.
Фонӣ, тариқи ишқу чунун варз, к-аблаҳ аст
Худро касе, ки оқилу фарзона сохта. Косаю пиёлани ясаган тақдир қўли
борлиғим
тупроғини майхона лойидан ясагандир.
Сунъ меъмори фалак тоқини баланд ясаганда,
бизга майхона тупроғидан иморат қурган.
Соқий майга телбалик дорисини қуймаган бўлмаса,
тонг майи нима учун мени девона қилди?

Рухсоринг висоли билан дилим уйини обод қил,
чупки ҳажринг сели дилимни вайронага айлантирди,
Ноз билан наргис масту хароб бўлган, нозаниннинг
мастона наргиси (кўзи) бизни хароб қилди.
Вафо умидида жаҳон халқига ошно бўлма,
чунки осмон уларни бу ҳунардан бегона қилиб яратган.
Эй Фоний, ошиқлигу мажнунлик йўлини машқ қил,
ўзини оқилу донишманд деб ўйлаган одам аблахдир.

Татаббўъи Хоҷа

Гар ҳукми қатлам фармуд дилхоҳ,
Ҷон мужда додам алҳукму лиллоҳ.
Эй шайхи чоҳил, дар дайр воҳил
Моро, ки набвад сӯи Ҳарам роҳ.
Соқии мастам, май деҳ ба дастам,
Гар тавбаам шуд, буд он ба икроҳ.
Оварда булбул афсонаи гул,
Моем сад оҳ аз ҳачри он моҳ.
Моро биронданд в-охир бихонданд,
Зухҳоди гофил, риндони огоҳ.
Эй шӯхи саркаш, покӣ зи ҳар ғаш,
Бодо паноҳат покони даргоҳ.
Набвад ба Фонӣ, зухди ниҳонӣ,
Риндасту ошиқ, валлоҳу биллоҳ! Маҳбуб мени ўлимга ҳукм қилган бўлса, бу
Тангри ҳукми деб, суюнчисига жонимни бердим.
Эй нодон шайх, дайрга киришимизга йўл бер,
чунки бизга — Каъбага бориш учун йўл йўқдир.
Эй маст соқийим, май бер, майдан тавбам бўлса,
у мажбурият орқасида эди.
Булбул гул афсонасини олиб келди, биз бўлсак,
у ой ҳажридан юзларча оҳ тортмоқдамиз.
Бизларни гофил зоҳидлар қувдилару,
лекин охирида огоҳ риндлар чақирдилар.
Эй ўжар шўх, ҳар нимадан поксан,
даргоҳинг поклари сенга паноҳ бўлсинлар.
Фонийда маҳфий зоҳидлик бўлмайди,
валлоҳу биллоҳки, у ринду ошиқдир.

Айзан

Булбуло, рози гул оварда, чу боз омадай,
Турфа мурғе магар аз гулшани роз омадай.
Баҳри ҳар нози ту сад рӯй ниёз аст ба хок,
Ки ба сад ноз сӯи аҳли ниёз омадай.
Гӯиё чоми сабуҳӣ задай, з-он ки ба шаб
Ҷониби дайри муғон арбадасоз омадай.

Роҳат аз оби висолат расад, эй дил, гарчи
З-оташи ҳаҷр ба сад сӯзу гудоз омадай.
Пок ногашта дил аз ғайр чӣ судат зи сучуд?
З-он ки нокарда таҳорат ба намоз омадай.
Эзидат сӯи ҳақиқат кашад охир дар ишқ,
Гарчи дар ошиқӣ аз роҳи маҷоз омадай.
Ба Ҳарам рафтаму гуфтанд, ки: «Фонӣ, баргард!»
Ёр дар хона, раҳи дуру дароз омадай! Эй булбул, гулнинг сирини олиб қайтиб
келдинг,
ажойиб кушсан, роз гулшанидан келдинг шекилли.
Ҳар бир юзинг учун юзлаб юз ерга қўйилади,
негаки юз ноз билан ниёз томонга келдинг.
Тонгда май ичганга ўхшайсан, чунки тунда
муғлар дайрига тўполон солиб келган эдинг.
Айрилиқ ўтидан юз марта куйиб-ёниб келдинг,
эй кўнгил, энди висол — роҳат топасан.
Юрагинг ғайрдан пок бўлмай сажда қилганингдан не
фойда, чунки таҳорат қилмасдан намозга келибсан.
Гарчи ошиқликка маҷоз йўлидан кирган бўлсанг-да,
Тангри сени ҳақиқий ишқ йўлига солади.
Ҳарамга борганимда дедилар: «Эй Фоний, қайт! ер уйда
бўла туриб, узундан-узун йўлни босиб келибсан, Татаббӯъи султон-ул фусаҳо
Ҳусайнӣ хуллида мулкаҳу
Аз мани овора дар кўят фиғоне монда,
Бенишоне рафтаву аз вай нишоне монда.
Хонумон дар кӯи ту дарбохтаи, бингар кунун
Хонумон гум гаштаву бехонумоне монда.
Гарчи мурдам дар сари кӯи вафо, ин ҳам хуш аст,
Тўъма к-аз баҳри сагонат устухоне монда.
Носеҳи афсонаи Фарҳоду Маҷнун шуд дилам,
З-он ки дар ҳар кӯй аз вай достоне монда.
Ҳамраҳон рафтанду ман нолон ба холи хештан,
Чун саги гумгаштае, к-аз корвоне монда.
Марҳами васл аз қадах хоҳам, ки дар пиронасар
Доғи ҳаҷрам дар дил аз ишқи ҷавоне монда.
Соқиё, ҳар май, ки бинмудӣ ба Фонӣ, дар наёфт,
Лутф фармо, к-ин замон ратли гароне монда. Кўйингда мен оворадан бир фиғон
қолди,
бир бенишонлик кетдию ундан бир нишон қолди.
Кўйингда хонумонимдан айрилдим, энди қара,
хонумон ғойиб бўлдию, бехонумонлик қолди.
Вафо кўйида ўлган бўлсам, бу ҳам яхшидир,
кўйинг итларининг овқати учун бир суяк қолди.

Дилим Фарҳоду Мажнун афсонасини бекор қилди,
чунки ҳар бир кўчада дилимдан бир дoston қолмишдир.
Ҳамроҳлар кетдилар, мен корвондан
адашган ит каби ўз ҳолимга йиғлаб қолдим.
Висол марҳамини қадаҳдан сўрайман, чунки қариган
чоғимда бир гўзал ишқидан дилимда айрилиқ доғи қолган.
Эй соқий, Фонийга кўрсатган ҳар бир майинг таъсир қилмади,
ҳозир лутфу марҳамат қилиб, катта идишда май бер.

Мухтараъ

Эй, ки дар дил бурдан оин ғорати дин кардай,
Аҳли динро дил ба яғмо шуд, чӣ оин кардай?
Дур набвад аз лабаш, эй чон, агар ёбӣ ҳаёт,
З-он ки ўро дар дилат бисёр ширин кардай.
Бўстони рўят аз май шуд фурўзон, гўиё
Бодаро аз бўстонафрўз, рангин кардай.
Сунбулу нарғис ба гулзори рухат монад бад-он-к,
Дом афқанда шикори оҳуи Чин кардай.
Дар маҳи рӯи арақноки худ аз гулҳои май,
Бар зулолафшон гули сурию пасрин кардай.
Дар чаҳони бенишат, эй дил, сафо з-он хоки пост,
То ки ўро сурмаи чашми чаҳонбин кардай.
Фониосо нўш кун чоми фанову шод бош!
Эй, ки дил аз ҳодисоти даҳр ғамгин кардай! Эй кўнгил олишда расму динни ғорат
этишни одат қилган гўзал,
дин аҳлининг диллари торож бўлди, сен қандай тартиб ижод қилдинг?
Эй жон, жонон лабидан ҳаёт топишинг тайин,
чунки уни дилингда кўп ширин қилиб асрагансан.
Майни бўстонафурўз (гултожихўроз) гули билан
бўяганмидинг, ой юзинг бўстони майдан яшнаб кетди.
Юзинг гулзоридаги кўзингу зулфинг гўё тузоқ қўйиб
Хитой кийигини овлаётганга ўхшайди.
Терлаган ой юзингни май гулларида сури ва насрин
(оқ ва қизил) гули тўкилган зилол сув қилдинг.
Эй дил, кўзинг равшанлиги унинг оёқ тупроғидандир,
чунки унинг изини оламини кўрадиган кўзингга сурма қилдинг.
Эй, даҳр ҳодисалари билан дилни ғамгин айлаган киши,
Фонийга ўхшаб фано жомини ичиб шод бўл! Эй зи ишқат бар дилу чонам сад
афзунтар бало,
Саъбтар лекин балои фурқатат аз ҳар бало.
Чашму абрӯи ту офатҳо, балоҳо холу рух,
Офате бар офат он шуд, ин балое бар бало.
Дар балову офатам доим мани Мачнун, ки ҳаст
Ин парӣ сар то қадам офат, қадам то сар бало.

Варзиши ман дар балои ишқу ҳичрон чун расид,
Саъб набвад, гар биборад бар сарам дигар бало.
Гар бало ин аст, к-аз соқӣ ба давр омад қадах,
Ҳар бало к-аз даври чарх ояд, фурӯ машмар бало
Бими ишқат дошт ранҷурам, ҳалокам сохт ишқ,
Беҳтар аз биму бало будаст будан дар бало.
Ҳаст дар дашти фано мардон шаҳиди теғи ишқ,
Фоний, дашти фано будаст дашти Карбало. Эй, ишқидан жону дилимга юздан
ортиқроқ бало ёпишган гўзал,
фурқатинг балоси ҳар қандай балодан ҳам бадтарроқдир
Қошу кўзинг офату балолар бўлиб, холу юзинг
ўша офату бало устига балодир.
У парининг бошдан оёғи офат, оёқдан бошигача
балодир, мен девона доим бало ва офат ичидаман.
Мен ишқу ҳижрон балосида чиниқдим, бошимга
бошқа балолар ёғса ҳам бардош бераман.
Соқийнинг қадах айлангариши бало бўлса,
фалақдан келган балони бало ҳисоблама.
Ишқнинг ваҳимаси бемор қилганди, ўзи мени ҳалок
этди бало хавфидан кўра, балонинг ичида бўлмоқ яхшироқ экан.
Фано даштида ишқ теғи билан шаҳид бўлган мардлар бор.
Эй, Фоний, фано дашти — дашти Карбало экан. Фарози сабза ҳар сӯ, лолаи раъно
зи бисёрӣ
Бувад чун абри шингарфӣ ба рӯи чархи зангорӣ.
Ва ё баҳри арӯсони чаман бар бистари ахзар
Кушода сар ба сар чодар шаби олист пиндорӣ.
Ва ё густурда баҳри базми гул фарши зумуррадгун,
Ба рӯи фарш барно карда шодурвони гулнорӣ.
Латофат бин, ки дар оинагун дарёи ахзарфом,
Ҳама акси шафақро мезанад лофи намудорӣ.
Чӣ хуш бошад дар ин фасл ар зи дасти соқии гулрух
Шароби лолагун дар қоми миной ба даст орӣ.
Ба як-ду ёри дамсозеву дастон зан хушовозӣ,
Бигиру гўшаи боғеву фурсат муғтанам дорӣ.
Сиришки лолагун аз мардуми чашмам кушод он гул,
Хисолаш ҳаст айни мардумӣ, чуз мардумозорӣ.
Агар чун гард хоҳӣ сарбаландӣ хок бояд шуд,
Ки бошад чархро ҳар дам нугунсорӣ зи чабборӣ.
Агар худ боядат Фонӣ, ба каф домони пирн дайр
Фитад, бояд ки то домони хашр аз даст нагзорӣ. Кўм-кўк ўтлар устида ҳар
томонда лолаларнинг
кўплигидан улар мовий осмонда қизарган булутдек кўринади.

Ёки чаман келинлари учун яшил тўшак уйида қизил
чодиршабларни устма-уст солганда кўринади.
Ва ёки гул базми учун зумраддек яшил гилам тўшаб,
унинг устида қирмизи ўтов тикдиларми?
Гўзалликни кўр, мовий дарё кўзгусида
шафақнинг сурати акс этиб турибди.
Бундай фаслда гул юзли соқийнинг кўлидан мовий
жомда лоларанг шароб ичсанг, қандай яхши.
Бир-икки ҳамроз ёру хушовоз дostonсаро билан бир
боғнинг бурчагида бўлсанг фурсатни ғанимат бил.
Ул гул, кўзим мардумидан лоларанг ёшларни оқизди,
айни мардумликда мардумозорлик унинг одатидир.
Агар заррадек юксакликни истасанг тупроқ бўлишинг керак,
чунки чарх, золимлиги сабабли ҳар дам қуйига тушмоқда.
Эй Фоний, агар дайр пири этаги кўлингга тушса,
уни қиёматгача кўлингдан чиқармаслигинг керак. Рухсори арақноки ту, эй турки
таторй,
Бар сафҳаи гул рехта борони баҳорй.
Оташ ба дарунҳо чу чанор аст фитода,
То ҷилва кунй, карда қабо ранги чанорй.
Тир ар ба ҳаво афканй ин навъ паи сайд,
Захмин шуда афтанд малоик чу шикорй.
Теғи ту, ки чун оби ҳаёт аст равонбахш,
Ҳочат ба ваям нест, чи ҳочат, ки барорй.
Аз новаки он ғамза, ки дар чашм напайдост,
Тире, ки задй бар дили ман омада корй.
Соқй, мае аз баҳри хуморам, ки кушандаст,
Андешаи махмурию он чашми хуморй.
Фонй, чу намоё талаби ёр, фано шав,
К-абнои замонро набувад шеваи ёрй. Эй тотор гўзали, сенинг терлаган рухсоринг
гул баргига баҳор ёмғири ёққандек кўринади.
Чинор рангли либос кийиб жилва қилсанг,
чинор дарахти каби кишининг ичига ўт тушади.
Ов овламоқ учун ҳавога ўқ узсанг, фаришталар
овланган махлуқлардай ярадор бўлиб йиқиладилар.
Қиличинг оби ҳаёт сингарн жонбахш бўла туриб,
ҳожатимни чиқармайди, унга нима ҳожатим бор.
У кўзга кўринмаган ғамзангдан дилимга
бир ўқ урдингу менга кор қилди.
Эй соқий, хуморимни тарқатиш учун менга май бер,
чунки хуморкўзнинг фикри мени ҳалок этишдир.
Эй Фоний, ёр талабида бўлсанг, фано бўл,
чунки замона аҳлида дўстлик (ёрлик) одати йўқдир

Татаббӯи Хоҷа

Пири дайрат, эй сӯфӣ, гар барад ба меҳмонӣ,
Соғар аз кафаш бистон он қадар, ки битвонӣ.
Воиз, ин ки аз дониш панди халқ мегӯяд,
Даъваташ чу зоҳир шуд, пас далели нодонӣ.
Чашми ӯ, ки хунамро рехт мардумӣ карда,
Мардумаш фидо, к-аз вай буд айни инсонӣ.
Тавба мекунӣ, тарсам, чун ба маҷлиси риндон,
Бошӣ аҷнабӣ, суде н-орадат пушаймонӣ.
Гарчи пардагӣ бошад, пардадарҳамаш хонанд,
Лаъб шав зи сар то по, макри хумми деҳқонӣ.
Лаъли некувон ҷон аст, ӯ бувад саросар лаъл,
Қатраи чу мозобат беҳ зи лаъли руммонӣ.
Соқиё, маям додӣ, ташнагӣ фурӯ наншонд,
Ҷоми дигарам деҳ, к-он ҷом бувад товонӣ.
Гӯш дор, то гӯям як-ду нукта аз ишқат,
Сирри ишқ чун гуфтам беҳтар аст пинҳонӣ.
Пири дайро гуфтам: «Сирри Ҳақ бигӯ!» Гуфто:
«Умр агар бувад боқӣ, бо ту гӯям эй Фонӣ!» Эй сӯфи, агар дайр пири сени меҳмон
қилса,
қўлидан ича олганингча қадаҳ олиб ич.
Воиз билимдонлигидан халққа насиҳат қилмоқчи,
даъвоси аён бўлди, бу унинг нодонлигига далилдир.
Унинг кўзлари одамийлик қилиб қонимни тўкди,
одамлар унга фидо бўлсин, бу айни одамийлик.
Тавба қиляпсан, қўрқаманки, риндлар маҷлисида
бегона бўлиб қолсанг, пушаймондан фойда йўқ.
Пардали бўлса-да, бепарда ҳам дейдилар,
бошдан-оёққача найрангбоз бўл, деҳқоннинг мақр хумисан.
Гўзалларнинг лаъли жондир агар бошдан-оёққача лаъл бўлса,
оғиз сувингнинг бир қатраси лаъли руммонийдан афзалроқ.
Эй соқий, май бердинг, аммо чанқоғимни қондирмадинг,
яна бир жом берки, у менинг товонимдир.
Қулоқ сол, ишқингдан бир-икки нукта айтайин,
ишқ сирини яширинча айтган яхшироқ.
Дайр пирига «Ҳақ сирини айт» дедим, у:
«Агар умр боқий бўлса, эй Фоний, сенга айтарман», деди.

Ихтироъӣ

Шуълаи оҳам намояд майли гардун ҳар шабе,
Ҳар шарори ӯ кунад равшан чароғи кавкабе.
Об агар бар лаб чаконандам зи беморӣ чӣ гам,
Гар шавад к-аз чашмаи нӯши ту тар созам лабе.
З-ин гумон к-он буд меафтам аз топоки дил,
Ҳар яке к-аз чобукон ронад ба майдон маркабе.
Сӯзи ҳаҷрам сохт хокистар, Ҳудоро, эй табиб,
Дидай касро ба умри худ чунин мӯҳрақтабе?
Кай бурун бинанд дил аз чоҳи зақан, он к-ӯ фитод
Ҳалқа андар гардани чонош зи тавқи ғабғабе.
З-ӯ хумор аҳбобро бошад, рақибонро шароб,
Ваҳ, ки дорад соқии даврон аҷоиб машрабе.
Бонги нӯшо-нӯши риндон дар даруни қасри ёр,
В-аз бурун Фонӣ надорад ғайри «ё Раб-ё Раб!»-е. Ҳар кеча оҳим шуъласи фалакка
чиқади,
унинг ҳар бир учқуни бир юлдуз чироғини ёритади.
Беморлигимда сенинг нӯшинг чашмасидан лабимни ҳўл қилсам,
ҳеч қандай ғамим йўқ.
Ул чобукларнинг ҳар бири майдонда от чоптирса,
гумоним шуки, юрагим талпинишидан йиқилар эдим.
Ҳижроннинг куйдиришн мени кул қилди, эй табиб,
умрини шундай куйдирадиган иситма билан
ёққан кишини кўрганмисан?
Ғабғаб тавқидан бўйнига ҳалқа тушган дилнинг
чоҳи зақандан ташқаридалигини асло кўрмайдилар.
Аҳбобга (дўстларга) хумор, рақибларга шароб беради,
оҳ, даврон соқийсининг ажойиб феъли бор.
Қаср ичидан риндларнинг «ич, ич» деган овози эшитилса,
ташқаридан Фонийнинг «ё Раб, ё Раб»
деган хитобидан бошқа нарса эшитилмайди.

Татаббӯи Хоҷа

Гар ту як дам ба дари дайри муғон биншинӣ,
Фақр бар салтанати рӯи замин бигзинӣ.
Чун кунад ишвагари муғбачаи бодафурӯш,
Нақди чон бештар аз дин бидихӣ чун бинӣ.
То шудам волаи ин чашми сияҳ, динам рафт,
Кас зи кофир чӣ кунад касб ба ҷуз бединӣ.
Чӣ аҷаб гулшани лутф аст чамолат, ки дар ӯ,
Мекунад сунбули он турраву рух насринӣ.
Дар гулистони узори ту сари зулфи бахам,
Ҳаст чун ҳиндуи дузде, ки кунад гулчинӣ.

Аз рухат гесӯи мушкини ту гар сар метофт,
Сар ба пои ту кунун монда, кунад мискинӣ.
Хешро гар талабӣ хуш, қадаҳи май даркаш,
3-он, ки афтода зи ҳушёрият ин гамгинӣ.
Меҳр аз ишваи соқӣ талабу даври қадах,
Ки наёяд зи фалак шеваи меҳроинӣ.
Фоние, васл талаб чора надорад чуз сабр,
Ту киву васл кӣ, бо ин ҳама бетаскинӣ? Агар бир дам муғлар дайри эшигида
ўтирсанг,
ер юзи салтанатида фақрлик устунлигини англайсан.
Бода сотувчи муғбача агар ишва қилса,
уни кӯриб, жону дил накдини унга берасан.
Бу қора кўзларга шайдо бўлгандан бери динимни бой бердим,
киши кофирдан динсизликдан бошқа нимани ўрганади?
Жамолинг қандай ажойиб латофат гулшанидирки,
унда сочинг сумбулу, юзинг насриндир.
Юзинг гулистонида эгилган сочларинг,
гул ўғрилаётган бир ўғри ҳиндуга ўхшайди.
Олдин агар сочинг юзингдан бош тортган бўлса,
энди оёгингга бош қўйиб, мискинлигини кўрсатади.
Агар хурсандчилик истасанг май ич,
чунки бу қайғуларга ҳушёрлик туфайли дучор бўлгансан.
Меҳрни соқийнинг феълию, қадах айланишидан тила,
негаки, фалакдан меҳрибонлик чиқмайди.
Эй, Фоний, васл тилагувчининг сабрдан бошқа чораси йўқ,
сен шунча сабрсизлигинг билан васлга қандай эриша оласан?

Айзан

Ҳалқаи зар бар баногӯши ту ҳар сӯ, эй парӣ,
Ҳаст ду рахшанда ахтар гирди моҳи ховарӣ.
Маҳ нагӯям, офтоберо магар карда қирон,
Аз камоли ҳусн як сӯ Зӯҳра, як сӯ Муштарӣ.
Аллоҳ-Аллоҳ, ин бувад аз матлаи авчи шараф,
Дар миёни моҳрӯён ғояти некахтарӣ.
Бар сари он моҳ ҳар як 3-ин ду ахтар омадаст,
Фитнаи ҷону зи кокул шоми офат бар сарӣ.
Тофта ҳар тор аз он кокул ба қасди сайди дил,
Аз сари ошӯбу дил бурдан каманди анбарӣ.
3-он камандаш ҳалқаҳо бингар дароварда дар ӯ,
Сар ба тавқи бандагӣ маҳпайкаронин озарӣ.
Ҳалқаҳои гӯшро аз риштаҳои кокулаш
Хоста таҳрир аз оини зебоманзарӣ.
Соқие, май деҳ, магар даври қадах созад халос

Аз болоҳое чунин, дар даври чархи чамбарӣ.
Фониё, гар ҳалқаҳо з-ин сон бувад дар гарданат,
Сар зи тавқи ишқ натвонӣ, ки берун оварӣ. Эй пари, қулоғингдаги олтин ҳалқалар
шарқ ойи теварагида чакнаб турган икки юлдуздир.
Ой демайман, бир томондан Зухро юлдузию бир томондан
Муштари юлдузи келиб, қуёш билан тўқнашдилармикин?
Во ажабо, ой юзликлар ўртасида шарофат авж (осмони) да
истараси иссиқ кўриниш ана шундай бўлади.
У гўзал ой бошига бу икки юлдуз (ҳалқа) дан жон фитнасию
зулфидан эса, офат шоми келибди.
Зулфининг ҳар толасида ҳийла билан
кўнгилни ўғирлайдиган хушбўй анбар каманди бор.
Камандидаги ҳалқаларга бир қара, у ҳалқалар
озарбайжон гўзалларининг бошларини қуллик
ҳалқасига киргизиш учун ясалган.
Зулф иплари (толалари) дан қулоқ ҳалқаларини халос
этишга уриниши ғоятда гўзал, ҳайратбахш манзарадир.
Эй соқий, май бер, айланувчи фалак даврида шундай балолардан
қадах навбати келиши мени қутқарса, эҳтимол.
Эй Фоний, гарданингга тушган ҳалқалар шундай бўладиган бўлса,
бошингни ишқ сиртмоғидан чиқара олмайсан.

Айзан

Саодати ду чаҳонӣ бувад ба ҳамчу мане,
Ҳарифи тозаву аз бодаи куҳан ду мане.
Ҳар он касе, ки чунин давлаташ муяссар шуд,
Ба ғайри дайри фано хуш набошадаш ватане.
Маро, ки кунҷи хароботи ишқ шуд маскан,
Кучо расад ба дилам сайри боғ ё чамане?
Ба бўи оташи ҳасрат чу мӯй мепечам,
Бар оташи руҳаш аз турра гар фитад шикане.
На чашми ӯ бувад аз боди сурх, к-аш набвад,
Ба ғайри хўрдани хун дар тариқи ишқ фане.
Чи навъ Юсуфи маънӣ кашам зи чоҳи чафо,
Магар зи риштаи андеша афганам расане.
Чу Фонӣ, он ки ба дашти фано фитад, шояд
Чу барқ тай кунад он роҳ дар қадам задане. Янги улфат ва икки ман эски май,
мендек кишига икки жаҳон саодатидир.
Кимга бундай давлат муяссар бўлса,
фано дайридан ташқари ҳеч қандай ватанни писанд қилмайди.
Ишқинг кунжининг хароботи менинг масканим бўлгач,
боғ ёки чаман сайри орзуси кўнглимга қаёқдан келади.
Агар юзи оташига сочидан бир ҳалқа тушса,
ҳасрат ўтида сочдек печу тобга тушаман.

Унинг кўзи боладан қизармаган, чунки,
ишқ йўлида қон ичишдан бошқа ҳунари йўқ.
Маъно Юсуфини жафо қудуғидан қандай тортиб олай,
андеша риштасидан арқон қилсам эҳтимол чиқариб оларман.
Кимки, Фонийдек фано даштига тушса,
у йўлни чакмоқдек бир қарашда босиб ўта олади.

Татаббўъи Сайфи Турк

Хаёли тоати шаб мекунам ба рӯз басе,
Чу шаб расид, барад аз худам хаёли касй.
Чй доми зулф ба қасдам ниҳй, чу ҳаст лабат,
Шакар бас аст зи баҳри гирифтани мағасе?.
Дилам ба дасти мурғест дар кафи он тифл,
Ки накушад, нагузорад, насозадаш қафасе.
Видоъи умр расидасту орзу дорам,
Ки бо Масехдами худ бароварам нафасе.
Маи муғона, ки хоҳам зи дасти муғбачагон,
Ўз ин набошадам аз пири дайр мултамасе.
Чу ман ба дайр саги кўи кофирон гаштам,
Муносиб аст зи зуннорам ар бувад марасе.
Чу Фонй аз фалак овора гашт, чун ёбанд
Ба гирдбоди фано чунки уфтод хасе. Кундуз кунлари тунги тоатни кўп
ўйлайман,
кеч кирганда бировнинг хаёли ўзимдан айиради.
Лабинг борлигида менинг қасдим учун нега зулфинг домини кўясан?
Бир пашшани тутиш учун шакарнинг ўзи кифоядир.
Менинг юрагим сенинг кўлингда худди
боланинг кўлидаги қуш кабидир,
уни на ўлдиради, на кўйиб юборади, на қафасга солади.
Умр билан видолашув вақти келди, орзум шуки,
масиходам ёрим билан бирга-бирга бир нафас олсам.
Муғбачалар кўлидан муғона май ичишдан ўзга,
дайр пиридан илтимосим йўқ.
Меи дайрда кофирлар кўйининг ити бўлдим,
менга зуннордан арқон қилинса муносибдир.
Фонийни фалак овора қилди, фано уюрмасига тушган
хасни қандай топиш мумкин.

Ихтироъй

Холро, к-аз нил бар рухсори маҳваш мезанй
Дар дарун з-он шўълаи гугирдам оташ мезанй.
Вах, ки дар сад тавба меорй шикаст, эй муғбача,
Гом дар дайри муғон ҳар гаҳ ки сарх(в)аш мезанй.
Мефитад дар риштаҳои чони зорам сад гирех,
Ҳар гирех, к-аз тор бар зулфи мушавваш мезанй.

Хирқа аз хуноб нақшин мешавад, эй дида, об
Чун бад-ин рухсора аз хун мунаққаш мезанӣ.
Мефитад дар мулки дил барқи бало ушшоқро
Сӯяшон ҳар гаҳ шарар аз наъли абраш мезанӣ.
Гӯш гармат з-оташи май мушкил аст, эй муҳтасиб,
Мешавад осон агар оташ дар он фаш мезанӣ.
Хун мазан бар рух зи чашм аз талхии ҷоми фироқ,
Фонӣ, ин ҳам бигзарад аз дур то чашмаш занӣ. Нил билан ойдек юзингга хол
қўйганингда,
у гугурт билан ичимга олов ёқасан.
Муғлар дайрида сархуш, қадам босганингда,
ваҳки, эй муғбача юз тавбани синдириб юборасан.
Паришон сочларингга ҳар тугун солганингда,
жони зорим ришталарига юз тугун тушади.
Эй кўз, бу рухсорга қондек ёшларни оқизиб,
хирқамни бу хунобдан мунаққаш қиласан.
Отинг наълидан ошиқларинг сари учқун сочганингда,
ошиқлар дил мулкида бало чакмоғини чақасан.
Эй муҳтасиб, май ўтидан қулоғингни қиздириш мушкул,
агар салланг печига ўт солсанг осонроқ бўлади.
Айрилиқ жомининг аччиқлигидан кўзингдан юзингга қон тўкма,
эй Фоний, бу чаман кўз очиб юмгунча ўтиб кетади.

Айзан

Ҳар он ки дорад аз осеби ранҷи давр ғаме,
Чӣ ғам, гараш сӯи майхона ранҷа шуд қадаме?!
Ба доғҳои ғамам раҳм карда бодафурӯш,
Агар диҳад қадахам, нест ҳоҷати дираме.
Кашам ридои маёлудро ба чӯб, агар
Паи гадоии майхона боядам аламе.
Касе дар оинаи меҳр дид рӯи мурод,
Ки нӯш кард қадах бо ҳабиб субҳ даме.
Ҳарими майкадаро муғтанам шумору макун
Ба сайри бодия қатъи масофати ҳараме.
Ба оби равшани май шӯй то, сафо ёбад
Саҳифаи дилат, ар тира гардад аз аламе.
Халосиям зи худӣ кушт, кош, эй Фонӣ,
Ба қатъи дашти фано беш аз ин қадам задаме. Кимда давр аламларидан дарду ғам
бўлса,
майхона томон қадам қўйса, қандай ғами қолади.
Майфуруш, ғамим доғларига раҳм қилиб,
бир пиёла май берса, танганинг ҳоҷати йўқ.
Майхонага гадойлик қилиб боришим учун байроқ керак,
шу сабабдан майга беланган ридони ёғоч бошига ўрнатиб оламан.

Ўз дўст-ҳамдами билан эрталаб бир пиёла май ичган киши
муҳаббат ойинасида ўз муроди юзини кўради.
Майхона ҳарамини ғанимат ҳисоблаю
дашту саҳро кезиб, қанча йўл босиб Каъбага бориб юрма.
Дил саҳифаси бирор аламдан хира бўлса,
уни мусаффо филиш учун, майнинг покиза суви билан юв.
Эй Фоний, ўзликдан халос бўлиш мени ўлдирди,
кошки эди шу ўлишдан бурун фано даштига
кўпроқ кадам кўйган бўлсам.

Татаббуъи Шайх Камол

Ба ишқат мани хастаро сўхтӣ,
Хасеро ба барқи бало сўхтӣ.
Зи шавқу лабу холҳоят ба рӯ,
Ба қони ҳазин доғҳо сўхтӣ.
Диламро чуовора кардӣ ба зулм,
Намедонамаш то кучо сўхтӣ?
Чихо омад аз чашму рӯят ба дил,
Ки ё сохтӣ хаста, ё сўхтӣ.
Диламро, ки аз дардат озурда буд,
Ҳамоно зи баҳри даво сўхтӣ.
Зи ишқат наёсуд бечора дил,
Ки то кардияш мубтало, сўхтӣ.
Ба ҳар кас, ки оташ задӣ, сўхтам,
Дар оташзаданҳо маро сўхтӣ.
Ба қаврам чу аз худ чудо сохтӣ,
Ба доғи қудой чаро сўхтӣ?
Аз он Фонӣ аз хеш якбора раст,
Ки ўро ба доғи фано сўхтӣ. Мен хастани ишқинг билан ёндирдинг,
бир хасни бало қақини билан куйдирдинг.
Лабларингу юзингдаги холлар шавқи билан
ғамли жонга доғлар солиб ўртадинг.
Дилимни зулминг билан овора қилиб кўйиб,
билмадимки, унинг қаерларигача куйдирдинг.
Бу оҳу кўзларингу ойдек юзингдан дилимга нималар келди?
Ё малхам кўйдинг ёки куйдирдинг?
Дилим дардингдан озор топган эди,
эй табибим, уни даволаш учун куйдирдинг.
Ўзингга мубтало қилиб куйдирганинг учун
бечора дилим ишқингдан ором топмади.
Сен ҳар кимга ўт ёққан бўлсанг, мен куйдим,
ўт ёкишинг билан мени куйдирдинг.
Менга жабр қилиб, ўзингдан айирдинг,
нима учун жудолик доғи билан куйдирасан?

Фонийни фано доғида ёндирдинг,
шу билан у ўзликдан қутулди.

Ихтироъ

Муҳтасиб, майли шикасти чому саҳбо мекуни,
Базро барҳам задӣ, мастӣ, ки инҳо мекуни?
Эй, ки гӯй тарки расвой кун андар майкада,
Дар бари риндон маро ин лаҳза расво мекуни.
Нимчоне мондаам, чоно зи бепарвоият
Мекуни корам тамом, он гаҳ, ки парво мекуни.
Ғорати ақлам намудӣ, гар шудам шайдо чӣ айб,
Ақли куллро чун зи нозу ишва шайдо мекуни?!
Мекушӣ Хизру Масеҳоро зи теги ғамзаат,
В-аз ду лаб эҳёи сад Хизру Масеҳо мекуни.
Дил зи пилу ғозаат, чоно, харобӣ мекунад,
Гӯй ин ороиш аз баҳри дили мо мекуни.
Қатъи саҳрои худӣ, эй Фонӣ, авлотар аз он-к,
Баҳри ташҳизи дили худ сайри саҳро мекуни.
Эй муҳтасиб, май жомини синдиришга тутиндинг,
базмни вайрон қилдинг, бу ишларни қияпсан, мастмисан?
«Эй майхонада расволикни ташла!» дейдиган киши,
ҳозир риндлар қошида мени расво қилмоқчимисан?
Эй жоним, сенинг бепарволигингдан ярим жон бўлиб қолдим,
қачон парво қилсанг, мени саранжом қиласан.
Ақлимни торож қилдинг, мафтунинг бўлсам, нима айби бор?
Чунки нозу ишванг билан ақли куллни
(Жабраилни) ҳам шайдо қиласан.
Хизр билан Исони ғамзанг тийғи билан ўлдирасан,
ва икки лабинг билан юзларча Хизру Исони тирилтирасан.
Эй жон, юзингга зийнат бериш учун қўйган
хол ва ғозаларингдан дил
хароб бўлди, бу безанишни бизнинг дил учун қиласанми?
Эй Фоний, дилингни ўткир қилиш учун саҳрони сайр
қилганингдан кўра, ўзлик саҳросини кезишинг яхшироқ.

Татаббӯи Мир Вафой

Дилам бурдӣ, ба рух чун парда бо сад макру фан бастӣ,
Чу дуздон гоҳи қасди нақд рӯи хештан бастӣ.
Зи хун гулҳои боғи дарду меҳнат гашт, эй ҳамдам,
Мудаввар пунбаҳо, к-аз ҳар тараф бар доғи ман бастӣ.
Чу шаб шуд субҳи уммедам, зи ҳар зевар, ки дар хубӣ,
Зи анбар бехтӣ бар маҳ, зи сунбул бар суман бастӣ.
Дигар, эй муғбача, ҳиндуи гарданбастаат гаштам,
Ба гардун чунки аз зуннори он зулфам расан бастӣ.

Ғараз буд, эй фалак, ишқи чавонону маи кӯҳна,
Диламро чанд рӯзе гар дар ин дайри кӯҳан бастӣ!
Кунун мастам кун, эй пири муғон, чун аз гуноҳи зуҳд,
Ба гардан дӯш дар дайрам сабӯи дурди дан бастӣ.
Бад-он к-аз чумла ғамҳои ҷаҳон ворастӣ, эй Фони,
Ба рӯи аҳли олам чун дари байт-ул-ҳазан бастӣ. Ўғрилар пул ўғирламоқчи
бўлганларида юзларини
рўмол билан боғлаганлари сингари,
сен ҳам юз ҳийла найранг билан юзингни
яшириб, дилимни ўғирладинг.
Эй ҳамдам, баданимдаги қонли доғларимни пахталар билан
ўрадинг, пахта қонга беланиб, таним дарду меҳнат
гуллари очилган биёбонга айланди.
Ўзинга зеб бериб, гўзаллигингни ошириш учун
анбардан ойга элаб (юзга анбар сепиб),
сочингдан суман (юз) гулини боғлаганингдан кейин
умидимнинг тонги оқшом каби бўлди.
Эй муғбача, мен бўйни боғлиқ ҳинду қулинг бўлдим,
чунки зулф зунноринг билан бўйнимни боғладинг.
Эй фалак, бир неча кун дилимни бу кӯҳна
дайрга боғлаган бўлсанг,
бундан мақсад гўзалларга ишқибозлик ва
бир неча йиллик кӯҳна май эди.
Эй муғлар пири, мени қаттиқ маст қил, чунки кеча дайрда
зоҳидлигим туфайли бўйнимга хум қуйқаси тўла кўза осдинг.
Эй Фоний, ғам уйи эшигини олам аҳлининг
юзига ёпиш билан
оламдаги барча ғамлардан халос бўлдинг.

Татаббӯи Шайх

Маро ба дайри муғон ин бувад ҳамеша гадоӣ,
Ки кист он ки кунад лутф як-ду ҷом худой.
Агар на соф бувад дурди ҷом не ҳисоб аст,
К-аз ин хумор бурун орадам ба комравой.
Агар ба ҷом набошад, бас аст кӯҳна сафолам,
Дар он бирезаду з-он бахшад нишотфизой.
Закоти ҳусни худ, эй муғбача, ки бурдӣ маям дех,
Аз он ки садқа кунад дафъи ҳодисоти қазой.
Дило, ба пири муғон шод бошу муғбача з-он рӯ
Ки кори золи фалак ҳаст тифли ҳодисазой.
Давои ранҷу ғамам шуд май, эй фақех, ту гуфтӣ,
Ки ҷоиз аст ба шаръ ар хўранд баҳри давой.
Чу Фони, эй ки туро орзу тариқи фано шуд,

Магар ки даркашӣ аввал зи дурди дарди фаной. Муғлар дайрида мен ҳамиша гадолик қилиб,
«ким Худо йўлида бир-икки жом илтифот қилади?» дейман.
Агар тиниқ, май бўлмаса, майнинг қуйқуми ҳам хуморимни ёзиб, комимни раво қилади.
Агар жом бўлмаса эски сопол менга бас, унга шароб қуйиб берилса-ю, шодлигимни орттирса.
Эй муғбача, хуснинг закоти учун менга май қуйқумини бер, чунки садақа қазо ҳодисаларини қайтаради.
Эй кўнгил, муғлар пири ва муғбачага шод бўл, чунки, фалак кампирининг иши ҳодисалар гўдагини туғишдир.
Май менинг дардимга даводир, эй фақиҳ, даво учун май ичиш шариатда раводур деб ўзинг айтгансан.
Эй, Фонийдек фано йўлини орзу қилган киши, бунга аввал фано дурдини ичсанг, шояд эриша оласан.

Татаббӯи Хоҷа

Дар дайри муғон будан масти маи ноб авло,
Сар дар сари май кардан монанди хубоб авло.
Ҳам дафтари илми мо, ҳам хирқаи зухди мо,
Ин вазъи хумор ансаб, он раҳни шароб авло.
Аз дидаву дил зорам, к-аз даст бишуд корам,
Ин сӯхта дар оташ, он рафта ба об авло.
Гарчи руҳи он маҳваш, дар чилва намояд х(в)аш,
Чун зад ба чаҳон оташ дар зери ниқоб авло.
Ҳам Чам бишуду ҳам Кай, мо ҳам биравем аз пай,
Дар дайри хароб аз май, уфтода хароб авло.
Аз зухд чу ворастам, дар кунчи вараъ частам,
Бар майкада дил бастам, дар бода шитоб авло.
Фонӣ, ба гаҳи пирӣ, бо тавба беҳ ар мирӣ,
Риндона қадах гирӣ, дар аҳди шабоб авло. Муғлар дайрида тиниқ майдан маст бўлиш афзалдир,
май учун хубобдек бошдан кечган авлодир.
Бизнинг илмимиз дафтари ва зӯҳдимиз хирқасини,
бирининг хумор ҳақиға, яна бирини шароб қарзига берилгани афзал.
Кўзим ва кўнглимдан зорман, негаки иш қўлдан чиқди,
бунисининг ўтда куйгани, унисининг сувга ташлангани авло.
Гарчи ул ойнинг юзи жилва қилгани яхши бўлса ҳам,
лекин дунёга ўт солиши сабабли ниқоб остида бўлгани авло.
Жамшид ҳам кетди, Кайхисрав ҳам, биз ҳам ортидан борамиз,
хароба дайрида майдан хароб бўлиш афзалдир.
Зухддан қутулдим, вараъ бурчагидан қочдим,
майхонага кўнгил қўйдим, бода учун шошилган афзалдир.

Айзан

Чоми Чам аз чӣ ба огоҳии олам хоҳӣ?
Чоми май нуш, ки набвад зи худат огоҳӣ!
Бода даркаш, ки бувад як-ду қадах дар сари ту,
Агар аз дарди сари даҳр халосӣ хоҳӣ.
Тухми уммед, ки дар мазраи ҷон афшондам,
Нестам ранге аз ӯ ғайри узори коҳӣ.
То ба моҳӣ зи маҳат файз расонӣ бояд,
То бувад шокири ҷуди ту зи маҳ то моҳӣ.
Хоки наълайни гадоёни дари майкадаро
Гар биёбӣ, маталаб афсари шоҳаншоҳӣ.
Лаб кучо тар кунӣ аз оби ҳаёти мақсуд,
Гар ба зулмат накунад Хизри раҳат ҳамроҳӣ.
Домани ҳиммат агар бар ду чаҳон афшонад,
Фонӣ, ин бас бувадаш мансабу соҳибҷоҳӣ. Оламдан хабардор бўлиш учун
нимага
Жамшиднинг жомини истайсан?
Узлингдан хабардор бўлмаслигинг учун май ич!
Дунёнинг бошингдаги бош оғриғидан
кутулишни истасанг, бир-икки қадах май сипқар.
Умид уруғини жон экинзорига эккан бўлсам ҳам,
ундан сомондек сарғайган юздан бошқа ранг ҳосил унмади.
Осмондаги ойдан тортиб то ер остидаги балиққача
хайр-эҳсоннинг шукрини қилувчи бўлсин учун
сен ойдан балиққача файз етқарувчи бўлишинг керак.
Сен майхона эшигидаги гадоларнинг кавушлари
гардини топсанг, подшоҳлик тожини сўрама.
Агар бу қоронғилик йўлида Хизр сенга ҳамроҳлик қилмаса,
мақсуд ҳаёт сувидан лабингни қандай ҳўллай оласан?
Эй Фоний, ҳимматинг этагини икки жаҳондан силксанг,
сен учун ҳар қанча мансабу амалдан шу аълодир.

Айзан

Чи дигаргун зи ғаму меҳнати гардун бошӣ,
Бехтар он аст, ки аз бода дигаргун бошӣ.
Ќуръае даркашу хуш бош, ки ин гардунро,
Хушиест нест бад инсон, ки ту маҳзун бошӣ.
Гирдбоди тарафи манзили Лайлӣ расадат,
Гар ту саргаштаи оп дашт чу Мачнун бошӣ.
Чоми Чам боядату ганчи Фаридун бе ишқ,
Нашавад гар ҳама Чамшеду Фаридун бошӣ.
Аз фироқаш, ки кунӣ ашқ чу Ҷайхун, эй дил,
Нест судат агар ин ҷониби Ҷайхун бошӣ.
Дар раҳи ишқ ҳама барқи равонанд, эй чашм,

Ту ба тардоманӣ ин чо чӣ кунӣ, чун бошӣ.
Фониё, мурданат авлост ба сахрои фано,
3-он ки дар мулки худӣ ҳокими ҳар дун бошӣ. Нега гардун ғамидан ҳолинг
ўзгаради?

Унинг бодадан ўзгаргани яхшироқдир.
Бир қултум май ичгин-да, қувонгин чунки
гардунга сенинг қайғуришингдан ортиқроқ шодлик йўқ.
Агар у даштда Мажнундек овора бўлсанг,
Лайли манзили томонидан қуюн эсиши мумкин.
Агар тамоман Жамшиду Фаридун бўлсангу, Жоми Жам
ва Фаридун ганжини ишқсиз талаб қилсанг бариси кераксиздир.
Эй дил, агар фироқда кўз ёшингни Жайхун қилсанг,
аммо ўзинг Жайхуннинг нариги қирғоғида
турган бўлсанг фойдасиздир.
Эй кўз, ишқ йўлидан барча яшиндек юради,
сен этагинг ҳул аҳволда нега турибсану нима қиласан?
Эй Фоний, ўзлик мулкида ҳар бир тубанга ҳоким бўлгандан
фано сахросида ўлганинг яхшироқдир.

Айзан

Ба риё чанд сар андар сари саччода кунӣ,
Беҳ, ки дар дайри муғонаш гарави бода кунӣ.
Бода ҳар гаҳ, ки диҳад даст, бихӯр, лозим нест
Ин, ки оини танаъум ҳама омода кунӣ.
Нафитодаст чу ман бедиле андар кӯят,
Раҳм чӣ бувад бар ин бедили афтода кунӣ.
Сарбаландӣ талабӣ дар чамани даҳр чу сарв,
Ростӣ варз, ки худро зи ғам озода кунӣ.
Аз пай қатраи нам лаб макушо чун ғунча,
Хунхӯрӣ гар талаби рӯзии нанҳода кунӣ.
Ғайри девонагиат чист, ки бошад ҳар сӯ
Одамӣ зодаву ту майли паризода кунӣ.
Фонӣ, он рӯз бувад қисми дилат нақши фано.
Ки чуз аз сурати матлуб варақ сода кунӣ. Қачонгача риё билан жойнамозга сажда
қиласан?
Яхшиси шуки, ўша жойнамозни муғлар
дайрида майга гаров кўй.
Май топилди, дегунча ич, зиёфат асбобларию
овқатлари тайёр бўлиши шарт эмас.
Кўйингда бирор ошиқ менга ўхшаб йиқилиб ётмаган бўлса керак,
бу йиқилиб ётган ошиққа раҳм қилсанг, нима бўлади?
Дунё гулзорида сарв дарахти каби бошинг
баланд бўлишини истасанг,
тўғрилиқни машқ қил, чунки ўзингни ғамдан озод қиласан.

Бир қатра нам учун ғунча янглиғ лаб очма, ўзингга
насиб бўлмаган нарсани талаб қилар экансан, қон ичасан.
Ҳар томонда одамзод туриб, паризодга
майл қилмоғинг девоналикдандир.
Эй Фоний, матлуб суратидан бошқани саҳифангдан тозаласанг,
ўша куни дилингда фано нақши қисмати ҳосил бўлади.

Мухтараъ

Бо ҳарифон соғари мастӣ дамодам мекашӣ,
Ҳамчу махмурон ба мо рӯ аз чӣ дарҳам мекашӣ?
Ҳаст баҳри рафтани нақди дил аз рӯи замин,
Чун гаҳи рафтан ба хок он зулфи пурҳам мекашӣ.
Чону дил пайкони тирашро гирифта, эй рафиқ,
3-он намеояд бурун, ҳарчанд маҳкам мекашӣ.
Гар кашӣ захри ғам эй дил, аз сафоли он сагон
Беҳ, ки оби зиндагӣ аз соғари Ҷам мекашӣ.
Кай ба сад олам нишот арзад паи Як чуръа май,
Эй дил, ин бедоду ғам, к-аз аҳли олам мекашӣ,
Гарчи нозебост ҷаври аҳли олам шод бош,
К-аз паи зеботарин авлоди одам мекашӣ.
Заҳми теғаш, Фониё, бахшад ҳаёти ҷовидон,
Аз қасон миннат чаро аз баҳри марҳам мекашӣ? Улфатлар билан мастлик
пиёласини дам-бадам ичиб турибсану
бизга хуморилар сингари юзингни буриштирасан.
Юрганингда ўрилган сочингни ерга судраб юрганинг
дил нақдини ердан супуриш учундир.
Эй дўст, жону дилим унинг ўқини шунчалик қаттиқ ушлаганки,
ҳар қанча қаттиқ тортсанг ҳам (ўқ) у ердан чиқмайди.
Эй дил, у жонон кўйи ити ялоғидан ғам захри симирсанг,
Жамшид жомидан ҳаёт сувини симиргандан афзалдир.
Эй дил, бир қултум май учун олам халқидан бу зулму
ғамни тортишинг, қачон юз оламнинг шодлигига арзисин.
Олам аҳлининг жабру зулми чиройли бўлмаса ҳам, шод бўл,
чунки олам аҳли гўзаллари учун шундай жабру ситам тортмоқдасан.
Эй Фоний, тийғининг яраси абадий ҳаёт бағишлайди,
шундай бўлгач. нима учун у ярага малҳам сўраб
одамлар миннатини тортасан?

Татаббӯъи Мир

Чу наёрам ин, ки нўшам ба ту май ба ҳою ҳӯе.
Бас агар кашам ба гардан сӯи маҷлисат сабуе.
Сӯи сарву гул шитобам ба ҳавас, вале наёбам
На зи қоматат мисоле, на зи орази ту бўе.
Талабам бувад висолат, ҳавасам бувад ҷамолат,

На чуз онам эҳтиётче, на чуз инам орзуе.
Калимоти шайхи нодон ҳама тўбӣ асту ризвон,
Сари мову пой сарве, рухи мову хоки кӯе.
Ту, ки манъи ишқи он маҳ ба мани ҳазин кунӣ, ваҳ,
Бинамой боре аввал ба ҳама чаҳон чу ӯе.
Ба ту мулку тахти Доро, ки бувад мурод моро,
«Ба фароғи дил замоне, назаре ба хубрӯе».
Ману кӯи майпарастон ба ҳазор савту дастон,
Ба хаёл бодаи соф, ба дил рухи накӯе.
Ба ҳама сулуку сират надиханд раҳ ба дайрат,
Надихӣ чу хирқаи зуҳд ба бода шустушӯе.
Чу висол чӯӣ эй Фонӣ, аз ӯ бидон, ки бояд
Худу ғайри худ бимонӣ ва зи ғайри худ начӯӣ. Сен билан май ичиб
хурсандчилик қилолмайман,
агар мажлисингга кӯза кўтариб боролсам менга басдир.
Ҳавас билан сарву гул томон шошиламан,
аммо на қоматинг мисолини, на юзинг ҳидини топа оламан.
Менинг истагим сенинг висолинг, ҳавасим эса жамолингдир,
на ундан бошқа эҳтиёжим, на бундан бошқа орзуим бор.
Нодон шайхнинг сўзлари фақатгина Тўби билан ризвондан,
аммо менинг бошим бир сарвнинг оёғида-ю юзим
бир кўчанинг тупроғидадир.
Эй, ул ой ишқидан мен маҳзунни қайтарувчи киши,
аввал биронта унга ўхшашини жаҳонга кўрсат.
Доронинг мулку тахти сенга бўлсин,
менинг муродим эса бир гўзалга бир дам
роҳат қилиб тикилмоқдир.
Мену майпарастлар кўчаси — минг афсонаю-достон,
хаёлимда тиниқ шаробу, юрагимда бир гўзалнинг юзи.
Агар зуҳд хирқасини бода билан ювмасанг
ҳеч бир сулук ва сийрат билан дайрга йўл тополмайсан.
Эй Фоний, агар ундан висол истасанг
ўзингу ўзингдан бошқани қўйиб, ундан ўзгани излама.

Айзан

Аз баҳри дафъи ҳастӣ хоҳам тариқи мастӣ,
3-он рӯ, ки майпарастӣ беҳтар зи худпарастӣ.
Як нуқта аз даҳонат дар дидаям наёмад,
Умре назора кардам дар корғаҳи ҳастӣ.
Хоҳӣ чу гирдбодат сар бар сипеҳр сояд,
Худро чу хоки раҳ соз андар тариқи пастӣ.
Гуфтам, ки дар тахайюл сӯи лабаш барам даст,
Бинмуд ғайрати ишқ манъи дароздастӣ.

Шуд сарфарози гулшан сарви сихӣ, магар хонд
Нақши нигини давлат дар «ростию растӣ».
Бо ҳар ки ғайраш, эй дил, бошӣ нишаста бархез!
Гар бошад орзуят бо ёр ҳамнашастӣ.
Нашкаста хеш Фонӣ, беш аз фано мазан дам,
Лофат дуруст бошад худро агар шикастӣ. Борлигимни йўқотиш учун мастлик
йўлини истайман,
чунки манманликдан майпарастлик яхшироқдир.
Борлик ишхонасига умр бўйи назар қилдим,
оғзингдан бир нуқта ҳам кўринмади.
Қуюн каби бошинг осмонга суйкалишини (етишини) истасанг,
пастлик йўлида ўзингни кўча тупроғи каби қил.
Хаёлимда лабинг томон қўл чўзай дедим,
ишқ ғаюрлик қилиб, қўл узатишимга йўл бермади.
Сарв гулшанда мартабали бўлди,
у давлат муҳридаги «Ростию растии» («тўғри бўлсанг,
халос бўласан») сўзини ўқиганмикан?
Эй дил, ёр билан ўтиришни орзу қилсанг,
бошқа билан ўтирган бўлсанг ҳам, ўрнингдан тур.
Эй Фоий ўзингни синдирмай туриб, фано ҳақида сўзлама,
агар ўзингни синдирсанг, лофинг тўғри бўлиб чиқади. Дар майкада гадоӣ беҳ з-он
ки подшоҳӣ,
Риндию майпарастӣ хуштар зи ҳар чи хоҳӣ.
Ишқи ту кард зоҳир бо ман чу даъвии хун,
Доданд дидаю дил аз чоғибаш гувоҳӣ.
Султони мулки ишқам, бингар, ки дар ғамат чун,
Бигрифта оҳу ашқам аз моҳ то ба моҳӣ.
Радду қабул чун нест, зоҳир мабош, эй шайх,
Аз фисқи мо гурезон, бо зухди худ мубоҳӣ.
Гар баҳри раҳмати ӯ ояд ба мавҷ ғам нест,
Гарчи зи дуди исён дорем рӯсиёҳӣ.
Чун ёр нуқта гирад, бошад гуноҳаш афзун,
Онро, ки ҳаст дар дил даъвии бегуноҳӣ.
Соқӣ фикан маӣ лаъл дар чоми қаҳрубогун,
То лоларанг созем аз вай узор гоҳе.
Он шӯхи риндвашро нозам, ки гоҳи чилва
Афсар зи тоҷдорон бистуд ба қачқулоҳӣ.
Дайри фанову Фонӣ, зухҳоду хонақоҳ з-онк,
Дар дайр узр беҳтар аз учби хонақоҳӣ. Майхонада гадоӣлик қилиш подшоҳликдан
яхшироқдир,
риндлигу майпарастлик ҳамма нарсадан яхшироқ.
Ишқинг қонимга даъво қилган пайтда,

кўз ва кўнгил унинг фойдасига гувоҳлик бердилар.
Ишқ мулкининг султони ман, қара, сенинг ғамингда
оҳим ва кўз ёшларим еру кўкни тутди.
Рад ва қабул маълум эмас, эй шайх,
бизнинг фисқимиздан қочма-ю, ўз зуҳдинг билан мақтанма.
Гарчи гуноҳлар тутунидан юзимиз қора бўлса-да,
унинг раҳмат денгизи мавж урса ғам йўқдир.
Агар ёр қилдан қийиқ қидирса, ўз кўнглимда
беғуноҳман деб юрган кишининг гуноҳи ортади.
Қаҳрабо тусли жомдан қизил шароб қуй, эй соқий,
токи у билан гоҳида юзимизни лоларанг қилиб турайлик.
Ушал риндваш шўх билан фахрланаманки, у
жилва қилиб, тождорларнинг тожини олиб қоча олади.
Фоний, фано дайрида-ю зоҳидлар хонақоҳда
узр билан дайрда бўлиш, ғурур билан
хонақоҳда туришдан афзалроқдир.

Татаббўи Хоҷа

Кай раҳи ишқ тавон шуд зи сари булҳавасӣ,
Магар аз хеш бурун оиву он чо бирасӣ.
Ба аёдат қадаме бар сари ин хаста расон,
Эй, ки машҳури чаҳонӣ ба Масеҳонафасӣ.
Бекасонро ту касӣ вой, ки нагрифт қарор,
Корам аз бекаси, ишқ суи ҳеч касӣ.
Ман киву васли ту ҳайҳот, ки хоҳам ки расам,
Ба нишемангаҳи анқо ба ҷаноҳи магасе.
Бин, ки дар бодияи ишқ дили чоки маро,
Паҳлӯи маҳмили Салмоғи мақоми ҷарасӣ.
Шабрави кӯи харобот даро шод, ки нест
Ваҳме аз шаҳнағӣ он ҷову ғаме аз асасӣ.
Сад кас аз саъю талаб роҳ набурданд ба дӯст,
Ту кучо раҳ барӣ охир, ба дусад ҳеч касӣ.
Фоний, дашти фано тай нашавад бе тавфиқ,
Раҳравон, гарчи дар ў пӯя намоянд басе. Енгилтаклик билан ишқ йўлини босиб
ўтиши мумкин эмас,
агар ўзлигингдан кечсанг у ерга етишинг мумкин.
Эй, масиҳнафислик билан жаҳонга машҳур бўлган,
бу хастани кўриш учун унинг бошига қадамингни етказ.
Сен кимсасизларнинг кимсасисан, аммо
мен кимсасизликдан ҳеч кимга ишқ қўёлмадим.
Мен киму, сенинг васлингга етишмоққа йўл бўлсин,
анқо ин қурган юксакликка чивин қаноти билан
учиб чиқиш мумкинми?
Ишқ саҳросида чок бўлган юрагимни кўр,

Салмо карвони ёнида кўнғирок ўрин тутганга ўхшайди.
Энди тунда харобот кўйига келувчи, шодлик билан киргил,
бу ерда ҳокимнинг кўрқуви-ю миршаб, соқчиларнинг ғами йўқ.
Юз киши қанча интилиб дўст томонга йўл тополмадилар,
Сен икки юз бор кимсасизлигинг билан қандай йўл топа оласан?
Эй Фоний, гарчи йўловчилар у йўлда кўп юрсалар
ҳам, тавфиксиз фано дастидан ўтиб бўлмайди.

Мухтараъ

Эй шаби ғам, чанд дар ҳичрони ёрам мекушӣ,
Зинда медорам туро, баҳри чӣ зорам мекушӣ?
Хунам, эй гардун, биҳил бодат агар аз рӯи лутф,
Зери пои рахши он чобуксуворам мекушӣ.
Ихтиёрам нест дар қон додан андар пеши ту,
Гарчи аз мастӣ ту ҳам беихтиёрам мекушӣ.
Рӯй аз май гашта гул-гул, менамой бо хасон,
Ман, ки нолон булбулам, з-он хор-хорам мекушӣ.
Соқие, ҳарчанд к-аз май метавонӣ зинда сохт,
Лек, з-истигно дар андӯҳи хуморам мекушӣ.
З-он чу шамъам гиряву сӯзи ниҳонӣ муҳлик аст,
К-аз саводи зулф дар шабҳои торам мекушӣ.
Оташи дил низ хоҳӣ кушта гардад, з-он сабаб,
Ҳар дам, эй қотил, ба теғи обдорам мекушӣ.
Азбарои куштанам доғи фироқат бас набуд?
К-аз паи васлат ба доғи интизорам мекушӣ!
Ин ки мондам зинда бе рӯи ту, қоно, з-ин ҳаёт,
Чунки донӣ, пеши рӯят шармсорам мекушӣ.
Аз ту шуд, эй ишқ, Фониरो фано, к-он дар фироқ,
Сӯзиям пинҳону аз васл ошкорам мекушӣ.Эй ғам туни, қачонгача ёримнинг
ҳажрида мени ўлдирасан?
Сени тирик тутаман (кечалари бедорман)-ку, нима
учун мени зор қилиб ўлдирасан?
Эй осмон, меҳрибонлик юзасидан, у ел қадам отли дилбарим
оти оёғи остида мени ўлдирсанг, қоним сенга ҳалол бўлсин.
Мени мастлик билан беихтиёр ўлдирганигда ҳам,
қошингда жон беришда мен ҳам беихтиёрман.
Май билан юзингни гулгун қилиб пастларга кўрсатасан,
шу ишинг билан мен навосоз булбулни андишада ўлдирасан.
Эй соқий, май билан тирилтира олсанг-да,
лекин истиғно билан хуморилик ғамида ўлдирасан.
Қора зулфинг билан қоронғи кечаларда ўлдирганинг сабабла
шамъ каби йиғлашиму яширинча куйишим ҳалокатлидир.
Эй қотил, ҳар нафасда кескир қилич

билан мени ўлдирмоқчи бўлганинг
боиси шуки, дилим ўтини сўндиришни ҳам истайсан.
Мени ўлдириш учун фироқинг доғи каммиди,
яна васлинг йўлида интизорлик доғи билан ўлдирасан.
Эй жоним, жамолингсиз тирик қолдим, буни билсанг,
юзинг қошида ҳаётдан шарманда қилиб ўлдирасан.
Эй ишқ, Фонийга фано сен томондан ҳосил бўлди,
чунки айрилиқда яширин куйдирасану,
васл билан ошкора ўлдирасан.

Айзан

Чу даврон надонад ба чуз бевафой,
Вафочўй аз аҳли даврон чарой?
Чунон з-аҳли даврон малулам, ки н-орад
Маро соғари даври ишратфизой.
Нихон, эй парй, бо ту дорам суханҳо,
Кучо гўямат чун надонам кучой?!
Мачў ҳоли риндони олий зи соҳид,
Ки н-ояд зи ҳар пашша фарри хумои.
Агар носеҳам тавба фармуд, соқй,
Бидеҳ чоми май, ман кию порсой.
Талоқи ситамгораи даҳр кардам,
Ки бас фитна зояд аз ин кадхудой.
Ба масчид марав, Фониё, салтанат чў,
К-аз он бар дари дайр бехтар гадоӣ. Даврон бевафоликдан бошқани билмагандан
кейин,
нима учун даврон аҳлидан вафо излайсан?
Даврон аҳлидан жуда хафаман,
менга ишрат кўзғатувчи пиёлани келтирмайди.
Эй пари, сенга яширин сўзларим бор,
қаерда айта-ю, қаердалигингни қайдан билай?
Баланд мартабали риндлар ҳолини соҳиддан сўрама,
хумо қушининг шон-шавкати ҳар пашшада бўлавермайди.
Эй соқий, агар насиҳатгўй менга тавба буюрса,
бир жом май бер, мен киму такводорлик нима?
Ситамкор дунёни талоқ қилдим,
чунки бу билан бирга яшашдан фитна туғилади, холос.
Эй Фоний, масжидга салтанат излаб борма, ундан кўра
дайр эшигига бориб, гадолик қилиш яхшироқдир.

Татаббуъи Махдум

Сўи чоми маи лаъли ту дорам орзумандй,
Вале бошад зи нокомам ба чоми бода хурсандй.
Шавад зоянда сад гул даҳрро аз чашми хунборам,
Бале, абри баҳориро зи гулҳо ҳаст фарзандй.

Гаҳи куштан яке дар хоку хунам бингар, эй қотил,
Зи сина чок чоке бин, зи дил парканд-паркандӣ.
Чу ман аз хори захролуди мижғони ту чон додам,
Чӣ судам халқро аз ғунчаи лаълат шакархандӣ.
Зи захми тан чу андар хонаи дил сохтӣ манзил,
Ҳамон беҳтар, ки ин дарро ба рӯи ғайр дарбандӣ.
Чу гаштам ошиқи расво, сари худ гиру рав, эй ақл,
Ки аҳли ишқро дар васла наншинад хирадмандӣ.
Гариби дайрам, эй пири муғон, набвад аҷаб, к-аз лутф
Маро баҳри сабӯ бардоштан сози худовандӣ.
Ба лутфи орадат миръоти дил ҳам акс бинмояд,
Мусаллам шуд туро дар дилбарӣ бемислу монандӣ.
Писандад гарчи хайли ошиқонро чуз ту он маҳваш,
Валекин ҳеч касро чуз вай, эй Фони, ту напсандӣ. Лаълинг майи жомини орзу
қиламан,
лекин кокилингдан бода жоми билан қувонаман.
Қон окувчи кўзларимдан юз гул дунёга келади,
ҳа, кўклам булутларининг гуллардан фарзанди бўлади.
Эй қотил, мени ўлдирадиган пантда тупроғу қонимга қара,
унда чок-чок кўксиму, парча-парча юрагимни кўрасан.
Киприкларинг тикани захридан жон берганимдан сўнг,
халқ лаълинг ғунчаси шакархандини кўрса менга не фойда.
Таним яраларидан юрак уйини манзил қилдинг,
энди бу эшикни бошқалар юзига ёпиб қўйсанг яхшидир.
Мен ошиқу расво бўлдим, эй ақл, бошингни олиб кет,
чунки ишқ аҳли ақл билан бирга ўтиролмайди.
Дайр ғарибиман, эй муғлар пири, лутф билан
менга кўза ташиш ихтиёрини берсанг аҷаб эмас.
Юзинг гўзаллигида юрак кўзгуси ҳам акс этади,
дилбарликда ўхшашинг йўқлиги мусаллам бўлди.
Ул ой юзли сендан бошқа ошиқлар хайлини писанд қилса-да,
бирок, сен, эй Фоний, ундан бошқа ҳеч кимни писанд қилмайсан.

Айзан

Ҳар сӯ саманди хеш сабукхез мекунӣ,
3-он бод оташи дили мо тез мекунӣ.
Гулҳо шукуфт ҳусни туро, 3-он насимро
Ҳар сӯ вазад ба даҳр, суманбез мекунӣ.
Бошад чунон ки кас ба Ҳарам тарки дин кунад,
Эй, к-аз қадаҳ ба майкада парҳез мекунӣ.
Овехта ба зулфи ту ҳар сӯ дусад дил аст,
Ҷоно, чаҳон ба зулфи диловез мекунӣ.
То субҳдам зи нолаат эй, дил, зи гулруҳӣ,

Ҳар шаб шикасти мурғи саҳархез мекунӣ.
Н-аз май бувад тараб, ки ту бо он расонда лаб,
Майро бад-ин сабаб тарабангез мекунӣ.
Лаб баст Фонӣ аз асари бода, соқиё,
Ин лаҳза ҷоми ӯ зи чӣ лабрез мекунӣ?! Учқур отингни ҳар томонга чоптирасан,
унинг шамоли билан юрагим ўтини аланга олдирасан.
Ҳуснинг гуллари очилибди, шунинг учун ел
дахрда қай томонга эсса, суман ҳидини таратади.
Эй, майхонада ўтириб майдан парҳез қилган киши,
сенинг бу ишинг Каъбада динни тарк этган
кишининг ишига ўхшайди.
Сочингни ҳар томонида икки юз юрак осилган,
юраклар осилган сочинг билан, эй жон, кесмалар қиласан?
Эй кўнгил, тонггача бир гул юзли ишқида нола чекиб,
ҳар кеча тонг кушига шикаст берасан.
Шодлик майдан эмас, сен унга лабингни теккизасан,
шу сабабли майни қувончбахш этувчи қиласан.
Фонийнинг лаблари май асаридан жипслашди,
энди нега унинг жомини тўлдириб тоширасан?

Мухтараъ

Зи лаб дар ханда гарчи барги гул дар ангубин дорӣ,
Вале сад неши тез аз гамзаҳо андар камин дорӣ.
Фарози он даҳан холест ё худ қатли ошиқро
Намудӣ хат, мўхраш сиёҳӣ бар нигин дорӣ.
Ба дил бурдан чу молӣ, даст бинмой яди байзо,
Вале баҳри дили мо беҳ, ки андар остин дорӣ.
Ба базми айш аз ҳар кас, ки дилтангӣ, бурун ронаш,
Фидоят аҳли базм, эй маҳ, чаро чин дар чабин дорӣ?
Набошад ғунчаи гулро ба ғайр аз ханда, эй булбул,
Аз ин фарёдҳо к-он дар дили андӯҳгин дорӣ.
Чаро таксир дар ноз аст бо аҳли ниёз охир,
Ки сар то по зи хубӣ ҳарчи дорӣ, нозанин, дорӣ.
Аҷаб гулҳост дар таҳ хатти сабзатро бигӯ, эй маҳ,
Суман дорӣ ба зери сабза, ё худ ёсумин дорӣ?
Суман бо ёсамин баҳри чӣ гўям з-он, ки дар хубӣ
Рухе дорӣ беҳ аз ҳар ду, ҳам он дорӣ, ҳам ин дорӣ!
Ба сурма хонаи он чашмро сози сияҳ, гўё,
Ки қасди хонумони мардуми гўшанишин дорӣ.
Кунун баҳри чӣ аз бутхона берун оям, эй зоҳид,
Чу кардам дар сару кори буте бинӣ, ки ин дорӣ.
Ба чархат эҳтиёче нест, Фонӣ, чун ба баҳри дил,
Фузун аз ахтараш ҳар гўша дурҳои самин дорӣ. Кулганингда лабингда асал ичида

гул япроғинг бўлса ҳам,
лекин ғамзаларингда пистирмада турган
юзларча ўткир нишларинг бор.
У оғзинг устида холми ёки ошиқларни қатл
этиш учун хат ёздинг-у,
уни муҳрлаш учун узугингнинг кўзида сиёҳ борми?
Дилни ўғирлаш учун кўлингни суйкаганингга
мўъжиза кўлини кўрсатасан,
лекин кўнглимиз учун уни енгинг ичида сақлаганинг маъқул.
Ишқ базмида кимда-ким сени зериктирса, ташқарига ҳайда,
эй ой юзли, базм аҳли сенга фидо бўлсин,
нима учун пешонанг тиришади?
Эй булбул, гул ғунчасида кулгидан бошқа нарса бўлмайди,
бу ғамли дилингда бўлган фарёдларингдан у кулади.
Ҳожат ахлларига нима учун ноз қиласан, ҳолбуки,
сен бошдан оёқ гўзалсан, ниманг бор бўлса ҳаммаси нозаниндир.
Сабза урган хатинг остида ажаб гўзал гуллар очилибди,
эй ой юзли, айт, у гуллар оқ хушбўй гулингми
ёки қизил хушбўй гулингми?
Суман билан ёсуман гулини сенга нима учун ўхшатай?
чунки гўзал икки юзинг борки,
иккаласидан ҳам яхши, унда ҳам униси бор, ҳам буниси бор.
Кўзинг уйини сурма билан қорайтириб,
бир бурчакда ётган кишиларнинг уйини куйдирмоқчимисан?
Эй зоҳид, бир бут (маҳбуб) нинг йўлида дийдорликни
қабул қилганимдан кейин
нима учун бутхонадан ташқари чиқайин?
Эй Фоний, осмонга сенинг эҳтиёжинг йўқ, чунки
дилинг дарёсининг ҳар бир бурчагида
юлдуздан ҳам кўпроқ қиммат баҳо инжуларинг бор.

Мухтараъ

Соқие, нўшам равон, ҳар гаҳ маи нобам диҳӣ,
Дар хумор обе агар з-он лаъли серобам диҳӣ!
Ин ки киштӣ киштии май мекашам, лабташнаам,
Кош чун лангар ба баҳри бода партобам днҳӣ.
Холи абрӯ марҳами захми дили решам кунӣ,
Баҳри сарпӯши хуми май хишти мехробам диҳӣ.
Гар диҳӣ уммеди васлу гар диҳӣ бими фирок,
Заҳр пӯшонӣ аз он чоме, ки чуллобам диҳӣ!
Рост чун торе, ки метобанд онро баҳри лаъл,
Чанд дар заъфи хумор аз баҳри май тобам диҳӣ?
Баҳри хосон чоми молмоли айш омад, бас аст,
Гар таҳи соғар туфайли базми аҳбобам диҳӣ.

Ман киям, эй Фонию, базми висолаш, то ба кай,
Ёди чизе, к-аз ба чон додан намеёбам, дихй?!
Эй соқий, ҳар вақт гиниқ май берсанг ва хумор чоғида
сўлим лаъл лабингдан бир сув берсанг, дарров ичаман.
Кема-кема май ташиганим билан яна ташнаман,
қани энди май дарёсйга мспп лапгар кабн ташласапг. Эй соқий, ҳар вақт тиниқ
май берсанг ва хумор чоғида
сўлим лаъл лабингдан бир сув берсанг, дарров ичаман.
Кема-кема май ташиганим билан яна ташнаман,
қани энди май дарёсига мени лангар каби ташласанг.
Дилим захмига кошингдаги холдан марҳам қўй,
май хумининг оғзини ёпиш учун менга меҳробинг ғиштини бер.
Гоҳ васл умидин берасан, гоҳ айрилиқ билан қўрқитасан,
гулоб берган жомдан заҳар ҳам берасан.
Лаъл шодамамоқ учун пишитилган ип каби хуморилик
карахтлигида қачонгача май учун мени чийратиб қийнайсан?
Айшу ишрат чоғида улуғлар учун жомлар
лиммо-лим қилиб берилади,
дўстларимнинг базми туфайли менга пиёланинг
тегини берсанг ҳам бўлади.
Эй Фоний, мен киму, унинг висоли базмига етиш қаерда?
Жонингни бағишлаш билан ҳам топишинг маҳол бўлган
нарсани қачонгача эслайсан?

Айзан

Кўдаки дайрам занад санги маломат бешаке,
Ман, ки дар пиронасар гаштам асири кўдаке.
Гарчи аз тифлона тирам захм бар дил мезанад,
Лек дар куштан кунад кори синони новаке.
Андаке сабрам на в-андӯҳи бисёрам ба дил,
Зулми ў бисёр, аммо ҳаст раҳмаш андаке.
Васлчўёнаш саду ман як ба ҳичрон монда, лек
Садыки ман дар вафои ў бад-он чуз садяке.
Чун занандам кўдакон санги чафо, набвад ачаб,
Ҳар тараф аз чаврашон дар пўя бардорам таке.
Базми тифлон аст дилкаш савт, лекин ман хамўш,
Эй муғаннӣ, нола тезам кун зи мадди ғижжаке.
Аз паи мақсуд солик гар чавон, гар тифл дон,
Фониё, беҳтар зи роҳи ишқ набвад маслаке. Мен кекса бошим билан бир ёш
дилбарнинг асири бўлдим,
дайрдаги (ёш дилбар) нинг иши менга маломат
тошини отиш бўлиб қолди.
Гарчи болаларча ўқи билан дилимни яраласа ҳам,
лекин ўлдиришда ўқи найза вазифасини ўтайди.

Сабрим озу дилимда хафалик кўп,
унинг зулми кўпу раҳми оздир.
Васлини истаганлар юзларча, ҳижронида эса, мен якка-ёлғизман,
унинг вафосида улар менинг юздан биримча,
у бўлса вафода юздан бир.
Гўдаклар жафо тошини менга отганларида
улар жабридан ҳар томонга югурсам, ажаб эмас.
Ёшларнинг базмию овозлари дилкашдир, лекин мен жим
ўтирибман, созанда ғижжакни чўзиб тортиш билан ноламни тезлат.
Солик хоҳ гўдак, хоҳ йигит бўлсин, ўз
мақсадининг орқасидан боради,
эй Фоний, билки, ишқ йўлидан яхшироқ маслак йўқ.

Татаббўъи Хоҷа

Боз дар кўи муғон ошиқи мастам чое,
На зи хешам хабару, не зи касам парвое.
Эй, ки расвоии ман металабидӣ, хуш бош,
Ки зи ишқат натавон ёфт чу ман расвое.
Маст дар дайр, ба ҳар нағма, ки аз ишқ кашанд,
Дасте афшо нам аз он ҳолату кўбам пое.
Хориям бин, ки ба базми дигарон бояд шуд,
Орзу гар шавадам сўхбати базморое.
Пиру барно агарам таъна занонанд чӣ айб?
Ман, ки ниронасарам шефтаи барное.
Ёр бо ғайр кашад бода, бигӯ, ман чӣ кашам?
Чуз ба бадҳолии худ нолаву вовайлоє.
Фониё, нест ба чуз тафриқа з-абнои замон,
Гар кашӣ раст ба сар ҳадди фаноосое. Яна муғлар кўйида шундай ошиқу маст
бўлдимки,
на ўзимдан хабарим бор, на бировга парво қиламан.
Эй, менинг расво бўлишимни истаган ёр, энди қувон,
чунки ишқингда мендек расво топилмайди.
Дайрда ишқнинг ҳар бир нағмасига маст бўлиб
гоҳ қўлимни, гоҳ оёғимни қимирлатиб рақса тушаман.
Хорлигимни кўрки, агар бирон базморонинг суҳбатини орзу қилсам,
бошқаларнинг базмига боришим керак бўлади.
Мен қарилигимда бир ёш гўзалга ошиқ бўлдим,
Энди ёшу қари менга таъна қилсалар не айб.
Ёр ўзга билан бода ичади, айтчи, мен ўз
ёмон ҳолимга нолаю вовайло чекишдан бошқа нима иш қиламан?
Эй Фоний, замон аҳлидан фақат тафриқа келади,
агар фанога эришсанг, осониш топасан.

Айзан

Мову маи муғонаву гулбонги паҳлавӣ,
Пири муғон ҳар ончи кунад кор, пайравӣ.
Май дех, ки дӯш кӯҳна бараҳман ба дайр маст
Май мезаду шунидам аз он пири маънавӣ.
К-эй ринди дурдкаш, чу ба давр эътимод нест,
Аз даври бода беҳ, ки даме баҳравар шавӣ.
Дунё рабуд чун ту ҳазорон ҳазорро,
Дил чун ниҳӣ ба васвасаву макри дунявӣ.
Дил дар нигорхонаи Чинӣ мабанд аз он-к,
Монад гаҳи шудан ҳама ин нақши монавӣ.
Бар дӯстии даҳр манеҳ дил, чаро ки ту
Бас дӯсти заифию ӯ душмани қавӣ.
Бадмаст ринди арбадагар дар буруни дайр
Беҳтар ба кунчи савмаа аз шайхи мунзавӣ.
Тарсо ҷавони шӯх ҳамесозадам ҳалок,
К-аз нуктааш аён бувад анфоси Исавӣ.
Фонӣ, агарчи Ҷомию Шерозият хуш аст,
Натвон зи даст дод ҳам оини Дехлавӣ. Мен бўлсаму, муғларча май бўлсаю
паҳлавий ашуласи бўлса,
муғлар пири нима қилса, ишимиз унга эргашишдир.
Май бер, кеча кекса ҳинд бараҳмани дайрда маст ҳолида
май ичиб турганда, у маънавий пирдан эшитдим:
«Эй қуйқахӯр риндлар, билингларки, даврга эътимод йўк,
бир нафас ҳам бўлса, май давридан баҳраманд бўлганинглар яхши.
Дунё сен каби мингларча одамларни олиб кетди,
шуни билсанг, қандай қилиб бу дунёнинг васвасасига алданасан?
Нигорхонаи Чин (дунё) га кўнгил боғлама, чунки кетиш
вақтингда наққош Монийга нисбат берилган бу
ҳамма нақшларни қолдириб кетасан.
Дунёнинг дўстлигига кўнглингни берма, чунки сен
жуда кучсиз дўстсану, аммо у кучли душмандир.
Дайрдан ташқарида ринднинг маст бўлиб қилган жанжали
одамлардан йироқ ибодатхона кунжида
ўтирган шайхдан яхшироқдир.
Бир тарсо шӯх гўзал мени ҳар вақт ўлдиради, чунки унинг
нуқтасидан Исо нафаси аён бўлди
(яъни ўлдиргани билан, яна тирилтиради).
Эй Фоний, агар Жомий ва Хожа Ҳофиз Шерозийнинг
шеър айтиш усули гўзал бўлса ҳам
Хисрав Дехлавийнинг шеър усулини қўлдан бериб бўлмайди.

Айзан

Дило, гар тўъмае баҳри сағони ёри ман созӣ,
Ҳам аз парголаҳои синаи афғори ман созӣ.

Чунунамро бувад гар устухоне, к-аш сагат хояд,
Кашй ҳам бар таноби он сагу тумори ман созй.
Ба базмаш гар кашй овоз, эй мутриб ғанимат дон,
Саровозаш агар аз нолаҳои зори ман созй.
Паи озурданам ағёрро ҳозир кунй, то кай?
Ҳузури дигаронро мӯчиби озори ман созй.
Сарам, эй муғбача шуд хоки поят баҳри дурди май,
Чй бок, ар бодаполо гӯшаи дастори ман созй.
Чу базм аз гиряхои зор-зорам, сокиё, тир аст,
Бидех чоми пуро-пур май, шавад гар кори ман созй.
Чу ту бисёр, эй Фонй, агар чӯянд кам ёбанд,
Агар дар ишқ бо камсабрии бисёри ман созй. Эй дил, менинг ёрим итларига ем
бўлсанг,
кўксим парчаларини ҳам унга ем қилсанг.
Менинг телбалигимда суюк бўлса-ю, уни итинг кемирса,
уларни ипга тизиб бўйнимга тумор қилсанг эди.
Эй қўшиқчи, унинг базмида овоз чиқарадиган бўлсанг,
бу овозларнинг бошини менинг нола-ю
зоримдан тузишни ғанимат бил.
Қачонгача менга озор бериш учун ағёрни чақириб,
бошқаларнинг ҳузурини менинг зоримга сабабчи қиласан.
Бошим май куйқуми учун оёғинг тупроғи бўлди,
Эй муғбача, салламнинг бир бурчини бодани
тозалаш учун ишлатсанг, не бок?
Менинг зор-зор йиғлашим туфайли базм қоронғи бўлди,
менинг бу ишимни тузатишни истасанг
менга лиммо-лим қадах бер.
Агар ишқда кўп сабрсизлигимга чидасанг,
эй Фоний, сенга ўхшаган кишини кўп изласалар-да кам топадилар.

Айзан

Ба ғайри дайр дилам чун ҳаво кунад чое,
Маро, ки баст ба занчири зулфи тарсое.
Шудам чу кофири ишқи ту, эй бути чобук,
Яқин, ки нест маро беҳ зи дайр маъвое.
Ба сад чамолу латофат, ки мекунй чилва,
Худойро нафасе, то кунам тамошое.
Ба шӯхи масти ман оё чй нозу истиғност,
Ки чон ба пош фишондам, накард парвое.
Чамоли ӯ манмо, ё Раб, ар бувад дар дил,
Ба ғайри дидаву чон доданам таманное.
Ту меравй ба дусад нозу ҳусн, аз он чй ғамат,
Ки дид рӯяту чон дод ношикебое?

Агар ба майкада пиронасар равӣ Фонӣ,
Зи ишқи барное зинҳор бар н-ое.Юрагим бир кофирнинг зулфи занжирига
боғланган,
энди дайрдан ўзга жойни қандай орзу қилсин?
Эй, чобук санам, ишқингда кофир бўлдим,
менга дайрдан бошқа яхшироқ манзил йўқлиги аниқ.
Юз жамолу латофат билан жилва қиласан,
Худо ҳақи, бир нафас томошо қилишга рухсат бер.
Менинг маст, шўх гўзалимда шунча нозу-истигно борки,
жонимни оёғига ташласам ҳам ҳеч парво қилмади.
Агар кўнглимда жону кўзимни беришдан ўзга орзу бўлса,
ё, Раб, унинг жамолини менга кўрсатма.
Сен икки юз ноз ва ҳусн билан кетасан,
агар бир беқарор юзингни кўриб жон берса, нима ғаминг бор?
Эй Фоний, агар қариганда майхонага борсанг,
барнолар ишқига зинҳор бардош беролмайсан.

Мухтараъ

Биё, ки хайма барафрӯхт абри дай моҳӣ,
Чу абр маст шав акнун ба савти хиргоҳӣ.
Фирӯз манқали оташ даровар, онгаҳ май
Бикун зи оташу май лаъл чехраи коҳӣ.
Чу огаҳӣ нашуд аз корхонаи олам,
Беҳ он ки набвадат аз май зи худ ҳам огоҳӣ.
Ба май шикаста сафолу намадқулоҳи кӯҳан,
Зи чоми зар беҳу аз афсари шаҳаншоҳӣ.
Шаби дароз гузашту адои қиссаи мо,
Зи тӯли ҳаҷр наёвард рӯ ба кӯтоҳӣ.
Зи раҳ наяфтӣ агар пешвост пири тариқ,
Зи ҳамраҳи Хизр, эй дил, маҷӯй берохӣ.
Сулуки роҳи фано, Фониё, зи даст мадеҳ,
Халос аз худу аз ғайри худ агар хоҳӣ.Кел, қиш булути чодирга ўт ёқди,
энди булут каби маст бўлиб, хиргойи ашула айтайлик.
Манқалдонга ўт ёқ, ундан кейин майни суз,
сарғайган юзни бу ўту май билан қизартир.
Олам корхонасидан огоҳ бўла олмадик,
сен ҳам ичиб ўзлигингни йўқотганинг яхши.
Май ичиш учун синган сафол, кийиш учун эски наMAT кулоҳ,
олтин жом, подшоҳлик тожидан ортиқроқдир.
Узун кечалар ўтдию, ҳажринг узунлигидан
қиссамиз тугаллаш муддати қисқармади.
Эй дил, тариқат пиринг бўлса йўлдан адашмайсан,
Хизр ҳамроҳлигида йўлсиз бўлмайсан.

Эй Фоний, ўзлигингу ўзгалардан қутулишни истасанг,
фано йўли сулукини кўлдан берма.

Татаббўъи Мир

Зи ғамза тире аз мижа саф ошкор мекунӣ,
Магар ки оҳуи дили маро шикор мекунӣ?
Бунафша тоб мезанад, шикасти сарв мешавад,
Ба рух чу нил мекашӣ, ба каф нигор мекунӣ.
Зи гирия баҳри ашки ман чу мерасад ба доманам,
Зи хирқа домани маро бад-он канор мекунӣ.
Ҳисоби куштагон туро чӣ шуд, дусад ҳазор беш,
Адад чу бешумор шуд, чаро шумор мекунӣ?
Ба санги ҷавр куштиям, намекашӣ чу даст аз он,
Магар ғариби куштаро аз он мазор мекунӣ? Ғамзадан ўқу кипригингдан сафлар
тузасан,
дилим кийигини овламоқчимисан?
Рухсорингга нилу кўлингга хино кўйганингдан
бинафшанинг бўйнини эгиб, сарв дарахтини синдирасан.
Йиғламоқдан кўз ёшим дарёси этагимга етганда
хирқам этагидан нариги қирғоққа тортасан.
Ўлдирганларингнинг ҳисоби икки юз мингдан ортиқ,
сон-саноксиз, нега яна санайсан?
Жабру жафо тоши билан мени ўлдирдинг, яна кўлингни тортмайсан,
ўлган ғарибни ўша жабр тоши билан кўммоқчимисан?

Татаббўъи Шайх

Шикеби дил барад аз хоби субҳгоҳат рӯи,
Ба оби чашмаи хуршед рӯи хеш машўй.
Дилам ба кӯи маҳе гум шуду маҳе беш аст,
Ки дар суроғи ваям рӯ ниҳода рӯй ба кӯй.
Ба гирди дидаи гирёнам он қадди раъно
Бувад чу сарви хиромон ба чилва бар лаби чўй.
Гуле зи дидаи ман гашт ғоиб андар боғ,
Чу бод медавам аз изтироби он ҳар сўй.
Ту хубрӯию ушшоқро маранҷон беш,
Ки хуб нест ба рӯи накӯ шудан бадхўй.
Магар зи бодаи лаълат ба ман расад бӯе,
Ба сӯи базми ҳарифон кашам ба дӯш сабўй.
Чу Саъдӣ ар ҳарами васл хоҳӣ эй Фонӣ,
Забон бубанду қадам неҳ, сухан зиёда мағўй! Ҳижрон тунида менга ойдан нима
фойда, ёр жамоли бўлиши керак,
хира кўзимга у дилдор рухсорининг шамъи лозим.
Ой юзингни тўйиб кўрмасдан ҳижрон балосига дучор бўлдим,
сени кўрган вақтда кўпроқ томоша қилишим керак.

Кўчиш тонгида ёронларнинг юзини кўрмасдан эшигингдан кетдим,
менинг бахтимга, у сахарда итларинг уйғоқ бўлиши керак эди.
Юзингни тўйиб кўриш қаёқда дейсан, афсуски, ўлдим,
кўрган чокда кўзимда киприк ўрнида тикан бўлиши керак эди.
Тавба қилганимда тилимга «алҳамду лиллоҳ» келган бўлса ҳам,
лекин даргоҳингда истиғно суви бўлиши керак эди.
Шайх мени хонақаҳ кунжигга чақирди, риёлик ибодатидан ўлдим,
менга дайр пири остонаси ва майфурушнинг кулбаси лозим.
Эй Фоний, висоли йўлида юзингни кўйи тупроғига суртдинг,
бир дафъа муяссар бўлмаса, юз қатла суртишинг керак эди.

Татаббўъи Хоҷа

Зи Кавсар дам мазан пеши лаби вай,
Касе кай об хоҳад то бувад май?
Ба май монад, ки мамзуч аз гулоб аст,
Лабашро чунки резад аз рухаш хай.
Ба вазъи коргоҳи даҳр мангар,
Ки бо андеша натвон бурданаш пай.
Ҳамон беҳтар, ки нанҳй бода аз даст
Бисоти Бармаку Ҳотам кунй тай.
Чу барбод аст кору бори олам,
Бинўшй бодаро бо нағмаи най.
Чу орад соқият соғар лабо-лаб,
Кашй чоми дамо-дамро паёпай.
Мағӯ, Фонй зи ишқи он парй мурд,
Касе к-ӯ мурд чи-твон кард, бо вай. Юзи, сахардаги уйқудан дилнинг сабрини
олиб кетса,
юзингни қуёш суви билан ювма (кўп ухлама).
Бир ой юзлининг кўйида дилим йўқолди, бир ойдан
кўпроқ вақтдан бери уни сўроқлаб кўчама-кўча юрибман.
Йиғлоқи кўзимнинг атрофида у раънонинг қадди-қомати
ариқ лабига ўтказилган сарв хиромон каби жилва қилиб туради.
Боғ ичида кўзимдам бир гул ғойиб бўлди,
шунинг изтиробидан ҳар томонга елдай югураман.
Сен гўзалсан, ошиқларингга кўп озор берма,
гўзал юзлининг бадфеъл бўлиши яхши эмас.
Лаъл лабинг майидан менга бир ис келармикин деб,
улфат базмига май кўзасини кифтимга қўйиб кўтариб бораман.
Эй Фоний, шайх Саъдий каби висол ҳарамини истасанг,
тилингни тийиб қадам қўй, ортиқча сўзлама.

Татаббўъи Махдум

Чу хас гум гаштам андар боғи ҳусну нози гулрӯе,
Ки боди бениёзй мевазид он чо зи ҳар сӯе.
Ба бадхуй, ки мардум мекушй ҳар дам, накӯ набвад.

Бадй, эй мах, муносиб кай бувад аз чун ту некӯе?
Ба ишқат не тавонам панча афкандан на з-ӯ частан,
Ки аз заъфам таки пое намонду зӯри бозуе.
Таку пӯям, ки дар кӯи муғон омад, чӣ айб эй шайх,
Зарурат гашт соликро давидан чун ба ҳар кӯе.
Кушод аз машъали айн-ул-яқин гар хоҳӣ, эй дида,
Зи хоки даргахи пири муғон беҳ нест доруе.
Сари соғар мапӯшон, соқиё, з-он рӯ, ки бошад нафъ
Ду чашмамро аз ӯ ранге, димоғамро аз ӯ бӯе.
Маҷӯ дар кунчи хилват Фониё он лаб, ки бас бошад,
Агар ёбӣ ба ёдаш кунчи боғею лаби чӯе. Лаби олдида кавсар сувидан сӯзлама,
май бўлса кишининг сув ичгиси келадими?
Юзидан лабига тер тӯкса,
гулоб аралаштирилган майга ўхшайди.
Дахр ишхонасини қандай қурилишига қарама,
буни андиша билан топиб бўлмайди.
Бармаку Ҳотам Тоий давлатига эга бўлсанг
ҳам, яна қуруқ қайтиб кетасан.
Оламнинг иши барбоду вайрондир,
ундан кӯра нағмаю най билан май ич.
Агар соқий сенга пиёлани тўлдириб берса,
дам-бадам жом торт.
Эй Фоний, ўлу, аммо у парининг ишқидан сӯзлама,
ўлган одам нима қила олади?

Татаббӯи Махдум

Чу хас гум гаштам андар боғи ҳусну нози гулрӯе,
Ки боди бениёзӣ мевазид он чо зи ҳар сӯе.
Ба бадхуй, ки мардум мекушӣ ҳар дам, накӯ набвад.
Бадй, эй мах, муносиб кай бувад аз чун ту некӯе?
Ба ишқат не тавонам панча афкандан на з-ӯ частан,
Ки аз заъфам таки пое намонду зӯри бозуе.
Таку пӯям, ки дар кӯи муғон омад, чӣ айб эй шайх,
Зарурат гашт соликро давидан чун ба ҳар кӯе.
Кушод аз машъали айн-ул-яқин гар хоҳӣ, эй дида,
Зи хоки даргахи пири муғон беҳ нест доруе.
Сари соғар мапӯшон, соқиё, з-он рӯ, ки бошад нафъ
Ду чашмамро аз ӯ ранге, димоғамро аз ӯ бӯе.
Маҷӯ дар кунчи хилват Фониё он лаб, ки бас бошад,
Агар ёбӣ ба ёдаш кунчи боғею лаби чӯе. Бир гул юзлининг ҳусн боғида хасдек
йўқолдим,
чунки у ерда бениёзлик шамоли ҳар томондан эсарди.
Бадхўйлик билан ҳар дам кишиларни ўлдирганинг яхши эмас,

эй ой, сендек яхшига ёмонлик қачон муносиб бўлсин?
Ишқингда панжа уришга ҳам, сакрашга ҳам кучим йўқ,
чунки заифликдан тепишга оёғимда дармон, билагимда куч қолмади.
Эй шайх, муғлар кўйида бориш-келишимнинг нима айби бор?
Ҳар томонга югуриш солиқ учун заруратдир.
Эй кўз, агар «айнул-яқин» машъалидан очилишни истасанг,
ҳеч бир дори муғлар пири даргоҳи тупроғидан яхши эмас.
Эй соқий, қадах устини ёпма, негаки,
икки кўзим унинг рангидан, димоғим ҳидидан нафъ олади,
Эй Фоний, хилват кунжида у лабни излама,
агар унинг ёдида бир боғ чеккаси ва ариғ лабини топсанг кифоя.

Татаббӯи Мир

Агар Фарҳоду Ширин ҳарду дар даврони ман будӣ,
Яке шарманда аз ман, он як аз чонони ман будӣ!
Агар Мачнун ба дашти ишқ ҳамроҳам шудӣ як раҳ,
Ба чон з-ошuftагиҳои дили вайрони ман будӣ.
Мағӯ, к-аз ашқ дар кӯи вафо рӯяд ниҳоли васл,
Ки гар будӣ чунин, аз дидаи гирёни ман будӣ.
Чу гул чоки гиребонам нагаштӣ ҳар сахар зохир,
Чу дурри ашқ агар он шӯх дар домони ман будӣ.
Ҳазорон шаб ба бедорӣ ба рӯзам н-омадӣ дар ҳаҷр,
Шабе гар он маҳи номехрубон меҳмони ман будӣ.
Зи нозу ғамза гоҳи чашм агар во кардӣ он маҳваш,
Зи ҳайронӣ, ки дорам дар руҳаш, ҳайрони ман будӣ,
Вафоро дар дили хӯбон асар гар будӣ, эй Фонӣ,
Набудӣ ёр азони бевафоён, з-они ман будӣ! Агар Фарҳод билан Ширин
икковлари
менинг давронимда бўлсалар эди,
бири мендану, иккинчиси жононимдан шарманда бўларди.
Агар Мажнун ишқ даштида бир марта ҳамроҳим бўлса,
вайрон дилимнинг телбалиги жонига тегар эди.
Вафо кўйида васли ниҳоли кўз ёшидан кўкаради дема,
агар шундай бўлса, мени йиғлоқ кўзимда бўларди.
У шӯх кўз-ёшим менинг этагимда бўлса эди,
ҳар сахарда ёкам чоки гул каби кўринмас эди.
Бирор кеча у номехрибон ёрим меҳмоним бўлганида,
мингларча кечаларим уйқусиз кундузга айланмас эди.
У маҳваш гоҳо нозу ғамза билан кўзини очса эди,
юзига ҳайрат билан термулганимни кўриб, ҳайрон бўлиб қоларди.

Эй Фоний, гўзалларнинг дилида вафодан асар бўлганида эди,
вафосиз кишининг ёри бўлмай, менинг ёрим бўларди.

ИЗОҲЛАР

1. Татаббуъ — луғ. маъноси бирор нарсанинг кетидан тушиш, изидан боришни англатади; адабиётшуносликда бирор шеърдан таъсирланиб, ундаги вазн, қофияни (радиф бўлса, уни ҳам) сақлаган ҳолда асар ёзиш, баъзан бундай шеърларни ўхшатма, жавобия, назира ҳам дейдиар. Татаббуънинг табиатини бизда биринчи ўрганган А. Шомухамедов, татаббуъларда шоирлар ўз ғояларини ифода этишга интиланлар, деб ёзади (Қаранг: Шомухамедов в А. «Традиция татаббу в творчестве Алишера Навои» Ташкент: Фан, 1984; Ўзбек адабиёти тарихи. 2-том. Тошкент, 1978, 12— 17-бетлар).

2. Шайх Саъдий— (1203, Шероз—1292, шу шаҳар) Муслихиддин Абу Муҳаммад Абдуллоҳ ибни Мушрифиддин Саъдий Шерозий улуғ форс шоир. Унинг «Гулистон», «Бўстон» асарлари ва 4 девони таркибидаги ғазаллари ғоят машҳур бўлган. Унинг араб тилида қасидалари бор.

Саъдий ёшлигида етим қолган. У аввал Шерозга кетган. Бағдоддаги «Низомия» мадрасасида таҳсил олган. У кўп саёҳат қилган. Жом, Ҳизож, Шимолий Африка мамлакатларида бўлган.

Саъдий асарларининг кейинги адабиётга таъсири ғоят кенг бўлган. Навоий, «Девони Фоний»да Саъдийнинг 22 ғазалига татаббуъ қилган ва унинг ғазаллари таврида 2 ғазали бор.

3. Хожа Ҳофиз Шерозий — Шамсуддин Муҳаммад (1321, Шероз — 1350, шу шаҳар) буюк форс шоири. Тожир оиласида дунёга келган ва отадан ёш етим қолган Шамсуддин новвойга шогирд тушади. Тезда Қуръони мажидни ёд олиб, гўзал тиловат қилади. Шу муносабат билан «Ҳофиз» тахаллусини олади. Ундан бир девон қолган. Ҳофиз шеърлари ишқи мажозни ва ишқи ҳақиқий тараннумига бағишланади. Мавзунинг турли-туманлиги, улардаги бадииятнинг ғоят юксаклигидан Ҳофиз шеърлари ўз замонасидаёқ шуҳрат қозонади, кейинги давр шеърлятига ҳам баракали таъсир кўрсатади. XVII асрдан бошлаб Ғарб адабиётига ҳам таъсир ўтказди. Гёте Ҳофиздан илҳомланиб «Ғарб ва Шарқ девони»ни яратгани шоирни ғарб тафаккур оламига қадам сурганига далилдир.

Навоий Ҳофиз ғазалларидаги маҳоратни юксак баҳолаган. «Девони Фоний»да Ҳофизнинг ғазаллари татаббуъида 211, таврида эса 20 ғазал мавжуд. Айтиш керакки, Навоий Ҳофиз ғазалларидан тасаввуфий мазмундагиларни олган.

Ҳофизнинг дўсти ва шогирди Муҳаммад Гуландом йиғган, шоир вафотидан 38 йил кейин тузилган девон нашр қилинган. Ҳозирча аниқланган шеърлари 418 ғазал, 5 қасида, 41 рубоий, 3 маснавий («Соқийнома», «Оҳуйи ваҳший», «Муғаннийнома»)дир.

Ҳофизнинг мақбараси Шероздаги Мусалло боғида, ҳозир «Ҳофизия» деб аталади. Ҳофиз ижодини ҳар томонлама ўрганишда Эрон олимлари Абдурахмон Халҳолий, Муҳаммад Қазвиний, Қосим Ғани, Саид Нафисий, Абдулхусайн Зарринқўб, Хусайн Али: Ҳиравий, Баҳовуддин Хуррамшоҳ кўп иш қилдилар. Ҳофиз ғазалларига кўплаб шарҳлар ёзилган. Оврупода Я. Рипка, А. Арберри, Х. Ремер, Х. Риттер ва бошқалар, рус олимларидан Е. Бертельс, А. Болдирев, И. Брагинскийлар, тожик олими А. Мирзоев ҳофизшуносликка етук ҳисса қўшдилар.

4. Хусрав Дехлавий — (1253, Патёлий —1325, Дехли) Яминуддин Абулҳасан Амир

— Хусрав Дехлавий номи билан машхур шоир, адиб, мутафаккир, бастакор. Отаси Сайфуддин Махмуд туркий лочин кабиласидан бўлиб, мўғуллар истилоси арафасида оиласини Шахрисабздан Ҳиндистонга кўчириб кетган эди. Хусрав ёшлиқдан ёза бошлаган шеърларида «Султоний» тахаллусини қўллаган. У узоқ муддат Бангола ва Дехли султонлари хизматида бўлган. Хусрав Шарқ мумтоз шеърятининг ва насрининг барча жанр ва турларида ёзган ва Шарқ адабиёти тарихида биринчи бўлиб ўз шеърларини ҳаёти фаслларига мослаб, девонга ажратган ва уларга алоҳида номлар берган. Бу анъанани кейинчалик Жомий ҳамда Навоийлар давом эттирганлар.

Хусрав Низомий Ганжавийнинг 5 достонидан таркиб топган «Панж ганж»ига жавобан 5 достондан иборат «Хамса» яратган, бу билан «хамсачилик» анъанасига асос солган. Шоир бошқа воқеий достон («Хизрхон ва Дувалроний») ва адабиёт илми, иншо санъати, мусиқа назарияси (адвор илми)га оид асарлар ёзган. У ҳинд, урду, араб тилларида ҳам асарлар ёзган. Хусравнинг катта ҳажмдаги: «Эъжози Хусравий» номли асари турли масалалардан баҳс этувчи алоҳида рисоалар мажмуасидир. Алишер Навоий Хусрав Дехлавийни «Хамсадаги ҳар достони аввалида ўзининг мўътабар салафи сифатида таърифлайди, унинг бадиий маҳорати юксак баҳоланади. Навоий «Насойим ул-муҳаббат»да Хусрав ҳақида унинг пири Низомиддин Авлиёнинг: «...киёматда ҳар киши бир нима била фахр этгай, мен бу туркнинг, яъни Хусравнинг кўксининг куюки била фахр қилғумдур»,— деган сўзларини бежиз келтирмайди. Навоий ишқ ва муҳаббат машрабидин тўла хабардор ориф, шеърятда мажозий муҳаббат ва ҳақиқий ишқ тараннумида ёниб-ёниб фикр юритган шоир Хусрав ғазалларидан «Девони Фоний»да 32 татаббуъ қилган ва таврида битта ғазал битган.

5. Мухтараъ — арабча сўз бўлиб, кашф этилган, асосланган маъносини англатади ихтироъ ҳам шу тушунчани англатади. айзан — арабча, юқоридаги каби, яна, шунингдек маънола-рини англатадн. Тавр—луғ. бирор нарса атрофида айланиш, тарз, йўсин, усул, тартибни, одат (манера)ни англатади; адабиётшуносликда бирор шеърнинг моҳияти услубини олиб, шу йўсинда асар ёзишдир. «Девони Фоний»да шундай ғазаллар мавжуд. Масалан, «Дар таври Хожа», «Татаббуъи Махдум, дар таври Хожа». Бундай ғазалларда вазн, қофия (радиф) мезон қилиб олинмайди, балки услуб, мазмунни шеърини талқинига, услуб, рангга риоя қилинади.

Бу адабий йўл шоирларнинг ўзаро мусобақаси йўсинида бўлиб, мазмун ўзгалик, жилоларини янги талқинини яратишга ундар эди. Янги талқинда эса тимсоллар, бадиий воситалар, баёндаги адоларга алоҳида эътибор қилиш даркор бўлар эди.

6. Амир Шайхим Суҳайлий — (1444—1502) Низомуддин Аҳмад. Амир Шайхим номи билан машхур шоир. Навоийнинг дўсти ва мусоҳибларидан. Давлатшоҳ Самарқандий «Тазкират ут-шуаро»да Суҳайлий тахаллусини унга устоди Шайх Озарий тавсия қилган, деб ёзади ва туркий девони ҳам бор, деб хабар қилади. Суҳайлий Хусрав Дехлавийнинг «Дарёи аброр» (Поклар дарёси), Жомийнинг «Лужжат ул-асрор» («Сирлар тўплами ё дарёси»), Навоийнинг «Тухфат ул-афкор» («Фикрлар тухфаси») асарларига жавоблар ёзган. Унинг «Лайли ва Мажнун» достони ҳам бор. Навоий Шайхим Суҳайлийни «Ёри азиз», деб ардоқлаган. «Девони Фоний»да Суҳайлийнинг 3 ғазалига Навоий та-таббуълари бор.

7. Абдурахмон Жомий— (1412, Жом — 1492, Ҳирот) Нуруддин Абдурахмон Жомий «Ҳазрати Махдум» номи билан машхур бўлган шоир, аллома. Навоий Жомий билан 1476—1477 йилларда танишган ва уни ўзига пир, устоз қилиб олган: Жомий вафотига қадар Навоий у билан самимий дўст, маслакдош бўлиб қолган. Жомий «Ҳафт авранг» (Етти тахт) номли асарини (7 достондан иборат) Низомий ва Хусрав Дехлавий достонлари жавобида ёзган: Булар «Силсилат уз-заҳаб. («Олтин силсила»), «Саломон ва Абсол», «Тухфат ул-аҳрор»

(«Хурлар тухфаси»), «Сабҳат ул-аброр» («Поклар тасбеҳи»), «Юсуф ва Зулайхо», «Лайли ва Мажнун», «Хирадномаи Искандарий» лардир. Жомийнинг 3 та алоҳида номланган, ғиноий шеърлар девонлари, «Мактублари» мажмуаси, рисоалари, «Аруз», «Қофия», «Муסיқа» ва бир канча асарларга шарҳлари бор. Жомийнинг «Нафаҳот ул-унс» тазкирасини Навоий туркийга таржима қилган ва Жомий вафотидан сўнг у ҳақда «Хамсат ул-мутаҳаййирин»ни ёзган. «Девони Фоний»да Жомийнинг 31 ғазалига татаббуъ ва 8 ғазали тавридаги ғазаллар мавжуд.

8. Салмон Соважий—(1310, Сова —1376, шу шаҳар) Жамолуддин Хожа Салмон ибни Хожа Алоуддин Муҳаммад. Салмон Соважий номи билан машҳур форс шоири. У замоннинг аксар илмларини, жумладан, адабиёт, риёзат, шеършунослик, тилшуносликни мукамал эгаллаган. Шоир ўзининг «Қасидаи маснуъ» номли ўта мураккаб, бир неча баҳрда ёзилган, жуда кўп ноёб шеърӣ санъатлар, воситалар қўлланилган мувашшаҳ (безатилган, зийнатланган) йўлида ёзилган асари билан кенг шуҳрат қозонган. Салмон «Куллиёт»и (16 минг байт)дан «Жамшид ва Хуршид», «Фироқнома» дostonлари етиб келган. Салмон ўз ғазалларида Хожу Кирмоний, Носир Бухорий ва Ҳофиз Шерозий каби шоирлар анъанасини давом эттирган. Навоий «Девони Фоний»да Салмон Соважийнинг 2 ғазалига татаббуъ ғазал битган.

9. Шоҳий Сабзаворий — (1385, Сабзавор —1453, Астробод) Амир Оқ Малик ибни Малик Жамолуддин Ферузкуҳий, тахаллуси Мир Шоҳий. Шоҳий хаттотлик, наққошлик, муסיқа ва олтинлаш санъатида номдор устодлардан бўлган. Тазкираларда Шоҳийнинг шеърӣятида Хусравнинг ёниши, Ҳасан Деҳлавийнинг латофати, Қамол Хўжандийнинг назокати, Ҳофизнинг ёркин ва теранлиги жамъ бўлгандир, деб таърифланади. Шоҳийнинг аждодлари мўғул истилочиларига қарши деҳқон ва хунармандларнинг «сарбадорлар» номи остидаги кўзғолони етакчиларидан бўлганлар. Бу ижтимоий-сиёсий маънодаги халқ ҳаракатига айланган кўзғолон аёвсиз бостирилгач, Шоҳий Бойсунғур Мирзо саройини тарк этиб, Сабзаворга кетади ва деҳқончилик билан шуғулланади. Навоийнинг «Мажолис ун-нафоис»да ёзишича, қандайдир юмуш билан Журжонга борганида Астрободда казо қилади. Унинг наъши Сабзаворга келтирилиб, иззат-ҳурмат билан дафн этилади. Шу асарда Навоий Шоҳийни кўрмаганини, лекин ораларида ёзишмалар бўлиб турганини эътироф қилади. «Девони Фоний»да Навоий Шоҳийнинг ғазалига татаббуъ қилган.

10. Камол Хўжандий—(1318, Хўжанд—1401, Табрз) Камолуддин Масъуд, Шайх Камол, Камол Хўжандий номлари билан машҳур шоир. У Хўжанд, Самарқандда таълим олган. Хоразм ва Шош (Тошкентда) истиқомат қилган. Камол ниҳоятда билимдон шахс бўлган: адабиёт, араб тили, фикҳ, ҳадис, калом, ҳикмат, тафсир ва тасаввуфни пухта билган. Ироқ ва Озарбайжон ҳокими Табрз атрофида Валиёнқўх деган мавзёни унга тухфа қилгач, Камол боғ барпо этиб, уни Беҳишт деб атаган ва боғдорчилик билан рўзғор тебратган. Камол «Девон»ида 14 минг байт бўлган, дейилади. Лекин бизгача етиб келган «Девон»ида 7989 байт мавжуд. Унинг ғазалларида инсоннинг ботиний олами очиб берилади. Ошиқона ҳис-туйғулар тараннум этилади. Камолнинг ўзбек тилида ҳам ёзгани ҳақида биринчи бўлиб А. Ҳайитметов ёзди. (Қаранг: Шайх Аҳмад қози Худойдо Тарозий. Фунунул балоға. Ҳазина, 1293). «Девони Фоний»да Камол ғазалларига 4 татаббуъ ва таврига ғазаллар бор.

11. Соҳиб Балхий — Давлатшоҳ Самарқандий бу шоир тахаллуси «Шарифий» бўлган, дейди. Навоий «Мажолис ун-нафоис»да: «Шеър фанида маҳоратли киши эрди. Адвор — муסיқий илмида комил эрди», — дейди. Соҳиб ўз ғазалларига ўзи куй басталар экан, унинг «Чоргоҳ» амалидан бошқа асар Жўги Мирзо (Шоҳруҳ Мирзо ўғли) мажлисларида айтилмас экан. Соҳибнинг Хожа Салмоннинг «Маснуъ» қасидасига жавобияси бор. Қабри Балҳда. «Девони Фоний»да Соҳиб Балхийга 1 та татаббуъ ғазал бор.

12. Котибий — (ваф. 1435, Астробод) Шамсуддин Муҳаммад ибн Абдуллоҳ — машхур шоир, хаттот ва мунши. Яхши хаттот бўлганлигидан Котибий тахаллусини олган. Котибийнинг Нишопурда таҳсил олгани, Ҳирот, Самарқанд, Мозандарон, Гилон, Ҳизож, Табрез ва Исфахонларда бўлгани ҳақида маълумотлар бор. Навоий «Мажолис»ида шоирнинг «Тажнисот», «Зул-бахрайн», «Зул-қофиятайн», «Ҳусн ва Ишқ», «Нозир ва Манзур», «Баҳром ва Гуландом» номли асарлари борлигини, умри охирида эса «Хамса»га киришганини, лекин тугалланмай қолганини хабар қилади. Котибий тоун — вабо касаллигидан вафот этган ва қабри Астрободнинг «Нўх гурон» гўристонидан экан. «Девони Фоний»да Котибий ғазалига татаббуъи бор. Алишер Навоий «баъзе аз зурафон замон», «баъзе аз акобир», «татаббуъи баъзе ёрон» каби сарлавҳалар остида яна бир неча машхур шоирларга татаббуъ қилган. Жумладан:

Ҳасан Дехлавий — (1254—1337/38) Нажмуддин Ҳасан. 1280-85 йилларда Хусрав Дехлавий билан Мултонда Султон Муҳаммад хизматида бўлган. Шеърлар девони ва «Ишқнома» маснавийси бор. Ғазалда Саъдийга эргашган, у уйланмаган, камбағалона ҳаётни маъқул кўрган, қабри Аврангободда. «Фавойид ул-фуод» («Юрак фойдалари») номли насрий асари Низомуддин Авлиё (шоирнинг пири)нинг айтган сўзлари мажмуасидир. Унда шоир таржимаи ҳолига оид маълумотлар ҳам бор. Камол Хўжандий, Ҳилолий, Биноий, Мушфиқий каби шоирлар унга пайравлик қилганлар. «Девони Фоний»да Ҳасан Дехлавийнинг икки ғазалига Навоийнинг 2 татаббуъи келтирилган.

Аҳмад Ҳожибек Вафой — (вафоти 1495-96, Бухоро). Отаси Султон Малик Қошғарий жуда маърифатли ва тенгсиз сиймолардан бўлган. У 10 йил Ҳиротда, 1496 йилгача Самарқандда ҳокимлик қилган. Навоий 1465-69 йиллар Самарқандда таҳсил олаётган вақтда Аҳмад Ҳожибек унга мураббийлик қилган ва моддий жиҳатдан кўмак бериб турган. Аҳмад Ҳожибек ақлли, тадбиркор ва адолатли бўлган, шеърият билан ҳам машғул бўлган. «Девони Фоний»да Вафойнинг икки ғазалига Навоийнинг татаббуъи ғазали мавжуд.

Сайфий — (ваф. 1503, Бухоро) шоир, адабиётшунос. Бухоро ва Ҳиротда таҳсил олган. 1487 й. Бухорога қайтган. Сайфийнинг 2 девони, аруз ҳақида ва мусиқа бобида рисолалари бор. «Аруз рисоласи»да шеър ва шоирлик, аруз қонун-қоидалари, баҳр ҳамда доиралари анчайин содда ва равон тил ҳамда услубда ёзилган. «Девони»даги шеърлар анъанавий ғазалчилик йўлида яратилган. Шоир касб-ҳунар эгаларини мадҳ этиб, кўп шеърлар ёзган. Кейинчалик бу хил асарлар «Шахрошўб» деб аталган. «Девони Фоний»да Сайфийнинг бир ғазалига Навоийнинг татаббуъи ғазали бор.

Султон Ҳусайн Бойқаро — (1438—1506) Соҳибқирон Темур наслидан Мирзо Мансур Бойқаро ўғли, подшоҳ, шоир. Навоийнинг болалиқдан дўсти. 1469 йилда у Ҳирот тахтига чиққанида Самарқандда таҳсил олаётган Навоийни дарҳол махсус фармон билан пойтахтга чақиртирган эди. Ҳусайн Бойқаро даврида Ҳирот бутун Шарқда илм-маърифат, санъат, адабиёт ва маданиятнинг яшнаган марказига айланган эди. Ҳусайн Бойқаро соҳиби девон шоир ҳам бўлган. Ғазалларини Ҳусайний тахаллусида битган (1485 й.), насрий бир рисола ҳам яратган. Унда Навоийнинг ижодий фаолиятига берилган юксак баҳо мавжуд. Навоий ҳар бир асарида ўз шоҳини мадҳ этади, унинг васфига алоҳида боблар бағишлайди. «Девони Фоний»да Ҳусайнийнинг 2 ғазалига татаббуъи ўрин олган.

Исмат Бухорий — (ваф. 1497, Бухоро) Хожа Исматуллоҳ ибн Хожа Масъуд, гўзал ғазал ва қасидалар ижод қилган шоир. Халил Султон саройида бўлган, унга 40 қасида бағишлаган. Халил Султон феодаллар исёни пайтида зиндонбанд этилгандан сўнг шоир саргардонликка учраган. Улуғбек тахтга ўтиргач, уни саройга таклиф қилган, лекин Исмат рози бўлмаган. У узлатни, дарвешона ҳаётни орзу қилган. Шоирнинг «Девон»и (800 байт) ва «Иброҳим Адҳам» маснавийси мавжуд. Исмат Бухорийнинг тасаввуфий фикрлар, сўфиёна ҳис-туйғулар билан

кўчирилган шеърлари халқ орасида шухрат тутган. Шоир шеърлятида Хусрав Дехлавийннинг куйинишини, Ҳофизнинг ирфон ақидалари, Саъдийнинг равонлиги кўзга ташланади. Шоир Исмаилов, «Исмаилов» ва Халил Султон тавсия қилган «Насрий» тахаллусларида ёзган. «Девони Фаний»да Исмаилов Бухорийнинг бир ғазалига татаббуъ бор.

Коҳий—(1414, Самарқанд, Миёнқоли—1481, Агра) Нажмуддин Муҳаммад Абулқосим. Самарқанд, Бухорода таҳсил олган. Ва Ҳиротдаги «Низомия» ва «Ихлосия» мадрасаларида ўқиган. Коҳий адабиёт, тарих, фикҳ, тиб ва жуғрофияни пухта ўрганган. Шеърлятда Саъдий ва Жомий анъаналарини давом эттирган. «Бўстон»га ўхшатма қилиб «Гулафшон» номли маснавий ёзган. «Маънолар илми», «Балоғат илми» ва «Музыка рисола»лари бор. «Девони Фаний»да Навоийнинг Коҳий Миёнқолийнинг 1 ғазалига татаббуъи келтирилган.